

J A A R V E R S L A G
2023

J A A R V E R S L A G
2023

Inhoudsopgave

01

Inleiding	8	Brief van de CEO en de voorzitter
	12	Bedrijfsprofiel
	14	Financiële en niet-financiële kerncijfers
	18	Highlights 2023
	22	DEME's overtuigingen
	24	Resultaten van de Groep 2023

02

Strategie	36	Relevante drijfveren in de markt
	38	Doel, missie en strategische ambitie
	40	Strategische enablers

03

Segmenten	56	DEME's organisatiestructuur
	58	Offshore Energy
	68	Dredging & Infra
	80	Environmental
	88	Concessions

04

Duurzaamheid	100	Duurzaamheidsstrategie
	106	Focus op meest materiële onderwerpen
	124	Best practices andere thema's
	128	Samenwerking met stakeholders
	130	EU-taxonomie
	131	Certificaten en ESG ratings

05

Corporate governance en risicobeheer	134	Corporate governance
	136	Vennootschapsstructuur
	152	Remuneratierapport
	156	Het DEME-aandeel
	162	Risicobeheer

06

Financieel rapport	172	Inhoudsopgave
	174	Geconsolideerde jaarrekening
	273	Enkelvoudige jaarrekening

07

Bijlage	278	Verklarende woordenlijst
	284	Vloot & materieel
	288	ESG-bijlage
	300	Risicobeoordeling
	314	Controleverslag

De Nederlandstalige versie is een vertaling van de Engelstalige basisversie. In het geval dat er verschillen zouden zijn tussen de Engelstalige basisversie van dit document en de vertaalde versie, dan is het Engelstalig document bindend.

01

Inleiding

Brief van de CEO en de voorzitter

2023 toont aan dat DEME stevig op koers ligt. Het jaar werd gekenmerkt door geografische expansie, nieuwe schepen, aanzienlijke groei en verschillende grote nieuwe contracten. We hebben uitstekende resultaten geboekt, met een omzetgroei van 24% en een stijging van de EBITDA met 26%.

We hebben veel bereikt in 2023, maar dat wil niet zeggen dat het gemakkelijk was. Waarom niet? Omdat wij grenzen verleggen. Alleen al in 2023 betraden we de Amerikaanse offshore windmarkt en begonnen we met de bouw van een windmolenpark in Taiwan – twee nieuwe operationele regio's voor DEME. We introduceerden revolutionaire nieuwe schepen – de 'Viking Neptun' en de 'Green Jade' – en nieuwe offshore installatieconcepten, nieuwe technologieën... Wij hebben het opnieuw aangedurfd om een pionier te zijn terwijl ook de risico's te beheersen.

Hard werken om onze beloften waar te maken

Deze realisaties zijn enkel mogelijk dankzij het opmerkelijke 'One DEME-team'. Achter ons succes zit een enorme hoeveelheid hard werk, vastberadenheid, slim denken en vindingrijkheid. Onze mensen staan bekend om hun inventieve, innovatieve geest en hun inzet. Elke dag werken ze om onze beloften aan onze klanten wereldwijd waar te maken. We willen hen persoonlijk bedanken voor de enorme inspanningen die ze in 2023 hebben geleverd.

Veiligheid en duurzaamheid zijn altijd topprioriteiten. Op het vlak van veiligheid

blijven we ons onvermoeibaar inzetten voor verbeteringen, en we zijn blij dat onze 'Safety Success Stories' zo'n positieve invloed hebben. De medewerkers en teams van DEME delen zo positieve ervaringen en tips om de veiligheid te verbeteren.

Bij alles wat we doen, houden we rekening met duurzaamheid. We hebben een ambitieus programma om de intensiteit van de broeikasgasemissies tegen 2030 met 40% te verminderen ten opzichte van 2008 per arbeidseenheid, en we streven naar een veilige en gezonde werkomgeving voor iedereen met wie DEME samenwerkt. Onze zorg voor onze werknemers en de welbekende spirit van onze mensen wordt weerspiegeld in ons Energy@DEME sport- en welzijnsprogramma. Ons doel is om kameraadschap en zinvolle verbindingen te bevorderen door middel van vriendschappelijke competitie. Naast persoonlijke beloning, dragen onze fysieke activiteiten rechtstreeks bij aan twee zeer waardevolle goede doelen – het Belgische kankerfonds 'Kom op tegen Kanker' en 'Mercy Ships' wereldwijd.

De vier segmenten presteerden sterk

Wij zijn verheugd te kunnen melden dat onze vier kernsegmenten allemaal sterk hebben gepresteerd. Onze

strategie om de onderlinge synergieën te benutten en elkaar te versterken, heeft vruchten afgeworpen.

In de loop van het jaar hebben we een heroriëntering gezien in delen van de offshore windmarkt omdat de aannames van de sector van enkele jaren geleden vandaag niet langer geldig zijn. Wij blijven echter volledig overtuigd van het enorme potentieel dat offshore windenergie biedt om de groene energietransitie te realiseren. Wij geloven in deze sector en hebben dat altijd gedaan – en we zijn zeker van de waarde die DEME aan de sector kan blijven toevoegen.

In 2023 kende de Groep veel mooie hoogtepunten. Zo was de tweede editie van de Noordzeetop opnieuw een mijlpaal voor Offshore Energy. Het evenement werd georganiseerd door de Belgische premier. Regeringen van negen landen en 100 CEO's woonden het evenement bij en onderstreepten er hun ambitie om van de Noordzee de nieuwe groene energiecentrale van Europa te maken. De top leidde tot de 'Verklaring van Oostende', die tot doel heeft de ontwikkeling van offshore hernieuwbare energie in de Noordzee te versnellen. Wij kregen de kans om een model van het Prinses Elisabeth Eiland, het eerste

Links: Luc Vandenbulcke, CEO
Rechts: Luc Bertrand, Voorzitter

energie-eiland ter wereld, te tonen aan de Europese leiders, waaronder de voorzitter van de Europese Commissie Ursula von der Leyen. Het Prinses Elisabeth Eiland was één van onze interessantste nieuwe contracten van het jaar.

Het versnelde streven naar energietransitie blijkt uit veel van onze nieuwe contracten in 2023. In ons segment Offshore Energy hebben we het 'first steel in the water' voor de VS Southfork Wind-project is afgerond, het Vineyard Wind-project is in volle gang, haalden we de contracten binnen voor de

bouw van de offshore windmolenparken Le Tréport en we bereiden ons nu voor op het Coastal Virginia Offshore Wind-project.

In Frankrijk haalden we de offshore windmolenparken Le Tréport en Noirmoutier binnen op basis van onze unieke boorexpertise en -ervaring. De 'Green Jade', ons nieuwe drijvende offshore installatieschip, vervoegde de vloot en werd in juli ingezet voor het Zhong Neng-project in Taiwan. Andere offshore hoogtepunten waren onder meer een aanzienlijk kabelcontract voor Baltic Power, ons eerste offshore windmolenparkproject in Polen. We hebben ook onze activiteiten in de kerncentrale van

Hinkley Point in het VK voortgezet, waar we de schachten voor alle waterinlaat- en afvoerstructuren hebben geboord.

Bij Dredging & Infra wordt opnieuw de dringende nood aan energietransitie aangetoond. DEME schreef geschiedenis en het jaar ging van start met de gunning van het contract voor het Prinses Elisabeth Eiland, wat zoals eerder vermeld een bijzonder moment was. We hebben de baggerwerken in Abu Qir in Egypte voortgezet en zijn begonnen met bagger- en landwinningswerken in Abu Dhabi. Daarbij zetten we meerdere sleepopperzuigers en cutterzuigers in, waaronder ons vlaggenschip 'Spartacus'.

“Wij blijven volledig overtuigd van het enorme potentieel dat offshore windenergie biedt om de groene energietransitie te realiseren. Wij geloven in deze sector en hebben dat altijd gedaan.”

Luc Bertrand
Voorzitter DEME Groep

Verder hebben we met succes havenuitbreidingsprojecten opgeleverd in Sri Lanka, Italië en Polen, en hebben we nieuwe contracten binnengehaald in Afrika, India en de Malediven. In het laatste kwartaal van het jaar ondertekenden we ook een belangrijk contract voor de tweede fase van de transformatiewerken voor de haven van NEOM in Saudi-Arabië. Het is samen met het project in Abu Qir in Egypte één van de grootste baggercontracten in de geschiedenis van DEME.

Infra maakte goede vorderingen met de Fehmarnbelt Fixed Link, Oosterweel, de nieuwe sluis van Terneuzen en de Blankenburgverbinding. Met deze projecten laten we onze ongeëvenaarde expertise op het vlak van afgezonken tunnels zien. De 18 kilometer lange Fehmarnbelt Fixed Link wordt de langste afgezonken weg- en spoortunnel ter wereld. Deze megatunnel doorkruist zelfs een stuk open zee.

Ons segment Environmental boekte succesvolle vooruitgang met belangrijke projecten in België en Schotland. Daarnaast voert het team grote dijkversterkingsprojecten uit die een belangrijk onderdeel vormen van het Nederlandse Nationaal Hoogwaterbeschermingsprogramma. Environmental neemt ook het voortouw in de aanpak van PFAS-vervuiling.

DEME Concessions werkt verder aan de Blankenburgverbinding en Port-La Nouvelle. En ondertussen schieten de werken goed op bij de offshore

windconcessies van 2 GW, ScotWind. Voor ons flagship project voor groene waterstof HYPOR Duqm in Oman, ondertekenden DEME en zijn partner OQ een ontwikkelingsovereenkomst met Hydrom. HYPOR Duqm blijft op koers om als één van de eerste ter wereld groene waterstof en groene ammoniak te produceren.

GSR vierde in 2023 een decennium van exploratie en innovatie op de diepe oceaانبodem en verwelkomde ook Transocean in de DEME Groep. Deze belangrijke strategische alliantie zal de onderwater expertise van GSR versterken en op zijn beurt bijdragen aan zijn leiderschapspositie in de sector van de diepzeemijnbouw.

Investeringsprogramma ziet uitzonderlijke schepen toetreden tot de vloot

In 2023 zette DEME zijn meerjareninvesteringsprogramma voort met uitzonderlijke schepen zoals de 'Viking Neptun' en de 'Green Jade' die de vloot verhoogden. In 2024 zal nog een opmerkelijk schip de vloot versterken: de 'Yellowstone', het grootste valpijpschip ter wereld.

Het gespecialiseerde jack-up installatieschip, de 'Sea Installer', kreeg een grote upgrade die de kraan capaciteit verhoogde. Het schip installeerde met succes turbines voor de Vineyard Offshore Windfarm. Ook dat was een mijlpaal: het was de eerste

installatiecampagne voor offshore windturbines in de geschiedenis van de VS.

De komst van deze nieuwe schepen is het gevolg van strategische keuzes die jaren geleden zijn gemaakt, en toont aan hoe wij anticiperen op de noden van onze klanten. De nieuwe schepen droegen onmiddellijk bij aan ons orderboek en onze omzet, en dat bewijst dat we de juiste bedrijfsmiddelen hebben voor de toekomst. Ze helpen ook om onze duurzaamheidsdoelstellingen te realiseren – zowel de 'Viking Neptun' als de 'Yellowstone' hebben een hybride energiecentrale. De 'Yellowstone' zal zelfs het eerste schip in de vloot zijn dat op (groene) methanol kan varen.

DEME leeft en ademt innovatie

DEME doet er alles aan om innovatie in het bedrijf te stimuleren, bijvoorbeeld via ons disruptieve, transformationele programma DEMEx. Onze werknemers zochten naar oplossingen voor de grote wereldwijde uitdagingen en stelden honderden nieuwe ideeën voor. Op het afsluitende showcase-evenement in juni selecteerden we de beste ideeën om verder te ontwikkelen en te lanceren. Dit vermogen om grenzen te verleggen - om te durven - is zeker ook te danken aan de langetermijnvisie en steun van onze Raad van Bestuur. Ondersteund en geïnspireerd door de Raad van Bestuur zet het managementteam van DEME zich in voor een duurzamere wereld voor de komende generaties.

Eén van de belangrijkste leden van het Executief Comité van DEME, Chief Financial Officer Els Verbraecken, heeft beslist om een volgende stap te zetten in haar carrière en zal het bedrijf verlaten in mei 2024. Els trad in 2002 in dienst bij DEME en werd in 2013 benoemd tot CFO. Ze heeft een belangrijke rol gespeeld in de verdere ontwikkeling van DEME, onze wereldwijde strategische groei en onze beursnotering. Voor een naadloze overdracht hebben we talent uit eigen huis aangesteld als haar opvolger: Stijn Gaytant, die al meer dan 20 jaar bij DEME werkt. Namens ons en het Executief Comité willen we Els bedanken

voor haar toewijding en bijdrage aan het succes van DEME en wensen we haar het allerbeste in haar verdere carrière.

Op koers om strategische doelstellingen te bereiken

DEME heeft een sterke financiële basis die ons zal toelaten om onze ambitieuze strategische doelstellingen verder na te streven. Ons orderboek kende een solide groei tot een niveau van 7,6 miljard euro, en we realiseerden een omzetgroei van 24% en een stijging van de EBITDA met 26%. Dankzij deze uitstekende resultaten beginnen we vol vertrouwen aan 2024 om onze ambitie van duurzame winstgevendende groei waar te maken.

Onze weloverwogen strategie heeft succes. Of we nu grootschalige afgezonken tunnelprojecten uitvoeren of de eerste monopiles introduceren in Amerikaanse wateren, onze innovatieve oplossingen voor de sector werken. Al bijna 150 jaar creëren wij waarde voor onze stakeholders en realiseren wij projecten op een veilige, duurzame en efficiënte manier. Wij beschikken over de beste mensen, de juiste middelen, technisch leiderschap, de juiste innovatieve oplossingen en, heel belangrijk, de juiste spirit!

Luc Vandenbulcke
CEO DEME Groep

“De nieuwe schepen droegen onmiddellijk bij aan ons orderboek en onze omzet, en dat bewijst dat we de juiste bedrijfsmiddelen hebben voor de toekomst.”

Bedrijfsprofiel

DEME is wereldleider in de gespecialiseerde domeinen van baggerwerken, maritieme infrastructuur, oplossingen voor de offshore energiemarkt, milieuwerken en concessies. We kunnen voortbouwen op bijna 150 jaar knowhow en ervaring, en hebben in de loop van onze geschiedenis als koploper in innovatie en nieuwe technologieën altijd een baanbrekende aanpak gehanteerd.

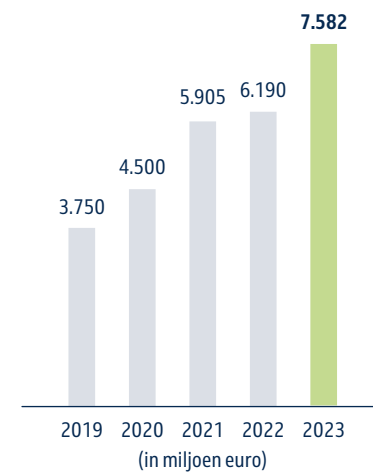
DEME in cijfers

Bijna 150 jaar knowhow en ervaring	+5.300 hoogopgeleide medewerkers	100+ gespecialiseerde schepen
90 actief in meer dan 90 landen	+14k MW totale geïnstalleerde capaciteit	+1.200 MW capaciteits- bijdrage in 2023
€ 7,6 miljard orderboek (2023)	€ 3,3 miljard omzet (2023)	€ 596 miljoen EBITDA (2023)

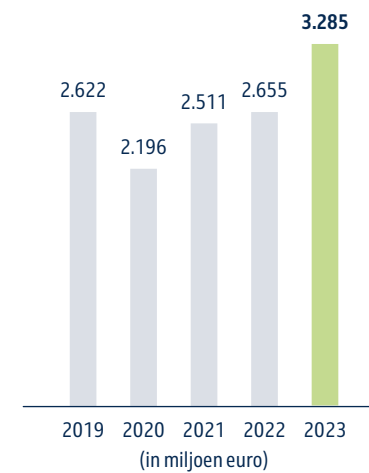
Financiële en niet-financiële kerncijfers

Dashboard financiële en niet-financiële KPI's

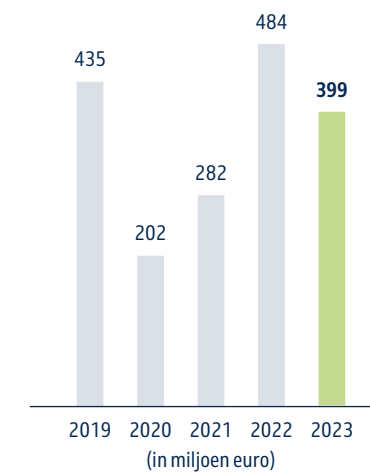
Orderboek

Omzet

Investeringen

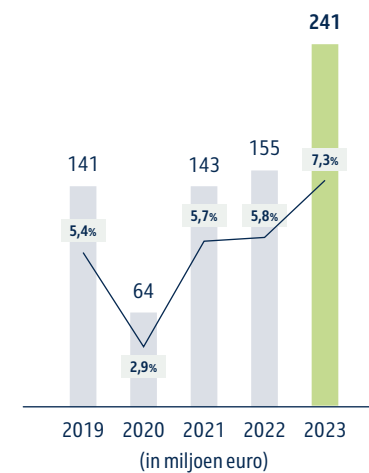
Wereldwijde frequentiegraad van ongevallen met werkverlet

EBITDA en EBITDA-marge

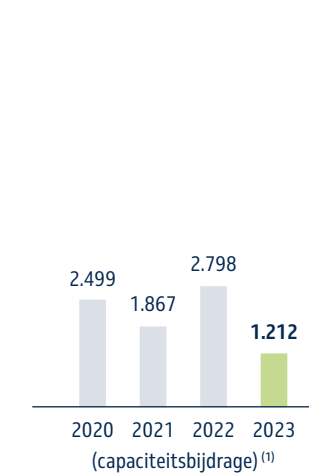
EBIT en EBIT-marge

Nettowinst en nettomarge

MW geïnstalleerde funderingen

Alle definities voor belangrijkste prestatie-indicatoren (KPI's) en alternatieve prestatie maatstaven (APM's) zoals die in dit verslag worden gebruikt, zijn te vinden in de verklarende woordenlijst. Zie hoofdstuk 7 'Bijlage'.

⁽¹⁾ De capaciteitsbijdrage wordt berekend door het totaal aantal funderingen te tellen dat DEME tijdens de rapporteringsperiode heeft geïnstalleerd (tussen 1 januari en 31 december) en te vermenigvuldigen met de overeenkomstige turbinecapaciteit. De turbinecapaciteit wordt ook het nominaal vermogen van de turbine genoemd. Elke geïnstalleerde turbine heeft een specifiek nominaal vermogen, uitgedrukt in megawatt (MW).

Financiële en niet-financiële kerncijfers

Kerncijfers van de Groep voor het jaar eindigend op 31 december

	2023	2022	2021
Financiële kerncijfers (in miljoen euro)			
Omzet	3.285,4	2.654,7	2.510,6
EBITDA	596,5	473,9	469,3
Afschrijvingen en waardeverminderingen	-355,2	-318,7	-326,0
EBIT	241,3	155,2	143,3
Nettoresultaat van joint ventures en geassocieerde ondernemingen	3,2	15,8	10,5
Nettoresultaat aandeel van de Groep	162,8	112,7	114,6
Orderboek	7.581,8	6.190,0	5.905,2
Eigen vermogen (excl. minderheidsbelangen)	1.910,5	1.753,9	1.579,5
Vrije kasstroom	61,6	-80,4	130,7
Netto financiële schuld	-512,2	-520,5	-392,7
Totaal van geldmiddelen	389,1	522,3	528,6
Operationeel werkkapitaal	-471,3	-506,2	-511,1
Balanstotaal	4.760,1	4.509,8	4.049,6
Investeringen	398,9	483,9	282,0
Winst per aandeel (in euro)	6,43	4,45	4,53
Brutodividend van het jaar per aandeel (in euro)	2,10	1,50	NVT
Niet-financiële kerncijfers			
Gemiddeld # personeel (gebaseerd op VTE)	5.334	5.153	4.880
Verhouding man/vrouw	84/16	85/15	85/15
Wereldwijde frequentiegraad ongevallen met werkverlet (WW LTIFR - 'Veiligheidsthermometer')	0,19	0,23	0,19
Koolstofarme brandstoffen (in %) versus totaal verbruikte (op energie gebaseerde) brandstoffen	10,3	6,0	.. ⁽¹⁾
BKG-emissies wereldwijd in kt CO ₂ e (Scope 1&2)	734	653	833
MW geïnstalleerde funderingen (capaciteitsbijdrage)	1.212	2.798	1.867
MW geïnstalleerde windturbines	712	440	2.378
MW economische eigendom	144	144	144
Aantal goedgekeurde innovatie-initiatieven	12	12	14
Bezettingsgraad van TSHD (sleephopperzuigers) (in weken)	38,4	38,3	41,4
Bezettingsgraad van CSD (cutterzuigers) (in weken)	26,6	29,3	25,3
Bezettingsgraad van de offshore vloot (in weken)	40,8	33,6	42,1
EU-taxonomie - Omzet (in %) - In aanmerking komende activiteiten	42	29	28
EU-taxonomie - Omzet (in %) - Afgestemde activiteiten	33	26	24
EU-taxonomie - % CapEx - In aanmerking komende activiteiten	49	52	32
EU-taxonomie - % CapEx - Afgestemde activiteiten	49	52	32

⁽¹⁾ 2022 was het eerste jaar waarin gegevens werden gemeten en gepubliceerd.

Kerncijfers van de Groep per segment voor het jaar eindigend op 31 december

	2023	2022	2021
Kerncijfers van de Groep per segment (in miljoen euro)			
Omzet	3.285,4	2.654,7	2.510,6
Offshore Energy	1.501,5	957,8	916,4
Dredging & Infra	1.604,6	1.524,3	1.478,3
Environmental	304,3	206,3	166,2
Concessions	5,0	2,2	1,5
Reconciliatie	-130,0	-35,9	-51,7
EBITDA	596,5	473,9	469,3
Offshore Energy	231,4	221,9	170,9
Dredging & Infra	298,3	254,9	305,8
Environmental	51,1	25,0	16,8
Concessions	-13,4	-12,7	-12,5
Reconciliatie	29,1	-15,2	-11,7
EBIT	241,3	155,2	143,3
Offshore Energy	101,6	117,1	74,6
Dredging & Infra	73,1	44,9	74,0
Environmental	41,2	16,5	8,8
Concessions	-13,5	-12,7	-12,6
Reconciliatie	38,9	-10,6	-1,6
Nettoresultaat van joint ventures en geassocieerde ondernemingen	3,2	15,8	10,5
Offshore Energy	0,0	0,0	0,0
Dredging & Infra	0,0	0,1	0,0
Environmental	0,4	0,5	0,6
Concessions	37,4	9,3	11,1
Reconciliatie	-34,6	5,9	-1,1
Orderboek	7.581,8	6.190,0	5.905,2
Offshore Energy	3.754,7	3.260,9	2.816,6
Dredging & Infra	3.472,4	2.615,7	2.833,3
Environmental	354,7	313,4	255,3
Concessions	-	-	-

Highlights 2023

Baggercontracten winnen op verschillende continenten

DEME breidt zijn aanwezigheid in Azië, Midden-Oosten, Afrika en Europa uit met verschillende contracten voor baggerwerken en kustbescherming.

Bouw van het eerste energie-eiland ter wereld

De betrokkenheid van DEME bij de bouw van het eerste energie-eiland ter wereld voor de Belgische Noordzeekust onderstreept onze expertise in complexe waterbouwkundige projecten.

De 'Green Jade' voegt zich bij de vloot

Na de baanbrekende 'Orion' is de 'Green Jade' het tweede schip van DEME dat een innovatieve drijvende installatiemethode introduceert in de offshore windmarkt.

Belgische pioniers in offshore energie, waaronder DEME, en EU-leiders verenigd op de tweede Noordzeetop in Oostende

In de Verklaring van Oostende engageren negen Europese landen zich om van de Noordzee de grootste groene energiecentrale ter wereld te maken.

Coastbusters is voorloper in duurzame kustbescherming

Na enkele jaren onderzoek heeft het Coastbusters 2.0-project een methode met zelfgroeiend mosselrif geïntroduceerd als een duurzame en effectieve oplossing voor kusterosie.

Contracten voor twee offshore windmolenparken in Frankrijk

De bewezen installatietechnologieën die DEME ontwikkelde, zullen worden ingezet voor de bouw van de offshore windmolenparken Noirmoutier en Dieppe Le Tréport.

HYPORT Duqm zet volgende stap

DEME en zijn Omaanse partner OQ hebben een projectontwikkelingsovereenkomst gesloten met het Omaanse staatsbedrijf Hydrom voor de ontwikkeling van groene waterstof.

'First steel in the water' in de VS

DEME schrijft geschiedenis in de energietransitie in de VS door de eerste fundering te installeren voor Vineyard Wind 1, het eerste commerciële offshore windmolenpark van het land.

Baggeren voor de haven van de toekomst in Saudi-Arabië

Een consortium met onder meer DEME is geselecteerd voor de tweede fase van de transformatiewerken voor de haven van NEOM in Saudi-Arabië. De nieuwe haven biedt toegang tot het noordwesten van Saudi-Arabië, en grenst aan het nabijgelegen Suezkanaal.

Strategische samenwerking voor winning van diepzeemineralen

DEME's diepzee-experts GSR en Transocean, wereldwijd marktleider op het gebied van offshore boringen, gaan een partnerschap aan om het winnen van diepzeemineralen te bevorderen.

Bouw tunnelementen op Fehmarnbelt in volle gang

Het eerste van 89 elementen voor de langste afgezonken tunnel ter wereld kwam uit de fabriek.

Heropening van het kanaal Condé-Pommeroeul

Na een bouwperiode van vijf jaar waarbij DEME betrokken was, is een 6 kilometer lang deel van het kanaal Condé-Pommeroeul heropend, het grootste baggerproject in het binnenland van Frankrijk.

DEME's overtuigingen

Alles wat we doen wordt gedreven door onze visie voor een betere, duurzamere wereld. Wij zetten ons in om ervoor te zorgen dat onze planeet nog generaties lang leefbaar is. Onze drie kernovertuigingen brengen deze ambitie tot leven.

We care

Wij zorgen voor onze mensen, onze vele verschillende stakeholders, het succes van onze projecten en bovenal voor de toekomst van onze planeet.

De veiligheid en het welzijn van onze werknemers is altijd onze eerste prioriteit. We koesteren een diverse en inclusieve omgeving waarin iedereen zich gerespecteerd en gewaardeerd voelt en in staat wordt gesteld om zijn of haar unieke talenten en perspectieven bij te dragen aan ons gezamenlijke succes.

We werken samen als één team, we zorgen voor elkaar en zien erop toe dat elke werknemer de ondersteuning krijgt die hij of zij verdient om uit te blinken in zijn of haar carrière.

We zorgen voor onze klanten en willen hen ondersteunen bij het bereiken van hun doelen. We luisteren aandachtig naar hun wensen en werken nauw samen met onze klanten, partners en leveranciers zodat elk project een succes wordt.

We zorgen voor onze planeet door de uitdagingen van een groeiende bevolking, toenemende maritieme activiteiten, klimaatverandering en vervuilde rivieren en gronden aan te pakken.

**We care
We dare
We deliver**

We dare

We zijn al bijna 150 jaar een pionier. We zijn geen volgers. We verkennen, verleggen grenzen, innoveren. We investeren in de toekomst, met onze vloot van speciale schepen die baanbrekende concepten in de sector introduceren. Wij zijn de eersten. We doorlopen de leercurve voordat anderen er ook maar aan gedacht hebben. We doen de kennis op die nodig is om de volgende stap te zetten. Deze expertise stelt ons in staat om te anticiperen op ontwikkelingen in de sector – om te begrijpen wat onze klanten nodig zullen hebben in een voortdurend veranderend landschap.

We zijn niet gebonden aan tradities. Onze getalenteerde medewerkers kijken verder dan de 'norm'. Zij ontwikkelen nieuw materieel, nieuwe concepten en technologieën, zodat we kansen kunnen creëren en nieuwe markten kunnen betreden - zelfs nieuwe markten kunnen ontdekken.

We deliver

We bouwen voort op decennia aan ervaring en knowhow om onze klanten de veiligste, slimste en duurzaamste oplossingen te bieden, hoe uitdagend het project ook is. Ons team zal altijd een extra inspanning leveren om de klus te klaren.

We begrijpen de activiteiten van onze klanten door en door, en weten hoe belangrijk het is om projecten op tijd en binnen budget op te leveren. Onze klanten weten dat we een betrouwbare partner zijn.

Onze toewijding aan voortdurende verbetering en operationele uitmuntendheid dat we voortdurend innoveren en onze aanpak verfijnen om onze klanten nog meer waarde te bieden.

Wij maken onze beloften waar. Wij leveren uitmuntendheid.

Resultaten van de Groep 2023

Orderboek stijgt met 22%, omzet haalt recordniveau van 3,3 miljard euro en opwaartse trend in de winstcijfers

Highlights boekjaar 2023

Orderboek op 7.582 miljoen euro, **een stijging met 22%** jaar op jaar tegenover 6.190 miljoen euro in 2022

De nettowinst nam met 44% toe, en bedroeg 163 miljoen euro tegenover 113 miljoen euro een jaar geleden

Sterke vrije kasstroomgeneratie in de tweede helft van het jaar die bijdroeg aan een netto financiële schuld van 512 miljoen euro (of 0,9 keer de EBITDA) eind 2023 ten opzichte van 521 miljoen euro (of 1,1 keer de EBITDA) eind 2022

Omzet van de Groep op 3.285 miljoen euro, **een stijging met 24%** tegenover 2.655 miljoen euro in 2022

Investeringsuitgaven voor 399 miljoen euro in vergelijking met 484 miljoen euro in 2022, een weerspiegeling van voortgezette investeringen in DEME's vloot

EBITDA steeg met 26% jaar op jaar, en bedroeg 596 miljoen euro of 18,2% van de omzet, tegenover 474 miljoen euro of 17,9% van de omzet in 2022

Voorstel van een **brutodividend van 2,1 euro per aandeel**, een stijging met 40% jaar op jaar

Uitstekende resultaten

"Dankzij ons bekwaam en toegewijd DEME-team konden we in 2023 uitstekende resultaten neerzetten, waarbij we een omzetgroei realiseerden van 24% en een stijging van de EBITDA met 26%. Deze cijfers weerspiegelen de efficiënte uitvoering van een waaier aan projecten in alle segmenten en over de hele wereld, in een context waarbij de bredere offshore windmarkt zich aanpaste aan veranderende marktomstandigheden. Daarnaast bereikte het orderboek een robuuste 7,6 miljard euro, inclusief belangrijke nieuwe contracten voor het hele bedrijf. Dit bevestigt DEME's sterke marktpositie en de gezonde vraag naar onze competenties.

Gesterkt door deze uitstekende resultaten, starten we 2024 vol vertrouwen in ons vermogen om de groeikansen die zich aandienen te benutten. DEME is strategisch goed geplaatst om een centrale rol te blijven spelen in het faciliteren van de transitie naar schone energie, het aanpakken van de milieu-uitdagingen en het verzekeren van de betrouwbaarheid en open toegang tot de maritieme handel. Met onze uitgebreide en versterkte vloot in combinatie met onze toegewijde en hoogopgeleide mensen zijn we goed gewapend om door een dynamisch marktlandschap te navigeren en onze ambitie van duurzame winstgevendende groei waar te maken." zegt Luc Vandenbulcke, CEO DEME Groep.

Executive Summary

Dankzij de sterke vraag in alle segmenten steeg het orderboek met 22% ten opzichte van 31 december 2022. Deze groei is voornamelijk toe te schrijven aan een reeks nieuwe contracten voor zowel de segmenten Offshore Energy als Dredging & Infra, en weerspiegelt ook de verdere wereldwijde expansie.

Alle segmenten droegen bij aan de omzetgroei met 24% voor de Groep. Vooral Offshore Energy realiseerde een uitstekende omzetgroei van 57% als gevolg van de uitvoering van installatieprojecten in Europa, Taiwan en de VS, waarbij de laatste twee regio's kenmerkend zijn voor de geografische groeistrategie van het segment. Bovendien begon Offshore Energy de vruchten te plukken van zijn recent uitgebreide capaciteit, en voegde het in 2023 de 'Green Jade', een nieuw drijvend installatieschip, en de 'Viking Neptun', een kabellegschip, aan zijn vloot toe. Dredging & Infra kende een omzetgroei van 5%, als gevolg van solide prestaties en een hoge bezettingsgraad in de tweede jaarhelft. Het segment voerde wereldwijd een reeks projecten uit, waaronder structureel en onderhoudsbaggeren. Environmental noteerde een opmerkelijke omzetstijging van 48%, gedeeltelijk onder impuls van de toegenomen markt vraag als gevolg van de strengere milieuwetgeving in combinatie met een uitstekende uitvoering van lange termijnprojecten, vooral in België en Nederland.

In 2023 genereerde DEME een EBITDA van 596 miljoen euro, een stijging met 26% ten opzichte van het voorgaande jaar. De EBITDA-marge bedroeg 18,2%, tegenover 17,9% in 2022.

Dredging & Infra bleef de belangrijkste bijdrage leveren aan de EBITDA van de

Groep, met een marge van 18,6% voor het jaar, tegenover 16,7% vorig jaar. Ook Environmental kende een solide stijging met een EBITDA-marge van 16,8% ten opzichte van 12,1% vorig jaar, mede dankzij een gunstige schikking op een afgerond project. Deze stijgingen hielpen de lagere performantie in Offshore Energy te compenseren. Dat segment boekt een marge van 15,4% in vergelijking met 23,2% het jaar daarvoor, voornamelijk door problemen in de opstartfase van twee projecten.

De stijging van de EBITDA resulteerde in een EBIT-stijging met 55% ten opzichte van 2022, goed voor 241 miljoen euro en gelijk aan 7,3% van de omzet.

In 2023 leverden de joint ventures en geassocieerde ondernemingen een positieve bijdrage van 3,2 miljoen euro aan het nettoresultaat van de Groep.

De nettowinst van de Groep voor 2023 bedroeg 163 miljoen euro, een stijging tegenover 113 miljoen euro in 2022.

Het operationele werkkapitaal bedroeg -471 miljoen euro per 31 december 2023, tegenover -506 miljoen euro het jaar ervoor. De investeringsuitgaven voor het jaar bedroegen 399 miljoen euro, een daling ten opzichte van de 484 miljoen euro die in 2022 geïnvesteerd werden; waarbij het bedrijf zijn lopende investeringsprogramma verderzette, voornamelijk gericht op de uitbreiding en upgrade van de vloot om de toekomstige groei te ondersteunen.

De financiële positie van DEME blijft gezond met een netto financiële schuld van 512 miljoen euro (of 0,9 keer de EBITDA) ten opzichte van 521 miljoen euro (of 1,1 keer de EBITDA) eind 2022.

Vooruitzichten

De volgende uitspraken zijn toekomstgerichte verklaringen. De werkelijke resultaten kunnen hier wezenlijk van afwijken.

Gesterkt door robuuste trends in de vraag en een sterk orderboek, behoudt DEME's management het vertrouwen in de groeivoorzichten van het bedrijf. Het verwacht dat de omzet de komende jaren verder zal groeien met een jaarlijkse EBITDA-marge tussen 16 en 20% per jaar.

Voor 2024 en rekening houdend met de huidige geopolitiek en marktomstandigheden, en ook met het huidige orderboek en de vlootcapaciteit, verwacht het management een omzetgroei van minstens 10% in vergelijking met 2023, met een EBITDA-marge die vergelijkbaar is met 2023.

De investeringsuitgaven voor 2024 zullen naar verwachting tussen de 300 en 350 miljoen euro bedragen, inclusief investeringen in de vloot en investeringen in upgrades, reparatie en onderhoud. Het bedrijf verwacht ook dat het zijn netto financiële schuld in 2024 verder zal kunnen verlagen.

Dividend

De Raad van Bestuur van DEME zal aan de Algemene Vergadering een brutodividend voorstellen van 2,1 euro per aandeel, een stijging van 40% jaar op jaar. Onder voorbehoud van goedkeuring door de Algemene Vergadering wordt voorgesteld om de betalingsdatum van het dividend vast te stellen op 27 mei 2024.

Geconsolideerde resultaten voor het boekjaar 2023

Financiële cijfers

Orderboek⁽¹⁾

Vergelijking jaar op jaar (in miljoen euro)	2023	2022	2021	FY23 t.o.v. FY22
Groep	7.581,8	6.190,0	5.905,2	+22%

Het orderboek van DEME steeg jaar over jaar met 22% tot 7.582 miljoen euro, tegenover 6.190 miljoen euro in 2022. Het totale orderboek op het einde van het jaar bedroeg 2,2 keer de omzet van 2023.

De stijging jaar op jaar was te danken aan de aanhoudend sterke vraag en de dubbelcijferige groei in alle contractingsegmenten.

Opmerkelijke toevoegingen in 2023 waren voor het segment Offshore Energy

de projecten Île d'Yeu en Noirmoutier en Dieppe le Tréport in Frankrijk, Baltic Power in Polen en Greater Changhua in Taiwan, en voor Dredging & Infra het Prinses Elisabeth Eiland in België, grote baggerwerken in Abu Dhabi en het Port of NEOM-project in Saudi-Arabië.

Geografisch gezien lieten alle regio's een sterke stijging optekenen in 2023, met uitzondering van de regio Amerika. Hoewel de opsplitsing duidelijk de aanwezigheid van DEME in alle regio's

aantoont, blijft Europa goed voor meer dan de helft van het orderboek. De voormelde nieuwe projecten in Abu Dhabi en Saudi-Arabië zorgden voor een boost van het orderboek in de regio Midden-Oosten, terwijl het orderboek voor de regio Amerika wat afzwakte na het binnenhalen van grote contracten in 2022 en 2021.

Afloop van orderboek <i>De tabel vertegenwoordigt toekomstige waarden; werkelijke resultaten kunnen hier wezenlijk van afwijken.</i> (in miljoen euro)	Jaar N+1	Jaar N+2	Jaar N+3	Na Jaar N+3
Orderboek 2021	2.021,2	1.456,9	1.079,1	1.348,0
Orderboek 2022	2.307,5	1.612,4	1.448,2	821,9
Orderboek 2023	3.692,4	2.650,2	916,1	323,1

Orderboek per segment (in miljoen euro)	2023	2022	2021	FY23 t.o.v. FY22
Offshore Energy	3.754,7	3.260,9	2.816,6	+15%
Dredging & Infra	3.472,4	2.615,7	2.833,3	+33%
Environmental	354,7	313,4	255,3	+13%

Geografische opsplitsing (% van totaal)	2023	2022	2021	FY23 t.o.v. FY22 (in nominale waarde)
Europa	58%	55%	62%	+31%
Afrika	5%	5%	7%	+29%
Azië	12%	13%	6%	+12%
Amerika	18%	27%	25%	-21%
Midden-Oosten	7%	0%	0%	N/M

⁽¹⁾ Orderboek is de contractwaarde van opdrachten die per 31 december 2023 zijn verworven, maar die nog niet als omzet zijn geboekt omdat ze nog niet voltooid zijn. Het bedrag omvat ook het aandeel van DEME in het orderboek van joint ventures, maar niet van geassocieerde ondernemingen.

Omzet

Vergelijking jaar op jaar (in miljoen euro)	2023	2022	2021	FY23 t.o.v. FY22
Offshore Energy	1.501,5	957,8	916,4	+57%
Dredging & Infra	1.604,6	1.524,3	1.478,3	+5%
Environmental	304,3	206,3	166,2	+48%
Concessions	5,0	2,2	1,5	+125%
Totale omzet segmenten	3.415,4	2.690,6	2.562,3	+27%
Financiële staten ⁽²⁾	-130,0	-35,9	-51,7	
Totale omzet volgens de financiële jaarrekening	3.285,4	2.654,7	2.510,6	+24%

Als Groep bereikte DEME een historische mijlpaal door voor het eerst de kaap van de 3 miljard euro omzet te overschrijden. De omzet van de Groep steeg met 24% jaar op jaar voornamelijk dankzij een sterke groei in Offshore Energy en Environmental met respectievelijk 57% en 48%.

Vooraf Offshore Energy liet een sterke omzetgroei zien, met een versnelling van de conversie van het orderboek

naar omzet, waarbij het gaandeweg de uitgebreide vlootcapaciteit benutte. Het segment Dredging & Infra zag een toename van het activiteitsniveau in de tweede helft van het jaar, waarbij een daling van -4% in de eerste helft werd omgebogen in een groei van +5% over het hele jaar. Het segment Environmental kende een positieve groei, vooral dankzij zijn sterke positionering binnen een steeds strenger wordende milieuregeling.

De geografische expansiestrategie van DEME blijkt uit de geografische verdeling van de omzet, met een sterke groei in de regio's Amerika, het Midden-Oosten en Azië. De Europese markt blijft de belangrijkste markt waar DEME actief is, maar liet toch een meer gematigde groei optekenen, en vertegenwoordigde 63% van de wereldwijde omzet in 2023 tegenover ongeveer 75% de afgelopen jaren.

Geografische opsplitsing (% van totaal)	2023	2022	2021	FY23 t.o.v. FY22 (in nominale waarde)
Europa	63%	75%	74%	+3%
Afrika	8%	12%	19%	-20%
Azië	8%	8%	5%	+27%
Amerika	18%	5%	2%	+379%
Midden-Oosten	3%	0%	0%	N/M

⁽²⁾ De reconciliatie tussen de omzet per segment en de omzet in de jaarrekening betreft de omzet van joint ventures. Ze worden geconsolideerd volgens de proportionele methode in de segmentrapportering, maar volgens de vermogensmutatiemethode in de jaarrekening.

Winstgevendheid

Vergelijking jaar op jaar (in miljoen euro)	2023	2022	2021	FY23 t.o.v. FY22
EBITDA	596,5	473,9	469,3	+26%
EBITDA-marge	18,2%	17,9%	18,7%	
Afschrijvingen en waardeverminderingen	-355,2	-318,7	-326,0	+11%
EBIT	241,3	155,2	143,3	+55%
EBIT-marge	7,3%	5,8%	5,7%	
Nettowinst	162,8	112,7	114,6	+44%
Nettowinstmarge	5,0%	4,2%	4,6%	
EPS (in euro)	6,43	4,45	4,53	+44%

DEME realiseerde een EBITDA van 596 miljoen euro in 2023 (18,2% van de omzet), een stijging met 26% ten opzichte van 474 miljoen euro (of 17,9% van de omzet) vorig jaar. Vorig jaar waren de ontvangen schadevergoedingen voor de vertraagde oplevering van de 'Orion' hierin opgenomen.

De EBITDA voor Dredging & Infra liet een verbetering van de winstgevendheid optekenen in de tweede jaarhelft, dankzij een hogere bezettingsgraad en een meer gunstige projectfasering, wat resulteerde in een EBITDA-marge van 18,6% voor het jaar. Ook het segment Environmental droeg bij aan een solide EBITDA-marge van 16,8% onder impuls van succesvolle projectuitvoering en geholpen door de positieve impact van een schikking op een afgerond project.

De EBITDA voor Offshore Energy verbeterde tijdens de tweede jaarhelft in vergelijking met een relatief zwakkere eerste jaarhelft, maar het EBITDA resultaat voor het jaar werd beïnvloed door verliezen op projecten in de VS en Taiwan⁽³⁾.

In de tweede jaarhelft verkocht DEME de 'Groenewind', een offshore serviceschip, aan Cyan Renewables met een winst uit verkoop van 13 miljoen euro.

Dankzij een solide EBITDA bedroeg de EBIT 241 miljoen euro, of 7,3% van de omzet, een stijging met 55% tegenover 155 miljoen euro of 5,8% van de omzet in 2022.

De afschrijvingen en waardeverminderingen kenden een stijging tot 355 miljoen euro, tegenover 319 miljoen euro in 2022. De hogere afschrijvingskosten in 2023 zijn voornamelijk te wijten aan de investeringen in de 'Orion', het grootste offshore installatieschip van DEME dat midden 2022 aan de vloot werd toegevoegd, en in de 'Viking Neptun', een kabellegschip dat in de eerste helft van 2023 de vloot vervoegde. Het bedrag omvat ook een waardevermindering van 13 miljoen euro voor 'Al Jarraf', een cutterzuiger van DEME.

In 2023 bedroeg het nettoresultaat van joint ventures en geassocieerde ondernemingen 3 miljoen euro, waarbij

het nettoresultaat van het segment Concessions 37 miljoen euro bijdroeg, tegenover 9 miljoen euro een jaar geleden. Deze stijging was gedeeltelijk te danken aan de hogere windproductie, de gestegen elektriciteitsprijzen en de impact van de nieuwe wetgeving in België. De positieve bijdrage van het segment Concessions werd echter gedeeltelijk geneutraliseerd door DEME's Taiwanese offshore joint venture die projectverliezen absorbeerde op het Zhong Neng-project in Taiwan.

De nettowinst voor 2023 bedroeg 163 miljoen euro, een forse toename met 44% in vergelijking met 113 miljoen in 2022.

De winst per aandeel bedroeg bijgevolg 6,43 euro, tegenover 4,45 euro voor 2022 of 4,53 euro voor 2021.⁽⁴⁾

Netto financiële schuld en balans

(in miljoen euro)	2023	2022	2021	FY23 t.o.v. FY22
Operationeel werkkapitaal	-471,3	-506,2	-511,1	+34,9
Investeringen	398,9	483,9	282,0	-85,0
Netto financiële schuld	-512,2	-520,5	-392,7	+8,3
Vrije kasstroom	61,6	-80,4	130,7	+142,0

De investeringen⁽⁵⁾ in 'immateriële en materiële vaste activa' bedroegen 399 miljoen euro per 31 december 2023, tegenover 484 miljoen euro een jaar geleden.

De investeringen in 2023 omvatten 'Viking Neptun', het nieuwe kabellegschip van DEME dat in de eerste helft van 2023 officieel aan de vloot werd toegevoegd, gekapitaliseerde onderhoudsinvesteringen in de vloot van DEME, alsook aanpassingsinvesteringen en conversies voor de 'Sea Installer' en de 'Yellowstone', een voormalige bulkcarrier die wordt omgebouwd tot valpijpschip en naar verwachting in de eerste helft van 2024 aan de offshore vloot van DEME zal worden toegevoegd.

Niet inbegrepen in dit investeringsbedrag zijn de uitgaven voor de 'Green Jade', het recentste offshore windinstallatieschip dat CDWE – een joint venture tussen CSBC, de grootste Taiwanese scheepsbouwer, en DEME – in Taiwan bouwde, en dat in de zomer van 2023 aan de vloot werd toegevoegd.

Het operationele werkkapitaal⁽⁶⁾ bedroeg -471 miljoen euro per 31 december 2023, tegenover -506 miljoen euro het jaar ervoor.

De netto financiële schuld⁽⁷⁾ was -512 miljoen euro op 31 december 2023, een lichte verbetering met 8 miljoen euro in vergelijking met 31 december 2022 en een daling met 203 miljoen euro in vergelijking

met 30 juni 2023. De ratio netto financiële schuld/EBITDA bedroeg eind 2023 0,86 tegenover 1,09 een jaar geleden en 1,41 halverwege het jaar 2023.

De vrije kasstroom⁽⁸⁾ voor het jaar was positief en bedroeg 62 miljoen euro, tegenover -80 miljoen euro het jaar ervoor, vooral dankzij een sterke kasstroomgeneratie in de tweede helft van het jaar.

⁽³⁾ Joint ventures worden geconsolideerd volgens de proportionele methode in de segmentrapportering, maar volgens de vermogensmutatiemethode in de jaarrekening. Het project wordt beheerd door CDWE, een joint venture waarin DEME een belang van 50% heeft.

⁽⁴⁾ Pro forma uitgaande van hetzelfde aantal aandelen voor 2021 als in 2022 en 2023 (25.314.482 aandelen).

⁽⁵⁾ Investeringen is het bedrag dat betaald is voor de verwerving van 'immateriële vaste activa' en 'materiële vaste activa'. Deze investeringen zijn exclusief investeringen in 'financiële vaste activa'.

⁽⁶⁾ Operationeel werkkapitaal (+ is vordering, - is schuld) is het netto werkkapitaal (vlottende activa min kortlopende verplichtingen), exclusief rentedragende schulden, geldmiddelen en kasequivalenten en financiële derivaten met betrekking tot renteswaps en inclusief overige niet-vlottende activa en overige langlopende verplichtingen (indien van toepassing) evenals niet-vlottende financiële derivaten (activa en verplichtingen), behalve die in verband met renteswaps.

⁽⁷⁾ Netto financiële schuld (+ is geldmiddelen, - is schuld) is de som van kortlopende en langlopende rentedragende schulden (met inbegrip van leaseverplichtingen), verminderd met geldmiddelen en kasequivalenten.

⁽⁸⁾ De vrije kasstroom wordt berekend als de som van de kasstroom uit bedrijfsactiviteiten en de kasstroom uit investeringsactiviteiten, verminderd met de terugbetaling van leaseverplichtingen die opgenomen zijn in de kasstroom uit financiële activiteiten.

Vooruitgang op het vlak van ESG

Environmental

EU-taxonomie (in %)	2023	2022	2021	FY23 t.o.v. FY22
Omzet				
Activiteiten die in aanmerking komen voor de taxonomie	42	29	28	+45%
Activiteiten die afgestemd zijn op de taxonomie	33	26	24	+27%
CapEx				
Activiteiten die in aanmerking komen voor de taxonomie	49	52	32	-6%
Activiteiten die afgestemd zijn op de taxonomie	49	52	32	-6%

Op basis van de huidige interpretatie van de regels met betrekking tot de EU-taxonomie zijn de activiteiten van DEME die in aanmerking komen in 2023 nu ook uitgebreid met sommige milieuactiviteiten, zoals de sanering van verontreinigde terreinen en bodem- en sedimentbeheer naast activiteiten met betrekking tot offshore windenergie en spoorweginfrastructuur die reeds voordien in aanmerking kwamen.

Als gevolg van deze ruimere scope en de sterkere groei van de betrokken activiteiten, komt 42% van de totale omzet in aanmerking tegenover 29% in 2022. 33% van de omzet wordt nu beschouwd als taxonomisch afgestemd, tegenover 26% vorig jaar.

Taxonomisch in aanmerking komende en afgestemde investeringsuitgaven bleven met 49% ongeveer op hetzelfde niveau als de 52% van het jaar voordien.

In de onderstaande rubrieken verschaffen we wat meer inzicht over deze ontwikkelingen.

Transitie naar schone energie (megawatt)	2023	2022	2021	FY23 t.o.v. FY22
MW geïnstalleerde windturbines	712	440	2.378	+62%
MW geïnstalleerde funderingen (Capaciteitsbijdrage) ⁽⁹⁾	1.212	2.798	1.867	-57%

DEME volgde zijn strategie om de transitie naar schone energie te bevorderen, met de installatie van meer dan 700 MW aan windturbines en 1.212 MW aan funderingen in 2023, tegenover respectievelijk 440 MW aan turbines en 2.798 MW aan funderingen in 2022.

Het totale aantal MW aan geïnstalleerde funderingen in 2023 werd beïnvloed door de mix van installatie, mobilisaties en andere werken, waaronder ontmanteling, uitgevoerd door de belangrijkste schepen. De bijdragen aan offshore

windmolenparken werden geleverd in Europa (Frankrijk, Nederland, Denemarken en het VK), in Azië (Taiwan) en in de VS.

Het segment Dredging & Infra houdt zich onder andere bezig met de bouw van de Fehmarnbelt Fixed Link, de langste afgezonken weg en spoortunnel ter wereld tussen Denemarken en Duitsland. Die tunnel zal de toekomstige duurzame handel en toerisme mogelijk maken, de reistijd verkorten en groener vervoer mogelijk maken dankzij het gebruik van elektrische treinen. Het segment werkt ook aan het

ontwerp van het Prinses Elisabeth Eiland in België, het eerste kunstmatige energie-eiland en offshore energiehub ter wereld én een belangrijke schakel in het toekomstige Europese energienetwerk in de Noordzee. De belangrijkste bouwwerken gaan van start in 2024 en zullen tot 2026 duren.

Ten slotte werkt DEME ook aan andere vormen van hernieuwbare energie, waaronder de productie en opslag van groene waterstof.

Voetafdruk van broeikasgassen (BKG's) & Energiebeheer (% van totaal volume)

	2023	2022	2021	FY23 t.o.v. FY22
Koolstofarme brandstoffen ⁽¹⁰⁾	10,3%	6,0%	Niet beschikbaar ⁽¹¹⁾	+4,2ppts ⁽¹²⁾

DEME heeft een duidelijk doel gesteld om zijn BKG-intensiteit tegen 2030 met 40% af te bouwen (ten opzichte van 2008), in lijn met het decarbonisatietraject dat werd uitgestippeld door de Internationale Maritieme Organisatie (IMO). Een onafhankelijke derde partij heeft in mei 2023 kunnen nagaan dat DEME eind 2022 al een vermindering van de BKG-intensiteit van 27% kon voorleggen.

Naast het verbeteren van de energie-efficiëntie van zijn vloot werkt DEME ook aan het effectief verhogen van het gebruik van koolstofarme brandstoffen in vergelijking met conventionele brandstoffen. In 2023 bedroeg het verbruik van koolstofarme brandstoffen 10,3%

van het totale verbruikte volume, een opmerkelijke verbetering ten opzichte van de 6,0% in 2022 en heel wat beter dan de doelstelling van 8,0% voor 2023.

DEME breidde ook zijn duurzame operationele capaciteit uit met de toevoeging aan de vloot van het kabelschip 'Viking Neptun', en de inhuur van een nieuw offshore installatieschip, 'Green Jade'. Beide voldoen volledig aan de nieuwste emissienormen en zijn uitgerust met de nieuwste milieutechnologie, inclusief brandstofbesparende features en innovaties zoals een oplossing voor warmteterugwinning.

DEME breidt zijn vloot verder uit door de 'Yellowstone' om te bouwen van een bulkcarrier tot een valpijpschip dat in de eerste helft van 2024 aan de vloot zal worden toegevoegd. 'Yellowstone' wordt het eerste dual-fuel valpijpschip in de sector, zal volledig voldoen aan de nieuwste emissienormen en zal op (groene) methanol kunnen varen. Het schip beschikt ook over een hybride energiecentrale met een Li-ion batterij van 1 MWh, wat bijkomende brandstofbesparende voordelen oplevert.

⁽⁹⁾ De bijdrage aan de capaciteit wordt berekend door het totale aantal funderingen te tellen dat DEME tijdens de rapporteringsperiode (tussen 1 januari en 31 december) installeerde te vermenigvuldigen met de overeenkomstige turbine-capaciteit. De turbine-capaciteit wordt ook wel het nominale vermogen van de turbine genoemd. Elke geïnstalleerde turbine heeft een specifiek nominaal vermogen, uitgedrukt in aantal MW.

⁽¹⁰⁾ Koolstofarme brandstoffen zijn brandstoffen waarvan de CO₂-uitstoot lager is dan die van conventionele brandstoffen (gasolie voor de zeescheepvaart). Deze categorie omvat brandstoffen zoals LNG (vloeibaar aardgas) en gemengde biobrandstoffen.

⁽¹¹⁾ De eerste betrouwbare meting vond plaats in 2022.

⁽¹²⁾ ppts: procentpunten

Sociaal

Personeelsbestand (In VTE's)	2023	2022	2021	FY23 t.o.v. FY22
Gemiddeld # personeel	5.334	5.153	4.880	+4%

Om de groei van de Groep op korte en lange termijn te blijven ondersteunen, wordt er aanzienlijk geïnvesteerd in het aantrekken en behouden van menselijk kapitaal en talent. Er lopen verschillende initiatieven op dat vlak. Het meest opvallende

initiatief is wellicht DEME's 'Where Next' rekruteringscampagne, een internationale branding- en wervingscampagne, met gerichte carrière dagen en deelname aan jobbeurzen en -evenementen.

In 2023 groeide het personeelsbestand van de Groep tot gemiddeld 5.334 voltijdse equivalenten (VTE's), een stijging met 4% ten opzichte van het voorgaande jaar.

Veiligheid (Wereldwijde LTIFR) ⁽¹³⁾	2023	2022	2021	FY23 t.o.v. FY22
Wereldwijde frequentiegraad van letsels met werkverlet	0,19	0,23	0,19	-17%

Veiligheid zit in de kernwaarden van DEME verweven, en wordt ook strikt gemonitord via de wereldwijde LTIFR. De wereldwijde LTIFR voor het jaar bedroeg 0,19, een aanzienlijke verbetering ten opzichte van de 0,23 in 2022 en beter dan de doelstelling van 0,20.

De Groep richtte zich nog meer op essentiële prestatie-indicatoren (KPI's) voor veiligheid, en haalde of overtrof systematisch de doelstellingen voor deelname aan toolboxes, melding van incidenten, afsluiting van actiepunten, observaties, inspecties en incidentonderzoeken.

voorgestelde innovatieve ideeën tijdens het slotevenement werden er drie geselecteerd door de Innovation Board van de Groep om verder ontwikkeld en gelanceerd te worden.

Duurzame innovatie

De laatste editie van het DEMEx-programma, dat zich richt op disruptieve en transformatieve innovatie, had zijn laatste showcase-evenement in juni 2023. Het was een krachtige illustratie

van hoe stevig innovatie en duurzaamheid verankerd zijn in het hart en de hoofden van het DEME-team. Dit werd tastbaar gemaakt aan de hand van een aantal krachtige initiatieven. Van de negen

Governance

Structuur van de Raad van Bestuur

Tijdens de Jaarlijkse Algemene Vergadering van 17 mei 2023 keurden de aandeelhouders de benoeming goed van mevrouw Karena Cancilleri als onafhankelijk bestuurder voor een termijn van 4 jaar.

Bedrijfsethiek

Bedrijfsethiek blijft een constant focus voor DEME, met een voortdurende verfijning van de compliance processen. Dit wordt aangetoond door het feit dat 99% van het personeel van DEME deelneemt aan de jaarlijkse interne complianceopleiding.

Andere realisaties op het vlak van ESG

Om de ambitieuze duurzaamheidsdoelstellingen van DEME in alle aspecten van zijn activiteiten te realiseren, heeft de Groep in de loop van 2022 zijn financieringen op lange termijn omgezet in duurzaamheidsleningen. Dit engagement ondersteunt de visie van DEME om een duurzame toekomst te realiseren, en vertegenwoordigde eind 2023 een totale kredietwaarde van 649,7 miljoen euro. De commerciële voorwaarden van deze leningen zijn rechtstreeks gekoppeld aan de duurzaamheidsprestaties van DEME

in twee domeinen: (1) veiligheid op het werk en (2) gebruik van koolstofarme brandstof, die overeenstemmen met twee materiële onderwerpen van de huidige materialiteitsmatrix. Het al dan niet behalen van de doelstellingen voor de belangrijkste prestatie-indicatoren (KPI's) heeft een impact op de rentemarges die worden toegepast op duurzaamheidsleningen. In 2023 haalde DEME voor beide KPI's de doelstelling.

Op het vlak van ESG-evaluaties behaalde DEME Groep in 2023 een 'A'-score van MSCI en een eerste Sustainalytics-score van 31,8 als afzonderlijk bedrijf. DEME Offshore kreeg een zilveren medaille van Ecovadis, terwijl het in 2022 nog een gouden medaille had ontvangen, een bijstelling die voornamelijk te wijten is aan de aanpassing van de beoordelingsparameters. De CDP-score voor DEME Offshore behield een 'B'-rating in 2023, identiek aan het resultaat in 2022.

⁽¹³⁾ De wereldwijde frequentiegraad van de ongevallen met werkverlet (Wereldwijde LTIFR) is de maatstaf die de ongevallen weergeeft van DEME-werknemers en tijdelijke DEME-werknemers met arbeidsongeschiktheid (≥ 24 uur of ≥ 1 shift), vermenigvuldigd met 200.000 en gedeeld door het aantal gepresteerde werkuren. De 'Wereldwijde' methode is een risico gebaseerde methode die de 'risicograad' (= gebeurtenis die de verwonding veroorzaakte) en de 'verwondingsgraad' (= soort verwonding) combineert. Om te bepalen of een incident als 'wereldwijd' scoort, worden de 'risicograad' en de 'verwondingsgraad' met elkaar vermenigvuldigd.

02

Strategie

Relevante drijfveren in de markt

Bij het opvolgen en ontwikkelen van de bedrijfsstrategie van DEME houden we de wereldwijde megatrends en de impact ervan op onze activiteiten scherp in het oog. We hebben besloten om onze inspanningen te richten op vier wereldwijde uitdagingen waar we met onze innovatieve en uitgebreide oplossingen de grootste impact op kunnen hebben.

01. Wereldwijde klimaatverandering

Met betrekking tot de wereldwijde klimaatverandering komen een aantal uitdagingen naar voren, zoals de noodzaak om emissies te beperken, stijgende zeespiegels en de schaarste aan mineralen die nodig zijn voor de energietransitie.

Emissies verminderen en klimaatverandering aanpakken

Het streven om de ambitieuze doelstellingen van het Akkoord van Parijs te halen wordt steeds dringender, nu landen de opwarming van de aarde proberen af te remmen en afstappen van fossiele brandstoffen. Door de transitie naar schone energie neemt de vraag naar offshore windenergie toe en wordt het belang van toekomstige brandstoffen zoals groene waterstof benadrukt.

Stijgende zeespiegels en extreme weersomstandigheden

Aangezien een groot deel van de wereldbevolking langs de kust woont en de opwarming van de aarde leidt tot een stijging van de zeespiegels en meer extreme weersomstandigheden, neemt de vraag naar kustbeschermingswerken toe. DEME past zijn beproefde oplossingen voor kustbescherming al tientallen jaren toe en zoekt, in overeenstemming met zijn duurzaamheidsdoelstellingen, ook naar mogelijkheden om natuurgebaseerde oplossingen toe te passen. Daarbij worden traditionele, niet-duurzame methodes voor het beheer van kust- en rivierdijken opnieuw onderzocht, en wordt in plaats daarvan gestreefd naar de ontwikkeling van circulaire, natuurgebaseerde oplossingen.

Schaarste aan mineralen en toenemende elektrificatie

De groei van de wereldbevolking, de verstedelijking, de toenemende welvaart en de energietransitie leiden tot een ongekende vraag naar elektrificatie en dus ook naar mineralen. Veel van de huidige technologieën voor schone energie zijn afhankelijk van een voldoende

beschikbaarheid van kritieke mineralen. Het Internationaal Energieagentschap voorspelt bijvoorbeeld dat de aanvoer van kobalt en nikkel tegen 2040 respectievelijk 21 keer en 19 keer groter moet worden om de klimaatdoelstellingen te halen.

02. Milieu-uitdagingen

Aanpak van vervuilde gronden en de noodzaak om land te winnen en te beschermen

Tegenwoordig is het nog belangrijker om waardevolle grondreserves te waarderen en, naarmate de bevolking blijft groeien, zal de vraag naar nieuwe woon- of industriegebieden alleen maar toenemen. Daarom is het van cruciaal belang om vervuilde brownfields te kunnen saneren en ze een waardevolle nieuwe bestemming te geven. Met de toenemende aandacht voor het bevorderen van een duurzame en circulaire economie, is het essentieel om zoveel mogelijk van het uitgegraven materiaal te reinigen en te hergebruiken.

03. Groeiende bevolking en verstedelijking

Groeiende bevolking en verstedelijking en de noodzaak aan kustbescherming en landwinning

Volgens de VN zal de wereldbevolking tegen 2050 naar verwachting stijgen tot meer dan 9 miljard. Momenteel woont ongeveer 40% van de bevolking binnen 100 kilometer van de kust, en 10% woont in kustgebieden die minder dan 10 meter boven de zeespiegel liggen. Hierdoor zijn zij zeer kwetsbaar voor de stijging van de zeespiegel en andere weersomstandigheden zoals stormvloed. Dit betekent dat oplossingen voor bescherming tegen overstromingen van vitaal belang zijn en in de toekomst nog belangrijker zullen worden. Bovendien maakt de toenemende verstedelijking investeringen in landwinning en nieuwe infrastructuur noodzakelijk.

04. Toenemende maritieme activiteiten

Globalisering en de groei van de wereldhandel en de gevolgen daarvan op maritieme infrastructuur

In de afgelopen decennia heeft de globalisering geleid tot een aanzienlijke toename van de internationale handel tussen landen over de hele wereld. Dit zorgt er op zijn beurt voor dat bestaande toeleveringsketens en handelsroutes zich ontwikkelen, en dat er nieuwe ontstaan naarmate geopolitieke en macro-economische factoren de huidige handelspatronen doen verschuiven. Die trend vereist nieuwe havens of de uitbreiding van bestaande faciliteiten, en van hun toegangskanalen en andere maritieme infrastructuur.

Een andere belangrijke trend is dat schepen – of het nu gaat om containerschepen, bulkers of tankschepen – groter worden. Aanlegplaatsen, vaargeulen en draaikommen moeten worden uitgebaggerd voor de nieuwste generatie schepen.

Doel, missie en strategische ambitie

Doel

Wij streven naar een betere, leefbare wereld en een duurzame toekomst door waarde te creëren voor al onze stakeholders. Samen met onze klanten en stakeholders gaat DEME over grenzen heen om te verkennen, uit te dagen en oplossingen te bieden voor de wereldwijde uitdagingen waarmee onze planeet te maken heeft.

Missie en strategische ambitie

DEME bouwt aan een betere, leefbare wereld door oplossingen te bieden op het raakvlak van land, water en energie. Wij zijn gespecialiseerd in offshore energie, baggerwerken, maritieme infrastructuur, milieuwerken en concessies. We realiseren deze projecten op een veilige, duurzame en efficiënte manier.

Het leiderschap en de groei van DEME zijn gebaseerd op een combinatie van de beste mensen, de juiste middelen, technisch leiderschap en effectieve middelenallocatie. DEME gebruikt deze vier enablers om zijn marktpositie en technologisch leiderschap te verzekeren in de markten die het bedient.

Strategische enablers

DEME streeft naar het waarmaken van zijn strategische ambitie om zijn leiderschapspositie in het leveren van oplossingen voor wereldwijde uitdagingen te versterken. Door gebruik te maken van deze belangrijke strategische enablers zal het bedrijf zijn toekomstvisie blijven nastreven.

01. De beste mensen

DEME heeft ervaren, hoogopgeleide en toegewijde medewerkers die van het bedrijf een betrouwbare leverancier van oplossingen maken waar klanten op kunnen vertrouwen.

Ons trackrecord van robuuste projectuitvoeringen omvat de meest uitdagende en complexe projecten in de wereld van vandaag. Het engagement van het DEME-team is uitzonderlijk en we zijn goed uitgerust om onze belofte te blijven waarmaken dankzij onze unieke capaciteiten en diepgaande industriële knowhow en expertise.

02. De juiste middelen

DEME beschikt over de juiste middelen om projecten te realiseren. Dankzij zijn geavanceerde vloot en materieel kan DEME de meest uitdagende projecten aan. We begrijpen wat er nodig is en combineren de juiste middelen om de projecten van onze klanten op tijd en binnen het budget op te leveren.

DEME's toewijding aan innovatie blijkt duidelijk uit zijn baanbrekende technologieën en middelen, waarmee het bedrijf complexe maritieme projecten kan aanpakken met een ongekennde efficiëntie en precisie. DEME blijft een koploper in de sector en anticipeert op de toekomstige noden en uitdagingen van zijn klanten.

Naast de bedrijfsmiddelen verfijnt DEME voortdurend zijn processen en methodologieën om zijn ecologische voetafdruk te minimaliseren en ervoor te zorgen dat zijn activiteiten een blijvende positieve impact hebben op de planeet.

03. Technisch leiderschap

Dankzij innovatie en investeringen beschikt DEME over een concurrentievoordeel, en kan het bedrijf zich positioneren als koploper. Al bijna 150 jaar verleggen wij grenzen om uit te blinken in de markten die we bedienen. De niet aflatende inzet van DEME om baanbrekend werk te verrichten heeft van het bedrijf een pionier gemaakt in de sector. DEME is voortdurend op zoek naar geavanceerde technologieën en omarmt innovatie om de meest complexe maritieme uitdagingen aan te gaan en de meest veeleisende projecten te blijven realiseren.

Ons team van hoogopgeleide ingenieurs en professionals verfijnt en verbetert voortdurend onze methodologieën, zodat DEME duurzame, langdurige oplossingen kan bieden.

Om deze capaciteit verder te versterken, blijft DEME ook investeren in het verkennen van nieuwe baanbrekende initiatieven en technieken waarvoor we onze capaciteiten en mensen kunnen inzetten.

04. Schaal- en toepassingsvoordelen

Het bedrijf is vandaag al gericht op operationele uitmuntendheid en zal dit traject voortzetten. Tegelijkertijd wil het bedrijf de allocatie van middelen (kapitaalinvesteringen en ontwikkeling van menselijk kapitaal) in evenwicht brengen. Bijgevolg wil het de beschikbare middelen verstandig inzetten en investeren in de juiste initiatieven om de groei te stimuleren en de leidende positie van DEME verder te versterken.

Als gevolg van een voortgezet, gedisciplineerd beleid inzake kapitaalallocatie beschikt het bedrijf over een gezonde balans en een conservatief schuldniveau, waardoor het kan blijven investeren in zijn toekomst op middellange en lange termijn en snel kan reageren wanneer zich kansen voordoen.

01. De beste mensen

De beste mensen in de sector

Onze 5.300 hoogopgeleide professionals laten zich elke dag van hun innovatieve en ondernemende kant zien – voortdurend gericht op operationele uitmuntendheid en altijd met de legendarische 'can do'-houding. Ze streven ernaar slimme oplossingen te vinden voor onze klanten, zelfs wanneer ze voor schijnbaar onmogelijke uitdagingen staan.

Ongeveer de helft van het team bestaat uit onze geweldige bemanning. DEME beschikt over een gespecialiseerde vloot van meer dan 100 schepen. We moderniseren onze vloot voortdurend en introduceren nieuwe baanbrekende concepten in onze manier van werken, waarbij we onze grenzen verleggen en efficiënter en sneller worden.

Deskundige bemanning

De expertise en ervaring van onze bemanningsleden is van vitaal belang in deze veeleisende omgeving. Zij zijn het die enorme inspanningen leveren op het terrein en ervoor zorgen dat projecten goed op schema blijven. Hun harde werk, toewijding en vindingrijkheid dragen rechtstreeks bij tot de goede werking van onze schepen en op hun beurt tot de verwezenlijkingen van DEME.

Onze projecten vereisen een zeer hoog opleidingsniveau. DEME vaart niet zomaar van A naar B. De bemanning is actief op een complex schip dat 24/7 vlot en veilig moet werken.

DEME is trots op zijn uitzonderlijke team en erkent de unieke talenten, vaardigheden en capaciteiten van zijn medewerkers. Wij begrijpen dat onze sector vaak veeleisend en veelzijdig is, en dat onze mensen zich daardoor flexibel moeten kunnen aanpassen aan complexe projecten. Hun bijdrage is van onschatbare waarde en we streven ernaar een omgeving te creëren waarin hun expertise wordt gekoesterd en gewaardeerd.

We investeren dan ook voortdurend in hun opleiding door uitgebreide opleidingsprogramma's op maat aan te bieden, zodat ze zichzelf kunnen ontwikkelen, hun carrière kunnen sturen en vormgeven en hun ambities kunnen verwezenlijken.

Tegenwoordig is het ongebruikelijk, maar DEME biedt ook mogelijkheden voor een levenslange carrière – mensen kunnen in onze verschillende kernactiviteiten werken en we doen steeds ons best om tegemoet

te komen aan verzoeken om terug aan wal te werken na een periode op zee.

DEME blijft ook groeien en breidt zijn activiteiten internationaal uit. Dat betekent dat onze mensen flexibel moeten zijn en open moeten staan voor de mooie, multiculturele organisatie die we vandaag zijn. Momenteel hebben we medewerkers van 80 verschillende nationaliteiten.

Welkom aan 500 nieuwe talenten

De DEME-wereld is zonder twijfel boeiend – we bouwen windmolenparken en een energie-eiland in de Noordzee of ontwikkelen baanbrekende nieuwe sectoren, zoals duurzame diepzee-exploratie of productie van groene waterstof. Deze snelle ontwikkelingen zorgen ervoor dat we ons team moeten uitbreiden. In 2023 verwelkomden we meer dan 500 nieuwe talenten.

Onze employer branding-campagne 'Where next?' werd gelanceerd in vijf landen en bleek een groot succes. In 2024 breiden we de campagne uit naar andere landen. Ook al is er een hevige concurrentiestrijd om de beste mensen in de sector, we zullen nooit toegevingen

doen aan de kwaliteit van onze mensen en ons altijd richten op de toptalenten. Veel van onze nieuwe teamleden voelen zich aangetrokken tot DEME omdat ze willen bijdragen aan een betere, leefbare wereld.

Internationale omgeving

Gezien onze groei en toenemende aanwezigheid wereldwijd, met onder meer projecten in de VS, het Midden-Oosten en Azië, vernieuwen we ook onze managementontwikkelingsprogramma's met nieuwe opleidingen voor beginnende, doorgewinterde en strategische leiders, aangevuld met een versneld traject. De internationalisering van DEME wordt weerspiegeld in de programma's, zoals in de opleiding rond culturele verschillen in zakendoen. Hierdoor kunnen we nieuwe uitdagingen aangaan en succesvol werken in totaal verschillende omgevingen.

We hebben het aan onze fantastische mensen te danken dat we strategische vooruitgang boeken en onze beloften waarmaken om een betere, duurzamere wereld te creëren. We zijn erg trots op hen!

02. De juiste middelen

DEME-vloot

Met meer dan 100 gespecialiseerde schepen in zijn vloot heeft DEME ontegensprekelijk de modernste en technologisch meest geavanceerde vloot in de sector. De voortdurende investeringen in de vloot zorgen ervoor dat DEME inspeelt op de toekomstige noden van zijn klanten en dat het zijn ambitie kan waarmaken om tegen 2050 koolstofneutraal te zijn.

De gevarieerde vloot omvat geavanceerde schepen zoals de 'Orion' en de 'Green Jade', die een baanbrekend drijvend installatieconcept op de offshore energiemarkt introduceren. DEME beschikt ook over de 'Spartacus', de krachtigste megasnikkopzuiger ter wereld, en twee ultramoderne kabelleggers met een ongeëvenaarde kabelcapaciteit. Binnenkort zal ook de 'Yellowstone', het grootste valpijpschip in de sector, zich bij de vloot voegen.

In het kader van DEME's ambitie om de meest duurzame vloot in de sector in te zetten, beschikken verschillende schepen al over dual fuel-motoren en kunnen ze op de schoonste beschikbare brandstoffen varen. Twee schepen hebben al een hybride energiecentrale. Bovendien zal de 'Yellowstone' het eerste schip in de vloot zijn dat op (groene) methanol kan varen.

Met oog voor de wensen van de klant, investeert DEME continu in het upgraden van haar vloot, gericht op de noden van de toekomst. Zo kreeg 'Sea Installer' een upgrade die de kraan capaciteit verhoogde naar 1.600 ton, zodat het schip de XXL-onderdelen voor de offshore windmolenparken van de toekomst aankan. Zo kregen de 'Sea Installer' en de 'Sea Challenger' een upgrade die de kraan capaciteit verhoogde naar 1.600 ton, zodat ze de XXL-onderdelen voor de offshore windmolenparken van de toekomst aankunnen.

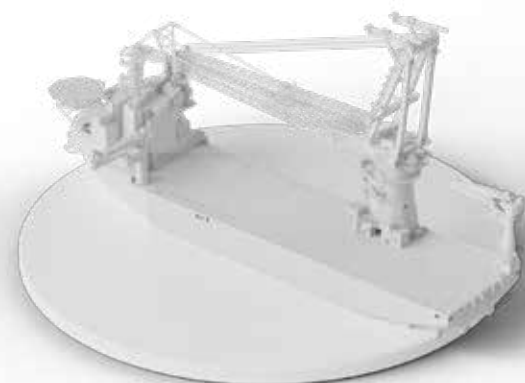
100+ gespecialiseerde schepen

20 schepen voor offshore energie

50+ schepen voor baggerwerken

Tweede DP3 drijvend offshore installatieschip vervoegt de vloot

Het "monohull heavy lift DP3"-schip 'Green Jade', dat drijvende offshore installaties kan uitvoeren, met name funderingen voor de grootste windturbines, kwam in juli 2023 in de vaart en begon meteen aan zijn eerste project: de installatie van de eerste jacketfundering voor het Zhong Neng offshore windmolenpark in Taiwan, die vlot verliep.

De 'Green Jade' is gebouwd om de volgende generatie megawindturbines, funderingen en onderdelen te transporteren, en is eigendom van de joint venture CSBC-DEME Wind Engineering Co Ltd (CDWE). Het schip is uitgerust met een volledig elektrische kraan van 4.000 ton. Het bewees meteen wat zijn kunnen door de 2.000 ton zware funderingen op Zhong Neng met gemak op te hijsen en te installeren, en ondanks uitdagende weersomstandigheden ondervond de 'Green Jade' weinig downtime.

Het nieuwe schip is ontworpen om te werken in diepere wateren en uitdagende zeebodemomgevingen zoals die in Taiwan, dat kwetsbaar is voor aardbevingen en tyfoons. In zulke omstandigheden worden jacketfunderingen gebruikt in plaats van monopiles. Daarom is de 'Green Jade' uitgerust met een enorm, obstakelvrij dek voor de megafunderingen en heeft het een uitzonderlijk hoge laadcapaciteit.

Het schip heeft een efficiënte energiecentrale en verschillende innovatieve duurzame kenmerken, zoals een afvalwarmteterugwinningssysteem dat warmte uit de uitlaatgassen omzet in elektrische energie die aan boord kan worden gebruikt. Omdat het schip een volledig elektrische kraan heeft, is ook een aanzienlijke brandstofbesparing mogelijk.

Na Zhong Neng gaat de 'Green Jade' aan de slag voor het Hai Long windmolenpark in Taiwan, dat meer dan 1 GW aan schone elektriciteit zal opwekken.

De 'Green Jade' op zijn eerste missie, het installeren van jacketfunderingen voor het Zhong Neng offshore windmolenpark in Taiwan.

DP3-kabellegschip 'Viking Neptun' speelt in op groeiende vraag

De 'Viking Neptun' is het tweede grote DP3-kabellegschip in de DEME-vloot. Het offshore installatieschip is gebouwd volgens Noorse kwaliteitsnormen, en werd aangekocht bij de Noorse rederij Eidesvik. Het schip voerde zijn eerste opdracht voor DEME uit in 2023, met de installatie van inter-array kabels voor Dogger Bank, momenteel het grootste offshore windmolenpark ter wereld.

Het DP3-schip heeft – net als DEME's befaamde kabellegger 'Living Stone' – een zeer hoge kabelcapaciteit van 4.500 ton benedende. DEME zal deze capaciteit echter nog aanzienlijk verhogen door in 2024 bovendecks een tweede carrousel voor 8.000 ton kabel te installeren.

De 'Viking Neptun' is een primeur voor de DEME-vloot en benadrukt de inspanningen van het bedrijf om de meest duurzame vloot in de sector te hebben. Het schip heeft een hybride energiecentrale met een groot batterijpack van 1,7 MWh. Hierdoor kan het op diesel of batterijen varen, wat een aanzienlijke brandstofbesparing van 10-15% oplevert.

De 'Viking Neptun' voldoet volledig aan de internationale milieunormen en is uitgerust met geavanceerde technologie, zoals een combinatorcurve voor de hoofdschroef en een slim ventilatiesysteem. Dit resulteert in een grotere efficiëntie en minder uitstoot.

Het indrukwekkende vermogen van 22.700 kW wordt gecombineerd met een uitstekende zeewaardigheid en DP-capaciteiten, waardoor het schip in de zwaarste omstandigheden kan werken. Met een lengte van 145 meter heeft de 'Viking Neptun' een ruim, onbelemmerd dek en een 400 ton zware knikarmkraan met actieve deiningcompensatie.

Naast de bijkomende kabelcarrousel heeft DEME het schip al uitgerust met een compleet kabelinstallatiesysteem, inclusief roestvrijstalen kabelgoten boven de achtersteven. In de toekomst wordt een sleuvengraver met hoge capaciteit toegevoegd om een traject in de zeebodem te graven.

Met twee van deze megakabelleggers in de vloot is DEME nog flexibeler, en kan het bedrijf snel inspelen op de vraag van klanten.

DP3-kabelinstallatievaartuig 'Viking Neptun' heeft een zeer hoge kabelcapaciteit.

Vergrote kraancapaciteit voor de 'Sea Installer' om XXL-turbines te installeren

De 'Sea Installer', uitgerust met haar geüpgradede kraan van 1.600 ton, installeert turbines van 13 MW voor het Vineyard Wind 1 offshore windmolenpark in de VS.

Om de XXL offshore windturbines van de toekomst te kunnen hanteren, onderging het jack-up installatieschip 'Sea Installer' van DEME met succes een grote upgrade, waarbij onder meer de kraancapaciteit werd verhoogd tot 1.600 ton.

De nieuwe kraan is een volledig elektrische Leg Encircling-kraan met een ultralange giek. Bovendien werd de breedte van de Sea Installer met 7 meter vergroot door aan beide zijden sponsons toe te voegen. De spudpalen werden met 10 meter verlengd, het jackingsysteem kreeg een upgrade, er werd een installatie toegevoegd om ballastwater te zuiveren en de accommodatiecapaciteit werd vergroot. Het zusterschip van de 'Sea Installer', de 'Sea Challenger', zal dezelfde conversie ondergaan.

Uitbreiding van capaciteiten met geofysisch onderzoeksschip 'Karina'

Onze gespecialiseerde dochteronderneming voor geofysisch onderzoek, G-tec, breidt haar dienstenaanbod uit met de 'Karina', een nieuw geofysisch onderzoeksschip.

De 'Karina' beschikt over een permanent pakket geavanceerde technologie, waaronder een in de romp gemonteerde dubbele multibeam, een sidescan sonar, sub-bottom profilers, magnetometers en gradiometer frames. Dankzij deze uitgebreide uitrusting kan het schip een breed scala van projecten aan, waaronder UXO-onderzoeken (Unexploded Ordnance).

De 'Karina' is bijzonder geschikt voor 2D en 3D seismische opnames met ultrahoge resolutie (UHRS), en blinkt uit door zijn uitzonderlijk lage akoestische signatuur. Bovendien is het schip brandstof-efficiënt, zelfs bij hoge snelheden, en kan het volledig op biobrandstof varen, waardoor de impact op het milieu minimaal is.

Dit met een DP2-systeem uitgeruste schip van 55 meter komt in 2024 in de vaart, en zal onmiddellijk worden ingezet voor een reeks geplande geofysische onderzoeksprojecten.

De 'Yellowstone', het grootste DP2-rotsinstallatieschip ter wereld, is klaar om de vloot te verwoegen

Om snel te kunnen inspelen op de toenemende vraag naar erosiebescherming en steenstorting, investeert DEME in het grootste DP2-valpijpschip ter wereld. Het nieuwe valpijpschip is ideaal voor de langere

transittijden die bijvoorbeeld nodig zijn in de Amerikaanse offshore windindustrie.

Een voormalige Supramax-bulkcarrier wordt omgebouwd tot een valpijpschip met een lengte van 192 meter en een enorm laadvermogen van 37.000 ton - een verdubbeling van de capaciteit van de bestaande schepen van DEME. De ombouw omvat een nieuwe energiecentrale en een nieuw (DP)-aandrijvingssysteem, de creatie van twee grote scheepsruimen voor rotsen met daartussen een ruime moonpool, rotsverwerkingssystemen, evenals een upgrade van de accommodatie en de bouw van een nieuwe brug.

In lijn met DEME's visie om tegen 2050 klimaatneutraal te zijn en de ambitie om een schip met een netto-nul emissie van broeikasgassen te hebben, zal het valpijpschip het eerste in de vloot zijn dat wordt voorbereid om te varen op (groene) methanol. Bovendien zal de 'Yellowstone' een hybride energiecentrale hebben met een Li-ion batterij van 1 MWh, waardoor het mogelijk is om 10-15% brandstof te besparen, vooral in de DP-modus.

De 'Yellowstone' wordt uitgerust met een centrale verticale valpijp voor waterdiepten van 600-700 meter. Een grote hellende valpijp, ontworpen voor ondiepe dieptes van 30-50 meter, wordt ook geïnstalleerd, waardoor het veel eenvoudiger wordt om dichterbij de monopiles te komen tijdens het plaatsen van erosiebescherming.

Het valpijpschip zal zich in de komende maanden bij de vloot van DEME voegen.

Om te voldoen aan de toenemende vraag in de offshore energiesector investeert DEME in een nieuw valpijpschip.

03. Technisch leiderschap

Innovatie benutten om wereldwijde uitdagingen aan te pakken

DEME staat bekend om zijn innovatief denken, waardoor het bedrijf kan uitblinken in technologische vooruitgang en nieuwe markten kan betreden. Dankzij dit vermogen heeft DEME zijn positie als koploper versterkt.

Uiteindelijk stelt innovatie DEME in staat om zijn duurzame doelstellingen te realiseren en zo een schonere en groenere planeet te creëren voor de komende generaties. Eén manier waarop DEME innovatie stimuleert, is via zijn disruptieve, transformatieve programma DEMEx. Dit initiatief, dat om de vier jaar wordt gelanceerd, is gericht op het creëren van nieuwe business door toekomstige werelden voor te stellen en slimme oplossingen te bieden voor wereldwijde uitdagingen.

In de eerste fase worden honderden nieuwe ideeën voorgesteld door medewerkers en vervolgens selecteert de Innovation Board van DEME de ideeën die vanuit verschillende oogpunten het meeste potentieel hebben.

Antwoord op de vraag naar schone energie

Een belangrijke wereldwijde uitdaging is natuurlijk de klimaatverandering en de extreme weersomstandigheden. Vanuit de

sanerings- en milieupertise van DEME werken nu twee teams aan de ontwikkeling van baanbrekende oplossingen in deze context. In antwoord op de vraag naar schone en stabiele energievoorziening ontwikkelt een derde team een nieuwe oplossing voor energieopslag.

De DEMEx-campagne en andere innovatie-initiatieven vormen een belangrijk onderdeel van de cultuur van de Groep. DEME moedigt de jongere generatie aan om in te spelen op toekomstige trends en uitdagingen en met oplossingen te komen. Deze innovatiecultuur helpt DEME niet alleen om jongeren aan te trekken die voor een vooruitstrevend bedrijf willen werken, maar helpt ook om talent aan te trekken en te behouden. Dat is essentieel voor een duurzaam bedrijf.

Door ons toekomstige werelden voor te stellen en samen te werken om zakelijke kansen en duurzame oplossingen te vinden, is het een win-win voor zowel DEME als onze planeet.

Daarnaast lanceert DEME regelmatig versnelde AVISO-campagnes ('Alternatives, Value, Innovation, Smarts and Optimisations') voor specifieke uitdagingen zoals onderwater datacenters, herontwikkeling van stortplaatsen en golfslagenergie.

In 2023 werkten de innovatie- en duurzaamheidsteams ook samen om de 'Captains and Chief Engineers Summit' van DEME te ondersteunen. Het bedrijf streeft ernaar om de uitstoot van broeikasgassen op operationeel en technisch niveau te verminderen, en erkent dat de bemanning een onschatbare bron van goede ideeën is om DEME te helpen duurzamer te worden.

Partnerschappen bevorderen die innovatie stimuleren

Het bedrijf erkent dat samenwerking vereist is om wereldwijde uitdagingen aan te pakken. Daarom kiest het ook voor een meer open aanpak van innovatie en verkent het mogelijkheden met externe partners zoals havenautoriteiten en

nutsbedrijven. DEME heeft al een zeer hoog maturiteitsniveau op het vlak van innovatie, maar door samen te werken met strategische partners die verschillende perspectieven omarmen, kunnen oplossingen zeker sneller gevonden worden.

Onze samenwerking met Foss Maritime voor het Vineyard Wind 1 offshore windmolenpark is een voorbeeld van zo'n samenwerking. Het baanbrekende concept van feederscheepen dat we samen hebben ontwikkeld voor de Amerikaanse offshore windmarkt staat voor baanbrekende engineering, gepatenteerde oplossingen en op maat gemaakte aanpassingen aan onze respectievelijke schepen.

Een ander voorbeeld is de offshore funderingsboor die we samen met Herrenknecht hebben ontwikkeld om funderingen te installeren in het offshore windmolenpark Saint-Nazaire in Frankrijk. De offshore funderingsboor heeft zijn capaciteiten met succes bewezen, en zal opnieuw worden ingezet bij het offshore windmolenpark Noirmoutier.

In een partnerschap met Foss Maritime ontwikkelde DEME een baanbrekend concept van feederscheepen voor de Amerikaanse offshore windmarkt.

04. Schaal- en toepassingsvoordelen

Portfolio voordelen, ondersteund door operationele uitmuntendheid en financieel profiel

In een competitieve, projectgestuurde bedrijfsomgeving zoals die van vandaag, is het bedrijf georganiseerd rond de optimalisering van zijn operationele uitmuntendheid en zal het dit traject voortzetten. Wij streven ernaar om aan de verwachtingen van de klant te voldoen en tegelijk ons operationele proces te verbeteren. Tegelijkertijd wil het bedrijf de allocatie van middelen (kapitaalinvesteringen en ontwikkeling van menselijk kapitaal) in evenwicht brengen en investeren in de juiste initiatieven om de groei te stimuleren en de leidende positie van DEME verder te versterken.

Focus op operationele uitmuntendheid

In de hele organisatie streeft DEME er voortdurend naar om zijn prestaties jaar na jaar te verbeteren. Dat blijkt uit ons bedrijfsoverkoepelende meerjarenprogramma 'Digital Vision', waarmee we onze activiteiten op één lijn willen brengen om toekomstige groei te ondersteunen. Dit veelomvattende initiatief omvat verschillende aspecten, waaronder het optimaliseren van processen, het opzetten van een digitale werkplek en datagestuurde besluitvorming om geïntegreerde inzichten te bevorderen en snelle waardegedreven acties mogelijk te maken. Bij het nastreven van deze doelen werken we samen met toonaangevende

IT- en AI-partners zoals Microsoft. Een ander belangrijk initiatief is het 'Fleet Efficiency Programme', een tweejarig transformatie-initiatief dat in 2023 van start ging. Dit programma heeft tot doel de onderhoudsprocessen van DEME grondig te herzien, met inbegrip van routinematig onderhoud, grote herstellingen en organisatorisch toezicht. Het overkoepelende doel is om de betrouwbaarheid van de schepen van DEME te garanderen en tegelijk de efficiëntie en kosteneffectiviteit te verbeteren en zo de toekomstige expansie van het bedrijf te ondersteunen.

Gezonde "geconsolideerde balans"

Als gevolg van een voortgezet, gedisciplineerd beleid inzake kapitaalallocatie beschikt het bedrijf over een gezonde balans en een conservatief schuldniveau, waardoor het kan blijven investeren in zijn toekomst op middellange en lange termijn en snel kan reageren wanneer zich kansen voordoen. Het bedrijf handhaaft een strikte discipline met betrekking tot zijn schuldpositie en streeft ernaar de netto financiële schuld ten opzichte van de EBITDA onder 3 te houden, zoals vooropgesteld in de convenanten.

Aspecten van onze portefeuille

DEME heeft een effectief gediversifieerde activiteitenportefeuille, die risico's beperkt en meerdere voordelen oplevert:

Risicobestendigheid

Het bedrijf is actief in verschillende segmenten binnen de projectbusiness en zijn trackrecord bewijst dat uitdagingen in de ene sector vaak worden gecompenseerd door kansen in een andere sector. Deze veerkracht is een stabiliserende factor gebleken in de geschiedenis van het bedrijf.

Cross-over effecten

Door middelen, activa en expertise te delen tussen de verschillende segmenten en activiteiten genereert DEME wederzijdse

voordelen in de hele organisatie, waardoor synergetische effecten worden bereikt.

Groeiplatform

Met zijn huidige focus op het raakvlak tussen bodem, water en energie biedt DEME's gediversifieerde portefeuille een robuuste basis voor het stimuleren van innovatie en het aansturen van toekomstige groei-initiatieven. Deze strategische positionering biedt volop mogelijkheden voor de ontwikkeling van nieuwe ideeën en de uitbreiding naar opkomende markten.

Naast een groeiplatform voor het bedrijf biedt dit aspect van onze portefeuille carrièremogelijkheden, zowel voor nieuwe medewerkers als op het vlak van interne mobiliteit.

De Simulator in het hoofdkantoor van DEME in Zwijndrecht, die dient als digitale tweelingbroer voor de 'Orion'.

03

Segmenten

DEME's organisatiestructuur

DEME is uitgegroeid tot een wereldwijde leverancier van duurzame maritieme oplossingen, en is georganiseerd rond vier specifieke segmenten. Elk van de segmenten bedient een aparte markt en heeft aparte activa, verdienmodellen en groeistrategieën.

Wereldleider in offshore energie, baggerwerken, infrastructuurwerken en milieuoplossingen

⁽¹⁾ Opsplitsing volgens de totale omzet van 2023 van de segmenten.

Offshore Energy

Het segment Offshore Energy levert wereldwijd engineering- en contractingdiensten aan de offshore hernieuwbare en niet-hernieuwbare energie-industrie. Deze activiteiten worden uitgevoerd met een vloot van gespecialiseerde offshore schepen. In de offshore hernieuwbare energiesector is het segment betrokken bij volledige EPCI-contracten voor offshore windmolenparken. Dit omvat de engineering, de aanbesteding,

bouw en installatie van funderingen, inter-array kabels, exportkabels en onderstations. In de niet-hernieuwbare energiesector voert het segment landfills en civiele werken, steenbestortingen, zware hijswerken, umbilicals, en ook installatie- en ontmantelingsdiensten uit. Daarnaast verleent het segment ook geowetenschappelijke diensten en voert het de installatie van zuigankers en funderingen uit.

Dredging & Infra

DEME voert wereldwijd een grote verscheidenheid aan baggeractiviteiten uit, waaronder structureel en onderhoudsbaggeren, landwinning, bodemsanering en havenbouw en kustbescherming. Deze activiteiten worden uitgevoerd met een vloot gespecialiseerde baggerschepen, verschillende soorten hulpschepen en grondverzetmachines. Het segment levert ook contractingdiensten voor maritieme infrastructuurprojecten. Dit omvat de engineering, het ontwerp en de bouw van waterbouwkundige werken zoals aanlegsteigers, haventerminals, sluizen en stuwdammen, infrastructuurwerken zoals geboorde

en afgezonken tunnels, funderings- en waterbouwkundige werken voor bruggen of andere constructies in een maritieme of rivieromgeving, en civieltechnische werken voor de bouw van havens, dammen en zeeweringen, kanaalaanleg, dijkbekleding, de bouw van kademuren en oeverbescherming. Bovendien is DEME actief in de sector van de maritieme aggregaten, met het winnen, verwerken, opslaan en vervoeren van aggregaten. Tot slot levert DEME ook maritieme diensten voor haventerminals.

Environmental

Het segment Environmental richt zich op innovatieve milieuoplossingen voor bodemsanering en herontwikkeling van brownfields, milieubaggerwerken, sedimentbehandeling en waterzuivering. Het segment is vooral actief in de Benelux, Frankrijk en in andere Europese landen op projectbasis.

Concessions

In tegenstelling tot de contractingsegmenten investeert het segment Concessions in en ontwikkelt het projecten op het gebied van offshore windenergie, haveninfrastructuur, groene waterstof en andere speciale projecten. Het segment opereert via participaties in special purpose companies, greenfield- en brownfieldprojecten. Het creëert economische waarde met zijn projecten en genereert rendement

op zijn investeringen, maar stelt ook contractingactiviteiten veilig voor de Groep in de EPC-fasen van zijn projecten. Onder de paraplu van dit segment bezit DEME ook concessies voor zeebodemgebieden die polymetaalknollen bevatten. Het bedrijf ontwikkelt ook een technologie voor het oogsten en verwerken van deze polymetallische knollen met nikkel, kobalt, mangaan en koper uit de diepe oceaانبodem.

Offshore Energy

DEME Offshore Energy is een wereldleider in de offshore energiesector, met een indrukwekkende staat van dienst van meer dan drie decennia. DEME zet zich in voor innovatie en duurzaamheid, speelt een centrale rol in de ondersteuning van de energietransitie en helpt landen om hun ambitieuze klimaatdoelstellingen te halen.

Wij waren een van de eerste bedrijven die de sector van de hernieuwbare energie betraden, en vandaag zijn wij de nummer één offshore windaannemer ter wereld. We zijn in staat om de nieuwste generatie XL-funderingen en windturbines van +15 MW te installeren, alsook offshore substations, inter-array en exportkabels. In de conventionele energiesector voert DEME landfalls, civiele werken, steenbestortingen, zware hijswerken en ontmantelingsdiensten uit.

Met een moderne en veelzijdige vloot van gespecialiseerde schepen kan DEME Offshore Energy volledig geïntegreerde Balance of Plant-, EPCI- en Transport & Installation-contracten aanbieden. Bovendien levert DEME gespecialiseerde offshore diensten, waaronder geowetenschappelijke diensten en geofysisch offshore en maritiem onderzoek, alsook milieuonderzoeken voor zowel de hernieuwbare als de niet-hernieuwbare energiesector.

2000
het jaar waarin
we begonnen
met offshore
activiteiten

+14k MW
totale geïnstalleerde
capaciteit sinds
de start

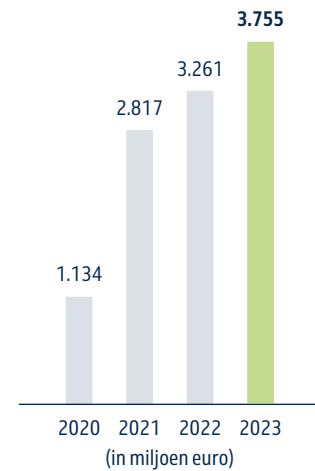
20
speciale schepen
voor offshore energie

€ 1,5 miljard
omzet (2023)

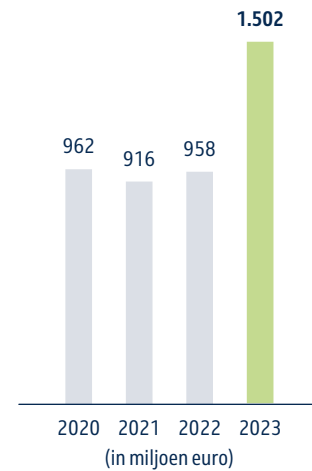
1.212 MW
capaciteitsbijdrage
in 2023

Performance dashboard

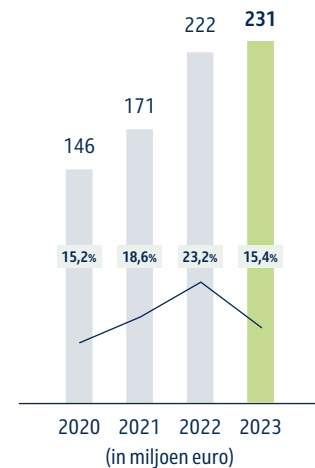
Orderboek

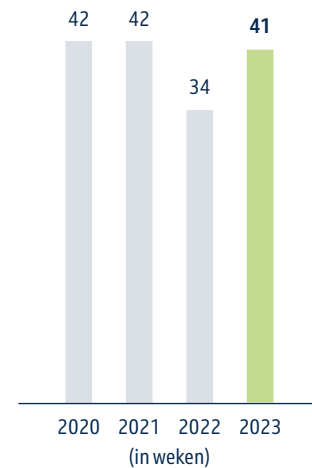
Omzet

EBITDA en EBITDA-marge

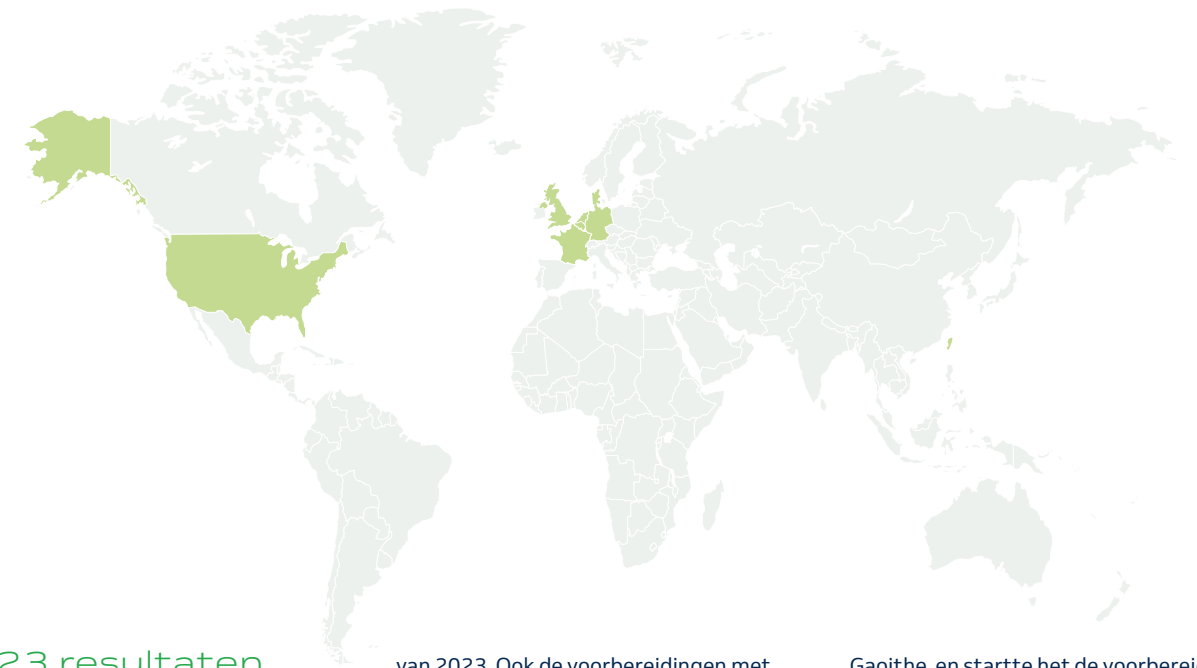
Bezettingsgraad van de vloot

Megawatt capaciteitsbijdrage

Offshore Energy (in miljoen euro)	2023	2022	2021	FY23 t.o.v. FY22
Orderboek	3.754,6	3.260,9	2.816,6	+15%
Omzet	1.501,5	957,8	916,4	+57%
EBITDA	231,4	221,9	170,9	+4%
EBITDA-marge	15,4%	23,2%	18,6%	
Bezettingsgraad van de vloot (weken)	40,8	33,6	42,1	

2023 resultaten van het segment

Het segment **Offshore Energy** zag het orderboek aangroeien met 15%. De omzet steeg met 57% jaar op jaar, aangedreven door de aanhoudend sterke vraag en de uitgebreide vlootcapaciteit in combinatie met een nauwgezette projectuitvoering.

Behalve een jaar van solide resultaten was 2023 ook een jaar van operationele realisaties voor DEMA Offshore Energy. Het segment werd actief in twee nieuwe regio's, bleef de organisatie versterken en breidde de vloot uit met onder andere het kabelschip 'Viking Neptun' en een bijkomend drijvend offshore installatieschip, 'Green Jade'. De 'Orion' werd midden 2022 aan de vloot toegevoegd en bevestigde zijn technische capaciteiten en potentieel waarbij monopiles drijvend worden geïnstalleerd.

De 'Green Jade' werd in juni aan de vloot toegevoegd en leverde uitstekend werk op het Zhong Neng-project in Taiwan, waar het jacketfunderingen installeerde. Deze werken zullen in het eerste kwartaal van 2024 worden voortgezet. Daarna zal de 'Green Jade' aan het Hai Long project beginnen werken.

In de VS installeerde Offshore Energy al voor de zomer zijn 'first steel in the water'. Hiermee vervult het een pioniersrol bij de uitrol van offshore windenergie op de Amerikaanse markt. De 'Living Stone' voltooide de bekabelingswerken voor de Southfork-projecten in de loop

van 2023. Ook de voorbereidingen met Dominion's Energy Group in het Coastal Virginia-project voor een windpark van 2,6 GW met 176 windturbines liggen op schema. Dat project moet in de eerste helft van 2024 van start gaan. Op het Vineyard Wind 1-project - en terwijl de onderhandelingen over variatie-orders nog lopen - schoten de werken in de tweede helft van het jaar goed op: de 'Orion' installeerde 47 van de 62 monopiles en 30 transition pieces (overgangstukken), de 'Sea Installer' installeerde een reeks turbines waardoor een eerste deel van het windmolenpark operationeel kon worden gemaakt en werd aangesloten op het elektriciteitsnet. Voor zowel de projecten Vineyard Wind 1 als Zhong Neng werden de verwachte verliezen op werk in uitvoering opgenomen in de cijfers voor 2023. Deze verliezen werden gedeeltelijk gecompenseerd door verwachte omzet inclusief specifieke variatie-orders, die nog moeten worden goedgekeurd maar die werden opgenomen in overeenstemming met de IFRS-normen (IAS 37). Deze beoordeling wordt ook ondersteund door solide juridische adviezen.

In Europa voltooide het segment met succes installatieprojecten in Denemarken en Nederland, terwijl het zijn aanwezigheid in Frankrijk uitbreidde. Het schip 'Innovation' boekte aanzienlijke vooruitgang op het Fécamp-project en bereidt zich voor op de start van de projecten Île d'Yeu en Noirmoutier begin 2024. In het VK ging het segment door met de installatie van inter-array kabels voor de projecten Dogger Bank en Nearth Na

Gaoithe, en startte het de voorbereidende werken voor het project Moray West.

In de sector van de niet-hernieuwbare energie zette het segment zijn activiteiten voort aan de kerncentrale van Hinkley Point in het VK, met de voltooiing van het boren van de schachten voor alle waterinlaat- en afvoerstructuren.

De bezettingsgraad voor het segment Offshore Energy was hoger in vergelijking met 2022, voornamelijk door een hogere bezetting wereldwijd in de tweede jaarhelft en dit na een periode van technische aanpassingen aan de schepen om tegemoet te komen aan verschillende projectvereisten.

De stijging van het orderboek voor Offshore Energy kwam tot stand dankzij de toekenning van nieuwe contracten, met projectuitvoeringen in de komende jaren, waaronder belangrijke projecten zoals een kabelcontract voor Baltic Power, het eerste offshore windmolenparkproject van DEMA in Polen, contracten in Frankrijk voor de offshore windmolenparken Dieppe Le Tréport, Île d'Yeu en Noirmoutier en het contract Greater Changhua in Taiwan met de Taiwanese joint venture CDWE. In de sector van de niet-hernieuwbare energie in Noord-Amerika voegde Offshore Energy ook het project Cenovus White Rose toe in Newfoundland, Canada. Deze toevoegingen aan het orderboek compenseerden in grote mate de annulaties van de projecten Norfolk Boreas en Empire Wind 2 die het segment in de loop van 2023 ontving.

Project-showcase

DEME voert grootste inter-array bekabelingsproject uit op de Dogger Bank dankzij eerdere successen

Met een bewezen trackrecord in het leveren van grote inter-array kabelprojecten en als stevig gevestigd nummer één offshore windaannemer, voert DEME momenteel het grootste inter-array bekabelingsproject ooit uit voor het grootste windmolenpark ter wereld – Dogger Bank Wind Farm van 3,6 GW in het Verenigd Koninkrijk. Het project wordt gebouwd in drie fasen van 1,2 GW, Dogger Bank A, B en C, en betreft een joint venture tussen SSE Renewables, Equinor en Vårgrønn.

Dogger Bank ligt voor de noordoostkust van Engeland, en wordt gezien als een belangrijke stap voorwaarts in de ontwikkeling van meer veilige en betaalbare Britse energie. Het windmolenpark zal genoeg energie opwekken om meer dan 4,5 miljoen huizen per jaar van stroom te voorzien – ongeveer 5% van de elektriciteitsbehoefte van Groot-Brittannië. Met een locatie op 130-200 kilometer van de kust is Dogger Bank het windmolenpark dat verreweg het verst op zee ligt.

650 kilometer kabels

DEME Offshore Energy kreeg in augustus 2020 de oorspronkelijke EPCI-opdracht voor Dogger Bank A en B, goed voor 650 kilometer inter-array kabels van 66 kV. DEME is verantwoordelijk voor de productie, levering, installatie en bescherming van de kabels en alle bijbehorende accessoires. In augustus 2021 haalde DEME Offshore het contract binnen voor Dogger Bank C, dit keer voor 250 kilometer inter-array kabels. Los daarvan voerde DEME een campagne uit voor de installatie van funderingen, en is het betrokken bij de erosiebescherming.

Deze contracten zijn te danken aan de ongeëvenaarde capaciteiten van DEME Offshore en de vloot van gespecialiseerde schepen die het bedrijf heeft voor deze veeleisende projecten.

Ongeëvenaarde capaciteit voor het leggen van kabels

In december 2022 voerde het team de eerste loadout van de inter-array kabels uit bij Hellenic Cables in Griekenland. DEME gebruikte zijn nieuwe DP3-kabellegschip 'Viking Neptun' voor het project. De 'Viking Neptun' is gebouwd volgens Noorse offshore kwaliteitsnormen en heeft net als DEME's befaamde kabellegschip 'Living Stone' een zeer hoge kabelcapaciteit. DEME heeft het nieuwe schip uitgerust met een compleet kabelinstallatiesysteem, en zal binnenkort de capaciteit nog verhogen door bovendien een tweede carousel te installeren.

Met een zeer efficiënte hybride energiecentrale kan de nieuwe kabellegger van DEME langer werken in barre

weersomstandigheden en tijdens de wintermaanden, en dat is ideaal voor Dogger Bank. Een zeer ervaren team zorgt ervoor dat de eerste fase van de bekabelingscampagne voor Dogger Bank op schema blijft. Beide DP3-schepen reisden van de DEME Base in Vlissingen in Nederland naar Hellenic Cables, en pikten verschillende partijen kabels op om ze tijdelijk op te slaan in Amsterdam tot ze werden opgepikt voor installatie op de projectlocatie. Dankzij de enorme capaciteit van de schepen kon DEME de reistijd tussen Griekenland en het Verenigd Koninkrijk tot een strikt minimum beperken.

Het vermogen van DEME Offshore om flexibel en wendbaar te zijn, blijkt van vitaal belang voor de gestage voortgang van het project.

Eén projectteam dat alle interfaces beheert

Naast de uitdagingen vanwege de afstand offshore, de enorme hoeveelheid kabels en de interfacing tussen alle verschillende partijen zijn er nog andere aspecten van het project die de projectmanagementvaardigheden van DEME aantonen. Het project omvat niet alleen het daadwerkelijk leggen van de kabels, maar ook de inkoop, de voorbereiding van de zeebodem en de torens, het binnenhalen van de kabels, het begraven, het onderzoek voor en na het leggen en het testen van het kabelsysteem. Bovendien moet alles worden afgestemd op een projectschema dat in ontwikkeling is. Al die aspecten worden beheerd door DEME Offshore, en dat vereist een hecht, volledig op elkaar afgestemd team.

Er is één projectteam samengesteld voor de drie fasen van het Dogger Bank-project om de synergieën te optimaliseren en de geleerde lessen mee te nemen naar de volgende fase. DEME werkt nauw samen met al zijn partners in de toeleveringsketen. Er is bijvoorbeeld een zeer goede samenwerking en regelmatig overleg met Hellenic Cables op projectniveau, en ook op alle managementniveaus van beide bedrijven.

Met zijn legendarische 'can do'-aanpak doet DEME Offshore er alles aan om zijn klant en de Britse toeleveringsketen tegemoet te komen en te ondersteunen. Het team van Dogger Bank bestaat uit een mix van zeer ervaren mensen en enthousiaste jongeren. Het projectmanagementteam en de businessunit zorgen ervoor dat iedereen gefocust is, en dat er een goede teamgeest heerst om de productiviteit op het hoogste niveau te houden.

DEME Offshore begrijpt dat een gigantisch project zoals Dogger Bank 'een marathon is en geen sprint'. De motivatie en het uithoudingsvermogen bij iedereen om goed te presteren zijn hoog, vanaf de eerste dag van de voorbereidingen voor Dogger Bank A tot de laatste minuut van de laatste dag van Dogger Bank C.

Het nieuwe schip 'Viking Neptun' heeft een zeer hoge kabelcapaciteit.

Project-showcase

Engineering op het hoogste niveau op weg naar netto-nul bij Hinkley Point C

DEME staat in de frontlinie om te zien wat de gevolgen zijn van de klimaatverandering. Onze teams zijn actief betrokken bij het vinden van duurzame oplossingen om de opwarming van de aarde tegen te gaan. Een belangrijk onderdeel van de visie van het bedrijf is het ondersteunen en zelfs versnellen van de transitie naar schone energie, waarbij de wereld overgaat van traditionele fossiele brandstoffen naar alternatieve koolstofarme energiebronnen.

Veel van DEME's projecten over de hele wereld helpen verschillende landen in hun streven om hun netto-nul doelstellingen te behalen. Dat blijkt uit een van de meest complexe waterbouwkundige projecten van dit moment – de kerncentrale Hinkley Point C in het Verenigd Koninkrijk. Het hoogopgeleide team van DEME speelt een belangrijke rol in de maritieme bouwwerken voor dit vijfjarige project.

Hinkley Point C in Somerset wordt gebouwd met een levensduur van 60 jaar en wordt beschouwd als een vitaal onderdeel van de kritieke infrastructuur voor de energietoekomst van het Verenigd Koninkrijk en de transitie naar een fossielvrije toekomst.

Installatie in ondiep water

De bekwaamheid van DEME in de offshore windindustrie – als de nummer één aannemer – is alom bekend, maar Hinkley Point C benadrukt dat het bedrijf een enorm scala aan interne expertise heeft. DEME kan bijna als enige bagger- en opvulwerken, zwaar hijswerk, steenstorting en hei- en boorwerken uitvoeren. Bij Hinkley moest het team zware constructies hijsen en installeren binnen toleranties van slechts enkele centimeters. Bovendien werden al deze activiteiten ook uitgevoerd in ondiep water.

De internationale infrastructuurgroep Balfour Beatty stelde DEME in 2017 oorspronkelijk aan als onderaannemer voor Hinkley Point in het kader van een ECI-overeenkomst (Early Contractor Involvement). Hinkley Point C omvat de bouw van drie tunnels onder de zeebodem die twee reactoren van

koelwater zullen voorzien, voordat het terug wordt geloosd in het Bristol Channel. Voor dit indrukwekkende technische hoogstandje worden drie tunnels met een totale lengte van ongeveer 9 kilometer gebouwd, die bekleed zullen worden met 38.000 betonnen segmenten.

Ze worden vervolgens verbonden met de zeebodem door verticale schachten en afgesloten met gigantische waterinlaat- en afvoerstructuren (respectievelijk vier en twee) die zeewater in de tunnels laten stromen. De grootste structuur is 44 meter lang en weegt bijna 5.000 ton.

DEME kreeg alle maritieme werken toegewezen, waaronder het baggeren van zes putten die nodig zijn voor de bouw van de vier inlaat- en twee afvoerstructuren en de complexe baggercampagne om de zeebodem voor te bereiden voor de installatie van de zes tunnelkoppen. DEME is ook verantwoordelijk voor de plaatsing van de voorgegoten, op zwaartekracht gebaseerde structuren, de heiverken met grote diameter en de bouw van schachten en liners. Deze liners verbinden de inlaat- en afvoerstructuren met de tunnels die eronder worden geboord.

De eerste baggercampagne vond plaats in 2018 en de inlaat- en afvoerstructuren werden geïnstalleerd in 2022. De laatste liner werd met succes geïnstalleerd en gegroot in december 2023.

Unieke tandemlift

In eerste instantie heeft DEME in 2018 zijn hopperzuiger 'Artevelde' gemobiliseerd om de eerste baggercampagne aan te vatten

en te controleren op het binnendringen van sedimenten. In 2021 werd de 'Artevelde' opnieuw ingezet, samen met de backhoe dredger 'Peter the Great' om de zeebodem voor te bereiden. Het gespecialiseerde schip 'Naseem' installeerde vervolgens het grindbed met een uiterst precieze tolerantie, om ervoor te zorgen dat de inlaat- en afvoerstructuren perfect waterpas waren. Na een uitgebreide opleiding van de bemanning in het DEME-simulatiecentrum in Antwerpen en hijstests in de praktijk offshore, zette DEME twee zware hefschepen in een unieke tandemopstelling (de 'Gulliver' en de 'Rambiz') van zijn zusterbedrijf Scaldis Salvage & Marine Contractors NV (Scaldis) in om de enorme constructies van 5.000 ton op hun plaats te hijsen en te laten zakken.

De zes in- en uitlaten vertegenwoordigden een indrukwekkend totaalgewicht van 25.000 ton en werden op de zeebodem geïnstalleerd binnen toleranties van slechts 20 cm, hoewel de specificaties een nauwkeurigheid van 1 meter vereisten. Bovendien werden deze activiteiten uitgevoerd in sterke stromingen en moeilijke getijdenomstandigheden. Een getijverschil van 10 meter in sommige riviermonden met schepen op 16 ankers maakte het werk bijzonder uitdagend.

Nadat de betonconstructies waren geplaatst, werden ze door de 'Naseem' in een 24/7 operatie voorzien van erosiebescherming.

Deskundige ingenieurs

De laatste fase van de maritieme werken eindigde in december 2023 toen DEME

Hinkley Point C toont de engineeringvaardigheden van het DEME-team en hun vermogen om extreem complexe methodologieën toe te passen.

het installeren en grouten van de zes liners voltooide. Het jack-up vaartuig 'Neptune' startte begin 2023 met de laatste fase van de werkzaamheden door de bekledingsbuizen te installeren via de vooraf aangebrachte gaten in het midden van de respectieve inlaat- en afvoerstructuren. De bekledingsbuizen werden vervolgens omsloten door een intrekbaar outrigger frame dat langs de 'Neptune' werd geplaatst en opgestapeld tot de doeldiepte.

Een speciale XL-boormachine, die DEME samen met zijn partners ontwierp, werd ingezet vanaf de 'Neptune' en na voltooiing van de boring tilde het DP2 jack-up vaartuig 'Sea Challenger' van DEME de 340 ton zware liners op en liet ze in het voorgeboorde gat zakken. De ingenieurs van DEME ontwierpen ook het hijsgereedschap voor de bekledingsbuizen, liners en bijbehorende componenten. De structuren werden 35-40 meter onder de zeebodem geïnstalleerd in 6,5 meter brede schachten. De annulus tussen de liner en het geboorde gat

zal vervolgens worden opgevuld met grout (ongeveer 120 m³ per locatie).

Dit gecompliceerde project benadrukt de engineeringvaardigheden van het DEME-team en hun vermogen om extreem complexe methodologieën toe te passen. Er werkten heel wat verschillende ingenieurs van DEME aan het project, waaronder burgerlijke, mechanische en scheikundige ingenieurs. Naast de deskundige engineeringkennis toont dit project ook de bekwaamheid van de hoogopgeleide teams van DEME. Naast de uitdagende getijdenomstandigheden en stromingen moesten ze voorzichtig tussen verschillende schepen navigeren.

Minimale interfaces

DEME staat bekend om zijn innovatieve geest en zijn vastberaden streven naar slimme oplossingen. Weinig andere bedrijven ter wereld zijn in staat om de combinatie van precisiebaggerwerken, grindbedinstallatie, zwaar hijswerk in ondiep water, een complexe dubbele

hijscampagne, boringen en onderzeese groutwerken uit te voeren. Alles werd uitgevoerd met nauwkeurige precisie en met inachtneming van de strengste veiligheidsmaatregelen in de offshore-industrie.

Het is ongetwijfeld een buitengewone prestatie want het grootste deel van het project vond plaats in uitdagende omstandigheden, in ondiep water, met extreem getij en in zeer sterke stromingen. Het succes is ongetwijfeld ook daaraan te danken dat de aannemers vroegtijdig en lang vóór de aanvang van de werkzaamheden bij het project werden betrokken. Tijdens die periode werden de methodologieën besproken en vastgelegd binnen de beperkingen van de vereiste levensduur en de eisen van de nucleaire industrie.

Het project is nu volledig voorbereid op de volgende fase, waarin Balfour Beatty de verbindingen tussen de tunnel en de liners tot stand zal brengen.

Project-showcase

Boorexpertise overwint uitdagingen op rotsachtige zeebodem bij windmolenparken Île d'Yeu en Noirmoutier

Er bestaat weinig twijfel over dat offshore windenergie cruciaal is voor de energietransitie en DEME is er trots op een vroege pionier te zijn geweest in deze industrie. Meer dan twee decennia geleden bouwde DEME al één van de eerste windmolenparken in de Noordzee. Sindsdien heeft het bedrijf een ongeëvenaarde portefeuille opgebouwd, met meer dan 90 offshore windmolenparken wereldwijd, die op hun beurt 30 GW aan groene energie leveren.

De unieke boorttechnologie van DEME, die eerder werd ingezet in Saint-Nazaire, wordt opnieuw gebruikt voor de installatie van funderingen voor Île d'Yeu en Noirmoutier.

Maar nu de sector matuur is geworden – althans in de context van Noord-Europa – zijn veel van de huidige projecten en van de projecten in de pijplijn veeleisender, gezien de complexiteit van de technische en engineeringuitdagingen. Ze vereisen een zeer ervaren aannemer en een deskundig team van professionals die innovatieve oplossingen kunnen bieden op basis van kennis die in elke fase van de ontwikkeling van de offshore windsector werd opgebouwd.

Tot nu toe was de plaatsing van funderingen bij de meeste windmolenparken in Noord-Europa relatief 'eenvoudig', zoals onder meer dicht bij de kust, in ondiep water, en bij gunstige zeebodemomstandigheden. Maar de industrie is naar een hogere versnelling geschakeld. Er is een nieuw tijdperk aangebroken van moeilijkere ontwikkelingen voor windmolenparken, zoals die in Frankrijk waar XL-funderingen rechtstreeks in de rotsen moeten worden geboord. Bovendien worden er drijvende windmolenparken ontworpen nu offshore windenergie de volgende fase ingaat.

Gecomplexeerde ondergronden en locaties die worden blootgesteld aan oceanische omstandigheden vanuit de Atlantische Oceaan zijn zeker bepalend voor verschillende toekomstige projecten in Frankrijk, en over het algemeen liggen toekomstige locaties in Europa in diepere wateren. Bovendien worden er funderingen gebouwd voor grotere, krachtigere turbines. Dat leidt op zijn beurt tot grotere installatieschepen en verbeterde havenfaciliteiten.

Saint-Nazaire rechtstreeks in rots geboord

Hoewel een handvol bedrijven deze nieuwe generatie projecten aankan, is er op dit moment slechts één bedrijf dat met succes XL-monopiles rechtstreeks in rotsen heeft geboord – en dat is DEME.

Saint-Nazaire werd in 2022 gebouwd, en bestaat na vier jaar voorbereiding nu uit 80 funderingen. In die tijd was de industrie erg sceptisch over de haalbaarheid van dit project. Er werd immers gedacht dat het onmogelijk was om XL-monopiles in rotsen te boren. Maar door proactief samen te werken met de klant en de tijd

te nemen om te investeren in nieuwe baanbrekende apparatuur en technieken, bewees DEME dat het mogelijk was.

Aangezien geen enkele aannemer ooit zulke enorme funderingen rechtstreeks in rotsen had geboord, was er ook geen geschikt materieel op de markt. Dus namen de getalenteerde mensen van DEME en het bedrijf de beslissing om zelf specifiek materieel te ontwikkelen.

De reusachtige opdracht kon in slechts 13 maanden worden voltooid dankzij een unieke boorsinstallatie die twee innovaties omvat: een gigantische offshore funderingsboor van 350 ton en de zogenaamde 'MODIGA'. De boormachine werd ontworpen in samenwerking met partner Herrenknecht, de wereldleider op het gebied van tunnelboormachines, en de 50 meter hoge MODIGA omsloot de boor-, installatie- en groutwerkzaamheden, en beschermdde ze tegen de zware omstandigheden op zee.

De MODIGA diende als geleider voor de boormachine en kon in Saint-Nazaire al dieptes van 25 meter bereiken. De machine zorgde ook voor de broodnodige beschutting tijdens het grouten, in totaal goed voor 30.000 ton over het hele windmolenpark. Een ander belangrijk hulpmiddel was een gigantische groutinstallatie, de grootste die ooit offshore is gebruikt, met een onovertroffen capaciteit van 100 ton per uur.

Unieke, krachtige boorinstallatie

Een unieke boorinstallatie die twee keer krachtiger is dan andere systemen die momenteel op de markt zijn, waardoor het offshore team snel kan werken en de downtime als gevolg van slecht weer drastisch kan beperken. Saint-Nazaire toont de durf van DEME om pionierswerk te verrichten, wat nog wordt ondersteund door zijn bereidheid om de grote investeringen te doen die noodzakelijk zijn om aanzienlijke stappen te zetten in de offshore productiecapaciteit.

Naast de uitzonderlijke uitrusting waren het ook de zeer ervaren kapitein en bemanning van DEME's jack-up vaartuig 'Innovation' en het operationele team die het verschil maakten. Zij slaagden erin

om uitstekende productiesnelheden te halen, ook al werkten ze in de beruchte lange deining van de Atlantische Oceaan.

De ogen van de industrie waren zeker gericht op DEME toen het aan dit project begon. Toen de methodes zich hadden bewezen en Saint-Nazaire zelfs eerder dan gepland was opgeleverd, volgden nieuwe contracten.

Rotsachtige zeebodem bij Île d'Yeu en Noirmoutier

In 2023 haalde DEME de contracten binnen voor het windmolenpark Île d'Yeu en Noirmoutier – opnieuw een uitdagende locatie waar XL-funderingen in de rotsen moeten worden geboord. De gunning omvat de transport- en installatiecontracten voor de funderingen en het offshore substation.

De speciale boorinstallatie en -methodes die in Saint-Nazaire zijn ontwikkeld, zullen opnieuw worden ingezet. De MODIGA is echter aangepast en verlengd tot 60 meter, en kan nu dieptes van 35 meter bereiken.

De logistiek is ook een grote uitdaging voor het nieuwe project, gezien de 1.000 ton wegende en 70 meter lange funderingen. Deze worden vanuit China naar La Rochelle verscheept en tijdelijk opgeslagen in de haven. DEME is verantwoordelijk voor het lossen in La Rochelle en het laden op het installatieschip.

Technische competentie en risicobeheer

De belangrijkste leden van het team van Saint-Nazaire leiden ook het windmolenparkproject Île d'Yeu en Noirmoutier, dat in 2024 van start moet gaan. De startdatum nadert en DEME is er zeker van dat zijn sterke punten – getalenteerde mensen, innovatief denken, technische competentie en het vermogen om risico's te beheren – het bedrijf in staat zullen stellen om nog een complex windmolenpark veilig en succesvol op te leveren.

DEME is klaar voor de komende uitdagingen op de rotsachtige zeebodem van Frankrijk, en zelfs nog verder weg, nu landen als Japan aan hun volgende ronde van offshore windconcessies beginnen.

Dredging & Infra

Al bijna 150 jaar is DEME een pionier in het duurzaam creëren van nieuw land en infrastructuur voor de toekomst.

Het segment Dredging & Infra voert een grote verscheidenheid aan activiteiten uit, gaande van structureel en onderhoudsbaggeren tot landwinning, havenbouw en kustbescherming. DEME beheert een vloot van hoogtechnologische schepen, waaronder dual-fuel sleephopper- en snijkopzuigers, en is bijzonder trots om eigenaar te zijn van de 'Spartacus', de duurzame en krachtigste snijkopzuiger ter wereld.

Waterbouwkundige infrastructuurwerken vullen deze baggeractiviteiten aan en versterken ze. De expertise van het team omvat het ontwerpen en bouwen van haven- en binnenvaartinfrastructuur, civiele werken zoals geboorde en afgezonken tunnels en andere maritieme infrastructuur zoals dammen, zeeweringen, kademuren en oeverbescherming.

€ **1,6** miljard
omzet
(2023)

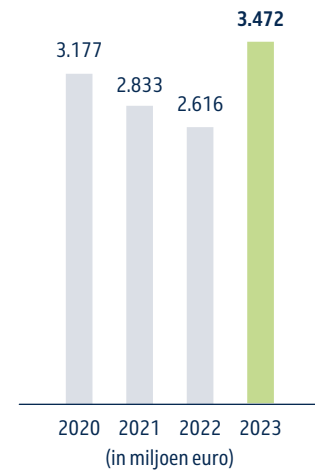
+50
bagger-
schepen

actief in
+90
landen

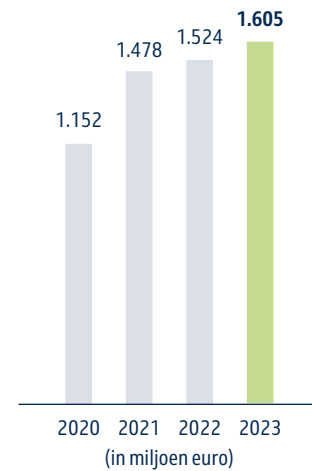
7
afgezonken
tunnel-
projecten
uitgevoerd

Performance dashboard

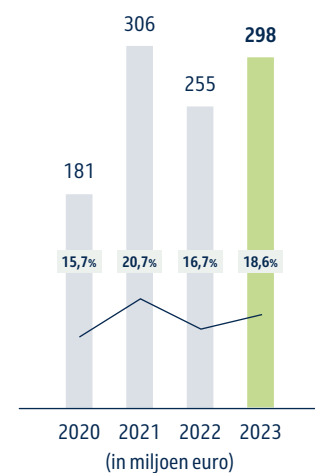
Orderboek

Omzet

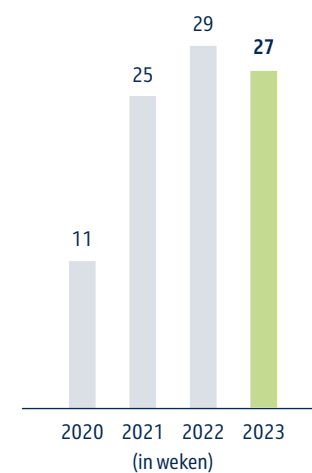
EBITDA en EBITDA-marge

Bezettingsgraad van de vloot- TSHD

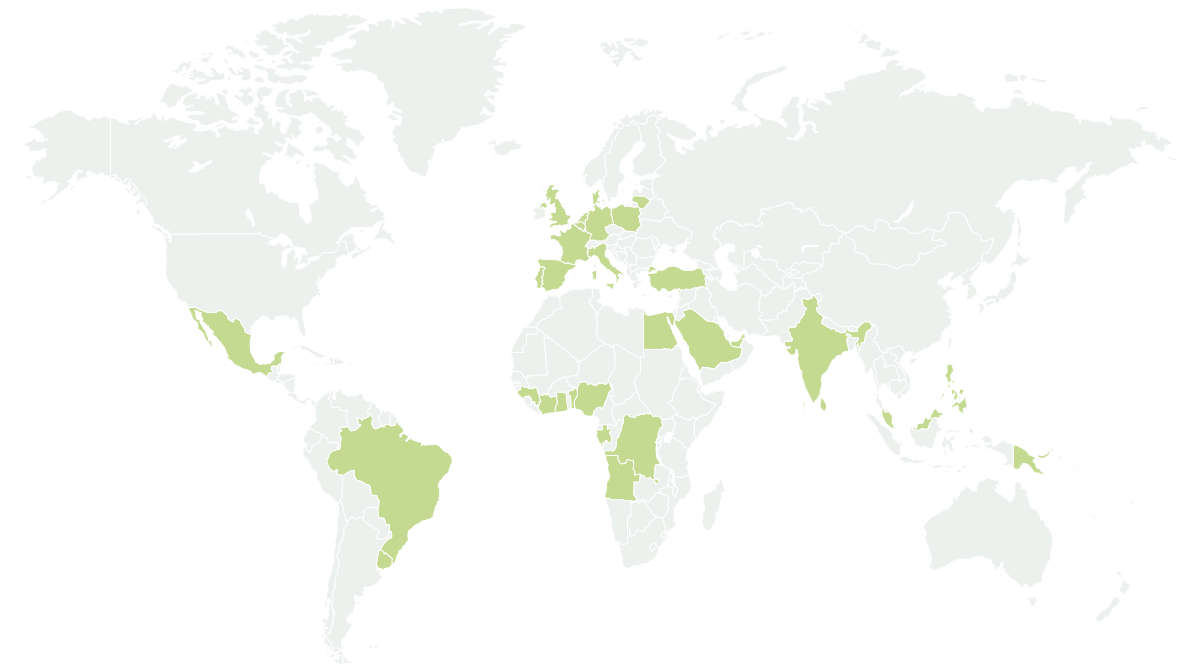
Bezettingsgraad van de vloot- CSD

Dredging & Infra (in miljoen euro)	2023	2022	2021	FY23 t.o.v. FY22
Orderboek	3.472,4	2.615,7	2.833,3	+33%
Omzet	1.604,6	1.524,3	1.478,3	+5%
EBITDA	298,3	254,9	305,8	+17%
EBITDA-marge	18,6%	16,7%	20,7%	
Bezettingsgraad van de vloot – TSHD (weken) ⁽¹⁾	38,4	38,3	41,4	
Bezettingsgraad van de vloot – CSD (weken) ⁽²⁾	26,6	29,3	25,3	

⁽¹⁾ TSHD: Trailing Suction Hopper Dredger (Sleehopperzuiger)

⁽²⁾ CSD: Cutter Suction Dredger (Cutterzuiger)

2023 resultaten

Dredging & Infra liet een omzet optekenen van 1,6 miljard euro, 5% hoger dan in 2022. Het orderboek steeg met 33% ten opzichte van het vorige jaar.

Het segment zette zijn prestaties voort in het kader van langlopende onderhoudsbaggercontracten in Europa, waaronder verschillende zeehavens in België. In Duitsland voerde Dredging & Infra zowel onderhoudsbaggerwerken als nieuwe infrastructurele baggerwerken uit, en breidde het zijn aanwezigheid uit rond de Elbe tussen Hamburg en de Noordzee. Het segment voltooide ook de baggerwerken voor een nieuwe containerterminal in Gdansk (Polen), startte met het baggeren van hard gesteente in de haven van La Pallice in La Rochelle (Frankrijk), en zette de moderniseringswerken voort in de haven van Ravenna (Italië).

Buiten Europa voltooide het segment de werken aan een containerterminal in Sri Lanka, en werkte het verder aan verschillende projecten in West-Afrika en aan onderhoudsbaggerprojecten in India. Het segment werkte ook verder aan de bagger- en landwinningswerken voor de uitbreiding van de haven van Abu Qir in Egypte, en voerde bagger- en landwinningswerken uit in Abu Dhabi waarbij meerdere sleehopperzuigers en

mega cutterzuigers werden ingezet. In Saudi-Arabië werden de voorbereidende activiteiten voor het Oxagon Fase 2 project onmiddellijk opgestart na de gunning van het contract in het laatste kwartaal van het jaar.

Grote lopende maritieme infrastructuurprojecten getuigen van de ongeëvenaarde expertise van DEME op het vlak van afgezonken tunnels. In Nederland werden de twee tunnelementen voor het Blankenburgproject met succes afgezonken. Verwacht wordt dat het project in de zomer van 2024 voltooid zal zijn. Het project Fehmarnbelt Fixed Link (Denemarken) is gestart met de productie van de tunnelementen als voorbereiding op de eerste installatie in de tweede helft van 2024. In België maakt DEME deel uit van twee consortia voor het project Oosterweelverbinding. Het ene consortium beheert de bouw van een afgezonken tunnel in de Schelde om de Antwerpse Ring te vervolledigen, terwijl het andere verantwoordelijk is voor de werken op de rechteroever van de Schelde. Verder werd er goede vooruitgang geboekt met de havenontwikkelingswerken in Port-La Nouvelle (Frankrijk), en ging het project voor de nieuwe sluis van Terneuzen (Nederland) zijn laatste fase in.

De EBITDA-marge in het segment Dredging & Infra steeg van 16,7% in 2022 tot 18,6% in 2023.

De bezettingsgraad van de TSHD (sleehopperzuigers) bleef stabiel voor het hele jaar, maar daalde voor de CSD (cutterzuigers). In de tweede helft van het jaar steeg de bezettingsgraad van deze laatste opnieuw, onder impuls van een toename van de vraag en nieuwe contracten, en na een relatief hoger niveau van onderhoudsactiviteiten op de vloot in de eerste helft van het jaar.

Het orderboek steeg met 33% tot 3.472 miljoen euro. Toevoegingen aan de orderportefeuille voor 2023 zijn ondermeer het nieuwe Prinses Elisabeth Eiland – het eerste energie-eiland ter wereld – waarvoor de eerste caissons in de loop van 2024 zullen worden geïnstalleerd, evenals langdurige onderhoudsprojecten in België voor de Schelde en de Belgische zeehavens.

Daarnaast profiteerde het segment Dredging & Infra in Europa van zijn aanwezigheid in Italië en rond de rivier de Elbe, wat resulteerde in nieuwe projecten. Andere opmerkelijke nieuwe contracten in het buitenland bevinden zich in het Indiase subcontinent, de Malediven en West-Afrika. Op het einde van het jaar kreeg een consortium waarvan DEME deel uitmaakt een groot contract toegewezen voor de tweede fase van de baggerwerken en de bouw van de haven van NEOM in Saudi-Arabië.

Project-showcase

Lokale en nationale economieën halen voordeel uit DEME's expertise in havenuitbreiding

Volgens de Verenigde Naties zal de wereldbevolking tegen 2050 naar verwachting een duizelingwekkende 9,8 miljard bereiken. De groeiende bevolking leidt tot een aanzienlijke groei van de wereldhandel en verdere globalisering, waardoor bestaande toeleveringsketens worden uitgebreid en nieuwe handelsroutes worden ontwikkeld. Dat alles heeft een grote impact op de maritieme infrastructuur.

De scope omvat alle baggerwerkzaamheden activiteiten voor het verdiepen en verbreden van de haven en toegangskanaal in Ravenna.

Havens over de hele wereld breiden uit om grotere schepen te ontvangen, wat de lokale en nationale economische groei stimuleert door nieuwe banen, verbeteringen aan de infrastructuur en een toename van de handel. Recente projecten tonen de expertise van DEME om het verschil te maken in havenuitbreidingsprojecten.

Herstructurering van de haven van Ravenna in Italië

De haven van Ravenna heeft altijd al een cruciale rol gespeeld in de economische ontwikkeling van Italië, zelfs sinds de Romeinse tijd, en dat is vandaag nog steeds zo: het is een bloeiend commercieel en industrieel maritiem centrum en een belangrijke toegangspoort voor de Italiaanse export.

DEME is verheugd om in twee afzonderlijke projecten zowel de havenautoriteit als de Italiaanse gasnetbeheerder Snam bij te staan, die in een nieuwe offshore Floating Storage Regasification Unit (FSRU)-terminal investeert voor vloeibaar aardgas in de buurt van Ravenna.

DEME kreeg het contract eind 2020 toegewezen, en voert samen met zijn Italiaanse joint venture-partner Consorzio Stabile Grandi Lavori een meerjarig design & build-contract uit voor de volledige herstructurering van de haven van Ravenna. Dankzij dit grootschalige project kan zijn klant – de havenautoriteit – voortbouwen op het erfgoed van de haven en Ravenna behouden als belangrijk industrieel en commercieel centrum in de Adriatische regio.

Tegelijkertijd helpt het Snam-project de ambities van Italië waar te maken om energieonafhankelijk te worden door de invoercapaciteit voor gas te vergroten en een meer diverse energievoorziening te hebben.

Meerjarig design & build-contract

In de eerste fase van het havenproject van Ravenna baggert DEME aanvankelijk van -11 meter tot een diepte van -12,5 meter. Vervolgens zal het bedrijf in een tweede fase tot een diepte van -15,5 meter baggeren. Uiteindelijk zal de haven veel grotere schepen met een draagvermogen van 75.000 ton (deadweight tonnage DWT) en containerschepen tot 8.000 TEU (twenty foot equivalent unit TEU) kunnen ontvangen. De partners zullen ook een nieuwe kade van 1.000 meter aanleggen voor het schiereiland Trattaroli, dat dienst doet als nieuw havengebied.

Het contract omvat alle baggerwerken om de haven en het toegangskanaal te verdiepen en te verbreden. Daarnaast beheert en transporteert DEME het materiaal naar verschillende landwinningsgebieden in het binnenland.

Er zijn twee soorten baggeractiviteiten in Ravenna. Hydraulisch baggeren wordt uitgevoerd door hopperzuigers en georganiseerd in verschillende campagnes. Tot nu toe werden de hopperzuigers 'Bonny River' en 'Nile River' ingezet. Naast de hoppers wordt er continu mechanisch gebaggerd met grijperzuigers in specifieke delen van de haven.

DEME's hopperzuiger 'Bonny River', met een capaciteit van 15.000 m³, is in maart 2022 aan de hydraulische baggercampagne begonnen. Uiteindelijk zal er in totaal 7 miljoen m³ worden gebaggerd, waarvan 1 miljoen tot 1,5 miljoen m³ ter plaatse zal worden behandeld met behulp van een grondbehandelingsinstallatie. Die wordt geleverd door een andere aannemer aan wie de specifieke aanbesteding onafhankelijk werd gegund.

Het Ravenna-project is bijzonder complex vanwege de aard van het gebaggerde materiaal. Verontreinigd materiaal wordt niet offshore gedumpt, maar zorgvuldig gesorteerd en naar speciale stortplaatsen vervoerd in het binnenland. Alleen schoon materiaal gaat naar aangewezen offshore locaties. Daarom worden de baggeractiviteiten voorafgegaan door een grondige karakterisering van de bodem, en worden er verschillende analyses van de verontreinigingsniveaus van het materiaal uitgevoerd voordat het naar de juiste locatie wordt gebracht. Het is vermeldenswaard dat een deel van het gebaggerde materiaal wordt gebruikt om een oude steengroeve opnieuw op te vullen. DEME is blij dat het de lokale overheid kan steunen door nieuw land te creëren en de verlaten steengroeve nieuw leven in te blazen. De vlotte uitvoering van deze opdracht is enkel mogelijk door een goede coördinatie tussen het baggersteam en de landactiviteiten en door zeer nauw samen te werken met de lokale partners, het havenbedrijf en de regionale milieudienst om een volledige afstemming te verzekeren.

Voor op schema

Ondanks de complexiteit vordert het Italiaanse team en zou het project eind 2026 worden afgerond. DEME doet er alles aan om de uitvoering te versnellen volgens de wensen van de klant, met grijperzuigers die de klok rond werken. Met de volgende hopperzuigercampagne, die gepland is voor het voorjaar van 2024, kan de haven van Ravenna al de volgende generatie cruiseschepen en containerschepen verwelkomen.

Het project Western Container Terminal in Colombo werd eerder voltooid dan gepland.

Uitbreiding van de containeroverslagcapaciteit in Colombo, Sri Lanka

In een belangrijk project in Azië, dat de grootschalige economische voordelen van zijn werk op het gebied van havenontwikkeling benadrukt, heeft DEME met succes bagger- en landwinningswerken uitgevoerd voor de uitbreiding van de Western Container Terminal (WCT) in Colombo in opdracht van Adani Ports, de grootste private havenexploitant van India.

Dit grote baggerproject, dat ruim voor de geplande datum is voltooid, en werd uitgevoerd door de 'Bonny River', vergroot de containeroverslagcapaciteit van de haven van Colombo aanzienlijk. Bovendien versterkt het Sri Lanka's strategische voordeel als locatie langs één van 's werelds drukste wereldwijde overslagroutes.

Na voltooiing van de werken heeft de WCT nu een kadeflengte van 1.400 meter en een diepte van 20 meter, waardoor de terminal geschikt is voor ultragrote containerschepen. De werkzaamheden begonnen in september 2022 na een grootschalige mobilisatie, en werden afgerond in mei 2023. Ongeveer 9 miljoen m³ teruggewonnen materiaal werd gebaggerd uit een offshore zandbron.

Het ervaren internationale projectteam en de moderne vloot van DEME, evenals de expertise in logistiek beheer, waren hier van fundamenteel belang voor het vlotte verloop van het project.

Technologisch geavanceerde schepen

Als één van DEME's grootste hoppers had de 'Bonny River' de ideale grootte om zand offshore te winnen en efficiënt te vervoeren naar de locatie, die zich op een aanzienlijke afstand van 20 kilometer buiten de kust bevond. De 'Bonny River' kan indrukwekkende baggerdieptes van 74 meter bereiken. Ook biedt het dubbele pijpsysteem flexibiliteit en redundantie, zodat er een back-upoplossing is als er reparaties nodig zijn. Het zand in Sri Lanka was erg grof en schurend, waardoor het schip voortdurend onderhoud nodig had vanwege slijtage. Dankzij de efficiëntie van het dubbele pijpsysteem en de kortere stilstandtijden kon het team echter vrijwel zonder onderbrekingen doorwerken.

DEME moest materieel uit verschillende landen mobiliseren, waaronder landwinnings- en drijvende leidingen, evenals gespecialiseerde droog grondverzetmachines die geschikt zijn voor landwinningswerken. De droog grondverzetmachines zorgden voor een bijzondere uitdaging, maar gelukkig heeft DEME gedurende vele jaren nauwe samenwerkingsverbanden opgebouwd met de gespecialiseerde leveranciers.

Tijdens de voorbereidingen voor de funderingen van de terminal voerde DEME geofysische onderzoeken uit om de verschillende bodemlagen te beoordelen en geotechnische onderzoeken zoals sonderingen van de zeebodem (Cone Penetration Tests of CPT's). Door gegevens uit de verschillende bronnen te combineren, creëerde DEME een gedetailleerd 3D-model. Hieruit bleek ook de hoeveelheid ongeschikt materiaal (zoals slib, 'zacht materiaal') dat moest worden gebaggerd en verplaatst naar een speciaal gebied buiten de haven.

Met veiligheid als prioriteit voerde het team ook drone-onderzoeken uit, waardoor gegevens konden worden verzameld op pas teruggewonnen gebieden en de veldonderzoekers dus niet werden blootgesteld aan onnodige risico's. Bovendien konden onderzoeksgegevens op die manier sneller worden verzameld, wat resulteerde in een voortgangsonderzoek van het volledige teruggewonnen gebied na de zandlozing door het schip.

Oplossingsgericht team

Naast een milieueffectbeoordeling controleerde het projectteam de waterkwaliteit en troebelheid op de baggerlocatie, in de haven en op de zandwinningslocatie.

Het team van DEME slaagde erin het project af te werken binnen een zeer krappe deadline en zelfs eerder dan gepland, tot volle tevredenheid van de klant.

De proactieve en oplossingsgerichte aanpak van het team is ongetwijfeld de sleutel tot succes in zowel Ravenna als Colombo, en op die manier kan DEME duurzame samenwerkingen aangaan met klanten over de hele wereld.

Project-showcase

Fehmarnbelt verbindt Denemarken en Duitsland met duurzame infrastructuur

Efficiënte en duurzame transportverbindingen zijn van vitaal belang nu de wereld overstapt van fossiele brandstoffen op schonere energie, en spoorvervoer is zeker één van de groenste manieren om mensen en goederen te transporteren. DEME speelt een belangrijke rol in deze ontwikkeling door zijn betrokkenheid bij het Fehmarnbelt Fixed Link-project.

Fehmarnbelt Fixed Link werd aangekondigd als het infrastructuurproject van de eeuw dat de handel en het toerisme in Noord-Europa bevordert. Het project verbindt Denemarken met Duitsland en wordt met 18 kilometer de langste afgezonken weg- en spoortunnel ter wereld.

Fehmarnbelt Fixed Link zal één van de belangrijkste transportverbindingen zijn in het Europese netwerk van wegen en spoorwegen, en zal de reistijden tussen Hamburg en Kopenhagen en de hele Scandinavische regio aanzienlijk verkorten. Een autorit tussen de Duitse en Deense kust zal worden ingekort tot slechts 10 minuten, in tegenstelling tot de omweg van 160 km doorheen het Deense Jutland. Om de duurzaamheidsdoelstellingen nog verder te verbeteren, zullen elektrische goederentreinen worden ingezet.

DEME beschikt over tientallen jaren ervaring in afgezonken tunnels en grootschalige infrastructurele maritieme projecten, en is lid van de joint venture Femern Link Contractors, waaraan het contract in 2016 werd gegund. Na meer dan twee jaar van voorbereidingen is de joint venture op 1 januari 2021 officieel van start gegaan met de werkzaamheden.

Expertise in afgezonken tunnels en offshore werken

De offshore ervaring van DEME is van vitaal belang voor het vlotte verloop van het project. Eén van de grootste uitdagingen van de Fehmarnbelt Fixed Link is dat het in wezen een offshore project is. De meeste afgezonken tunnels steken rivieren over of liggen op het land, maar deze tunnel steekt een stuk open zee over en ligt in de Baltische Zee.

Daarom zijn de gespecialiseerde schepen die voor het project worden gebouwd, ontworpen en specifiek aangepast voor offshore omstandigheden. Ook zijn er speciaal voor het project twee nieuwe werkhavens gebouwd waar de 30 hulpschepen voor anker kunnen gaan bij slecht weer. Al het bouw materiaal, waaronder cement, zand, aggregaten, maritieme rotsen en stalen wapening, wordt ook vanuit verschillende bestemmingen in Europa de havens binnengebracht.

2023 is een 'overgangsjaar', en markeert de voltooiing van de tijdelijke werkzaamheden zoals de bouw van een enorme productiefaciliteit met drie grote hallen in Rødby, waar de tunnelementen worden gebouwd. De faciliteiten bevinden zich gedeeltelijk onder water en zijn rechtstreeks verbonden met de havens, zodat de tunnelementen kunnen drijven voordat ze worden vervoerd en afgezonken in de voorgebaggerde geul.

89 tunnelementen

Er zullen 89 elementen worden geïnstalleerd, waarvan 79 met een lengte van 217 meter. Bovendien werd in 2023 begonnen met de werkzaamheden aan de toegangshelling aan beide zijden. Ook werd 'The Village' gebouwd, dat onderdak biedt aan 1.345 arbeiders. De bouw van vier aangepaste pontons werd ook voortgezet. Hier wordt de scheepsbouwkundige expertise van DEME erg gewaardeerd. Het bedrijf heeft verschillende baanbrekende schepen gebouwd, zoals de megasnikkopzuiger 'Spartacus' en de drijvende offshore installatieschepen 'Orion' en 'Green Jade'. Wegens de uitdagingen op zee werden simulaties en dynamische

modelleringstests uitgevoerd om er zeker van te zijn dat de pontons de zware wind- en golfcondities tijdens de wintermaanden in de Baltische Zee aankunnen.

Vier aangepaste pontons

Een opvallend kenmerk van het project is het gebruik van twee "dompelpontons". Deze speciaal ontworpen catamarans kunnen in tandem werken en effectief het tunnelement "inhaken", in ondersteuning van het offshore transport en de afzinkoperatie.

Twee andere schepen spelen een cruciale rol in het rotsinstallatieproces. De eerste, een 130 meter lang "Multipurpose Pontoon" (MPP), zorgt voor het leggen van het grindbed in de geul die bestemd is voor de tunnel. Het kan ook nauwkeurig een beschermende filterlaag op de bovenkant van het tunneldak aanbrengen. Een soortgelijk gereedschap werd met succes ingezet bij een eerder project, waarbij de effectiviteit werd aangetoond. Het tweede vaartuig, de "Protection Layer Pontoon" (PLP), is uitgerust met twee graafmachines met groot bereik. Deze graafmachines zijn speciaal ontworpen om het installeren van de beschermende laag rotsbepantsering die de tunnelementen zal beschermen.

Een vierde ponton, het "Spreader Ponton", zal zand opvullen rond de tunnelementen.

Alleen al de omvang van de activiteiten is adembenemend. Er zullen ongeveer 30 schepen worden ingezet en, hoewel het project nog niet op zijn hoogtepunt is, zijn er nu al zo'n 700 bedienden en 2.200 arbeiders druk mee bezig.

Veiligheid en duurzaamheid liggen altijd aan de basis van elk DEME-project,

en met beide is al rekening gehouden vanaf de ontwerpfasen. De strenge veiligheidsnormen van DEME worden toegepast en dus heeft iedereen een stop-werk-bevoegdheid en wordt de 'Take 5-procedure' toegepast. Dat houdt in dat er vijf minuten de tijd wordt genomen om de situatie te beoordelen op eventuele risico's voordat er wordt gehandeld.

Emissies verminderen

Duurzaamheid is een belangrijke overweging en een belangrijk initiatief was in dat opzicht het gebruik van materiaal van de locatie om waterdichte dijken te bouwen die de bekken vormen, in plaats van klei te transporteren en importeren uit het buitenland. Dit zorgde voor een indrukwekkende 1,5 miljoen m³ aan materiaal.

Daarnaast heeft de joint venture aanzienlijke inspanningen geleverd om de CO₂-uitstoot te verlagen, met name

de uitstoot bij de productie van beton. Het ballastbeton in de tunnel is droog en dus niet nat zoals het gebruikelijke beton, wat de koolstofvoetafdruk aanzienlijk verkleint. Andere duurzame initiatieven zijn het gebruik van walstro om voor alle schepen. Dat is nog groener omdat het wordt opgewekt uit offshore wind. Bovendien blijft de hele productiefaciliteit (inclusief de zes productielijnen, bekken en poorten) na het project behouden en zal het opnieuw worden gebruikt.

Na 2,5 jaar van voorbereidende werkzaamheden is het team blij dat het kan beginnen aan de volgende grote fase van het project, namelijk de maritieme werken die dit jaar van start gaan. Voor DEME is dit project een echt paradepaardje. De Fehmarnbelt Fixed Link zal niet alleen een feature zijn op Google Earth. Iedereen die eraan heeft meegewerkt, weet dat ze hebben deelgenomen aan een project dat een belangrijke stap voorwaarts betekent in de duurzame ambities van Europa.

Het eerste massieve tunnelsegment kwam eind 2023 uit de fabriek.

Expertise-showcase

Stijgende zeespiegel aanpakken met innovatieve oplossingen voor kustbescherming

Momenteel woont bijna 40% van de wereldbevolking binnen 100 kilometer van de kust en ongeveer 10% (wat neerkomt op zo'n 600 miljoen mensen) in kustgebieden die minder dan 10 meter boven de zeespiegel liggen.

Driekwart van de grote steden op aarde liggen aan de kust. Miljoenen mensen zijn daardoor extreem kwetsbaar voor de gevolgen van de stijgende zeespiegel. Naast overstromingen en zwaardere stormen zijn extreme weersomstandigheden zoals stormvloed en verwachten, evenals sterkere stromingen en grotere getijdenverschillen. Al die factoren leiden uiteindelijk tot meer kusterosie.

Om deze wereldwijde uitdaging aan te gaan, zijn de innovatieve oplossingen voor kustbescherming van DEME - zowel traditionele als natuurgebaseerde - steeds belangrijker. Kustbescherming heeft altijd al deel uitgemaakt van DEME's uitgebreide portefeuille van maritieme oplossingen. Al tientallen jaren bouwt DEME dijken, stormmuren en strandhoofden, en voert het bedrijf grote projecten uit voor strandwinning en -herstel, naast natuurgebaseerde oplossingen, zoals het heraanplanten van mangrovemoerassen.

In 2009 ging DEME zich meer verdiepen in langetermijnoplossingen toen in België meer en meer het besef kwam dat het land zich moet aanpassen aan de veranderingen als gevolg van de stijging van de zeespiegel. DEME is ervan overtuigd dat natuurgebaseerde oplossingen waterbouwkundig waardevol zijn.

Er werden drie belangrijke opties overwogen. Eén daarvan was 'het land teruggeven aan de zee', maar gezien de relatief korte en dichtbevolkte kustlijn werd deze niet weerhouden. Een andere optie was 'vasthouden aan de lijn' - de bestaande bescherming tegen de zee laten waar die is - en stranden, dijken en sluisdeuren opbouwen totdat die hoog genoeg zijn om de stijgende zeespiegel op te vangen. Maar deze oplossing zou te beperkt zijn omdat het moeilijk is om de zeeweringen steeds hoger te maken.

De derde en beste oplossing is om de kustlijn zeewaarts te beschermen door zandbanken voor de kust en extra duinen langs de kust te creëren door middel van grootschalige terugwinning en zogenaamde 'duin-voor-dijk'-oplossingen.

Een groot project, gefinancierd door de Vlaamse overheid met de hulp van de Blauwe Cluster, is opgestart voor de Vlaamse kust in De Panne: Coastbusters. DEME is een belangrijk lid van het Coastbusters-project voor kustbeheer. Dat project streeft naar een innovatieve aanpak van het beheer van kust- en rivierdijken en wil daarom baanbrekende natuurgebaseerde oplossingen voor bescherming tegen overstromingen ontwikkelen.

Duurzame riffen geïnspireerd door de natuur

Het in 2017 ontwikkelde Coastbusters-concept beperkt erosie en verbetert kustbeheertechnieken door natuurlijke biogene riffen te bouwen met biobouwers zoals planten, tweekleppigen en wormen, die op hun beurt bijdragen aan de biodiversiteit en een gezond, evenwichtig ecosysteem. In de tweede fase van het Coastbusters-project zette het team een proefproject op in België dat zich specifiek richtte op mosselen als mogelijke biobouwer. Na uitgebreide tests worden mosselen beschouwd als de beste optie om een duurzaam rif te bouwen. Voor de tests werden lange mossellijnen geïnstalleerd. Wanneer de mosselen volgroeid waren, vielen ze van de lijnen en vormden ze een natuurlijk rif. Dat bleek de meest effectieve manier te zijn om een rif te creëren, dat het zand op zijn plaats houdt en erosie voorkomt.

Een nieuw ontwerp, de 'mussel shaker', werd geïntroduceerd. Deze natuurgebaseerde oplossing heeft heel wat interesse gewekt. Zo is er een ontwikkelaar van windmolenparken die onderzoekt of het systeem in een windmolenpark kan worden gebruikt.

Natuurgebaseerde oplossingen met traditionele kustbeschermingsmethodes om het hoofd te bieden tegen te uitdagingen van klimaatverandering.

Bankbusters in estuariene gebieden

Een ander voorbeeld van een innovatieve aanpak van kustbeheer in lijn met de Coastbusters-filosofie is het Bankbusters-consortium waarvan DEME ook deel uitmaakt. Dit initiatief herbekijkt de traditionele technieken voor het beheer van rivierdijken, en richt zich op de ontwikkeling van natuurgebaseerde oplossingen waarbij gebruik wordt gemaakt van natuurlijke materialen in plaats van traditionele dijkbekleding.

Om de gevolgen van de stijgende zeespiegel en overstromingsrisico's in estuariene gebieden te beperken, onderzoekt en ontwerpt het Bankbusters-consortium een artificieel getijdenmoeras

waarbij alleen natuurlijke materialen worden gebruikt en zachte baggerspecie wordt hergebruikt. Er is een proefproject aan de gang langs de Schelde, waaraan DEME meewerkt in samenwerking met de universiteiten van Gent en Antwerpen. Dit proefproject combineert de expertise van DEME op het vlak van de behandeling van fijne baggerspecie met de ecologische, technische en morfologische expertise van DEME.

Circulaire benadering van kustbescherming

Los daarvan voert DEME in Nederland het project voor de nieuwe sluis van Terneuzen (Noordzeesluizen) uit. Met een lengte van 427 meter en een breedte

van 55 meter wordt de nieuwe sluis midden in het bestaande sluiscomplex van Terneuzen gebouwd, wat enorme hoeveelheden zand genereert - bijna 2,9 miljoen m³. Een deel van het opgebaggerde zand wordt door DEME naar de Belgische kust gebracht, waar het wordt gebruikt om onderwaterduinen te bouwen ter bescherming van de kust.

Dit project toont niet alleen DEME's focus op de circulaire economie, maar ook hoe de combinatie van natuurgebaseerde oplossingen met meer traditionele methodes de veerkracht tegen klimaatverandering voor de toekomstige generaties garandeert.

Environmental

DEME Environmental is een toonaangevende expert in innovatieve oplossingen voor bodemsanering, ontwikkeling van brownfields, milieubaggerwerken en sedimentbehandeling.

Ondersteund door een goed ontwikkeld netwerk van vaste en mobiele behandelingsinstallaties in België, Nederland en Frankrijk gaan wij al decennialang de uitdagingen van vervuilde bodems en waterwegen aan. Dankzij onze expertise en toewijding kunnen wij vervuilde brownfields omvormen tot waardevolle activa en deze gebieden nieuw leven inblazen.

Onze uitgebreide portefeuille bodemsaneringsbehandelingen omvat een geavanceerde innovatieve grondreinigingsmethode die speciaal ontwikkeld is voor PFAS-verontreiniging. Bovendien breiden we onze recyclingcentra in België voortdurend uit, met een huidige capaciteit van 500.000 ton per jaar. Deze investering toont onze toewijding aan duurzame oplossingen en ons vermogen om grootschalige saneringsprojecten uit te voeren.

1988
start van
milieu-activiteiten

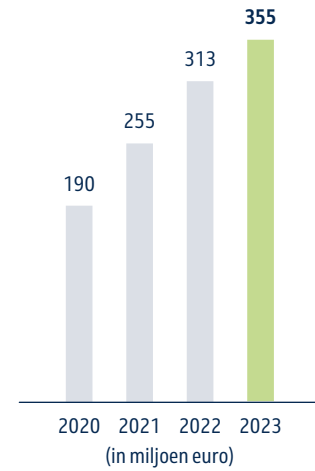
14
centra voor sanering
van bodems en
sedimenten

2 miljoen ton
vervuilde gronden
en sedimenten
behandeld in 2023

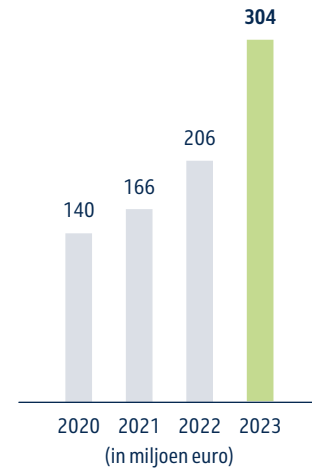
€ 304 miljoen
omzet
(2023)

Performance dashboard

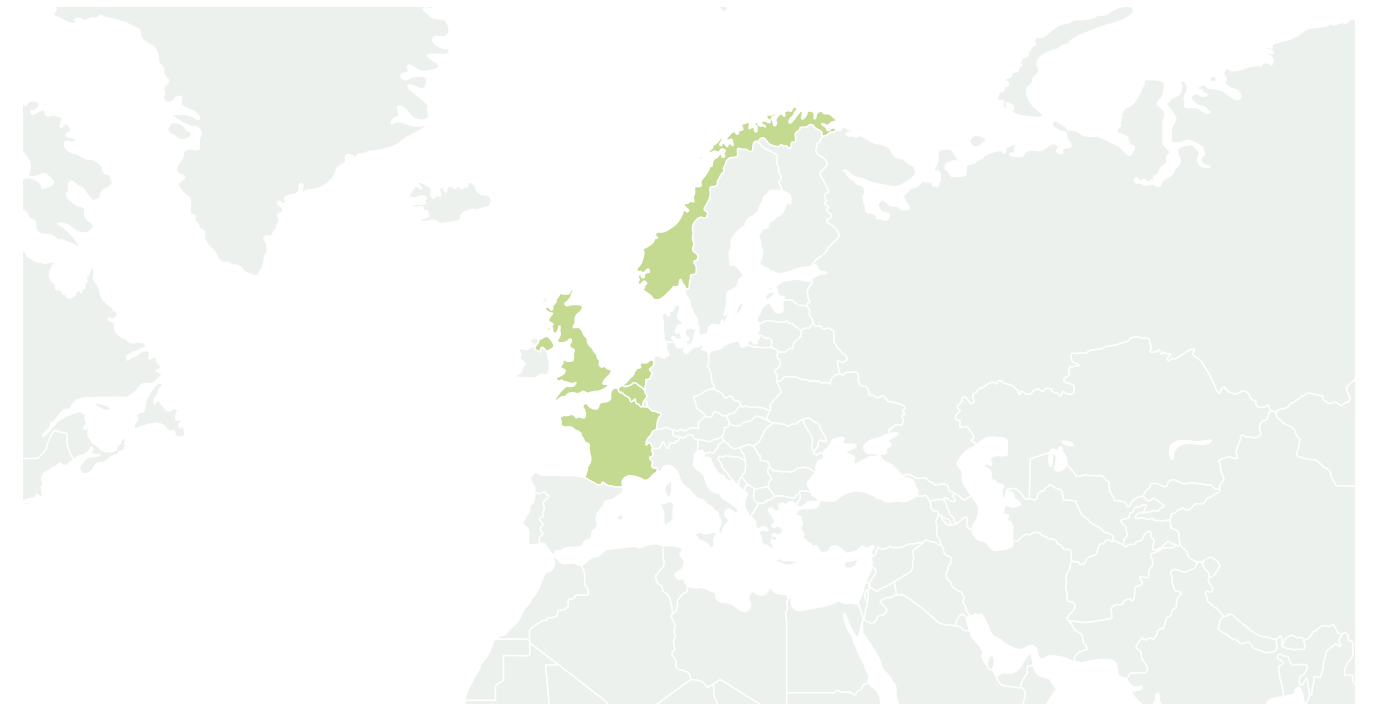
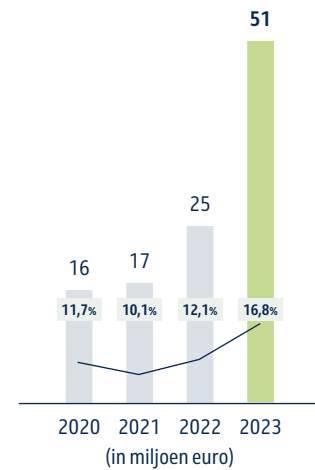
Orderboek

Omzet

EBITDA en EBITDA-marge

2023 resultaten

Het segment **Environmental** zag zijn orderboek verder aangroeien tot een niveau van 355 miljoen euro, en versnelde zijn omzet met een groei van 48% ten opzichte van 2022. De omzetgroei werd gedreven door de lopende werkzaamheden voor langlopende en complexe sanerings- en hoogwaterbeschermingsprojecten in België (Blue Gate in Antwerpen, Oosterweel, Cokerie du Brabant), Nederland (GoWA), het Verenigd Koninkrijk en Noorwegen. Het team rondde het meerjarenproject Condé Pommeroeul in Frankrijk af en startte nieuwe grote projecten op in IJburg en Marken in Nederland.

Het team van DEME Environmental blijft de standaard zetten voor het aanpakken van toekomstige milieu-uitdagingen, zoals ook de PFAS-vervuiling, waarvoor het een baanbrekende oplossing heeft ontwikkeld. Het team blijft ook investeren en de capaciteit uitbreiden van zijn netwerk van vaste en mobiele grondrecyclagecentra. De EBITDA voor 2023 bedroeg 51 miljoen euro, met een EBITDA-marge van 16,8%, tegenover 12,1% in 2022. De sterke winstgevendheid omvat een eenmalig effect van een schikking met betrekking tot een afgewerkt project in Nederland. Ook zonder dit effect zou het segment Environmental een verbeterde winstgevendheid laten optekenen in 2023 ten opzichte van 2022.

Op 31 december 2023 bedroeg het orderboek 355 miljoen euro, een stijging met 13% ten opzichte van 313 miljoen euro een jaar eerder. Die stijging kwam er voornamelijk dankzij nieuwe contracten in België en Nederland. Opmerkelijk is het recente contract in Feluy in België, waar een brownfield in samenwerking met publieke en private partners zal worden gesaneerd en omgevormd tot een industrieterrein. Het segment verkent actief nieuwe, gerichte mogelijkheden in Italië en het Verenigd Koninkrijk, en is alvast begonnen met de eerste milieustudies.

Environmental (in miljoen euro)	2023	2022	2021	FY23 t.o.v. FY22
Orderboek	354,7	313,4	255,3	+13%
Omzet	304,3	206,3	166,2	+48%
EBITDA	51,1	25,0	16,8	+105%
EBITDA-marge	16,8%	12,1%	10,1%	

Getuigenis

Voortrekkersrol in de aanpak van PFAS-vervuiling

PFAS, ook wel ‘eeuwige chemicaliën’ genoemd, zijn een belangrijke vervuiler, en DEME is koploper in de ontwikkeling van innovatieve technologieën om de wereld van dit alomtegenwoordige probleem te verlossen. Met schattingen variërend van 8.000 tot 15.000 verschillende soorten synthetische per- en polyfluoralkylverbindingen is de schaal enorm. PFAS wordt aangetroffen in honderden alledaagse voorwerpen, van cosmetica over pannen met antiaanbaklaag tot blusschuim.

In een recent Europees onderzoek hebben Le Monde en het Forever Pollution Project meer dan 2.100 hotspots geïdentificeerd die waarschijnlijk zulke hoge niveaus van PFAS-verontreiniging hebben dat het gevaarlijk kan zijn voor de gezondheid.

Nadat ze het probleem eerst op de Nederlandse markt hadden vastgesteld, houden de milieuperts van DEME zich al enkele jaren bezig met de sanering van met PFAS vervuilde grond. Dat heeft geleid tot de uitvinding van een baanbrekende behandelingsmethode die bekendstaat als ‘het hybride grondwasproces van DEME’. Het is eigenlijk een combinatie van een grondwasproces en een waterzuiveringsproces.

DEME heeft uitgebreide tests uitgevoerd om oplossingen te onderzoeken voor het reinigen van grond die PFAS bevat. Zo introduceerde het bedrijf in 2020 in samenwerking met ingenieursbureau Tauw een oplossing op de Nederlandse markt voor het kostenefficiënt en duurzaam reinigen van met PFAS verontreinigde grond.

Na vele jaren van verfijning van de techniek kunnen PFAS nu uit verontreinigde grond worden verwijderd. De grondwasmethode brengt de grond effectief over in water, waarna het water onmiddellijk wordt gezuiverd door middel van actieve koolfilters. Het water wordt onder

hoge druk verhit tot 1.000 graden Celsius en alle PFAS die achterblijven in de filters worden vernietigd en omgezet in onschadelijke producten.

Het team van Environmental voerde in 2021 grootschalige tests uit op 30.000 ton vervuild materiaal uit een voormalige autofabriek in Antwerpen. De tests waren succesvol en werden van nabij opgevolgd door OVAM, de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij.

300.000 ton per jaar

De tests hebben vervolgens geleid tot een investeringsbeslissing, samen met partner Mourik, om zijn grondrecyclagecentrum in de haven van Antwerpen aan te passen voor de behandeling van PFAS. Een tweede grondrecyclagecentrum in België is ook uitgerust voor PFAS, en DEME heeft speciaal voor PFAS een mobiele behandelingsinstallatie gebouwd die 100 ton per uur kan verwerken. Alleen al met de investering in Antwerpen zullen DEME en Mourik tot 300.000 ton met PFAS vervuilde gronden per jaar kunnen reinigen.

Momenteel reinigt het team van DEME Environmental PFAS-verontreinigingen van het project voor de Oosterweelverbinding in België, dat de Antwerpse Ring vervolledigt. Zonder de innovatieve oplossing van DEME had het werk aan het project niet kunnen doorgaan. Er wordt verwacht dat ongeveer

DEME heeft uitgebreide tests uitgevoerd om oplossingen te onderzoeken voor het reinigen van grond die PFAS bevat.

500.000 ton grond zal worden behandeld tijdens de enorme infrastructuurwerken.

Onlangs heeft DEME een contract binnengehaald om één van de grootste luchthavens in Europa uit te rusten met zijn unieke reinigungsoplossing. DEME gaat de met PFAS vervuilde grond op Schiphol reinigen en behandelen. De nieuwe installatie zal naar verwachting in de tweede helft van 2024 klaar zijn.

Los daarvan wil DEME een vaste PFAS-reinigingsinstallatie opzetten in Den Helder in Nederland. Naast de behandeling van vervuilde grond onderzoekt DEME de mogelijkheden om PFAS uit grondwater te verwijderen, en past het bedrijf zijn technieken aan voor alle soorten bodems die PFAS-verontreiniging bevatten.

Met de toenemende belangstelling in Europa en van veel van de grote PFAS-producenten en chemische bedrijven kan DEME zich als competente go-to onderneming profileren om deze wereldwijde uitdaging aan te gaan.

De natuur reinigt de natuur

DEME Environmental en C-Biotech, een dochteronderneming van de Belgische Cordeel Groep, hebben hun krachten gebundeld om Fytolutions te lanceren, een initiatief dat de opmerkelijke reinigende kracht van industriële hennep inzet om PFAS-vervuiling aan te pakken. De hennepplanten worden gekweekt op met PFAS vervuilde locaties, waardoor deze gevaarlijke chemicaliën effectief uit de bodem worden verwijderd.

De joint venture zal zich in eerste instantie richten op het leveren van diensten op het vlak van fytoremediatie in België en Luxemburg. Het team van experts van DEME Environmental zal de met PFAS vervuilde sites identificeren en Fytolutions zal met hen samenwerken om een saneringsoplossing op maat te ontwerpen die waar nodig fytoremediatie combineert met traditionele saneringstechnieken.

Project-showcase

Innovatieve oplossingen voor dijkversterking vanwege klimaatverandering

Nu extreme weersomstandigheden steeds vaker voorkomen en de zeespiegel stijgt, speelt DEME een centrale rol in inspanningen om veerkrachtige infrastructuur uit te bouwen. Een mooi voorbeeld is de betrokkenheid van het bedrijf bij grote dijkversterkingsprojecten in Nederland.

Als laaggelegen land met meer dan een kwart van het land onder zeeniveau, is Nederland begonnen met het grote Nationaal Hoogwaterbeschermingsprogramma. Het oorspronkelijke plan voorzag in de versterking van 1.500 kilometer dijken, maar een herziene versie in 2023 heeft de geschatte lengte verhoogd tot 2.000 kilometer.

Een cruciaal dijkversterkingsproject, toegekend aan DEME in een consortium (het Lek Ensemble) samen met Heijmans en GMB, is 'Sterke Lekdijk'. DEME werkt ook samen met deze partners ook aan het project Gorinchem-Waardenburg (GoWa), een ander groot dijkversterkingsprogramma dat deel uitmaakt van het nationale plan.

De dijk langs de rivier de Lek beschermt een groot deel van Midden- en West-Nederland tegen overstromingen – ongeveer een miljoen mensen – en als deze dijk doorbreekt, kunnen veel van de grootste steden in het land, waaronder Amsterdam, Rotterdam en Den Haag, in gevaar komen.

Steden in Nederland beschermen

Het project Sterke Lekdijk, dat is toegekend door het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR), omvat het versterken van een 55 kilometer lang stuk van de dijk. Het project is opgesplitst in zes scopes, waarvan DEME en zijn partners er twee toegewezen kregen: Wijk bij Duurstede - Amerongen en het tweede traject tussen Jaarsveld en Klaphek. De oplossing van het consortium moet minstens 50 jaar meegaan en een cruciaal aspect van het project is de focus op nuluitstoot, aangezien Nederland werkt aan de transitie naar schone energie.

Ongebruikelijk was dat het HDSR het project aanbesteedde via een zogenaamd innovatiepartnerschap, wat betekent dat alle partijen bij het ontwerp van het project rekening moeten houden met duurzaamheid, innovatie en samenwerking. In de praktijk betekent dit dat het consortium Lek Ensemble nauw zal samenwerken met de klant, maar ook met andere aannemers op alle zes de onderdelen van het project.

De nieuwe contractvorm onderstreept de noodzaak om samen te werken als inspiratiebron voor innovatie voor het project. De resulterende innovaties worden dan onmiddellijk geïntroduceerd in alle zes de onderdelen.

Focus op innovatie

Het Lek Ensemble onderzoekt innovatieve dijkversterkingsmethodes met Soseal, een zoutoplossing die dure damplanken vervangt. Deze ondoordringbare barrière wordt aangebracht via pijpleidingen en injecties, waardoor er geen graafwerkzaamheden en damwanden nodig zijn en de integriteit van de dijk behouden blijft. Een andere innovatie zijn bentonietmatten die uitzetten bij contact met water, waardoor een waterdichte laag wordt gevormd en er minder grote hoeveelheden klei nodig zijn.

Een essentieel onderdeel van de aanbesteding was dat de aannemers waar mogelijk het gebruik van emissievrij materieel moesten overwegen. Aangezien duurzaamheid bovenaan de agenda staat,

De focus ligt op nuluitstoot door het gebruik van emissievrij materieel, zoals graafmachines.

past het Lek Ensemble het materieel aan, en heeft het tijdens de aanbestedingsfase ook de stichting Emissieloos Netwerk Infra (ENI) opgericht. ENI brengt alle partijen samen, inclusief concurrenten, zodat ze de ontwikkeling van emissievrij materieel voor het hele Nederlandse Nationaal Hoogwaterbeschermingsprogramma kunnen versnellen door hun kennis en ervaring te delen. Uiteindelijk kan de hele industrie profiteren van de gezamenlijke innovaties die tijdens het Lekdijk-project worden geïntroduceerd.

Leden van ENI zijn onder andere Volvo, Hyundai, Rijkswaterstaat (de uitvoeringsorganisatie van het Nederlandse ministerie van Infrastructuur en Waterstaat) en TNO. De stichting verwacht de nuldoelstelling niet in 2030, maar al in 2026 te halen.

Investeren in emissievrij materieel

De focus op nuluitstoot vormde aanvankelijk echter een uitdaging toen het contract in 2020 werd toegekend. Op dat moment waren er nog geen fabrikanten

van dit materieel. De experts van DEME en hun partners moesten dus opnieuw overleggen om tot een duurzame oplossing te komen. Traditioneel materieel met dieselmotoren werd aangekocht, en wordt nu omgebouwd tot elektrisch aangedreven machines. Op dit moment werken al twee graafmachines volledig emissievrij en daar komen nog twee laders bij. Daarnaast zullen de partners drie volledig elektrische kranen gebruiken voor het Lekdijk-project.

Duurzame oplossingen

Duurzaamheid komt aan bod in het hele project, maar ook in een veel bredere context voor DEME's eigen duurzaamheidsdoelstellingen. Er werd een initiatief gelanceerd onder de naam 'Working on Zip Zero', waarmee DEME de nieuwe generatie waterbouwkundige ingenieurs wil aantrekken en eigenlijk iedereen die graag een rol wil spelen in het creëren van een duurzame planeet. Het project Sterke Lekdijk is een heel mooi voorbeeld van duurzaamheid in actie op veel fronten.

Het Lek Ensemble-team werkt nauw samen, ook met de klant en de partners, om duurzame oplossingen te vinden die ten goede komen aan de planeet. Tegelijk zorgen ze ervoor dat Nederland zich de komende decennia geen zorgen hoeft te maken over de Lekdijk en de steden eromheen.

Concessions

DEME Concessions beheert een gevarieerde portefeuille van concessies op het gebied van offshore windenergie, infrastructuur, groene waterstof en het winnen van mineralen in de diepzee.

DEME Concessions, in tegenstelling tot de contractingactiviteiten van DEME, investeert actief, ontwikkelt, bouwt, en exploiteert deze concessies, waarbij het partnerschappen op lange termijn opbouwt, recurrente inkomsten genereert en duurzame waarde creëert voor aandeelhouders.

Voortbouwend op het succes in traditionele markten breidde DEME strategisch uit naar technisch uitdagende en minder mature sectoren zoals offshore energie, groene waterstof en verantwoorde winning van mineralen. Deze strategische zet heeft al belangrijke resultaten opgeleverd, waaronder de ScotWind-concessie van 2 GW.

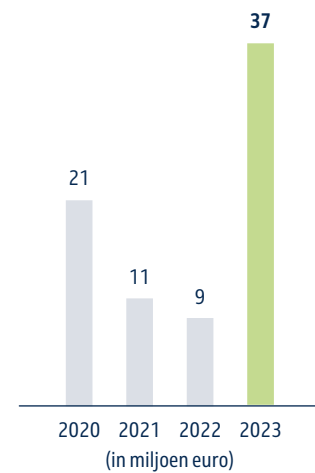
€ **37** miljoen
nettoresultaat van
geassocieerde
ondernemingen
in 2023

Wereldwijd
netwerk om nieuwe
projecten te vinden
en succesvolle
partnerships
aan te gaan

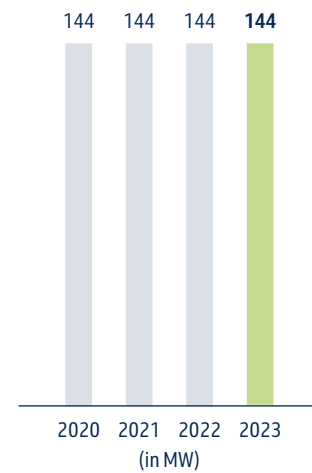
144MW
economische
eigendom in
windenergie

Performance dashboard

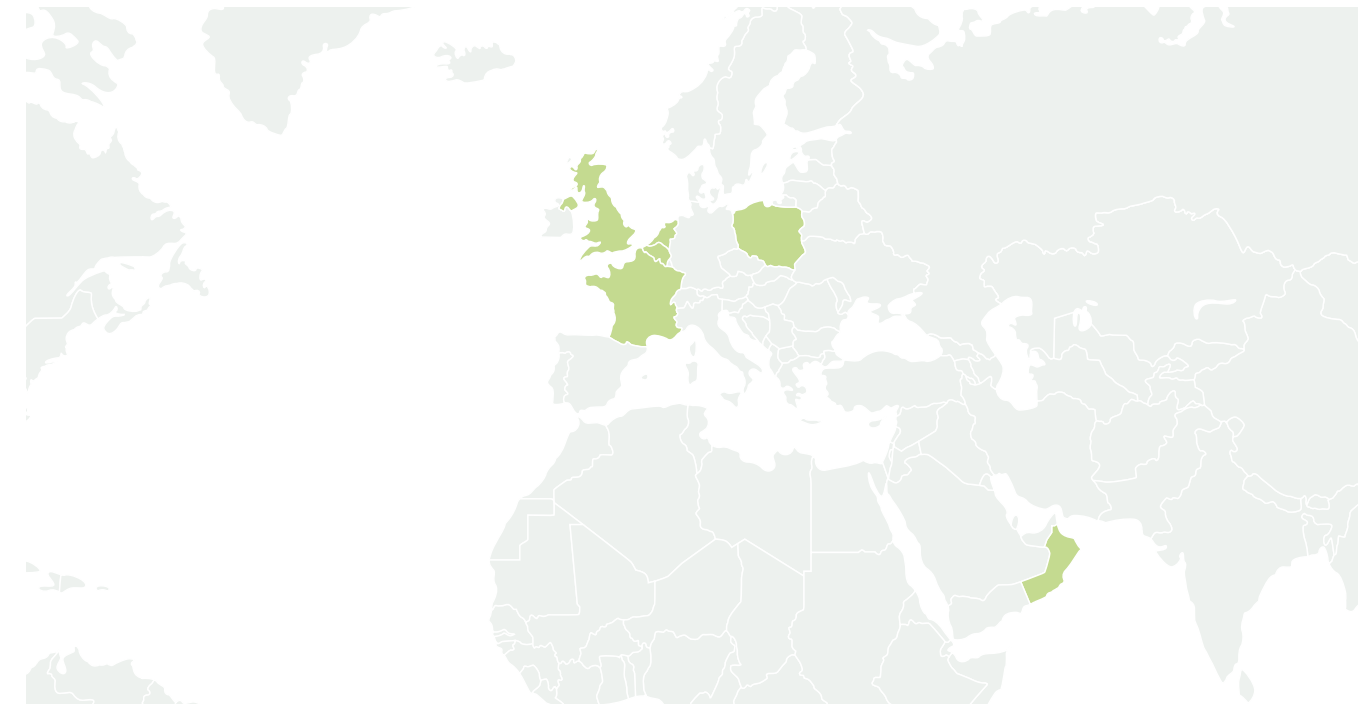
Nettoresultaat van geassocieerde ondernemingen

Economische eigendom

Concessions (in miljoen euro)	2023	2022	2021	FY23 t.o.v. FY22
Nettoresultaat van geassocieerde ondernemingen	37,4	9,3	11,1	+302%

DEME Concessions beheert DEME's ontwikkelingsactiviteiten op het gebied van offshore windenergie, maritieme infrastructuur, groene waterstof en het winnen van mineralen in de diepzee. In 2023 leverde de concessieactiviteit een nettoresultaat van 37 miljoen euro op, tegenover 9 miljoen euro in 2022, gedeeltelijk onder impuls van de hogere windproductie en hogere elektriciteitsprijzen. Het segment Concessions genereert recurrente inkomsten uit de economische eigendom van 144 MW aan offshore windenergie uit operationele offshore windconcessies. Daarnaast bouwt het verder aan een project pipeline met meer dan 2 GW in Schotland, waarin DEME een belang van 42,5% heeft, en onderzoekt het hoe het andere bijkomende opportuniteiten kan ontwikkelen.

Voor baggeren en infrastructuurwerken maakt het segment Concessions forse vooruitgang met de Blankenburgverbinding

in Nederland, Port-La Nouvelle in Frankrijk en de verdere uitbreiding in de haven van Duqm in Oman. DEME blijft nieuwe mogelijkheden onderzoeken voor havens en andere concessies, voornamelijk in Europa en Latijns-Amerika. In deze context ondertekende een consortium bestaande uit DEME en QTerminals W.L.L. in 2023 een voorlopige overeenkomst voor de financiering, bouw en exploitatie van een nieuwe diepwaterterminal voor de haven van Swinoujscie in Polen.

DEME Concessions blijft op koers om als één van de eerste ter wereld groene waterstof en groene ammoniak te produceren. Voor zijn flagship project voor groene waterstof – HYPOR Duqm in Oman – ondertekenden DEME en zijn ontwikkelingspartner OQ Alternative Energy een ontwikkelingsovereenkomst met de overheid in Oman. Daarnaast worden andere locaties verkend om hetzelfde HYPOR-technologieconcept uit te rollen.

Het segment Concessions werkte ook verder aan het GSR-initiatief (Global Sea Mineral Resources), waarbij het in 2023 de mijlpaal bereikte van een decennium van exploratie en innovatie op de diepe oceaanbodem. GSR helpt de schaarste van de mineralen op een zo verantwoord mogelijke manier aan te pakken, en zet zijn onderzoek voort naar de mogelijkheid om metaalrijke polymetaalknollen uit de diepe oceaanbodem te verzamelen. In februari 2023 kondigde GSR een strategische samenwerking aan met Transocean Ltd. (NYSE: RIG), waarbij Transocean een ultradiepwaterboorschip en cash inbracht. De ISA⁽¹⁾-raad gaf in juli 2023 aan dat ze streeft naar de goedkeuring van een regelgevend kader in 2025.

⁽¹⁾ ISA: International Seabed Authority (Internationale Zeebodemautoriteit)

Project-showcase

Ontwikkelen van een hub voor de groene energietransitie in Port-La Nouvelle

Port-La Nouvelle toont perfect DEME's ambitie om wereldwijde uitdagingen op lange termijn aan te gaan en een strategie van duurzame groei te volgen.

DEME Concessions is de initiatiefnemer en indirecte aandeelhouder van de SEMOP (een publiek-private samenwerking met één doel in Frankrijk) die een concessie voor de bouw, de exploitatie, het beheer en de ontwikkeling van de haven van Port-La Nouvelle heeft verkregen met een looptijd van 40 jaar. De concessie werd ondertekend en de SEMOP exploiteert de haven sinds 1 mei 2021. Dit havenproject belicht zowel de inspanningen van DEME om een belangrijke rol te spelen in de energietransitie (via zijn werk voor de ontwikkeling van de offshore wind- en groene waterstofsectoren) als zijn streven om de groei van de wereldhandel en de toenemende globalisering te ondersteunen met zijn bagger- en landwinningsactiviteiten.

Behalve dat DEME Concessions lid is van de SEMOP, zijn ook de bagger- en infrastructuurteams van DEME betrokken bij de bouw van de nieuwe hub. DEME voert het Engineering, Procurement and Construction-contract uit in de haven.

Sleutelrol in energietransitie

De SEMOP ontwikkelt Port-La Nouvelle als een duurzame groene haven die bijdraagt aan de energietransitie. Een belangrijk element is dat de haven een specifieke logistieke hub wordt voor drijvende offshore windprojecten, en het is vermeldenswaard dat dit de enige

commerciële ontwikkeling in het westelijke Middellandse Zeegebied is voor deze nieuwe industrie. De haven is een van de beste gebieden voor windbronnen in het Middellandse Zeegebied, en is ideaal voor assemblage of als onderhoudsbasis.

Bovendien heeft de Franse haven de ambitie om een groene waterstofhub te worden voor zowel de invoer in Frankrijk en Europa als voor de distributie en productie binnen de haven.

Cruciaal is dat de SEMOP Port-La Nouvelle herpositioneert als de toonaangevende terminal voor bulkgoederen en algemene vracht in het Middellandse Zeegebied door toegang te bieden voor grotere schepen en speciale verwerkingsfaciliteiten. Er wordt ook een logistieke activiteitszone van 80 hectare ontwikkeld.

Port-La Nouvelle is uniek: het is de eerste grote haven in Frankrijk die gezamenlijk wordt beheerd door particuliere ondernemingen en overheidsinstanties, waarmee voor het land een nieuw publiek-privaat bestuursmodel wordt geboden. De SEMOP verenigt publieke spelers - de regio Occitanië en de Banque des Territoires (Caisse des Dépôts) - en Nou Vela, een particuliere aandeelhoudersgroep geleid door DEME Concessions en met onder andere Euroports, een toonaangevende internationale transport- en logistieke

dienstverlener, het investeringsfonds EPICO, de onafhankelijke producent van hernieuwbare elektriciteit QAIR en de Kamer van Koophandel en Industrie van de Aude.

Met meer dan 140 beschikbare hectare zal Port-La Nouvelle de enige haven tussen Marseille en Barcelona zijn met zo'n grote hoeveelheid land dat toegang biedt tot diep water. Het is ook de enige haven die direct verbonden is met zo'n groot achterland en Port-La Nouvelle dient als toegangspoort tot Toulouse en andere belangrijke economische en agrarische centra.

De werken voor de uitbreiding van de haven begonnen in 2019 onder het beheer van de regionale overheid met de bouw van een noordelijke dijk van 2,5 kilometer, de verlenging van een bestaande zuidelijke dijk met meer dan 600 meter en de bouw van een 250 meter lange kade voor zware ladingen. De SEMOP zette deze uitbreidingswerken voort met de bouw van een grote drijvende offshore windterminal (40 hectare land en 300 meter kade voor zware ladingen), een nieuwe vloeistofterminal en een bulkterminal in een bassin dat werd uitgebaggerd tot een diepte van 15,9 meter om grote zeeschepen te ontvangen.

De haven grenst onmiddellijk aan het nationale spoorwegnet en de

haventerminals zijn rechtstreeks aangesloten op het net. Bovendien zal de haven tegen 2026 haar spoornetwerk verder uitbreiden en verbeteren om een optimale spoormodaliteit te bieden.

Hub voor drijvende offshore windenergie

De nieuwe versterkte kade ligt naast een teruggewonnen gebied van 7 hectare waar twee proefprojecten voor drijvende offshore windenergie zijn gevestigd. EolMed en EFGL hebben beide een capaciteit van 30 MW. Naast deze locatie wordt de nieuwe, grootschalige terminal voor hernieuwbare mariene energie, speciaal voor drijvende windmolenparken, gebouwd. Het project ligt goed op schema met meer dan 40% van de bouwwerkzaamheden die al voltooid zijn, en de terminal zal in 2025 volledig in gebruik worden genomen.

De aanlegsteiger voor vloeibaar bulktransport is ook in aanbouw, en zal Total en Dyneff ultramoderne faciliteiten bieden.

Groene waterstofterminal

De SEMOP plant ook de ontwikkeling van een uitgebreide invoerterminal voor groene waterstof die Zuid-Europa tot aan Duitsland bedient. Hiervoor heeft de SEMOP al een overeenkomst gesloten met Hyd'Occ, dat is begonnen met de bouw van een terrein van 5 hectare voor de lokale productie van groene waterstof.

Port-La Nouvelle is een showcase voor veel van DEME's activiteiten en zijn ambities om oplossingen te helpen vinden voor wereldwijde uitdagingen. DEME is verheugd dat dit project de lokale economie een boost geeft en dat de haven zijn eerste klanten verwelkomt.

Met meer dan 140 beschikbare hectare zal Port-La Nouvelle de enige haven tussen Marseille en Barcelona zijn met zo'n grote hoeveelheid land dat toegang biedt tot diep water.

Project-showcase

Een leidende rol in de groeiende groene waterstofsector

Gezien de dringende noodzaak om de schone energietransitie te versnellen en af te stappen van fossiele brandstoffen, vestigt DEME zich al als koploper in de groene waterstofsector, net zoals het dat meer dan 20 jaar geleden deed in de offshore windindustrie. Het is de afgelopen jaren overduidelijk geworden dat groene waterstof, die wordt geproduceerd door elektrolyse met behulp van hernieuwbare elektriciteit, nu wordt beschouwd als een belangrijk 'puzzelstukje' in de energietransitie, als aanvulling op directe elektrificatie op basis van hernieuwbare energiebronnen.

Groene waterstof is vooral effectief als het kan worden geproduceerd op locaties waar zonne- en windenergiebronnen krachtig en overvloedig beschikbaar zijn.

Aangezien de hernieuwbare elektriciteit wordt opgevangen in een molecuul, biedt groene waterstof oplossingen voor gebruikssituaties waarin directe elektrificatie een grotere uitdaging is. Dat is met name zo in bestaande industrieën die moeilijk te verduurzamen zijn (petrochemie, meststoffen, staal) en nieuwe mobiliteitssituaties die moeilijk te elektrificeren zijn (zeevervoer, luchtvaart, ...). Bovendien omvatten toekomstige gebruikssituaties langetermijn- en grootschalige opslag, cruciaal voor het evenwicht tussen vraag en aanbod op drukke, overbelaste energienetwerken. Hoewel er nog steeds veel discussie is over hoeveel groene waterstofcapaciteit er precies nodig zal zijn, is er weinig discussie over het feit dat het een noodzaak is.

Met zijn befaamde pioniersmentaliteit is DEME al heel wat jaren actief bezig met het verkennen van het enorme potentieel van deze energiedrager. Het bedrijf volgt een voorzichtige, stapsgewijze aanpak, en erkent dat de ontwikkeling van deze sector enorm ambitieus is, aangezien het vanaf nul begint.

Ondersteunende aandeelhouders

DEME schrikt echter niet terug voor deze immense taak, en heeft al eerder de eerste stappen gezet in nieuwe, onbewezen markten zoals de offshore windenergiesector.

Het engagement voor groene waterstof past perfect in DEME's trackrecord om baanbrekende, onontwikkelde sectoren te betreden die gekenmerkt worden door een combinatie van complexe technische, commerciële en technische uitdagingen. Hoewel het om een nieuwe 'industrie' gaat, is de aanpak niet nieuw voor het bedrijf.

Complementair aan bestaande activiteiten

Het opzetten van groene waterstofprojecten ligt in het verlengde van en is een aanvulling op de ervaring van DEME op het gebied van hernieuwbare energie en havenontwikkeling. Enerzijds heeft DEME een ruime ervaring in de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen, die essentieel zijn voor elk productieproject voor groene waterstof. Anderzijds is de ervaring van DEME in en rond havens, die wereldwijde clusters met elkaar verbinden, belangrijk omdat deze moleculen voornamelijk zullen worden verscheept tussen vraag- en aanbodcentra.

In deze context heeft DEME de strategische beslissing genomen om in 2018 te starten met de uitbouw van zijn expertise in de ontwikkeling van groene waterstofprojecten. Dat bereikte zijn hoogtepunt onlangs in 2023, toen DEME Concessions een specifiek initiatief voor groene energie opstartte waarin al zijn groene waterstofbelangen worden samengebracht.

De projectportefeuille van DEME voor groene waterstofontwikkeling groeit snel, inclusief het flagship project HYPOR Duqm in Oman en andere technologische

initiatieven zoals HYVE, waarbij DEME deelneemt aan een consortium om de volgende generatie elektrolyzers te ontwikkelen. Het HYVE-consortium omvat de gerenommeerde onderzoekscentra Imec en VITO en de industriële pioniers Bekaert en John Cockerill. Daarnaast beschikt DEME Hyport Energy over een indrukwekkend deskundig ingenieursteam, en heeft het een eigen digital twin-model gebouwd om het concurrentievermogen van volledige groene waterstofwaardeketens te simuleren.

In 2023 werden ook verschillende belangrijke mijlpalen bereikt in DEME's flagship project HYPOR Duqm, één van de toonaangevende projecten ter wereld voor de productie van groene waterstof en groene ammoniak op nutsschaal.

HYPOR Duqm wordt ontwikkeld op een terrein van 150 km² binnen de Speciale Economische Zone in Duqm. De productie van groene ammoniak uit groene waterstof wordt aangedreven door zowel wind- als zonne-energie, met een gecombineerde capaciteit van ongeveer 1,3 GW in fase 1 en potentieel meer dan 2,7 GW als fase 2 is voltooid. De eerste fase van het project, dat deel uitmaakt van de ambitieuze groene energiedoelstellingen van Oman (Vision 2040), zal ongeveer 330.000 ton groene ammoniak produceren.

Een robuust groen waterstof-ecosysteem

In juni 2023 ondertekenden DEME en zijn ontwikkelingspartner OQ, de toonaangevende wereldwijd geïntegreerde energiegroep in Oman, een projectontwikkelingsovereenkomst met Hydrom, dat het nationale belang van Oman in groene waterstof vertegenwoordigt en gereguleerd wordt door het ministerie van Energie en Mineralen. Dankzij deze overeenkomst kan HYPOR Duqm in 2024 van start gaan met de volgende fase van de projectontwikkeling, waaronder meer gedetailleerde engineering na een uitgebreide pre-FEED-campagne.

Door de strategische ligging van Duqm en de overvloed aan hernieuwbare bronnen kan DEME een robuust ecosysteem voor groene waterstof opzetten. De projectontwikkelingsovereenkomst geeft DEME het recht om het project 47 jaar lang te ontwikkelen en te exploiteren. De bijbehorende tijdschema's voor de bouw en exploitatie bevestigen de leidende positie van HYPOR Duqm. Het belooft het eerste operationele, grootschalige groene waterstofproject in Oman te worden. Bovendien legt de overeenkomst het conceptontwerp van HYPOR Duqm vast, waarbij de hernieuwbare energie via een hoogspanningstransmissielijn van de plaats van opwekking wordt getransporteerd naar de industriële locatie in de buurt van de haven van Duqm. Daar wordt de elektriciteit gebruikt voor elektrolyse en de daaropvolgende productie van ammoniak.

HYPOR-concept uitgebreid naar andere landen

Op andere strategische locaties werkt DEME ook samen met lokale partners aan de ontwikkeling van groene waterstof- en ammoniakprojecten op nutsschaal. Het HYPOR-concept blijkt aantrekkelijk om waterstofprojecten minder risicovol

HYPOR Duqm maakt gebruik van de overvloed aan hernieuwbare energie in Oman om een robuust groen waterstof-ecosysteem op te zetten.

te maken en investeerders aan te trekken. Het zal worden gekopieerd, geoptimaliseerd en aangepast aan de projectspecifieke omstandigheden.

DEME's aanwezigheid en trackrecord wereldwijd betekent dat het bedrijf gebruik kan maken van zijn uitgebreide werkervaring en netwerk over de hele wereld. Het bedrijf heeft de afgelopen decennia immers grootschalige bagger-, infrastructuur-, offshore en milieuprojecten uitgevoerd. En de meest waardevolle troef – de vindingrijke medewerkers van DEME – is van vitaal belang bij het ontwikkelen van een nieuwe industrie. DEME is van mening dat zijn propositie anders is dan die van andere spelers op de markt, omdat het bedrijf de tijd

heeft genomen om de waardeketen te begrijpen en een realistische, zorgvuldige aanpak hanteert om alle risico's van een dergelijke complexe ontwikkeling weg te nemen. Daar is geduld voor nodig. DEME kan dit alleen doen omdat zijn aandeelhouders gericht zijn op de lange termijn en dankzij een sterk team dat bestaat uit hoogopgeleide professionals. Het groene waterstofteam valt op door zijn vermogen om een ontwikkelaar te zijn, te denken als een aannemer, te handelen als een exploitant en, van vitaal belang, zijn vermogen om kapitaal aan te trekken. DEME kan grootschalige en grensverleggende projecten op lange termijn leveren. Het bedrijf heeft dat opnieuw bewezen.

Project-showcase

Wereldwijd tekort aan kritieke mineralen aanpakken

Global Sea Mineral Resources (GSR) illustreert DEME's pioniersgeest en gedrevenheid om duurzame oplossingen te vinden. De vraag naar kritieke metalen zal de komende decennia wellicht drastisch toenemen als gevolg van de bevolkingsgroei, de toenemende verstedelijking en de transitie naar schone energie. GSR pakt deze wereldwijde uitdaging aan en wil een belangrijke rol spelen in de ontwikkeling van een verantwoorde sector van de diepzeemijnbouw.

Kritieke mineralen worden steeds meer beschouwd als essentieel voor een succesvolle koolstofarme energietransitie. Volgens het Internationaal Energieagentschap zullen we tegen 2040 zes keer meer mineralen nodig hebben om in 2050 een netto-nul samenleving te zijn. Kritieke mineralen zoals nikkel, kobalt, koper en mangaan – allemaal te vinden in polymetaalknollen op de diepe oceanobodem – worden gezien als cruciale ingrediënten voor een koolstofarme toekomst.

Mariene mineralen zijn in opkomst als een potentiële bron van deze kritieke mineralen en ze zouden de diversiteit van het aanbod kunnen vergroten om aan de groeiende vraag te helpen voldoen. Maar alleen als bewezen kan worden dat mineralen uit de diepe zeebodem een van de meer milieuvriendelijke en sociaal verantwoorde opties zijn om de mineralen te verkrijgen die de samenleving nodig heeft.

10 jaar verkenning van de diepzee

In januari 2023 vierde GSR zijn 10-jarige bestaan en een decennium van verkenning, onderzoek en innovatie in de diepe oceaan. GSR onderzoekt zorgvuldig het potentieel van mariene mineralen, waaronder de ontwikkeling van technologie voor het verzamelen van diepzeeknollen. Het werkt daarvoor samen met de wetenschappelijke gemeenschap.

Tien jaar geleden tekende DEME een exploratiecontract met de International Seabed Authority. Volgens het contract heeft GSR de exclusieve rechten voor de exploratie van polymetaalknollen op bijna 75.000 km² zeebodem in het oostelijke deel van de Clarion Clipperton-breukzone in de Stille Oceaan.

Zeven offshore expedities

Tijdens dit baanbrekende decennium zijn veel mijlpalen bereikt, waaronder zeven offshore expedities van in totaal 266 dagen op zee, het in kaart brengen van het hele contractgebied van de Clarion Clipperton-breukzone, vijf en een half jaar verzameling van oceanografische gegevens en meer dan een miljoen foto's van de diepe zeebodem.

GSR is een van 's werelds koplopers op het vlak van de ontwikkeling van technologie voor het verzamelen van polymetaalknollen, en heeft tot nu toe met succes twee tests met ultradiepwatertechnologie uitgevoerd op een diepte van 4.500 meter.

In deze periode zijn er 27 wetenschappelijke publicaties verschenen in peer-reviewed tijdschriften. Volgens de wetenschappelijke literatuur zouden mineralen uit de diepzee geleverd kunnen worden met een 40% kleinere koolstofvoetafdruk en met minder afval, in vergelijking met landmijnbouw van dezelfde mineralen.

Bovendien werd in 2023 het eerste onafhankelijke wetenschappelijke rapport van de expeditie van de 'Patania II' (pre-prototype knollenverzamelaar) van GSR gepubliceerd. Daarin staat een overzicht van de technische prestaties en wetenschappelijke lessen die zijn opgedaan tijdens technologische tests in twee ISA-contractgebieden. De auteur van het rapport, dr. Thomas Peacock, is professor aan het Massachusetts Institute of Technology (MIT). Tijdens de tests was hij aan boord van het schip van GSR, en leidde hij een team van MIT-wetenschappers om sedimentpluimmodellen te valideren en verder te verbeteren.

Sinds 2018 werkt GSR samen met het consortium MiningImpact2 (MI2), waarin wetenschappers van 29 Europese instituten en negen verschillende landen vertegenwoordigd zijn. MI2-wetenschappers hielden ook onafhankelijk toezicht op de technologische tests. Professor Peacock zei over beide onderzoeken: "Deze samenwerking tussen de industrie en onafhankelijke wetenschappers resulteerde in een ongeziene en transparante monitoring van realistische technologie voor het verzamelen van knollen op de zeebodem op de abyssale vlaktes van de Clarion Clipperton Zone."

Alliantie met Transocean

Transocean, een wereldleider in de offshore boorindustrie en bekend om zijn expertise in ultradiepe water, benadrukt de toenemende wereldwijde belangstelling in de sector, en ging begin 2023 een samenwerking aan met GSR. Transocean besloot in het bedrijf te investeren door een ultradiepwaterschip, cash en extra engineeringcapaciteit in te brengen.

Deze belangrijke strategische alliantie zal de onderwatervaring van GSR versterken en op zijn beurt bijdragen aan zijn leiderschapspositie in de sector van de diepzeemijnbouw. In het kader van de samenwerking krijgt Transocean een minderheidsbelang in GSR en het recht om een lid van de Raad van Bestuur van GSR te benoemen.

Het boorschip van Transocean, de 'Ocean Rig Olympia', zal worden omgebouwd voor een systeemintegratietest. De systeemintegratietest is gepland voor 2027 en behelst een test met een knollenverzamelaar op de zeebodem op ware grootte en een systeem om de knollen naar het moederschip te brengen. Deze test wordt beschouwd als een vitale stap in de ontwikkeling van de technologie, terwijl GSR op verantwoorde wijze de haalbaarheid van commerciële activiteiten blijft onderzoeken.

04

Duurzaamheid

Duurzaamheidsstrategie

Bij DEME is het onze ambitie om fundamenteel bij te dragen tot duurzame oplossingen voor de wereldwijde ecologische, maatschappelijke en economische uitdagingen waarmee onze wereld vandaag wordt geconfronteerd. Wanneer we deze uitdagingen aangaan, streven we er voortdurend naar om de duurzaamheid van onze eigen activiteiten te verbeteren. Dat heeft geleid tot onze twee-dimensionele strategie voor een duurzaam resultaat – wij streven naar EXPLORE en EXCEL. Deze strategie zal ons helpen om duurzame waarde te creëren voor onze klanten, DEME en de samenleving.

Onze twee-dimensionele strategie voor een duurzaam resultaat

01. Duurzame bedrijfsoplossingen verkennen ("Explore")

door onszelf voortdurend uit te dagen om onze duurzame portefeuille uit te breiden en onze bedrijfsbeslissingen af te stemmen op de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen waar DEME de meeste impact kan creëren.

We verwijzen naar hoofdstuk 3 ('Segmenten') en naar de pagina's over de EU-taxonomie in dit hoofdstuk voor meer informatie over onze duurzame bedrijfsoplossingen.

02. Uitmunten in onze activiteiten ("Excel")

door in onze dagelijkse activiteiten duurzame prestaties te handhaven en te versterken.

01. **Explore** duurzame bedrijfsoplossingen

02. **Excel** in onze activiteiten

DEME's acht duurzaamheidsthema's

DEME's acht duurzaamheidsthema's zijn verbonden met de 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (Sustainable Development Goals SDG's) van de VN. Het valt niet te ontkennen dat de wereld wordt geconfronteerd met tal van wereldwijde uitdagingen die ernstige gevolgen kunnen hebben voor de samenleving en het milieu, tenzij wij nu handelen. Met de 17 SDG's heeft de VN haar prioriteiten vastgelegd om tegen 2030 een betere wereld te creëren.

Bij DEME stellen we alles in het werk om de SDG's te helpen bereiken. Die doelstellingen hebben ons geholpen om de economische, ecologische en sociale impact van onze activiteiten te begrijpen, terwijl we werken aan een projectportfolio met een sterke duurzame focus. DEME draagt niet in gelijke mate bij tot alle doelstellingen, maar richt zich op de doelstellingen waar we de meeste impact kunnen hebben. Wij hebben de 17 SDG's gebundeld in 8 duurzaamheidsthema's met elk hun eigen ambitie.

Materialiteitsmatrix

In 2023 bleven we ons richten op onze materialiteitsmatrix uit 2022. Om ervoor te zorgen dat we prioriteit geven aan de kwesties die de grootste impact hebben op onze activiteiten en die voor onze stakeholders het belangrijkste zijn, voerden we een materialiteitsbeoordeling uit. Deze materialiteitsbeoordeling hield o.a. in:

- Een herziening van de ESG- en duurzaamheidsonderwerpen in DEME's bestaande 2021 materialiteitsmatrix. Deze onderwerpen werden binnen onze sector gebenchmarkt en vergeleken met relevante ESG-onderwerpen die door risicobeoordelaars worden gebruikt
- Gebruik van de geïntegreerde risicomatrix van DEME om de risicocategorie, de impact en de blootstelling te bepalen
- Toepassing van een scoremethode om de potentiële impact van de ESG-risico's van DEME beter te kwantificeren
- Bundeling van de resultaten in de bijgewerkte matrix en validatie van de matrix van 2022 via ons governancemodel.

We bereiden ons voor op de komende EU-richtlijn Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) en in 2024 zullen we rapporteren op basis van een dubbele materialiteitsbeoordeling, die zowel de impactmaterialiteit als de financiële materialiteit omvat.

DEME's materialiteitsmatrix

DEME's vier meest materiële onderwerpen

DEME beschouwt de ESG-onderwerpen in het hoog-hoog kwadrant van de materialiteitsmatrix als zijn meest materiële onderwerpen.

Materiële ESG-onderwerpen	R/O ⁽¹⁾	Ambitie	Doelstelling	Doelstelling 2023	Prestatie-indicatoren	Resultaten			Vooruitgang	
						2023	2022	2021		
Environment (Milieu)										
 KLIMAAT EN ENERGIE	Energietransitie	0	Onze oplossingen voor offshore hernieuwbare energie uitbreiden en nieuwe maritieme oplossingen verkennen voor de productie, aansluiting en opslag van hernieuwbare energie.		MW geïnstalleerde windturbines	712	440	2.378		
					MW geïnstalleerde funderingen (capaciteitsbijdrage)	1.212	2.798	1.867		
					MW Economische eigendom	144	144	144		
	Veerkrachtige infrastructuur	0	Veerkrachtige maritieme infrastructuur bouwen, zoals havens, sluisen, tunnels en bruggen, en specifieke oplossingen bieden voor bescherming tegen overstromingen en kustbescherming.		Omzet (% in aanmerking komend; % afgestemd)	42;33	29;26	28;24		
CapEx (% in aanmerking komend; % afgestemd)					49;49	52;52	32;32			
OpEx (% in aanmerking komend; % afgestemd)					0;0	0;0	0;0			
Energie-efficiëntie	0	Klimaatneutrale activiteiten tegen 2050 en de energie-efficiëntie van onze activiteiten verbeteren.			kt CO ₂ e uitgestoten wereldwijd (scope 1 & 2 in CO ₂ e)	734	653	833		
BKG-emissies	R	De intensiteit van broeikasgassen tegen 2030 met 40% verminderen ten opzichte van 2008.	17% van de verbruikte koolstofarme (op energie gebaseerde) brandstoffen in vergelijking met de totale verbruikte (op energie gebaseerde) brandstoffen tegen 2026.	Doelstelling voor duurzaamheidsleningen: ≥8%	% koolstofarme brandstoffen versus totaal verbruikte (op energie gebaseerde) brandstoffen	10,3	6,0	-		
Sociaal										
 GEZONDHEID EN WELZIJN	Veiligheid	R	Een veilige en gezonde werkomgeving bieden aan alle betrokkenen.	Alle ongevallen met werkverlet voorkomen op onze schepen, projecten, locaties en kantoren wereldwijd.	Doelstelling voor duurzaamheidsleningen: ≤ 0,20	Wereldwijde frequentiegraad ongevallen met werkverlet ('veiligheidsthermometer')	0,19	0,23	0,19	
Governance										
 DUURZAME INNOVATIE	Duurzame innovatie	0	Participatie verhogen in wetenschappelijk onderzoek, technologische capaciteiten vergroten en duurzame innovatie in onze projecten aanmoedigen.	Duurzaamheid geïntegreerd in elke innovatiecampagne, als onderdeel van de evaluatiecriteria en opgenomen in het gefaseerde goedkeuringsproces voor innovatie.		Aantal goedgekeurde innovatie-initiatieven	12	12	14	
 BEDRIJFSETHIEK	Verantwoord Ondernemen	R	De rechten van de werknemers respecteren en beschermen in onze organisatie. Een ethische cultuur binnen DEME verankeren en transparant communiceren over onze ethische prestaties.	Ervoor zorgen dat elke werknemer regelmatig opleidingen over ethisch bewustzijn heeft gevolgd.		% DEME personeel dat een DEME Compliance Awareness-opleiding volgde	99	99	99	
						% DEME bemanning dat een DEME Compliance Awareness-opleiding volgde	87	82	-	

⁽¹⁾ Risico/Opportunititeit

- Doelstelling bereikt
- Op koers
- Vertraging of niet op koers

Focus op meest materiële onderwerpen

De focus van DEME's duurzaamheidsprioriteiten ligt op de meest materiële thema's, waaronder broeikasgasemissies, energie-efficiëntie, veiligheid, verantwoord ondernemen en duurzame innovatie.

Uitstoot van broeikasgassen

In overeenstemming met onze ambitie om tegen 2050 een klimaatneutraal bedrijf te zijn (Scope 1 & 2), streven we ernaar om een pioniersrol op te nemen in onze sector met betrekking tot de integratie van klimaatbestendige technologie en uitmuntendheid op het vlak van energieprestaties in onze activiteiten.

We zijn in lijn met de strategie inzake BKG van de Internationale Maritieme Organisatie van 2023. Die streeft naar een vermindering van de koolstofintensiteit als gemiddelde voor de internationale scheepvaart met ten minste 40% tegen 2030 ten opzichte van het referentiejaar 2008, en naar een zo snel mogelijke piek in de broeikasgasemissies van de internationale scheepvaart en naar netto nul-broeikasgasemissies tegen 2050 of daaromtrent. Ondertussen zetten we onze inspanningen verder om de broeikasgasemissies uit te faseren in overeenstemming met de langetermijndoelstelling om de temperatuurstijging te beperken, zoals bepaald in artikel 2 van de Overeenkomst van Parijs. Bovendien willen wij de BKG-emissies in onze volledige project-waardeketen verminderen (Scope 3).

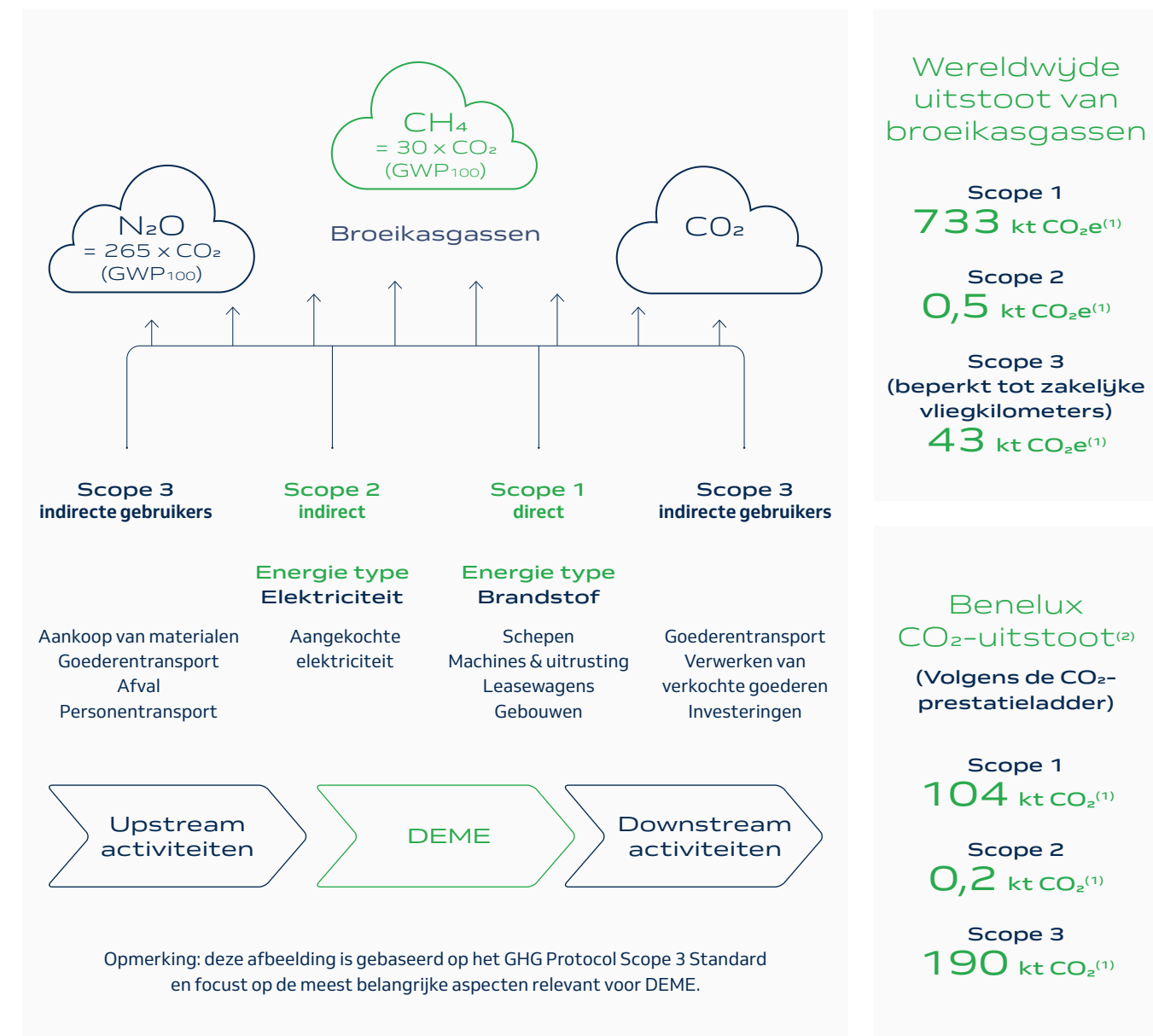
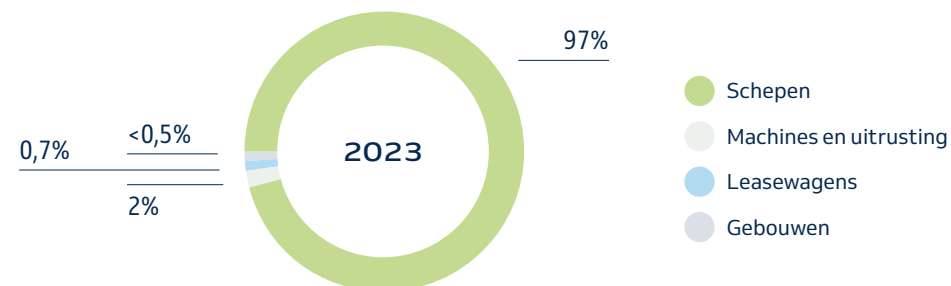
Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening heeft de Groep rekening gehouden met de potentiële impact van klimaatgerelateerde risico's die zowel transitierisico's als fysieke risico's omvatten (Hoofdstuk 06).

DEME volgt het Greenhouse Gas Protocol en rapporteert zijn BKG-emissies volgens drie scopes (Scope 1, 2 & 3). De totale wereldwijde CO₂-voetafdruk van DEME omvat koolstofdioxide (CO₂), distikstofoxide (N₂O) en methaan (CH₄).

DEME's wereldwijde Scope 1 en 2 broeikasgasemissies, gebaseerd op de feitelijke gegevensverzameling, heeft betrekking op 95% van onze schepen. Het resterende deel van Scope 1 en 2 is verdeeld over machines en uitrusting, leasewagens en gebouwen.

In 2023 bedroegen de Scope 1 en 2 broeikasgasemissies 734 kt CO₂e. Het volume aan totale jaarlijkse broeikasgasemissies van DEME hangt grotendeels af van het type projecten en de bezettingsgraad van de schepen en de stijging van de totale Scope 1 en 2 broeikasgasemissies ten opzichte van 2022 wordt veroorzaakt door een iets hogere bezetting van onze offshore vloot en de inzet van een aantal cutterzuigers bij energie-intensievere projecten.

Wereldwijde uitstoot van broeikasgassen

Wereldwijde uitstoot van broeikasgassen

Scope 1
733 kt CO₂e⁽¹⁾

Scope 2
0,5 kt CO₂e⁽¹⁾

Scope 3 (beperkt tot zakelijke vliegkilometers)
43 kt CO₂e⁽¹⁾

Benelux CO₂-uitstoot⁽²⁾
(Volgens de CO₂-prestatieladder)

Scope 1
104 kt CO₂e⁽¹⁾

Scope 2
0,2 kt CO₂e⁽¹⁾

Scope 3
190 kt CO₂e⁽¹⁾

⁽¹⁾ zie Verklarende woordenlijst

⁽²⁾ Voor onze algemene vooruitgang met betrekking tot de CO₂-prestatieladder verwijzen wij naar onze specifieke webpagina www.deme-group.com/co2-prestatieladder en in het bijzonder naar het voortgangverslag van DEME 'Energieprestatieboekje', Scope 1 & 2.

Energie-efficiëntie

DEME Groep is ISO 50001-gecertificeerd. Dit is een internationale norm die een proces beschrijft om de energieprestaties van een bedrijf te monitoren en continu te verbeteren.

In het kader van ISO 50001 werden vijf significante energieverbruikers (SEV's) (Significant Energy Users (SEU's)) geïdentificeerd: schepen, gebouwen, machines en uitrusting, personenvervoer en inkoop van goederen en diensten.

Dit kader stroomlijnt ons energiebeheer door het naadloos te integreren met het beheer van broeikasgasemissies.

Hierna volgt een overzicht van alle SEV's met de bijbehorende doelstellingen. Op de volgende pagina's wordt verder uitgelegd hoe we onze energie-efficiëntie verbeteren en de Scope 1, 2 en 3 broeikasgasemissies verminderen.

01. Schepen

- 40% minder BKG-emissies tegen 2030 in vergelijking met 2008 per gebaggerde m³ of geïnstalleerde MW
- 17% van de verbruikte koolstofarme (op energie gebaseerde) brandstoffen in vergelijking met de totale verbruikte (op energie gebaseerde) brandstoffen tegen 2026

02. Gebouwen

Klimaatneutraal hoofdkantoor tegen 2025

03. Machines en uitrusting

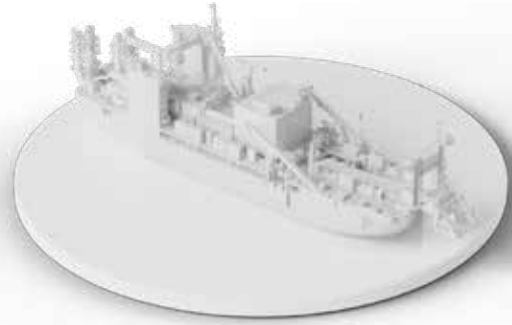
Klimaatneutrale activiteiten in de Benelux tegen 2030

04. Personenvervoer

Verlaging tot 65 gram CO₂/km voor leasewagens in de Benelux tegen 2025

05. Inkoop van goederen en diensten

Reductie van BKG-emissies in onze project waardeketen

01. Schepen

Op weg naar de meest efficiënte en flexibele vloot in de sector

Wij hebben twee doelstellingen vastgelegd met betrekking tot de vermindering van de BKG-emissies en de vloot. Die werden vastgelegd om de energie-efficiëntie verder te verhogen, de intensiteit van de broeikasgasemissies te verminderen, en op lange termijn over te schakelen op het gebruik van toekomstige koolstofvrije brandstoffen.

Doelstelling 1

40% minder BKG-emissies tegen 2030 in vergelijking met 2008 per gebaggerde m³ of geïnstalleerde MW.*

Scope	DEME schepen
Doelstelling	40%
Eenheid	CO ₂ e/arbeidsseenheid (gebaggerde m ³ of geïnstalleerde MW)
Absoluut / Relatief	Relatief (BKG-intensiteit)
Basiswaarde / Referentiejaar	100% / 2008
Periode	2008-2030
Tussentijdse doelstellingen	-

Doelstelling 2

17% van de verbruikte koolstofarme (op energie gebaseerde) brandstoffen in vergelijking met de totale verbruikte (op energie gebaseerde) brandstoffen tegen 2026.**

Scope	DEME Schepen
Doelstelling	17%
Eenheid	%
Absoluut / Relatief	Relatief
Basiswaarde / Referentiejaar	2% / 2021
Periode	2022-2026
Tussentijdse doelstellingen	5% / 2022 - 8% / 2023 - 11% / 2024 - 14% / 2025 - 17% / 2026

* De methodologie, evenals de gegevens, het proces en de berekeningen van de BKG-intensiteit van de vloot op basis van de gedefinieerde methodologie werden in mei 2023 gecontroleerd en gevalideerd door een onafhankelijke derde partij, Lloyds Register.

** De doelstelling voor koolstofarme brandstoffen is verankerd in DEME's overeenkomst inzake duurzaamheidsleningen (p. 245).

DEME's roadmap voor de broeikasgasemissies van de vloot

Kernboodschappen

01. DEME wil tegen 2050 een klimaatneutraal bedrijf zijn, en heeft een tussentijdse doelstelling vastgelegd op het vlak van BKG-intensiteit om de BKG-emissies van zijn vloot tegen 2030 met 40% te verminderen per gebaggerde m³ of geïnstalleerde MW ten opzichte van het referentiejaar 2008.
02. DEME's ambitie en doelstellingen zijn vastgelegd in lijn met de BKG-strategie van de IMO in 2023.
03. Tegen eind 2022 hebben we al een vermindering van de BKG-intensiteit bereikt met 26,6% ten opzichte van 2008. Tegen 2030 moeten we nog eens 13,4% beter doen. De methodologie, evenals de gegevens, het proces en de berekeningen van de BKG-intensiteit van de vloot op basis van de gedefinieerde methodologie werden in mei 2023 voor het eerst gecontroleerd door een onafhankelijke derde partij, Lloyds Register.
04. Om verder naar onze doelstelling voor 2030 toe te werken, richten we ons op drie strategieën: operationele efficiëntie, technische efficiëntie en brandstofshift.
05. Het volume aan totale jaarlijkse broeikasgasemissies van DEME hangt grotendeels af van het type projecten en de bezettingsgraad van de schepen. Op de middellange en lange termijn zal een vermindering van de absolute BKG-emissies voornamelijk afhangen van een verdere brandstofshift naar koolstofvrije brandstoffen. De eerste piloottesten voor het gebruik van deze toekomstige brandstoffen worden momenteel opgezet.

Wij hebben een driedelige strategie om de broeikasgasemissies van onze vloot te verminderen:

01. Operationele efficiëntie
De productiviteit verhogen en tegelijk het energieverbruik verlagen

Door de jaren heen hebben wij ons gericht op het verbeteren van de operationele efficiëntie en productiviteit van onze vloot. Dat heeft geleid tot een vermindering van onze BKG-emissies. Deze vermindering kan worden bereikt door onze vloot te moderniseren en uit te breiden, onze werkmethoden te verbeteren en procesverbeteringen door te voeren.

03. Brandstofshift
Minder BKG-intensieve brandstoftypes gebruiken

Korte en middellange termijn (koolstofarme brandstoffen)

Koolstofarme brandstoffen zijn brandstoffen waarvan de CO₂-emissies lager zijn dan die van conventionele brandstoffen (gasolie voor de zeescheepvaart). Deze categorie omvat brandstoffen zoals LNG en gemengde biobrandstoffen. Door onze schepen uit te rusten met ultramoderne dual fuel-technologie, kunnen zij zowel op LNG (gasmodus) als op conventionele fossiele brandstoffen (dieselmodus) varen. Vanuit emissie-oogpunt bestaat het concept erin dat de schepen gemakkelijk toegang hebben tot het gebruik van een schonere brandstof met de optie om terug te vallen op conventionele fossiele brandstoffen als er geen alternatieven beschikbaar zijn.

Naast het gebruik van LNG kunnen onze schepen dus ook op biobrandstoffen of een mengsel van een fossiele en een biobrandstof varen. Beide resulteren in een netto vermindering van onze CO₂- en BKG-emissies. Biodiesel en biomethaan (Bio-LNG) kunnen als 'drop-in' brandstof worden gebruikt en aan boord van schepen die momenteel op LNG varen, zonder technische aanpassingen voor opslag, behandeling en verbranding.

02. Technische efficiëntie
Meer energie genereren aan boord met minder brandstof

Wij streven er voortdurend naar om onze technische energie-efficiëntie in de hele vloot te verhogen en tegelijk de emissies te verminderen door verschillende soorten energie-efficiëntiemaatregelen te nemen. Deze omvatten systemen voor de terugwinning van restwarmte, die de warmte van de uitlaatgassen omzetten in elektrische energie, het gebruik van vliegwielen en batterijpacks, maar ook maatregelen om de aandrijvingsefficiëntie te verbeteren, zoals combinatorcurves.

Middellange en lange termijn (toekomstige brandstoffen, koolstofvrije brandstoffen)

DEME is zeer enthousiast over het potentieel van toekomstige brandstoffen. Daarom organiseren wij de eerste piloottesten om ervaring op te doen met deze toekomstige brandstoffen. In 2024 wordt groene methanol getest op de 'Yellowstone' en groene ammoniak op de 'Apollo'.

In 2023 overtroffen wij onze doelstelling om ten minste 8% koolstofarme brandstoffen te verbruiken tegenover de totale hoeveelheid (op energie gebaseerde) brandstoffen.

Best practice

Onze drie strategieën toegepast op de 'Yellowstone'

01. Operationele efficiëntie

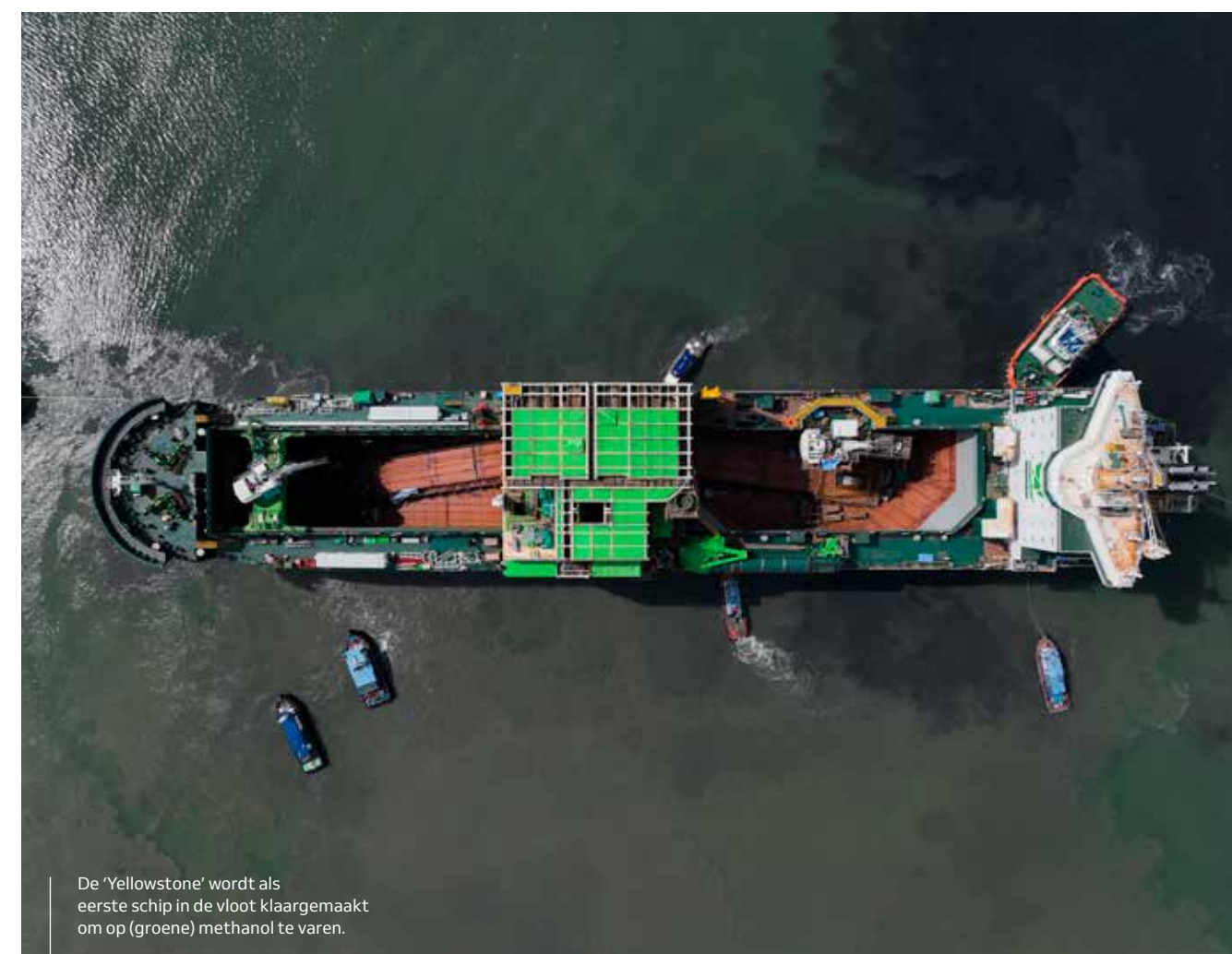
We zetten de modernisering en uitbreiding van onze vloot voort met de conversie van een bulkcarrier tot een DP2 valpijpschip. Het laadvermogen van het nieuwe valpijpschip is meer dan dubbel zo groot dan dat van DEME's huidige grootste schip. Bij projecten met lange vaarafstanden levert dit niet alleen grote schaalvoordelen op. Bovendien zijn er ook minder reizen nodig, wat resulteert in een aanzienlijke brandstofbesparing. De lange en slanke romp en de zeer efficiënte aandrijving van de 'Yellowstone' maken van dit schip een kampioen in lager brandstofverbruik per km.

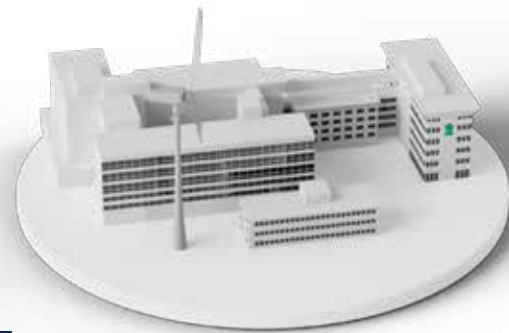
02. Technische efficiëntie

Het schip zal een hybride energiecentrale hebben, bestaande uit een slim energiebeheersysteem en een batterijpack die stand-by staat als energiereserve. Hierdoor kan het valpijpschip alleen goed geladen motoren laten draaien. Op die manier kan het schip 10-15% brandstof besparen, vooral in DP-modus. Daarnaast wordt het uitgerust met een warmteterugwinningssysteem.

03. Brandstofshift

De 'Yellowstone' wordt het eerste schip in de vloot dat op (groene) methanol kan varen. De eerste piloottesten zullen in de loop van 2024 plaatsvinden.

02. Gebouwen

Groene kantoren en een klimaatneutraal hoofdkantoor tegen 2025

We zijn momenteel de energie-efficiëntie van de kantoren aan het verhogen, en investeren in nieuwe duurzame technologieën om in 2025 over een klimaatneutraal hoofdkantoor te beschikken. De verbouwwerken zijn halfweg.

Best practice

Duurzame DEME Campus

De verbouwwerken aan de DEME Campus tot een modern, aantrekkelijk, duurzaam en energieneutraal hoofdkantoor zijn halfweg. De DEME Labs en nieuwe kantoren van DEME werden uitgerust met warmtepompen en verwarmingssystemen die volledig op elektriciteit draaien als onderdeel van ons meerjarenplan om geleidelijk over te schakelen van verwarming op fossiele brandstoffen naar het gebruik van groene elektriciteit.

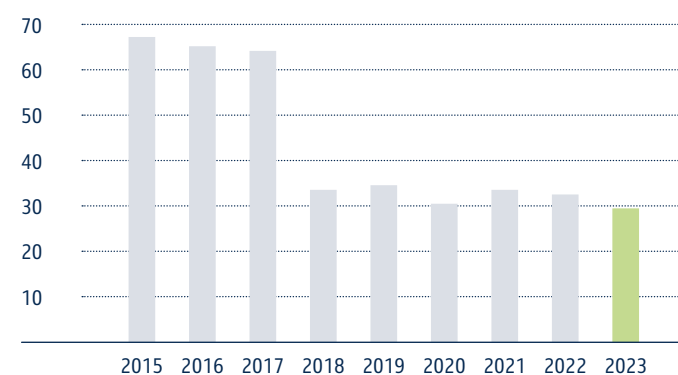
Tijdens de bouw en renovatie hebben we ook aandacht besteed aan het ontwerp en de isolatie, om zo de vraag naar verwarming en koeling te verminderen. Bovendien werden er tijdens

het eerste kwartaal van 2024 zonnepanelen geplaatst op het dak van de DEME Labs.

- In 2024 zullen we ons verder focussen op het uitfasen van het resterende stookolieverbruik:
- Afbraak van de oudere gebouwen die 50% van het dieselverbruik voor verwarming op de Campus vertegenwoordigen
 - Uitbreiding van de koude-warmtenetwerken voor de kantoren
 - De magazijnen uitrusten met warmtepompen en stralingspanelen om de resterende stookolie voor verwarming uit te faseren

Vooruitgang reductie van BKG-emissies hoofdkantoor

kgCO₂e/GJ verbruikte energie

03. Machines en uitrusting

Geleidelijk overschakelen op emissievrije machines en uitrusting

De elektrificatie van bouw materieel en het gebruik van waterstof bieden de bouwsector steeds meer mogelijkheden om over te schakelen op emissievrije machines. Toch is er nog steeds geen oplossing voor afgelegen locaties waar energie-intensief bouw materieel wordt gebruikt, en precies op die plaatsen bevinden zich meestal de werven van DEME.

Best practice

Elektrische machines en uitrusting

In Nederland heeft DEME Environmental op dit moment verschillende elektrische werktuigen in gebruik terwijl het bedrijf toewerkt naar nul-emissies. In 2023 werd de elektrische graafmachine Hyundai HX260 in gebruik genomen. Daarnaast werden er meerdere investeringen gedaan. Een hydraulische langeafstandsgraafmachine Doosan 355LC 14mtr en een Doosan DL280 wiellader worden in Q1 2024 geleverd. Ook heeft DEME Environmental in 2023 een kleine elektrische wiellader besteld (Volvo L25).

O4. Personenvervoer

Het tempo waartegen ons wagenpark wordt geëlektrificeerd neemt snel toe

Het personenvervoer bij DEME omvat zakenvluchten, treinreizen en ons wagenpark. We willen de uitstoot van zakenreizen verminderen, de groene mobiliteit in de Benelux vergroten en inzichten vergaren over ons wagenpark wereldwijd.

Best practice

Elektrificatie van ons wagenpark

Aangezien de samenstelling van ons wagenpark aanzienlijk is gewijzigd, heeft dit ook gevolgen voor de BKG-emissies (Scope 1) van personenvervoer.

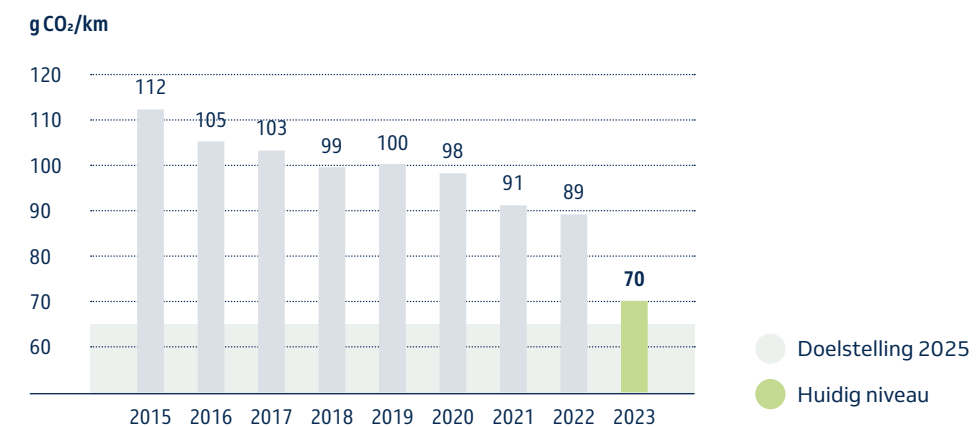
bij het behalen van onze doelstelling van 65gCO₂/km tegen 2025 in de Benelux. Bovendien toont het aantal bestelde voertuigen aan dat we onze doelstelling binnen de voorziene termijn zullen kunnen halen.

Als we kijken naar het aantal elektrische voertuigen (EV) ten opzichte van 2022, zien we een stijging met 12%. Dit resulteerde in een aanzienlijke daling van de gemiddelde CO₂-uitstoot van ons wagenpark tot 70 gCO₂/km, wat ons een stap dichtert brengt

Om het woon-werkverkeer met de fiets aan te moedigen, lanceerden we in 2023 een DEME Bike Lease-programma dat vanaf Q1 2024 van start gaat.

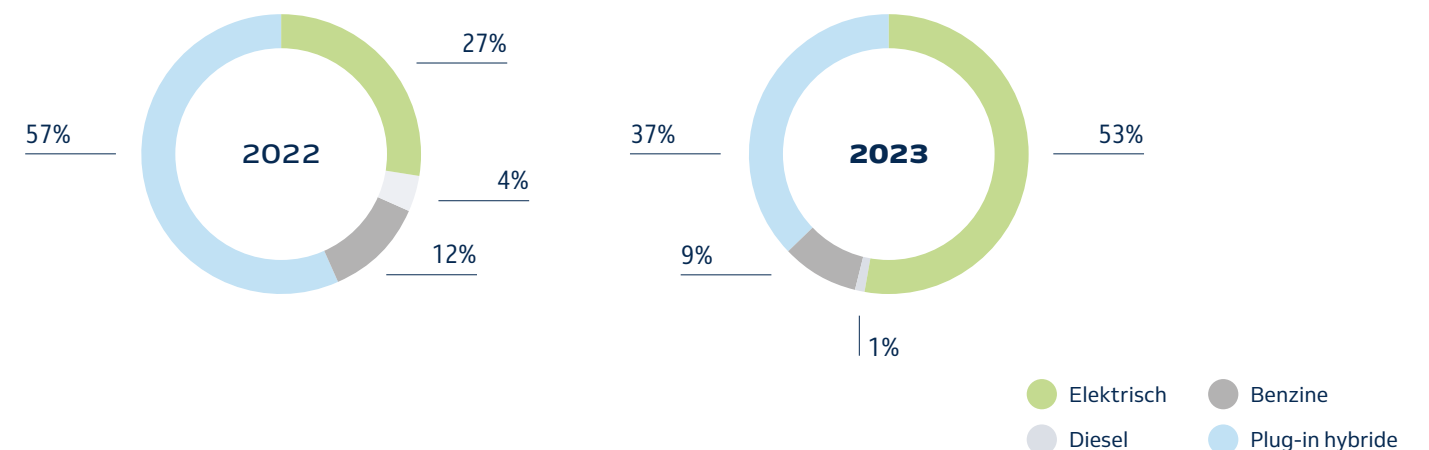

Vooruitgang op het aantal gram CO₂-emissies per kilometer voor onze leasewagens in de Benelux

Overzicht bestelde leasewagens 2022 t.o.v. 2023

- een verschuiving in de bestellingen naar volledig elektrische voertuigen
- een verdere daling van het aantal bestelde benzine- en dieselauto's, van 16% naar 10%

05. Inkoop van goederen en diensten

Rapportage over significante emissies in onze waardeketen

Een van de belangrijkste energieverbruikers in de project supply chain is de inkoop van goederen en diensten. Wij streven ernaar om de broeikasgasemissies in onze hele project-waardeketen te verminderen. Dit omvat de data-uitwisseling over energie- en emissieprestaties. We zijn vastbesloten om meer inzicht te krijgen in onze belangrijkste emissiecategorieën en specifieke doelstellingen en acties vast te leggen op basis van een analyse van onze Scope 3-emissies en de ermee verband houdende levenscyclusanalyses.

Acties

We hebben een visie op duurzaam inkopen ontwikkeld. Die visie houdt in dat we de aankoopstrategie van DEME op één lijn brengen met onze duurzaamheidsagenda, waarbij we focussen op onze meest belangrijke onderwerpen, waaronder broeikasgasemissies en energie-efficiëntie.

In 2023 zijn we begonnen met het betrekken van onze externe stakeholders (leveranciers) via een pilootproject, met een tool voor leveranciersbeoordeling als mogelijke oplossing om duurzamer in te kopen en onze leveranciers aan te sporen om het beter te doen. Ook onze interne stakeholders (aankoopmedewerkers) betrokken we in dit proces door hen te informeren over onze duurzaamheidsstrategie, doelstellingen en volgende stappen in de pilootfase. De duurzame inkoopstrategie die wordt ontwikkeld, is afgestemd op ISO 20400 voor Duurzame Inkoop.

In 2022 zijn we erin geslaagd om 110 leveranciers te betrekken, wat overeenstemt met 35% van de aankoopuitgaven van DEME.

In 2024 zullen we de belangrijkste Scope 3-categorieën bepalen en een gedetailleerd en gefaseerd plan opstellen om onze wereldwijde Scope 3-emissies te berekenen, inclusief de aankoop van goederen en diensten. Op basis van onze interne inkooptaxonomie en onze uitgavenanalyse schatten we dat het grootste deel van de Scope 3-emissies afkomstig zal zijn van:

- aankoop van goederen en diensten
- upstream brandstof- en energiegerelateerde activiteiten
- transportactiviteiten (Up- en downstream weg- en watertransport)
- zakenreizen

Best practice

Koolstofarme grout

Op het Vineyard Wind 1 project werd voor de TP-installatie een ander soort grout (GUL) gebruikt dat een kleinere koolstofvoetafdruk heeft door de manier waarop het wordt geproduceerd. Het op GUL gebaseerde grout is een cementmateriaal dat minder klinker bevat, waardoor de CO₂-emissies met 5-10% worden verminderd. Daarnaast werd het grout lokaal in Canada ingekocht, waardoor het transport van Europa naar de VS overbodig werd. Dit resulteerde in een vermindering van ongeveer 170 ton CO₂.

DEME werkt elke dag keihard om zijn veiligheidsprestaties continu te verbeteren. We besteden veel aandacht aan wat er eventueel fout kan lopen en zeker aan wat er goed gaat.

Behalen van WW LTIFR ('veiligheids-thermometer') doelstelling in 2023⁽¹⁾

Doelstellingen

- Behalen van acht veiligheidsindicatoren die de veiligheidsprestaties van DEME weergeven.

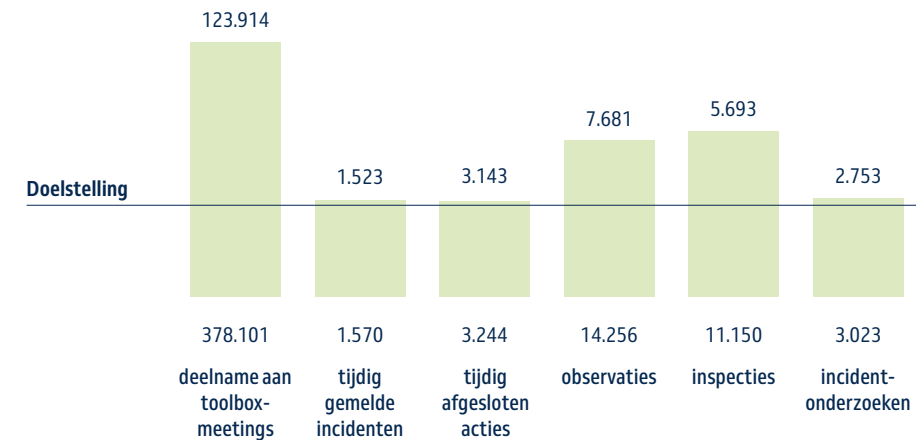
Acties

- Ons jaarlijkse communicatieplan ging van start met een campagne om onze medewerkers aan te moedigen hun reddingsvesten proactief te controleren, als een voornemen om het nieuwe jaar veilig in te zetten.
- Binnen DEME integreren we actief kernelementen van ons Veiligheids-DNA om een betekenisvol verschil te maken. Het is gemakkelijk om te beweren dat veiligheid in ons DNA zit, maar wat betekent dat eigenlijk? Volgens ons draait het allemaal om zorg en delen. Daarom moedigt DEME zijn medewerkers aan om voor elkaar te zorgen en alle beschikbare gegevens en knowhow over operationeel risicobeheer te delen.
- Helaas was er in de eerste helft van 2023 een opmerkelijke toename van het aantal ongevallen met werkverlet (Lost Time Incidents of LTI's), waardoor onmiddellijk actie moest worden ondernomen. Daarom richtte de Safety Week van vorig jaar zich op de beoordeling van High Potentials (HIPO) en LTI's. Gegevens en bijna-incidenten werden geanalyseerd om de hoofdoorzaken en mogelijke verbeteringen te identificeren. Direct betrokken DEME-medewerkers deelden hun ervaringen en legden de nadruk op preventie door een betere werkvoorbereiding en communicatie. Veiligheidsvideo's over verschillende onderwerpen verspreidden de sensibilisering tijdens toolboxgesprekken en bereikten daarbij duizenden deelnemers. De Safety Week leverde tal van inspirerende 'Safety Success Stories' op die in het hele bedrijf worden gedeeld.
- In de aanloop naar de Safety Moment Day droegen bijna 140 projecten, schepen en locaties bij aan 269 'Safety Success Stories'. Deze verhalen belichten prestaties en best practices, bieden inspiratie en wijzen op gebieden die voor verbetering vatbaar zijn. Een opmerkelijk voorbeeld hiervan is de samenwerking tussen de bemanning en het Safety by Design-team bij het ontwerpen en bouwen van een rollenbaansysteem voor veilig transport van lasten door waterdichte deuren.
- DEME koos verschillende uitstekende Success Stories om ze tijdens de Safety Moment Day te delen. Veilige toegang, werkvoorbereiding, efficiënte engineering, werken op hoogte, aanmeren en open mangaten waren slechts enkele van de uitgelichte verhalen.

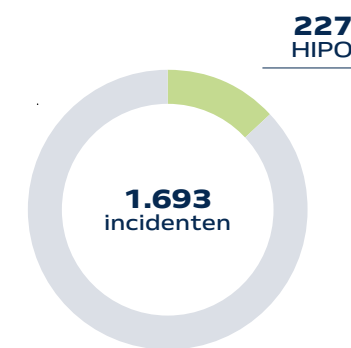
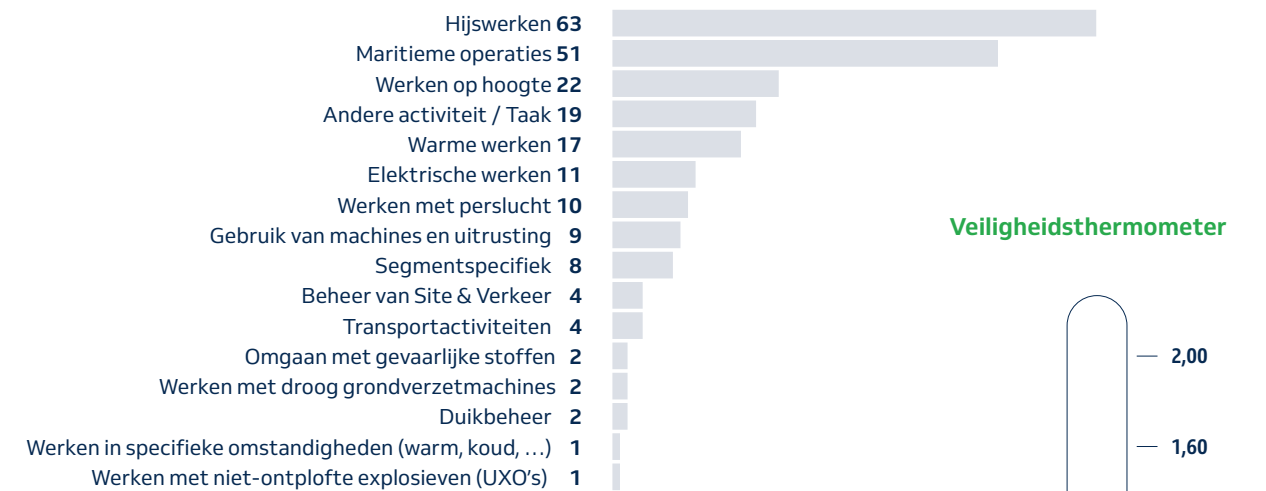
DEME's QHSE-S wereldwijde Performance Dashboard

(1 januari 2023 - 31 december 2023)

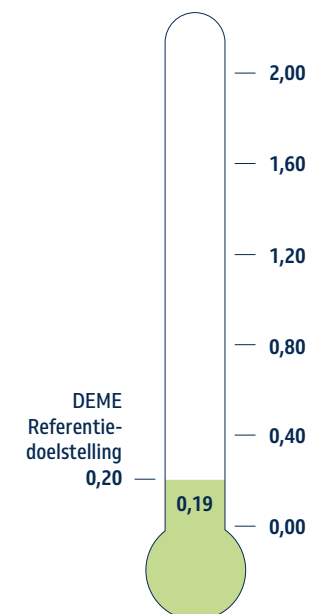
269 Safety Success Stories

Incidenten

Veiligheidsthermometer

⁽¹⁾ De doelstelling voor de WW LTIFR (Wereldwijde frequentiegraad ongevallen met werkverlet) is verankerd in DEME's Overeenkomst inzake duurzaamheidsleningen (p. 245).

Verantwoord Ondernemen

In onze dagelijkse activiteiten hebben we te maken met verschillende zakenpartners, zoals klanten (inclusief overheidsbedrijven), joint venture partners, onderaannemers, leveranciers en (rekruterings)bureaus.

Daarnaast zorgt de wereldwijde aard van DEME's activiteiten ervoor dat we actief zijn in landen met een hoger risicoprofiel voor niet-ethische praktijken. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de lagere ranking van die landen op de Corruption Perception Index, gepubliceerd door Transparency International. Daarom moeten we waakzaam blijven en ervoor zorgen dat onze ethische normen te allen tijde worden nageleefd, zowel door onszelf als door onze zakenpartners.

In lijn met onze ambities om met alle betrokken derden een duurzaam bedrijf voor de lange termijn te creëren, streven we ernaar om eerlijk en integer zaken te doen en corruptie of omkoping in welke vorm dan ook actief en proactief te voorkomen. Bovendien omvat verantwoord ondernemen ook andere onderwerpen, zoals respect voor arbeids- en mensenrechten, afschaffing van kinderarbeid, bestrijding van het witwassen van geld, aanmoediging van eerlijke concurrentie met onze stakeholders, enz.

99%
van het DEME-
personeel voltooid met succes de
compliance-
opleiding

Doelstellingen

- We werken uitsluitend samen met stakeholders die zich inzetten voor dezelfde ethische normen als ons bedrijf.
- We zorgen voor degelijke werkomstandigheden voor iedereen en moedigen de sociale dialoog aan.
- We zorgen ervoor dat elke werknemer regelmatig opleidingen over ethisch bewustzijn heeft gevolgd.

87%
van de DEME-
bemanning
voltooid met
succes de
compliance-
opleiding

Acties

- Na een risicoanalyse, een voorbereidend haalbaarheidsonderzoek, een selectieproces van een partner en een gedetailleerd procesontwerp is in 2023 de uitrol van ons sterk geautomatiseerde risicobeheersingspakket voor derden van start gegaan. De uitrol van het proces voor het screenen van leveranciers op sancties en anticorruptie en anti-omkoping (ABAC) is inmiddels voltooid voor alle leveranciers die op het platform zijn aangemeld. Bij een gelijkaardig proces voor (joint venture) partners en klanten zit de ontwerpfase er momenteel bijna op, en de uitrol is gepland voor het eerste kwartaal van 2024.
- Naast kleine aanpassingen van onze verschillende (interne) compliancebeleidslijnen, kreeg DEME's beleid voor het aanklaarten en melden van integriteitskwesties een grondige herziening in 2023. Naast een naamsverandering in 'Klokkenluidersregeling', wat duidelijker is, werden het beleid en de procedures die erin beschreven worden verder verfijnd om volledig in lijn te zijn met de Europese Klokkenluidersrichtlijn die van kracht werd. Die omvat onder meer de creatie van bijkomende rapporteringskanalen en een meer gestroomlijnde procedure. De samenvatting is beschikbaar op de website van DEME.
- Onze jaarlijkse compliance-opleiding van de Code voor ethiek en zakelijke integriteit leverde een slaagpercentage op van 99% voor het personeel dat de verplichte e-learningcursus volgde en 87% voor de bemanning die de op maat gemaakte klassikale toolboxes gebruikte. Nu bijna alle kapiteins en officieren zijn opgeleid, naderen we stilaan ons doel: een volledige ethische en integriteitsbewustwording binnen onze hele organisatie.

Duurzame innovatie

We moeten allemaal een sleutelrol vervullen in de oplossing, en we hebben er allemaal baat bij om samen duurzame ontwikkeling te stimuleren. 'Multi-stakeholder'-partnerschappen kunnen daarom worden beschouwd als een manier voor organisaties uit verschillende maatschappelijke sectoren om samen te werken.

Het streven naar een duurzame wereld betekent ook dat intrapreneurship (waarbij werknemers zich als ondernemers kunnen gedragen, ook al werken ze binnen een organisatie) binnen het bedrijf moet worden aangemoedigd. Werken aan holistische, duurzame oplossingen vereist ook diepgaande kennis, expertise en

R&D over zeer specifieke onderwerpen, en gerichte samenwerkingen met universiteiten en onderzoeksinstituten. Daarom willen wij het wetenschappelijk onderzoek versterken, onze technologische capaciteiten verbeteren en duurzame innovatie aanmoedigen.

12
Goedgekeurde
Innovatie-
initiatieven

Doelstellingen

- Ervoor zorgen dat de opmars van duurzaamheid een integraal onderdeel vormt van elke uitdaging in elke innovatiecampagne.
- Ervoor zorgen dat duurzaamheid tijdens de ontwikkelingsfase steeds deel uitmaakt van de evaluatiecriteria van elk idee of initiatief.

Acties

- We voltooiden de vier fasen van 'DEMEX' – DEME's meest ambitieuze innovatiecampagne. Een op maat gemaakte kaart met megatrends werd gebruikt om 10 toekomstige planeten te creëren, die allemaal duurzaamheidsuitdagingen bevatten. Deze planeten werden gebruikt om een groot aantal veelbelovende toekomstige ondernemingen voor DEME te creëren, waarvan er negen werden geselecteerd voor een incubatieperiode van zes maanden in 2023. Uit deze negen concepten selecteerde de Innovation Board drie concepten om mee door te gaan naar de uiteindelijke DEMEX-investeringsfase. Het is interessant om op te merken dat alle uiteindelijke concepten verband houden met wereldwijde duurzaamheidsuitdagingen (hernieuwbare energie, bescherming tegen overstromingen en ecologie/circulariteit).
- We werkten voort aan de ontwikkeling en uitvoering van de negen meest veelbelovende initiatieven van onze 'Diver'-innovatiecampagne 2020. Een van de ideeën die worden versneld is het toenemende gebruik van emissievrije apparatuur.
- In 2023 hebben we 12 'ad hoc' AVISO-innovatiewerkshops georganiseerd. AVISO staat voor Alternatives, Value (creation, engineering), Innovation, Smarts & Optimisation, en is opgebouwd rond een op maat gemaakt brainstormproces dat gericht is op het bereiken van uitmuntendheid in het bedrijfsleven door de introductie van innovatieve oplossingen in onze methoden, projecten en uitrusting. Duurzaamheid is een fundamenteel aspect van het AVISO-proces, dat zowel in de formulering van de uitdagingen als in de ideevormingsfase is opgenomen. Van de 12 AVISO-workshops die werden georganiseerd, waren er zeven specifiek gericht op duurzaamheidskwesties, waaronder hernieuwbare energie en opslag, bescherming tegen overstromingen, milieusanering en sociaal welzijn.
- We organiseerden 'DEME Talks' (geïnspireerd op TED Talks) over zowel technische als niet-technische onderwerpen. Onderwerpen waren onder andere PFAS-sanering, Slaap is het nieuwe medicijn, Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen met een non-profitorganisatie, Zakendoen binnen Planetaire Grenzen en de Circulaire Economie.

Best practices andere thema's

NATUURLIJK
KAPITAAL

Geluidsoverlast verminderen met behulp van kunstmatige intelligentie

Bij Vineyard Wind 1, het eerste offshore windmolenpark op commerciële schaal in de VS, werkt DEME nauw samen met het Bureau of Ocean Energy Management (BOEM), en maakt het gebruik van zijn operationele ervaring en expertise op het vlak van geluidsbeperking in dit project. Vanwege de hoge dichtheid van walvissen in het gebied is het van essentieel belang om de impact van onderwatergeluid door heien te minimaliseren. Daarom heeft DEME drie offshore geluiddempende systemen ingezet: twee enkele bellengordijnen en een verbeterd Hydro geluiddemper net rond de monopiles. Naast deze ultramoderne geluiddempende technologieën implementeerden we een uitgebreid observatiesysteem voor zeezoogdieren, om beschermde soorten te detecteren voordat ze de zone betraden waar potentieel lawaai hun gedrag zou kunnen beïnvloeden. Dit was gebaseerd op een combinatie van akoestische onderwatertechnologie en visuele observatiesystemen boven water. Met behulp van kunstmatige intelligentie en infraroodcameratechnologieën kon DEME, in samenwerking met zijn klant en onderaannemers, de impact van het heigeluid aanzienlijk beperken.

Baanbrekende Werkgever 2024

DEME kreeg de prestigieuze titel van 'Baanbrekende Werkgever 2024'. De titel wordt toegekend door het samenwerkingsverband Baanbrekende Werkgever en erkent ons engagement om een gezonde werkomgeving en mensgerichte tewerkstelling te bevorderen, wat onder meer blijkt uit ons beleid rond hybride werken en mobiliteit.

Momenteel werken we aan het versterken en opstarten van verschillende initiatieven op het vlak van gezondheid en welzijn.

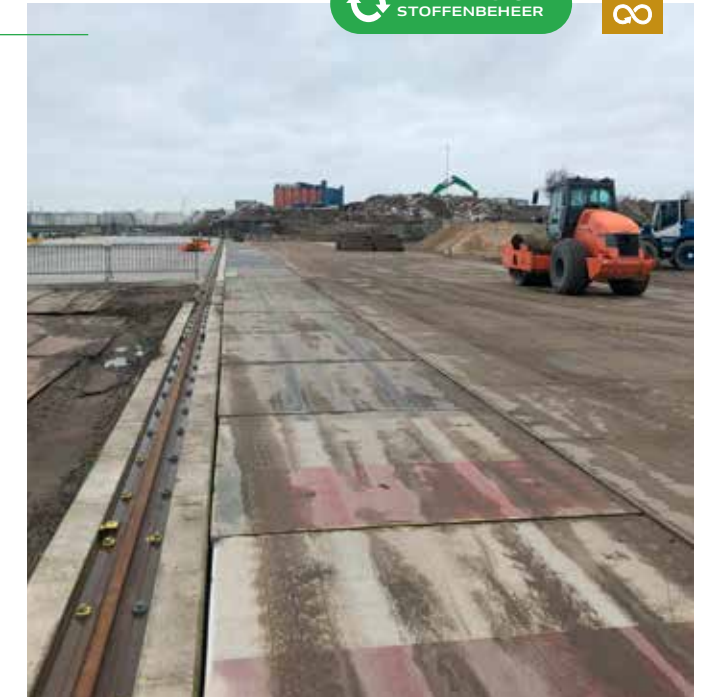
GEZONDHEID
EN WELZIJN

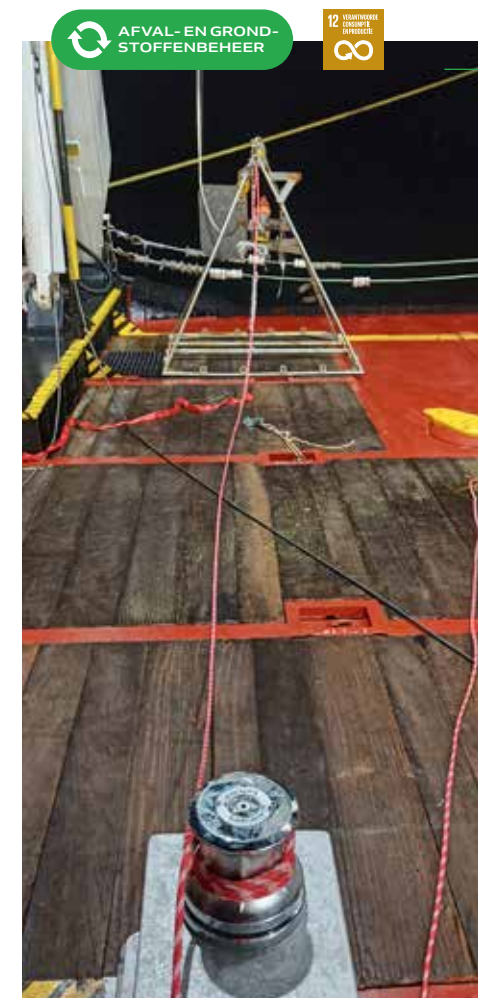
Hergebruik van betonplaten en hijsbalken

In lijn met DEME's engagement voor circulariteit werden bestaande materialen hergebruikt tijdens de herconfiguratie en installatie van een kraanrail op een van onze projectlocaties. De verbinding tussen de betonnen sokkel en het spoor wordt gewoonlijk afgedicht met speciale platen. Maar in plaats van nieuwe te kopen, maakte het team slim gebruik van de 1.725 m² overgebleven betonplaten van een andere DEME-projectlocatie.

Daarnaast kregen hijsbalken van het dijkversterkingsproject GOWA een tweede leven als aanrijbeveiliging. Dit voorkomt niet alleen dat deze balken als afval eindigen, maar zorgt ook voor een veiligere werkomgeving. De opvallende kleur van de hijsbalken verhoogt de zichtbaarheid en geeft duidelijk de hoogteverschillen aan. Bovendien kunnen deze balken in de toekomst nog steeds worden gebruikt als hijsmiddelen. Deze slimme oplossing resulteerde in een vermindering van bijna 123 ton CO₂-uitstoot.

AFVAL- EN GROND-
STOFFENBEHEER

AFVAL- EN GROND-
STOFFENBEHEER

Vervanging van het wegwerp ballast systeem door een herbruikbaar systeem

In het verleden werkte DEME's specialist in geofysische en geografische informatiesystemen (GIS), G-tec, met een ballaststelsel dat bestond uit wegwerpzandzakken, verbindingstukken (zoals sluitingen) en touw tussen de ballast en de transponder. Gewoonlijk werd een onderwater akoestisch ont koppelingssysteem gebruikt, maar met een sterke gerichtheid op duurzaamheid onderzocht G-tec manieren om het verlies van het ballaststelsel naar de zeebodem te voorkomen. Uiteindelijk kwam het projectteam met het innovatieve idee om een kaapstander op het achterdek te gebruiken en zo de volledige installatie (boei, touw, transponder, verbindingstukken, touw en de ballast) te bergen. De kaapstander beperkt de handmatige werkzaamheden aan dek, en maakt het mogelijk om de volledige installatie efficiënt te bergen, zodat deze in de toekomst kan worden hergebruikt voor projecten.

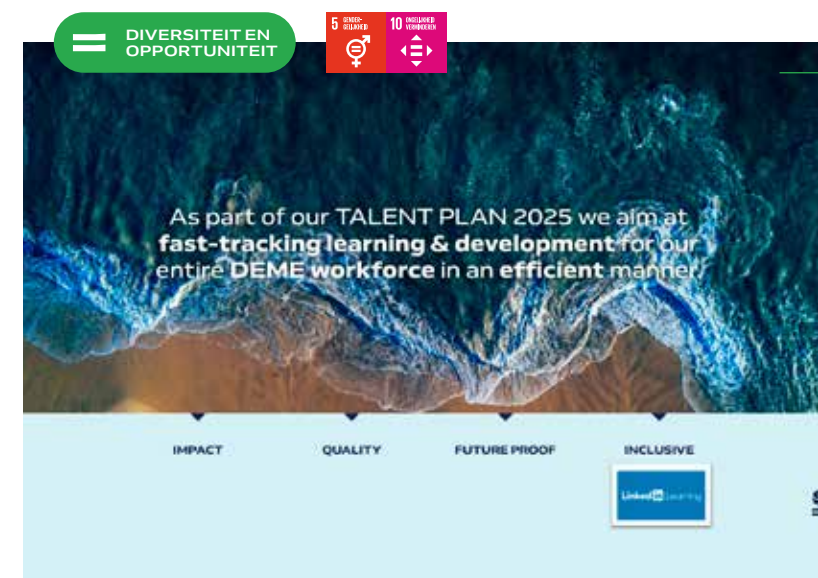
Projectteam Abu Qir 2 verspreidt vreugde en essentiële goederen in Alexandrië

In de geest van de Ramadan kwam het projectteam van Abu Qir 2 in Alexandrië in actie om de lokale gemeenschap te steunen. Het projectteam stelde speciale geschenkdozen samen met essentiële benodigdheden. Het deelde die uit aan de minderbedeelden, in samenwerking met een lokale liefdadigheidsinstelling.

Leertrajecten en specifieke leiderschaps cursussen

We bieden onze mensen vijf 'learning journeys' of leertrajecten aan, waaronder ook leiderschaps cursussen. We investeren in onze leiders van vandaag en morgen met speciale opleidingsprogramma's die ook focussen op zogenaamde 'soft skills'. De medewerkers die worden uitgenodigd om deel te nemen, zijn een ideale mix man/vrouw, nationaliteit, enz. Om deze programma's te ondersteunen hebben we ook LinkedIn Learning gelanceerd, dat zelfstudie stimuleert op basis van persoonlijke doelen, waaronder trainingen over diversiteit, gelijkheid en inclusie.

Bouwen aan sterke partnerschappen en maatschappelijke betrokkenheid in Ghana

In Elmina, Ghana, voeren we een groot sanerings- en uitbreidingsproject uit voor een vissershaven. Het projectteam heeft er een uitstekende relatie en partnerschap opgebouwd met de lokale gemeenschap en verschillende stakeholders.

Er worden maandelijkse updatesessies gehouden en er zijn groepen van stakeholders uit de gemeenschap gemobiliseerd om feedback in beide richtingen te krijgen. We maximaliseren de werkgelegenheidskansen en bieden plaatselijke bewoners on-the-job training met de nadruk op het verbeteren van vaardigheden. We ondersteunen ook scholen en universiteiten, en bieden ook stageplaatsen aan.

Er lopen tal van initiatieven om de lokale betrokkenheid te vergroten, zoals seminars over duurzaamheid, een bewustmakingscampagne over borstkanker, milieusaneringen en verkeersveiligheidsopleidingen. Daarnaast steunt DEMA de lokale gemeenschap door herstellingen en opknapwerk uit te voeren. Enkele hoogtepunten zijn de bouw van een nieuwe school, het opknappen van de oude vismarkt en een loopbrug langs de lagune van Elmina (Ghana). Ook werden nieuwe toegangswegen aangelegd om verkeersopstoppingen in het stadscentrum te verminderen, en werden bruggen hersteld om de veiligheid te verbeteren.

Eerste energie-eiland voor de Belgische Noordzeekust

Samen met onze klant Elia bouwen we het eerste energie-eiland ter wereld voor de Belgische Noordzeekust. Om een stap verder te gaan dan het louter beperken en beheren van de potentiële versturende effecten van het eiland op het omringende mariene milieu, wordt een natuurinclusieve ontwerpbenadering (NID) onderzocht.

DEME was betrokken bij het co-creatieproces met een groep experts, die ernaar streven om echte ecologische en milieuaarde in dit project te verankeren. Dit resulteerde in 10 aanbevelingen en verschillende NID-modellen die geselecteerd werden op basis van hun compatibiliteit en interacties om de algemene ecologische meerwaarde van het lokale mariene ecosysteem te versterken.

Op basis van onze interne expertise onderzochten we de technische en economische haalbaarheid van deze modellen tijdens de gedetailleerde ontwerpfase, naast de installatie en het efficiënte beheer van deze baanbrekende natuurinclusieve ontwerpmaatregelen. In combinatie met een gerichte wetenschappelijke opvolging zullen deze baanbrekende studies DEMA in staat stellen om een unieke leiderspositie op te eisen met betrekking tot het natuurinclusief ontwerpen van energie-eilanden.

Samenwerking met stakeholders

Als wereldwijde onderneming die op veel verschillende markten en locaties actief is, is het essentieel om goede werkrelaties te onderhouden met al onze stakeholders.

DEME gelooft sterk in het bundelen van krachten om de totale duurzaamheidsimpact te vergroten. Onze aanpak bestaat erin om deel te nemen aan 'multistakeholder' partnerschappen en inter- en intra-industriële samenwerkingsverbanden om de transitie naar holistische, duurzame oplossingen te bevorderen. **Een uitgebreide lijst van partnerschappen in verband met energie en emissiereductie is beschikbaar op onze website, www.deme-group.com.**

Stakeholdersgroep	Verwachtingen t.o.v. DEME	Ons Engagement t.o.v. de stakeholders	Belang in DEME	Invloed op DEME	Voorbeelden en best practices 2023
Klanten	De meest duurzame en innovatieve oplossing bieden om aan de verwachtingen van de klant te voldoen.	Klanten informeren en feedback verzamelen m.b.t. duurzaamheidsvoorstellen. Samenwerken en partner zijn in sectorinitiatieven.	● ● ●	● ● ●	DEME Offshore heeft zich aangesloten bij het Powering Net Zero Pact-initiatief, samen met een wereldwijde groep van bedrijven uit de energiesector om over te schakelen naar een netto nul-emissie van broeikasgassen. Wij nemen deel aan de werkgroepen die de circulaire economie en emissieverlaging ondersteunen. Meer informatie over het pact is te vinden op www.sse.com/sustainability/poweringnetzeropact .
Medewerkers	Zorgen voor gezonde en veilige werkomstandigheden. Loopbaanontwikkeling mogelijk maken. Informatie verstrekken over belangrijkste duurzaamheidsthema's.	Mededelingen verstrekken over HIPO en Groene Initiatieven. Aanbod met meer dan 600 verschillende opleidingen. Een loopbaanontwikkelingsplan aanbieden. Bewustzijn over duurzaamheid creëren.	● ● ●	● ● ●	Medewerkers kregen de kans om hun Safety Success Story in te sturen, wat 269 verhalen van over de hele wereld opleverde. Voortzetting van een interne DEME Sustainability Awareness-campagne 'Everyday Forward' om ervoor te zorgen dat onze medewerkers de acht belangrijkste duurzaamheidsthema's leren kennen. Indien medewerkers een probleem willen melden of bespreken, zelfs anoniem: — Kunnen ze daarover praten met onze vertrouwenspersonen — Kunnen ze dit melden via de Compliance@deme-group.com mailbox
Investeerders en Aandeelhouders	Aandeelhouderswaarde creëren Transparantie, governance en managementfocus stimuleren Kapitaal investeringsbeslissingen beter afstemmen op strategische duurzaamheid en ESG-overwegingen.	Integratie van ESG-onderwerpen in de langetermijnstrategie en vergaderingen van de Raad van Bestuur. Openbaarmaking van financiële en niet-financiële indicatoren en doelstellingen. Aan duurzaamheid gekoppelde leningen. Code voor ethiek en zakelijke integriteit. Actieve outreach en open communicatie naar de beleggersgemeenschap van DEME over prestaties, inclusief ESG-beleggers en selectie van ESG-ratingbureaus.	● ● ●	● ● ●	Wij hebben een rubriek Investor Relations toegevoegd op de DEME-website, en zullen deze rubriek in de toekomst verder ontwikkelen. Organiseren van outreach naar beleggersgemeenschap: — De Jaarlijkse Algemene Vergadering — Capital Markets Day, beleggersconferenties en roadshows — Halfjaarlijkse conference calls, persoonlijke (virtuele) vergaderingen Meer informatie over onze relaties met aandeelhouders en beleggers is te vinden op het investeerdersportaal.
Financiële instellingen en banken	Rekeningen beheren Rekeningafschriften verstrekken Financiële diensten aanbieden, zoals leningen	Solide financieel profiel & gezonde balans Duurzaamheidsleningen	● ● ●	● ● ●	In 2022 zette DEME zijn langetermijnfinanciering om in duurzaamheidsleningen die eind 2023 een totale waarde van 649,7 miljoen euro vertegenwoordigen. In 2023 heeft DEME de doelstelling behaald voor beide KPI's (LTIFR en Low Carbon Fuel) die een positieve impact hebben op de toegepaste rentemarges.
Leveranciers	Transparantie verbeteren. De langetermijnrelatie versterken. Gemeenschappelijke visie delen.	Code voor ethiek en zakelijke integriteit voor zakenpartners. De veiligheidsprestaties van leveranciers opvolgen. Opstarten van de integratie van duurzaamheidsaspecten in inkoopprocessen.	● ● ●	● ● ●	Wij nemen de Code voor ethiek en zakelijke integriteit voor zakenpartners op in onze contracten met leveranciers. Wij controleren en evalueren de veiligheidsprestaties van leveranciers via ons intern auditsysteem. Outreach naar leveranciers met een hoog koolstofrisico om ESG-beoordeling in te vullen.
Overheidsinstanties	Toezien op de naleving van de wetgeving. Ethisch zakelijk gedrag.	Externe controle en audits. Naleven van ISO-normen. Code voor ethiek en zakelijke integriteit.	● ● ●	● ● ●	Follow-up en implementatie van algemeen regelgevend kader inzake duurzaamheid (CSRD, CSDD(D), EU-taxonomie...) en sectorale richtlijnen.
Ngo's en gemeenschappen	Samenwerking opbouwen met gedeelde waarden. Lokale gemeenschappen versterken om projecten in voltooing te steunen.	Liefdadigheidsorganisaties en campagnes voor lokale gemeenschappen steunen. Sociale projecten over de hele wereld steunen.	● ● ●	● ● ●	Filantropie of publiek-private betrokkenheid van stakeholders opnemen in onze projecten. Best practices met betrekking tot lokale gemeenschappen zijn te vinden onder 'Best practices' in dit hoofdstuk. Opstarten van op vaardigheden gebaseerd vrijwilligerswerk door werknemers.
Sectorgenoten	Vormgeven aan een duurzame markt.	Deelnemen aan vakverenigingen.	● ● ●	● ● ●	DEME neemt deel aan verschillende brancheorganisaties, zoals het Sustainability Committee van IADC en het Environmental Sustainability Committee van het IMCA.
Academici en onderzoekers	Duurzame innovatie aanmoedigen. Partnerschappen op lange termijn opbouwen en de samenwerking versterken.	Partnerschappen met universiteiten (gastcolleges, stagebegeleiding, sponsoring...) Gezamenlijke projectinitiatieven. Masterproeven ondersteunen. Studies uitvoeren met universiteiten.	● ● ●	● ● ●	DEME steunt de ingenieursstudenten van het Belgische Innoptus Solar Team. Zij werden in oktober 2023 wereldkampioen in de wereldwijd meest extreme uitdaging voor zonnewagens.

EU-taxononomie

De EU-taxononomie is een classificatiesysteem waarbij een lijst met ecologisch duurzame economische activiteiten wordt opgesteld. Het doel van deze wetgeving is om een belangrijke rol te spelen bij het opschalen van duurzame investeringen in de EU en het ondersteunen van de implementatie van de Europese Green Deal.

Voor het boekjaar 2023 rapporteert DEME volgens de EU-taxonomienormen in overeenstemming met de Richtlijn Niet-Financiële Verslaggeving en de EU-taxonomieverordening. DEME heeft een beoordeling uitgevoerd op basis van de zes milieudoelstellingen van de EU-taxonomieverordening om het aandeel van taxonomisch in aanmerking komende en niet in aanmerking komende activiteiten in de totale omzet, investeringsuitgaven (CapEx) en operationele uitgaven (OpEx) bekend te maken. Daarnaast heeft DEME een beoordeling uitgevoerd van zijn op de taxonomie afgestemde en in aanmerking

komende activiteiten in verband met de aanvullende 'Delegated Act' van de EU-taxonomie over klimaatmitigatie (Climate Change Mitigation CCM) en -adaptatie (Climate Change Adaptation CCA), om het aandeel activiteiten bekend te maken die op de taxonomie afgestemd zijn. De beoordelingen werden uitgevoerd op projecten die in 2023 werden uitgevoerd. Ook werd er nagegaan of de Minimale Sociale Waarborgen zijn nageleefd. De berekening van het aandeel van de in aanmerking komende en afgestemde activiteiten in de omzet is gebaseerd op de officiële IFRS-rapportering van

DEME per 31 december 2023, en voor de investeringsuitgaven is deze berekening gebaseerd op het CapEx-plan van DEME per 31 december 2023. OpEx zoals gedefinieerd in de Taxonomieverordening is verwaarloosbaar en verdere analyse zou niet hebben geleid tot een significant bedrag van in aanmerking komende of afgestemde OpEx op basis van de EU-taxonomie. Daarom wordt de indicator als niet materieel beschouwd. De onderstaande tabel vat de resultaten van deze evaluaties samen. De officiële rapporteringstabellen over de EU-taxonomie staan in de bijlagen.

Climate Delegated Act	2023	2022	2023	2022	2023	2022
	Aandeel van omzet (in %)		Aandeel van CapEx (in %)		Aandeel van OpEx (in %)	
A. Activiteiten (codes) die in aanmerking komen	42	29	49	52	0	0
Elektriciteitsproductie uit windenergie (4.3) – Klimaatmitigatie	34	27	47			
Infrastructuur voor spoorvervoer (6.14) – Klimaatmitigatie; Faciliterende activiteit	2	2	2			
Sorteren en terugwinnen van ongevaarlijk afval (2.7) – Transitie naar de circulaire economie	2	– ⁽¹⁾	0	– ⁽¹⁾		
Sanering van verontreinigde locaties en gebieden (2.4) – Preventie en bestrijding van verontreiniging	4	– ⁽¹⁾	0	– ⁽¹⁾		
B. Activiteiten die niet in aanmerking komen	58	71	51	48	100	100
Totaal (A+B)	100	100	100	100	100	100
C. Activiteiten die afgestemd zijn op de taxonomie	33	26	49	52	0	0
Elektriciteitsproductie uit windenergie (4.3) – Klimaatmitigatie	31	24	47	52		
Infrastructuur voor spoorvervoer (6.14) – Klimaatmitigatie; Faciliterende activiteit	2	2	2	0		
D. Activiteiten die niet afgestemd zijn op de taxonomie	67	74	51	48	100	100
Totaal (C+D)	100	100	100	100	100	100

⁽¹⁾ Activiteiten die in 2022 niet onder het toepassingsgebied van de EU-taxonomierapportage vielen.

Op basis van de huidige interpretatie van de regels met betrekking tot de EU-taxononomie, zijn de activiteiten van DEME die in aanmerking komen in 2023 nu ook uitgebreid met sommige milieuactiviteiten, zoals de sanering van verontreinigde terreinen en bodem- en sedimentbeheer naast activiteiten met betrekking tot offshore windenergie en spoorweginfrastructuur.

Als gevolg van deze ruimere scope en de sterkere groei van de betrokken activiteiten, komt 42% van de totale omzet in aanmerking tegenover 29% in 2022. 33% van de omzet wordt nu beschouwd als afgestemd met de EU-taxonomie, tegenover 26% in 2022.

Taxonomisch in aanmerking komende en afgestemde investeringsuitgaven bleven met 49% ongeveer op hetzelfde niveau als de 52% in 2022, terwijl de investeringsscope verschoof van schepen zoals de 'Orion' en de 'Viking Neptun' in voorgaande jaren naar investeringen in de 'Yellowstone', het nieuwe valpijpschip.

Certificaten en ESG-ratings

Certificaten

DEME voldoet aan de internationale en lokale wettelijke voorschriften, maar streeft er steeds naar om aan hogere normen te voldoen dan enkel aan de verplichte vereisten. DEME beschikt over een ISO-groepscertificaat met meer dan 50 entiteiten.

Alle gecertificeerde entiteiten voldoen aan de volgende normen:

- ISO 9001** Kwaliteitsmanagementsystemen
- ISO 14001** Milieumanagementsystemen
- ISO 45001** Gezondheids- en veiligheidsbeheersystemen
- ISO 50001** Energiemanagementsystemen

Daarnaast zijn er lokale certificaten, zoals:

- CO₂-Prestatieladder
- VCA (Veiligheid, gezondheid en milieu Checklist voor Aannemers)

Milieu-, sociale en corporate governance (ESG) beoordelingen

De duurzaamheidsprestaties van DEME werden beoordeeld door meerdere ESG-analisten. De ESG-ratings geven de duurzaamheidsprestaties van een bedrijf aan op basis van publiek beschikbare informatie. In 2023 hebben wij onze positie in de ESG-ratings in vergelijking met de voorgaande jaren gehandhaafd, zoals blijkt uit onderstaande tabel.

	Ratingschaal	Ratingscore 2023	Ratingscore 2022	Ratingscore 2021	Rangschikking per sector 2023	Gemiddelde rating sector 2023	DEME Trend t.o.v. 2022
CDP ⁽¹⁾	(D<A)	B	B	C	-	C	Stabiel
EcoVadis ⁽¹⁾	(0<100)	Zilver (66)	Goud (71)	Zilver (63)	-	46	Stabiel
Sustainalytics ⁽²⁾	(100<0)	31,8 Hoge blootstelling Sterk beheer	26,1 ⁽³⁾ Hoge blootstelling Sterk beheer	27,8 ⁽³⁾ Hoge blootstelling Sterk beheer	81 van de 358 (Bouw & engineering)	-	Stabiel
MSCI	(CCC<AAA)	A	AA	AA ⁽³⁾	32 van de 62 (Bouw & engineering)	-	Licht negatief

⁽¹⁾ De scope is beperkt tot de activiteiten van het segment Offshore Energy.

⁽²⁾ De Sustainalytics ESG-Rating geeft een lagere score aan bedrijven met minder blootstelling en beter beheer van hun ESG-risico's.

⁽³⁾ De gegeven scores hebben betrekking op de scope van de CFE Group vóór de afzonderlijke notering van DEME.

05

Corporate governance en risico's

Corporate Governance

Verklaring met betrekking tot de informatie die wordt verstrekt in het jaarverslag 2023

Overeenkomstig het Koninklijk Besluit van 14 november 2007 betreffende de verplichtingen van emittenten van financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de verhandeling op een Belgische gereguleerde markt, moet DEME Group NV zijn jaarlijks financieel verslag beschikbaar stellen voor het publiek.

Dit verslag bevat:

- het geconsolideerde jaarverslag van de Raad van Bestuur opgesteld overeenkomstig artikel 3:32 van het Wetboek van Vennoetschappen en Verenigingen
- een verkorte versie van de statutaire jaarrekening opgesteld overeenkomstig artikel 3:17 van het Wetboek van Vennoetschappen en Verenigingen, en
- de volledige versie van de geconsolideerde jaarrekening.

De volledige versie van de statutaire jaarrekening wordt overeenkomstig de artikelen 3:10 en 3:12 van het Wetboek van Vennoetschappen en Verenigingen, samen met het jaarverslag van de Raad van Bestuur en het verslag van de Commissaris neergelegd bij de Nationale Bank van België. De Commissaris heeft de statutaire en geconsolideerde jaarrekening [zonder voorbehoud] goedgekeurd.

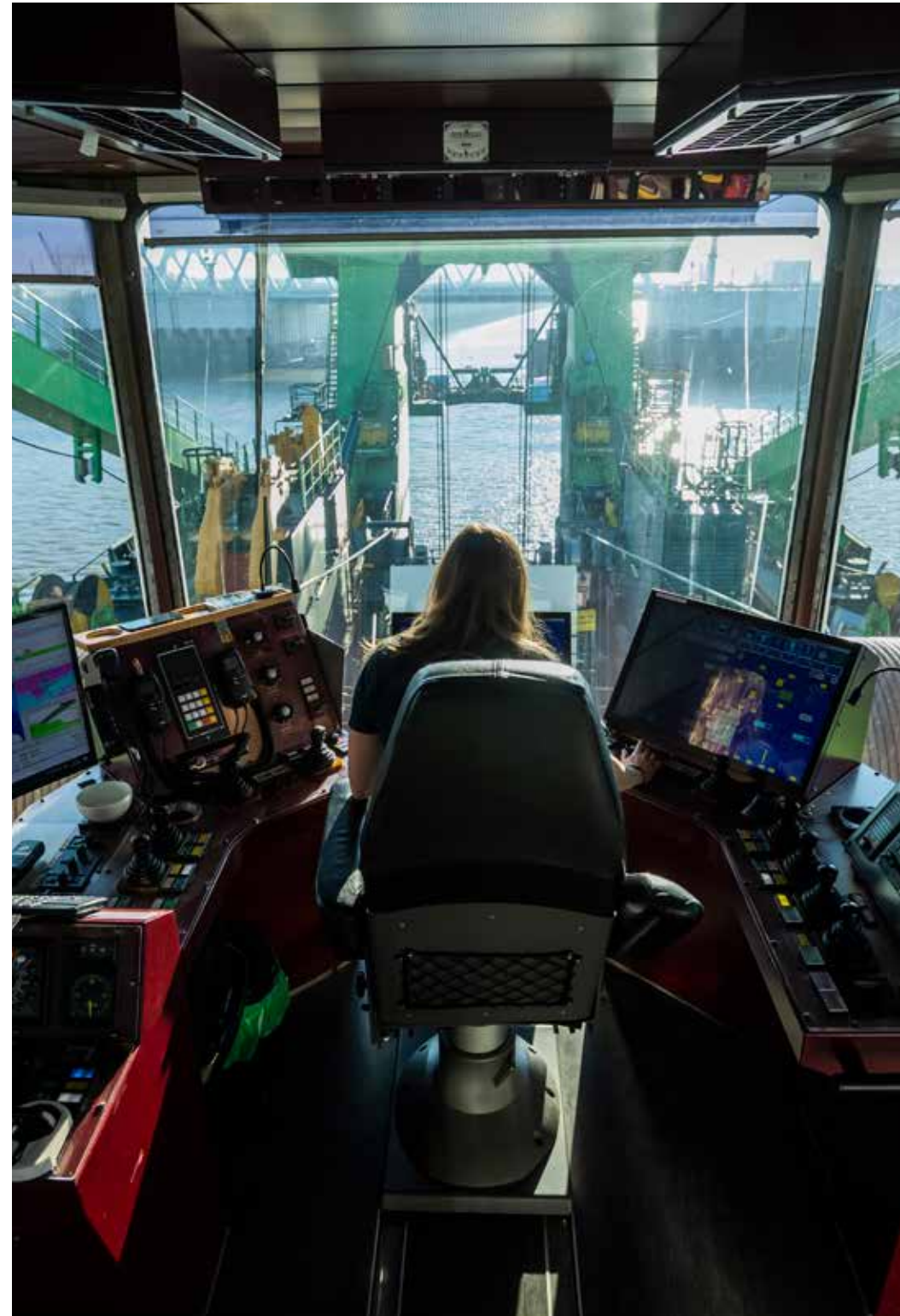
Voor de goedkeuring van de Commissaris met betrekking tot de statutaire en geconsolideerde jaarrekening verwijzen wij naar het verslag van de Commissaris in hoofdstuk 7 van dit jaarverslag.

Overeenkomstig artikel 12, §2, 3° van het Koninklijk Besluit van 14 november 2007 verklaart L. Vandenbulcke (CEO) dat, voor zover hij weet:

- de in dit verslag opgenomen jaarrekeningen, die zijn opgesteld overeenkomstig de toepasselijke standaarden voor jaarrekeningen, een getrouw beeld geven van het vermogen, van de financiële toestand en van de resultaten van DEME Group NV en de in de consolidatie opgenomen ondernemingen;
- het jaarverslag een getrouw overzicht geeft van de ontwikkeling en de resultaten van het bedrijf en van de positie van DEME Group NV en de in de consolidatie opgenomen ondernemingen, en eveneens een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee zij geconfronteerd worden.

Het jaarverslag, de volledige versies van de statutaire en geconsolideerde jaarrekeningen, alsook de verslagen van de Commissaris over deze jaarrekeningen zijn beschikbaar op de website (www.deme-group.com) en zijn op eenvoudig verzoek kosteloos verkrijgbaar op het volgende adres:

Scheldedijk 30
2070 Zwijndrecht, België
Tel. +32 3 250 52 11
vanden.bussche.carl@deme-group.com

Verklaring inzake deugdelijk bestuur

DEME Group NV hanteert de Belgische Corporate Governance Code (de 'Code') als referentiecode. De Code kan worden geraadpleegd op de website van de Commissie Corporate Governance (www.corporategovernancecommittee.be) en is gebaseerd op een 'pas toe of leg uit'-systeem. De Commissie heeft op 9 mei 2019 een nieuwe (derde) versie van de Code gepubliceerd, die de versie van 12 maart 2009 vervangt, en die op 1 januari 2020 in werking is getreden.

Op 29 juni 2022 heeft de Raad van Bestuur het eerste Corporate Governance Charter (het 'Charter') aangenomen. Het Charter is sindsdien niet meer gewijzigd. Het Charter is beschikbaar in twee talen (Nederlands en Engels) op de website van de Vennoetschap (www.deme-group.com/governance).

Dit hoofdstuk ('Verklaring inzake deugdelijk bestuur') bevat de informatie bedoeld in de artikelen 3:6, §2 en 3:32, §1, tweede lid, 7° van het Wetboek van Vennoetschappen en Verenigingen. Overeenkomstig de Code wordt in dit hoofdstuk specifiek aandacht besteed aan feitelijke informatie omtrent deugdelijk bestuur en worden eventuele afwijkingen van bepaalde bepalingen van de Code tijdens het afgelopen boekjaar toegelicht volgens het 'Comply or explain' ('Pas toe of leg uit') principe. De bestuursstructuur van DEME Group NV is monistisch en functioneert overeenkomstig de statuten van de Vennoetschap en het Charter.

Vennootschapsstructuur

Raad van Bestuur

Samenstelling

Situatie op 28 maart 2024

Voorzitter	Vervaldatum mandaat aan einde van Jaarlijkse Algemene Vergadering gehouden in
Luc Bertrand	2026
Bestuurders	
John-Eric Bertrand	2026
Luc Vandenbulcke	2026
Tom Bamelis	2026
Piet Dejonghe	2026
Koen Janssen	2026
Christian Labeyrie	2026
Pas de Mots BV, vast vertegenwoordigd door Leen Geirnaerd ⁽¹⁾	2026
Kerstin Konradsson ⁽¹⁾	2026
Karena Cancilleri ⁽¹⁾	2027
Secretaris	
Sofie Verlinden	2026

Luc Bertrand
(° 1951, Belg)
Voorzitter van de Raad van Bestuur
Niet-uitvoerend bestuurder

Luc Bertrand is sinds 29 juni 2022 niet-uitvoerend bestuurder van de Raad van Bestuur van DEME Group NV. Luc Bertrand studeerde in 1974 af als handelingenieur (KU Leuven). Hij startte zijn loopbaan bij Bankers Trust als Vice-President en Regional Sales Manager, Northern Europe. Sinds 1985 is hij bestuurder bij Ackermans & van Haaren, waar hij financieel directeur werd in 1986 en voorzitter van het Executief Comité was van 1990 tot 2016. Hij is voorzitter van de Raad van Bestuur van Ackermans & van Haaren, CFE en SIPEF en bestuurder van Delen Private Bank, JM Finn, Bank J.Van Breda & C° (tot 4 mei 2023) en Verdant Bioscience. De heer Bertrand heeft diepgaande expertise in corporate governance en principes. Hij heeft zitting gehad in verschillende audit- en risicocomités en is goed thuis in risicomanagement en interne controlesystemen. Bovendien is hij stichtend lid van Guberna, een Belgisch instituut dat goed bestuur stimuleert, en voorzitter van de 'raad van trustees'. Daarnaast is hij voorzitter van Instituut de Duve, Middelheim Promotors en lid van een aantal andere raden van bestuur van verenigingen zonder winstoogmerk en publieke instellingen, zoals het museum Mayer van den Bergh en Europalia.

John-Eric Bertrand
(° 1977, Belg)
Niet-uitvoerend bestuurder

John-Eric Bertrand is sinds 29 juni 2022 niet-uitvoerend bestuurder van de Raad van Bestuur van DEME Group NV. Hij is co-CEO van Ackermans & van Haaren. Na zijn studies als handelingenieur (UCL - 2002) behaalde John-Eric Bertrand een master in internationaal management (CEMS - 2002) en een MBA (INSEAD - 2006). Hij werkte bij Roland Berger als senior consultant en bij Deloitte als senior auditor en vervoegde Ackermans & van Haaren als investment manager in 2008. Hij is lid van de Raad van Bestuur van o.a. Bank J. Van Breda & C°, Sagar Cements, Axe Investments en Venturi Partners en voorzitter van de Raad van Bestuur van Agidens.

⁽¹⁾ voldoet aan de onafhankelijkheidscriteria voor onafhankelijke bestuurders beschreven in artikel 3.5 van de Code.

Luc Vandenbulcke
(° 1971, Belg)
CEO
Uitvoerend bestuurder

Luc Vandenbulcke is sinds 29 juni 2022 uitvoerend bestuurder van de Raad van Bestuur van DEME Group NV. Luc Vandenbulcke studeerde in 1994 af als burgerlijk ingenieur aan de KU Leuven. In 1996 behaalde hij een Master na Master als maritiem ingenieur aan de Polytechnische Universiteit van Catalonië in Barcelona, Spanje. Hij begon zijn loopbaan in 1998 als project engineer voor Hydro Soil Services, een onderdeel van DEME. In zijn volgende functies werkte Luc Vandenbulcke aan projecten in verschillende Europese landen. Hij is de oprichter en CEO van GeoSea NV (momenteel bekend als DEME Offshore Holding NV), een snelgroeiende entiteit binnen DEME Groep die een pionier is in de bouw van offshore windenergieparken. Op 1 januari 2019 werd Luc Vandenbulcke CEO van DEME NV.

Tom Bamelis
(° 1966, Belg)
Niet-uitvoerend bestuurder

Tom Bamelis is sinds 29 juni 2022 niet-uitvoerend bestuurder van de Raad van Bestuur van DEME Group NV. Hij is lid van het Executief Comité en CFO van Ackermans & van Haaren. Na zijn studies handelsingenieur (KU Leuven - 1988) behaalde Tom Bamelis ook een master in financieel management (VLEKHO - 1991). Hij vervoegde Touche Ross (nu Deloitte) en later Groupe Bruxelles Lambert. Tom Bamelis vervoegde Ackermans & van Haaren in 1999. Hij is lid van de Raad van Bestuur van o.a. Delen Private Bank, SIPEF, Turbo's Hout Group, Van Moer Logistics en EMG.

Christian Labeyrie
(° 1956, Frans)
Niet-uitvoerend bestuurder

Christian Labeyrie is sinds 29 juni 2022 niet-uitvoerend bestuurder van de Raad van Bestuur van DEME Group NV. Christian Labeyrie is Executive Vice-President en Chief Financial Officer van de VINCI-groep en lid van VINCI's directiecomité. Voor hij in 1990 bij VINCI in dienst trad, bekleedde hij verschillende functies in de groepen Rhône-Poulenc en Schlumberger. Hij begon zijn loopbaan in de banksector. Christian Labeyrie is afgestudeerd aan HEC, de Escuela Superior de Administración de Empresas (Barcelona) en McGill University (Canada), en heeft een DECS-diploma (advanced accounting degree). Hij is bekroond als 'Chevalier de la Légion d'Honneur' en 'Chevalier de l'Ordre National du Mérite'. Gehouden mandaten: a. Beursgenoteerde ondernemingen: - lid van het directiecomité van de VINCI Groep b. Niet-beursgenoteerde ondernemingen: lid van de Raad van Toezicht van VINCI Deutschland – bestuurder van Arcour – bestuurder van Consortium Stade de France – bestuurder van SMABTP - bestuurder van Lima Expesa (Limex) – bestuurder van COBRA Servicios – bestuurder van Renewable Projects Management Ventures S.I. – manager van SCCV CESAIRE-LES GROUES – manager van SCCV HEBERT-LES GROUES – vaste vertegenwoordiger van VINCI Innovation in de Raad van Bestuur van ASF, voorzitter en bestuurder van VINCI RE.

Kerstin Konradsson
(° 1967, Zweeds)
Onafhankelijk bestuurder

Is sinds 30 juni 2022 onafhankelijk bestuurder van de Raad van Bestuur van DEME Group NV. Kerstin Konradsson heeft een Master of Science in Metallurgie behaald aan het Royal Institute of Technology, waar ze in 1991 afstudeerde. Ze begon haar carrière bij SSAB AB, een Zweeds beursgenoteerd staalbedrijf waar ze verschillende managementfuncties bekleedde voordat ze overstapte naar Åkers AB als President Åkers Cast Rolls Europa & Azië in 2007. In 2012 werd ze President van Boliden Smelters, een Zweedse producent van onedele metalen. Sinds 1 juli 2023 bekleedt ze de functie van CEO bij Erasteel. Ze was lid van de Raad van Bestuur van de Zweedse metaalpoederproducent Höganäs AB en van Alleima, een producent van roestvrij staal. Bij Sibelco is ze lid van de remuneratiecomité en voorzitter van het duurzaamheidscomité.

Piet Dejonghe
(° 1966, Belg)
Niet-uitvoerend bestuurder

Piet Dejonghe is sinds 29 juni 2022 niet-uitvoerend bestuurder van de Raad van Bestuur van DEME Group NV. Hij is co-CEO van Ackermans & van Haaren. Na zijn studies rechten (KU Leuven - 1989) behaalde Piet Dejonghe een postgraduaat management (KU Leuven - 1990) en een MBA (INSEAD - 1993). Hij werkte als advocaat voor Loeff Claey's Verbeke (nu Allen & Overy) en als consultant voor Boston Consulting Group. Piet Dejonghe vervoegde Ackermans & van Haaren als investment manager in 1995. Hij is lid van de Raad van Bestuur van o.a. CFE, Delen Private Bank, Bank J. Van Breda & C° en Nextensa.

Koen Janssen
(° 1970, Belg)
Niet-uitvoerend bestuurder

Koen Janssen is sinds 29 juni 2022 niet-uitvoerend bestuurder van de Raad van Bestuur van DEME Group NV. Hij is lid van het Executief Comité van Ackermans & van Haaren. Na zijn studies burgerlijk ingenieur elektromechanica (KU Leuven - 1993) behaalde Koen Janssen ook een MBA (IEFSI, Frankrijk - 1994). Hij werkte bij Recticel, ING Investment Banking en ING Private Equity, voor hij in 2001 bij Ackermans & van Haaren als investment manager aan de slag ging. Hij is lid van het Executief Comité van Ackermans & van Haaren en beheert en coördineert de cleantechactiviteiten in de portefeuille. Naast DEME is hij lid van de Raad van Bestuur van o.a. Green Offshore, Deep C Holding, CFE, BStor en Bioelectric. Green Offshore heeft participaties in de ontwikkeling en exploitatie van Belgische offshore windmolenparken. BStor is betrokken bij de lancering van het eerste grootschalige batterijpark voor energieopslag op het Belgische hoogspanningsnet (BStor). Bioelectric is een producent van biogasinstallaties die mest omzetten in energie en warmte.

Pas de Mots BV⁽²⁾
vast
vertegenwoordigd
door Leen Geirnaardt
(° 1974, Belg)
Onafhankelijk bestuurder

Leen Geirnaardt is sinds 30 juni 2022 onafhankelijk bestuurder van de Raad van Bestuur van DEME Group NV. Na haar studie toegepaste economische wetenschappen aan de Universiteit Antwerpen, begon Leen Geirnaardt haar professionele loopbaan bij PricewaterhouseCoopers (PwC), waar ze zes jaar in auditing werkte. Daarna stapte ze over naar Solvus Resource Group, een Belgische beursgenoteerde vennootschap waar ze de functie van corporate controller bekleedde. Nadat Solvus Resource Group werd overgenomen door het Nederlandse beursgenoteerde USG People NV, werd Leen Geirnaardt benoemd tot bestuurder van het Belgische Shared Services Center en vervolgens in 2010 tot Group Chief Financial Officer van USG People in Nederland. Na de overname door de Japanse groep Recruit werd ze in 2016 benoemd tot global CFO van Recruit Global Staffing. Van mei 2019 tot november 2021 was Leen Geirnaardt CFO van Bpost Group. Leen Geirnaardt was ook bestuurder, voorzitter van het Risicocomité en lid van het auditcomité van Bpost bank van maart 2020 tot november 2021. Leen Geirnaardt is sinds juli 2022 werkzaam als Group CFO van House of HR en is lid van de Raad van Bestuur en voorzitter van het Auditcomité van H.Essers.

⁽²⁾ Verwijzingen in dit jaarverslag naar 'Leen Geirnaardt' moeten worden geïnterpreteerd als Pas de Mots BV, vast vertegenwoordigd door Leen Geirnaardt.

Karena Cancellieri
(°1967, Italiaans)
Onafhankelijk bestuurder

Karena Cancellieri is onafhankelijk bestuurder van de Raad van Bestuur van DEME Group NV. Ze behaalde een master in scheikunde (Universiteit van Turijn, Italië - 1991) en een MBA van Strathclyde Graduate Business School of Glasgow in het Verenigd Koninkrijk (2004). Ze heeft meer dan 30 jaar ervaring in de chemische (elastomeren en kunststoffen), textiel- (hygiëne, vloerbedekking, auto-industrie) en metaalindustrie in zowel private equity, beursgenoteerde en familiebedrijven. Mevrouw Cancellieri is momenteel President-Foundry Technologies bij Vesuvius Plc. en bekleedde voordien de functie van Vice President-Engineered Products bij Beaulieu International Group NV, Director-Hygiene Products bij FiberVisions Corp., Business Manager bij Kraton Polymers LLC en Sales Manager bij Shell Chemicals LP.

Wijzigingen aan de samenstelling van de Raad van Bestuur

Karena Cancilleri werd op de Jaarlijkse Algemene Vergadering van 17 mei 2023 benoemd tot onafhankelijk bestuurder.

Activiteitenverslag

In 2023 kwam de Raad van Bestuur acht keer bijeen om te beraadslagen over belangrijke strategische kwesties, om de duurzame ontwikkeling en de conformiteit van de organisatie te verzekeren. De Raad van Bestuur heeft de begroting voor het lopende boekjaar besproken en regelmatig bijgewerkt, de resultaten en activiteiten van DEME Groep opgevolgd op basis van de rapportering verzorgd door het Executief Comité, de buitenbalansverplichtingen doorgenomen en de aanbevelingen van zijn adviserende comités besproken.

Het compliance activiteitenverslag voor 2022 werd voorgesteld en besproken. Er werd een actieplan voor 2023 opgesteld om de geïdentificeerde lacunes of verbeterpunten aan te pakken. De nadruk werd daarbij gelegd op het belang van het behoud van een compliancecultuur in de hele organisatie. Er werd een uitgebreide update van de software voor compliancerisico's uitgevoerd, waarin de nieuwste wettelijke vereisten en best practices uit de sector zijn opgenomen. Het doel is de organisatie beter in staat te stellen om potentiële risico's effectief te identificeren, beoordelen en beperken. Verder heeft de Raad van Bestuur een bijgewerkte klokkenluidersregeling beoordeeld en goedgekeurd om het engagement van het bedrijf voor transparantie en ethisch gedrag te versterken. De meldingsmechanismen zijn verbeterd om een robuust en vertrouwelijk proces te garanderen.

De Raad van Bestuur heeft de strategische initiatieven in de businessplannen van de verschillende activiteitenlijnen uitvoerig besproken en goedgekeurd. De nadruk werd gelegd op het optimaliseren van de operationele efficiëntie, het verkennen van nieuwe markten en het garanderen van duurzame praktijken in overeenstemming met de milieuwetgeving.

De Raad van Bestuur voerde een grondig onderzoek uit naar de patenten en intellectuele eigendomsportefeuille van de organisatie. Strategieën om deze activa te beschermen en benutten werden besproken, in lijn met de doelstellingen van het bedrijf inzake innovatie en concurrentievermogen.

De Raad van Bestuur ontving updates over de geboekte vooruitgang met betrekking tot een nieuw 'Tax Control Framework'. Het doel van dit kader is om het beheer van – en de controle over – belastingen te verbeteren.

De toewijding van het bedrijf aan duurzaamheid werd herbevestigd, waarbij de discussies zich onder andere richtten op de implementatie van het Emissiehandelssysteem op maritieme transportactiviteiten. De Raad van Bestuur benadrukte het belang van verantwoord ondernemen in de context van klimaatverandering.

Tot slot informeerde Els Verbraecken, Chief Financial Officer van DEME, de Raad van Bestuur over haar beslissing om een volgende stap te zetten in haar professionele carrière en DEME in het voorjaar van 2024 te verlaten. Daarop werd het proces opgestart voor de selectie van een nieuwe CFO, dat een veilige en stabiele transitie garandeert. De opvolgingsplanning voor de CFO-functie was een belangrijk agendapunt. De Raad van Bestuur voerde gesprekken om potentiële kandidaten te identificeren. De Raad van Bestuur besliste om Stijn Gaytant als opvolger van Els Verbraecken en tevens als nieuwe CFO van DEME te benoemen vanaf de lente van 2024, en zorgde zo voor een vlotte transitie.

Volledigheidshalve dient vermeld te worden dat de leden van het Executief Comité, alsook de Strategic Operations Director en de Chief Legal Officer de vergaderingen van de Raad van Bestuur bijwonen.

Aanwezigheidsgraad Raad van Bestuur

8
Vergaderingen

96%
Aanwezigheid

	Aanwezigheid
Luc Bertrand	8/8
John-Eric Bertrand	8/8
Luc Vandembulcke	8/8
Tom Bamelis	8/8
Piet Dejonghe	8/8
Koen Janssen	8/8
Christian Labeyrie	8/8
Leen Geirnaert	8/8
Kerstin Konradsson	7/8
Karena Cancilleri	3/5 ⁽³⁾

⁽³⁾ Er vonden slechts 5 vergaderingen van de Raad van Bestuur plaats sinds de benoeming van mevrouw Cancilleri tijdens de Jaarlijkse Algemene Vergadering van het bedrijf op 17 mei 2023.

Gedragscode inzake belangenconflicten

In het Charter (artikelen 2.12 en 4.8) maakte de Raad van Bestuur zijn beleid bekend inzake transacties tussen DEME Group NV of een ermee verbonden vennootschap enerzijds, en leden van de Raad van Bestuur of het Executief Comité (of hun naaste familieleden) anderzijds, die aanleiding kunnen geven tot een belangenconflict (al dan niet in de zin van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen). In 2023 hoefde geen enkele beslissing te worden genomen waarop dit beleid van toepassing was.

Gedragscode inzake financiële transacties

De Raad van Bestuur heeft zijn beleid inzake de voorkoming van marktmisbruik bekendgemaakt in het Charter (punt 7.3). Het Charter is in overeenstemming met Verordening (EU) nr. 596/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014, betreffende marktmisbruik en houdende intrekking van Richtlijn 2003/6/EG van het Europees Parlement en de Raad en de Richtlijnen 2003/124/EG, 2003/125/EG en 2004/72/EG van de Commissie.

Executief Comité

Samenstelling

CEO

Luc Vandenbulcke	Uitvoerend bestuurder
Overige leden	
Hugo Bouvy	Managing Director- Offshore Energy
Christopher Iwens	Managing Director - Dredging
Eric Tancré	Managing Director - Dredging / Managing Director - Infra
Els Verbraecken	Chief Financial Officer

Luc Vandenbulcke
(°1971, Belg)
CEO
Uitvoerend bestuurder

Luc Vandenbulcke is sinds 29 juni 2022 uitvoerend bestuurder van de Raad van Bestuur van DEME Group NV. Luc Vandenbulcke studeerde in 1994 af als burgerlijk ingenieur aan de KU Leuven. In 1996 behaalde hij een Master na Master als maritiem ingenieur aan de Polytechnische Universiteit van Catalonië in Barcelona, Spanje. Hij begon zijn loopbaan in 1998 als project engineer voor Hydro Soil Services, een onderdeel van DEME. In zijn volgende functies werkte Luc Vandenbulcke aan projecten in verschillende Europese landen. Hij is de oprichter en CEO van GeoSea NV (momenteel bekend als DEME Offshore Holding NV), een snelgroeiende entiteit binnen DEME Groep die een pionier is in de bouw van offshore windenergieparken. Op 1 januari 2019 werd Luc Vandenbulcke CEO van DEME en lid van het Executief Comité van DEME..

Hugo Bouvy
(°1970, Nederlander)
Managing Director
Offshore Energy

Hugo Bouvy studeerde af als burgerlijk ingenieur aan de Technische Universiteit Delft, waar hij ook een diploma in Offshore Engineering behaalde. Hij begon zijn loopbaan als Installation and Project Engineer op verschillende locaties in de Golf van Mexico. Hugo Bouvy was Area Manager voor de baggeractiviteitslijn van DEME in het Indiase subcontinent en in het Midden-Oosten. In 2011 werd hij lid van het DEME Management Team en bestuurder van verschillende entiteiten binnen DEME. Sinds 2019 is hij lid van het Executief Comité van DEME.

Christopher Iwens
(°1968, Belg)
Managing Director Dredging

Christopher Iwens studeerde in 1992 af als Master of Science in Environmental Sanitation aan de UGent. Hij begon zijn professionele reis in de milieusector voordat hij in 1997 bij DEME in dienst trad. Na verschillende operationele managementfuncties op projecten in België, Afrika en Duitsland, gaf hij leiding aan de expansie van DEME op het vlak van baggerwerken en offshore hernieuwbare energie in Duitsland en Noord-Europa in verschillende managementfuncties en als directeur van een aantal dochterondernemingen binnen DEME. In 2020 werd hij Area Director voor Asia Pacific en lid van het DEME Management Team. In 2023 werd hij benoemd tot Managing Director Dredging en werd hij lid van het Executief Comité van DEME.

Eric Tancré
(°1960, Belg)
Managing Director Dredging
Managing Director Infra

Eric Tancré studeerde in 1983 magna cum laude af als burgerlijk ingenieur aan de Universit  Catholique de Louvain (U.C.L.). Hij was korte tijd assistent-professor aan dezelfde universiteit voor hij bij FRANKI SA startte. In 1993 begon hij te werken voor DEME in de dochteronderneming Ecoterres SA, als Operations Manager. In 2000 werd hij Area Manager van Noord-Europese landen bij Dredging International NV, waar hij commerciële en operationele verantwoordelijkheden had. In 2006 werd hij lid van het DEME Management Team en in 2018 werd hij benoemd tot Area Director van Europa en General Manager van de Infra Marine-activiteiten binnen DEME. Een jaar later werd hij lid van het Executief Comité van DEME.

Els Verbraecken
(°1970, Belg)
CFO

Els Verbraecken behaalde haar diploma handelsingenieur aan de Katholieke Universiteit van Leuven in 1993 waar ze zich specialiseerde in Internationaal Business. Na haar studies was ze assistente aan het Instituut voor Europees Beleid. Bij Credendo, het Belgisch agentschap voor exportkredieten, specialiseerde ze zich in de analyse en het beheer van politieke en commerciële risico's. Ze ontwikkelde ook financiële netwerken in Centraal- en Oost-Europa. Na deze vaardigheden ongeveer een jaar te hebben aangewend binnen de Seghers Better Technology groep, werd ze Project Finance Manager voor DEME in 2001. Ze beheerde de projectrisico's, en stelde ook de financiële plannen en financieringsstructuren op voor de vele wereldwijde projecten van de DEME Groep. Sinds 2013 is ze CFO van de DEME Groep en in 2019 werd ze lid van het Executief Comité van DEME.

Wijzigingen in het Executief Comité

Els Verbraecken heeft vrijwillig ontslag genomen uit het Executief Comité vanaf 1 juli 2023. De leden van het Executief Comité willen haar bedanken voor haar waardevolle bijdragen aan de beraadslagingen en beslissingen van het Executief Comité.

Activiteitenverslag

Het Executief Comité heeft een adviserende functie (afzonderlijk van de Raad van Bestuur). Het is verantwoordelijk voor de bespreking van de algemene leiding van de Vennootschap, en staat de CEO bij in de uitoefening van zijn bevoegdheden. Het Executief Comité komt gewoonlijk twee keer per maand bijeen. Volledigheidshalve moet worden vermeld dat de Strategic Operations Director en de Chief Human Resources Officer de meeste vergaderingen van het Executief Comité bijwonen.

Aanwezigheidsgraad Executief Comité

20
Vergaderingen

90%
Aanwezigheid

	Aanwezigheid
Luc Vandenbulcke	20
Els Verbraecken	20
Hugo Bouvy	19
Christopher Iwens	19
Eric Tancré	12

Management Team

Samenstelling

CEO

Luc Vandenbulcke	Uitvoerend bestuurder
Overige leden	
Steven Bouckaert	General Manager Concessions
Hugo Bouvy	Managing Director Offshore Energy
Hans Casier	Chief Human Resources Officer
Dirk Defloor	Area Director Dredging Benelux
Bart De Poorter	General Manager Offshore Energy
Christopher Iwens	Managing Director Dredging
Amedeo Peyron	Area Director Dredging Middle East
Dirk Poppe	Area Director Dredging Asia Pacific, Managing Director Environmental
Steven Poppe	Area Director Dredging Africa & America
Ronny Simons	General Manager Infra
Eric Tancre	Managing Director Dredging, Managing Director Infra
Koen Vanderbeke	Strategic Operations Director
Kristof Van Loon	General Manager Concessions
Bart Verboomen	Head of Engineering and Technology Green Hydrogen
Els Verbraecken	Chief Financial Officer
Sofie Verlinden	Chief Legal Officer

In zijn taak om de strategie en het dagelijks bestuur van de onderneming te sturen, wordt het Executief Comité van DEME bijgestaan door het DEME Management Team. Het Management Team komt 7 keer per jaar bijeen. Hierboven vindt u de leden van het DEME Management Team op 28 maart 2024.

Auditcomité

Samenstelling

Voorzitter

Tom Bamelis	Niet-uitvoerend bestuurder
Overige leden	
Leen Geirnaardt	Onafhankelijk bestuurder
Christian Labeyrie	Niet-uitvoerend bestuurder
Koen Janssen	Niet-uitvoerend bestuurder

Tom Bamelis, Christian Labeyrie en Leen Geirnaardt beschikken over de vereiste expertise op het vlak van boekhouding en audit, zoals blijkt uit hun biografieën.

Activiteitenverslag

De Group Finance Directors en de Internal Audit Director woonden alle reguliere vergaderingen bij. Afhankelijk van de agenda en indien nodig namen andere vertegenwoordigers van DEME deel aan de vergaderingen, waaronder leden van het DEME Management Team en de afdeling Investor Relations van de Groep. De externe Commissaris van de Groep wordt op elke vergadering uitgenodigd. Voorafgaand aan de vergadering van het Auditcomité ontvingen de leden van het comité de beschikbare en respectievelijke financiële verslagen. Onderstaand overzicht omvat een aantal onderwerpen die in 2023 werden herzien en/of besproken tijdens bijeenkomsten van het Auditcomité:

- Op 16 februari 2023 besprak het Auditcomité samen met het financieel management van het bedrijf en de Commissaris het rapporteringsproces en de analyse van de jaarcijfers.

- De vergadering van 11 april 2023 was gericht op het ontwerp en de implementatie van een Tax Control Framework binnen de organisatie, afgestemd op de behoeften, de omvang en de specifieke zakelijke omgeving van het bedrijf. Het Auditcomité besprak de doelstellingen, de maturiteit, de principes voor verantwoorde belastingen, hun integratie in de fiscale strategie van DEME en hun concrete toepassing binnen de financiële en controleomgeving van DEME.
- Tijdens de vergaderingen van 5 mei en 18 augustus 2023 heeft het Auditcomité de kerncijfers en de hoogtepunten van het eerste en tweede kwartaal besproken, evenals de balansposten en de investeringen. Bovendien werd er aandacht besteed aan interne audit en controle. Tijdens de vergadering van 18 augustus 2023 presenteerde de externe Commissaris ook zijn auditplan voor 2023.

- Op 13 juni 2023 besprak het Audit Comité een aantal van wettelijke controles, de financiële kalender 2024 en de management brief, evenals enkele follow-up onderwerpen van vorige Auditcomités. .
- Tijdens de laatste vergadering van het jaar, op 10 november 2023, werd naast de bespreking van de kerncijfers en hoogtepunten van het derde kwartaal, de balansposten en investeringen en interne audit en controle, een overzicht gegeven van de verzekerings-set-up van het bedrijf en een update van het Tax Control Framework. Verder deelde de Internal Auditor Director de statusupdate van de interne auditactiviteiten voor 2023 en het interne auditplan voor 2024.

Het Auditcomité bracht uitvoerig verslag uit over de resultaten van elke vergadering aan de Raad van Bestuur.

Aanwezigheidsgraad Auditcomité

6
Vergaderingen

100%
Aanwezigheid

	Aanwezigheid
Tom Bamelis	6
Koen Janssen	6
Christian Labeyrie	6
Leen Geirnaardt	6

Remuneratiecomité

Samenstelling

Voorzitter

Luc Bertrand	Niet-uitvoerend bestuurder
--------------	----------------------------

Overige leden

Leen Geirnaardt	Onafhankelijk bestuurder
Kerstin Konradsson	Onafhankelijk bestuurder
Karena Cancelleri	Onafhankelijk bestuurder

Activiteitenverslag

Het Remuneratiecomité kwam vier keer bijeen in 2023.

Het Remuneratiecomité van 22 februari 2023 heeft de bezoldiging van de bestuurder van de DEME Groep en de leden van de comités voor het jaar 2022 vastgelegd. Het legde ook het bonusbudget vast voor het senior management voor het jaar 2022, dat de prestaties en financiële resultaten van DEME voor 2022 weerspiegelt. De individuele bonustoe wijzingen houden rekening met het beschikbare bonusbudget en met de individuele bijdrage tot de bedrijfsresultaten.

Op 27 maart 2023 heeft het Remuneratiecomité de

bezoldigingscomponenten en -niveaus van de leden van het Executief Comité en het Management Team van DEME uitgebreid besproken en herzien. De transitie van de statutaire leden van het Executief Comité naar het zelfstandigenstatuut en ermee samenhangende contractuele regelingen werden besproken en overeengekomen.

Een speciaal Remuneratiecomité op 5 mei 2023 heeft de opvolgings- en transitierelaties en -plannen bij het ontslag van mevrouw Els Verbraecken, Chief Financial Officer van DEME, onderzocht en bevestigd. Er werd ook overeengekomen dat, na de benoeming van mevrouw Karena Cancelleri als onafhankelijk bestuurder na de Jaarlijkse Algemene Vergadering, mevrouw Cancelleri

mevrouw Leen Geirnaardt zou vervangen als lid van het Remuneratiecomité.

Op 4 oktober 2023 heeft het Remuneratiecomité de aanpak, het proces en het budget voor de salarisherziening van januari 2024 en de bonussen voor 2023 voor het wereldwijde personeel van DEME besproken en goedgekeurd. Het Comité heeft zich ook gebogen over een voorstel voor de invoering van een aandelenoptieplan voor DEME, dat in het eerste kwartaal van 2024 zou worden goedgekeurd en geïmplementeerd.

Aanwezigheidsgraad Remuneratiecomité

4
Vergaderingen

100%
Aanwezigheid

	Aanwezigheid
Luc Bertrand	4
Leen Geirnaardt ⁽¹⁾	3
Kerstin Konradsson	4
Karena Cancelleri ⁽²⁾	1

⁽¹⁾ Mevrouw Geirnaert was lid van het Remuneratiecomité tot de Algemene Vergadering van 17 mei 2023, en woonde tot die datum alle vergaderingen van het Remuneratiecomité bij.

⁽²⁾ Mevrouw Cancelleri werd benoemd als lid van het Remuneratiecomité na de Algemene Vergadering van 17 mei 2023, en heeft sindsdien één vergadering van het Remuneratiecomité bijgewoond.

Benoemingscomité

Zoals vermeld in het Corporate Governance Charter van DEME werd de rol van het Benoemingscomité waargenomen door de Raad van Bestuur van DEME.

Op 27 maart 2023 besliste de Raad van Bestuur, in de rol van Benoemingscomité, om Karena Cancelleri voor te dragen als onafhankelijk bestuurder van de Venootschap, en dit voorstel voor te leggen aan de Jaarlijkse Algemene Vergadering van 17 mei 2023. In dezelfde vergadering heeft de Raad van Bestuur, in de rol van Benoemingscomité, beraadslaagd en beslist over de benoeming van Sofie Verlinden als Compliance Officer van de Venootschap.

Governance inzake duurzaamheid

Ons governancemodel inzake duurzaamheid focust op twee kernelementen:

Duurzame bedrijfsoplossingen verkennen
Onszelf voortdurend uitdagen om duurzamere oplossingen te ontwikkelen.

Uitmunten in onze activiteiten
Duurzame prestaties in onze dagelijkse activiteiten.

Er zijn vijf belangrijke lagen in onze governancestructuur:

01. Raad van Bestuur

Specifieke duurzaamheidsthema's met betrekking tot veiligheid en de vermindering van de BKG-emissies staan op de agenda van elke vergadering van de Raad van Bestuur. De algemene vooruitgang van de implementatie van de duurzaamheidsstrategie wordt éénmaal per jaar besproken.

02. Executief Comité

Onze duurzaamheidsprogramma's worden jaarlijks door het Executief Comité beoordeeld en goedgekeurd, samen met de ermee verbonden doelstellingen en richtpunten.

CEO

Luc Vandenbulcke	Uitvoerend bestuurder
Overige leden	
Christopher Iwens	Managing Director Dredging
Els Verbraecken	Chief Financial Officer
Eric Tancré	Managing Director Dredging, Managing Director Infra
Jan Gabriel	Head of Fleet Construction & Conversion Department
Koen Vanderbeke	Strategic Operations Director
Jiska Verhulst	Sustainability Director
Olivier Maes	Strategic Planning & Growth Director
Dirk Poppe	Area Director Dredging Asia Pacific, Managing Director Environmental
Hans Casier	Chief Human Resources Officer
Hugo Bouvy	Managing Director Offshore Energy

03. Duurzaamheidsraad

De Duurzaamheidsraad geeft advies over zowel strategische als operationele duurzaamheidsonderwerpen, om ervoor te zorgen dat beslissingen die hiermee verband houden in overeenstemming zijn met de waarden, duurzaamheidsstrategie en doelstellingen van DEME. In 2023 vergaderde de Duurzaamheidsraad tweemaandelijks om de prestaties van onze projectportfolio en de geboekte vooruitgang van onze strategische en operationele doelstellingen te evalueren.

04. Duurzaamheidsteam

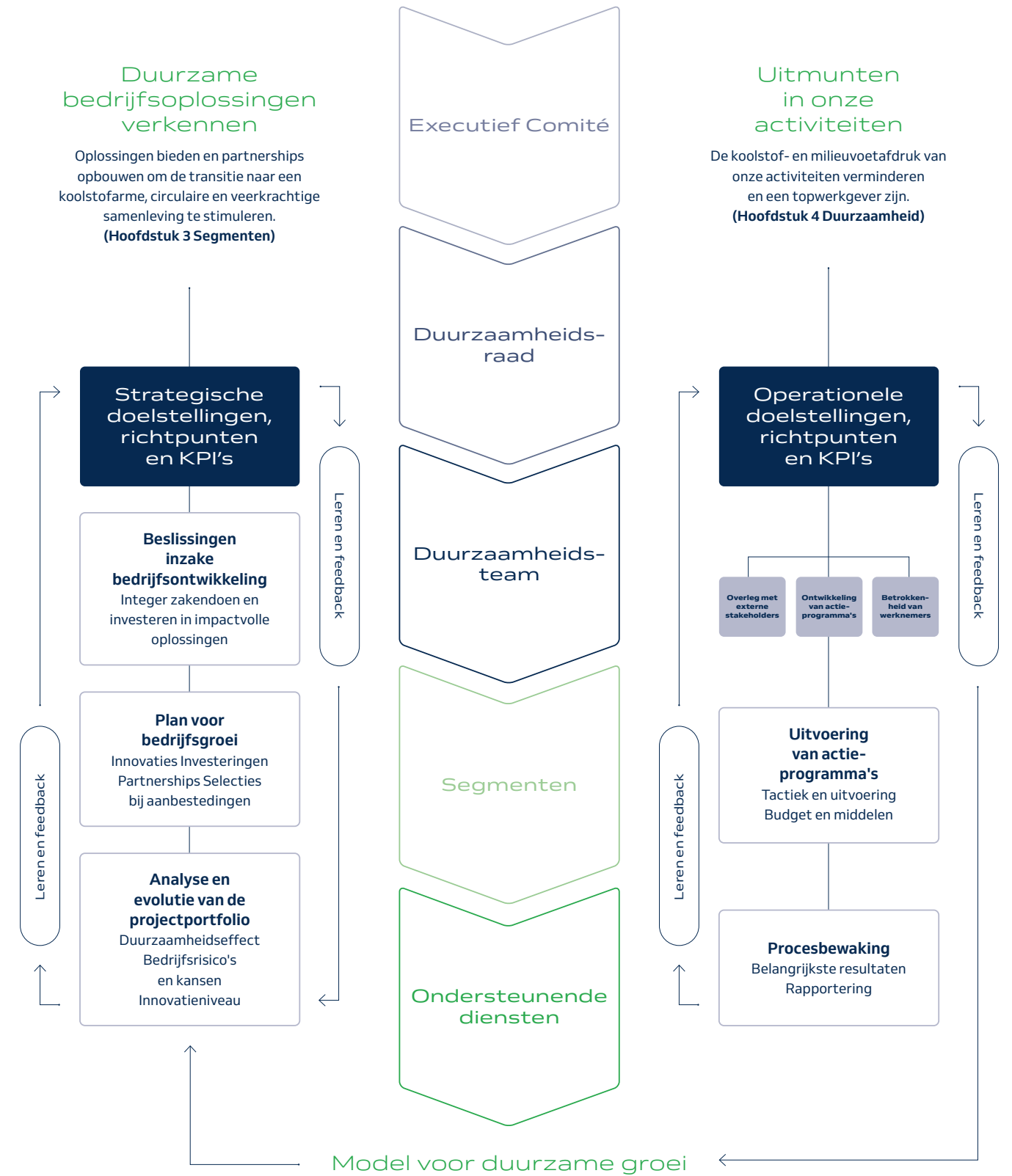
Het Duurzaamheidsteam is verantwoordelijk voor het verankeren van duurzaamheid in onze bedrijfsvoering.

05. Proceseigenaren

Er werden Duurzaamheidsambassadeurs aangesteld binnen de segmenten, Programmaleiders binnen de ondersteunende diensten en Tender Single Point of Contacts (SPOC's) voor duurzaamheid ter ondersteuning van de verdere implementatie van de operationele duurzaamheidsdoelstellingen, -richtpunten en -maatregelen in de hele organisatie.

Duurzame bedrijfsoplossingen verkennen
Oplossingen bieden en partnerships opbouwen om de transitie naar een koolstofarme, circulaire en veerkrachtige samenleving te stimuleren. (Hoofdstuk 3 Segmenten)

Uitmunten in onze activiteiten
De koolstof- en milieuoetadruk van onze activiteiten verminderen en een topwerkgever zijn. (Hoofdstuk 4 Duurzaamheid)

Informatie verstrekt aan en duurzaamheidskwesities behandeld door de Raad van Bestuur en het Auditcomité

Deze tabel geeft een overzicht van de informatie verstrekt aan de Raad van Bestuur en het Auditcomité en de duurzaamheidskwesities die werden besproken tijdens hun vergaderingen.

Toezichhoudend orgaan	ESG-onderwerpen	Onderwerpen	Frequentie
Raad van Bestuur	BKG-emissies	Voortgangsupdate over prestatie-KPI 'Koolstofarme brandstof' versus doelstelling voor duurzaamheidsleningen	Elke vergadering
		Voortgang doelstellingen voor beperking van BKG-emissies 2050 & 2030	Tweemaal per jaar
	Energie-efficiëntie	Energie-efficiëntiemaatregelen voor de hele vloot	Ad hoc
	Veiligheid	Voortgangsupdate over veiligheidsprestaties	Elke vergadering
	Duurzame innovatie	Innovatie aandachtspunten 2023 (campagnes & technologieverkenning) — Patenten en IP-beheer — Update van Innovatiecampagnes 4Future & DEMEx	Ad hoc
	Verantwoord Ondernemen	Klokkenluidersregeling — Compliance activiteitenverslag 2022 en actieplan 2023 (due diligence overzicht, compliancebeleid, opleiding, etc.)	
	Alle materiële ESG-onderwerpen	Bijwerken ESG-KPI's en jaarlijkse prestaties ten opzichte van gestelde doelen	Eénmaal per jaar
Auditcomité	Alle materiële ESG-onderwerpen	Bijwerken ESG-KPI's en jaarlijkse prestaties ten opzichte van gestelde doelen	Eénmaal per jaar

Diversiteitsbeleid

DEME Groep is overtuigd van de positieve invloed van een personeels- en tewerkstellingsbeleid en praktijken die op diversiteit gebaseerd zijn. Daarom beschouwt DEME Groep het aantrekken, ontwikkelen en begeleiden van getalenteerde medewerkers als prioriteit. De samenstelling van onze Raad van Bestuur en ons Executief Comité weerspiegelt ook ons diversiteitsbeleid in termen van professionele achtergrond, vaardigheden en geslacht.

Wat de samenstelling van het Executief Comité betreft (zie Charter, punt 4.2),

moet de Raad van Bestuur er ook op toezien dat de leden een diverse professionele achtergrond hebben en over complementaire vaardigheden beschikken. De Raad van Bestuur streeft ernaar dat de langetermijnvisie van DEME Groep ondersteund wordt door kaderleden die de waarden van de onderneming actief uitdragen en in die zin bijdragen tot waardecreatie. Dit vertaalt zich onder meer in een voorkeur om aan getalenteerde medewerkers loopbaanmogelijkheden binnen DEME Groep te bieden.

Alle leden van het Executief Comité werden benoemd vanuit DEME Groep op basis van hun persoonlijke verdiensten.

Tor slot investeert DEME ook permanent in opleiding, ontwikkeling, loopbaanbegeleiding en het retentie van personeelsleden. Dat gebeurt door een combinatie van verbreding en verdieping van kennis via opleidingsprogramma's, seminars en workshops, loopbaanperspectieven binnen DEME Groep en via een marktconform en competitief remuneratiebeleid.

Comply or Explain ('Pas toe of leg uit')

Het Charter van DEME Group NV voldoet aan de bepalingen van de Code (zoals toegepast in 2023), met uitzondering van de onderstaande punten:

- **Bepaling 4.19** van de Code, die vereist dat de Raad van Bestuur een Benoemingscomité opricht waarvan de meerderheid van de leden bestaat uit onafhankelijke, niet-uitvoerende leden van de Raad van Bestuur. De voltallige Raad van Bestuur neemt zelf de functie waar van Benoemingscomité bij DEME Group NV.
- **Bepaling 3.4** van de Code die vereist dat ten minste drie bestuurders als onafhankelijk worden beschouwd volgens de criteria in de Code. Het bedrijf voldeed aan deze bepaling vanaf de Jaarlijkse Algemene Vergadering van 17 mei 2023: tijdens die vergadering werd de derde onafhankelijke bestuurder van het bedrijf benoemd.
- **Bepaling 5.2** van de Code, die vereist dat het Benoemingscomité het benoemingsproces leidt en geschikte kandidaten aanbeveelt aan de Raad van Bestuur.

Gelet op het belang van (her)benoemingsprocessen voor de Vennootschap, acht de Raad van Bestuur het momenteel aangewezen om zelf de rol van Benoemingscomité te vervullen en op die wijze, als collegiaal orgaan, dergelijke processen te leiden en volledig betrokken te zijn bij de voorbereiding van enige aanbevelingen of voorstellen in dit verband.

Jaarlijkse Algemene Vergadering

De Jaarlijkse Algemene Vergadering wordt gehouden op de derde woensdag van mei om 14 uur CET.

Dit jaar zal de Jaarlijkse Algemene Vergadering van de onderneming plaatsvinden op woensdag 15 mei 2024. De aandeelhouders kunnen in principe de vergadering fysiek bijwonen of stemmen bij volmacht.

Remuneratierapport

Het remuneratiebeleid van DEME beoogt marktconforme en billijke bezoldigingsniveaus en -componenten voor al zijn medewerkers in de landen waar ze worden tewerkgesteld/ waar ze opdrachten uitvoeren. De praktijken van DEME weerspiegelen ook de verloningskaders en de gangbare marktpraktijken van de landen waarin het actief is.

DEME heeft drie grote groepen medewerkers in dienst: bedienden, (boord)bemanning en arbeiders.

Voor de bedienden hanteert DEME een functiewaarderingsmethode die een functiefamilie en een structuur per functieniveau biedt ter ondersteuning van de interne loopbaanontwikkeling. DEME's 'Career Map' schetst een transparant kader voor loopbaanontwikkeling. Het landenspecifieke bezoldigingsbeleid en de bezoldigingspraktijken voor gelijkwaardige functieniveaus binnen verschillende functiefamilies weerspiegelen een benchmark van de markt voor bezoldigingsniveaus en -componenten, en garanderen een billijke bezoldiging.

Voor bemanningsleden en arbeiders weerspiegelen de bezoldigingspraktijken van DEME de toepasselijke (inter) nationale, regionale en/of sectorale (collectieve) overeenkomsten, aangevuld met looncomponenten die specifiek zijn voor DEME (bv. koopkrachtpremie, veiligheidspremie...).

De leden van DEME's Executief Comité zijn in juli 2023 overgestapt naar het zelfstandigenstatuut. De bezoldigingsniveaus worden gebenchmarkt met een referentiegroep van Europese topmanagers. Die benchmark bevat gegevens over de meest relevante talentenpool voor deze functies in het Executief Comité die werkzaam zijn in de industriële sector, met een gelijkwaardige complexiteit en internationale reikwijdte.

De bezoldigingscomponenten van de statutaire leden van het Executief Comité van DEME worden herzien en goedgekeurd door het Remuneratiecomité van DEME en door de Raad van Bestuur. Deze bezoldigingscomponenten bestaan uit:

- Een jaarlijkse bezoldiging, betaald in 12 maandelijkse termijnen, die de rol en verantwoordelijkheden, de kenmerken van de job, de ervaring en de vaardigheden weerspiegelt
- Een incentive op korte termijn (variabele bonus) die de prestaties en de bijdrage weerspiegelt. Het jaarlijkse budget hiervoor wordt bepaald in functie van de jaarlijkse bedrijfsprestaties van DEME op een reeks financiële en veiligheids-KPI's, zoals goedgekeurd door de Raad van Bestuur van DEME: Frequentiegraad ongevallen met werkverlet (LTI), EBITDA, nettowinst en schuldgraad
- Een voordelenpakket met verzekeringen dat de gangbare praktijken in het land of de markt weerspiegelt. Gewoonlijk omvatten deze programma's een pensioenplan met vaste bijdrageregeling, een hospitalisatieverzekering en een verzekering tegen invaliditeit en overlijden in dienstverband
- Een programma met secundaire arbeidsvoorwaarden dat de gangbare praktijken in het land of de markt weerspiegelt, met voornamelijk een budget voor een bedrijfswagen
- De invoering van een incentive op lange termijn wordt nog steeds in overweging genomen

De bezoldiging van de Raad van Bestuur van DEME, inclusief de niet-uitvoerende bestuurders en exclusief de CEO van DEME, bestaat uit een jaarlijkse vaste component, aangevuld met een vergoeding voor elke bijgewoonde vergadering en een eventuele dekking van de internationale reiskosten.

Raad van Bestuur (in euro)	Jaarlijkse vergoeding	Aanwezigheidsvergoeding	Internationale Reisvergoeding
Voorzitter van de Raad van Bestuur	100.000	2.500	-
Niet-uitvoerende bestuurder	50.000	2.500	-
Onafhankelijk bestuurder	50.000	2.500	2.500

Auditcomité (in euro)	Jaarlijkse vergoeding	Aanwezigheidsvergoeding	Internationale Reisvergoeding
Voorzitter van het Auditcomité	10.000	2.500	-
Lid van het Auditcomité	7.500	2.500	-

Remuneratiecomité (in euro)	Jaarlijkse vergoeding	Aanwezigheidsvergoeding	Internationale Reisvergoeding
Voorzitter van het Remuneratiecomité	7.500	2.500	-
Lid van het Remuneratiecomité	5.000	2.500	-

Vergoeding voor 2023

Dit verslag heeft betrekking op de vergoeding van de Raad van Bestuur van DEME voor 2023.

Raad van Bestuur

Raad van Bestuur (in euro)		Jaarlijkse vergoeding	Aanwezigheidsvergoeding
Luc Bertrand	Voorzitter van de Raad van Bestuur	100.000	20.000
John-Eric Bertrand	Niet-uitvoerend bestuurder	50.000	20.000
Tom Bamelis	Niet-uitvoerend bestuurder	50.000	20.000
Piet Dejonghe	Niet-uitvoerend bestuurder	50.000	20.000
Koen Janssen	Niet-uitvoerend bestuurder	50.000	20.000
Christian Labeyrie	Niet-uitvoerend bestuurder	50.000	20.000
Luc Vandenbulcke	Uitvoerend bestuurder	-	-
Leen Geirnaardt	Onafhankelijk bestuurder	50.000	20.000
Kerstin Konradsson	Onafhankelijk bestuurder	50.000	15.000
Karena Cancillieri	Onafhankelijk bestuurder	29.167	7.500

Auditcomité (in euro)		Jaarlijkse vergoeding	Aanwezigheidsvergoeding
Tom Bamelis	Voorzitter van het Auditcomité	10.000	15.000
Koen Janssen	Lid van het Auditcomité	7.500	15.000
Christian Labeyrie	Lid van het Auditcomité	7.500	15.000
Leen Geirnaardt	Lid van het Auditcomité	7.500	15.000

Remuneratiecomité (in euro)		Jaarlijkse vergoeding	Aanwezigheidsvergoeding
Luc Bertrand	Voorzitter van het Remuneratiecomité	7.500	7.500
Leen Geirnaardt	Lid van het Remuneratiecomité	5.000	5.000
Kerstin Konradsson	Lid van het Remuneratiecomité	5.000	7.500
Karena Cancillieri	Lid van het Remuneratiecomité	2.917	2.500

Vergoeding van de CEO

(in duizenden euro)	2023	2022	2021
Vast jaarsalaris	534	343	330
Variabele vergoeding op korte termijn	1.452	1.454	1.194
Variabele vergoeding op lange termijn	-	-	-
Totaal	1.986	1.797	1.524
Groepsverzekering/Bijdragen in pensioenplannen	87	62	50
Andere voordelen	3	3	3

Het jaarsalaris van 2023 bevat een uitzonderlijk vervroegd enkel en dubbel vakantiegeld-uitkering bij de overgang naar de status van zelfstandige.

Totale vergoeding van het Executief Comité (excl. CEO)

(in duizenden euro)	2023	2022	2021
Vast jaarsalaris	1.436	1.260	1.197
Variabele vergoeding op korte termijn	3.044	3.937	2.984
Variabele vergoeding op lange termijn	-	-	-
Totaal	4.480	5.197	4.181
Groepsverzekering/Bijdragen in pensioenplannen	237	463	383
Andere voordelen	15	17	18

Het DEME-aandeel

Info over het aandeel

DEME Group NV of DEME Groep (de 'Vennootschap' of 'DEME') wordt verhandeld op de gereguleerde markt van Euronext Brussel, onder het symbool 'DEME'. De verhandeling startte op 30 juni 2022.

Euronext Brussel	DEME.BR
Het DEME-aandeel	ISIN BE0974413453
Bloomberg	DEME:BB

Het uitstaande aandelenkapitaal en het aantal aandelen van de Vennootschap op 31 december 2023 is als volgt:

Aandelenkapitaal (in euro)	33.193.861
Totaal aantal stemrechtverlenende effecten	25.314.482
Totaal aantal stemrechten	25.314.482

Aandeelhoudersstructuur

Na de beursgang van DEME Group NV bleven Ackermans & Van Haaren NV ('AvH') en VINCI Construction SAS referentieaandeelhouders voor de Vennootschap met belangrijke aandeelhoudersposities. Onderstaande tabel geeft een overzicht van deze posities en het maatschappelijk kapitaal van de Vennootschap dat vrij verhandelbaar is.

Per 31 december 2023

Aandeelhouder	Aantal aandelen	Aandelen % (afgerond)
Ackermans & van Haaren NV	15.725.684	62,12%
VINCI Construction SAS	3.066.460	12,11%
Free float	6.522.338	25,77%

Een studie van het wereldwijde aandeelhouderschap van DEME, uitgevoerd in de maand oktober 2023, bracht bijna 99% van de aandeelhouders van het bedrijf in kaart.

De twee referentieaandeelhouders bezitten samen 74% van de aandelen. Daarnaast hebben institutionele aandeelhouders ongeveer 14% van de aandelen in handen, terwijl de retail community ongeveer 11% in handen heeft. Geografisch gezien is België de regio met het grootste aandelenbezit in DEME, gevolgd door Frankrijk, Luxemburg, de VS en het VK.

Prestaties van het DEME-aandeel

Terugblik 2023

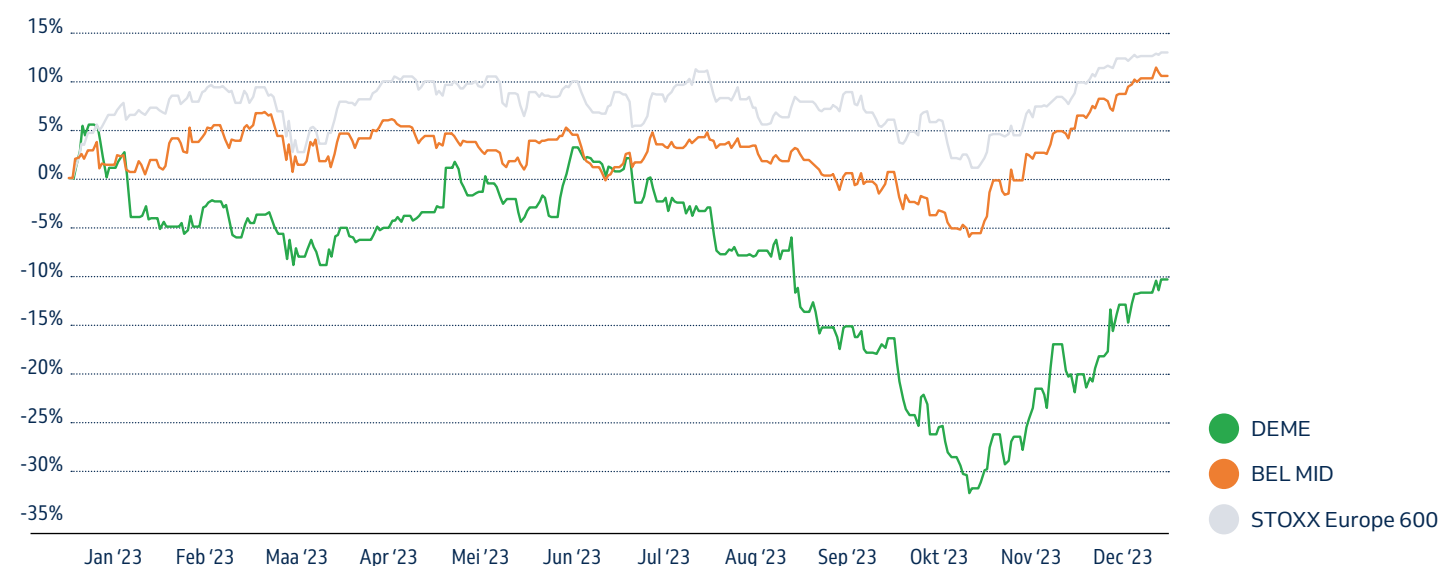
DEME Groep werd eind juni 2022 beursgenoteerd, en bereikte op die manier een belangrijke mijlpaal. In de daaropvolgende 18 maanden heeft het bedrijf zijn nieuwe status met veel toewijding ingevuld, door consistente rapporteringscycli op te zetten en te voldoen aan de verplichtingen die inherent zijn aan een beursnotering. Dit omvatte o.a.: voeren van earnings calls, bijeenroepen van DEME's eerste Jaarlijkse Algemene Vergadering als beursgenoteerd bedrijf en actief in contact treden met zowel sell-side als buy-side investeerders. Terwijl DEME vormgaf aan zijn investor relations-strategie, begon het ook een lovenswaardig trackrecord op te bouwen. Hierdoor kregen de stakeholders een duidelijker inzicht in de identiteit en de communicatiestijl van het bedrijf.

Een terugblik op 2023 leert dat het eerste volledige jaar van DEME als beursgenoteerde entiteit een positieve start kende, met een koers die begin januari een hoogtepunt bereikte van 134 euro. Tijdens de eerste helft van het jaar bleef het aandeel relatief stabiel en schommelde het tussen 110 en 130 euro. Door de bezorgdheid over de offshore markt daalde de aandelenkoers evenwel, en bereikte ze eind oktober een dieptepunt van 84 euro. DEME toonde echter veerkracht en sloot het jaar af met een koers van 111 euro. Het aandeel kende een daling van ongeveer 10% tijdens het jaar, in tegenstelling tot de BEL 20-index, die een relatief stabiele prestatie kende in 2023.

DEME slotkoers

Koersverloop DEME vs. geselecteerde indexen

Aandeel Indicatoren

(in euro)

	2023	2022
Gemiddelde slotkoers	113,1	113,8
Hoogste slotkoers	130,8	127,6
Laagste slotkoers	84,6	100,0
Slotkoers op 31 december	111,4	124,0
Beurskapitalisatie op 31 december (in miljoen euro)	2.820	3.139
Winst per aandeel (gewoon en verwaterd)	6,43	4,45
Brutodividend	2,10	1,50
Nettodividend	1,47	1,05
Rendement op eigen vermogen (ROE) ⁽¹⁾	8,5%	6,4%
Brutodividend rendement ⁽²⁾	1,9%	1,2%
Jaarlijks rendement op het aandeel ⁽³⁾	-9,0%	15,9%
Uitkeringsratio ⁽⁴⁾	33%	33%
Koers-winstverhouding ⁽⁵⁾	17,3	27,9

⁽¹⁾ Rendement op eigen vermogen wordt berekend als de nettowinst (Aandeel van de Groep) gedeeld door het eigen vermogen.

⁽²⁾ Brutodividend gedeeld door de aandelenkoers op het einde van het jaar.

⁽³⁾ De combinatie van de stijging of daling van de aandelenkoers gedurende het jaar en het uitgekeerde brutodividend in het jaar, gedeeld door de slotkoers van het aandeel van het voorgaande jaar.

⁽⁴⁾ De uitkeringsratio wordt berekend als het jaarlijkse brutodividend per aandeel gedeeld door de winst per aandeel.

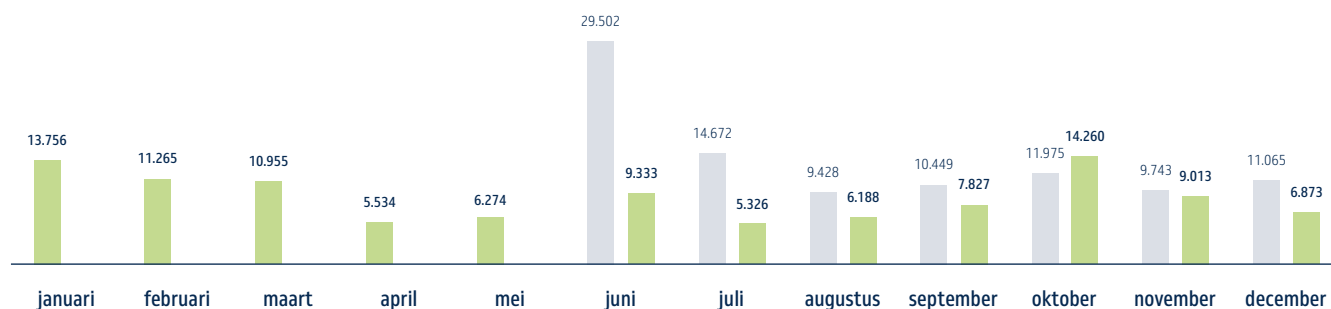
⁽⁵⁾ Aandelenkoers op het einde van het jaar gedeeld door de winst per aandeel.

Liquiditeit

(in euro)

	Venue	2023	2022
Totaal aantal verhandelde aandelen per jaar	Euronext	2.284.010	1.482.514
Gemiddeld aantal verhandelde aandelen per dag	Euronext	8.957	11.316
Totaal jaarlijks volume van verhandelde aandelen in omzet (in miljoen euro)	Euronext	256,33	167,85
Vrij verhandelbare omloopsnelheid (in %)	Euronext	35,2	

Dagelijks gemiddeld aantal verhandelde aandelen per maand

● 2023

● 2022

DEME's investeringsdossier

De basis van DEME's investeringspropositie steunt op verschillende sleutelattributen:

01.

DEME is **marktleider** in **gezonde sectoren** die gekenmerkt worden door **hoge toetredingsdrempels**.

02.

Het bedrijf streeft naar een **aanhoudend groeitraject**, in lijn met de blijvende trends die inherent zijn aan elke sector waarin het actief is.

03.

DEME beschikt over één van **de meest uitgebreide en technologisch geavanceerde vloeten ter wereld**, en combineert deze troef met **gekwalificeerde medewerkers** en **bijna 150 jaar** ervaring in de sector.

04.

DEME hecht veel belang aan **ESG-principes** en **veiligheid**, en integreert ze in het hart van zijn activiteiten.

05.

DEME staat bekend om zijn betrouwbaarheid, en heeft een **aantrekkelijk financieel profiel** dat verankerd is in een robuuste balans.

06.

Dankzij een doorgedreven diversificatie beheert DEME een **activiteiten-portefeuille** die de blootstelling aan risico's tot een minimum beperkt.

Vergoeding van de aandeelhouders

Dividendbeleid

Elk aandeel geeft de houder recht op een evenredig deel op deelname in dividenden. Alle aandelen nemen evenredig deel in de winst van de Vennootschap (indien van toepassing).

In functie van de winst, de financiële toestand, de kapitaalvereisten en andere factoren die door de Raad van Bestuur belangrijk worden geacht, de beschikbaarheid van uitkeerbare reserves en de goedkeuring door de aandeelhoudersvergadering, is de Vennootschap van plan om een jaarlijks niet-cumulatief dividend vast te stellen en uit te keren aan haar aandeelhouders op basis van een beoogde uitkeringsratio van 33% van de nettowinst van de Groep. Er kan niet worden gegarandeerd of dividenden of soortgelijke uitkeringen in de toekomst zullen worden uitgekeerd, en, indien zij worden uitgekeerd, kunnen er geen garanties worden gegeven over het bedrag daarvan.

Het dividend wordt vastgesteld door de Raad van Bestuur en voorgelegd aan de Jaarlijkse Algemene Vergadering aan het einde van elk boekjaar.

Dividend

De Raad van Bestuur van DEME zal aan de Algemene Vergadering een brutodividend voorstellen van 2,10 euro per aandeel in 2024. Onder voorbehoud van goedkeuring door de Algemene Vergadering en de Raad van Bestuur wordt voorgesteld om de betalingsdatum vast te leggen op 27 mei 2024.

In 2023 en op basis van het resultaat van 2022 bedroeg het brutodividend 1,50 euro per aandeel.

Ex-dividenddatum	21 mei 2024
Registratiedatum	22 mei 2024
Betalingsdatum dividend	27 mei 2024

Analisten

DEME werkt samen met acht institutionele sell-side analisten als onderdeel van ons investor relations programma. Het onderhoudt zijn interacties op consequente wijze via regelmatige communicatie, die kan worden ingegeven door ontwikkelingen in de sector, persberichten van DEME of deelname aan conferenties en roadshows. In 2023 organiseerde DEME een 'Analyst Lunch with Management', een initiatief dat DEME in 2024 wil voortzetten. Bovendien heeft DEME eind 2023 een formele consensus-collection oefening gehouden. In de toekomst wil het deze oefening om de twee jaar houden, gelijktijdig met de publicatie van zijn jaar- en halfjaarresultaten.

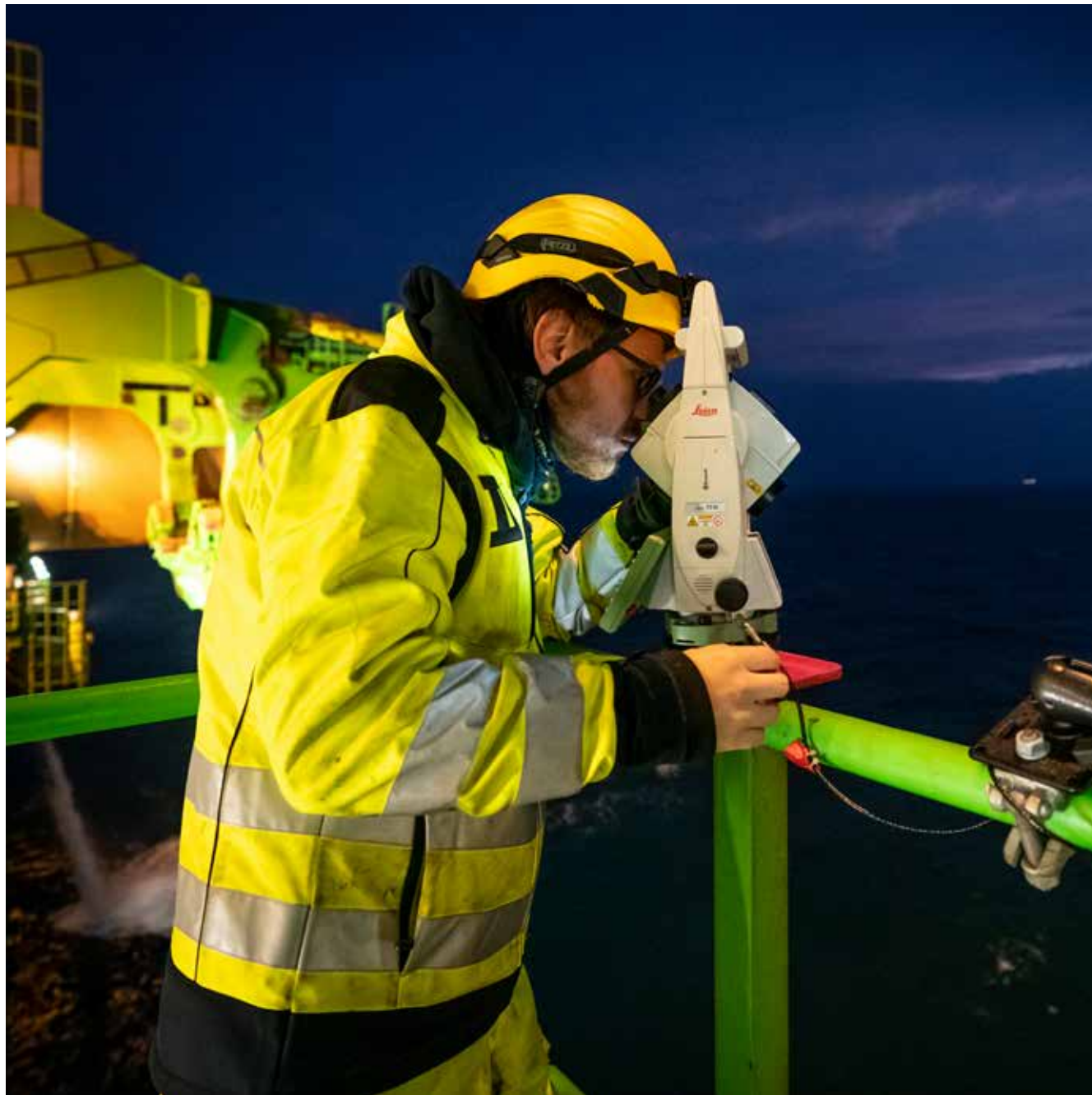
Broker	Analist
ABN Amro ODDO BHF	Thijs Berkelder
Bank Degroof Petercam SA	Luuk van Beek
Berenberg	Christoph Greulich
BNP Paribas	Thomas Martin - Daniel Thomson
ING	Tijs Hollestelle
Jefferies	David Kerstens
KBC Securities	Guy Sips
Kepler Cheuvreux	Andre Mulder

Financiële kalender 2024

Publicatie van Jaarverslag 2023	28 maart 2024
Trading update kwartaalresultaten Q1 2024	14 mei 2024
Algemene Vergadering	15 mei 2024
Betalingsdatum dividend	27 mei 2024
Halfjaarresultaten 2024	29 augustus 2024
Trading update kwartaalresultaten Q3 2024	14 november 2024

Risicobeheer

In het kader van zijn bedrijfsvoering is DEME blootgesteld aan een brede waaier van risico's die zijn vermogen kunnen beïnvloeden om zijn bedrijfsdoelstellingen te bereiken en zijn bedrijfsstrategie succesvol uit te voeren. Bij risicobeheer gaat het erom de risico's te identificeren, evalueren en prioriteren, waarna een gestructureerd en continu proces volgt om de waarschijnlijkheid en de impact van onvoorziene gebeurtenissen op te volgen, te beheren en te beperken, of de kansen maximaal te benutten.

Overzicht van de verschillende risicodomeinen en risico items

Industrie & marktrisico's

- Macro-economische ontwikkelingen
- Geopolitieke ontwikkelingen
- Kapitaalintensief karakter van de sector
- Concurrentie
- Investerings in onbewezen markten

Financiële risico's

- Financiering
- Marktrisico's: Renterisico's
- Marktrisico's: Wisselkoersrisico's
- Marktrisico's: Prijs- en grondstoffenrisico
- Krediet- en tegenpartijrisico's
- Liquiditeitsrisico's

Bedrijfsrisico's

- Risico's inzake projectmanagement en -uitvoering
- De vereiste goedkeuringen, licenties en vergunningen behouden en vernieuwen
- Onzekerheid of het project daadwerkelijk wordt gerealiseerd
- Risico's van derden
- Milieu- en klimaatrisico's

Juridische en regelgevende risico's

- Naleving van, en wijzigingen in wetten
- Wettelijke en reglementaire compliancerisico's inzake antitrust, antiwitwas en anticorruptie
- Naleving van en wijzigingen aan milieu-, gezondheids- en veiligheidswetgeving
- Belastingrisico's
- Geschillen

IT-Gerelateerde risico's

- IT-gerelateerde risico's
- Cyberbeveiligingsrisico's

Overige risico's

- Werkgelegenheid
- Intellectuele eigendom
- Uitbraak van pandemie

Klimaat- en milieurisico's

- Risico van klimaattransitie
- Fysieke klimaatrisico's
- Specifieke milieurisico's

Een algemene beschrijving van deze risico's, hun potentiële impact en hun respectieve risicobeheersing en -controle is te vinden in hoofdstuk 7 Bijlage - Risicobeoordeling.

Controleomgeving

De controleomgeving kan worden omschreven als het systeem dat door het management ontwikkeld en toegepast werd en dat bijdraagt tot het beheer van de activiteiten van de Groep, de algemene werking en het juiste gebruik van zijn activa, in lijn met de doelstellingen van de Groep en de complexiteit van zijn activiteiten.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de controleomgeving van DEME.

Die bestaat uit beleidslijnen, procedures en afdelingen die ervoor zorgen dat de interne controles doeltreffend werken.

01. DEME's risicobeheer en controlesysteem

Het risicobeheer en controlesysteem van DEME is gebaseerd op het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen en het Corporate Governance Charter van DEME. Beide zijn beschikbaar op het investeerdersportaal van DEME dat meer informatie bevat over de manier waarop de risico's geïntegreerd en beheerd worden in het kader van zijn deugdelijk bestuur.

02. Doelstellingen

Bij de beoordeling van risico's en opportuniteiten worden steeds de volgende doelstellingen voorgesteld om een gerichte context te bieden in het besluitvormingsproces.

- Operationele en strategische doelstellingen
- Continuïteit & Operationele uitmuntendheid
- Naleving van alle toepasselijke wet- en regelgeving
- Correcte en tijdige financiële rapportering

03. Governance

Het risicobeheer en controlesysteem van DEME is gebaseerd op het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen en het Corporate Governance Charter van DEME. Beide zijn beschikbaar op het investeerdersportaal van DEME dat meer informatie bevat over de manier waarop de risico's geïntegreerd en beheerd worden in het kader van zijn deugdelijk bestuur.

- Het risicobeheer en de controleprocessen worden actief ondersteund door de **Raad van Bestuur** en de respectieve comités van de Raad van Bestuur.
- Zij begrijpen de risico's waarmee DEME geconfronteerd wordt, en zien erop toe dat deze effectief beheerd worden. Daarbij zijn de **CEO** en het **Executief Comité** volledig betrokken bij het risicobeheer.
- Bovendien zijn risicobeperking en -controle een kerntaak van **DEME's Management Team** en bij uitbreiding van **alle kaderleden met managementverantwoordelijkheden, zowel in de verschillende segmenten als in een van de functionele domeinen van het bedrijf.**

04. Huidige programma's en systemen

DEME beschikt over een reeks ondersteunende programma's, systemen, beleidslijnen en procedures die de basis vormen voor zijn interne controleomgeving. Die omvatten:

Code voor ethiek en zakelijke integriteit

Eerst en vooral is er de Code voor ethiek en zakelijke integriteit. Het is de persoonlijke verantwoordelijkheid van iedereen om deze Code na te leven. Dit geldt voor alle bestuurders, bedrijfsvertegenwoordigers, personeel en bemanning, voltijdse en deeltijdse werknemers (vast en tijdelijk), of ze nu op contractbasis of op freelancebasis werken voor DEME en zijn filialen.

De principes van de Code zijn eenvoudig én helder: op elk moment de toepasselijke wet- en regelgeving naleven, integer en eerlijk handelen, en ongepast gedrag vermijden, of zelfs de schijn ervan. De Code heeft betrekking op belangrijke domeinen zoals de bescherming van mensen en bedrijfsmiddelen, principes ter voorkoming van discriminatie en intimidatie, tegengaan van omkoping en corruptie, naleving van internationale handelswetten en boekhoudkundige normen en administratie.

Om ervoor te zorgen dat iedereen de Code begrijpt en correct toepast in zijn dagelijkse activiteiten, worden regelmatig verplichte opleidings sessies georganiseerd. Bovendien verwacht DEME van elke derde partij waarmee het zaken doet, dat ze de principes van de Code respecteert en ernaar handelt.

Projectuitvoering

Ten tweede houdt DEME er op het vlak van projectuitvoering een universele projectaanpak op na, van evaluatie en voorbereiding tot uitvoering, met inbegrip van de manier waarop deze worden beheerd. Tijdens de aanbesteding wordt de 'Acquisition & Tender Management Manual' (ATMM) gebruikt, terwijl het 'Project Management System (PMS) Framework' wordt toegepast tijdens de levenscyclus van het project. Beide zijn met elkaar verbonden door middel van de 'Project Lifecycle and Governance Manual'.

Handtekeningsbevoegdheid

Ten derde is er de interne procedure voor handtekeningsbevoegdheid die geldig is voor de goedkeuring van alle verbintenissen van DEME Groep met externe partijen. Het doel is om de procedure in de hele organisatie te stroomlijnen. Ze omvat de goedkeuring van uitgaande kooporders, contracten, facturen, enz. Om dit doel te bereiken heeft DEME de 'Internal Approval Solution' ontwikkeld om de beperkte lijst van medewerkers te controleren die handtekeningsbevoegdheid hebben tot een bepaalde geldlimiet.

Geïntegreerde softwareoplossingen

Ten vierde heeft DEME gekozen voor geïntegreerde softwareoplossingen in al zijn dochterondernemingen. Dit garandeert een consistente aanpak.

Voor de boekhouding gebruikt DEME voornamelijk Microsoft Dynamics 365 met een lopend uitrolplan voor legacy-entiteiten die AX 2009 en AX 2012 gebruiken. D365 zorgt voor een uniforme verwerking van alle gegevens binnen de Groep. Op het gebied van digitalisering boekt DEME vooruitgang, met automatische dataherkenning en e-facturering. DEME heeft ook een payment factory opgezet, Trax genoemd. Dit is een gecentraliseerd platform om betalingen uit te voeren en bankafschriften te ontvangen. De payment factory is gekoppeld aan Bridger van LexisNexis, een tool voor het screenen van sancties, waardoor uitgaande betalingen worden gecontroleerd op sancties vooraleer de uitbetaling plaatsvindt.

Uniformiteit van rapportering is een prioriteit voor DEME. Het financiële rapporteringssysteem, een op maat gemaakte multidimensionale database, is geïntegreerd in de transactiesystemen en wordt live gesynchroniseerd. De geconsolideerde jaarrekeningen en de managementrapporten worden automatisch met elkaar verbonden, waardoor een perfecte afstemming tussen de verschillende rapporten mogelijk is.

Voor inkoop wordt Ivalua geleidelijk aan ingevoerd bij nieuwe projecten. Deze software beheert het proces vanaf de onboarding van leveranciers en het screenen van een leverancier op compliance, tot het aankopen en de opvolging ervan. De uniforme software helpt DEME om datagestuurde beslissingen te nemen (identificeren van uitgavenpatronen, trends en mogelijkheden voor kostenbesparingen), waardoor weloverwogen keuzes mogelijk worden met betrekking tot inkoopstrategieën, leveranciersselectie en contractonderhandelingen. Bovendien stroomlijnt en waarborgt het inkoopproces de governance van DEME dankzij ingebouwde controles zoals compliance screening en de Internal Approval Solution.

Uniforme rapportering

In Finance zijn er duidelijke rapporteringsinstructies met tijdige communicatie van deadlines, gestandaardiseerde rapporteringsformaten en uniforme principes voor financiële rapportering. Wereldwijd gebruiken alle financiële medewerkers dezelfde methodologie, namelijk DEME's Project Administration & Finance Manual, die onder meer ingaat op principes en procedures voor financiële rapportering, analytische codering en statutaire rapportering. Deze methodologie wordt ondersteund door de Finance Processes Portal die de belangrijkste processen in kaart brengt met behulp van Mavim-software.

Als internationale aannemer zijn zowel binnenkomende als uitgaande garanties een belangrijke maatregel om zaken te doen. Om dit in goede banen te leiden, beschikt de afdeling Treasury & Structured Finance over een systeem dat alle zekerheden zoals garanties, kredietbrieven, borgtochten, comfort letters, enz. registreert en bijhoudt.

QHSE managementsysteem

DEME heeft een robuust QHSE-managementsysteem (kwaliteit, gezondheid, veiligheid en milieu) dat een weerspiegeling is van de diversiteit van zijn activiteiten, industrieën en klanten. DEME werkt continu aan de verbetering van de doeltreffendheid van zijn beheersysteem om ervoor te zorgen dat de hoogste normen worden gehandhaafd.

Daarom heeft DEME een aantal certificaten behaald die vermeld staan in de onderstaande (niet-exhaustieve) lijst:

- ISO 14001, een internationale norm die een proces beschrijft om de milieuprestaties van een bedrijf te monitoren en continu te verbeteren.
- ISO 9001, een internationale norm die van toepassing is op de processen waarmee de producten en diensten die een organisatie levert, worden gecreëerd en gecontroleerd; en die systematische controle van activiteiten voorschrijft om ervoor te zorgen dat aan de behoeften en verwachtingen van klanten worden voldaan.
- ISO 45001, een internationale norm die een organisatie helpt om alle gezondheids- en veiligheidsrisico's op het werk te beheersen.
- International Safety Management (ISM) Code, de internationale norm voor het veilig beheer en de veilige exploitatie van schepen en preventie van verontreiniging. Het doel van de ISM-code is om de veiligheid op zee te garanderen, te bereiken dat er niemand gewond raakt of geen mensen sterven en om schade aan het milieu en het schip te vermijden.
- International Ship & Port Facility Security (ISPS) Code - een uitgebreide reeks maatregelen om de veiligheid van schepen en havenfaciliteiten te verbeteren.
- CO₂-Prestatieladder v3-0 Niv 5. De CO₂-Prestatieladder is een instrument dat bedrijven helpt om CO₂ te verminderen. Het principe van de ladder is dat inspanningen worden beloond met een concreet voordeel in het aanbestedingsproces, in de vorm van een korting op de inschrijfprijs.

Om te benadrukken dat veiligheid aan wal en op zee de hoogste prioriteit heeft, hebben alle werknemers een 'Stop Work Authority'. Dit betekent dat het ieders verantwoordelijkheid is om zonder angst voor represailles te stoppen met werkzaamheden die kunnen leiden tot ongewenste gebeurtenissen.

Duurzaamheid is nauw verbonden met QHSE, en DEME spant zich in om zijn stakeholders zo transparant mogelijk te informeren door zijn duurzaamheidsprestaties te meten en de resultaten ervan jaarlijks te publiceren. We baseren ons op de GRI-standaarden (Global Reporting Initiative) voor duurzaamheidsrapportage. Bovendien wordt goed bestuur bereikt door vier belangrijke groepen binnen onze governancestructuur inzake duurzaamheid te integreren: het Executief Comité, de Duurzaamheidsraad, het Duurzaamheidsteam en de proceseigenaars van de verschillende activiteiten en ondersteunende diensten. De voortgang op het vlak van duurzaamheid wordt besproken in de vergaderingen van de Raad van Bestuur. We verwijzen naar het hoofdstuk over Governance inzake duurzaamheid. Veel van de bovengenoemde systemen/processen zijn opgenomen als hulpmiddelen in het Risicoregister, als onderdeel van de aanpak voor risicobeheer en controle.

Risicobeoordeling en -beheer

Op basis van de huidige ondersteunende systemen en programma's wordt een voortdurende beoordeling uitgevoerd en gecentraliseerd op het niveau van het Executief Comité. De input voor deze beoordeling is afkomstig van verschillende afdelingen.

01. Het "Opportunity and Risk management" departement (ORM)

bewaakt opportuniteiten en risico's voor alle projecten op een transparante, systematische en homogene wijze, en dit vanaf de aanbestedingsfase tot aan de voltooiing.

02. De interne auditafdeling

biedt onafhankelijke en objectieve zekerheid over de processen van risicobeheer, governance, activiteiten en interne controleprocessen door middel van een systematische aanpak om processen te evalueren en te verbeteren, en door interne audits en adviesactiviteiten uit te voeren. De interne auditafdeling voert risicogebaseerde audits uit en levert adviesdiensten op basis van jaarplannen die worden goedgekeurd door het Auditcomité. De afdeling ziet toe op de uitvoering van actieplannen, en werkt samen met Commissarissen om belangrijke bevindingen uit te wisselen. De adviesdiensten zijn gebaseerd op specifieke verzoeken van het Executief Comité of het Auditcomité, en omvatten regelmatige vergaderingen met stakeholders op het vlak van risicobeheer, de analyse van geleerde lessen en bewustmakingscampagnes.

03. Het Enterprise Security Office (ESO)

heeft de opdracht om het senior management te adviseren en bij te staan in de bescherming van de activa van DEME Groep tegen alle risico's van kwaadwillige oorsprong. Dit kan gaan van sabotage, fraude en piraterij tot agressieve informatievergaring, cyberaanvallen en schade aan het imago van DEME.

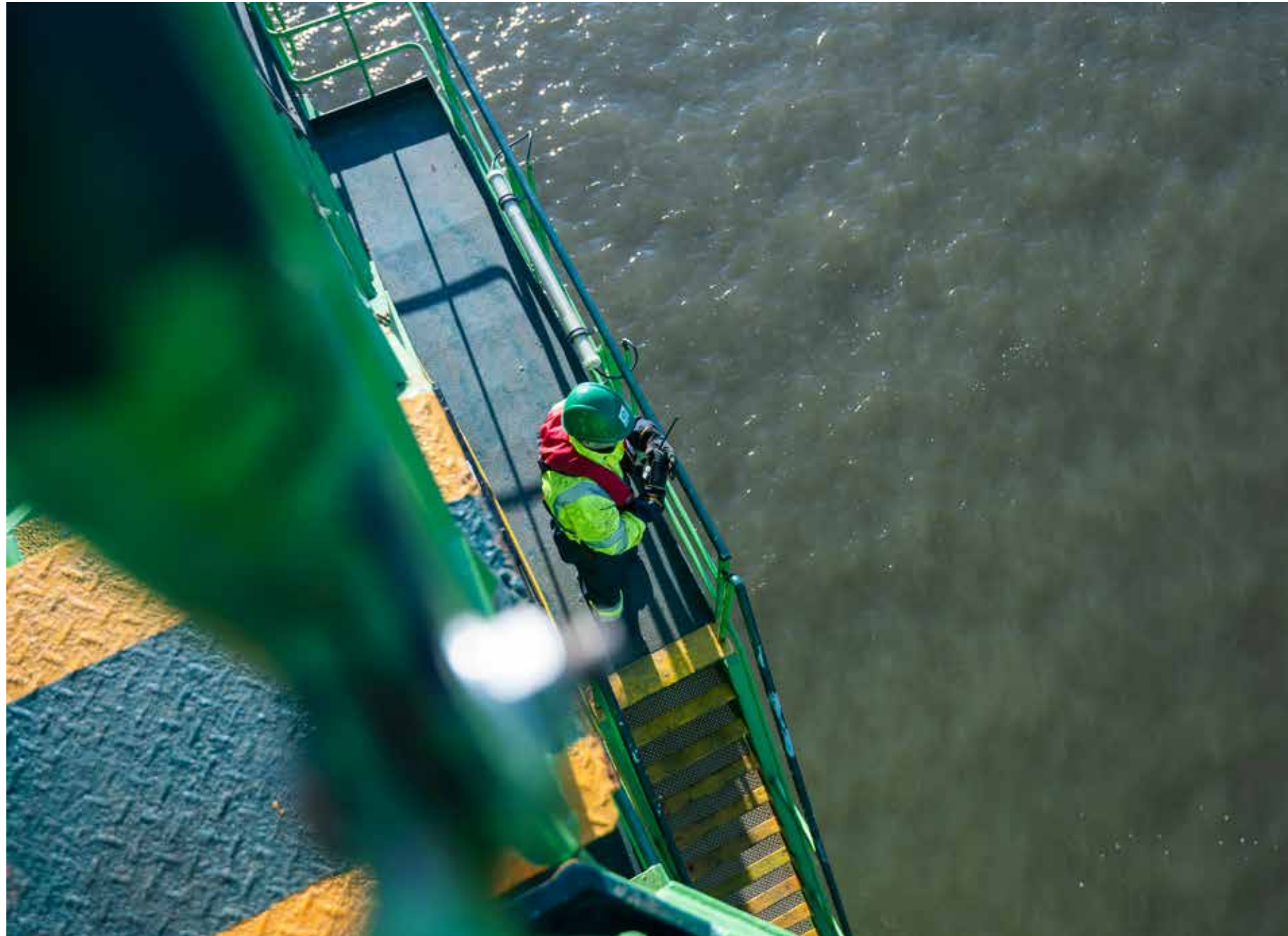
04. De QHSE-afdeling

belichaamt de ambitie 'Nul ongevallen en nul milieu-incidenten' van DEME Groep. De absolute prioriteit van de Vennootschap is altijd het welzijn van de werknemers en onderaannemers. Dit wordt onderstreept door DEME's hoogwaardige, gezonde, veilige en milieuvriendelijke werkomgeving. QHSE staat steeds op de agenda van het Management Team van DEME, het Executief Comité van DEME en de vergaderingen van de Raad van Bestuur. Er worden Key Performance Indicators (KPI's) gebruikt om de QHSE-prestaties op te volgen. Tot die KPI's behoren onder meer groene initiatieven en de veiligheidsthermometer.

Belangrijkste risico's

Hieronder volgen enkele belangrijke risico's die, alleen of in combinatie met andere gebeurtenissen of omstandigheden, een wezenlijk nadelig effect kunnen hebben op de activiteiten, strategie, financiële situatie en bedrijfsresultaten en vooruitzichten van het bedrijf.

Een uitgebreidere beschrijving van risico's, hun potentiële impact en risicobeheersing en -controle is te vinden in hoofdstuk 7 Bijlage - Risicobeoordeling.

01. De activiteiten en groeikansen zijn onderhevig aan macro-economische ontwikkelingen

De activiteiten van DEME worden vooral gestimuleerd door de groei van de wereldbevolking, de trend om de industrie te vestigen in de buurt van kusten en langs grote rivieren, de groei van de wereldeconomie en de behoefte aan geschikte infrastructuur die deze groei met zich meebrengt, de toenemende vraag naar energie en de transitie naar hernieuwbare energie en klimaatneutraliteit, de schaarste van specifieke mineralen en grondstoffen en de ontwikkeling van de internationale handel en scheepvaart.

02. De activiteiten en groeikansen zijn onderhevig aan geopolitieke ontwikkelingen

De activiteiten van DEME zijn in sommige gebieden waar het bedrijf actief is, blootgesteld aan verhoogde risico's in verband met politieke en/of sociale instabiliteit (waaronder oorlog en burgerlijke onrust, gewapende conflicten, terrorisme, gijzeling, piraterij, afpersing en sabotage).

03. Risico's op het gebied van projectbeheer en -uitvoering

Projecten worden gewoonlijk gekenmerkt door de verplichtingen die worden aangegaan bij de indiening van de offerte als onderdeel van de aanbestedingsprocedure voor een project en, bij de gunning, de ondertekening van een contract voor de bouw of de levering van een infrastructuur of een installatie met een uniek karakter voor een vaste of variabele prijs en binnen een overeengekomen termijn.

04. De activiteiten zijn onderhevig aan risico's van derden met betrekking tot aannemers, leveranciers, verkopers, joint venture partners of andere partijen

De succesvolle voltooiing van deze projecten hangt af van het vermogen van derde partijen om hun contractuele verplichtingen na te komen, en is onderhevig aan factoren waarop DEME geen controle heeft, met inbegrip van handelingen of nalatigheden van deze partijen en hun onderaannemers.

06

Financieel rapport

Inhoudsopgave

Geconsolideerde jaarrekening.....	174
Geconsolideerde resultatenrekening.....	174
Staat van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	175
Geconsolideerde balans	176
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	178
Mutatieoverzicht van het geconsolideerd eigen vermogen.....	179
Segmentinformatie.....	180
Samenvatting van de materiële waarderingsregels.....	184
Structuur van de Groep en wijzigingen in de verslagperiode	199
Vergelijkende analyse van de financiële staten	206
Toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening	211
Toelichting 1 – Omzet en orderboek	211
Toelichting 2 – Overige bedrijfsopbrengsten en -kosten.....	214
Toelichting 3 – Personeelskosten en werkgelegenheid	214
Toelichting 4 – Financieel resultaat	215
Toelichting 5 – Immateriële vaste activa.....	216
Toelichting 6 – Goodwill.....	218
Toelichting 7 – Materiële vaste activa.....	219
Toelichting 8 – Activa met gebruiksrecht	222
Toelichting 9 – Investerings in joint ventures en geassocieerde deelnemingen	223
Toelichting 10 – Overige niet-vlottende activa.....	228
Toelichting 11 – Actuele belastingen en uitgestelde belastingen	229
Toelichting 12 – Voorraden	234
Toelichting 13 – Vorderingen en verplichtingen uit hoofde van contracten.....	234
Toelichting 14 – Handels- en overige vorderingen uit operationele activiteiten.....	237
Toelichting 15 – Activa bestemd voor verkoop	238
Toelichting 16 – Overige vlottende activa	238
Toelichting 17 – Aandelenkapitaal, dividenden en reserves.....	239
Toelichting 18 – Winst per aandeel.....	241
Toelichting 19 – Minderheidsbelangen.....	241
Toelichting 20 – Rentedragende schuld en netto financiële schuld	244
Toelichting 21 – Beheer van financiële risico's en financiële derivaten	248
Toelichting 22 – Leaseverplichtingen	259
Toelichting 23 – Pensioenverplichtingen	260
Toelichting 24 – Overige kortlopende verplichtingen.....	262
Toelichting 25 – Voorzieningen en voorwaardelijke activa en verplichtingen.....	262
Toelichting 26 – Werkkapitaal	263
Toelichting 27 – Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	265
Toelichting 28 – Verbonden partijen	265
Toelichting 29 – Remuneratie van de auditor	267
Toelichting 30 – Gebeurtenissen na de verslagperiode	267
Verklaring van het management.....	268
Verslag van de commissaris	269
Enkelvoudige jaarrekening	273
Inleiding.....	273
Balans	273
Resultatenrekening	274
Samenvatting van het jaarverslag van de Raad van Bestuur.....	275
Resultaatsverwerking	275
Belang in aandelenkapitaal	275

De Nederlandstalige versie is een vertaling van de Engelstalige basisversie. In het geval dat er verschillen zouden zijn tussen de Engelstalige basisversie van dit document en de vertaalde versie, dan is het Engelstalig document bindend.

Geconsolideerde jaarrekening

Geconsolideerde resultatenrekening

Voor het boekjaar
(in duizenden euro)

	Toelichting	2023	2022
BEDRIJFSOPBRENGSTEN		3.344.091	2.710.796
Omzet	(1)	3.285.422	2.654.725
Overige bedrijfsopbrengsten	(2)	58.669	56.071
BEDRIJFSKOSTEN		-3.102.828	-2.555.560
Grondstoffen, verbruiksgoederen, diensten en uitbesteed werk		-2.138.962	-1.704.618
Personeelskosten	(3)	-587.884	-505.743
Afschrijvingen en waardeverminderingen	(5)/(7)/(8)	-342.050	-318.240
Bijzondere waardevermindering van materiële vaste activa en activa met gebruiksrecht	(7)/(8)	-13.148	-430
Bijzondere waardevermindering van goodwill en immateriële vaste activa	(5)/(6)	-	-
Overige bedrijfskosten	(2)	-20.784	-26.529
BEDRIJFSRESULTAAT		241.263	155.236
FINANCIEEL RESULTAAT	(4)	-23.269	-24.311
Renteopbrengsten		8.252	6.026
Rentelasten		-20.149	-14.914
Gerealiseerde/niet-gerealiseerde wisselkoersresultaten		-9.825	-11.134
Overig financieel resultaat		-1.547	-4.289
RESULTAAT VOOR BELASTINGEN		217.994	130.925
Actuele belastingen en uitgestelde belastingen	(11)	-49.618	-31.361
RESULTAAT NA BELASTINGEN		168.376	99.564
Aandeel in de winst (verlies) van joint ventures en geassocieerde deelnemingen	(9)	3.217	15.827
RESULTAAT OVER DE PERIODE		171.593	115.391
Toerekenbaar aan minderheidsbelangen	(19)	8.831	2.671
AANDEEL VAN DE GROEP		162.762	112.720
Aantal aandelen	(18)	25.314.482	25.314.482
Winst per aandeel (gewoon en verwaterd)	(18)	6,43	4,45

Staat van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

Voor het boekjaar
(in duizenden euro)

	Toelichting	2023	2022
Resultaat toerekenbaar aan minderheidsbelangen	(19)	8.831	2.671
Aandeel van de Groep		162.762	112.720
RESULTAAT OVER DE PERIODE		171.593	115.391
Niet-gerealiseerde resultaten die in toekomstige periodes naar de resultatenrekening kunnen worden geherklasseerd			
Wijzigingen in reële waarde met betrekking tot afdekkingsinstrumenten	(21)	-17.655	45.455
Aandeel in de niet-gerealiseerde resultaten van joint ventures en geassocieerde deelnemingen	(9)	-14.231	50.416
Wijzigingen in de reserve voor cumulatieve omrekeningsverschillen		-6.826	3.101
Niet-gerealiseerde resultaten die in toekomstige periodes niet naar de resultatenrekening kunnen worden geherklasseerd			
Herwaardering van nettoverplichtingen uit hoofde van te bereiken doel-pensioenplannen	(23)	1.464	3.953
Aandeel in de niet-gerealiseerde resultaten van joint ventures en geassocieerde deelnemingen	(9)	-22	100
TOTAAL NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN		-37.270	103.025
TOTAAL GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN		134.323	218.416
Toerekenbaar aan minderheidsbelangen	(19)	8.515	3.168
AANDEEL VAN DE GROEP		125.808	215.248

Geconsolideerde balans

Voor het boekjaar
(in duizenden euro)

ACTIVA	Toelichting	2023	2022
NIET-VLOTTENDE ACTIVA		3.106.348	2.969.289
Immateriële vaste activa	(5)	22.840	24.315
Goodwill	(6)	13.028	13.028
Materiële vaste activa	(7)	2.582.220	2.422.048
Activa met gebruiksrecht	(8)	111.093	98.994
Investerings in joint ventures en geassocieerde deelnemingen	(9)	170.295	202.748
Overige langlopende financiële activa	(10)	48.324	32.540
Langlopende afdekkingsinstrumenten	(21)	22.073	39.336
<i>Renteswaps</i>		19.862	39.127
<i>Wisselkoers/brandstof afdekkingen</i>		2.211	209
Overige niet-vlottende activa	(10)	10.526	11.892
Uitgestelde belastingvorderingen	(11)	125.949	124.388
VLOTTENDE ACTIVA		1.653.710	1.540.489
Vorraden	(12)	32.015	25.696
Vorderingen uit hoofde van contracten	(13)	633.027	344.751
Handels- en overige vorderingen uit operationele activiteiten	(14)	514.043	469.529
Kortlopende afdekkingsinstrumenten	(21)	13.503	22.022
<i>Renteswaps</i>		10.938	17.638
<i>Wisselkoers/brandstof afdekkingen</i>		2.565	4.384
Activa bestemd voor verkoop	(15)	1.630	31.997
Overige vlottende activa	(16)	70.408	124.233
Geldmiddelen en kasequivalenten	(20)/(21)	389.084	522.261
TOTAAL ACTIVA		4.760.058	4.509.778

EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN	Toelichting	2023	2022
EIGEN VERMOGEN - DEEL GROEP	(17)	1.910.473	1.753.947
Geplaatst kapitaal		33.194	33.194
Uitgiftepremie		475.989	475.989
Overgedragen resultaat en overige reserves		1.411.751	1.218.272
Afdekkingsreserve		38.115	70.020
Herwaardering van pensioenverplichtingen	(23)	-35.784	-37.458
Cumulatieve omrekeningsverschillen		-12.792	-6.070
MINDERHEIDSBELANGEN	(19)	50.337	22.318
TOTAAL EIGEN VERMOGEN		1.960.810	1.776.265
LANGLOPENDE VERPLICHTINGEN		835.687	1.015.460
Pensioenverplichtingen	(23)	54.810	60.523
Voorzieningen	(25)	46.957	42.985
Rentedragende schuld	(20)	652.523	789.904
Langlopende afdekkingsinstrumenten	(21)	22.953	53.661
<i>Renteswaps</i>		-	-
<i>Wisselkoers/brandstof afdekkingen</i>		22.953	53.661
Overige langlopende financiële verplichtingen	(9)	332	1.238
Uitgestelde belastingverplichtingen	(11)	58.112	67.149
KORTLOPENDE VERPLICHTINGEN		1.963.561	1.718.053
Rentedragende schuld	(20)	248.743	252.870
Kortlopende afdekkingsinstrumenten	(21)	20.324	31.579
<i>Renteswaps</i>		-	-
<i>Wisselkoers/brandstof afdekkingen</i>		20.324	31.579
Voorzieningen	(25)	14.045	4.714
Verplichtingen uit hoofde van contracten	(13)	447.363	323.300
Ontvangen voorschotten	(13)	84.486	72.539
Handelsschulden		897.610	777.705
Bezoldigingen en sociale lasten		94.791	98.793
Actuele inkomstenbelasting	(11)	64.024	66.571
Overige kortlopende verplichtingen	(24)	92.175	89.982
TOTAAL VERPLICHTINGEN		2.799.248	2.733.513
TOTAAL VAN HET EIGEN VERMOGEN EN DE VERPLICHTINGEN		4.760.058	4.509.778

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

Voor het boekjaar/ (in duizenden euro)

Toelichting	2023	2022
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN, OPENINGSBALANS	522.261	528.632
Bedrijfsresultaat	241.263	155.236
Dividenden van deelnemingen waarop vermogensmutatie is toegepast (9)	27.751	10.651
Herclassificatie van (opbrengsten) verliezen uit de verkoop van materiële vaste activa en financiële deelnemingen naar cashflow uit desinvesteringen (2)	-18.544	-5.692
Ontvangen rente (4)	8.525	6.026
Betaalde rente (4)	-17.517	-15.653
Wisselkoerseffecten en overige financiële opbrengsten (kosten) (*) (4)	-14.451	-15.423
Betaalde inkomstenbelasting (11)	-61.810	-42.962
AANPASSING VOOR NIET-GELDELIJKE POSTEN	354.929	319.293
Afschrijvingen en waardeverminderingen	342.050	318.240
Bijzondere waardevermindering van materiële vaste activa en activa met gebruiksrecht	13.148	430
(Afname) toename van pensioenverplichtingen (23)	-3.767	505
(Afname) toename van voorzieningen (2)/(25)	110	-1.034
Overige niet-kaskosten (opbrengsten) (**)	3.388	1.152
CASHFLOW UIT BEDRIJFSACTIVITEITEN VOOR MUTATIES IN WERKKAPITAAL	520.146	411.476
MUTATIES IN WERKKAPITAAL (26)	-66.488	24.893
Afname (toename) van voorraden en ontvangen voorschotten	5.628	-42.056
Afname (toename) van handelsvorderingen	-28.501	-85.874
Afname (toename) van vorderingen uit hoofde van contracten	-288.276	-18.066
Toename (afname) van kortlopende verplichtingen (andere dan leningen)	120.598	28.684
Toename (afname) van verplichtingen uit hoofde van contracten	124.063	142.205
OPERATIONELE CASHFLOW	453.658	436.369
INVESTERINGEN	-427.125	-512.855
Verwerving van immateriële vaste activa (5)	-2.854	-2.115
Verwerving van materiële vaste activa (7)	-396.093	-481.807
Instream (uitstroom) van kasmiddelen bij verwerving van dochterondernemingen	-	4.433
Instream (uitstroom) van kasmiddelen bij verwerving van geassocieerde deelnemingen en joint ventures (9)	-8.562	-22.667
Nieuwe leningen verstrekt aan joint ventures en geassocieerde deelnemingen (10)	-19.582	-10.097
Uitstroom van kasmiddelen van andere financiële activa (10)	-34	-602
DESINVESTERINGEN	67.443	24.001
Verkoop van materiële vaste activa (7)	53.721	8.320
Instream (uitstroom) van kasmiddelen bij desinvestering van dochterondernemingen (kring wijzigingen)	9.377	965
Instream (uitstroom) van kasmiddelen bij desinvestering van geassocieerde deelnemingen en joint ventures (9)	1.143	-
Aflossing van leningen verstrekt aan joint ventures en geassocieerde deelnemingen (10)	2.825	14.716
Instream van kasmiddelen van andere financiële activa	377	-
INVESTERINGSCASHFLOW (***)	-359.682	-488.854
Nieuwe rentedragende schuld (20)	74.486	465.000
Terugbetaling van rentedragende schuld (20)	-260.894	-380.488
Brutodividend uitgekeerd aan de aandeelhouders (17)	-37.972	-40.843
Brutodividend uitgekeerd aan de minderheidsbelangen	-874	-504
FINANCIERINGSCASHFLOW (****)	-225.254	43.165
NETTOTOENAME (AFNAME) VAN GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN	-131.278	-9.320
Invloed van wisselkoerswijzigingen op geldmiddelen en kasequivalenten	-1.899	2.949
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN, SLOTBALANS	389.084	522.261

(*) Deze regel heeft o.a. betrekking op gerealiseerde wisselkoersverschillen, terwijl toelichting (4) financieel resultaat zowel gerealiseerde als ongerealiseerde wisselkoersverschillen weergeeft.

(**) Andere niet-kaskosten (-opbrengsten) betreffen hoofdzakelijk voorzieningen voor dubieuze vorderingen en de winst of het verlies uit de tijds waarde van afgeleide financiële instrumenten.

(***) De bedragen van de kasstroom uit investeringen en desinvesteringen kunnen verschillen van de bedragen die zijn geïnvesteerd of gedesinvesteerd in de toelichtingen waarnaar wordt verwezen, als gevolg van niet-kascorrecties zoals addities van het jaar die nog niet zijn betaald.

(****) De aflossing van rentedragende schulden omvat 32,3 miljoen euro aan leaseaflossingen in 2023 en 27,9 miljoen euro aan leaseaflossingen in 2022.

Mutatieoverzicht van het geconsolideerd eigen vermogen

2023	Aandelen- kapitaal en uitgiftepremie	Afdekkings- reserve	Herwaarder- ing pensioen- verplichtingen	Overgedragen resultaat en overige reserves	Cumulatieve omrekenings- verschillen	Eigen vermogen - deel Groep	Minderheids- belangen	Totaal eigen vermogen
(in duizenden euro)								
Eindsaldo, 31 december 2022	509.183	70.020	-37.458	1.218.272	-6.070	1.753.947	22.318	1.776.265
Impact van IFRS-wijzigingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Beginsaldo, 1 januari 2023	509.183	70.020	-37.458	1.218.272	-6.070	1.753.947	22.318	1.776.265
Winst	-	-	-	162.762	-	162.762	8.831	171.593
Niet-gerealiseerde resultaten	-	-31.905	1.674	-	-6.723	-36.954	-316	-37.270
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	-	-31.905	1.674	162.762	-6.723	125.808	8.515	134.323
Uitgekeerde dividenden	-	-	-	-37.972	-	-37.972	-874	-38.846
Overige	-	-	-	68.689	1	68.690	20.378	89.068
Eindsaldo, 31 december 2023	509.183	38.115	-35.784	1.411.751	-12.792	1.910.473	50.337	1.960.810

Het **maatschappelijk kapitaal** bedraagt 33.194 duizend euro en de **uitgiftepremie** bedraagt 475.989 duizend euro. Na de partiële splitsing van CFE NV op 29 juni 2022, heeft de nieuwe vennootschap, DEME Group NV, DEME NV als holding vervangen en de componenten van het eigen vermogen van de nieuwe moeder vennootschap worden nu weerspiegeld in de geconsolideerde cijfers van de DEME Groep. Dit wordt getoond op de lijn 'overige' als een transfer tussen overgedragen resultaat en overige reserves en aandelenkapitaal en uitgiftepremie in het mutatieoverzicht van het geconsolideerd eigen vermogen van 2022. Zie ook toelichting (17) aandelenkapitaal, dividenden en reserves

De **afdekkingsreserve** omvat de reële-waardeschommelingen van effectieve kasstroomafdekkingen, na aftrek van belastingen. Zie toelichting (21) beheer van financiële risico's en financiële derivaten. De beweging tijdens het jaar, -31,9 miljoen euro, bevat ook de afdekkingsreserve voor joint ventures en geassocieerde deelnemingen (-14,2 miljoen euro). Sommige joint ventures en geassocieerde deelnemingen, voornamelijk in het Concessions segment, financieren aanzienlijke activa zoals infrastructuurwerken, offshore windparken of schepen en houden daarom renteswaps aan. In 2023 had de daling in marktinterestvoeten in vergelijking met de afgedekte rentevoeten een negatieve impact op de afdekkingsreserve, wat de negatieve beweging van -31,9 miljoen verklaart in 2023.

De **herwaarder- ing van pensioenverplichtingen** heeft betrekking op de actuariële winsten/verliezen (-) en activabeperking na inkomstenbelastingen van te bereiken doel-pensioenplannen (met inbegrip van de Belgische pensioenregelingen op basis van bijdragen die volgens IFRS ook als te bereiken doel-pensioenplannen worden beschouwd). Voor meer informatie wordt verwezen naar toelichting (23) pensioenverplichtingen, die de herwaarder- ing toont vóór inkomstenbelasting.

Het **overgedragen resultaat en overige reserves** omvatten de herwaarderingsmeerwaarde, de wettelijke reserve, de beschikbare reserves, de belastingvrije reserves en het overgedragen resultaat van de moedermaatschappij vóór winstverdeling van het boekjaar, evenals de consolidatiereserves. De stijging van 68,7 miljoen euro op de lijn 'overige' is gerelateerd aan de toetreding van een partner in de entiteit Global Sea Mineral Resources NV (GSR) binnen het segment Concessions. Er wordt verwezen naar het deel wijzigingen in de consolidatiekring.

Minderheidsbelangen bedragen 50,3 miljoen euro per eind december 2023. De stijging van 20,4 miljoen euro op de lijn 'overige' is eveneens gerelateerd aan de toetreding van een partner in de entiteit Global Sea Mineral Resources NV (GSR) binnen het segment Concessions. Er wordt verwezen naar het deel wijzigingen in de consolidatiekring en naar toelichting (19) minderheidsbelangen.

2022	Aandelen- kapitaal en uitgiftepremie	Afdekkings- reserve	Herwaarder- ing pensioen- verplichtingen	Overgedragen resultaat en overige reserves	Cumulatieve omrekenings- verschillen	Eigen vermogen - deel Groep	Minderheids- belangen	Totaal eigen vermogen
(in duizenden euro)								
Eindsaldo, 31 december 2021	36.755	-25.872	-41.283	1.618.824	-8.881	1.579.543	19.696	1.599.239
Impact van IFRS-wijzigingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Beginsaldo, 1 januari 2022	36.755	-25.872	-41.283	1.618.824	-8.881	1.579.543	19.696	1.599.239
Winst	-	-	-	112.720	-	112.720	2.671	115.391
Niet-gerealiseerde resultaten	-	95.892	3.825	-	2.811	102.528	497	103.025
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	-	95.892	3.825	112.720	2.811	215.248	3.168	218.416
Uitgekeerde dividenden	-	-	-	-40.843	-	-40.843	-504	-41.347
Overige	472.428	-	-	-472.429	-	-1	-42	-43
Eindsaldo, 31 december 2022	509.183	70.020	-37.458	1.218.272	-6.070	1.753.947	22.318	1.776.265

Segmentinformatie

Beschrijving van de operationele segmenten

Voor management doeleinden is de Groep ingedeeld in vier bedrijfstakken, gebaseerd op hun producten en diensten. De vier rapporteerbare segmenten zijn:

Offshore energy

In dit segment levert de Groep wereldwijd engineering- en contractingdiensten aan de offshore hernieuwbare energie, olie- en gasindustrie. Deze activiteiten worden uitgevoerd met gespecialiseerde offshore schepen. In de offshore hernieuwbare industrie is de Groep betrokken bij de volledige Balance of Plant (BoP) scope voor offshore windmolenparken. Dit omvat de engineering, aankoop, bouw en installatie van funderingen, turbines, inter-array kabels, exportkabels en substations. De Groep doet ook aan operaties en onderhoud, logistiek, reparatie en ontmanteling, evenals bergingsdiensten. In de olie- en gasindustrie levert de Groep diensten voor landfalls en civiele werken, steenbestortingen, zware hijswerken, umbilicals, en ook installatie- en ontmantelingsdiensten. Naast deze hoofdactiviteiten verleent de Groep ook gespecialiseerde offshore diensten, waaronder geowetenschappelijke diensten en de installatie van zuigankers en funderingen.

Dredging & Infra

In dit segment voert de Groep wereldwijd een grote verscheidenheid aan baggeractiviteiten uit, waaronder structureel- en onderhoudsbaggeren, landwinning, havenbouw, kustbescherming en zandsuppletie. Deze activiteiten worden uitgevoerd met gespecialiseerde baggerschepen en verschillende soorten grondverzetmachines. De Groep levert ook engineering- en contractingdiensten voor maritieme infrastructuurprojecten. Dit omvat het ontwerp en de bouw van waterbouwkundige werken zoals aanlegsteigers, haventerminals, sluisen en stuwdammen, infrastructuurwerken zoals geboorde en afgezonken tunnels, funderings en waterbouwkundige werken voor bruggen of andere constructies in een maritieme of rivieromgeving, en civieltechnische werken voor de bouw van havens, dammen en zeeweringen, kanaalaanleg, dijkbekleding, de bouw van kademuren en oeverbescherming. Bovendien is de Groep actief in de sector van de maritieme aggregaten, met het baggeren, verwerken, opslaan en vervoeren van aggregaten. Tot slot levert de Groep maritieme diensten voor haventerminals.

Environmental

Het segment Environmental richt zich op innovatieve milieuooplossingen voor bodemsanering en herontwikkeling van brownfields, milieubaggerwerken, sediment-behandeling en waterzuivering. Het is vooral actief in de Benelux, Frankrijk en in andere Europese landen op projectbasis. Een externe partner participeert in het Environmental segment. Het segment kan worden beschouwd als een materieel geaggregeerd niveau van dochterondernemingen met minderheidsbelangen van 25,1%. Zie toelichting (19) minderheidsbelangen.

Concessions

In tegenstelling tot de contractingsegmenten investeert het segment Concessions in en ontwikkelt het projecten op het gebied van windenergie, haveninfrastructuur, groene waterstof en andere bijzondere projecten. Het opereert via deelnemingen in special purpose companies, greenfield- en brownfieldprojecten. Het creëert economische waarde met projecten en genereert rendement op de investeringen, maar stelt ook contracting-activiteiten veilig voor de Groep in de EPC-fasen van zijn projecten. Naast deze concessies heeft de Groep een divisie diepwaterexploratie die concessies van oceaanbodemgebieden bezit die polymetallic knollen bevatten en die een technologie ontwikkelt voor het oogsten en verwerken van deze polymetallic knollen met nikkel, kobalt, mangaan en koper uit de diepe oceaanbodem.

Elk van de vier bovenvermelde segmenten heeft zijn eigen markt, activabasis en inkomstenmodel en wordt afzonderlijk beheerd, wat verschillende strategieën vereist. De activiteiten Dredging & Infra van DEME vullen elkaar aan, aangezien de maritieme infrastructuurwerken die DEME Infra uitvoert vaak gecombineerd worden met bagger- of landwinningswerken. Het segment Offshore Energy is betrokken bij en bedient de sector van de offshore energie, zowel voor hernieuwbare energie als voor olie en gas. Het Environmental segment legt zich toe op milieuooplossingen. Het segment Concessions investeert in, in tegenstelling tot de contractingsegmenten, en ontwikkelt projecten op het gebied van windenergie, haveninfrastructuur, groene waterstof en andere bijzondere projecten.

De segmentrapportering omvat de financiële informatie van deze vier segmenten, die afzonderlijke operationele segmenten zijn. Op kwartaalbasis worden afzonderlijke operationele resultaten opgesteld en gerapporteerd aan de 'Chief Operating decision maker', het Uitvoerend Comité van DEME en de Raad van Bestuur.

Voor de segmentrapportering worden sommige activiteitenlijnen, het laagste niveau van rapporteerbare segmenten binnen DEME, samengevoegd. De activiteiten van Combined Marine Terminal Operations Worldwide NV (CTOW) dat maritieme diensten uitvoert voor haventerminals en Deme Building Materials NV (DBM) gespecialiseerd in maritieme aggregaten zijn als zodanig samengevoegd in het segment Dredging & Infra. De door Scaldis Salvage & Marine Contractors NV uitgevoerde werken (bergingswerken) zijn samengevoegd in het segment Offshore Energy.

De verslaggeving van de managementaccounts (rapportage van de bedrijfsresultaten) is een integraal deel van de financiële verslaggeving. Het geconsolideerde managementrapport kan op elk moment worden afgestemd met de geconsolideerde jaarrekening, die allebei hetzelfde IFRS-nettoresultaat voor het jaar rapporteren ('één versie van de waarheid').

De bedrijfsstructuur van de Groep is grotendeels, maar niet volledig, opgebouwd rond de verschillende segmenten. Het is mogelijk dat een bedrijf van de Groep projecten uitvoert in zowel het segment Dredging & Infra als het segment Offshore Energy, en dat kosten en opbrengsten van een project verspreid zitten in verschillende ondernemingen van de Groep. De lijst met de entiteiten van de Groep en hun belangrijkste operationele segment voor 2023 is weergegeven in het gedeelte structuur van de Groep en wijzigingen in de verslagperiode. De operationele en managementstructuur van DEME is echter afgestemd op de operationele segmenten van DEME. Hetzelfde geldt voor de managementrapportage, dat op een wereldwijd uniform analytisch boekhoudsysteem gebaseerd is. Het analytisch resultaat per onderneming met een uitsplitsing naar project en kostenplaats vormt de basis voor de gesegmenteerde verslaggeving, dat altijd kan worden aangesloten met de resultatenrekening van de vennootschap.

Voor projecten waarbij twee segmenten betrokken zijn (bijvoorbeeld een offshore contract met een baggeropdracht), rapporteren de segmenten alleen hun eigen aandeel in omzet en resultaat. Wanneer een segment als onderaannemer voor een ander segment werkt of wanneer een segment materieel inhuurt dat toebehoort tot een ander segment, wordt dit marktconform vergoed ('at arm's length'). Inter-segmentopbrengsten worden opgenomen in de opbrengsten van het segment dat het werk uitvoert, maar worden geëlimineerd in het segment dat factureert aan de externe klant. Momenteel vinden intercompany verkopen voor grote projecten plaats binnen hetzelfde segment (baggerwerken en infrastructuurwerken; offshore en bergingswerken), zodat er geen inter-segmentopbrengsten zijn die afzonderlijk moeten worden gerapporteerd.

Voor elk segment worden de omzet, de EBITDA, de kosten van afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen en de EBIT gerapporteerd. Voor het segment Concessions zijn deze kerncijfers enkel van toepassing op de dochterondernemingen (integraal geconsolideerde entiteiten opgenomen in dit segment). Aangezien de activiteit van het segment Concessions vaak tot een minderheidsbelang in deelnemingen leidt, komt het bedrijfsresultaat van deze deelnemingen tot uiting in het resultaat van geassocieerde deelnemingen en joint ventures, dat eveneens gerapporteerd wordt per segment. De basis voor de segmentrapportering is het managementrapportagesysteem. Naast alle activiteiten die door onze dochterondernemingen worden uitgevoerd, bevat het managementverslag ook de door

joint ventures uitgevoerde projecten, met rapportering van het aandeel van DEME in de inkomsten en uitgaven van de joint venture. Deze proportionele consolidatiemethode, waarbij de Groep de activa, passiva, opbrengsten en kosten boekt volgens haar belang in de joint venture, is niet langer toegestaan onder IFRS voor joint ventures. Het management moet echter toezicht houden op de prestaties van het gehele bedrijf, zowel uitgevoerd in controle als in joint ventures. In de segmentrapportering worden de joint ventures geconsolideerd volgens de proportionele consolidatiemethode en de intra-groepstransacties tussen de joint ventures en de dochterondernemingen van DEME worden geëlimineerd volgens de regels van de proportionele consolidatie. Het totaal van de gerapporteerde bedragen per segment wordt in de segmentrapportering gereconcilieerd met de overeenkomstige bedragen in de geconsolideerde jaarrekening van DEME. Het Aandeel van de Groep (IFRS nettoresultaat) zelf wordt niet beïnvloed door het verschil in consolidatiemethode, alleen de presentatie van het resultaat van het jaar verschilt.

Wat betreft het nettoresultaat van joint ventures en geassocieerde deelnemingen en de boekwaarde van joint ventures en geassocieerde deelnemingen, bevat de kolom 'Reconciliatie' het nettoresultaat en de boekwaarde van joint ventures die in de jaarrekening worden geconsolideerd volgens de vermogensmutatiemethode, maar in de segmentrapportering volgens de proportionele consolidatiemethode. Meer informatie over onze investeringen in joint ventures en geassocieerde deelnemingen is terug te vinden in toelichting (9).

De managementrapportage van DEME richt zich zowel op de huidige en toekomstige (financiële) prestaties, als op de huidige en toekomstige activa die worden ingezet voor de uitvoering van projecten. De financieringsactiviteiten en het toezicht van ons werkkapitaal worden centraal uitgevoerd op het niveau van de DEME Groep en bijgevolg wordt voor deze activiteiten geen gesegmenteerde financiële informatie gerapporteerd.

De segmentering van de vloot van DEME gebeurt op basis van de aard van het materieel dat bestemd is voor een bepaald segment. Een overzicht van de vloot van DEME volgens aard is weergegeven in het Jaarverslag van 2023. Een geografische segmentatie van de vloot is voor DEME niet van toepassing, aangezien haar schepen voortdurend aan verschillende projecten over de hele wereld werken.

Financiële informatie van de operationele segmenten

Voor het boekjaar
(in duizenden euro)

2023	Offshore Energy	Dredging & Infra	Environmental	Concessions	Totaal segmenten	Reconciliatie	Financiële staten van de Groep
Omzet	1.501.551	1.604.610	304.314	4.972	3.415.447	-130.025	3.285.422
EBITDA	231.364	298.294	51.113	-13.409	567.362	29.099	596.461
Afschrijvingen en waardeverminderingen	-129.727	-225.170	-9.912	-113	-364.922	9.724	-355.198
EBIT	101.637	73.124	41.201	-13.522	202.440	38.823	241.263
Financieel resultaat					-27.453	4.184	-23.269
RESULTAAT VOOR BELASTINGEN					174.987	43.007	217.994
Actuele inkomstenbelasting en uitgestelde belastingen					-40.998	-8.620	-49.618
Nettoresultaat van joint ventures en geassocieerde deelnemingen	1	-2	377	37.386	37.762	-34.545	3.217
RESULTAAT OVER DE PERIODE					171.751	-158	171.593
Toerekenbaar aan minderheidsbelangen					8.989	-158	8.831
AANDEEL VAN DE GROEP					162.762	-	162.762
Nettoboekwaarde immateriële vaste activa	12.674	6.098	8	4.067	22.847	-7	22.840
Nettoboekwaarde materiële vaste activa en activa met gebruiksrecht	1.480.965	1.247.270	64.473	81.230	2.873.938	-180.625	2.693.313
Boekwaarde van joint ventures en geassocieerde deelnemingen	28	5.347	2.505	112.989	120.869	49.094	169.963
<i>Geboekt als niet-vlottende financiële activa</i>	28	5.347	2.521	113.046	120.942	49.353	170.295
<i>Geboekt als langlopende financiële verplichting (- is credit)</i>	-	-	-16	-57	-73	-259	-332
Investeringen in materiële vaste activa en activa met gebruiksrecht (*)	382.488	161.160	19.296	81.184	644.128	-112.186	531.942
Investeringen in joint ventures en geassocieerde deelnemingen	-	-	-	7.671	7.671	891	8.562

(*) Investeringen volgens de balans (rollforward materiële vaste activa en activa met gebruiksrecht) en niet volgens het kasstroomoverzicht.

De financiële informatie toegelicht in de segmentinformatie (gebruik makende van de proportionele consolidatiemethode voor joint ventures) wordt in bovenstaande tabellen gereconcilieerd met de geconsolideerde balans en resultatenrekening (waar de vermogensmutatiemethode wordt toegepast, zoals vereist volgens IAS 28). De impact van de verschillende consolidatiemethode voor joint ventures zit vervat in de kolom 'Reconciliatie'. De proportionele (lijn-per-lijn) geïntegreerde bedragen voor joint ventures worden afgetrokken en vervangen door het Aandeel van de Groep in het nettoresultaat van de joint ventures. Bijkomend wordt de omzet van integraal geconsolideerde ondernemingen ten opzichte van joint ventures (dewelke proportioneel geëlimineerd is in de segmentinformatie) toegevoegd in de geconsolideerde financiële staten, gezien deze

omzet niet langer geëlimineerd wordt wanneer joint ventures geconsolideerd worden via de vermogens-mutatiemethode. Daarom weerspiegelt de ratio tussen EBITDA/EBIT en omzet in de kolom 'Reconciliatie' niet de ratio van de joint ventures zelf. Geassocieerde deelnemingen worden geconsolideerd via de vermogensmutatiemethode in zowel de segmentinformatie als de geconsolideerde staten van de Groep. De lijnen met betrekking tot 'Nettoresultaat van joint ventures en geassocieerde deelnemingen' of 'Investeringen in joint ventures en geassocieerde deelnemingen' in de segmentinformatie bevatten enkel geassocieerde deelnemingen, terwijl joint ventures worden toegevoegd in de reconciliërende items. Er wordt verwezen naar toelichting (9) voor meer informatie over joint ventures en geassocieerde deelnemingen.

2022	Offshore Energy	Dredging & Infra	Environmental	Concessions	Totaal segmenten	Reconciliatie	Financiële staten van de Groep
Omzet	957.810	1.524.316	206.336	2.214	2.690.676	-35.951	2.654.725
EBITDA	221.967	254.889	24.974	-12.675	489.155	-15.249	473.906
Afschrijvingen en waardeverminderingen	-104.851	-210.002	-8.502	-61	-323.416	4.746	-318.670
EBIT	117.116	44.887	16.472	-12.736	165.739	-10.503	155.236
Financieel resultaat					-25.490	1.179	-24.311
RESULTAAT VOOR BELASTINGEN					140.249	-9.324	130.925
Actuele inkomstenbelasting en uitgestelde belastingen					-34.498	3.137	-31.361
Nettoresultaat van joint ventures en geassocieerde deelnemingen	26	108	547	9.255	9.936	5.891	15.827
RESULTAAT OVER DE PERIODE					115.687	-296	115.391
Toerekenbaar aan minderheidsbelangen					2.967	-296	2.671
AANDEEL VAN DE GROEP					112.720	-	112.720
Nettoboekwaarde immateriële vaste activa	14.488	8.112	1	1.744	24.345	-30	24.315
Nettoboekwaarde materiële vaste activa en activa met gebruiksrecht	1.168.802	1.375.574	55.306	159	2.599.841	-78.799	2.521.042
Boekwaarde van joint ventures en geassocieerde deelnemingen	27	5.471	3.135	98.258	106.891	94.619	201.510
<i>Geboekt als niet-vlottende financiële activa</i>	27	5.471	3.135	99.496	108.129	94.619	202.748
<i>Geboekt als langlopende financiële verplichting (- is credit)</i>	-	-	-	-1.238	-1.238	-	-1.238
Investeringen in materiële vaste activa en activa met gebruiksrecht (*)	351.501	170.877	19.630	87	542.095	-14.062	528.033
Investeringen in joint ventures en geassocieerde deelnemingen	-	-	-	18.771	18.771	3.893	22.664

(*) Investeringen volgens de balans (rollforward materiële vaste activa en activa met gebruiksrecht) en niet volgens het kasstroomoverzicht. In vergelijking met het DEME Jaarverslag 2022 werd een bedrag van 61 miljoen euro getransfereerd tussen het segment Dredging & Infra en Offshore Energy.

Samenvatting van de materiële waarderingsregels

Algemene verklaring

DEME is gespecialiseerd in offshore energie-, bagger- en maritieme infrastructuur-, milieu- en concessieprojecten. DEME biedt zijn klanten oplossingen op de kruising van land, water en energie. De Groep creëert al bijna 150 jaar waarde voor zijn aandeelhouders en levert projecten op een veilige, duurzame en efficiënte manier met de beste mensen, de juiste middelen, technisch leiderschap en een doeltreffende toewijzing van middelen.

De Groep heeft daarom veel ervaring en is een koploper in innovatie en nieuwe technologieën. DEME's visie is te werken aan een duurzame toekomst door oplossingen te bieden voor wereldwijde uitdagingen: de stijgende zeespiegel, de groeiende bevolking en snelle verstedelijking, de reductie van emissies, vervuilde rivieren en bodems, de schaarste van minerale hulpbronnen en de stijgende maritieme handelsactiviteit die een constante verbetering van de maritieme infrastructuur vereist zoals het verzekeren van toegang voor steeds groter wordende schepen en het up-to-date houden van havens. Dankzij haar gediversifieerde activiteitenportefeuille is DEME goed geplaatst om elk van deze uitdagingen aan te gaan. DEME kan rekenen op meer dan 5.300 hooggekwalificeerde professionals en exploiteert één van de grootste en technologisch meest geavanceerde vloeten ter wereld.

Terwijl de wortels van het bedrijf in België liggen, heeft DEME een sterke aanwezigheid opgebouwd in alle wereldzeeën en continenten.

Tot 29 juni 2022 was Dredging, Environmental and Marine Engineering NV (DEME NV) de moedermaatschappij van de DEME Groep. Sindsdien kwam er een nieuwe holdingmaatschappij, DEME Group NV, boven DEME NV na de partiële splitsing van CFE NV, dat zijn 100% aandeel in DEME NV overdroeg aan DEME Group NV. Zie ook toelichting (17) Aandelenkapitaal, dividenden en reserves voor meer informatie over deze transactie en de huidige aandeelhoudersstructuur van de DEME Groep.

Zowel het hoofdkantoor als de maatschappelijke zetel waarop de nieuwe moedermaatschappij DEME Group NV en DEME NV, een 100% dochteronderneming van DEME Group NV, zijn geregistreerd, is Scheldedijk 30, Zwijndrecht, België.

De vennootschappen zijn ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Antwerpen, België, onder de respectievelijke BTW nummers BE 0787829347 en BE 0400473705. De 'legal entity identifier' (LEI) van DEME Group NV bij de Kruispuntbank van Ondernemingen is 549300FFPQP3K13PJV37.

DEME Group NV is beursgenoteerd sinds 30 juni 2022 op Euronext Brussel onder het symbool 'DEME.BR' en ISIN code BE0974413453. Voor doeleinden van EU Directive 2004/10/EC betreffende de harmonisatie van de transparantievereisten met betrekking tot informatie over emittenten van wie de effecten mogen verhandeld worden op een gereguleerde markt en aanpassend aan Directive 2001/34/EC, is de lidstaat van herkomst België. DEME Group NV zal de Belgische Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA), als bevoegde toezichthouder van de markt van de lidstaat van herkomst, hierover inlichten. De effecten van DEME Group mogen enkel verhandeld worden in België.

The website van de Groep is www.deme-group.com.

De geconsolideerde jaarrekening van DEME Group NV voor 2023 en 2022 omvat de Vennootschap en de ondernemingen van de Groep, hierna gezamenlijk aangeduid als de 'Groep' en afzonderlijk de dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen. In het hoofdstuk consolidatieprincipes wordt uitgelegd hoe de ondernemingen van de Groep in de geconsolideerde jaarrekening worden opgenomen.

De geconsolideerde kerncijfers, de geconsolideerde resultatenrekening, de geconsolideerde balans en het geconsolideerd kasstroomoverzicht werden samen met de managementrapportage en de segmentrapportering voorgelegd aan de Raad van Bestuur van 21 februari 2024. Het volledige Financiële verslag met alle toelichtingen is voorgesteld en goedgekeurd voor publicatie door de Raad van Bestuur van 25 maart 2024.

Conformiteitsverklaring

De geconsolideerde jaarrekening en de bijbehorende toelichtingen zijn opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals aanvaard binnen de Europese Unie (EU-IFRS).

Basis voor de verslaggeving

De Groep heeft de geconsolideerde jaarrekening opgesteld op basis van de continuïteit van haar activiteiten. De leden van de Raad van Bestuur zijn van mening dat er geen materiële onzekerheden zijn die aanzienlijke twijfel zouden kunnen doen rijzen over deze aannames.

De geconsolideerde jaarrekening is uitgedrukt in duizenden euro. Ze wordt opgesteld op basis van de historische kostprijs, met uitzondering van afgeleide financiële instrumenten, die tegen reële waarde worden gewaardeerd.

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld per, en voor de periode eindigend op, 31 december 2023.

Ze wordt voorgesteld vóór de verwerking van de aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voorgestelde winstverdeling.

In toepassing van IFRS 1, *eerste toepassing van International Financial Reporting Standards*, heeft de Groep consistente boekhoudkundige principes toegepast, gebaseerd op IFRS-EU, voor alle periodes gepresenteerd in deze jaarrekening, behalve voor standaarden die van kracht zijn vanaf 1 januari 2023. De Groep heeft niet geopteerd voor de vervroegde toepassing van standaarden, interpretaties of wijzigingen die gepubliceerd zijn maar nog niet van kracht zijn.

Onderstaande wijzigingen werden van kracht in 2023 maar hebben geen impact op de geconsolideerde jaarrekening van de Groep:

- IFRS 17 *verzekeringscontracten*
- wijzigingen in IAS 8 *grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*: definitie van schattingen
- wijzigingen in IAS 12 *winstbelastingen*: uitgestelde belastingen met betrekking tot activa en verplichtingen ontstaan vanuit een enkele transactie

Onderstaande wijzigingen zijn voor het eerst van toepassing in 2023 en hebben een impact op de geconsolideerde staten van de Groep per 31 december 2023:

- wijzigingen in IAS.12 *winstbelastingen*: Pillar Two Modelregels Internationale Belastinghervorming. De wijzigingen voorzien in een tijdelijke vrijstelling voor het opnemen en toelichten van informatie over uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen met betrekking tot de Pillar Two Modelregels. Ten gevolge van de wijzigingen moet de Groep vermelden dat ze de uitzondering heeft toegepast en moet ze de actuele belastingen met betrekking tot Pillar Two afzonderlijk vermelden. Zie toelichting (11) actuele belastingen en uitgestelde belastingen
- wijzigingen in IAS 1 *presentatie van de jaarrekening* en IFRS Praktijkverklaring 2 *materialiteit beoordelen*: de wijzigingen voorzien richtlijnen en voorbeelden om entiteiten te helpen bij de materialiteitsbeoordeling met betrekking tot de toelichtingen van de grondslagen voor financiële verslaggeving. De wijzigingen hadden een invloed op de toelichting van de waarderingsregels van de Groep, maar niet op de waardering, erkenning of presentatie van items in de jaarrekening van de Groep

De standaarden en interpretaties die zijn gepubliceerd maar nog niet van kracht zijn per 31 december 2023 worden hieronder toegelicht:

- wijzigingen in IAS 1: *presentatie van de jaarrekening* langlopende verplichtingen met convenanten en classificatie van verplichtingen als kortlopend of langlopend (uitgesteld), van kracht per 1 januari 2024 (*)
- wijziging in IFRS 16 *huurcontracten*: huur-verplichtingen in een 'sale and leaseback', van kracht per 1 januari 2024
- wijzigingen in IAS 7 *kasstroomoverzicht* en IFRS 7 *financiële instrumenten*: toelichting om de kenmerken van financieringsovereenkomsten met leveranciers te verduidelijken en aanvullende informatieverschaffing over dergelijke overeenkomsten te verplichten, van kracht per 1 januari 2024 (*)
- wijziging in IAS 21 *de effecten van wisselkoersveranderingen*: het gebrek aan inwisselbaarheid, van kracht per 1 januari 2025 (*)

(*) De wijzigingen in de standaard zijn nog niet bekrachtigd.

De Groep is van plan deze standaarden en interpretaties, indien van toepassing, toe te passen zodra ze van kracht worden. Geen van deze gepubliceerde maar nog niet in werking getreden standaarden zal naar verwachting een materieel effect hebben op de jaarrekening.

Voornaamste assumpties en schattingen

De opstelling van de jaarrekening volgens IFRS vereist het gebruik van ramingen en het maken van assumpties die een invloed hebben op de in de jaarrekening opgenomen bedragen, met name met betrekking tot de volgende zaken:

- de raming van de ontvangsten van de projecten naargelang van het voltooiingspercentage: overeenkomstig de bepalingen van IFRS 15 worden de opbrengsten van projecten gewaardeerd op basis van de geraamde opbrengsten bij de voltooiing van het project, volgens het voltooiingspercentage op de afsluitingsdatum (behalve wanneer dit niet representatief zou zijn volgens de fase van voltooiing). De vastgestelde meerkosten zijn opgenomen in het geraamde resultaat bij voltooiing. Op basis van de contractuele voorwaarden die voor elk contract werden bepaald, worden de eventuele toegekende schadevergoedingen of, omgekeerd, de boetes voor vertraging eveneens opgenomen in het geraamde resultaat bij voltooiing, overeenkomstig de waarderingsregels van de DEME Groep. Als het resultaat van een project niet op betrouwbare wijze kan worden ingeschat, worden de opbrengsten van dat project erkend pro rata de projectkosten die waarschijnlijk zullen worden geïnd. Indien de prognose bij de voltooiing van het project een tekort vertoont, wordt het verwachte verlies bij voltooiing onmiddellijk als een last voor de periode opgenomen, volgens de principes van IAS 37 *voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa* voor verlieslatende contracten op basis van de beste schatting van de uitgaven die nodig zijn om de verplichting af te wikkelen. Op die manier zal het verwachte verlies het standpunt van het management weerspiegelen over de kosten die nodig zijn om de verplichting na te komen minus het bedrag dat ontvangen zal worden van de klant.
- de periode waarover niet-vlottende activa worden afgeschreven en de geschatte restwaarde
- de assumptie van de disconteringsvoet en de beoordeling van de leaseperiode
- de waardering van voorzieningen en pensioenverplichtingen
- de ramingen die in uitgevoerde toetsingen voor bijzondere waardeverminderingen worden gehanteerd. Voor activa waarvan de gebruikswaarde of de reële waarde minus verkoopkosten lager is dan de boekwaarde, worden bijzondere waardeverminderingen opgenomen. De voornaamste assumpties worden beschreven in toelichting (6) goodwill
- de ramingen die worden gehanteerd bij de beoordeling van inkomstenbelastingen of onzekere belastingposities (zie toelichting (11) actuele belastingen en uitgestelde belastingen)
- de beoordeling van controle

Deze ramingen gaan uit van de veronderstelling van voortzetting van de activiteiten en zijn gebaseerd op de op dat ogenblik beschikbare informatie.

De ramingen kunnen worden herzien indien de omstandigheden waarop zij gebaseerd zijn, veranderen of indien nieuwe informatie beschikbaar komt. Ramingen nemen ook wijzigingen in het macro-economische en geopolitieke landschap in rekening. De werkelijke resultaten kunnen van deze ramingen afwijken.

Risico's en onzekerheden

Zie hoofdstuk '05. Corporate governance en risico's- Risicobeheer en controleprocessen' eerder in dit jaarverslag en toelichting (25) voorzieningen en voorwaardelijke activa en verplichtingen.

Toelichtingen gerelateerd aan specifieke onderwerpen

Klimaatgerelateerde onderwerpen

Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening heeft de Groep rekening gehouden met de potentiële impact van klimaatgerelateerde risico's die zowel **overgangsrisico's** als **fysieke risico's** omvatten.

Overgangsrisico's zijn de potentiële kosten of de verminderde vraag bij de overgang naar een koolstofarme economie om de klimaatverandering te beperken, dat kan voortvloeien uit veranderingen in het beleid van de publieke sector (beleids- en wettelijke risico's), uit innovatie of nieuwe technologieën en uit het standpunt van investeerders en klanten ten aanzien van een groenere omgeving (markt- en reputatierisico's).

De belangrijkste overgangsrisico's met betrekking tot de markten waarin DEME actief is, worden momenteel bestudeerd of zijn bestudeerd naar best vermogen. Bovendien is de impact van potentiële kosten onderhevig aan pass-through-clausules in het contract. Deze laatste zijn voor elk project verschillend.

Het EU-emissiehandelssysteem (ETS), 's werelds grootste koolstofmarkt, werd in 2005 opgericht als een marktgebaseerd mechanisme om de uitstoot van broeikasgassen binnen de Europese Unie aan te pakken. Hoewel het voornamelijk gericht was op energie-intensieve sectoren actief in energieopwekking en fabricage, zijn er recentelijk ontwikkelingen geweest. Richtlijn (EU) 2023/959 van 16 mei 2023 voorziet in de opname van broeikasgasemissies van maritiem transport in het bestaande emissiehandelssysteem (ETS) van de Europese Unie. Emissies van maritiem transport zijn opgenomen in het algemene ETS-plafond, dat de maximale hoeveelheid broeikasgassen bepaalt die in de hele Europese Unie (in welke sector ook) binnen het systeem mag worden uitgestoten. Het plafond wordt na verloop van tijd verlaagd om ervoor te zorgen dat alle ETS-sectoren bijdragen aan de klimaatdoelstellingen van de EU. Scheepvaartmaatschappijen, waaronder eigenaren van offshore schepen, zijn verplicht om (i) hun emissies te rapporteren volgens de verordening inzake monitoring, rapportage en verificatie (MRV) (Verordening (EU) 2023/957) en (ii) EU-ETS-emissierechten te verwerven en in te leveren (gebruiken) voor elke ton gerapporteerde CO₂-emissies, volgens Richtlijn (EU) 2023/959. De verplichting om ETS-emissierechten in te leveren geldt vanaf 2024 voor vracht- en passagiersschepen van 5000 bruto ton of meer en vanaf 2027 ook voor offshore schepen van dezelfde tonnage. De EU-Commissie overweegt of er behoefte is om 'offshore schepen' verder te definiëren, wat naar verwachting in secundaire wetgeving zal worden vastgesteld. Het is onzeker of de definitie van 'offshore-schepen' onder meer bagger-, installatie-, kabel-/pijpenleggers en/of hefeilanden zal omvatten.

De ETS-regeling voor maritiem transport dekt (i) 50% van de emissies van reizen die beginnen of eindigen buiten de EU en (ii) 100% van de emissies die plaatsvinden tussen twee EU-havens en wanneer schepen zich binnen EU-havens bevinden. Tijdens de overgangsfase zullen scheepvaartmaatschappijen een geleidelijk implementatieproces doorlopen binnen het ETS: voor vracht- en passagiersschepen moet 40% van de in 2024 gerapporteerde emissies worden vergoed in 2025, gevolgd door 70% van de in 2025 gerapporteerde emissies die moeten worden vergoed in 2026, en vervolgens 100% vanaf 2027. Offshore schepen moeten 100% van hun emissies die in 2027 zijn gerapporteerd, in 2028 vergoeden. Bovendien zullen CH₄- en N₂O-emissies van maritieme activiteiten vanaf 2026 aan controle worden onderworpen.

In afwachting van de richtlijnen van de Europese Commissie over de definitie van 'offshore schepen', wordt van DEME, in haar hoedanigheid van eigenaar van offshore schepen, verwacht dat ze vanaf 1 januari 2025 emissies begint te rapporteren in het kader van het MRV. Vervolgens zou DEME tegen 2028 100% van de emissies van haar in 2027 gerapporteerde offshore schepen moeten vergoeden.

Per 31 december 2023 zijn er geen EU-ETS-emissierechten of certificaten voor hernieuwbare energie opgenomen in de geconsolideerde balans, noch heeft de Groep een verplichting opgenomen met betrekking tot broeikasgasemissies.

Het overgangsrisico dat bestaat door veranderingen in het beleid van de publieke sector is gekoppeld aan het risico van potentiële kosten als gevolg van innovatie en nieuwe technologieën. Er wordt verwezen naar hoofdstuk '04. Duurzaamheid' waar de doelstellingen van de Groep worden beschreven met betrekking tot de reductie van broeikasgasemissies van de vloot. Deze doelen zijn opgesteld om de energie-efficiëntie verder te verhogen, de uitstoot van broeikasgassen direct te verminderen en op lange termijn de overstap te kunnen maken naar het gebruik van toekomstige koolstofvrije brandstoffen.

In de loop der jaren heeft de Groep de nadruk gelegd op het verbeteren van de operationele efficiëntie en productiviteit van de vloot van DEME, wat heeft geleid tot een daling van de broeikasgasintensiteit. In 2023 startte de Groep met een 5-jaren investeringsplan van ongeveer 30 miljoen euro. Het hoofddoel was om brandstof besparende technologieën te integreren in de hele vloot. Deze investeringskosten, samen met de kosten voor de integratie van specifieke brandstof besparende technologieën in nieuwe schepen, zijn opgenomen in het investeringsplan van DEME. Naast het huidige gebruik van koolstofarme brandstoffen start DEME met de eerste proefprojecten om praktische ervaring op te doen met toekomstige groene brandstoffen. Er blijft echter een grote mate van onzekerheid bestaan over de specifieke brandstoffen die de toekomstige markt zullen domineren, hun beschikbaarheid en de bunkercapaciteit. Bijgevolg is het moeilijk om een schatting te maken van de precieze investering die nodig is om de vloot van DEME volledig voor te bereiden op de overgang naar deze toekomstige brandstoffen. De investeringskosten zullen sterk afhangen van verdere innovaties en technologische evoluties.

Naast de vloot werkt DEME aan het verhogen van de energie-efficiëntie in de kantoren en het hoofdkantoor en investeert het in nieuwe duurzame technologieën om tegen 2025 een klimaatneutraal hoofdkantoor te hebben. In 2023 zijn de DEME LABS (nieuwe kantoren) uitgerust met een nieuw koud warmteopslagsysteem en speciale warmtepompen. Op deze manier beschikt de Groep over een fossielvrij verwarmings- en koelsysteem. In het eerste kwartaal van 2024 worden zonnepanelen geïnstalleerd op het dak van de DEME-labs. In 2024 wordt de lus van het systeem voor koudeopslag, dat eerder werd geïnstalleerd op de site in Zwijndrecht, in gebruik genomen. De DEME LABS, de nieuwe DEME LOOKOUT en andere bestaande gebouwen zullen op deze lus worden aangesloten om het warmte-koude beheer over de site te optimaliseren. Oudere gebouwen zullen worden afgebroken. Verdere investeringen zullen worden gedaan om de magazijnen en de werkplaats uit te rusten met warmtepompen en stralingspanelen om de resterende fossiele brandstof uit te faseren.

Wat betreft het vervoer van personen bij DEME, dat zakenvluchten, treinreizen en het wagenpark omvat, neemt het tempo van de elektrificatie van het wagenpark van de groep toe. De stijging van de leasekosten voor wagens in 2023 is voornamelijk het gevolg van de snelle elektrificatie van het wagenpark van DEME, de uitbreiding ervan (door een hoger aantal wagens) en de verhoogde leasekost verbonden aan elektrische voertuigen. Er wordt verwezen naar toelichting (8) activa met gebruiksrecht.

Fysieke risico's als gevolg van klimaatverandering zijn risico's die verband houden met de fysieke gevolgen, zoals directe schade aan bedrijfsmiddelen, vertraging door het weer bij de uitvoering van het project en verstoring van de toeleveringsketen. Deze risico's kunnen het gevolg zijn van een gebeurtenis (acuut) of van verschuivingen in klimaatpatronen op langere termijn (chronisch).

DEME is altijd al bezig geweest met klimaatadaptatie binnen het kader van bedrijfsrisicobeheer en vertraging door weersomstandigheden is een contractuele clausule in alle contracten. Schade aan activa als gevolg van extreme weersomstandigheden zoals stormen wordt gedekt door schadeverzekeringen. Wanneer zich een verlies voordoet, wordt de negatieve impact op het resultaat dat niet wordt gedekt of terugbetaald door de klant, opgenomen in de marge aan het einde van het project of opgenomen in de kosten in de betreffende verslagperiode.

De gevolgen van klimaatverandering in de geconsolideerde jaarrekening zijn onderzocht:

- de impact van klimaatverandering op de restwaarde en de gebruiksduur van activa werd in overweging genomen bij het bepalen van de boekwaarde van vaste activa (zie toelichting (7) materiële vaste activa)
- er is rekening gehouden met de gevolgen van klimaatverandering voor de erkenning en waardering van voorzieningen en voorwaardelijke verplichtingen (zie toelichting (25) voorzieningen en voorwaardelijke activa en verplichtingen)
- de impact van klimaatverandering is onderzocht in relatie tot indicaties voor bijzondere waardeverminderingen en de verwachtte kasstromen die worden gebruikt bij de beoordeling van bijzondere waardevermindering op de boekwaarde van vaste activa inclusief goodwill (zie toelichting (6) goodwill)
- de impact van klimaatverandering is in beschouwing genomen bij de beoordeling van de toekomstige winstgevendheid die wordt gebruikt bij de beoordeling van de realiseerbaarheid van uitgestelde belastingvorderingen (zie toelichting (11) actuele belastingen en uitgestelde belastingen)

Samenvattend kan worden gesteld dat voor het jaar eindigend op 31 december 2023 geen materiële impact in de financiële staten is geïdentificeerd wat betreft de inschattingen en assumpties komende van de klimaatverandering en als gevolg de waarderingen van activa en verplichtingen niet significant zijn beïnvloed door het risico van klimaatverandering. Verder concludeert de Groep dat het klimaatveranderingsrisico geen invloed heeft op de continuïteitsbeoordeling per december 2023.

De inspanningen om de klimaatverandering wereldwijd te beperken creëert voor de Groep kansen, aangezien DEME de energietransitie bevordert door infrastructuur voor hernieuwbare energie te ontwikkelen, bescherming biedt tegen de krachten van de natuur en weerbare infrastructuur bouwt die beter aangepast is aan klimaat gerelateerde gevaren. De Groep speelt een rol in de overgang naar een circulaire economie met zijn bodemsanering en 'brownfield' ontwikkeling, milieubaggeren en sedimentbehandeling en investeert in de productie, opslag en het transport van groene waterstof. Voor de gerealiseerde omzet die een substantiële bijdrage levert aan de bestrijding van de klimaatverandering wordt er verwezen naar toelichting (1) omzet en orderboek.

Macro-economische onderwerpen

In 2023 herstelde de bouwsector, waarin DEME actief is, van de covid-19 pandemie en de nasleep ervan. Maar door nieuwe geopolitieke en macro-economische uitdagingen die de hele wereldeconomie beïnvloed hebben, verslechterden de marktomstandigheden opnieuw, wat leidde tot hogere rentevoeten en inflatie.

In 2023 stegen de rentetarieven wereldwijd (zowel op lange als korte termijn) als gevolg van verschillende beleidsverbeteringen die de meeste centrale banken doorvoerden in hun poging om de inflatie af te remmen. Hierdoor werd de financiering van projecten veel duurder en dit leidde tot vertragingen in het plaatsen van nieuwe orders of in de uitvoering van lopende projecten. In sommige gevallen leidde dit zelfs tot de annulering van projecten, na een herkalibratie in delen van de offshore windmarkt. Dit had echter geen substantieel negatief effect op de financiële resultaten en vooruitzichten van de Groep.

In tegenstelling tot vorig jaar heeft DEME geen materiele nieuwe leningen afgesloten per 31 december 2023. In 2022 werd er een bijkomende langetermijnlening aangegaan voor een bedrag van 440 miljoen euro. Om een zo goed mogelijk evenwicht te behouden tussen de financieringskosten en de volatiliteit van de financiële resultaten voor haar langetermijnleningen, tracht DEME steeds het merendeel van de risico's die te wijten zijn aan variabele rentevoeten van de leningen in te dekken via afgeleide financiële instrumenten, voornamelijk door gebruik te maken van renteswaps. Net als in 2022 had de volledige uitstaande portefeuille van rentedragende lange-termijn schulden van de Groep een vast rentevoetkarakter, waardoor de blootstelling van de Groep aan renteschommelingen door rentestijgingen beperkt bleef. Voor de korte-termijn-financiering van het jaar en het uitgegeven handelspapier (commercial paper) werden hogere rentetarieven betaald in vergelijking met 2022. Over het algemeen kan echter worden gesteld dat de directe impact van stijgende rentetarieven op de financiële resultaten van 2023 beperkt bleef voor de Groep.

Voor elk bedrijf heeft inflatie niet alleen een impact op de directe kosten, maar ook op de indirecte kosten zoals energiekosten, lonen, enz. Hoewel personeelskosten aanzienlijk gestegen zijn als gevolg van het automatische indexeringsstelsel in België om de koopkracht van werknemers te beschermen, worden al deze kosten binnen de Groep voortdurend opgevolgd en waar mogelijk geoptimaliseerd. Inflatie-effecten worden indien mogelijk ook steeds doorgerekend aan de klant.

Gedurende 2023 werden de betalingstermijnen met zowel leveranciers als klanten niet verlengd en er is geen verandering opgetreden in het betalingsgedrag van de Groep ten opzichte van leveranciers of in het betalingsgedrag van klanten.

Inflatie en rentevoetpercentages hebben beide een invloed op onder andere de beoordeling van reële waarden, berekeningen van toekomstige kasstromen, disconteringsvoeten voor contante waarde berekeningen en het testen op bijzondere waardeverminderingen. In 2023 zijn er geen bijzondere waardeverminderingverliezen opgenomen die zijn toegewezen aan kasstroomgenererende eenheden. Verder werd de waardering van de activa en passiva van de Groep niet wezenlijk beïnvloed door de bovenvermelde macro-economische omstandigheden. Het management van DEME blijft de macro-economische evolutie en de impact ervan op de financiële cijfers en de vooruitzichten opvolgen. Indien nodig zal het zijn strategie aanpassen.

Voor bovenstaand onderwerp wordt er ook verwezen naar toelichting (1) omzet en orderboek, toelichting (3) personeelskosten en werkgelegenheid, toelichting (6) goodwill, toelichting (20) rentedragende schulden en netto financiële schuld, toelichting (21) beheer van financiële risico's en financiële derivaten en toelichting (23) pensioenverplichtingen.

Consolidatieprincipes

De geconsolideerde jaarrekening omvat de jaarrekeningen van de Vennootschap en van de dochterondernemingen die entiteiten zijn waarover de Vennootschap zeggenschap uitoefent (integraal geconsolideerde entiteiten).

Er bestaat controle wanneer de Vennootschap:

- zeggenschap over de deelneming heeft
- blootgesteld is aan, of rechten heeft op, variabele opbrengsten uit haar betrokkenheid bij de deelneming
- over de mogelijkheid beschikt haar zeggenschap over de deelneming aan te wenden om de omvang van de opbrengsten te beïnvloeden

De Vennootschap beoordeelt opnieuw of ze al dan niet controle uitoefent over een deelneming indien uit feiten en omstandigheden blijkt dat er wijzigingen zijn in één of meer van de drie hierboven opgesomde elementen van controle.

De consolidatie van een dochteronderneming begint wanneer de Vennootschap controle verkrijgt over de dochteronderneming en eindigt wanneer de Vennootschap de controle over de dochteronderneming verliest. In het bijzonder worden de opbrengsten en kosten van een dochteronderneming die in de loop van het jaar is verworven of afgestoten, opgenomen in de geconsolideerde staat van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten vanaf de datum waarop de Vennootschap controle verkrijgt tot de datum waarop de Vennootschap niet langer controle over de dochteronderneming uitoefent.

Winst of verlies en elke component van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten wordt toegerekend aan de eigenaars van de Vennootschap en aan de minderheidsbelangen. Het totaalresultaat van de dochterondernemingen wordt toegerekend aan de eigenaars van de Vennootschap en aan de minderheidsbelangen, zelfs als dit tot gevolg heeft dat de minderheidsbelangen een negatief saldo vertonen. Indien nodig worden aanpassingen aangebracht aan de financiële staten van de dochterondernemingen om hun waarderingsregels in overeenstemming te brengen met de waarderingsregels van de Groep.

Alle intragroepsactiva en -passiva, eigen vermogen, opbrengsten, kosten en kasstromen met betrekking tot transacties tussen leden van de Groep worden volledig geëlimineerd in de geconsolideerde jaarrekening.

Wijzigingen in de eigendomsbelangen van de Groep in dochterondernemingen die er niet toe leiden dat de Groep de controle over de dochterondernemingen verliest, worden geboekt als eigenvermogenstransacties. De boekwaarden van de belangen van de Groep en van de minderheidsbelangen worden aangepast om rekening te houden met de wijzigingen in hun relatieve belangen in de dochterondernemingen. Elk verschil tussen het bedrag waarmee de minderheidsbelangen worden aangepast en de reële waarde van de betaalde of ontvangen vergoeding wordt rechtstreeks in het eigen vermogen opgenomen en toegerekend aan de eigenaars van de vennootschap. Wanneer de Groep de controle over een dochteronderneming verliest, wordt een winst of verlies opgenomen in de resultatenrekening. Dit wordt berekend als het verschil tussen (i) het totaal van de reële waarde van de ontvangen vergoeding en de reële waarde van een eventueel resterend belang en (ii) de vorige nettoboekwaarde van de activa (met inbegrip van goodwill) en de passiva van de dochteronderneming en eventuele minderheidsbelangen (vóór haar afstoting). Alle bedragen die voorheen in de niet-gerealiseerde resultaten werden opgenomen met betrekking tot die dochteronderneming, worden geboekt alsof de Groep de gerelateerde activa en verplichtingen van de dochteronderneming direct had afgestoten (d.w.z. overgeboekt naar de resultatenrekening of overgeboekt naar een andere categorie van het eigen vermogen zoals gespecificeerd/toegestaan door de toepasselijke IFRS).

Een aangehouden deelneming wordt initieel tegen reële waarde gewaardeerd. Deze reële waarde wordt de initiële boekwaarde op de datum waarop de controle verloren gaat en met het oog op de latere verwerking van het aangehouden belang als een geassocieerde deelneming, joint venture of financieel actief.

Geassocieerde deelnemingen zijn ondernemingen waarin de DEME Groep een invloed van betekenis uitoefent. Invloed van betekenis is de macht om deel te nemen aan het financiële en operationele beleid van een onderneming zonder dat er sprake is van controle of gezamenlijke controle over dat beleid.

Een **gemeenschappelijke dochteronderneming (joint venture)** is een gemeenschappelijke regeling waarbij de partijen die gezamenlijke controle over de regeling uitoefenen, rechten hebben op de netto-activa van de gemeenschappelijke regeling. Gezamenlijk zeggenschap is het contractueel overeengekomen delen van de controle over een regeling, waarvan alleen sprake is indien besluiten over de relevante activiteiten de unanieme instemming vereisen van de partijen die de controle delen.

Activa, passiva, opbrengsten en kosten van joint ventures en geassocieerde deelnemingen worden in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode. Volgens deze methode wordt een investering in een joint venture of geassocieerde deelneming eerst tegen kostprijs in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen en vervolgens aangepast om het Aandeel van de Groep in het nettoresultaat en in het totaalresultaat van de geassocieerde deelneming of joint venture op te nemen. Wanneer het Aandeel van de Groep in de verliezen van een geassocieerde deelneming of een joint venture groter is dan het belang van de Groep in die geassocieerde deelneming of joint venture (met inbegrip van langetermijnbelangen die in wezen deel uitmaken van de netto-investering van de Groep in de geassocieerde deelneming of joint venture), stopt de Groep met de opname van haar aandeel in verdere verliezen. Bijkomende verliezen worden alleen opgenomen voor zover de Groep een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft aangegaan of betalingen heeft verricht namens de geassocieerde deelneming of de joint venture. Deze verliezen worden op de balans geboekt als overige langlopende financiële verplichtingen in plaats van als negatieve investeringen in niet-vlottende financiële activa (toelichting (9)).

De proportionele consolidatiemethode, waarbij de Groep de activa, passiva, opbrengsten en kosten boekt volgens hun belang in de joint venture, is niet toegestaan onder IFRS, maar wordt nog steeds toegepast in de managementrapportage die de basis vormt voor de segmentrapportering. Belangen in joint ventures of geassocieerde deelnemingen worden geboekt vanaf de datum waarop de entiteit een joint venture of geassocieerde deelneming wordt. Bij de verwerving van het belang wordt het eventuele surplus tussen de kostprijs van de investering en het aandeel in de reële waarde van de netto-activa van de entiteit geboekt als goodwill die in de boekwaarde van de investering is begrepen. Elk surplus tussen het Aandeel van de Groep in de reële waarde van de netto-activa en de kostprijs van de investering na herwaardering wordt onmiddellijk in de resultatenrekening opgenomen tijdens de periode van verwerving van de investering.

De Groep blijft de vermogensmutatiemethode toepassen wanneer een investering in een geassocieerde deelneming een investering in een joint venture wordt, of wanneer een investering in een joint venture een investering in een geassocieerde deelneming wordt. Er vindt geen herwaardering naar reële waarde plaats bij dergelijke wijzigingen in eigendomsbelangen. Wanneer de Groep haar eigendomsbelang in een geassocieerde deelneming of een joint venture vermindert, maar de Groep de vermogensmutatiemethode blijft toepassen, deelt de Groep het gedeelte van de winst of het verlies dat voorheen was opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten met betrekking tot die vermindering van het eigendomsbelang opnieuw in als winst of verlies, indien die winst of dat verlies zou worden heringedeeld als winst of verlies bij de vervreemding van de gerelateerde activa of verplichtingen.

Wanneer een entiteit van de Groep handelt met een geassocieerde deelneming of een joint venture van de Groep, worden de winsten en verliezen uit de transacties met de geassocieerde deelneming of joint venture alleen voor de belangen in de geassocieerde deelneming of joint venture die geen verband houden met de Groep opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van de Groep. Het brutobedrag van transacties met geassocieerde deelnemingen of joint ventures wordt niet geëlimineerd; enkel eventuele winsten of verliezen op deze transacties worden geëlimineerd.

Een **gezamenlijke operatie (joint operation)** is een gemeenschappelijke regeling waarbij de partijen directe rechten hebben op de activa en directe verplichtingen hebben met betrekking tot de verplichtingen van deze gezamenlijke operatie. Gezamenlijke zeggenschap is het contractueel delen van de zeggenschap over een regeling, waarvan alleen sprake is indien besluiten over de relevante activiteiten de unanieme instemming vereisen van alle partijen die de zeggenschap delen. Wanneer een entiteit van de DEME Groep een gezamenlijke operatie start, erkent DEME in verhouding tot haar belang in de gezamenlijke operatie:

- haar activa, met inbegrip van haar aandeel in eventuele activa die gezamenlijk worden gehouden
- haar verplichtingen, met inbegrip van haar aandeel in eventuele activa die gezamenlijk worden gehouden
- haar opbrengsten uit de verkoop van haar aandeel in de productie die voortvloeit uit de gezamenlijke operatie
- haar aandeel van de opbrengsten van de verkoop van haar aandeel in de productie die voortvloeit uit de gezamenlijke operatie
- haar kosten, met inbegrip van haar aandeel in eventuele kosten die gezamenlijk worden gedaan

De Groep boekt de activa, passiva, opbrengsten en kosten met betrekking tot haar belang in een gezamenlijke operatie volgens de IFRS-regels die van toepassing zijn op de specifieke activa, passiva, opbrengsten en kosten.

Wanneer een entiteit van de Groep een transactie verricht met een joint operation waarin een entiteit van de Groep een gezamenlijke exploitant is (zoals een verkoop of inbreng van activa), wordt de Groep geacht de transactie met de andere partijen bij de gezamenlijke operatie uit te voeren, en worden winsten en verliezen uit de transacties alleen in de geconsolideerde jaarrekening van de Groep opgenomen in verhouding tot het belang van de andere partijen bij de gezamenlijke operatie.

Wanneer een entiteit van de Groep handelt met een joint operation waarin een entiteit van de Groep een gezamenlijke exploitant is (zoals een aankoop van activa), neemt de Groep haar aandeel in de winsten en verliezen pas op wanneer zij deze activa aan een derde partij doorverkoopt.

Binnen de DEME Groep zijn er ook projectgestuurde bouwconsortiums die niet als een afzonderlijke juridische entiteit gestructureerd zijn. Zij worden rechtstreeks geïntegreerd in de cijfers van de dochteronderneming van DEME die deelneemt aan het consortium. Zij worden beschouwd als joint operations en daarom volgen ze de boekhoudmethode hierboven beschreven (integratie op lijn per lijn basis).

Vreemde Valuta

De geconsolideerde jaarrekening van de Groep wordt voorgesteld in euro, die ook de functionele munt van de moedermaatschappij is. Voor elke entiteit bepaalt de Groep de functionele valuta, en de posten in de jaarrekening van elke entiteit worden gewaardeerd in die functionele valuta.

Financiële staten van buitenlandse entiteiten met een functionele valuta die niet gelijk is aan de euro, worden als volgt omgerekend:

- activa en passiva worden omgerekend tegen de koers op het eind van het jaar
- inkomsten en uitgaven worden omgerekend tegen de gemiddelde wisselkoers van het jaar
- rekeningen van het eigen vermogen worden omgerekend tegen de historische wisselkoersen

Eventuele wisselkoersverschillen worden opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten geaccumuleerd in het eigen vermogen (en toegerekend aan minderheidsbelangen indien van toepassing).

Transacties in vreemde valuta worden geboekt tegen de wisselkoersen die gelden op de datum van de transacties. Monetair activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers op balansdatum. Winsten en verliezen uit de afwikkeling van in vreemde valuta gebaseerde transacties en uit de omrekening van in vreemde valuta gebaseerde monetaire activa en passiva worden in de resultatenrekening opgenomen. Niet-monetaire posten die worden gewaardeerd tegen historische kostprijs in een vreemde valuta, worden niet omgerekend.

Bij de afstoting van een buitenlandse activiteit (d.w.z. een afstoting van het volledige belang van de Groep in een buitenlandse activiteit, een afstoting met verlies van zeggenschap over een dochteronderneming die een buitenlandse activiteit omvat), worden alle gecumuleerde wisselkoersverschillen in het eigen vermogen met betrekking tot die activiteit toerekenbaar aan de eigenaars van de Vennootschap worden overgeboekt naar de resultatenrekening.

De Groep past de directe consolidatiemethode toe en bij de afstoting van een buitenlandse activiteit weerspiegelt de/het naar de resultatenrekening overgeboekt winst/verlies, het bedrag dat uit de toepassing van deze methode voortvloeit.

In geval van een gedeeltelijke verkoop van een dochteronderneming die een buitenlandse activiteit omvat die er niet toe leidt dat de Groep de zeggenschap over de dochteronderneming verliest, wordt het evenredige deel van de gecumuleerde wisselkoersverschillen opnieuw toegewezen aan de minderheidsbelangen en niet in de resultatenrekening opgenomen. Voor alle andere gedeeltelijke afstotingen (d.w.z. gedeeltelijke afstotingen van geassocieerde deelnemingen of gezamenlijke regelingen waarbij de Groep geen invloed van betekenis of gezamenlijke zeggenschap verliest), wordt het evenredige deel van de gecumuleerde wisselkoersverschillen overgeboekt naar de resultatenrekening.

Toelichting (21) bevat een tabel met de wisselkoersen van vreemde valuta ten opzichte van de euro per 31 december 2023 en 2022.

Immateriële vaste activa

Verworven concessies, octrooien, licenties en soortgelijke rechten

Deze immateriële vaste activa, die afzonderlijk zijn verworven en die een beperkte gebruiksduur hebben, worden gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met geaccumuleerde afschrijving en geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingen. De afschrijving geschiedt lineair over de geschatte gebruiksduur. Deze immateriële vaste activa hebben voornamelijk betrekking op de verworven technologie van de activiteiten van SPT Offshore, die wordt afgeschreven over de economische levensduur van 10 jaar.

Kosten voor het configureren of aanpassen van de applicatiesoftware van een leverancier in een Software as a Service (SaaS)-regeling worden beschouwd als kosten van een servicecontract en ten laste genomen in de resultatenrekening.

Onderzoek en ontwikkeling

Uitgaven voor onderzoeksactiviteiten worden als OpEx-uitgaven in de resultatenrekening opgenomen op het moment dat ze zich voordoen.

Een intern gegenereerd immaterieel vast actief dat voortvloeit uit de ontwikkeling (of uit de ontwikkelingsfase van een intern project) wordt opgenomen indien, en alleen indien, alle volgende elementen zijn aangetoond:

- de technische haalbaarheid van de voltooiing van het immaterieel vast actief, zodat het beschikbaar zal zijn voor gebruik of verkoop
- het voornemen om het immaterieel vast actief te voltooien en het te gebruiken of te verkopen
- de mogelijkheid om het immaterieel vast actief te gebruiken of te verkopen
- hoe het immaterieel vast actief waarschijnlijke toekomstige economische voordelen zal genereren
- de beschikbaarheid van voldoende technische, financiële en andere middelen om de ontwikkeling te voltooien en het immaterieel vast actief te gebruiken of te verkopen
- het vermogen om op betrouwbare wijze de uitgaven te meten die aan het immaterieel vast actief kunnen worden toegerekend tijdens de ontwikkeling ervan

Het voor intern gegenereerde immateriële vaste activa aanvankelijk opgenomen bedrag is de som van de uitgaven die worden gedaan vanaf de datum waarop het immaterieel actief voor het eerst voldoet aan de hierboven vermelde opnamecriteria. Wanneer geen intern gegenereerde immateriële vaste activa kunnen worden erkend, worden de ontwikkelingskosten in de resultatenrekening opgenomen in de periode waarin zij worden gemaakt.

Na de initiële waardering worden intern gegenereerde immateriële vaste activa opgenomen tegen kostprijs verminderd met gecumuleerde afschrijvingen en gecumuleerde waardeverminderingen, op dezelfde basis als immateriële vaste activa die afzonderlijk worden verworven. De toetsing op bijzondere waardevermindering gebeurt tijdens de ontwikkeling bij elke afsluitingsperiode.

In het Concessions segment worden sommige ontwikkelingskosten geactiveerd, zowel in de geassocieerde deelnemingen waarin DEME Concessions participeert, als in de integraal geconsolideerde maatschappij zelf. Voor elk project dient de initiële erkenning voorgaand worden goedgekeurd door het Auditcomité en wordt de toetsing op bijzondere waardevermindering in de vergadering besproken op halfjaarlijkse basis.

Exploratie en evaluatie van minerale hulpbronnen

In het Concessions segment, neemt DEME de uitgaven voor de exploratie en evaluatie van minerale hulpbronnen op de zeebodem in kosten (geen activatie), aangezien de erkenningscriteria niet vervuld zijn.

Goodwill

Goodwill die voortvloeit uit een bedrijfscombinatie wordt opgenomen als een actief op de datum waarop de zeggenschap is verkregen (de overnamedatum). Goodwill wordt gewaardeerd tegen kostprijs, zijnde het bedrag waarmee de overgedragen vergoeding, de minderheidsbelangen in de overgenomen onderneming en de reële waarde van het eventuele reeds door de Groep gehouden belang in de overgenomen onderneming het nettobedrag overschrijft van de op de overnamedatum verworven identificeerbare activa en overgenomen verplichtingen.

Minderheidsbelangen worden bij de eerste opname gewaardeerd tegen de reële waarde of tegen het aandeel van de minderheidsbelangen in de opgenomen identificeerbare netto-activa van de overgenomen partij. De waarderingsgrondslag wordt per transactie gekozen.

Indien, na herbeoordeling, het nettosaldo op de overnamedatum van de verworven identificeerbare activa en de overgenomen verplichtingen hoger is dan de som van de overgedragen vergoeding, de minderheidsbelangen in de overgenomen partij en de reële waarde van het eventuele vroegere belang van de Groep in de overgenomen partij, wordt het surplus onmiddellijk in de resultatenrekening opgenomen als een winst op een voordelige koop.

Goodwill wordt niet afgeschreven, maar wordt jaarlijks op bijzondere waardevermindering getoetst, of vaker indien er aanwijzingen zijn dat de kasstroomgenererende eenheid waaraan de goodwill wordt toegerekend, mogelijk een waardevermindering heeft ondergaan.

Goodwill wordt in de balans opgenomen tegen kostprijs verminderd met eventuele gecumuleerde bijzondere waardeverminderingen. Bijzondere waardeverminderingen op goodwill worden in toekomstige perioden niet teruggenomen.

Indien de Groep de zeggenschap over een dochteronderneming verliest, worden de daarmee verband houdende activa (met inbegrip van goodwill), passiva, minderheidsbelangen en andere bestanddelen van het eigen vermogen niet langer in de balans opgenomen, terwijl de daaruit voortvloeiende winsten of verliezen in de resultatenrekening worden opgenomen. Elke aangehouden investering wordt opgenomen tegen reële waarde.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen historische kostprijs, verminderd met gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardevermindering-verliezen. De historische kostprijs omvat alle directe kosten en alle uitgaven die zijn gedaan om het goed in de toestand en op de plaats van gebruik te brengen, alsmede voor het beoogde gebruik. De historische kostprijs omvat de oorspronkelijke aankoopprijs, de tijdens de bouwperiode gemaakte intercalaire interesten (m.b.t. specifieke leningen) en de daarmee verband houdende directe kosten. De belangrijkste bagger- en offshore schepen bestaan uit componenten met een verschillende gebruiksduur die als afzonderlijke posten worden geboekt.

Latere kosten worden opgenomen in de boekwaarde van het actief of worden opgenomen als een afzonderlijk actief, naargelang het geval, uitsluitend wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen van het goed naar de Groep zullen vloeien en de kostprijs van het goed op betrouwbare wijze kan worden bepaald. De boekwaarde van het vervangen onderdeel wordt niet langer in de balans opgenomen. De slijtage van baggermaterieel is sterk afhankelijk van project specifieke combinaties van bodemgesteldheid, te verwerken materiaal, maritieme omstandigheden en de intensiteit van de inzet van het materieel (factoren die moeilijk te voorspellen zijn). Wegens deze grillige en tijdsafhankelijke patronen worden de onderhouds- en reparatiekosten van de activa tijdens de exploitatie van het vaartuig hoofdzakelijk erkend in de resultatenrekening.

De droogdokkosten van de belangrijkste productie- schepen (kosten van groot onderhoud) worden in de boekwaarde van het vaartuig opgenomen wanneer zij worden gemaakt en afgeschreven over een periode van vijf jaar (normale periode voorzien tussen twee opeenvolgende droogdokperiodes).

Afschrijvingen worden ten laste van de resultatenrekening gebracht volgens de lineaire methode op basis van de gebruiksduur, rekening houdend met een geraamde restwaarde. Terreinen worden niet afgeschreven, aangezien ervan wordt uitgegaan dat zij een onbepaalde levensduur hebben, behalve stortplaatsen voor zandwinning, die worden afgeschreven naargelang van de gewonnen tonnage. Gebouwen worden afgeschreven over 25 jaar. De afschrijvingsperiodes voor drijvend en ander bouwmaterieel variëren van 3 jaar (zoals voor pijpleidingen) tot 21 jaar. De hoofdcomponent van sleephopperzuigers en cutterzuigers wordt over een periode van 18 jaar afgeschreven. Voor nieuwe sleephopperzuigers, cutterzuigers, kabellegschepen en DP3 offshore kraanschepen die sinds 2019 in productie zijn, wordt de hoofdcomponent afgeschreven over een periode van 20 jaar en een tweede component over een periode van 10 jaar. Deze afschrijvingsregel was al van toepassing voor de grote hefvaartuigen. De hoofdcomponent omvat voornamelijk de romp en de machines, de tweede component heeft betrekking op de delen van een schip met een kortere levensduur dan de economische levenscyclus van het schip. Meubilair en andere vaste activa worden afgeschreven over een periode van 3 tot 10 jaar.

Sinds 2019 wordt de restwaarde van alle activa met een restwaarde geraamd op 1% van de investeringswaarde.

De afschrijvingsmethoden, de verwachtte levensduur en de restwaarde worden aan het eind van elk boekjaar opnieuw geëvalueerd en zo nodig gewijzigd.

Materiële vaste activa in aanbouw worden opgenomen op basis van de betaalde termijnen en de geactiveerde rentekosten tijdens de bouwperiode.

Winsten en verliezen op overdrachten en buitengebruikstellingen worden bepaald door de netto- opbrengst ervan te vergelijken met de boekwaarde en worden opgenomen onder overige bedrijfsopbrengsten of overige bedrijfskosten.

De groep als leasingnemer, activa met gebruiksrecht en leaseverplichtingen

De Groep als leasingnemer

De Groep beoordeelt bij het aangaan van het contract of een contract een leaseovereenkomst is of bevat. Dat wil zeggen, of het contract het recht overdraagt om gedurende een bepaalde periode het gebruik van een geïdentificeerd actief te bepalen in ruil voor een vergoeding.

De Groep past één enkele opname- en waarderings-methode toe voor alle leaseovereenkomsten, behalve voor kortlopende leaseovereenkomsten (minder dan één jaar) en leaseovereenkomsten van activa met een lage waarde.

Activa met gebruiksrecht en leaseverplichtingen

Activa die het recht vertegenwoordigen om het onderliggende geleasede actief te gebruiken, worden geactiveerd als activa met gebruiksrecht tegen kostprijs, bestaande uit het bedrag van de eerste waardering van de leaseverplichting, eventuele leasebetalingen die op of vóór de aanvangsdatum zijn gedaan, verminderd met eventuele ontvangen leasebonussen, eventuele directe eerste kosten en herstelkosten. De overeenkomstige leaseverplichtingen, die de netto contante waarde vertegenwoordigen van de leasebetalingen die over de leaseperiode moeten worden verricht, worden opgenomen als langlopende of kortlopende verplichtingen, afhankelijk van de periode waarin zij verschuldigd zijn. De leasebetalingen worden verdisconteerd aan de hand van de incrementele debetrentevoet van de leasingnemer. De leasebetalingen omvatten vaste betalingen (inclusief variabele betalingen die het karakter van vaste betalingen hebben), verminderd met te ontvangen leasevoordelen, variabele leasebetalingen die afhankelijk zijn van een index of een rentevoet, en bedragen die naar verwachting zullen worden betaald uit hoofde van restwaardegaranties. De leaseverplichtingen worden opgenomen onder rentedragende schulden. De leaserente wordt als rentelast ten laste van de resultatenrekening gebracht. Geleasede activa worden lineair afgeschreven over de leaseperiode of over de geschatte gebruiksduur van de activa, indien deze korter is, met inbegrip van de periode van hernieuwbare opties, indien het redelijk zeker is dat de optie zal worden uitgeoefend. Wanneer met redelijke zekerheid kan worden gesteld dat de eigendom aan het eind van de leaseperiode zal worden verkregen, zijn de afschrijvingsgrondslagen voor het geleasede actief consistent met die voor afschrijfbaar activa in eigendom. Wanneer er echter geen redelijke zekerheid bestaat dat de eigendom tegen het eind van de leaseperiode zal worden verkregen, wordt het actief afgeschreven over de kortste termijn van de leaseperiode en de verwachte gebruiksduur. De activa met gebruiksrecht zijn eveneens onderhevig aan bijzondere waardeverminderingen.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen de laagste waarde van de kostprijs of de netto realiseerbare waarde.

Voor de berekening van de kosten van grondstoffen wordt de methode van de gewogen gemiddelde kosten gebruikt, terwijl de kosten van verbruiksgoederen worden bepaald volgens de FIFO-methode.

De netto realiseerbare waarde is de geschatte verkoopprijs in het kader van de gewone bedrijfsuitoefening, verminderd met de kosten van voltooiing en de geschatte kosten om de verkoop te realiseren.

Wanneer voorraden worden verkocht, dient de boekwaarde van deze voorraden te worden opgenomen als kost in de periode waarin de gerelateerde opbrengsten worden opgenomen. Het bedrag van elke waardevermindering tot het bedrag van de netto realiseerbare waarde en alle geboekte verliezen op voorraden, wordt als kost opgenomen in de periode waarin de waardevermindering of het verlies plaatsvindt.

Het bedrag van terugneming van elke waardevermindering op voorraden, voortvloeiend uit een toename van de netto realiseerbare waarde, dient te worden opgenomen als een vermindering van het bedrag van de voorraden dat als kost wordt opgenomen in de periode waarin de terugneming plaatsvindt.

Vorderingen en verplichtingen uit hoofde van contracten

Activa uit hoofde van contracten betreffen het bruto nog in rekening te brengen bedrag, op verslagdatum, dat naar verwachting van klanten zal worden ontvangen voor verrichte contractuele werkzaamheden (hierna: “werk in uitvoering”) en verrichte diensten. Werk in uitvoering wordt gewaardeerd als de som van de kostprijs van het uitgevoerde werk, vermeerderd met een deel van de verwachte resultaten bij voltooiing van het project in verhouding met de gemaakte voortgang en verminderd met de gefactureerde termijnen in verhouding met de voortgang, en verminderd met mogelijke voorzieningen voor verliezen. **Voorzieningen** worden aangelegd voor **verwachte verliezen** op werk in uitvoering zodra deze gekend zijn en, in voorkomend geval, worden reeds opgenomen winsten teruggenomen. Zo lang het project niet gestart is en de assumpties over de uitvoering van het werk nog niet finaal zijn (en een voorziening voor verwachte verliezen moeilijk te waarderen valt), wordt er geen voorziening voor verwachte verliezen opgenomen, tenzij er een vaststaande gebeurtenis is die de voorziening onderbouwt. Een voorziening voor verwachte verliezen wordt aangelegd als **verplichting uit hoofde van contracten**. Opbrengsten uit meerwerken en vorderingen worden opgenomen in de totale opbrengsten uit hoofde van contracten indien de klant het betrokken bedrag heeft aanvaard. De kostprijs omvat de project-kosten, bestaande uit loonkosten, materialen, kosten van uitbesteed werk, huurlasten, onderhoudskosten van het gebruikte materieel en andere projectkosten. De gebruikte huurtarieven zijn gebaseerd op de verwachte gemiddelde bezetting van de schepen op lange termijn. De voortgang van een project wordt gemeten als de verhouding tussen de actuele opgelopen kosten van het verrichte werk en de totale verwachte kostprijs van het project als geheel. Winsten worden pas opgenomen als een betrouwbare schatting van het eindresultaat van het project kan worden gemaakt. DEME is van mening dat een dergelijke betrouwbare raming niet kan worden gemaakt zolang het voltooiingspercentage lager ligt dan 10% van de totale verwachte kostprijs van het project of indien de installatieschepen voor de funderingsprojecten van offshore windmolenparken nog niet zijn gemobiliseerd.

Het saldo van de waarde van de werken in uitvoering wordt per project bepaald. Voor projecten waarbij de facturatie naar rato van de voortgang van het werk en de vooruitbetalingen de waarde van het onderhanden werk overschrijden, wordt het saldo opgenomen onder verplichtingen uit hoofde van contracten in plaats van onder vorderingen uit hoofde van contracten. **Vooruitbetalingen** zijn bedragen die door de Groep worden ontvangen voordat de desbetreffende werkzaamheden zijn verricht. De Groep presenteert deze afzonderlijk van andere **verplichtingen uit hoofde van contracten**.

Handelsvorderingen en overige vorderingen

Handelsvorderingen en overige vorderingen worden aanvankelijk opgenomen tegen reële waarde en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs minus gecumuleerde bijzondere waardeverminderingen.

Activa bestemd voor verkoop

De Groep classificeert niet-vlottende activa als **bestemd voor verkoop** indien hun boekwaarde hoofdzakelijk zal worden gerealiseerd door middel van een verkooptransactie en niet door hun voortgezette gebruik. Niet-vlottende (groepen) activa geclassificeerd als bestemd voor verkoop, worden gewaardeerd tegen de laagste waarde van hun boekwaarde en hun reële waarde minus de verkoopkosten. Verkoopkosten zijn de kosten die rechtstreeks toerekenbaar zijn aan de vervreemding van een actief, exclusief financieringskosten en lasten uit hoofde van inkomstenbelastingen.

De criteria voor classificatie als bestemd voor verkoop zijn slechts voldaan wanneer de verkoop zeer waarschijnlijk is en het actief die wordt afgestoten in hun huidige toestand onmiddellijk beschikbaar is voor verkoop. Uit de acties die nodig zijn om de verkoop te voltooien, moet blijken dat het onwaarschijnlijk is dat belangrijke wijzigingen in de verkoop zich zullen voordoen of dat de beslissing om te verkopen zal worden ingetrokken. Het management moet zich verbinden tot het plan om het actief te verkopen en de verkoop moet naar verwachting binnen een jaar na datum van de classificatie voltooid zijn.

Materiële vaste activa en immateriële vaste activa worden niet meer afgeschreven zodra zij beschouwd worden als bestemd voor verkoop.

Activa en passiva bestemd voor verkoop worden in de geconsolideerde balans afzonderlijk gepresenteerd en als vlottend beschouwd.

Geldmiddelen en kasequivalenten

Geldmiddelen en kasequivalenten omvatten contanten in kas en op bankrekeningen en kortetermijnbeleggingen met een initiële looptijd van minder dan drie maanden. Liquide middelen, kasequivalenten en kortetermijn-deposito's worden in de balans opgenomen tegen nominale waarde.

Bijzondere waardevermindering van materiële en immateriële vaste activa, met inbegrip van goodwill

Op het eind van elke verslagperiode beoordeelt de Groep de boekwaarde van haar materiële vaste activa, haar activa met gebruiksrecht en haar immateriële vaste activa om te bepalen of er aanwijzingen zijn voor een bijzondere waardevermindering. Indien een dergelijke aanwijzing bestaat of indien zulks vereist is, wordt de realiseerbare waarde van het actief geraamd. Voor immateriële vaste activa die nog niet voor gebruik beschikbaar zijn, en voor goodwill, wordt de realiseerbare waarde op elke balansdatum geraamd. Een bijzondere waardevermindering wordt opgenomen wanneer de boekwaarde van een actief of zijn kasstroomgenererende eenheid zijn realiseerbare waarde overschrijdt. De realiseerbare waarde is de hoogste van de reële waarde met aftrek van verkoopkosten en de gebruikswaarde. Voor de beoordeling van de bedrijfswaarde worden de geschatte toekomstige kasstromen verdisconteerd tot hun contante waarde door gebruik te maken van een disconteringsvoet vóór belastingen die een afspiegeling is van de actuele tijdswaarde van geld en de specifieke risico's van het actief waarvoor de ramingen van de toekomstige kasstromen niet zijn aangepast.

Indien de realiseerbare waarde van een actief (of een kasstroomgenererende eenheid) lager wordt geschat dan zijn boekwaarde, wordt de boekwaarde van het actief (of de kasstroomgenererende eenheid) verminderd tot zijn realiseerbare waarde. Een bijzondere waardevermindering wordt onmiddellijk in de resultatenrekening opgenomen.

Wanneer er een aanwijzing bestaat dat een eerder opgenomen bijzondere waardevermindering niet langer bestaat, wordt de boekwaarde van het actief (of van een kasstroomgenererende eenheid) verhoogd tot de herziene schatting van de realiseerbare waarde ervan, maar wel zodanig dat de verhoogde boekwaarde niet hoger is dan de boekwaarde die zou zijn bepaald als voor het actief (of de kasstroomgenererende eenheid) geen bijzondere waardevermindering was opgenomen in de vorige jaren. Een bijzondere waardevermindering wordt onmiddellijk in de resultatenrekening opgenomen. Een bijzondere waardevermindering op goodwill wordt nooit teruggenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden in de balans opgenomen wanneer de Groep een bestaande (in rechte afdwingbare of feitelijke) verplichting heeft die voortvloeit uit een gebeurtenis uit het verleden en het waarschijnlijk is (waarschijnlijker dan niet) dat een uitgave vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen en een betrouwbare schatting van het bedrag van de verplichting kan worden gemaakt.

Het als voorziening opgenomen bedrag is de beste schatting van de vergoeding die vereist is om de bestaande verplichting aan het eind van de verslagperiode af te wikkelen, rekening houdend met de risico's en onzekerheden die aan de verplichting zijn verbonden. Wanneer een voorziening wordt gewaardeerd aan de hand van de kasstromen die naar schatting nodig zijn om de bestaande verplichting af te wikkelen, is de boekwaarde gelijk aan de contante waarde van die kasstromen (indien het effect van de tijdswaarde van geld materieel is).

Rente toegerekend aan voorzieningen wordt als financiële kost geboekt.

Garantiebepalingen

Voorzieningen voor garanties worden opgenomen op basis van de beste raming van de verwachte uitgave of de reparatiekosten om contractueel overeengekomen garanties af te wikkelen tijdens de meldingstermijn voor defecten van voltooid projecten. De boekwaarde van deze voorzieningen wordt geschat op basis van de gangbare praktijk in de sector en de ervaring van de Groep met garantieclaims voor relevante projecten. De eerste opname van deze garanties is gebaseerd op historische ervaringen en de raming van de garantiekosten wordt jaarlijks herzien.

Herstructureringsvoorzieningen

Herstructureringsvoorzieningen zullen worden opgenomen (maar zijn momenteel niet van toepassing) wanneer de Groep een feitelijke verplichting heeft, d.w.z. wanneer er een gedetailleerd formeel plan bestaat waarin de betrokken activiteit of het betrokken bedrijfs onderdeel, de locatie en het aantal betrokken werknemers, een gedetailleerde raming van de daaraan verbonden kosten en een tijdschema zijn opgenomen. De Groep moet ook alle betrokken werknemers op de hoogte brengen van de belangrijkste kenmerken van dit plan.

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen, meer bepaald in het segment Environmental, hebben betrekking op de wettelijke voorziening voor de bovenafdracht van de stortplaatsen wanneer de stortplaatsen volstort zijn, of op de voorziening inzake de heraanleg van een terrein aan het eind van het contract. De overige voorzieningen kunnen ook voorzieningen zijn voor gerechtelijke procedures.

Pensioenverplichtingen

Plannen met vaste bijdrage ('Defined Contribution Plans') zonder interestgarantie door de werkgever

Bijdragen worden als kosten in de resultatenrekening opgenomen wanneer zij worden gemaakt.

Belgische plannen met vaste bijdrage met interestgarantie door de werkgever

Bij wet zijn de plannen met vaste bijdrage in België onderworpen aan gegarandeerde minimumrendementen. Bijgevolg worden deze plannen geïnclassificeerd als 'te bereiken doel plannen'.

Te bereiken doelplannen ('Defined Benefit Plans')

Voor deze plannen worden de kosten van de uitkeringen bepaald aan de hand van de projected unit credit- methode, waarbij actuariële waarderungen worden uitgevoerd aan het eind van elke jaarlijkse verslagperiode. Herwaardering, bestaande uit actuariële winsten en verliezen, het effect van de wijzigingen in het actiefplafond (indien van toepassing) en het rendement op planactiva (exclusief nettorente), wordt onmiddellijk in de geconsolideerde balans opgenomen, met een last of een baat in de niet-gerealiseerde resultaten in de periode waarin ze zich voordoen. Herwaardering opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten wordt als een afzonderlijke reserve in het eigen vermogen opgenomen en zal niet naar de resultatenrekening worden overgeboekt. Pensioenkosten van verstreken diensttijd worden in de resultatenrekening opgenomen in de periode waarin een wijziging aan de regeling wordt aangebracht. De netto-rente wordt berekend door de disconteringsvoet aan het begin van de periode toe te passen op de netto 'te bereiken doel' pensioenverplichting of -actief. De kosten voor te bereiken doel-pensioenplannen worden als volgt ingedeeld:

- pensioenkosten (met inbegrip van de aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten, pensioenkosten van verstreken diensttijd, evenals winsten en verliezen uit hoofde van inperkingen en afwikkelingen)
- nettorentelasten of -baten
- herwaardering

De Groep presenteert de twee eerste componenten van de kosten uit hoofde van te bereiken doel-pensioenplannen in de resultatenrekening. Winsten en verliezen op inperkingen worden geboekt als pensioenkosten van verstreken diensttijd.

De pensioenverplichting die in de geconsolideerde balans is opgenomen, vertegenwoordigt het werkelijke tekort of overschot in de te bereiken doel-pensioenplannen van de Groep. Het eventuele overschot dat uit deze berekening resulteert, is beperkt tot de contante waarde van economische voordelen die beschikbaar zijn in de vorm van terugbetalingen uit de regelingen of verlagingen van toekomstige bijdragen aan de regelingen.

Rentedragende schuld en verstrekte leningen

Rentedragende schuld en verstrekte leningen worden bij de eerste opname opgenomen tegen reële waarde, gecorrigeerd voor de toerekenbare transactiekosten. Na de eerste opname worden rentedragende schuld en verstrekte leningen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, waarbij een verschil tussen de opbrengsten (na correctie voor transactiekosten) en de aflossingswaarde in de resultatenrekening wordt opgenomen over de periode van opgenomen of verstrekte lening op basis van de effectieve rentevoet.

De effectieve-rentemethode is een methode voor de berekening van de geamortiseerde kostprijs van een financiële verplichting en voor de toerekening van de rentelasten over de desbetreffende periode. De effectieve rentevoet is de rentevoet die de geschatte toekomstige contante betalingen (met inbegrip van alle betaalde of ontvangen provisies en basispunten die integraal deel uitmaken van de effectieve rentevoet, transactiekosten en andere premies of kortingen) over de verwachte looptijd van de financiële verplichting, of (in voorkomend geval) een kortere periode, exact verdisconteert naar de geamortiseerde kostprijs van een financiële verplichting.

Handelsschulden en overige schulden

Handelsschulden en overige schulden worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Inkomende facturen en de daarbij horende betalingstermijnen worden bepaald op basis van individuele contracten met leveranciers.

Inkomstenbelastingen

Inkomstenbelastingen worden ingedeeld als actuele verschuldigde en verrekenbare belastingen of als uitgestelde belastingen. De inkomstenbelasting wordt in de resultatenrekening opgenomen, behalve voor zover zij betrekking heeft op posten die rechtstreeks in de niet-gerealiseerde resultaten in het eigen vermogen zijn opgenomen, in welk geval zij dan ook in de niet-gerealiseerde resultaten in het eigen vermogen wordt opgenomen.

Actuele belastingvorderingen en -schulden worden gewaardeerd tegen het bedrag dat naar verwachting zal worden teruggevorderd van of betaald aan de belastingautoriteiten.

De actuele inkomstenbelastingen omvatten de verwachte belastinglasten op basis van de boekhoudkundige winst van het lopende jaar en aanpassingen van de belastinglasten van voorgaande jaren. Actuele belastingvorderingen en -schulden worden gewaardeerd tegen het bedrag dat naar verwachting zal worden teruggevorderd van of betaald aan de belastingautoriteiten. De belastingtarieven en belastingwetten die worden gebruikt voor de berekening van het bedrag zijn die welke op de verslagdatum van kracht zijn of materieel van kracht zijn in de landen waar de Groep actief is en belastbare inkomsten genereert.

De uitgestelde belastingen worden berekend volgens de 'liability'-methode op tijdelijke verschillen tussen de fiscale waarde van activa en passiva en hun boekwaarde in de financiële staten. De voornaamste tijdelijke verschillen vloeien voort uit de afschrijving van materiële vaste activa, voorzieningen voor te bereiken doel-pensioenplannen, waardering tegen reële waarde van afgeleide financiële instrumenten en overgedragen belastingverliezen.

Uitgestelde belastingen worden gewaardeerd tegen de belastingtarieven die naar verwachting van toepassing zullen zijn op de belastbare winst in de jaren waarin die tijdelijke verschillen naar verwachting zullen worden gerealiseerd of afgewikkeld, op basis van de belastingtarieven die op de balansdatum zijn vastgesteld of materieel zijn vastgesteld. Een uitgestelde belastingvordering moet worden opgenomen voor de overdracht van de ongebruikte fiscale verliezen en ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden, voor zover het waarschijnlijk is dat er toekomstige fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee de ongebruikte fiscale verliezen en ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden kunnen worden gebruikt. Uitgestelde belastingvorderingen worden opgenomen voor alle verrekenbare tijdelijke verschillen, voor zover het waarschijnlijk is dat er fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee het verrekenbare tijdelijke verschil kan worden verrekend, tenzij de uitgestelde belastingvordering voortvloeit uit de eerste opname van een actief of verplichting in een transactie die geen bedrijfscombinatie is en op het ogenblik van de transactie geen invloed heeft op de winst vóór belasting of op de fiscale winst (het fiscale verlies). Uitgestelde belastingvorderingen worden ook opgenomen voor alle aftrekbare verschillen die voortvloeien uit investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen, voor zover het waarschijnlijk is dat het tijdelijke verschil in de nabije toekomst zal worden afgewikkeld en de belastbare winst beschikbaar zal zijn waarmee het tijdelijke verschil kan worden verrekend. Op elke balansdatum beoordeelt de Groep opnieuw of aan alle bovenstaande criteria is voldaan.

IFRIC 23, dat met ingang van 1 januari 2019 van kracht is geworden, verduidelijkt hoe de opname- en waarderingsvereisten in IAS 12 *inkomstenbelastingen* moeten worden toegepast wanneer er onzekerheid bestaat over de behandeling van actuele en uitgestelde inkomstenbelastingen. Het is mogelijk dat de aanvaardbaarheid van een bepaalde fiscale behandeling uit hoofde van de belastingwetgeving pas bekend wordt wanneer de relevante belastingautoriteit of een rechtbank in de toekomst een beslissing neemt. Bij de beoordeling of en hoe een onzekere fiscale behandeling de bepaling van het belastbaar resultaat beïnvloedt, gaat de Groep uit van de veronderstelling dat een belastingautoriteit de bedragen onderzoekt die zij gerechtigd is te onderzoeken en dat zij volledig op de hoogte is van alle gerelateerde informatie tijdens de uitvoering van die onderzoeken. Als de Groep concludeert dat het waarschijnlijk is dat de belastingautoriteit een onzekere fiscale behandeling zal accepteren, bepaalt zij het belastbare resultaat in overeenstemming met de fiscale behandeling die zij in haar belastingaangiften gebruikt of van plan is te gebruiken.

Als de Groep concludeert dat het niet waarschijnlijk is dat een belastingautoriteit een onzekere fiscale behandeling zal aanvaarden, weerspiegelt zij het effect van de onzekerheid bij het bepalen van haar fiscale positie. Als de mogelijke uitkomsten binair zijn of geconcentreerd zijn op één waarde, wordt de onzekere belastingpositie gewaardeerd op basis van het meest waarschijnlijke bedrag. Indien er een reeks mogelijke uitkomsten bestaat die noch binair, noch geconcentreerd zijn op één waarde, kan de som van de gewogen bedragen in een reeks mogelijke uitkomsten de oplossing van de onzekerheid het best voorspellen.

Investeringsaftrek

Investeringsaftrek is uitgesloten van het toepassingsgebied van IAS 12 *inkomstenbelastingen* en IAS 20 *administratieve verwerking van overheidssubsidies en informatievervalsing van overheidssteun*. In overeenstemming met IAS 8 *grondslagen voor financiële wijzigingen in boekhoudkundige inschattingen en fouten: definitie van boekhoudkundige ramingen*, heeft de Groep een grondslag voor financiële verslaggeving gedefinieerd met betrekking tot investeringsaftrek door een analogie te maken met IAS 12 *inkomstenbelastingen*. Door deze analogie te maken en wanneer de entiteit voldoet aan de criteria om het krediet te ontvangen, zal dit in de resultatenrekening worden opgenomen (uitgestelde belastingen) en zullen de gerelateerde activa in de geconsolideerde balans worden opgenomen (uitgestelde belastingvordering).

Risico's van financiële instrumenten

De financiële instrumenten van de Groep zijn geldmiddelen en kasequivalenten, handels- en overige vorderingen, rentedragende schulden, handelsschulden en andere te betalen posten en derivaten. Derivaten worden uitsluitend gebruikt als dekkingsinstrumenten en niet voor handels- of andere speculatieve doeleinden.

De Groep is blootgesteld aan de volgende risico's verbonden aan financiële instrumenten, die verder worden toegelicht in toelichting (21):

- krediet- en tegenpartijrisico
- liquiditeitsrisico
- marktrisico, bestaande uit valutarisico, renterisico en prijsrisico

Afgeleide financiële instrumenten en indekking

De onderneming gebruikt afgeleide financiële instrumenten hoofdzakelijk om de blootstelling aan ongunstige schommelingen van de rentevoeten, de wisselkoersen, de grondstoffenprijzen en andere marktrisico's te verminderen. Zoals reeds vermeld verbiedt het beleid van de Groep het gebruik van derivaten voor speculatie. De vennootschap houdt geen afgeleide financiële instrumenten aan, noch geeft zij afgeleide financiële instrumenten uit voor handelsdoeleinden. Derivaten die niet in aanmerking komen als afdekkingsinstrumenten volgens de definitie van IFRS 9, worden echter gepresenteerd als instrumenten die worden aangehouden voor handelsdoeleinden. Afgeleide financiële instrumenten worden aanvankelijk opgenomen tegen kostprijs. Na de eerste opname worden afgeleide financiële instrumenten tegen reële waarde gewaardeerd. De opname van een eventuele hieruit voortvloeiende niet-gerealiseerde winst of niet-gerealiseerd verlies is afhankelijk van de aard van het derivaat en de effectiviteit van de indekking. De reële waarde van renteswaps is het geschatte bedrag dat de vennootschap zou ontvangen of betalen bij de uitoefening van de swaps op de afsluitingsdatum, rekening houdend met de actuele rentevoeten en de solvabiliteit van de tegenpartij bij de swaps. De reële waarde van een valutatermijncontract is de genoteerde waarde op de afsluitingsdatum, en bijgevolg de contante waarde van de genoteerde termijnprijs.

Hedge accounting is van toepassing indien aan alle criteria van IFRS 9 voldaan is:

- er is een formele aanwijzing en documentatie voor de indekkingsrelatie bij het aangaan van deze relatie
- de economische relatie tussen de ingedekte positie en de indekking
- het instrument en de mogelijke bronnen van ineffectiviteit moeten worden gedocumenteerd
- de ineffectiviteit met terugwerkende kracht moet bij elke afsluiting worden beoordeeld

Variaties in de reële waarde tussen periodes worden verschillend opgenomen naargelang van de boekhoudkundige classificatie.

Kasstroom-indekkingen

Wanneer een afgeleid financieel instrument dient ter indekking van variaties in kasstromen met betrekking tot een opgenomen verplichting, een vaststaande toezegging of een verwachte transactie, wordt het effectieve deel van de winst of het verlies uit het afgeleid financieel instrument rechtstreeks opgenomen in andere elementen van het totaalresultaat en gepresenteerd in een afzonderlijke reserve in het eigen vermogen. Wanneer de vaststaande toezegging of de verwachte transactie resulteert in de opname van een actief of een verplichting, wordt de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies verwijderd uit het totaalresultaat en gerapporteerd onder een afzonderlijke reserve in het eigen vermogen. In het andere geval wordt de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies uit het eigen vermogen gehaald en tegelijk met de ingedekte transactie in de resultatenrekening opgenomen. Het niet-effectieve deel van de winst of het verlies op het financiële instrument wordt in resultaat genomen. Winsten of verliezen die voortvloeien uit de tijdswaarde van financiële derivaten worden opgenomen in de resultatenrekening. Wanneer een afdekkingsinstrument of -relatie afloopt, maar de ingedekte transactie naar verwachting nog steeds zal plaatsvinden, blijft de gecumuleerde niet-gerealiseerde winst of het gecumuleerde niet-gerealiseerde verlies (op dat ogenblik) in het eigen vermogen, opgenomen in overeenstemming met de bovenvermelde grondslag wanneer de transactie plaatsvindt. Indien verwacht wordt dat de ingedekte transactie niet zal plaatsvinden, wordt de in het eigen vermogen opgenomen gecumuleerde niet-gerealiseerde winst of het in het eigen vermogen opgenomen gecumuleerde niet-gerealiseerde verlies onmiddellijk in resultaat opgenomen.

Reële-waarde-indekkingen

Wanneer een afgeleid financieel instrument dient ter indekking van variaties in de reële waarde van een opgenomen vordering of schuld, worden winsten of verliezen die voortvloeien uit de herwaardering van het afdekkingsinstrument in de resultatenrekening opgenomen. De ingedekte positie wordt ook gewaardeerd tegen de reële waarde die toerekenbaar is aan het ingedekte risico, waarbij alle winsten of verliezen in de resultatenrekening worden opgenomen. De reële waarde van ingedekte posities, met betrekking tot het ingedekte risico, is hun boekwaarde op de balansdatum, omgerekend in euro tegen de wisselkoers op die datum.

Instrumenten gekoppeld aan bouwcontracten

Indien een afgeleid financieel instrument dient voor de indekking van variaties in kasstromen met betrekking tot een opgenomen verplichting, een vaste verplichting of een verwachte transactie in het kader van een bouwcontract (hoofdzakelijk termijn aankopen van grondstoffen, of aan- of verkopen van deviezen), wordt geen documentatie van de kasstroomafdekkingsrelatie, zoals hierboven beschreven, opgesteld. Winsten of verliezen die voortvloeien uit het afgeleide financiële instrument worden in de resultatenrekening opgenomen.

Deze instrumenten worden evenwel aan een efficiëntietest onderworpen op basis van dezelfde methode als die gebruikt in hedge accounting. Het effectieve deel van een winst of verlies op het financiële instrument wordt beschouwd als projectkost en wordt weergegeven als een operationeel resultaat op basis van het voltooiingspercentage van het contract. De variatie in de reële waarde zelf wordt echter niet in aanmerking genomen om het voltooiingspercentage van het contract te bepalen en uitgestelde afdekkingsinkomsten en -lasten maken geen deel uit van vorderingen of verplichtingen uit hoofde van contracten gezien deze gewaardeerd worden aan afgedekte waarde en niet aan marktwaarde. Uitgestelde afdekkingsinkomsten en -lasten worden opgenomen onder overige vlottende activa en overige kortlopende verplichtingen.

Opbrengsten

Omzet of inkomsten uit contracten met klanten

Alle segmenten, met uitzondering van het segment Concessions, dat het investerings- en ontwikkelings-vehikel van de Groep is, dragen bij tot de omzet van de Groep.

De geconsolideerde omzet omvat het totaal van de werken en diensten die door DEME en haar dochterondernemingen in het kader van hun hoofdactiviteit worden gerealiseerd.

De activiteiten van DEME omvatten baggerwerken, landwinning, waterbouwkunde, constructie en dienstverlening voor de offshore olie- en gasindustrie en hernieuwbare energie, civiele bouwkunde en milieu-werken. Deze activiteiten, zijnde de bouw of de uitvoering van een dienst, worden uitgevoerd na een contract met de klant.

De geconsolideerde opbrengsten worden opgenomen in overeenstemming met IFRS 15. De meeste bouw- en dienstverleningscontracten met de klanten omvatten slechts één prestatieverplichting, die **geleidelijk in de tijd** wordt nagekomen. Voor een beperkt aantal 'EPCI'-contracten in de sector hernieuwbare energie (offshore windparken) werden meervoudige prestatieverplichtingen vastgesteld. In deze contracten kunnen het EPC- en T&I-gedeelte voor de monopiles worden gescheiden, evenals het kabelgedeelte en het EPC- en T&I-gedeelte voor de offshore onderstations (OSS). Deze onderdelen van het contract kunnen worden onderscheiden, en zijn onderscheiden in de context van het contract, en worden bijgevolg beschouwd als afzonderlijke prestatie-verplichtingen.

Wanneer een contract meerdere afzonderlijke prestatie-verplichtingen bevat, wijst de Groep de totale prijs van het contract toe aan elke prestatieverplichting, in overeenstemming met IFRS 15. Deze prijs stemt overeen met het bedrag van de tegenprestatie waarop zij recht denkt te hebben. De meest voorkomende variabele overwegingen, zoals de staalprijs, het brandstofverbruik of wijzigingen in de ontwerpprijs dienen alleen in de transactieprijs te worden opgenomen voor zover het zeer waarschijnlijk is dat er geen aanzienlijke terugname van de opgenomen opbrengsten zal plaatsvinden. Wanneer de prijs een variabele component bevat, zoals een prestatiebonus of een schade(claim), erkent de Groep die vergoeding pas vanaf het ogenblik dat met de klant overeenstemming is bereikt (virtually certain).

Er zijn geen garanties van het dienstverlenende type volgens IFRS 15 (service-type warranties).

De Groep heeft geconcludeerd dat de opbrengsten uit bouw- en dienstencontracten **in de tijd gespreid** moeten worden opgenomen. Als zodanig weerspiegelt de opname van de opbrengsten het tempo waarin onze prestatie-verplichtingen worden nagekomen, wat overeenstemt met de overdracht van de controle over een goed of dienst aan onze klanten. Wanneer er geen overdracht is van zeggenschap gedurende het contract worden de opbrengsten nog steeds gespreid in de tijd opgenomen, op basis van het feit dat het gecreëerde actief geen alternatieve gebruiksmogelijkheden heeft, evenals het feit dat er een afdwingbaar recht op betaling bestaat voor de verrichte prestaties.

Opbrengsten uit hoofde van bouw- en dienstencontracten worden opgenomen a rato van het stadium van voltooiing van de projectactiviteiten aan het eind van de verslagperiode, gemeten op basis van het aandeel van de gemaakte contractkosten voor tot dan toe verrichte werkzaamheden ten opzichte van de geraamde totale contractkosten, behalve wanneer dit niet representatief zou zijn voor het stadium van voltooiing. Er wordt een correctie toegepast voor de kosten van materiaal (bv. staal) dat is aangekocht maar op de verslagdatum nog niet is vervaardigd of in het productieproces is gebruikt. Wanneer het resultaat van een bouwcontract niet op betrouwbare wijze kan worden ingeschat, worden de opbrengsten uit hoofde van het contract opgenomen tot het bedrag van de gemaakte projectkosten die waarschijnlijk zullen worden vergoed. Projectkosten worden als uitgaven opgenomen in de periode waarin zij worden gemaakt. Het management heeft geconcludeerd dat kosten voor de uitvoering van een contract die niet zijn gemaakt om aan de prestatieverplichting te voldoen, geen materiële invloed hebben op de opname van de opbrengsten en de marge van het project. Als zodanig worden deze kosten ook opgenomen wanneer zij worden gemaakt en worden zij opgenomen bij de berekening van het stadium van voltooiing. Wanneer het waarschijnlijk is dat de totale projectkosten de totale projectopbrengsten zullen overschrijden, wordt het verwachte verlies onmiddellijk als uitgave opgenomen, op basis van de principes van IAS 37 *voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa* voor verlieslatende contracten, tegen de beste schatting van de uitgaven die vereist zijn om de verplichting af te wikkelen. Op die manier zal het verwachte verlies het standpunt van het management weerspiegelen over de kosten die nodig zijn om de verplichting na te komen minus het bedrag dat ontvangen zal worden van de klant (more probable than not).

Wanneer er belangrijke beperkingen zijn op de transfer van contanten uit het land waar wordt gewerkt naar het hoofdkantoor, wordt de winst op een contract alleen op kasbasis opgenomen.

Overige bedrijfsopbrengsten

Overige bedrijfsopbrengsten omvatten de winst op de verkoop van immateriële vaste activa, de winst op de verkoop van materiële vaste activa en de winst op de verkoop van financiële activa, naast andere niet-recurrerende opbrengsten. Deze laatste omvatten de ontvangen verzekeringsinkomsten met betrekking tot schade aan onze schepen en uitrusting, evenals de ontvangen schadevergoedingen in het kader van een contract voor de bouw van nieuwe schepen, alleen als het de meerkosten compenseert die ontstaan door de late levering van deze nieuwe schepen.

Bedrijfskosten

Grondstoffen, verbruiksgoederen, diensten en uitbesteed werk
Deze categorie in de geconsolideerde resultatenrekening is de OpEx van de Groep. Alle bedrijfskosten (ook de verkoop-, algemene en administratieve kosten die voortvloeien uit onze normale bedrijfsvoering) zijn inbegrepen, met uitzondering van personeelskosten, afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen en overige bedrijfskosten die in een afzonderlijke toelichting worden vermeld.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling, reclame- en promotiekosten en de ontwikkeling van IT-systemen

Onderzoeks-, reclame- en promotiekosten worden ten laste genomen in het jaar waarin zij worden gemaakt. Ontwikkelingskosten en kosten voor de ontwikkeling van IT-systemen worden ten laste genomen in het jaar waarin ze worden gemaakt, indien ze niet voldoen aan de criteria voor activatie. Deze kosten worden opgenomen in de bedrijfskosten (OpEx) van de Groep.

Overige bedrijfskosten

Overige bedrijfskosten omvatten het verlies op de verkoop van immateriële vaste activa en het verlies op de verkoop van materiële vaste activa. De niet kas-bewegingen in waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen, in pensioenverplichtingen en in voorzieningen worden eveneens opgenomen als overige bedrijfskosten. Daarnaast zijn ook andere kosten, zoals diverse belastingen, invoer- en zegelrechten, in de overige bedrijfskosten begrepen.

Financieel resultaat

Renteopbrengsten worden opgenomen op tijdbasis, volgens de uitstaande hoofdsom en tegen de toepasselijke effectieve rentevoet.

Alle rentelasten en andere kosten in verband met leningen, behalve dewelke in aanmerking kwamen om te worden geactiveerd, worden als rentelasten in de resultatenrekening opgenomen. De rentelasten worden in de resultatenrekening opgenomen volgens de effectieve rentemethode.

De renteopbrengsten en rentelasten omvatten ook opbrengsten of kosten komende van de tijds waarde van financiële derivaten.

Dividendinkomsten (uit niet-geconsolideerde deelnemingen) worden opgenomen wanneer het recht van de aandeelhouder op ontvangst van de betaling is vastgesteld (mits het waarschijnlijk is dat de economische voordelen naar de Groep zullen vloeien en het bedrag van de baten betrouwbaar kan worden bepaald).

De overige financiële lasten hebben hoofdzakelijk betrekking op kosten voor projectgebonden bankgaranties.

Structuur van de Groep en wijzigingen in de verslagperiode

Wijzigingen in de consolidatiekring tijdens de verslagperiode

De volgende dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen werden **opgericht** in 2023:

Dochterondernemingen:

- Vine Shipping SA (Luxemburg) (100%) binnen het segment Offshore Energy
- Yellowstone Shipping SA (Luxemburg) (100%) binnen het segment Offshore Energy

Joint ventures:

- D&S Contractors NV (België) (49,50%), binnen het segment Dredging & Infra

Geassocieerde deelnemingen:

- Infra Ron BV (België) (25%), binnen het segment Concessions
- Terranova Hydrogen NV (België) (8,32%), binnen het segment Environmental
- Dratohill Investments SA (Polen) (50%) binnen het segment Concessions

De volgende 100% dochteronderneming is **gefuseerd** met een andere entiteit binnen de DEME Groep in 2023:

- DEME Offshore FR SAS (Frankrijk) is gefuseerd met DEME Offshore BE (België) binnen het segment Offshore Energy

De volgende dochteronderneming en joint venture zijn **geliquideerd** in 2023:

Dochteronderneming:

- Hyport Oostende Holdco NV (België) (70%) binnen het segment Concessions

Joint venture:

- Guangzhou Coscocs DEME New Energy Engineering Co. Ltd (China) (50%) binnen het segment Offshore Energy

De **naam** van de volgende dochteronderneming en geassocieerde deelnemingen zijn **gewijzigd** in 2023:

Dochteronderneming:

- DEME Reinsurance SA (Luxemburg) (voorheen Safindi RE SA), binnen het segment Infra & Dredging

Geassocieerde deelnemingen:

- Bowdun Offshore Wind Farm Ltd (Verenigd Koninkrijk) (voorheen Thistle Wind Partners Cluaran Deas Ear Ltd), binnen het segment Concessions
- Ayre Offshore Wind Farm Ltd (Verenigd Koninkrijk) (voorheen Thistle Wind Partners Cluaran Ear Truath Ltd), binnen het segment Concessions

De hiervoor beschreven wijzigingen in de consolidatiekring hebben **geen materiële impact** op de geconsolideerde jaarrekening.

Het percentage van de deelneming in de volgende dochterondernemingen is **gewijzigd** in 2023:

- Global Sea Mineral Resources NV (GSR) (België) en zijn 100% dochteronderneming Deeptech NV (België), binnen het segment Concessions, van 100% naar 84,3%

De Groep is een strategische samenwerking aangegaan met Transocean Ltd (NYSE: RIG), een wereldleider in de offshore boorindustrie. Deze samenwerking brengt het leiderschap van GSR op het gebied van ultra-diepwatervan minerale exploratie en technologie voor het verzamelen van knollen op de zeebodem samen met de offshore expertise en capaciteiten van Transocean.

Als onderdeel van zijn investering brengt Transocean het diepwaterboorschip 'Ocean Rig Olympia', geschat op 85 miljoen USD, in voor de lopende exploratie-werkzaamheden van GSR. Daarnaast wordt een cash investering van 10 miljoen USD (9,4 miljoen euro) en engineeringcapaciteit ingebracht. In ruil daarvoor krijgt Transocean een minderheidsbelang van 15,7%, inclusief een bestuurszetel in GSR.

Om volledig operationeel te worden, moet de entiteit een exploitatievergunning verkrijgen. GSR is bezig met het verkrijgen van een dergelijke licentie en op het moment van uitgifte van dit rapport zijn er geen aanwijzingen dat de licentie niet zou worden verleend.

Aangezien de Groep binnen GSR het zeggenschap behoudt, is deze transactie een eigen vermogen transactie, geboekt rechtstreeks in het eigen vermogen en in de minderheidsbelangen als volgt:

(in miljoenen euro)	
Inbreng van activa in GSR	89,1
Netto activa toerekenbaar aan minderheidsbelangen	-20,4
Eigen vermogen toerekenbaar aan de moeder	68,7
Weergegeven door	
Toename van reserves	68,7

Wijzigingen in de consolidatiekring tijdens de vorige verslagperiode

De volgende dochterondernemingen en geassocieerde deelnemingen werden in de loop van 2022 **opgericht**:

Dochterondernemingen:

- DEME Group NV (België) (100%), de nieuwe DEME moedermaatschappij
- DEME Dredging NV (België) (100%), in Dredging & Infra
- DEME Hyport Energy NV (België) (100%), in Concessions
- DEME Japan Ltd (Japan) (100%), in Offshore Energy
- Innovation Shipping SA (Luxemburg) (100%), in Offshore Energy

Geassocieerde deelnemingen:

- Cedar Luxembourg SARL (Luxemburg) (1,8%), in Offshore Energy
- Thistle Wind Partners Cluaran Deas Ear LTD (Verenigd Koninkrijk) (42,50%), in Concessions
- Thistle Wind Partners Cluaran Ear-Thuath LTD (Verenigd Koninkrijk) (42,50%), in Concessions

De volgende 100% **dochterondernemingen** zijn **gefuseerd** met een andere entiteit van de DEME Groep tijdens 2022:

- DEME Offshore DE GmbH is gefuseerd met Nordsee Nassbagger- und Tiefbau GmbH (beide Duitsland)
- DEME Offshore LU SA is gefuseerd met DEME Offshore LU Procurement & Shipping SA (beide Luxemburg)

De volgende dochterondernemingen en joint ventures werden in de loop van 2022 **geliquideerd**:

Dochterondernemingen:

- Berin Engenharia Dragagens e Ambiente SA (Portugal) (100%)
- DEC do Brasil Engenharia Ambiental LTDA (Brazilië) (74,90%)
- DEME Concessions Merkur BV (Nederland) (100%)
- Marine Construction & Solution Holding LLC (USA) (100%)
- Marine Construction & Solution LLC (VS) (100%)

Joint ventures:

- DEME Brazil Servicos de Dragagem LTDA (Brazilië) (50%)
- Transterra NV (België) (50%)

De **naam** van onderstaande 100% **dochteronderneming** is in de loop van 2022 **gewijzigd**:

- DEME Offshore Equipment SA (België) (voorheen G-tec Offshore SA), in het Offshore segment

Het **percentage** van de deelneming in of de **consolidatiemethode** van dochterondernemingen en geassocieerde deelnemingen is in de loop van 2022 **gewijzigd**:

Dochterondernemingen:

- Dragafi Asia Pacific Pte Ltd (Singapore) en zijn dochteronderneming, in het segment Dredging & Infra, van 40% naar 100% en van vermogens-mutatiemethode naar integrale consolidatie

Geassocieerde deelnemingen:

- Thistle Wind Partners Ltd (Verenigd Koninkrijk), in het Concessions segment, van 100% naar 42,50% en van integrale consolidatie naar vermogensmutatiemethode

De aandelen in Filterres SA (België) (74,90%) in het Environmental segment werden in de loop van 2022 verkocht aan de partner in de onderneming. Hetzelfde geldt voor Hydrogeo SARL (Marokko) (40%), een slapende onderneming in het Offshore Energy segment. In 2022 werd Seatec Holding BV en zijn 100% dochteronderneming Seatec Subsea Systems BV, in het Offshore segment, extern verkocht.

Lijst van de dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen van de Groep

Het operationeel segment waartoe een onderneming van de Groep behoort, kan wijzigen van jaar tot jaar, afhankelijk van de projecten die de onderneming heeft uitgevoerd en is niet noodzakelijk hetzelfde operationeel segment van haar moedervennootschap. Een onderneming kan ook projecten uitvoeren in meer dan één operationeel segment. In dat geval wordt het voornaamste operationeel segment aangegeven in de onderstaande tabel.

Alle dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen hebben dezelfde afsluitingsdatum van 31 december, behalve de vennootschappen in India en Zeeboerderij Westdiep BV (België), dewelke een afsluitingsdatum van 31 maart hebben. Indien de afsluitingsdatum van het boekjaar verschilt van 31 december, zijn de in de consolidatie opgenomen cijfers die voor de periode afgesloten op kalenderdatum 31 december.

Binnen de DEME Groep zijn er geen belangrijke beperkingen voor de overdracht van fondsen in de vorm van contanten en dividenden.

Dochterondernemingen (integraal geconsolideerd)

Voor het boekjaar

Tot 29 juni 2022 was **Dredging, Environmental & Marine Engineering NV** (DEME NV) de moedermaatschappij van de Groep. Op die datum heeft CFE NV zijn 100% aandeel in DEME NV overgedragen aan een nieuw opgerichte vennootschap DEME Group NV door middel van een partiële splitsing en op deze manier werd **DEME Group NV** de nieuwe moedervennootschap van DEME NV. DEME NV, als een subholding, is nu ook opgenomen in de lijst van dochterondernemingen. Zie ook toelichting (17) aandelenkapitaal, dividenden en reserves voor meer informatie.

DEME Environmental NV, het moederbedrijf van het segment Environmental, is voor 25,1% in handen van een derde partij. In het segment Dredging & Infra en voornamelijk in de maritieme dienstverleningsactiviteiten, is 45,62% van Combined Marine Terminal Operations Worldwide NV (CTOW) en zijn dochterondernemingen in handen van een derde partij. In de maritieme aggregaat sector, heeft één dochteronderneming minderheidsbelangen voor 30%. In de baggeractiviteiten binnen het segment Dredging & Infra zijn slechts enkele kleine belangen in handen van derden. In het segment Concessions heeft dezelfde externe partner belangen in twee dochterondernemingen van de Groep en in 2023, heeft een strategische partner geïnvesteerd in Global Sea Mineral Resources (GSR) en zijn dochteronderneming, wat resulteerde in een daling van het belang van de Groep van 100% naar 84,3%. Per 31 december 2023 zijn er geen minderheidsbelangen in het Offshore segment. Er wordt verwezen naar toelichting (19) minderheidsbelangen voor verdere details.

Naam	Land	2023 % Aandeel- houderschap	2022 % Aandeel- houderschap	Belangrijkste operationeel segment 2023
Dredging, Environmental & Marine Engineering NV	België	100%	100%	
Baggerwerken Decloedt en Zoon NV	België	100%	100%	Dredging & infra
Cathie Associates Holding CVBA	België	100%	100%	Offshore Energy
DEME Building Materials NV (DBM)	België	100%	100%	Dredging & infra
DEME Concessions NV	België	100%	100%	Concessions
DEME Concessions Wind NV	België	100%	100%	Concessions
DEME Coordination Center NV	België	100%	100%	Dredging & infra
DEME Dredging NV	België	100%	100%	Dredging & infra
DEME Hyport Energy NV	België	100%	100%	Concessions
DEME Infra NV	België	100%	100%	Dredging & infra
DEME Infrasea Solutions NV	België	100%	100%	Dredging & infra
DEME Offshore BE NV	België	100%	100%	Offshore Energy
DEME Offshore Equipment SA	België	100%	100%	Offshore Energy
DEME Offshore Holding NV	België	100%	100%	Offshore Energy
Dredging International NV	België	100%	100%	Dredging & infra
Geowind NV	België	100%	100%	Offshore Energy
G-tec SA	België	100%	100%	Offshore Energy
High Wind NV	België	100%	100%	Offshore Energy
Logimarine NV	België	100%	100%	Dredging & infra
Deeptech NV	België	84,30%	100%	Concessions
Global Sea Mineral Resources NV	België	84,30%	100%	Concessions
DEME Environmental NV	België	74,90%	74,90%	Environmental
Ecoterres SA	België	74,90%	74,90%	Environmental
Ekosto NV	België	74,90%	74,90%	Environmental
DEME Blue Energy NV	België	69,99%	69,99%	Concessions
Combined Marine Terminal Operations Worldwide NV (CTOW)	België	54,38%	54,38%	Dredging & infra
Grond Recyclage Centrum NV	België	52,43%	52,43%	Environmental
GRC Zolder NV	België	36,70%	36,70%	Environmental
Hyport Oostende Holdco NV	België	0%	70%	Concessions
Soyo Dragagem Lda	Angola	100%	100%	Dredging & infra
Dragagem Angola Serviços Lda	Angola	100%	100%	Dredging & infra
Dredging International Argentina SA	Argentinië	100%	100%	Dredging & infra
Dredging International Australia Pty Ltd	Australië	100%	100%	Dredging & infra
GeoSea Australia Pty Ltd	Australië	100%	100%	Offshore Energy
Dredging International Bahrain WLL	Bahrein	49%(1)	49%(1)	Dredging & infra
Dragabras Serviços de Dragagem Ltda	Brazilië	100%	100%	Dredging & infra

(1) De economische rechten in deze vennootschap bedragen 100%.

(*) Alfabetische sortering op basis van de Engelse benaming van het land.

Naam	Land	2023 % Aandeel- houderschap	2022 % Aandeel- houderschap	Belangrijkste operationeel segment 2023
DEME Offshore CA Ltd	Canada	100%	100%	Offshore Energy
Dredging International Management Consulting Shanghai Ltd	China	100%	100%	Dredging & infra
Far East Dredging Ltd	Hong Kong SAR China	100%	100%	Dredging & infra
Bellsea Ltd	Cyprus	100%	100%	Dredging & infra
DEME Cyprus Ltd	Cyprus	100%	100%	Dredging & infra
DEME Offshore CY Ltd	Cyprus	100%	100%	Offshore Energy
Dredging International Cyprus Ltd	Cyprus	100%	100%	Dredging & infra
Dredging International Services Cyprus Ltd	Cyprus	100%	100%	Dredging & infra
Novadeal Ltd	Cyprus	100%	100%	Dredging & infra
T.C.M.C. The Channel Management Company Ltd	Cyprus	100%	100%	Dredging & infra
DEME Offshore DK SAS	Denemarken	100%	100%	Offshore Energy
G-tec SAS	Frankrijk	100%	100%	Offshore Energy
Société de Dragage International SA	Frankrijk	100%	100%	Dredging & Infra Offshore Energy
DEME Offshore FR SAS	Frankrijk	0%	100%	Offshore Energy
Nordsee Nassbagger- und Tiefbau GmbH	Duitsland	100%	100%	Dredging & infra
Oam-Deme Mineraliën GmbH	Duitsland	70%	70%	Dredging & infra
Dredging International India Pvt Ltd	Indië	99,97%	99,97%	Dredging & infra
International Seaport Dredging Pvt Ltd	Indië	93,64%	93,64%	Dredging & infra
PT Dredging International Indonesia	Indonesië	49%(3)	49%(3)	Dredging & infra
Societa Italiana Dragaggi Spa	Italië	100%	100%	Dredging & infra
DEME Co Japan Ltd	Japan	100%	100%	Offshore Energy
Apollo Shipping SA	Luxemburg	100%	100%	Offshore Energy
Bonny River Shipping SA	Luxemburg	100%	100%	Dredging & infra
CRiver Shipping SA	Luxemburg	100%	100%	Dredging & infra
Delta River Shipping SA	Luxemburg	100%	100%	Dredging & infra
DEME Luxembourg SA	Luxemburg	100%	100%	Dredging & infra
DEME Offshore LU Procurement & Shipping SA	Luxemburg	100%	100%	Offshore Energy
Innovation Shipping SA	Luxemburg	100%	100%	Offshore Energy
Meuse River Shipping SA	Luxemburg	100%	100%	Dredging & infra
DEME Reinsurance SA (voorheen Safindi RE SA)	Luxemburg	100%	100%	Dredging & infra
Spartacus Shipping SA	Luxemburg	100%	100%	Dredging & infra
Vine Shipping SA	Luxemburg	100%	0%	Offshore Energy
Yellowstone Shipping SA	Luxemburg	100%	0%	Offshore Energy
SPT Offshore SDN BHD	Maleisië	100%	100%	Offshore Energy
Dredging International Malaysia Sdn Bhd	Maleisië	30%(1)	30%(1)	Dredging & infra
Dredging International Mexico SA de CV	Mexico	100%	100%	Dredging & infra
Logimarine SA de CV	Mexico	100%	100%	Dredging & infra
Dragamoz Lda	Mozambique	100%	100%	Dredging & infra
Earth Moving International Nigeria Ltd	Nigeria	100%	100%	Dredging & infra
Novadeal EKO FZE	Nigeria	100%	100%	Dredging & infra
Dredging and Environmental Services Nigeria Ltd	Nigeria	39%(1)	39%(1)	Dredging & infra
Dredging International Services (Nigeria) Ltd	Nigeria	39%(1)	39%(1)	Dredging & infra
Combined Marine Terminal Operators Nigeria Ltd	Nigeria	21,25%(2)	21,25%(2)	Dredging & infra
Dredging International de Panama SA	Panama	100%	100%	Dredging & infra
Corporacion Arenera Marina NV	Panama	100%	100%	Dredging & infra
Dredec PNG Ltd	Papoea-Nieuw- Guinea	100%	100%	Dredging & infra
Middle East Dredging Company QSC	Qatar	49%(3)	49%(3)	Dredging & infra

(1) De economische rechten in deze vennootschap bedragen 100%.

(2) De economische rechten in deze vennootschap bedragen 54,375%.

(3) De economische rechten in deze vennootschap bedragen 95%.

(*) Alfabetische sortering op basis van de Engelse benaming van het land.

Naam	Land	2023 % Aandeel- houderschap	2022 % Aandeel- houderschap	Belangrijkste operationeel segment 2023
Dragmorstroy LLC	Rusland	100%	100%	Dredging & infra
Mordraga LLC	Rusland	100%	100%	Dredging & infra
Dredging International Saudi Arabia Co, Ltd	Saudi-Arabië	100%	100%	Dredging & infra
Dragafi Asia Pacific Pte Ltd *	Singapore	100%	100%	Dredging & infra
Dredging International Asia Pacific Pte Ltd	Singapore	100%	100%	Dredging & infra
Dredging International South Africa PTY Ltd	Zuid-Afrika	100%	100%	Dredging & infra
Dredging International España SA	Spanje	100%	100%	Dredging & infra
Naviera Living Stone SLU	Spanje	100%	100%	Offshore Energy
DEME Building Materials BV (DBM)	Nederland	100%	100%	Dredging & infra
DEME Concessions Netherlands BV	Nederland	100%	100%	Concessions
DEME Infra BV	Nederland	100%	100%	Dredging & infra
DEME Offshore NL BV	Nederland	100%	100%	Offshore Energy
DEME Offshore Shipping BV	Nederland	100%	100%	Offshore Energy
Dredging International Netherlands BV	Nederland	100%	100%	Dredging & infra
G-tec Nederland BV	Nederland	100%	100%	Offshore Energy
SPT Equipment BV	Nederland	100%	100%	Offshore Energy
SPT Offshore Holding BV	Nederland	100%	100%	Offshore Energy
SPT Offshore BV	Nederland	100%	100%	Offshore Energy
Aannemingsmaatschappij De Vries & van de Wiel BV	Nederland	74,90%	74,90%	Environmental
De Vries & van de Wiel Beheer BV	Nederland	74,90%	74,90%	Environmental
De Vries & van de Wiel Kust- en Oeverwerken BV	Nederland	74,90%	74,90%	Environmental
Zandexploitatie maatschappij De Vries & van de Wiel BV	Nederland	74,90%	74,90%	Environmental
Milieutechniek De Vries & van de Wiel BV	Nederland	74,90%	74,90%	Environmental
Dredging International Ukraine LLC	Oekraïne	100%	100%	Dredging & infra
Dredging International RAK FZ LLC	Verenigde Arabische Emiraten	100%	100%	Dredging & infra
DEME Building Materials Ltd (DBM)	Verenigd Koninkrijk	100%	100%	Dredging & infra
NewWaves Solutions Ltd	Verenigd Koninkrijk	100%	100%	Offshore Energy
SPT Offshore Ltd	Verenigd Koninkrijk	100%	100%	Offshore Energy
DEME Offshore US INC	Verenigde Staten van Amerika	100%	100%	Offshore Energy
DEME Offshore US LLC	Verenigde Staten van Amerika	100%	100%	Offshore Energy
Servicios Maritimos Servimar SA	Venezuela	100%	100%	Dredging & infra

(*) Alfabetische sortering op basis van de Engelse benaming van het land.

Joint ventures (vermogensmutatiemethode in de jaarrekening, maar proportionele methode in de segmentinformatie)

Voor het boekjaar

Naam	Land	2023 % Aandeel- houderschap	2022 % Aandeel- houderschap	Belangrijkste operationeel segment 2023
Scaldis Salvage & Marine Contractors NV	België	54,38%	54,38%	Offshore Energy
D&S Contractors NV	België	49,50%	0%	Dredging & infra
Sédisol SA	België	37,45%	37,45%	Environmental
Blue Site SA	België	37,45%	37,45%	Environmental
Wérisol NV	België	37,45%	37,45%	Environmental
Silvamo NV	België	37,45%	37,45%	Environmental
Top Wallonie NV	België	37,45%	37,45%	Environmental
MSB Minerações Sustentáveis do Brasil S.A.	Brazilië	51%	51%	Dredging & infra
Guangzhou Coscocs DEME New Energy Engineering Co Ltd	China	0,00%	49,99%	Offshore Energy
Earth Moving Worldwide (EMI) Ltd	Cyprus	50%	50%	Dredging & infra
Japan Offshore Marine Co Ltd	Japan	49%	49%	Offshore Energy
Normalux Maritime SA	Luxemburg	37,50%	37,50%	Offshore Energy
Combined Marine Terminal Operations Marafi LLC	Oman	37,68%	37,68%	Dredging & infra
Gulf Earth Moving WLL	Qatar	50%	50%	Dredging & infra
CSBC DEME Wind Engineering Co Ltd (CDWE)	Taiwan	49,99%	49,99%	Offshore Energy
CDWE Green Jade Shipowner Co Ltd	Taiwan	49,99%	49,99%	Offshore Energy
DIAP Thailand Co Ltd	Thailand	48,90%	48,90%	Dredging & infra
DBM-Bontrup BV	Nederland	50%	50%	Dredging & infra
K3 DEME BV	Nederland	50%	50%	Dredging & infra
Deeprock Beheer BV	Nederland	50%	50%	Offshore Energy
Deeprock CV	Nederland	50%	50%	Offshore Energy
Overseas Contracting & Chartering Services BV	Nederland	50%	50%	Offshore Energy
Earth Moving Middle East Contracting DMCEST	Verenigde Arabische Emiraten	50%	50%	Dredging & infra
BNS JV Ltd	Verenigd Koninkrijk	50%	50%	Dredging & infra

(*) Alfabetische sortering op basis van de Engelse benaming van het land.

Geassocieerde deelnemingen (vermogensmutatiemethode)

Voor het boekjaar

Naam	Land	2023 % Aandeel- houderschap	2022 % Aandeel- houderschap	Belangrijkste operationeel segment 2023
Consortium Antwerp Port (Oman) NV	België	60%	60%	Concessions
Power@Sea NV	België	51,10%	51,10%	Concessions
Consortium Antwerp Port Industrial Port Land NV	België	50%	50%	Concessions
Blue Open NV	België	49,94%	49,94%	Environmental
Bluepower NV	België	35%	35%	Concessions
Bluechem Building NV	België	25,47%	25,47%	Environmental
Blue Gate Antwerp Development NV	België	25,46%	25,46%	Environmental
Infra Ron BV	België	25,00%	0,00%	Concessions
Terranova NV	België	24,96%	24,96%	Environmental
Zeeboerderij Westdiep BV	België	20%	20%	Concessions
Feluy M2M SA	België	19,47%	19,47%	Environmental
Otary BIS NV	België	18,89%	18,89%	Concessions
Otary RS NV	België	18,89%	18,89%	Concessions
Rentel NV	België	18,89%	18,89%	Concessions
Hyve BV	België	16,67%	16,67%	Concessions
Terranova Solar NV	België	16,01%	16,01%	Environmental
North Sea Wave NV	België	13,22%	13,22%	Concessions
Seamade NV	België	13,22%	13,22%	Concessions
La Vêlorie NV	België	12,48%	12,48%	Environmental
C-Power Holdco NV	België	10%	10%	Concessions
Terranova Hydrogen NV	België	8,32%	0,00%	Environmental
C-Power NV	België	6,46%	6,46%	Concessions
Nou Vela SA	Frankrijk	46,60%	46,60%	Concessions
Port-La Nouvelle SEMOP	Frankrijk	23,77%	23,77%	Concessions
Rhama Haven Hub SRL	Italië	28%	28%	Dredging & infra
Cedar Luxembourg SARL	Luxemburg	1,80%	1,80%	Offshore Energy
Hypport Coordination Company LLC	Oman	50%	50%	Concessions
Port of Duqm Company SAOC	Oman	30%	30%	Concessions
Duqm Industrial Land Company LLC	Oman	27,55%	27,55%	Concessions
Duqm Logistic Lands en Investment Company LLC	Oman	26%	26%	Concessions
Dratohill Investments SA	Polen	50%	0%	Concessions
DIAP-Daelim Joint Venture Pte Ltd	Singapore	51%	51%	Dredging & infra
DIAP-SHAP Joint Venture Pte Ltd	Singapore	51%	51%	Dredging & infra
BAAK Blankenburg-Verbinding BV	Nederland	15%	15%	Concessions
Thistle Wind Partners Ltd *	Verenigd Koninkrijk	42,50%	42,50%	Concessions
Bowdun Offshore Wind Farm Ltd (voorheen Thistle Wind Partners Cluaran Deas Ear Ltd)	Verenigd Koninkrijk	42,50%	42,50%	Concessions
Ayre Offshore Wind Farm Ltd (voorheen Thistle Wind Partners Cluaran Ear-Thuath Ltd)	Verenigd Koninkrijk	42,50%	42,50%	Concessions
West Islay Tidal Energy Park Ltd	Verenigd Koninkrijk	35%	35%	Concessions

(*) Alfabetische sortering op basis van de Engelse benaming van het land.

Bedrijfscombinaties in de loop van 2023 en 2022

Bedrijfscombinaties in de loop van 2023

Er waren geen bedrijfscombinaties in 2023.

De Groep is een strategische samenwerking aangegaan met Transocean Ltd (NYSE: RIG), een wereldleider in de offshore boorindustrie. Als onderdeel van de investering heeft Transocean Ltd het ultradiepwaterboorschip 'Ocean Rig Olympia' ter waarde van 85 miljoen USD ter beschikking gesteld voor de lopende exploratiewerkzaamheden van GSR. Daarnaast werd een investering van 10 miljoen USD (9,4 miljoen euro) in contanten en engineeringcapaciteit ingebracht. In ruil kreeg Transocean Ltd een minderheidsbelang van 15,7%, inclusief een bestuurszetel in GSR.

Bedrijfscombinaties en verkopen in de loop van 2022

Er waren geen bedrijfscombinaties in 2022.

In het Offshore Energy segment werden Seatec Holding BV en zijn dochteronderneming Seatec Subsea Systems BV verkocht als onderdeel van een management buyout. Deze verkoop had een immateriële impact op de geconsolideerde jaarrekening. Het vervaardigings- en handelsvehikel Seatec werd in 2020 verworven als deel van de SPT Offshore Group. DEME verzekerde exclusiviteit voor het door Seatec vervaardigde 'suction pump' materieel via een raamovereenkomst. De aandelen in Filterres SA (België) (74,90%), in het Environmental segment, werden in de loop van 2022 verkocht aan de partner in de onderneming. Hetzelfde geldt voor Hydrogeo SARL (Marokko) (40%), een slapende vennootschap in het Offshore Energy segment. Deze verkopen hadden een zeer immateriële impact op de geconsolideerde jaarrekening.

Vergelijkende analyse van de financiële staten

Deze inleiding moet samen worden gelezen met '01. Introductie- Resultaten van de Groep 2023', eerder in dit jaarverslag, waarin de belangrijkste bijdragen tot het resultaat van het jaar worden toegelicht. Binnen '01. Introductie- Resultaten van de Groep 2023', waar dieper ingegaan wordt op de prestaties van de segmenten elk afzonderlijk, alsook in de segmentinformatie, worden de cijfers van de managementrapportage gebruikt. Het enige aansluitingsverschil tussen deze cijfers en de cijfers in de financiële staten is het effect van de verschillende consolidatiemethode voor joint ventures. Joint ventures worden proportioneel geconsolideerd in de cijfers van de managementrapportage en volgens de vermogensmutatiemethode in de jaarrekening. Het resultaat over de periode (Aandeel van de Groep) wordt niet beïnvloed door het verschil in consolidatiemethode, alleen de voorstelling is anders.

In de toelichtingen en in de vergelijkende analyse van de financiële staten worden de cijfers volgens de presentatie in de jaarrekening vermeld.

Vergelijkende analyse van de geconsolideerde jaarrekening

Voor het boekjaar
(in duizenden euro)

	Toelichting	2023	2022	Delta
BEDRIJFSOPBRENGSTEN		3.344.091	2.710.796	633.295
Omzet	(1)	3.285.422	2.654.725	630.697
Overige bedrijfsopbrengsten	(2)	58.669	56.071	2.598
BEDRIJFSKOSTEN		-3.102.828	-2.555.560	-547.268
Grondstoffen, verbruiksgoederen, diensten en uitbesteed werk		-2.138.962	-1.704.618	-434.344
Personeelskosten	(3)	-587.884	-505.743	-82.141
Afschrijvingen en waardeverminderingen	(5)/(7)/(8)	-342.050	-318.240	-23.810
Bijzondere waardevermindering van materiële vaste activa en activa met gebruiksrecht	(7)/(8)	-13.148	-430	-12.718
Bijzondere waardevermindering van goodwill en immateriële vaste activa	(5)/(6)	-	-	-
Overige bedrijfskosten	(2)	-20.784	-26.529	5.745
BEDRIJFSRESULTAAT		241.263	155.236	86.027
FINANCIEEL RESULTAAT	(4)	-23.269	-24.311	1.042
Renteopbrengsten		8.252	6.026	2.226
Rentelasten		-20.149	-14.914	-5.235
Gerealiseerde/niet-gerealiseerde wisselkoersresultaten		-9.825	-11.134	1.309
Overig financieel resultaat		-1.547	-4.289	2.742
RESULTAAT VOOR BELASTINGEN		217.994	130.925	87.069
Actuele belastingen en uitgestelde belastingen	(11)	-49.618	-31.361	-18.257
RESULTAAT NA BELASTINGEN		168.376	99.564	68.812
Aandeel in winst (verlies) van joint ventures en geassocieerde deelnemingen	(9)	3.217	15.827	-12.610
RESULTAAT OVER DE PERIODE		171.593	115.391	56.202
Toerekenbaar aan minderheidsbelangen	(19)	8.831	2.671	6.160
AANDEEL VAN DE GROEP		162.762	112.720	50.042
Aantal aandelen	(18)	25.314.482	25.314.482	0
Winst per aandeel (gewoon en verwaterd)	(18)	6,43	4,45	1,98

In 2023 stegen de totale **bedrijfsopbrengsten** met 633,3 miljoen euro. De **omzet** steeg met 630,7 miljoen euro of 23,8% ten opzichte van 2022, waardoor een mijlpaalbedrag van 3.285,4 miljoen euro werd bereikt en zelfs voor het eerst in de geschiedenis van DEME Group de kaap van 3 miljard euro werd overschreden. De **overige bedrijfsopbrengsten** blijven stabiel vergeleken met vorig jaar. Het bedrag van 2023 omvat 18,6 miljoen winst op de verkoop van materiële vaste activa, onder andere voor de verkoop van de 'Groenewind' (2022: 7,8 miljoen winst op de verkoop van materieel). Daarnaast zijn terugbetalingen van bepaalde materiële verzekeringsclaims opgenomen in de overige bedrijfsopbrengsten van 2023. In 2022 werd een schadevergoeding van 18,8 miljoen euro ontvangen als compensatie voor de meerkosten ten gevolge van een vertraagde oplevering van het installatieschip 'Orion' (Offshore Energy segment).

Het **bedrijfsresultaat** of EBIT steeg met 86,0 miljoen euro, voornamelijk door de aanzienlijke omzetstijging, maar ook door een stijging van de EBIT-marge zelf, die steeg van 5,8% vorig jaar naar 7,3%. De afschrijvingen en waardeverminderingen stegen tot 355,2 miljoen euro in vergelijking met 318,7 miljoen euro in 2022. De hogere **afschrijvingskosten** in 2023 zijn voornamelijk toe te schrijven aan de investeringen in de 'Orion', het grootste offshore installatieschip van DEME, dat midden 2022 aan de vloot werd toegevoegd, en in de 'Viking Neptun', een kabellegschip dat in de eerste helft van 2023 aan de vloot werd toegevoegd. Het bedrag omvat ook 13,1 miljoen euro **bijzondere waarderverminderingen** voor 'Al Jarraf', één van DEME's cutterzuigerschepen. De **overige bedrijfskosten** daalden met 5,7 miljoen euro en worden verder toegelicht in toelichting (2) overige bedrijfsopbrengsten en -kosten.

Het **financieel resultaat** bedraagt -23,3 miljoen euro, wat 1 miljoen euro minder negatief is dan het financieel resultaat van vorig jaar (-24,3 miljoen euro). De stijging in de netto rentelasten dit jaar wordt afgevlakt door minder negatieve wisselkoersverschillen en meer overige financiële inkomsten.

Het **resultaat voor belastingen** is 87,1 miljoen euro hoger vergeleken met vorig jaar. De effectieve belastingvoet daalde van 24,0% vorig jaar naar 22,8% dit jaar.

Het **aandeel in de winst van joint ventures en geassocieerde deelnemingen** daalde met 12,6 miljoen euro ondanks een hoge bijdrage van geassocieerde ondernemingen uit het segment Concessions van 37,4 miljoen euro. Deze positieve bijdrage werd gedeeltelijk gecompenseerd door DEME's Taiwanese offshore joint venture dewelke projectverliezen op het Zhong Neng project in Taiwan moest absorberen. De bedragen toerekenbaar aan minderheidsbelangen stegen met 6,2 miljoen euro dit jaar als gevolg van de toegenomen activiteit en winstgevendheid van het segment Environmental.

Het **resultaat over de periode** (Aandeel van de Groep) steeg met 50,0 miljoen euro in vergelijking met vorig jaar naar een bedrag van 162,8 miljoen euro wat overeenkomt met 6,43 euro per aandeel.

Vergelijkende analyse van de geconsolideerde balans

Voor het boekjaar
(in duizenden euro)

ACTIVA	Toelichting	2023	2022	Delta
NIET-VLOTTENDE ACTIVA		3.106.348	2.969.289	137.059
Immateriële vaste activa	(5)	22.840	24.315	-1.475
Goodwill	(6)	13.028	13.028	-
Materiële vaste activa	(7)	2.582.220	2.422.048	160.172
Activa met gebruiksrecht	(8)	111.093	98.994	12.099
Investerings in joint ventures en geassocieerde deelnemingen	(9)	170.295	202.748	-32.453
Overige langlopende financiële activa	(10)	48.324	32.540	15.784
Langlopende afdekkingsinstrumenten	(21)	22.073	39.336	-17.263
<i>Renteswaps</i>		<i>19.862</i>	<i>39.127</i>	<i>-19.265</i>
<i>Wisselkoers/brandstof afdekkingen</i>		<i>2.211</i>	<i>209</i>	<i>2.002</i>
Overige niet-vlottende activa	(10)	10.526	11.892	-1.366
Uitgestelde belastingvorderingen	(11)	125.949	124.388	1.561
VLOTTENDE ACTIVA		1.653.710	1.540.489	113.221
Voorraden	(12)	32.015	25.696	6.319
Vorderingen uit hoofde van contracten	(13)	633.027	344.751	288.276
Handels- en overige vorderingen uit operationele activiteiten	(14)	514.043	469.529	44.514
Kortlopende afdekkingsinstrumenten	(21)	13.503	22.022	-8.519
<i>Renteswaps</i>		<i>10.938</i>	<i>17.638</i>	<i>-6.700</i>
<i>Wisselkoers/brandstof afdekkingen</i>		<i>2.565</i>	<i>4.384</i>	<i>-1.819</i>
Activa bestemd voor verkoop	(15)	1.630	31.997	-30.367
Overige vlottende activa	(16)	70.408	124.233	-53.825
Geldmiddelen en kasequivalenten	(20)/(21)	389.084	522.261	-133.177
TOTAAL ACTIVA		4.760.058	4.509.778	250.280

De hogere operationele activiteit in 2023 samen met de voortgezette substantiële investeringen, verklaren de stijging van 250,3 miljoen euro van het **totaal der activa**. De netto toename van **materiële vaste activa** bedraagt 160,2 miljoen euro, terwijl de toegenomen activiteit wordt weerspiegeld in een stijging van **vorderingen uit hoofde van contracten** (+288,3 miljoen euro) en **handels- en overige vorderingen** (+44,5 miljoen euro). Hoewel er dit jaar een positieve vrije kasstroom is na dividenduitkering van 22,8 miljoen euro, dalen de **geldmiddelen en kasequivalenten** met 133,2 miljoen euro na een nettodaling of terugbetaling van 154,1 miljoen euro rentedragende schuld (exclusief de impact van IFRS 16 *leasing*).

De daling van de **investerings in joint ventures en geassocieerde deelnemingen** met 32,4 miljoen euro is voornamelijk te wijten aan dividenduitkeringen voor een bedrag van 27,8 miljoen euro, naast een daling van de reële waarde van de renteaftdekkingen met 14,2 miljoen euro, gecompenseerd door een jaarresultaat van 3,2 miljoen euro en kapitaalverhogingen voor een totaalbedrag van 8,6 miljoen euro. De reële waarde van de renteaftdekkingen van volledig geconsolideerde entiteiten daalde ook, wat de daling verklaart binnen zowel de **financiële derivaten op meer dan één jaar** als de **financiële derivaten op ten hoogste één jaar** en in het bijzonder de renteswaps.

Activa bestemd voor verkoop daalden met 30,4 miljoen euro. In 2022 had dit betrekking op de nettoboekwaarde van de 'Groenewind', een schip binnen het Offshore Energy segment, dat in juli 2023 werd verkocht. In 2023 betreft het bedrag de nettoboekwaarde van de werkplaats in Zeebrugge die in 2024 zal worden verkocht.

EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN	Toelichting	2023	2022	Delta
EIGEN VERMOGEN - DEEL GROEP	(17)	1.910.473	1.753.947	156.526
Geplaatst kapitaal		33.194	33.194	0
Uitgiftepremie		475.989	475.989	0
Overgedragen resultaat en overige reserves		1.411.751	1.218.272	193.479
Afdekkingsreserve		38.115	70.020	-31.905
Herwaardering pensioenverplichtingen	(23)	-35.784	-37.458	1.674
Cumulatieve omrekeningsverschillen		-12.792	-6.070	-6.722
MINDERHEIDSBELANGEN	(19)	50.337	22.318	28.019
TOTAAL EIGEN VERMOGEN		1.960.810	1.776.265	184.545
LANGLOPENDE VERPLICHTINGEN		835.687	1.015.460	-179.773
Pensioenverplichtingen	(23)	54.810	60.523	-5.713
Voorzieningen	(25)	46.957	42.985	3.972
Rentedragende schuld	(20)	652.523	789.904	-137.381
Langlopende afdekkingsinstrumenten	(21)	22.953	53.661	-30.708
<i>Renteswaps</i>		-	-	-
<i>Wisselkoers/brandstof afdekkingen</i>		<i>22.953</i>	<i>53.661</i>	<i>-30.708</i>
Overige langlopende financiële verplichtingen	(10)	332	1.238	-906
Uitgestelde belastingverplichtingen	(11)	58.112	67.149	-9.037
KORTLOPENDE VERPLICHTINGEN		1.963.561	1.718.053	245.508
Rentedragende schuld	(20)	248.743	252.870	-4.127
Kortlopende afdekkingsinstrumenten	(21)	20.324	31.579	-11.255
<i>Renteswaps</i>		-	-	-
<i>Wisselkoers/brandstof afdekkingen</i>		<i>20.324</i>	<i>31.579</i>	<i>-11.255</i>
Voorzieningen	(25)	14.045	4.714	9.331
Verplichtingen uit hoofde van contracten	(13)	447.363	323.300	124.063
Ontvangen voorschotten	(13)	84.486	72.539	11.947
Handelsschulden		897.610	777.705	119.905
Bezoldigingen en sociale lasten		94.791	98.793	-4.002
Actuele inkomstenbelasting	(11)	64.024	66.571	-2.547
Overige kortlopende verplichtingen	(24)	92.175	89.982	2.193
TOTAAL VERPLICHTINGEN		2.799.248	2.733.513	65.735
TOTAAL VAN HET EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN		4.760.058	4.509.778	250.280

De **totale verplichtingen**, kortlopend en langlopend, stegen met 65,7 miljoen euro.

Het **eigen vermogen** (Aandeel van de Groep) steeg met 184,5 miljoen euro, voornamelijk door het resultaat van de Groep van 162,8 miljoen euro. Daarnaast was er een positieve impact van 68,7 miljoen euro door de intrede van een strategische partner in Global Sea Mineral Resources NV, geboekt als een aandelentransactie die zowel het eigen vermogen van de Groep als de minderheidsbelangen beïnvloedt (+ 20,4 miljoen euro). Verwezen wordt naar het hoofdstuk structuur van de Groep en wijzigingen in de verslagperiode. Anderzijds tonen de niet-gerealiseerde resultaten (afdekkingsreserve, herwaardering van pensioenverplichtingen en cumulatieve omrekeningsverschillen) een negatieve impact van 36,9 miljoen euro samen met de dividenduitkering van 37,9 miljoen euro in 2023.

De **langlopende verplichtingen** daalden met 179,8 miljoen euro, waarvan 137,4 miljoen euro gerelateerd is aan de daling in de langlopende rentedragende schuld, aangezien er in 2023 geen materiële nieuwe leningen werden afgesloten.

De toename van de **kortlopende schulden** met 245,5 miljoen euro wordt hoofdzakelijk verklaard door de toename van de **contractverplichtingen** (+ 124,1 miljoen euro) en **handelsschulden** (+ 119,9 miljoen euro) als gevolg van de hogere activiteit in 2023.

Vergelijkende analyse van het geconsolideerd kasstroomoverzicht

Voor het boekjaar
(in duizenden euro)

	Toelichting	2023	2022	Delta
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN, OPENINGSSALDO		522.261	528.632	-6.371
CASHFLOW UIT BEDRIJFSACTIVITEITEN VÓÓR MUTATIES IN WERKKAPITAAL		520.146	411.476	108.670
MUTATIES IN WERKKAPITAAL		-66.488	24.893	-91.381
OPERATIONELE CASHFLOW		453.658	436.369	17.289
Investeringen		-427.125	-512.855	85.730
Desinvesteringen		67.443	24.001	43.442
INVESTERINGSCASHFLOW		-359.682	-488.854	129.172
Nieuwe rentedragende schuld	(20)	74.486	465.000	-390.514
Terugbetaling van rentedragende schuld	(20)	-260.894	-380.488	119.594
Brutodividend uitgekeerd aan de aandeelhouders	(17)	-37.972	-40.843	2.871
Brutodividend uitgekeerd aan de minderheidsaandeelhouders	(17)	-874	-504	-370
FINANCIERINGSCASHFLOW		-225.254	43.165	-268.419
NETTOTOENAME (AFNAME) VAN GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN		-131.278	-9.320	-121.958
Invloed van wisselkoerswijzigingen op geldmiddelen en kasequivalenten		-1.899	2.949	-4.848
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN, SLOTBALANS		389.084	522.261	-133.177
VRIJE KASSTROOM		61.639	-80.381	142.020

Operationele cashflow

De stijging van de kasstroom uit bedrijfsactiviteiten van 108,7 miljoen euro wordt gecompenseerd door wijzigingen in het werkkapitaal van -91,4 miljoen euro, wat resulteert in een netto toename van 17,3 miljoen euro met betrekking tot de activiteiten van de Groep.

Investeringscashflow

Ondanks het aanhoudend hoge niveau van investeringen in 2023, voor een totaal van 427,1 miljoen euro, was de kasstroom gebruikt voor investeringsactiviteiten 129,2 miljoen euro minder negatief vergeleken met 2022. De totale investeringen daalden met 85,7 miljoen euro, terwijl de kasinstroom uit desinvesteringen (onder andere de verkoop van 'Groenewind') steeg met 43,4 miljoen euro vergeleken met vorig jaar. Het bedrag aan investeringen betaald voor de aankoop van 'immateriële activa' en 'materiële vaste activa' bedraagt 398,9 miljoen euro in vergelijking met 483,9 miljoen euro eind vorig jaar.

Financieringscashflow

De kasstroom gebruikt in financiële activiteiten is aanzienlijk gedaald van een netto instroom van 43,2 miljoen euro in 2022 naar een netto uitstroom van 225,3 miljoen euro. Deze daling verklaart de afname van het saldo geldmiddelen en kasequivalenten met 133,2 miljoen euro in 2023.

De som van de kasstroom uit operationele activiteiten en investeringsactiviteiten bedraagt 93,9 miljoen euro. Na aftrek van 32,3 miljoen euro leaseaflossingen in 2023 (2022: 27,9 miljoen euro) die zijn opgenomen in de aflossing van rentedragende schulden maar die worden beschouwd als operationele kasstroom, bedraagt de **vrije kasstroom** 61,6 miljoen euro (kasoverschot) ten opzichte van -80,4 miljoen euro (kastekort) vorig jaar.

Toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening

Toelichting 1 – Omzet en orderboek

Voor het boekjaar

Omzet

Hieronder wordt een uitsplitsing gegeven van de omzet per **type, segment en geografische markt**.

Omzet per type (in duizenden euro)	2023	2022
Opbrengsten uit contracten met klanten	3.268.156	2.644.257
Opbrengsten uit nevenactiviteiten	17.266	10.468
Totale omzet volgens de resultatenrekening	3.285.422	2.654.725

Opbrengsten uit contracten met klanten omvatten hoofdzakelijk de netto-opbrengsten uit de operationele activiteiten van de segmenten. Voor de meeste aannemingsactiviteiten is het contract gebaseerd op een vaste/forfaitaire prijs. De Groep treedt op als hoofdaannemer van de verbintenissen.

Opbrengsten uit nevenactiviteiten zijn opbrengsten die zeer divers kunnen zijn, zoals de verkoop van schepen en materieel of het aanrekenen van service fees of honoraria. Het is omzet die niet als een afzonderlijk project wordt opgevolgd in de managementrapportage.

De Groep heeft bepaald dat de opsplitsing van de opbrengsten per productlijn het best weerspiegelt is in de informatie over de opbrengsten die volgens IFRS 8 voor elk te rapporteren segment wordt bekendgemaakt, aangezien deze informatie regelmatig wordt beoordeeld door de belangrijkste besluitvormers (zie ook het afzonderlijke hoofdstuk over de segmentinformatie) en het best weergeeft hoe de aard, het bedrag, het tijdstip en de onzekerheid van opbrengsten en kasstromen worden beïnvloed door economische factoren.

Omzet van de segmenten

(in duizenden euro)	2023	2022
Offshore Energy	1.501.551	957.810
Dredging & Infra	1.604.610	1.524.316
Environmental	304.314	206.336
Concessions	4.972	2.214
Totale omzet van de segmenten	3.415.447	2.690.676
Reconciliatie (*)	-130.025	-35.951
Totale omzet volgens de resultatenrekening	3.285.422	2.654.725

(*) De reconciliatie tussen de omzet per segment en de omzet in de jaarrekening betreft de omzet van joint ventures. Deze worden geconsolideerd volgens de proportionele methode in de segmentrapportering, maar volgens de vermogensmutatiemethode in de jaarrekening.

Als Groep bereikte DEME een historische mijlpaal door voor het eerst de kaap van de 3 miljard euro omzet te overschrijden. De omzet van de Groep steeg met 24% jaar op jaar voornamelijk dankzij een sterke groei in Offshore Energy en Environmental met respectievelijk 57% en 48%.

Vooraf Offshore Energy liet een sterke omzetgroei zien, met een versnelling van de conversie van het orderboek naar omzet, waarbij het gaandeweg de uitgebreide vlootcapaciteit benutte. Het segment Dredging & Infra zag een toename van het activiteitsniveau in de tweede helft van het jaar, waarbij een daling van -4% in de eerste helft werd omgebogen naar een groei van +5% over het hele jaar. Het segment Environmental kende een positieve groei, vooral dankzij zijn sterke positionering binnen een landschap van steeds strenger wordende milieuregelgeving.

Omzet per geografische markt (*) (in duizenden euro)	2023	2022
België	476.773	354.439
Europa - EU	1.090.300	1.271.034
Europa - niet-EU	486.656	362.975
Afrika	256.951	319.256
Azië & Oceanië	188.506	136.069
Amerika	597.431	124.832
Indisch subcontinent	87.240	81.023
Midden-Oosten	101.565	5.097
Totale omzet volgens de resultatenrekening	3.285.422	2.654.725

(*) Een **geografische markt** wordt gedefinieerd als het gebied (de locatie) waar de projecten worden gerealiseerd en diensten worden geleverd of voor offshore werken de projectlocatie.

De geografische expansiestrategie van DEME blijkt uit de geografische verdeling van de omzet, met een sterke groei in de regio's Amerika, het Midden-Oosten en Azië. De Europese markt blijft de belangrijkste markt waar DEME actief is, maar liet toch een meer gematigde groei optekenen, en vertegenwoordigde 63% van de wereldwijde omzet in 2023 tegenover ongeveer 75% de afgelopen jaren.

Net zoals vorig jaar zijn er geen klanten die meer dan 10% bijdragen aan de omzet van de Groep. Door de occasionele aard en de spreiding van de contracten zal bovendien geen enkele DEME-klant structureel ooit een materiële klant zijn in verhouding tot de totale omzet van de Groep.

Bijkomend, op basis van de huidige interpretatie van de regels betreffende de EU Taxonomie en zoals uitgewerkt in het hoofdstuk '04. Duurzaamheid' van dit jaarverslag, zijn de in aanmerking komende activiteiten van DEME in 2023 uitgebreid van offshore windenergie en spoorweginfrastructuur met delen van de milieuvacatures van DEME, zoals de sanering van vervuilde sites en bodem- en sedimentbeheer. Het zijn allemaal activiteiten van DEME die een substantiële bijdrage leveren aan het beperken van de klimaatverandering. Als gevolg van deze verruimde reikwijdte en de sterkere groei van de activiteiten die in aanmerking komen, kan nu 42% van de totale **omzet beschouwd worden als omzet die in aanmerking komt ('eligible') volgens de EU-taxonomie**, tegenover 29% een jaar geleden. Verder wordt nu 33% van de totale omzet van DEME gekwalificeerd als **afgestemd ('aligned')**, tegenover 26% vorig jaar.

Orderboek

Het **orderboek** van de Groep is de contractwaarde van opdrachten die per 31 december zijn verworven, maar die nog niet als omzet zijn geboekt omdat zij nog niet zijn uitgevoerd. Het orderboek omvat ook het Aandeel van de Groep in het orderboek van joint ventures, maar niet in dat van geassocieerde deelnemingen.

Contracten worden pas in het orderboek opgenomen wanneer de overeenkomst met de klant is ondertekend. Een toekenningsbrief is volgens de Groep niet voldoende om het contract in het orderboek op te nemen. Bovendien moet 'financial close' bereikt zijn voor projecten in 'onzekere' landen vooraleer zij in het orderboek kunnen worden opgenomen.

Verder leert de ervaring dat, wanneer éénmaal een overeenkomst is bereikt, annuleringen of substantiële inperkingen van de omvang of reikwijdte van contracten vrij zeldzaam zijn. Ze komen evenwel voor, zeker op markten die onder zware druk staan.

Het orderboek van DEME steeg jaar over jaar met 22% tot 7.582 miljoen euro, tegenover 6.190 miljoen euro in 2022. Het totale orderboek op het einde van het jaar bedroeg 2,2 keer de omzet van 2023. De stijging was te danken aan de aanhoudend sterke vraag en de dubbelcijferige groei in alle contracting segmenten.

Opmerkelijke toevoegingen in 2023 waren voor het segment Offshore Energy de projecten Île d'Yeu en Noirmoutiers en Dieppe le Tréport in Frankrijk, Baltic Power in Polen en Greater Changhua in Taiwan, en voor Dredging & Infra het Prinses Elisabeth eiland in België, grote baggerwerken in Abu Dhabi en het Oxagon fase 2 project in Saudi-Arabië.

Orderboek van de segmenten

(in duizenden euro)	2023	2022
Offshore Energy	3.754.649	3.260.909
Dredging & Infra	3.472.387	2.615.713
Environmental	354.724	313.378
Concessions	-	-
Totaal orderboek	7.581.760	6.190.000

De stijging van het orderboek van Offshore Energy wordt gevoed door nieuwe contracttoekenningen, met projectuitrol in de komende jaren, waaronder belangrijke projecttoekenningen zoals een kabelcontract voor Baltic Power, het eerste offshore windmolenparkproject van DEME in Polen, contracten in Frankrijk voor de offshore windmolenparken Dieppe Le Tréport, Île d'Yeu en Noirmoutier en het contract Greater Changhua in Taiwan met de Taiwanese joint venture CDWE. In de niet-hernieuwbare energie in Noord-Amerika voegde Offshore Energy ook het Cenovus White Rose project in Newfoundland in Canada toe. Deze toevoegingen aan het orderboek compenseerden grotendeels de annuleringen van de projecten Norfolk Boreas en Empire Wind 2 die in de loop van 2023 werden ontvangen.

Het orderboek van Dredging & Infra steeg met 33% tot een niveau van 3.472 miljoen euro. Toevoegingen aan de orderportefeuille voor 2023 zijn onder meer het nieuwe Prinses Elisabeth Eiland, 's werelds eerste energie-eiland, waarvoor de eerste caissons in de loop van 2024 worden geïnstalleerd, en langdurige onderhoudsprojecten in België voor de rivier de Schelde en Belgische zeehavens. Daarnaast profiteerde het segment Dredging & Infra in Europa van haar aanwezigheid in Italië en rond de rivier de Elbe, wat resulteerde in nieuwe projecten. Andere opmerkelijke contracten die in het buitenland werden binnengehaald, zijn contracten in het Indiase subcontinent, de Malediven en West-Afrika. Op het einde van het jaar haalde een consortium, waaronder DEME, een groot contract binnen voor de tweede fase van de baggerwerken en de bouw van de haven van Oxagon in Saoedi-Arabië.

Op 31 december 2023 bedroeg het orderboek van Environmental 355 miljoen euro, een stijging van 13% ten opzichte van 313 miljoen euro vorig jaar, voornamelijk dankzij nieuwe contracten in België en Nederland. Opmerkelijk is het recente contract in Feluy in België, waar een brownfield zal worden gesaneerd en omgevormd tot een industrieterrein in samenwerking met publieke en private partners. Environmental is actief op zoek naar nieuwe, gerichte mogelijkheden in Italië en het Verenigd Koninkrijk en is begonnen met de eerste milieustudies.

Orderboek per geografische markt

(in duizenden euro)	2023	2022
Europa - EU	3.708.502	2.467.294
Europa - niet-EU	683.050	898.747
Afrika	394.161	306.325
Azië & Oceanië	870.099	752.385
Amerika	1.329.957	1.692.695
Indisch subcontinent	48.877	68.033
Midden-Oosten	547.114	4.521
Totaal orderboek	7.581.760	6.190.000

Vanuit een geografisch perspectief laten alle regio's, behalve de regio Noord- en Zuid-Amerika, solide stijgingen zien in 2023. Hoewel de geografische opsplitsing de aanwezigheid van DEME in alle regio's aantoont, blijft Europa goed voor meer dan de helft van het orderboek. De voormelde nieuwe projecten in Abu Dhabi en Saudi-Arabië zorgden voor een boost van het orderboek in de regio Midden-Oosten, terwijl het orderboek voor de regio Amerika wat afzwakte na het binnenhalen van grote contracten in 2022 en 2021.

Orderboek 2023 opgesplitst in de tijd

(in duizenden euro)	2024	2025	2026	Beyond	Totaal
Totaal orderboek	3.692.355	2.650.172	916.088	323.145	7.581.760

Orderboek 2022 opgesplitst in de tijd

(in duizenden euro)	2023	2024	2025	Beyond	Totaal
Totaal orderboek	2.307.546	1.612.426	1.448.181	821.847	6.190.000

De Groep schat dat 48,7% van de orderportefeuille het komende jaar zal worden uitgevoerd (2022: 37,3%). De uitvoering van de orderportefeuille is afhankelijk van verschillende factoren, zoals weersomstandigheden, bodemgesteldheid en technische omstandigheden, beschikbaarheid van schepen en een hele reeks andere factoren.

Toelichting 2 – Overige bedrijfsopbrengsten en -kosten

Voor het boekjaar

Overige bedrijfsopbrengsten

(in duizenden euro/ (-) is kost)	2023	2022
Winst op verkoop van materiële vaste activa	18.615	7.752
Meerwaarde bij realisatie van financiële vaste activa	-	9
Overige bedrijfsopbrengsten	40.054	48.310
Totaal overige bedrijfsopbrengsten	58.669	56.071

De **totale overige bedrijfsopbrengsten** voor 2023 hebben voornamelijk betrekking op de verkoop van 'Groenewind' (Offshore Energy segment), dat gepresenteerd was als activa bestemd voor verkoop op 31 december 2022. De verkoop vond plaats in juli 2023. In 2022 had de winst op de verkoop van materiële vaste activa voornamelijk betrekking op de verkoop van het zelfheffend installatieschip 'Thor', ook binnen het Offshore Energy segment. Verder werd een schadeclaim voor de 'Ambiorix' ontvangen voor een bedrag van 7 miljoen euro. In 2022 werd een schadevergoeding van 18,8 miljoen euro met betrekking tot de laattijdige oplevering van het schip 'Orion' (Offshore Energy segment) opgenomen in de overige bedrijfsopbrengsten.

De **nettowinst en verlies op de verkoop van materiële vaste activa** bedraagt 18,5 miljoen euro in 2023. Dit bedrag is opgenomen in de kasstroom uit desinvesteringen.

Overige bedrijfskosten

(in duizenden euro/ (-) is opbrengst)	2023	2022
Minderwaarde bij realisatie van financiële vaste activa	-	17
Verlies op verkoop van materiële vaste activa	71	440
Mutaties in afschrijvingen op voorraden en handelsvorderingen	-2.431	-5.428
Mutaties in pensioenverplichtingen	-3.767	505
Mutaties in voorzieningen	2.541	4.389
Overige bedrijfskosten	24.370	26.606
Totaal overige bedrijfskosten	20.784	26.529

Mutaties in afschrijvingen op voorraden en handelsvorderingen hebben, zowel voor dit jaar als vorig jaar, voornamelijk betrekking op de definitieve afschrijving van een openstaande handelsvordering en zijn corresponderende voorziening voor waardeverminderingen. De afschrijving die in voorgaande jaren als kost werd geboekt, wordt nu teruggenomen binnen de afschrijvingen op handelsvorderingen, terwijl de waardevermindering van de klant als servicekost wordt geboekt in de geconsolideerde resultatenrekening. De andere mutatie in afschrijvingen op voorraden en handelsvorderingen is de terugname van de voorziening voor dubieuze debiteuren die niet meer oninbaar zijn.

Mutaties in pensioenverplichtingen zijn de niet-betaalde nettokosten uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen (gerelateerd aan de te bereiken doelplannen) die worden opgenomen in de resultatenrekening. De betaalde kosten voor toegezegde-pensioenregelingen (werkgeversbijdragen) worden opgenomen als pensioenlasten in de resultatenrekening. Verwezen wordt naar toelichting (23) pensioenverplichtingen en naar toelichting (3) personeelskosten en werkgelegenheid.

Voor de **mutaties in voorzieningen** (voornamelijk garantievoorzieningen) wordt verwezen naar toelichting (25) voorzieningen.

Overige bedrijfskosten omvatten voornamelijk diverse belastingen, invoerrechten en zegelrechten.

Toelichting 3 – Personeelskosten en werkgelegenheid

Voor het boekjaar

Gemiddeld aantal werknemers gedurende het jaar

(in VTE)	2023	2022
Bedienden	3.201	2.985
Arbeiders	2.133	2.168
Totaal	5.334	5.153

Het gemiddelde personeelsbestand dat in deze toelichting wordt vermeld, is opgesteld op basis van de consolidatiekring, waarbij alleen het gemiddelde personeelsbestand van de entiteiten waarover de Groep zeggenschap heeft in aanmerking wordt genomen.

Personeelskosten

(in duizenden euro)

	2023	2022
Bezoldigingen	505.674	428.954
Sociale lasten	68.054	61.769
Pensioenlasten	14.156	15.020
Totaal	587.884	505.743

De hogere loonkosten in vergelijking met vorig jaar zijn het resultaat van een toename van het gemiddelde personeelsbestand met 181 VTE in combinatie met de automatische indexering van salarissen en lonen in België vanaf januari 2023 die aanzienlijk was door de hoge inflatie in 2022.

Toelichting 4 – Financieel resultaat

Voor het boekjaar

(in duizenden euro / (-) is kost)	2023	2022
Renteopbrengsten uit langlopende financiële vaste activa	1.585	1.511
Tijds waarde van financiële derivaten	-274	229
Overige renteopbrengsten	6.941	4.286
Totale renteopbrengsten	8.252	6.026
Rentelasten met betrekking tot leningen	-19.398	-14.596
Geactiveerde financieringskosten	1.601	1.467
Tijds waarde van financiële derivaten	-414	-151
Rentelasten met betrekking tot leaseverplichtingen	-1.938	-1.634
Totale rentelasten	-20.149	-14.914
Gerealiseerde/niet-gerealiseerde wisselkoersresultaten	-9.825	-11.134
Totaal gerealiseerde/niet-gerealiseerde wisselkoersresultaten	-9.825	-11.134
Andere financiële opbrengsten	5.207	2.151
Andere financiële lasten	-6.754	-6.440
Totaal overig financieel resultaat	-1.547	-4.289
Totaal financieel resultaat	-23.269	-24.311

Het **totaal financieel resultaat** van -23,3 miljoen euro wordt beïnvloed door -9,8 miljoen euro negatieve **wisselkoersresultaten**. Het nettowisselkoersverlies is voornamelijk te wijten aan de operationele activiteiten van de Groep in Egypte (blootstelling aan zowel USD als EGP). In 2022 werd het financieel resultaat van -24,3 miljoen euro ook negatief beïnvloed door -11,1 miljoen euro negatieve wisselkoersresultaten (o.a. als gevolg van de devaluatie van de EGP).

De stijging van de **totale rentelasten** is te wijten aan een netto financiële schuld die het hele jaar door hoger was dan in 2022 en die pas in het laatste kwartaal van 2023 daalde tot een iets lager niveau dan vorig jaar. Hoewel DEME het risico van schommelingen in de onderliggende variabele rente van leningen probeert in te dekken door middel van financiële derivaten, verklaart de impact van stijgende rentevoeten, naast het niveau van de netto financiële schuld zelf, de stijging van de totale rentelasten alsook van de **totale renteopbrengsten**. Van de totale rentelasten van 20,1 miljoen euro bestaat een bedrag van 17,5 miljoen euro uit **betaalde rente**. Er wordt ook verwezen naar het geconsolideerde kasstroomoverzicht.

Het **totaal overig financieel resultaat** verbeterde met 2,7 miljoen euro in vergelijking met vorig jaar, positief beïnvloed door de renteopbrengsten uit laattijdige betalingen.

Toelichting 5 – Immateriële vaste activa

2023 (in duizenden euro)					
	Ontwikkelings- kosten	Concessies, octrooien, licenties, enz.	Overige immateriële vaste activa	Totaal	
Aanschaffingswaarde per 1 januari 2023	5.840	34.408	13.588	53.836	
Mutaties gedurende het jaar	Investeringen, met inbegrip van vaste activa, eigen productie	2.552	229	74	2.855
	Overdrachten en buitengebruikstellingen	-	-222	-32	-254
	Overboekingen van (naar) andere posten	-	-	-	-
	Toename (afname) door wisselkoerswijzigingen	-	-1	-	-1
	Verwervingen door middel van bedrijfscombinaties	-	-	-	-
	Wijzigingen in de consolidatiekring of -methode	-	-9	-	-9
Per 31 december 2023	8.392	34.405	13.630	56.427	
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen per 1 januari 2023	4.096	15.481	9.944	29.521	
Mutaties gedurende het jaar	Afschrijvingen van het jaar	229	3.048	988	4.265
	Overdrachten en buitengebruikstellingen	-	-189	-	-189
	Overboekingen van (naar) andere posten	-	-	-	-
	Toename (afname) door wisselkoerswijzigingen	-	-1	-	-1
	Verwervingen door middel van bedrijfscombinaties	-	-	-	-
	Wijzigingen in de consolidatiekring of -methode	-	-9	-	-9
Per 31 december 2023	4.325	18.330	10.932	33.587	
Nettoboekwaarde op het einde van het vorige boekjaar	1.744	18.927	3.644	24.315	
Nettoboekwaarde op het einde van het boekjaar	4.067	16.075	2.698	22.840	

‘Concessies, octrooien en licenties’ omvatten geen immateriële vaste activa met een onbeperkte gebruiksduur.

‘Investeringen van het jaar’ hebben voornamelijk betrekking op de activering van ontwikkelingskosten in het segment Concessions.

De ‘afschrijvingskosten van het jaar’ zijn opgenomen onder de ‘afschrijvingen en waardeverminderingen’ in de geconsolideerde resultatenrekening voor een bedrag van 4,3 miljoen euro. Afschrijvingen op ontwikkelingskosten starten ten vroegste op datum van de ‘financial close’ van het gerelateerde project.

De totale **nettoboekwaarde** van 22,8 miljoen euro op het einde van het jaar 2023, omvat de immateriële activa van de SPT Offshore Groep (12,6 miljoen euro) die worden afgeschreven over de economische levensduur van 10 jaar. SPT Offshore Holding BV en filialen binnen het Offshore Energy segment werden overgenomen door de Groep op het einde van 2020.

2022

(in duizenden euro)

	Ontwikkelings- kosten	Concessies, octrooien, licenties, enz.	Overige immateriële vaste activa	Totaal	
Aanschaffingswaarde per 1 januari 2022	4.096	47.025	12.283	63.404	
Mutaties gedurende het jaar	Investeringen, met inbegrip van vaste activa, eigen productie	1.744	371	-	2.115
	Overdrachten en buitengebruikstellingen	-	-12.136	-19	-12.155
	Overboekingen van (naar) andere posten	-	-	1.324	1.324
	Toename (afname) door wisselkoerswijzigingen	-	1	-	1
	Verwervingen door middel van bedrijfscombinaties	-	-	-	-
	Wijzigingen in de consolidatiekring of -methode	-	-853	-	-853
Per 31 december 2022	5.840	34.408	13.588	53.836	
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen per 1 januari 2022	4.096	24.717	9.078	37.891	
Mutaties gedurende het jaar	Afschrijvingen van het jaar	-	3.056	885	3.941
	Overdrachten en buitengebruikstellingen	-	-12.136	-19	-12.155
	Overboekingen van (naar) andere posten	-	-	-	-
	Toename (afname) door wisselkoerswijzigingen	-	1	-	1
	Verwervingen door middel van bedrijfscombinaties	-	-	-	-
	Wijzigingen in de consolidatiekring of -methode	-	-157	-	-157
Per 31 december 2022	4.096	15.481	9.944	29.521	
Nettoboekwaarde op het einde van het vorige boekjaar	-	22.308	3.205	25.513	
Nettoboekwaarde op het einde van het boekjaar	1.744	18.927	3.644	24.315	

‘Concessies, octrooien en licenties’ omvatten geen immateriële vaste activa met een onbeperkte gebruiksduur.

Onder de ‘overboekingen van (naar) andere posten’ zijn ook overboekingen opgenomen van activa in aanbouw die oorspronkelijk geboekt waren onder materiële vaste activa.

Binnen de ‘investeringen van 2022’ is er een bedrag van 1,7 miljoen euro dat betrekking heeft op geactiveerde ontwikkelingskosten in het Concessions segment.

Een bedrag van 3,9 miljoen euro ‘afschrijvingskosten van het jaar’ is opgenomen onder ‘afschrijvingen en waardeverminderingen’ in de geconsolideerde resultatenrekening. Afschrijvingen op ontwikkelingskosten starten ten vroegste op datum van de ‘financial close’ van het gerelateerde project.

Een volledig afgeschreven en vervallen licentiekost werd in 2022 uitgeboekt voor een bedrag van 12 miljoen euro in de categorie ‘overdrachten en buitengebruikstellingen’.

Toelichting 6 – Goodwill

(in duizenden euro)		2023	2022
Saldo per 1 januari		13.028	13.028
Mutaties gedurende het jaar	Verwervingen door middel van bedrijfscombinaties	-	-
	Buitengebruikstellingen	-	-
	Bijzondere waardeverminderingen opgenomen in de resultatenrekening	-	-
Saldo per 31 december		13.028	13.028

Toetsing op bijzondere waardeverminderingen van goodwill (impairment test)

Overeenkomstig IAS 36 *bijzondere waardeverminderingen van activa*, werd de goodwill per 31 december op bijzondere waardevermindering getoetst. Er zijn geen bijzondere waardeverminderingverliezen opgenomen.

Binnen de DEME Groep wordt de goodwill jaarlijks getoetst op bijzondere waardevermindering. De toetsing op bijzondere waardevermindering is gebaseerd op cijfers en inzichten van het derde kwartaal van het verslagjaar. Indien er aanwijzingen zijn dat de kasstroomgenererende eenheid waaraan de goodwill is toegerekend mogelijk een waardevermindering heeft ondergaan, wordt de impairment test vaker dan éénmaal per jaar uitgevoerd. In 2023 waren er geen dergelijke indicatoren en werden geen bijkomende waardeverminderingstesten uitgevoerd.

Kritische beoordeling van het management is noodzakelijk om de impact op de toekomstige kasstromen in te schatten van macro-economische en andere factoren, inclusief klimaat gerelateerde zaken (meer informatie in het voorafgaand hoofdstuk betreffende toelichtingen gerelateerd aan specifieke onderwerpen). De Groep is van mening dat de inschattingen en assumpties gebruikt in de toetsing op bijzondere waardeverminderingen redelijk zijn en vergelijkbaar met degene die concurrenten zouden hanteren.

Boekwaarde van goodwill

Goodwill wordt toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheid die het meeste voordeel zal halen uit de bij de overname verworven kennis. Het management heeft **het laagste niveau van kasstroomgenererende eenheden** geïdentificeerd op basis van de meest gepaste en meest gedetailleerde informatie over de activiteiten die beschikbaar is voor interne rapportagedoeleinden. De huidige uitstaande goodwill van de DEME Groep wordt als volgt toegewezen:

Boekwaarde van goodwill		2023	2022
(in duizenden euro)			
Kasstroomgenererende eenheid Infra		3.536	3.536
Kasstroomgenererende eenheid Dredging – Asia Pacific		3.024	3.024
Kasstroomgenererende eenheid Environmental – Ecoterras		2.496	2.496
Kasstroomgenererende eenheid Offshore		1.943	1.943
Kasstroomgenererende eenheid Offshore – Foundations		1.256	1.256
Kasstroomgenererende eenheid Concessions		605	605
Kasstroomgenererende eenheid Dredging – DBM		168	168
Totaal		13.028	13.028

De vergelijking van de boekwaarde van elke vermelde kasstroomgenererende eenheid met de realiseerbare waarde van de respectievelijke kasstroomgenererende eenheid resulteerde niet in een noodzaak tot bijzondere waardevermindering voor het verslagjaar 2023.

De realiseerbare waarde van elke kasstroomgenererende eenheid is gebaseerd op een verdisconteerd kasstroommodel dat de reële waarde min de kosten voor buitengebruikstelling weergeeft. De geraamde kasstromen zijn afkomstig van de door het management opgestelde en door de Raad van Bestuur goedgekeurde budgetten van de respectievelijke kasstroomgenererende eenheden. Deze begrotingen bestrijken een periode van drie jaar. Kasstromen na de periode van drie jaar worden geëxtrapoleerd door gebruik te maken van een voorzichtig groeivoet van 1%. De gebruikte disconteringsvoet is gelijk aan de gewogen kapitaalkosten (WACC), berekend op de geconsolideerde cijfers van de DEME Groep in het derde kwartaal van 2023 en bedraagt 7,83%.

Sensitiviteitanalyse

Er werd een sensitiviteitsanalyse uitgevoerd door enkele belangrijke veronderstellingen aan te passen, die bij de berekening van de realiseerbare waarde zijn gehanteerd.

Brutomarge

De brutomarge die in het verdisconteerde kasstroommodel wordt gebruikt, is gebaseerd op de ramingen van het management en is door de Raad van Bestuur goedgekeurd voor een komende periode van drie jaar. De sensitiviteit werd getest door de geraamde brutomarges te verlagen naar 95% van hun oorspronkelijke waarde. De neerwaartse bijstelling van de brutomarge heeft voor geen van de genoemde kasstroomgenererende eenheden tot een bijzondere waardevermindering geleid.

Verdisconteringsvoet

De gebruikte verdisconteringsvoet is de gewogen gemiddelde kostprijs van het kapitaal, berekend op basis van de cijfers van de DEME Groep. Toekomstige kasstromen zullen negatief worden beïnvloed als de verdisconteringsvoet stijgt.

De sensitiviteit werd getest door de gewogen gemiddelde kapitaalkosten met 1% te verhogen. De aanpassing van de gewogen gemiddelde kapitaalkosten naar een hogere waarde heeft voor geen van de genoemde kasstroomgenererende eenheden tot een bijzondere waardevermindering geleid.

Groeipercentage

De DEME Groep gaat uit van een voorzichtige groei met 1% van haar brutomarge in de komende jaren. Indien het groeipercentage lager is, zal de realiseerbare waarde van elke kasstroomgenererende eenheid dalen. De sensitiviteit werd getest door het groeipercentage te verlagen naar 0%. De aanpassing van het groeipercentage heeft voor geen van de genoemde kasstroomgenererende eenheden geleid tot een bijzondere waardevermindering.

Toelichting 7 – Materiële vaste activa

2023							
(in duizenden euro)		Terreinen en gebouwen	Installaties, machines en drijvend materieel	Meubilair en rollend materieel	Overige materiële vaste activa	Activa in aanbouw	Totaal materiële vaste activa
Aanschaffingswaarde per 1 januari 2023		119.923	4.694.682	20.564	7.257	223.042	5.065.468
Mutaties gedurende het jaar	Investeringen, met inbegrip van vaste activa, eigen productie	3.623	203.174	5.928	-	273.966	486.691
	Overdrachten en buitengebruikstellingen	-664	-51.409	-2.502	-3	-	-54.578
	Overboeking naar 'activa bestemd voor verkoop'	-4.312	-	-	-	-	-4.312
	Overboekingen van (naar) andere posten	13.572	176.837	336	-70	-190.675	-
	Toename (afname) door wisselkoerswijzigingen	-344	-4.213	-1.010	-1	-	-5.568
	Verwervingen door middel van bedrijfscombinaties	-	-	-	-	-	-
	Wijzigingen in de consolidatiekring of -methode	-	-	-	-	-	-
Per 31 december 2023		131.798	5.019.071	23.316	7.183	306.333	5.487.701
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op 1 januari 2023		53.635	2.569.518	17.093	3.174	-	2.643.420
Mutaties gedurende het jaar	Afschrijvingen van het jaar	4.981	299.198	2.319	422	-	306.920
	Bijzondere waardeverminderingen gedurende het jaar	-	13.148	-	-	-	13.148
	Overdrachten en buitengebruikstellingen	-641	-48.410	-2.408	-3	-	-51.462
	Overboeking naar 'activa bestemd voor verkoop'	-2.682	-	-	-	-	-2.682
	Overboekingen van (naar) andere posten	-	-81	81	-	-	-
	Toename (afname) door wisselkoerswijzigingen	-230	-3.105	-527	-1	-	-3.863
	Verwervingen door middel van bedrijfscombinaties	-	-	-	-	-	-
Wijzigingen in de consolidatiekring of -methode	-	-	-	-	-	-	
Per 31 december 2023		55.063	2.830.268	16.558	3.592	-	2.905.481
Nettoboekwaarde op het einde van het vorige boekjaar		66.288	2.125.164	3.471	4.083	223.042	2.422.048
Nettoboekwaarde op het einde van het boekjaar		76.735	2.188.803	6.758	3.591	306.333	2.582.220

Op 31 december 2023 bedraagt de nettoboekwaarde van 'drijvend materieel' 96% van de categorie '**Installaties, machines en drijvend materieel**'. Installaties en machines in de categorie 'Installaties, machines en drijvend materieel' betreft onder andere drooggrondverzetmaterieel, pijpleidingen en materieel van DEME Infra.

Het DP2 zelfheffend installatieschip 'Sea Installer' kreeg een uitgebreide upgrade, waardoor het schip geïnstalleerd is voor offshore windmolenpark projecten in de VS, terwijl haar zusterschip 'Sea Challenger' een soortgelijke upgrade zal ondergaan om projecten in Japan te ondersteunen. Voor beide schepen neemt de hijscapaciteit van de kraan toe van 900 ton tot 1.600 ton. Dankzij verbeteringen zoals een bredere spanwijdte en langere poten kunnen beide schepen de volgende generatie megawindturbines hanteren. Het bedrag dat is geïnvesteerd in de 'Sea Installer' is opgenomen in de investeringen in 'installaties, machines en drijvend materieel'. De investering in de 'Sea Challenger' wordt uitgevoerd binnen een Japanse joint venture tussen DEME (49%) en partner Penta-Ocean Construction. Dit bedrijf zal de 'Sea Challenger' verder opwaarderen, er eigenaar van worden en het schip onder Japanse vlag brengen. Aangezien de joint venture geïntegreerd is volgens de vermogensmutatiemethode, is de investering niet opgenomen in 'materiële vaste activa' van de geconsolideerde balans. DEME financiert het schip echter met kapitaal en een aandeelhouderslening, geboekt als financieel actief.

In januari 2022 heeft DEME een overeenkomst gesloten met de Noorse rederij Eidesvik voor de aankoop van het DP3 offshore installatieschip 'Viking Neptun'. DEME is het schip aan het upgraden voor het leggen van kabels en zal het schip in het eerste kwartaal van 2023 in haar vloot opnemen. De herclassificatie van het schip vond plaats van 'activa in aanbouw' naar 'installaties, machines en drijvend materieel'.

In 2020 heeft CDWE, de Taiwanese joint venture tussen DEME (49,99%) en partner CSBC, het offshore windinstallatieschip 'Green Jade' besteld in Taiwan. Het drijvende kraan- en installatieschip voor zware lasten met DP3-capaciteit zal worden uitgerust met een hoogtechnologische kraan met een hefvermogen van 4.000 ton. Vanaf juli 2023 werd het schip ingezet op de bloeiende lokale offshore windmarkt. Aangezien de joint venture volgens de vermogensmutatiemethode wordt geïntegreerd, is het nieuwe schip niet in 'materiële vaste activa' opgenomen. DEME heeft echter zelf ongeveer 30 miljoen euro in CDWE geïnvesteerd in 2020 en 13,3 miljoen euro in 2021 als kapitaal voor de joint venture. Er werd geen bijkomend kapitaal door DEME gestort in 2022 en 2023. De joint venture zelf heeft een lange termijn banklening verkregen (opgenomen in het derde kwartaal van 2023) voor de verdere betaling van de 'Green Jade'.

In het kader van de uitbreiding van haar valpijpvloot heeft DEME geïnvesteerd in een nieuw DP2-valpijpschip door de aankoop en ombouw van een bulkarrier. Het schip zal worden uitgerust met een centraal valpijpsysteem met een grote hellende valpijp. Dit ontwerp stelt het schip in staat om pre- en post-leg activiteiten uit te voeren met rotsen met een grotere diameter, dicht bij onderzeese structuren. Dit schip met de naam 'Yellowstone' zal in de eerste helft van 2024 deel uitmaken van de DEME-vloot en is nog steeds opgenomen onder 'activa in aanbouw'.

Begin 2023 kreeg Transocean Ltd, een wereldleider in de offshore boorindustrie, een minderheidsbelang van 15,7% in GSR (diepzeemijnbouw) door de inbreng van een ultradiëpwaterboorschip en een investering in contanten. De 'Ocean Rig Olympia' is opgenomen in de toevoegingen en nettoboekwaarde van 'activa in aanbouw', maar de toevoeging van het jaar wordt beschouwd als een non-cash item.

Naast de bovengenoemde inbreng in natura van de 'Ocean Rig Olympia', omvatten de toevoegingen binnen 'activa in aanbouw' voornamelijk de bedragen die in 2023 zijn geïnvesteerd in de 'Yellowstone', in de 'Viking Neptun', in enkele aanvullende aanpassingen voor de 'Orion', in een nieuw offshore survey schip en in een nieuw kantoorgebouw. Per 31 december 2023 zijn de 'Viking Neptun', 'Orion' en het nieuwe kantoorgebouw getransfereerd naar 'installaties, machines en drijvend materieel' en 'terreinen en gebouwen'.

In 2023 werden 1,6 miljoen euro **intercalaire interesten** met betrekking tot activa in aanbouw geactiveerd.

Op 31 december 2023 bedragen de **toegezegde investeringen** voor de komende jaren 37,5 miljoen euro. Ze hebben voornamelijk betrekking op de upgrades van de schepen 'Yellowstone' en 'Viking Neptun' en voor een offshore survey schip.

De investeringen om de DEME-campus om te vormen tot een duurzaam en energieneutraal hoofdkantoor zijn opgenomen in de nettoboekwaarde van 'terreinen en gebouwen'.

Een werkplaats in Zeebrugge, opgenomen in 'terreinen en gebouwen' en met een nettoboekwaarde van 1,6 miljoen euro, werd overgeboekt naar 'activa aangehouden voor verkoop' (toelichting (15)).

De 'afschrijvingen en waardeverminderingen' kenden een stijging tot 355 miljoen euro, tegenover 319 miljoen euro in 2022. De hogere afschrijvingskosten in 2023 zijn voornamelijk te wijten aan de investeringen in de 'Orion', het grootste offshore installatieschip van DEME dat midden 2022 aan de vloot werd toegevoegd, en in de 'Viking Neptun', een kabellegschip dat in de eerste helft van 2023 de vloot verhoogde. Het bedrag omvat ook een waardevermindering van 13 miljoen euro voor 'Al Jarraf', een cutterzuiger van DEME.

De **investeringen in materiële vaste activa door joint ventures** zoals die in de 'Green Jade' en de 'Sea Challenger' worden niet weergegeven in 'materiële vaste activa' van de geconsolideerde balans zoals hierboven al kort vermeld. Er wordt verwezen naar de segmentrapportering voor 31 december 2023 en 31 december 2022 waar de bedragen die zijn opgenomen in de kolom 'reconciliatie' onder de lijnen 'nettoboekwaarde materiële vaste activa en activa voor gebruik' en 'verwerving van materiële vaste activa en activa voor gebruik' betrekking hebben op joint ventures.

In 2022 werd 52% van DEME's CapEx aanzien als **CapEx die in aanmerking komt ('eligible') en afgestemd is ('aligned') met de EU-taxonomie**, terwijl dit percentage in de huidige periode 49% bedraagt. Dit percentage houdt rechtstreeks verband met de vloot van DEME die zich bezighoudt met projecten om de klimaatverandering tegen te gaan, zoals de bouw en installatie van funderingen en windturbines, samen met hun aansluitingen op het vasteland. Verder hebben de klimaatrisico's op dit moment geen significante invloed op de levensduur van de activa van de Groep.

2022

(in duizenden euro)

	Terreinen en gebouwen	Installaties, machines en drijvend materieel	Meubilair en rollend materieel	Overige materiële vaste activa	Activa in aanbouw	Totaal materiële vaste activa
Aanschaffingswaarde per 1 januari 2022	107.910	4.272.250	20.221	1.911	308.955	4.711.247
Mutaties gedurende het jaar						
Investeringen, met inbegrip van vaste activa, eigen productie	12.970	154.614	1.983	70	316.342	485.980
Overdrachten en buitengebruikstellingen	-1.169	-95.700	-1.711	-996	-	-99.576
Overboeking naar 'activa bestemd voor verkoop'	-	-34.314	-	-	-	-34.314
Overboekingen van (naar) andere posten	55	394.451	8	6.311	-402.149	-1.324
Toename (afname) door wisselkoerswijzigingen	-14	3.381	1	-	-	3.368
Verwervingen door middel van bedrijfscombinaties	-	-	-	-	-	-
Wijzigingen in de consolidatiekring of -methode	171	-	62	-40	-106	87
Per 31 december 2022	119.923	4.694.682	20.564	7.257	223.042	5.065.468
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen per 1 januari 2022	49.098	2.385.178	16.198	1.732	-	2.452.206
Mutaties gedurende het jaar						
Afschrijvingen van het jaar	4.483	278.817	2.425	422	-	286.147
Overdrachten en buitengebruikstellingen	-17	-94.353	-1.591	-996	-	-96.957
Overboeking naar 'activa bestemd voor verkoop'	-	-2.316	-	-	-	-2.316
Overboekingen van (naar) andere posten	-	-2.056	-	2.056	-	-
Toename (afname) door wisselkoerswijzigingen	-13	4.248	15	-	-	4.250
Verwervingen door middel van bedrijfscombinaties	-	-	-	-	-	-
Wijzigingen in de consolidatiekring of -methode	84	-	46	-40	-	90
Per 31 december 2022	53.635	2.569.518	17.093	3.174	-	2.643.420
Nettoboekwaarde op het einde van het vorige boekjaar	58.812	1.887.072	4.023	179	308.955	2.259.041
Nettoboekwaarde op het einde van het boekjaar	66.288	2.125.164	3.471	4.083	223.042	2.422.048

Op 31 december 2022 bedraagt de nettoboekwaarde van 'drijvend materieel' 99% van de categorie 'Installaties, machines en drijvend materieel'.

Het bedrag geïnvesteerd in de 'Sea Installer' is opgenomen bij de investeringen in categorie 'installaties, machines en drijvend materieel'.

In de eerste helft van 2022 heeft DP3 offshore installatieschip 'Orion' de vloot verhoogd en werd het overgeboekt van 'activa in aanbouw' naar 'installaties, machines en drijvend materieel'.

De bedragen geïnvesteerd gedurende 2022 in 'Orion', 'Viking Neptun' en 'Yellowstone' (allen activa van het Offshore Energy segment), zijn opgenomen in de toevoegingen van 'activa in aanbouw'.

In 2022 werden 1,5 miljoen euro **intercalaire interesten** met betrekking tot activa in aanbouw geactiveerd.

De 'afschrijvingskosten' bevatten een bijzondere waardevermindering van 0,4 miljoen euro.

In 2022 werd het schip 'Groenewind', binnen het Offshore Energy segment en met een netto boekwaarde van 32 miljoen euro, getransfereerd naar 'activa aangehouden voor verkoop' (toelichting (15)). Het zelfheffend installatieschip 'Thor', met een netto boekwaarde van 32,5 miljoen euro en dat in 2021 werd overgedragen naar 'activa aangehouden voor verkoop', werd verkocht in 2022 (toelichting (2)).

In de lijn 'overboeking van (naar) andere posten', zijn ook immateriële vaste activa inbegrepen. De overboeking naar 'overige materiële vaste activa' betreft een schip dat verhuurd wordt aan een geassocieerde deelneming van de Groep voor meer dan één jaar.

De lijn 'overdrachten en buitengebruikstellingen' binnen 'installaties, machines en drijvend materieel' bevat 52 miljoen euro (zowel aanschaffingswaarde als cumulatieve afschrijvingen) van eerder geactiveerde en volledig afgeschreven droogdokkosten.

In de tweede helft van 2022 werd een **hypotheekbedrag op schepen** van 18,3 miljoen euro vrijgegeven na de vroege terugbetaling van de gerelateerde lange termijn lening.

Per 31 december 2022, bedragen de **toegezegde investeringen** voor de komende jaren 192,6 miljoen euro, voornamelijk voor upgrades van 'Viking Neptun' en 'Sea Installer', 'Yellowstone' en enkele bijkomende aanpassingen aan de 'Orion'.

Toelichting 8 – Activa met gebruiksrecht

2023

(in duizenden euro)

	Terreinen en gebouwen	Installaties, machines en drijvend materieel	Meubilair en rollend materieel	Totaal activa met gebruiksrecht	
Aanschaffingswaarde per 1 januari 2023	99.303	21.410	38.147	158.860	
Mutaties gedurende het jaar	Investerings, met inbegrip van vaste activa, eigen productie	25.759	5.599	13.893	45.251
	Overdrachten en buitengebruikstellingen	-5.485	-3.569	-7.255	-16.309
	Overboekingen van (naar) andere posten	-	-	-	-
	Toename (afname) door wisselkoerswijzigingen	-126	-126	-27	-279
	Verwervingen door middel van bedrijfscombinaties	-	-	-	-
	Wijzigingen in de consolidatiekring of -methode	-	-	-	-
Per 31 december 2023	119.451	23.314	44.758	187.523	
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op 1 januari 2023	29.639	9.759	20.468	59.866	
Mutaties gedurende het jaar	Afschrijvingen van het jaar	14.923	7.437	8.505	30.865
	Overdrachten en buitengebruikstellingen	-4.843	-3.488	-5.762	-14.093
	Overboekingen van (naar) andere posten	-	4	-4	-
	Toename (afname) door wisselkoerswijzigingen	-122	-68	-18	-208
	Verwervingen door middel van bedrijfscombinaties	-	-	-	-
	Wijzigingen in de consolidatiekring of -methode	-	-	-	-
Per 31 december 2023	39.597	13.644	23.189	76.430	
Nettoboekwaarde op het einde van het vorige boekjaar	69.664	11.651	17.679	98.994	
Nettoboekwaarde op het einde van het boekjaar	79.854	9.670	21.569	111.093	

De **nettoboekwaarde** van de activa met gebruiksrecht bedraagt 111,1 miljoen euro per 31 december 2023, tegenover 99,0 miljoen euro eind 2022.

Per 31 december 2023 kan de nettoboekwaarde van **'terreinen en gebouwen'** worden opgesplitst in 63,7 miljoen euro terreinen en 16,1 miljoen euro gebouwen. De aanzienlijke toename van 'grond en gebouwen' in 2023 wordt, naast andere factoren, voornamelijk toegeschreven aan de huur van extra grond in Vlissingen.

De categorie **'installaties, machines en drijvend materieel'** omvat onder meer ondersteuningsvaartuigen, accommodatievaartuigen en drooggrondverzetmaterieel.

De toename van de toevoegingen aan de categorie **'meubilair en rollend materieel'** heeft voornamelijk te maken met de versnelde elektrificatie van het wagenpark van DEME, een toename van het wagenpark (door een hoger aantal wagens) en de verhoogde leasekost verbonden aan elektrische voertuigen.

De leaseverplichtingen gerelateerd aan de 'activa met gebruiksrecht' worden vermeld in toelichting (22).

2022

(in duizenden euro)

	Terreinen en gebouwen	Installaties, machines en drijvend materieel	Meubilair en rollend materieel	Totaal activa met gebruiksrecht	
Aanschaffingswaarde per 1 januari 2022	90.204	10.376	34.142	134.722	
Mutaties gedurende het jaar	Investerings, met inbegrip van vaste activa, eigen productie	19.843	13.958	8.251	42.052
	Overdrachten en buitengebruikstellingen	-10.331	-3.309	-4.308	-17.948
	Overboekingen van (naar) andere posten	-	-	-	-
	Toename (afname) door wisselkoerswijzigingen	-391	385	124	118
	Verwervingen door middel van bedrijfscombinaties	-	-	-	-
	Wijzigingen in de consolidatiekring of -methode	-22	-	-62	-84
Per 31 december 2022	99.303	21.410	38.147	158.860	
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen per 1 januari 2022	23.090	5.367	15.645	44.102	
Mutaties gedurende het jaar	Afschrijvingen van het jaar	13.632	6.403	8.547	28.582
	Overdrachten en buitengebruikstellingen	-7.051	-2.216	-3.704	-12.971
	Overboekingen van (naar) andere posten	-	51	-51	-
	Toename (afname) door wisselkoerswijzigingen	-141	154	51	64
	Verwervingen door middel van bedrijfscombinaties	-	-	-	-
	Wijzigingen in de consolidatiekring of -methode	109	-	-20	89
Per 31 december 2022	29.639	9.759	20.468	59.866	
Nettoboekwaarde op het einde van het vorige boekjaar	67.114	5.008	18.498	90.620	
Nettoboekwaarde op het einde van het boekjaar	69.664	11.651	17.679	98.994	

De **nettoboekwaarde** van de activa met gebruiksrecht bedraagt 99,0 miljoen euro per 31 december 2022, tegenover 90,6 miljoen euro eind 2021.

Per 31 december 2022 kan de nettoboekwaarde van **'terreinen en gebouwen'** worden opgesplitst in 52,6 miljoen euro terreinen en 17 miljoen euro gebouwen.

De categorie **'installaties, machines en drijvend materieel'** omvat onder meer ondersteuningsvaartuigen, accommodatievaartuigen en drooggrondverzetmaterieel. De grote stijging in 'installaties, machines en drijvend materieel' in 2022 is gerelateerd aan de huur van schepen.

Toelichting 9 – Investerings in joint ventures en geassocieerde deelnemingen

De lijst van de ondernemingen die deel uitmaken van de investeringen van DEME in joint ventures en geassocieerde deelnemingen, het aandeelhouderspercentage van de DEME Groep, het segment waarin ze actief zijn en het land van oprichting vindt u hoger in dit verslag. Geen van de ondernemingen is op een openbare kapitaalmarkt genoteerd. De joint ventures en geassocieerde deelnemingen hebben voorwaardelijke verplichtingen of verbintenissen waarvoor de Groep een overeenkomstige verbintenis heeft voor een bedrag van 136,5 miljoen euro (ongeveer 77,6 miljoen euro voor Offshore Energy, 55,5 miljoen euro voor Dredging & Infra en 3,5 miljoen euro voor Environmental). In 2022 bedroeg het bedrag aan verplichtingen of verbintenissen 80,0 miljoen euro (waarvan ongeveer 67,5 miljoen euro met betrekking tot het segment Dredging & Infra).

In de jaarrekening worden alle investeringen in joint ventures en geassocieerde deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode. Alleen in de segmentinformatie, een apart hoofdstuk in dit verslag, worden joint ventures opgenomen volgens de proportionele consolidatiemethode.

De **wijzigingen tijdens de periode** worden hieronder toegelicht.

Het bedrag van de goodwill opgenomen in de boekwaarde volgens het belang van de Groep in joint ventures bedraagt 0,3 miljoen euro. Er is geen wijziging in dit bedrag in 2023 en 2022. Er is geen goodwill opgenomen in de boekwaarde van geassocieerde deelnemingen.

Wijzigingen tijdens de periode

(in duizenden euro)

	Investeringen in joint ventures	Investeringen in geassocieerde deelnemingen	2023	Investeringen in joint ventures	Investeringen in geassocieerde deelnemingen	2022	
Saldo per 1 januari	94.619	106.891	201.510	90.565	39.390	129.955	
Mutaties gedurende het jaar	Investeringen	891	7.671	8.562	3.893	18.772	22.665
	Overdrachten en buitengebruikstellingen	-1.143	-	-1.143	-1.613	-	-1.613
	Aandeel in het resultaat van deelnemingen verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode	-34.545	37.762	3.217	5.891	9.936	15.827
	Dividenden uitgekeerd door de deelnemingen	-9.873	-17.879	-27.752	-2.781	-7.870	-10.651
	Niet-gerealiseerde resultaten	-3.164	-11.089	-14.253	1.177	49.339	50.516
	Overige mutaties	393	-1.641	-1.248	336	-3.406	-3.070
	Omrekeningsverschillen	1.916	-846	1.070	-2.849	730	-2.119
Saldo per 31 december	49.094	120.869	169.963	94.619	106.891	201.510	
Geboekt als niet-vlottend financieel actief	49.353	120.942	170.295	94.619	108.129	202.748	
Geboekt als langlopende financiële verplichting (- is credit)	-259	-73	-332	-	-1.238	-1.238	

Het grootste deel van het 'aandeel in het resultaat van deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode' met betrekking tot **investeringen in geassocieerde deelnemingen** is toe te schrijven aan het segment Concessions (37,4 miljoen euro), meer bepaald met haar deelnemingen in Rentel NV, C-Power NV en Seamade NV die offshore windparken uitbaten, alsook met haar deelneming in BAAK Blankenburg-Verbinding BV, Port of Duqm Company SAOC en Duqm Logistic Lands and Investment Company LLC. Het jaarresultaat van geassocieerde deelnemingen gerelateerd aan het segment Concessions bedroeg in 2022 9,3 miljoen euro. De stijging van het resultaat in 2023 toe te schrijven aan de offshore windparken, werd deels gedreven door hogere windproductie, gestegen elektriciteitsprijzen en de impact van nieuwe wetgeving in België.

De positieve bijdrage van het segment Concessions in 2023 werd echter gecompenseerd door het resultaat van de Taiwanese joint venture uit het Offshore Energy segment, die projectverliezen op het Zhong Neng-project in Taiwan moest absorberen. Het Offshore Energy segment draagt voor -35 miljoen euro bij tot het 'aandeel in het resultaat van deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode' met betrekking tot **investeringen in joint ventures**.

Wat betreft 'dividenden uitgekeerd door deelnemingen' in 2023, is het ontvangen bedrag van geassocieerde deelnemingen afkomstig van Rentel NV, Seamade NV en C-Power NV, terwijl het ontvangen dividend van joint ventures voornamelijk afkomstig is van Earth Moving Worldwide Cyprus Ltd (EMW).

Sommige joint ventures en geassocieerde deelnemingen financieren belangrijke activa zoals infrastructuurwerken, offshore windmolenparken of schepen en houden daarom renteswaps (IRS) aan. Op 31 december 2023 bevatten de 'niet-gerealiseerde resultaten' een positief bedrag van 14,0 miljoen euro ten opzichte van een positief bedrag van 28,2 miljoen euro op het einde van 2022 (als dusdanig een jaar-op-jaar beweging van -14,2 miljoen euro). Dit bedrag weerspiegelt het aandeel van DEME in de reële waarde van de IRS van Rentel NV, C-Power NV, Seamade NV, Normalux SA, BAAK Blankenburg-Verbinding BV, Port-La Nouvelle SEMOP en CDWE Green Jade Ltd, na aftrek van uitgestelde belastingvorderingen. Deze reële waarde (DEME-aandeel) wordt onrechtstreeks in de geconsolideerde balans opgenomen in het netto-actief van de deelnemingen voor hetzelfde bedrag. De negatieve beweging van het jaar in de afdekkingsreserve van joint ventures en geassocieerde ondernemingen (-14,2 miljoen euro) is te wijten aan de daling van de marktrentevoeten ten opzichte van de afgedekte rentevoeten. Een klein bedrag van -0,024 miljoen euro in de niet-gerealiseerde resultaten is toe te schrijven aan de herwaardering van de nettoverplichtingen met betrekking tot te bereiken doelplannen en plannen met vaste bijdrage.

Er zijn geen deelnemingen, geconsolideerd volgens de vermogensmutatiemethode, waarvan DEME het aandeel in het negatieve eigen vermogen van de joint venture of geassocieerde onderneming niet geboekt heeft. De volgens de vermogensmutatiemethode opgenomen deelnemingen waarvan het aandeel in de netto-activa negatief is, worden toegerekend aan andere componenten van het belang van de investeerder in de volgens de vermogensmutatiemethode opgenomen deelneming, zoals aandeelhoudersleningen. Deze toewijzing is opgenomen in de regel 'overige mutaties'. Het bedrag kan positief of negatief zijn, aangezien de overdracht van vordering naar investering in joint ventures en geassocieerde deelnemingen wordt teruggenomen zodra de netto-activa van de volgens de vermogensmutatiemethode verwerkte deelnemingen weer positief zijn. Indien na de toewijzing, het negatieve netto-actief groter is dan het belang van de investeerder, wordt in plaats van een negatieve investering onder de niet-vlottende activa een overeenkomstige verplichting (langlopende schuld) geboekt.

In 2023 omvatten de investeringen van het jaar voor een totaalbedrag van 7,7 miljoen euro investeringen in geassocieerde deelnemingen en 0,9 miljoen euro investeringen in joint ventures. De investeringen in geassocieerde deelnemingen van dit jaar hebben voornamelijk betrekking op het segment Concessions en meer specifiek op de investering in Hyport Coordination Company LLC, Ayre Offshore Wind Farm Ltd en Bowdun Offshore Wind Farm Ltd (ook in 2022). Begin vorig jaar (2022) had dit laatste consortium (voorheen bekend als Thistle Wind) voor 2 GW aan optiegebieden toegewezen gekregen in het zeer competitieve ScotWind proces voor zeebodemleasing in Schotland. De investeringen in joint ventures voor 2023 hebben betrekking op een investering in D&S contractors NV, binnen het segment Dredging & Infra, terwijl de investering in joint ventures vorig jaar betrekking had op de kapitaalverhoging in Scaldis Salvage & Marine Contractors NV, binnen het segment Offshore Energy.

Samengevatte financiële informatie 2023 en reconciliatie met de boekwaarde

Hierna volgt een **samenvatting van de financiële informatie van de geassocieerde deelnemingen en joint ventures van de Groep** per segment. Deze informatie betreft de 100% bedragen uit de jaarrekeningen van geassocieerde deelnemingen en joint ventures, opgesteld volgens de IFRS-standaarden. Intercompany transacties zijn niet geëlimineerd.

Voor het boekjaar

Samengevatte financiële informatie van geassocieerde deelnemingen 2023

(in duizenden euro)

(100% standalone bedragen)

Balans	Offshore Energy	Dredging & Infra	Environmental	Concessions	Totaal
Niet-vlottende activa	-	21	30.031	2.755.053	2.785.106
Vlottende activa	25.517	76.954	50.988	1.666.906	1.820.365
Eigen vermogen	1.569	10.706	12.919	1.108.019	1.133.213
Langlopende verplichtingen	17.817	89	19.066	2.752.111	2.789.083
Kortlopende verplichtingen	6.131	66.180	49.034	561.828	683.173
Netto financiële schuld (+ is nettoschuld)	23.805	-3.331	12.232	2.395.043	2.427.749
Resultatenrekening					
Bedrijfsopbrengsten	-	89.186	32.112	965.141	1.086.439
Resultaat over de periode	63	-3	2.785	253.484	256.329

De geassocieerde deelnemingen van de Groep zijn voornamelijk terug te vinden in het segment Concessions. De niet-vlottende activa en passiva (financiële schulden) van deze geassocieerde deelnemingen houden verband met de offshore windparken C-Power, Rentel en Seamade, alsook met de bouw van de weg en de tunnel van de Blankenburgverbinding in Nederland (BAAK).

Samengevatte financiële informatie van de belangrijkste geassocieerde deelnemingen 2023

(in duizenden euro)

(100% standalone bedragen)

Balans	C-Power NV	Rentel NV	Seamade NV	BAAK Blankenburg-Verbinding BV	Totaal
Niet-vlottende activa	532.142	715.388	995.600	-	2.243.130
Vlottende activa	132.416	144.285	264.126	946.884	1.487.711
Eigen vermogen	289.551	165.649	218.094	62.045	735.339
Langlopende verplichtingen	297.204	596.839	856.172	866.004	2.616.219
Kortlopende verplichtingen	77.802	97.186	185.460	18.835	379.283
Netto financiële schuld (+ is nettoschuld)	256.370	526.062	736.955	818.583	2.337.970
Resultatenrekening					
Bedrijfsopbrengsten	161.598	207.645	332.503	166.457	868.203
Resultaat over de periode	29.082	73.576	120.867	15.918	239.443

Samengevatte financiële informatie van de joint ventures 2023

(in duizenden euro)

(100% standalone bedragen)

	Offshore Energy	Dredging & Infra	Environmental	Concessions	Totaal
Balans					
Niet-vlottende activa	455.510	2.754	5.374	-	463.638
Vlottende activa	339.511	15.593	13.877	-	368.981
Eigen vermogen	181.759	2.991	8.291	-	193.041
Langlopende verplichtingen	206.579	1.869	3.083	-	211.531
Kortlopende verplichtingen	406.683	13.487	7.876	-	428.046
Netto financiële schuld (+ is nettoschuld)	178.698	-2.076	-1.985	-	174.637
Resultatenrekening					
Bedrijfsopbrengsten	350.100	24.376	10.296	-	384.772
Resultaat over de periode	-68.787	179	1.259	-	-67.349

Binnen het segment Offshore Energy hebben de joint venture activiteiten van de groep voornamelijk betrekking op offshore projecten, waaronder CSBC DEME Wind Engineering Co Ltd (CDWE), CDWE Green Jade Shipowner Ltd en Deeprock Beheer BV, evenals bergingsoperaties uitgevoerd door Scaldis Salvage & Marine Contractors NV. In het segment Dredging & Infra is er een belangrijke activiteit in de joint venture K3 DEME BV, een joint venture die in gelijke mate gedeeld wordt met DEME Building Materials BV. Binnen het segment Environmental dragen Silvamo NV en Wérisol SA bij tot de resultaten van 2023.

De reconciliatie tussen de totale netto-activa en de boekwaarde van de belangen van de Groep in de geassocieerde deelnemingen en joint ventures is als volgt:

Reconciliatie met de boekwaarde van geassocieerde deelnemingen 2023

(in duizenden euro)

	Offshore Energy	Dredging & Infra	Environmental	Concessions	Totaal
Netto-activa van geassocieerde deelnemingen: 100% standalone bedragen	1.569	10.706	12.919	1.108.019	1.133.213
Aandeel van de eigendomsbelangen van de Groep in de standalone bedragen	28	5.347	2.332	178.669	186.376
Reconciliatie	-	-	173	-65.680	-65.507
Boekwaarde van het belang van de Groep in geassocieerde deelnemingen	28	5.347	2.505	112.989	120.869
Geboekt als niet-vlottend financieel actief	28	5.347	2.521	113.046	120.942
Geboekt als langlopende financiële verplichting (- is credit)	-	-	-16	-57	-73

Reconciliatie met de boekwaarde van joint ventures 2023

(in duizenden euro)

	Offshore Energy	Dredging & Infra	Environmental	Concessions	Totaal
Netto-activa van joint ventures: 100% standalone bedragen	181.759	2.991	8.291	-	193.041
Aandeel van de eigendomsbelangen van de Groep in de standalone bedragen	85.035	1.466	3.105	-	89.606
Reconciliatie	-40.985	-75	548	-	-40.512
Boekwaarde van het belang van de Groep in joint ventures	44.050	1.391	3.653	-	49.094
Geboekt als niet-vlottend financieel actief	44.050	1.650	3.653	-	49.353
Geboekt als langlopende financiële verplichting (- is credit)	-	-259	-	-	-259

De reconciliatie heeft betrekking op de opname van het resultaat in overeenstemming met de boekhoudkundige principes van de DEME Groep en op de onderlinge eliminaties.

2022 samengevatte financiële informatie en aansluiting met de boekwaarde

Samengevatte financiële informatie van geassocieerde deelnemingen 2022

(in duizenden euro)

(100% standalone bedragen)

	Offshore Energy	Dredging & Infra	Environmental	Concessions	Totaal
Balans					
Niet-vlottende activa	-	-363	30.610	2.796.443	2.826.690
Vlottende activa	14.063	53.552	43.967	1.361.206	1.472.788
Eigen vermogen	1.506	10.949	16.224	1.031.499	1.060.178
Langlopende verplichtingen	9.388	90	21.016	2.736.867	2.767.361
Kortlopende verplichtingen	3.169	42.149	37.337	389.282	471.937
Netto financiële schuld (+ is nettoschuld)	12.528	-7.407	10.114	2.604.622	2.619.857
Resultatenrekening					
Bedrijfsopbrengsten	-	47.027	19.566	698.325	764.918
Resultaat over de periode	1.494	319	3.625	56.213	61.651

Samengevatte financiële informatie van de joint ventures 2022

(in duizenden euro)

(100% standalone bedragen)

	Offshore Energy	Dredging & Infra	Environmental	Concessions	Totaal
Balans					
Niet-vlottende activa	252.247	2.542	5.070	-	259.859
Vlottende activa	104.258	28.124	8.914	-	141.296
Eigen vermogen	254.829	19.696	8.352	-	282.877
Langlopende verplichtingen	67.058	2.144	1.783	-	70.985
Kortlopende verplichtingen	34.617	8.826	3.849	-	47.292
Netto financiële schuld (+ is nettoschuld)	26.817	-1.740	-2.633	-	22.444
Resultatenrekening					
Bedrijfsopbrengsten	110.669	16.650	7.132	-	134.451
Resultaat over de periode	12.201	-1.244	2.353	-	13.310

De reconciliatie tussen de totale netto-activa en de boekwaarde van de belangen van de Groep in de geassocieerde deelnemingen en joint ventures is als volgt:

Reconciliatie met de boekwaarde van geassocieerde deelnemingen 2022

(in duizenden euro)

	Offshore Energy	Dredging & Infra	Environmental	Concessions	Totaal
Netto-activa van geassocieerde deelnemingen: 100% standalone bedragen	1.506	10.949	16.224	1.031.499	1.060.178
Aandeel van de eigendomsbelangen van de Groep in de standalone bedragen	27	5.471	2.938	162.679	171.115
Reconciliatie	-	-	198	-64.423	-64.225
Boekwaarde van het belang van de Groep in geassocieerde deelnemingen	27	5.471	3.135	98.256	106.889
Geboekt als niet-vlottend financieel actief	27	5.471	3.135	99.494	108.127
Geboekt als langlopende financiële verplichting (- is credit)	-	-	-	-1.238	-1.238

Reconciliatie met de boekwaarde van joint ventures 2022

	Offshore Energy	Dredging & Infra	Environmental	Concessions	Totaal
(in duizenden euro)					
Netto-activa van joint ventures: 100% standalone bedragen	254.829	19.696	8.352	-	282.877
Aandeel van de eigendomsbelangen van de Groep in de standalone bedragen	122.119	9.901	3.128	-	135.148
Reconciliatie	-41.491	38	925	-	-40.528
Boekwaarde van het belang van de Groep in joint ventures	80.628	9.939	4.053	-	94.620
Geboekt als niet-vlottend financieel actief	80.628	9.939	4.053	-	94.620
Geboekt als langlopende financiële verplichting (- is credit)	-	-	-	-	-

Toelichting 10 – Overige niet-vlottende activa

Overige langlopende financiële activa

		2023	2022
(in duizenden euro)			
Saldo per 1 januari		32.540	33.451
Mutaties gedurende het jaar	Addities	19.617	10.699
	Overdrachten en buitengebruikstellingen	-3.203	-14.716
	Overboeking van (naar) andere posten	-661	3.081
	Overige mutaties	-	-19
	Toename (afname) door wisselkoerswijzigingen	31	44
Saldo per 31 december		48.324	32.540
Waarvan	Leningen aan joint ventures en geassocieerde deelnemingen	40.300	24.173
	Overige langlopende financiële activa	8.024	8.367

De addities van 19,6 miljoen euro in 2023 bestaan voornamelijk uit leningen gegeven aan Bowdun Offshore Wind Farm Ltd (6,7 miljoen euro), Ayre Offshore Wind Farm Ltd (7,5 miljoen euro), beide voor het ScotWind OWF-project, en Japan Offshore Marine Ltd (4,7 miljoen euro).

'Overdrachten en buitengebruikstellingen' in 2023 omvatten een bedrag van 1,2 miljoen euro voor de terugbetaling van de lening toegekend aan Thistle Wind Partners Ltd in het voorgaande jaar, samen met een bijkomend bedrag van 1,1 miljoen euro voor de terugbetaling van de leningen toegekend aan Bowdun Offshore Wind Farm Ltd en Ayre Offshore Wind Farm Ltd vorig jaar. De eerdergenoemde leningen zijn vervangen door nieuwe leningen zoals gedetailleerd in de addities hierboven. In 2022 is een terugbetaling van 11,5 miljoen euro opgenomen voor leningen gegeven aan entiteiten die betrokken zijn bij de ontwikkeling en daaropvolgende exploitatie van de offshore windparken Rentel en Seamade. Daarnaast werd ook een aandeelhouderslening van 3 miljoen euro terugbetaald in 2022 binnen het segment Dredging & Infra.

Op andere niet-vlottende financiële activa worden geen verwachte kredietverliezen geboekt, aangezien de terugbetaling van de leningen volgens een solide bedrijfsplan verloopt.

De volgens de vermogensmutatiemethode verwerkte deelnemingen waarvoor het aandeel in de netto-activa negatief is, worden toegerekend aan andere componenten van het belang van de investeerder in de volgens de vermogensmutatiemethode verwerkte deelneming, zoals aandeelhoudersleningen op deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode. Deze toewijzing is opgenomen in de lijn 'overdracht van (naar) andere posten'. Het bedrag kan positief of negatief zijn, aangezien de overdracht van vordering naar investering in joint ventures en geassocieerde deelnemingen wordt teruggenomen zodra de netto-activa van de volgens de vermogensmutatiemethode opgenomen deelnemingen weer positief zijn.

De niet-vlottende financiële activa, andere dan leningen aan joint ventures en geassocieerde deelnemingen, omvatten hoofdzakelijk deposito's op lange termijn en garanties.

Overige niet-vlottende activa

		2023	2022
(in duizenden euro)			
Saldo per 1 januari		11.892	4.239
Mutaties gedurende het jaar	Addities	108	7.963
	Overdrachten en buitengebruikstellingen	-224	-310
	Overboeking naar overige bedrijfsvorderingen	-1.250	-
	Overige mutaties	-	-
	Toename (afname) door wisselkoerswijzigingen	-	-
Saldo per 31 december		10.526	11.892

Overige niet-vlottende activa zijn vorderingen op lange termijn uit operationele activiteiten en leningen.

De 'overboeking naar overige bedrijfsvorderingen' vertegenwoordigt het kortlopende deel van de langetermijnlening van 10 miljoen euro die werd gegeven aan de koper van het zelfheffend installatieschip 'Thor' in 2022 dewelke was opgenomen in de addities van 2022.

Toelichting 11 – Actuele belastingen en uitgestelde belastingen

Voor het boekjaar

Actuele belastingen en uitgestelde belastingen opgenomen in de staat van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

		2023	2022
(in duizenden euro)			
Actuele belastingverplichtingen		52.672	36.558
Aanpassingen met betrekking tot de actuele inkomstenbelasting van voorgaande jaren		2.248	7.353
Totaal actuele belastinglasten / (opbrengsten)		54.920	43.911
Met betrekking tot het ontstaan en de terugname van tijdelijke verschillen		387	-11.003
Mutatie in opgenomen overdraagbare belastingverliezen		-5.689	-1.547
Totaal uitgestelde belastinglasten / (opbrengsten)		-5.302	-12.550
Actuele en uitgestelde belastingen opgenomen in de resultatenrekening		49.618	31.361
Belastingen op herwaardering van pensioenverplichtingen		485	1.294
Belastingen op veranderingen in de reële waarde met betrekking tot afdekkingsinstrumenten		6.012	15.122
Actuele en uitgestelde belastingen opgenomen in overige elementen van de staat van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten (+ is verplichting)		6.497	16.416
Actuele en uitgestelde belastingen opgenomen in de staat van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten		56.115	47.777

Actuele belastingvorderingen en -schulden worden gewaardeerd tegen het bedrag dat naar verwachting zal worden teruggevorderd van of betaald aan de belastingautoriteiten. De belastingtarieven en de belastingwetgeving die voor de berekening van het bedrag worden gebruikt, zijn de op de verslagdatum geldende belastingpercentages of toekomstige percentages als die reeds bij wet zijn vastgesteld, van de landen waar de Groep actief is en belastbare inkomsten genereert.

De over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare inkomstenbelastingen die betrekking hebben op posten die rechtstreeks in de niet-gerealiseerde resultaten zijn opgenomen, worden ook in de niet-gerealiseerde resultaten opgenomen en niet in de resultatenrekening.

Het management beoordeelt periodiek de standpunten ingenomen voor het maken van de belastingaangiften met betrekking tot situaties waarin de toepasselijke belastingvoorschriften voor interpretatie vatbaar zijn en legt zo nodig voorzieningen aan.

Uitgestelde belastingen worden geboekt op basis van de 'liability method' voor tijdelijke verschillen tussen de fiscale waarde van activa en passiva en hun boekwaarde voor financiële rapportagedoeleinden op de verslagdatum.

De operationele activiteiten van de Groep zijn onderworpen aan verschillende belastingregimes met belastingtarieven die variëren van 0% tot 48%.

Actuele inkomstenbelastingvordering en -schulden

(in duizenden euro)	2023	2022
Actuele inkomstenbelastingvorderingen (+ is debet)	25.937	21.593
Actuele inkomstenbelastingsschulden (+ is credit)	64.024	66.571

Actuele inkomstenbelastingvorderingen worden in de geconsolideerde balans opgenomen onder handels- en overige vorderingen uit operationele activiteiten (toelichting (14)).

Aansluiting van het effectieve belastingtarief

Hierna wordt een aansluiting gemaakt tussen het effectieve belastingtarief en het belastingtarief dat in België van toepassing is.

(in duizenden euro)	2023	2022
Resultaat vóór belastingen	217.994	130.925
Belastingen tegen het nominale belastingtarief in België, zijnde 25% in 2023 en 2022	54.499	32.731
Verhoging (verlaging) van het belastingtarief als gevolg van:		
Fiscaal effect van niet-aftrekbare uitgaven	3.635	2.916
Fiscaal effect van niet-belastbare inkomsten (1)	-23.124	-3.711
Tax impact van wijzigingen in de belastingtarieven	1.051	-
Belastingkrediet en impact van notionele interesten	-	-
Gevolgen van verschillende belastingtarieven voor dochterondernemingen in andere rechtsgebieden of voor inkomsten die belastbaar zijn volgens bijzondere belastingregelingen, zoals de tonnagebelasting (2)	-12.802	-4.134
Fiscale impact van de aanleg (vrijval) van voorzieningen voor onzekere belastingposities	-1.446	-6.648
Fiscale impact van aanpassingen aan actuele en uitgestelde belastingen m.b.t. voorgaande periodes	2.248	7.353
Fiscale impact op verliezen waarvoor geen uitgestelde belastingvorderingen werden opgenomen (3)	25.557	2.854
Belastingkosten	49.618	31.361
Effectief belastingtarief voor de periode	22,76%	23,95%

- (1) De belangrijkste componenten van het belastingeffect op niet-belastbare inkomsten zijn terugvordering van voorheen uitgestelde afschrijvingen en vrijgestelde kapitaalswinsten op de verkoop van activa en fiscaal aftrekbare kapitaalsverliezen.
- (2) Het effectieve belastingtarief (2023: 22,76%) is lager dan het nominale belastingtarief in België (25%), omdat in verschillende landen waar de Groep actief was in 2023 het nominale belastingtarief relatief lager is en vanwege de toepassing van de tonnagebelasting. Hetzelfde gold voor 2022 (effectief belastingtarief van 23,95%).
- (3) Het verschil tussen 2023 en 2022 wordt veroorzaakt door enerzijds de (her)beoordeling van niet-opgenomen uitgestelde belastingvorderingen met betrekking tot fiscale verliezen in 2023 (waardoor het effectieve belastingtarief stijgt) en anderzijds het gebruik van niet-opgenomen fiscale verliezen in 2023, waardoor het effectieve belastingtarief daalt.

Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen opgesplitst naar oorsprong

De wijzigingen over de periode van uitgestelde belastingvorderingen en -schulden, opgesplitst naar hun oorsprong, wordt hierna weergegeven.

Uitgestelde belastingen (zowel vorderingen als verplichtingen) met betrekking tot vaste activa worden afzonderlijk voorgesteld.

Deze uitgestelde belastingposities hebben zowel betrekking op de tijdelijke verschillen tussen de statutaire boekwaarde en de boekwaarde volgens het afschrijvingsbeleid van de DEME Groep als op bijzondere waardeverminderingen op vaste activa.

Uitgestelde belastingen met betrekking tot personeelsbeloningen (enkel uitgestelde belastingvorderingen) hebben betrekking op de geboekte voorziening voor personeelsbeloningen volgens IAS 19 *personeelsbeloningen*.

De kolom **terugname statutaire voorziening** houdt hoofdzakelijk verband met de terugname van de statutaire voorzieningen voor herstelling en onderhoud die volgens IFRS niet zijn toegestaan.

De uitgestelde belastingen op **andere tijdelijke verschillen** hebben hoofdzakelijk betrekking op consolidatiecorrecties op lopende projecten.

DEME is actief in meerdere jurisdicties met vaak complexe juridische en fiscale regelgevingen. De groep werkt constructief samen met de belastingautoriteiten en vraagt waar nodig ondersteuning aan lokale adviseurs en consultants om de meest correcte positie te bekomen inzake fiscale wetgeving en principes. Er wordt echter erkend dat sommige posities onzeker zijn en de interpretatie van complexe belastingwetten en verrekenprijsoverwegingen omvatten. Er wordt een uitgestelde belastingverplichting opgenomen voor elke post waarvan het niet waarschijnlijk is dat deze standhoudt bij onderzoek door de belastingdienst en na gebruik te hebben gemaakt van alle juridische middelen om de positie voor de rechtbank te verdedigen. De schattingen zijn gebaseerd op een benadering die de beste voorspelling geeft van de oplossing van de onzekerheden met de belastingautoriteiten en wordt berekend met behulp van de methode van het meest waarschijnlijke enkelvoudige bedrag of de verwachte-waardemethode volgens IFRIC 23. De schattingen zijn gebaseerd op feiten en omstandigheden aan het einde van de verslagperiode. Op dit moment hebben de belangrijkste **onzekere belastingposities (UTP's)** betrekking op lopende potentiële belastinggeschillen in de Filippijnen, België, Nederland en India.

Uitgestelde belastingvorderingen worden opgenomen voor alle verrekenbare tijdelijke verschillen, de overdracht van ongebruikte **belastingkredieten** en eventuele ongebruikte **fiscale verliezen**. Uitgestelde belastingvorderingen worden opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er fiscale winst beschikbaar zal zijn waartegen de verrekenbare tijdelijke verschillen, de ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden en ongebruikte fiscale verliezen kunnen worden aangewend. De uitgestelde belastingvorderingen voor fiscale verliezen en belastingkredieten worden afzonderlijk geboekt. Verder in deze toelichting kan een uitsplitsing gevonden worden van die (niet-) erkende fiscale verliezen.

Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen met betrekking tot **afdekkingsinstrumenten** betreffen enkel integraal geconsolideerde vennootschappen, zie ook het hoofdstuk over de niet-gerealiseerde resultaten.

2023 (in duizenden euro)	Materiële vaste activa	Personeelsbeloningen	Afdekkingsinstrumenten	Terugname statutaire voorziening	Lange termijn belastingprovisies (onzekere belastingposities)	Overige verschillen in timing	Netting	Totaal
Uitgestelde belastingverplichtingen met betrekking tot								
Saldo per 1 januari	34.242	-	14.415	464	24.078	12.882	-18.932	67.149
Opgenomen in de resultatenrekening	695	-	-6.552	3.246	-1.446	-6.176	-	-10.233
Ten laste van het eigen vermogen	-	-	-	-	-	-	-	-
Wijzigingen in consolidatiekring- of methode	-	-	-	-	-	-	-	-
Wisselkoersverschillen	-	-	-	-	-	231	-	231
Netting (*)	-	-	-	-	-	-	965	965
Transfer	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo per 31 december	34.937	-	7.863	3.710	22.632	6.937	-17.967	58.112

Uitgestelde belastingvorderingen met betrekking tot	Materiële vaste activa	Personeelsbeloningen	Afdekkingsinstrumenten	Terugname statutaire voorziening	Fiscale verliezen	Belastingkrediet en impact van notionele interesten	Overige verschillen in timing	Netting	Totaal
Saldo per 1 januari	22.495	14.211	364	-	50.320	17.184	38.746	-18.932	124.388
Opgenomen in de resultatenrekening	712	-760	-6.348	6.243	5.689	-4.701	-5.766	-	-4.931
Ten laste van het eigen vermogen	-	-485	6.012	-	-	-	-	-	5.527
Wijzigingen in consolidatiekring- of methode	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wisselkoersverschillen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Netting (*)	-	-	-	-	-	-	-	965	965
Transfer	-	118	-	-	-	-	-118	-	-
Saldo per 31 december	23.207	13.084	28	6.243	56.009	12.483	32.862	-17.967	125.949

2022 (in duizenden euro)	Materiële vaste activa	Personeelsbeloningen	Afdekkingsinstrumenten	Terugname statutaire voorziening	Lange termijn belastingprovisies (onzekere belastingposities)	Overige verschillen in timing	Netting	Totaal
Uitgestelde belastingverplichtingen met betrekking tot								
Saldo per 1 januari	54.217	-	65	7.577	29.627	9.126	-26.399	74.213
Opgenomen in de resultatenrekening	-19.975	-	14.350	-7.113	-5.549	4.144	-	-14.143
Ten laste van het eigen vermogen	-	-	-	-	-	-	-	-
Wijzigingen in consolidatiekring- of methode	-	-	-	-	-	-	-	-
Wisselkoersverschillen	-	-	-	-	-	-388	-	-388
Netting (*)	-	-	-	-	-	-	7.467	7.467
Transfer	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo per 31 december	34.242	-	14.415	464	24.078	12.882	-18.932	67.149

Uitgestelde belastingvorderingen met betrekking tot	Materiële vaste activa	Personeelsbeloningen	Afdekkingsinstrumenten	Fiscale verliezen	Belastingkrediet en impact van notionele interesten	Overige verschillen in timing	Netting	Totaal
Saldo per 1 januari	26.180	13.218	1.293	48.773	17.634	54.251	-26.399	134.950
Opgenomen in de resultatenrekening	-3.685	-19	14.193	1.547	-450	-13.179	-	-1.593
Ten laste van het eigen vermogen	-	-1.294	-15.122	-	-	-	-	-16.416
Wijzigingen in consolidatiekring- of methode	-	-	-	-	-	-	-	-
Wisselkoersverschillen	-	-	-	-	-	-20	-	-20
Netting (*)	-	-	-	-	-	-	7.467	7.467
Transfer	-	2.306	-	-	-	-2.306	-	-
Saldo per 31 december	22.495	14.211	364	50.320	17.184	38.746	-18.932	124.388

(*) De post 'Netting' geeft de netting van uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen per entiteit weer.

Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen opgenomen als niet-gerealiseerde resultaten

De volgende bewegingen in uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen, en de items waar ze betrekking op hebben, werden geboekt als niet-gerealiseerde resultaten:

2023 (in duizenden euro)	Voor inkomstenbelasting	Inkomstenbelasting	Netto na inkomstenbelasting
Wijzigingen in reële waarde met betrekking tot afdekkingsinstrumenten	-23.667	6.012	-17.655
Herwaardering van pensioenverplichtingen	1.951	-485	1.466
Totaal	-21.716	5.527	-16.189

2022 (in duizenden euro)	Voor inkomstenbelasting	Inkomstenbelasting	Netto na inkomstenbelasting
Wijzigingen in reële waarde met betrekking tot afdekkingsinstrumenten	60.577	-15.122	45.455
Herwaardering van pensioenverplichtingen	5.247	-1.294	3.953
Totaal	65.824	-16.416	49.408

Overgedragen fiscale verliezen

Dochterondernemingen:

Vervaldatum van de bruto fiscale verliezen (in duizenden euro)	2023	2022
Binnen 1 jaar	-	-
Tussen 1 en 5 jaar	58.324	32.613
Meer dan 5 jaar en zonder tijdslijmied	191.379	167.257
Totaal erkende fiscale verliezen	249.703	199.870
Binnen 1 jaar	1.104	1.247
Tussen 1 en 5 jaar	44.320	59.131
Meer dan 5 jaar en zonder tijdslijmied	391.854	199.913
Totaal niet-erkende fiscale verliezen	437.278	260.291
Totale (niet)-erkende fiscale verliezen van dochterondernemingen	686.981	460.161

In 2023 bedragen de overgedragen fiscale verliezen van dochterondernemingen 687 miljoen euro. Voor 250 miljoen euro van deze fiscale verliezen zijn uitgestelde belastingvorderingen opgenomen. Voor een bedrag van 437 miljoen euro aan overgedragen fiscale verliezen van dochterondernemingen werd er geen uitgestelde belastingvordering erkend.

In 2022 bedroegen de overgedragen fiscale verliezen van dochterondernemingen waarvoor geen uitgestelde belastingvorderingen waren opgenomen 260 miljoen euro.

Vanaf dit jaar omvatten de fiscale verliezen ook de ontvangen dividendaf trek voor een totaalbedrag van 221 miljoen euro, waarvan 193 miljoen euro niet is opgenomen en 28 miljoen euro is opgenomen. De ontvangen dividendaf trek heeft geen vervaldatum en is opgenomen in de categorie 'meer dan 5 jaar en zonder tijdslijmied'.

Vervaldatum van de belastingvorderingen op de fiscale verliezen (in duizenden euro)	2023
Binnen 1 jaar	-
Tussen 1 en 5 jaar	8.014
Meer dan 5 jaar en zonder tijdslijmied	47.995
Totale erkende uitgestelde belastingvorderingen op fiscale verliezen	56.009
Binnen 1 jaar	337
Tussen 1 en 5 jaar	9.584
Meer dan 5 jaar en zonder tijdslijmied	96.983
Totale niet-erkende uitgestelde belastingvorderingen op fiscale verliezen	106.904
Totale (niet)-erkende uitgestelde belastingvorderingen op fiscale verliezen van dochterondernemingen	162.913

Op 31 december 2023 bedroeg het bedrag aan erkende uitgestelde belastingvorderingen op inkomstenbelastingverliezen 56,0 miljoen euro, terwijl het bedrag aan niet-erkende uitgestelde belastingvorderingen op inkomstenbelastingverliezen 106,9 miljoen euro bedroeg.

Joint ventures en geassocieerde deelnemingen (Aandeel van de Groep):

(in duizenden euro)	2023	2022
Erkende fiscale verliezen	39.287	190
<i>Uitgestelde belastingvorderingen op erkende fiscale verliezen</i>	<i>7.884</i>	<i>48</i>
Niet-erkende fiscale verliezen	33.219	39.196
<i>Uitgestelde belastingvorderingen op niet-erkende fiscale verliezen</i>	<i>6.297</i>	<i>8.053</i>
Totale (niet)-erkende fiscale verliezen van joint ventures en geassocieerde ondernemingen	72.506	39.386
<i>Totale (niet)-erkende uitgestelde belastingvorderingen van joint ventures en geassocieerde ondernemingen</i>	<i>14.181</i>	<i>8.101</i>

Belastingattributen

Niet-erkende uitgestelde belastingvorderingen op belastingattributen		2023
(in duizenden euro)		
Belastingkredieten		7.443
Uitgestelde afschrijvingen		5.474
Investeringsaftrek		2.787

Uitgestelde belastingvorderingen zijn niet opgenomen gezien het onzekere karakter van de terugvordering.

Pillar Two

In bepaalde jurisdicties waar DEME actief is (o.a. België), is de Pillar Two wetgeving al vastgesteld of substantieel vastgesteld. Ackermans & van Haaren NV (AvH NV) is de 'Ultimate Parent Entity' ('UPE') voor Pillar Two doeleinden voor de groepsentiteiten van DEME. De DEME groepsentiteiten zullen bijgevolg onder het toepassingsgebied vallen van de gevolgen van Pillar Two die van toepassing zijn op de AvH Groep.

Deze wetgeving zal voor de AvH Groep gelden vanaf het boekjaar dat aanvangt op 1 januari 2024.

Als gevolg van het feit dat DEME Groep deel uitmaakt van de AvH Groep, kunnen de gevolgen van Pillar Two enkel worden beoordeeld op het niveau van de AvH Groep. Het is voor DEME onmogelijk om de impact van de (verwachte) Pillar Two wetgeving redelijk in te schatten.

Op basis van de analyse identificeerde de AvH Groep de potentiële blootstelling aan de Pillar Two-bijheffingen (top-up tax) in bepaalde jurisdicties. De exacte mate van blootstelling kan op dit ogenblik nog niet redelijk worden ingeschat. De uitkomst van de analyse zal immers nog worden beïnvloed door de uitkomst van de verwachte administratieve richtlijnen van de OESO die in de loop van 2024 zullen worden bekendgemaakt. Niettemin, gebaseerd op historische data verwacht de AvH Groep momenteel niet dat die blootstelling significant zou zijn rekening houdend met de geconsolideerde jaarrekening.

Vanaf boekjaar 2024 is het mogelijk dat, indien de regels van Pillar Two toegepast door de AvH Groep leiden tot aanvullende belastingen in een bepaald jurisdictie, DEME een deel van de blootstelling aan aanvullende belastingen in dit rechtsgebied zal moeten boeken in de jaarrekening van de DEME Groep.

DEME Groep maakt gebruik van de uitzondering inzake het erkennen en openbaar maken van informatie m.b.t. uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen gerelateerd aan de Pillar Two-inkomstenbelasting.

Toelichting 12 – Voorraden

Voor het boekjaar

(in duizenden euro)			2023	2022
Grondstoffen			9.163	2.779
Verbruiksgoederen			22.852	22.917
Totaal voorraden			32.015	25.696
Mutatie van het boekjaar opgenomen in de resultatenrekening (+ is credit)			6.319	13.528

Voorraden kunnen worden opgesplitst in 'Grondstoffen' en 'Verbruiksgoederen'. **Grondstoffen** hebben hoofdzakelijk betrekking op ballast- en baggerspecie en zand van de maritieme aggregaatactiviteit in het segment Dredging & Infra. **Verbruiksgoederen** bestaan hoofdzakelijk uit brandstof, hulpmaterieel en reserveonderdelen.

De mutatie over het jaar van verbruiksgoederen wordt voornamelijk beïnvloed door het moment van bunkeren en het brandstofverbruik tot afsluitingsdatum. Ook de opstart van enkele grote projecten en voorbereidingen van de vloot verklaren de stijging van het jaar.

Er zijn geen voorraden als onderpand gegeven voor verplichtingen.

Toelichting 13 – Vorderingen en verplichtingen uit hoofde van contracten

Voor het boekjaar

De **vorderingen en verplichtingen uit hoofde van contracten** betreffen overeenkomstig IFRS 15 *omzet uit overeenkomsten met klanten het werk in uitvoering voor bouwprojecten die door de Groep worden uitgevoerd en verleende diensten*. Werk in uitvoering toont het saldo van de opgenomen opbrengsten op die contracten, verminderd met facturaties a rato van de voortgang van het werk, vooruitbetalingen en mogelijke voorzieningen voor verliezen. **Ontvangen voorschotten** zijn bedragen die door de Groep zijn ontvangen voordat de desbetreffende werkzaamheden zijn uitgevoerd. De Groep presenteert deze afzonderlijk van andere verplichtingen uit hoofde van contracten.

De Groep voert een verscheidenheid van projecten uit, alle met verschillende aspecten inzake bijvoorbeeld aard en omvang, type klanten, type contract en betalingsvoorwaarden en geografische ligging. Het grootste deel van de omzet wordt betaald met een voorschot dat wordt ontvangen bij de aanvang van het project, gevolgd door mijlpaalbetalingen (milestones) na uitvoering van het werk en goedkeuring door de klant.

(in duizenden euro / (-) is credit)			2023	2022
Vorderingen uit hoofde van contracten			633.027	344.751
Verplichtingen uit hoofde van contracten			-447.363	-323.300
Ontvangen voorschotten			-84.486	-72.539
Nettosaldo			101.178	-51.088

Vorderingen uit hoofde van contracten zijn de rechten van de Groep op een vergoeding in ruil voor goederen of diensten die de entiteit aan een klant heeft overgedragen, indien dat recht afhankelijk is van iets anders dan het verstrijken van de tijd. Een vordering uit hoofde van een contract ontstaat wanneer de Groep voor een klant werken heeft uitgevoerd die tot op heden als opbrengsten zijn geboekt maar nog niet zijn gefactureerd of betaald. Als dusdanig weerspiegelt de opbrengsterkenning het tempo waarin de prestatieverplichtingen van de Groep worden vervuld, wat overeenstemt met de overdracht van de zeggenschap over een goed of dienst aan de klanten. Wanneer er geen sprake is van een overdracht van zeggenschap gedurende het contract, worden de opbrengsten toch **in de tijd** opgenomen, op basis van het feit dat het gecreëerde actief geen alternatieve toepassingsmogelijkheden heeft en het feit dat de Groep een afdwingbaar recht heeft op de betaling voor de tot op heden verrichte prestaties. Vorderingen uit hoofde van contracten worden handelsvorderingen naarmate de werken door de klant worden aanvaard.

Verplichtingen uit hoofde van contracten zijn de verplichtingen van de Groep om goederen of diensten aan een klant te leveren waarvoor de entiteit een vergoeding van de klant heeft ontvangen. Een verplichting uit hoofde van een contract ontstaat wanneer de Groep de klant heeft gefactureerd of van hem een betaling heeft ontvangen terwijl het werk nog niet was verricht en de facturen en/of betalingen de tot dan erkende opbrengsten overschrijden. Voorzieningen worden opgenomen voor verwachte verliezen op werk in uitvoering zodra deze gekend zijn en indien nodig wordt een reeds opgenomen winst teruggeboekt. Deze zijn ook opgenomen als verplichtingen uit hoofde van contracten voor een bedrag van 54,2 miljoen euro per 31 december 2023 in vergelijking met 24,8 miljoen euro per 31 december 2022.

De bepaling van de geraamde winst (of het geraamde verlies) is gebaseerd op de geraamde kosten en opbrengsten van de desbetreffende projecten en, alleen voor winstgevendende projecten, a rato van het stadium van voltooiing. Deze ramingen en beoordelingen kunnen bepaalde onzekerheden inhouden.

2023 vorderingen en verplichtingen uit hoofde van contracten per segment

(in duizenden euro / (-) is credit)

2023				
Vorderingen uit hoofde van contracten	Saldo per 1 januari	Bedrijfsgerelateerde wijzigingen (*)	Wijzigingen in de consolidatiekring	Saldo per 31 december
Offshore Energy	102.561	131.981	-	234.542
Dredging & Infra	202.297	149.898	-	352.195
Environmental	39.893	6.397	-	46.290
Concessions	-	-	-	-
Totaal	344.751	288.276	-	633.027

2023				
Verplichtingen uit hoofde van contracten	Saldo per 1 januari	Bedrijfsgerelateerde wijzigingen (*)	Wijzigingen in de consolidatiekring	Saldo per 31 december
Offshore Energy	-231.791	-75.038	-	-306.829
Dredging & Infra	-83.567	-41.171	-	-124.738
Environmental	-7.942	-7.854	-	-15.796
Concessions	-	-	-	-
Totaal	-323.300	-124.063	-	-447.363

2023

Ontvangen voorschotten	Saldo per 1 januari	Bedrijfsgerelateerde wijzigingen (*)	Wijzigingen in de consolidatiekring	Saldo per 31 december
Offshore Energy	-53.098	1.930	-	-51.168
Dredging & Infra	-18.968	6.702	-	-12.266
Environmental	-473	-20.579	-	-21.052
Concessions	-	-	-	-
Totaal	-72.539	-11.947	-	-84.486

2023

Nettosaldo	Saldo per 1 januari	Bedrijfsgerelateerde wijzigingen (*)	Wijzigingen in de consolidatiekring	Saldo per 31 december
Offshore Energy	-182.328	58.873	-	-123.455
Dredging & Infra	99.762	115.429	-	215.191
Environmental	31.478	-22.036	-	9.442
Concessions	-	-	-	-
Totaal	-51.088	152.266	-	101.178

(*) 'Bedrijfsgerelateerde wijzigingen' hebben betrekking op cumulatieve inhaalcorrecties die voortvloeien uit een wijziging in de mate van vooruitgang, een wijziging in de schatting van de transactieprijs (met inbegrip van eventuele wijzigingen in de beoordeling over de zekerheid van variabele vergoedingen) of een wijziging van het contract.

Gezien de hoge activiteit van het jaar wordt een positieve impact op het bovenstaande nettosaldo genoteerd, wat tot uiting komt in een hogere toename van de vorderingen uit hoofde van contracten in vergelijking met de toename van de verplichtingen uit hoofde van contracten en ontvangen voorschotten. De verplichtingen uit hoofde van contracten stegen verder ten opzichte van 31 december 2022, onder andere door het verlies op werk in uitvoering (opgenomen in de verplichtingen uit hoofde van contracten) voor enkele offshore projecten dat is opgenomen in de cijfers voor 2023. Deze verliezen op werken in uitvoering zijn gedeeltelijk gecompenseerd door de verwachte toekomstige omzet en specifieke variatieopdrachten die nog moeten worden goedgekeurd en afgerond, maar die worden beoordeeld in lijn met IAS 37 *voorzieningen voor voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa* en worden ondersteund door solide juridische adviezen. De stijging van de ontvangen voorschotten binnen Environmental heeft voornamelijk te maken met de recente opdracht in Feluy in België, waar een brownfield zal worden gesaneerd en omgevormd tot een industrieterrein in samenwerking met publieke en private partners.

Wegens het grote aantal afzonderlijke projecten (met alle verschillende aspecten inzake aard, type klanten, contract- en betalingsvoorwaarden) wordt een meer gedetailleerde beschrijving van de wijzigingen in de vorderingen en verplichtingen uit hoofde van contracten ten opzichte van het voorgaande jaar niet relevant geacht.

Van ongeveer 58% van de prestatieverplichtingen, dit is de omzet die in de komende jaren zal uitgevoerd worden met betrekking tot de huidige lopende bouwcontracten waarvoor er vorderingen en verplichtingen uit hoofde van contracten werden geboekt, wordt verwacht dat de Groep ze zal vervullen volgend jaar, gevolgd door 29% in 2025, 9% in 2026 en 4% nadien. Van de vorderingen en verplichtingen uit hoofde van contracten per 31 december 2023 wordt verwacht dat ze een gelijkaardige afwikkeling zullen hebben.

2022 vorderingen en verplichtingen uit hoofde van contracten per segment

(in duizenden euro / (-) is credit)

2022

Vorderingen uit hoofde van contracten	Saldo per 1 januari	Bedrijfsgerelateerde wijzigingen	Wijzigingen in de consolidatiekring	Saldo per 31 december
Offshore Energy	68.174	34.387	-	102.561
Dredging & Infra	239.379	-37.082	-	202.297
Environmental	19.132	20.761	-	39.893
Concessions	-	-	-	-
Totaal	326.685	18.066	-	344.751

2022

Verplichtingen uit hoofde van contracten	Saldo per 1 januari	Bedrijfsgerelateerde wijzigingen	Wijzigingen in de consolidatiekring	Saldo per 31 december
Offshore Energy	-51.075	-180.716	-	-231.791
Dredging & Infra	-124.693	41.126	-	-83.567
Environmental	-5.327	-2.615	-	-7.942
Concessions	-	-	-	-
Totaal	-181.095	-142.205	-	-323.300

2022

Ontvangen voorschotten	Saldo per 1 januari	Bedrijfsgerelateerde wijzigingen	Wijzigingen in de consolidatiekring	Saldo per 31 december
Offshore Energy	-79.490	26.392	-	-53.098
Dredging & Infra	-20.464	1.496	-	-18.968
Environmental	-1.113	640	-	-473
Concessions	-	-	-	-
Totaal	-101.067	28.528	-	-72.539

2022

Nettosaldo	Saldo per 1 januari	Bedrijfsgerelateerde wijzigingen	Wijzigingen in de consolidatiekring	Saldo per 31 december
Offshore Energy	-62.391	-119.937	-	-182.328
Dredging & Infra	94.222	5.540	-	99.762
Environmental	12.692	18.786	-	31.478
Concessions	-	-	-	-
Totaal	44.523	-95.611	-	-51.088

Toelichting 14 – Handels- en overige vorderingen uit operationele activiteiten

Voor het boekjaar

(in duizenden euro)	2023	2022
Handelsvorderingen brutobedrag	458.784	424.476
Afgeschreven bedragen	-10.864	-13.018
Handelsvorderingen nettobedrag	447.920	411.458
Vennootschapsbelasting	25.937	21.593
Belasting over de toegevoegde waarde (BTW)	27.344	27.642
Overige vorderingen uit operationele activiteiten	12.842	8.836
Handels- en overige vorderingen uit operationele activiteiten	514.043	469.529

Op 31 december 2023 bedragen de **handels- en overige vorderingen uit operationele activiteiten** 514,0 miljoen euro, vergeleken met 469,5 miljoen euro eind 2022. De stijging van het jaar is voornamelijk te wijten aan de toename in activiteit, maar ook aan de voortgang van grote projecten en de timing van facturering, aangezien 'vorderingen uit hoofde van contracten' omgezet worden naar 'handelsvorderingen'. De toename van de uitstaande handelsvorderingen wordt zeker niet veroorzaakt door een toename van de achterstallige bedragen.

De ouderdomsbalans van uitstaande handelsvorderingen wordt nader toegelicht in toelichting (20). De Groep voert een verscheidenheid aan projecten uit, allemaal met verschillende aspecten wat betreft bijvoorbeeld aard en omvang, type klanten, type contract, betalingsvoorwaarden en geografische locatie. Een groot deel van de geconsolideerde omzet wordt gerealiseerd via klanten uit de publieke of semipublieke sector en is verspreid over een groot aantal klanten. Het tegenpartijrisico wordt ook beperkt door de solvabiliteit van klanten te onderzoeken voordat contracten worden afgesloten en door de vereiste betalingsgaranties te stellen (waaronder kredietverzekeringsspolissen bij openbare kredietverzekeraars zoals Credendo en particuliere kredietverzekeraars, bankgaranties en via kredietbrieven).

Er wordt verder verwezen naar toelichting (11) voor meer informatie over **actuele belastingvorderingen**.

Overige vorderingen uit operationele activiteiten hebben voornamelijk betrekking op bedragen die verschuldigd zijn door joint ventures, rekeningen-courant met consortiumpartners en voorschotten aan het personeel. Ze omvatten ook het kortetermijngedeelte van 1,2 miljoen

euro van de langetermijnlening van 10 miljoen euro die werd toegekend aan de koper van het zelfheffend installatieschip 'Thor' in 2022. Verwezen wordt naar toelichting (10) overige niet-vlottende activa.

Toelichting (27) verbonden partijen geeft een overzicht van alle vorderingen en schulden ten aanzien van joint ventures en geassocieerde deelnemingen.

Toelichting 15 – Activa bestemd voor verkoop

Voor het boekjaar

(in duizenden euro)		2023	2022
Saldo per 1 januari		31.997	32.456
Mutaties gedurende het jaar	Addities van het jaar	1.630	31.997
	Buitengebruikstellingen	-31.997	-32.456
Saldo per 31 december		1.630	31.997

Volgens IFRS 5 *niet-vlottende activa bestemd voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten* moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn opdat een actief (of een 'groep activa die wordt afgestoten') kan worden geclassificeerd als bestemd voor verkoop:

- het management heeft zich verbonden tot een plan om te verkopen
- het actief is beschikbaar voor onmiddellijke verkoop
- een actief programma om een koper te vinden is gestart
- de verkoop is zeer waarschijnlijk, binnen 12 maanden na classificatie als bestemd voor verkoop
- het actief wordt op de markt gebracht voor verkoop tegen een verkoopprijs die redelijk is ten opzichte van zijn reële waarde
- uit de maatregelen die nodig zijn om het plan te voltooien, blijkt dat het onwaarschijnlijk is dat het plan ingrijpend zal worden gewijzigd of ingetrokken

Op 30 juni 2023 was het management van DEME van mening dat alle voorwaarden vervuld waren en dat een verkoop van de werkplaats in Zeebrugge zeer waarschijnlijk zou zijn binnen de komende 12 maanden. De nettoboekwaarde van de werkplaats bedroeg 1,6 miljoen euro en werd als dusdanig gepresenteerd als activa bestemd voor verkoop. Alle bovenstaande voorwaarden bleven hetzelfde op 31 december 2023.

Vorig jaar op 31 december 2022 besliste het management van DEME dat alle voorwaarden vervuld waren en dat een verkoop binnen de volgende 12 maanden zeer waarschijnlijk was voor het schip 'Groenewind' binnen het Offshore Energy segment. De nettoboekwaarde van het schip op dat moment bedroeg 32,0 miljoen euro, wat het laagste bedrag was van de boekwaarde en de reële waarde op balansdatum. Het schip werd verkocht in juli 2023 wat resulteerde in een winst op de verkoop die werd opgenomen in 'overige bedrijfsopbrengsten' (toelichting (2)).

Toelichting 16 – Overige vlottende activa

Voor het boekjaar

(in duizenden euro)	2023	2022
Over te dragen lasten en verworven opbrengsten	63.767	100.950
Reserveringsvergoeding volume milieustortplaats	1.059	8.320
Voorschotten op aankopen en kosten van materiaal voor bouwcontracten	5.582	14.963
Overige vlottende activa	70.408	124.233

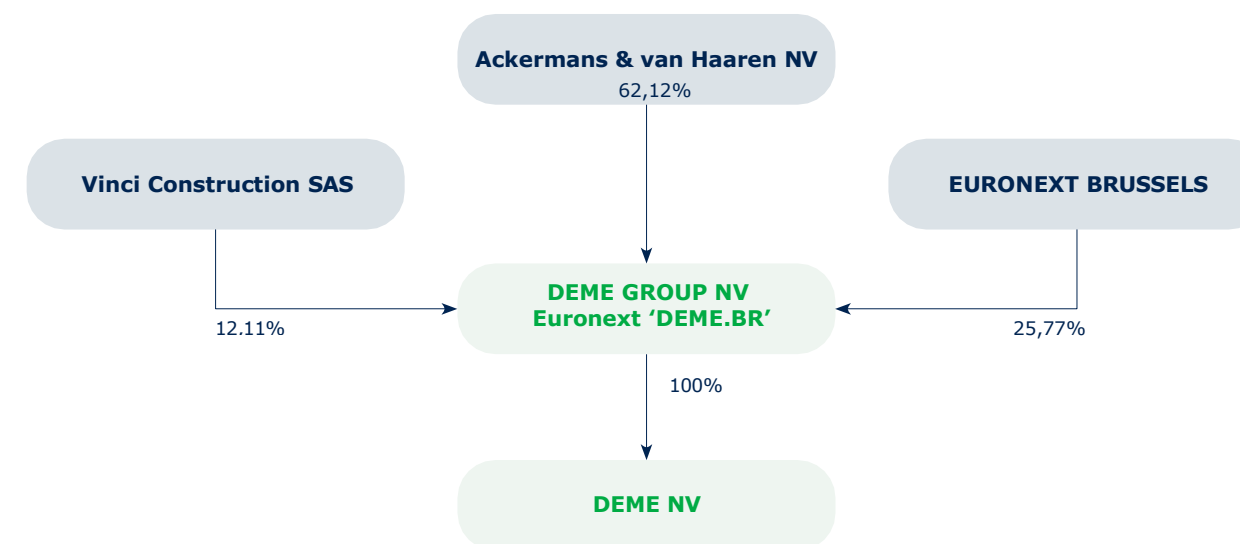
De **over te dragen lasten en verworven opbrengsten** omvatten onder meer de over te dragen kosten van afdekkingsinstrumenten voor bouwcontracten, uitsluitend voor hun niet voltooid percentage. De afdekkingskosten voor bouwcontracten worden geboekt als kosten van het project voor het voltooide percentage. De daling in 2023 ten opzichte van 2022 is voornamelijk gerelateerd aan de daling van de over te dragen afdekkingskosten voor de offshore energiecontracten in de VS.

De daling in **voorstelbetalingen op aankopen en materiaalkosten met betrekking tot bouwcontracten** voor niet gemaakte kosten heeft voornamelijk te maken met de offshore energiecontracten in de VS die nu aan de gang zijn.

Toelichting 17 – Aandelenkapitaal, dividenden en reserves

Aandeelhoudersstructuur en aandelenkapitaal

Per 31 december 2023 is de aandeelhoudersstructuur van DEME Group NV als volgt:

Op 31 december 2023 bedraagt het aandelenkapitaal van DEME Group NV 33.193.861 EUR, vertegenwoordigd door 25.314.482 gewone aandelen zonder nominale waarde. De eigenaars van gewone aandelen hebben dividendrechten en alle aandelen van dezelfde klasse geven recht op één stem per aandeel in Algemene Vergadering.

De aandelen van DEME Group NV zijn genoteerd op Euronext Brussel onder het symbool "DEME BR" met ISIN-code BE 0974413453. De eerste dag dat de aandelen verhandeld konden worden was 30 juni 2022. De effecten van DEME Group NV zijn enkel toegelaten tot verhandeling in België. DEME Group NV is 100% aandeelhouder van DEME NV. Tot 29 juni 2022 was de 100% aandeelhouder van DEME NV de Brusselse aannemer van burgerlijke bouwkunde CFE NV (XBRU BE 0003883031), die voor 62,12% gecontroleerd wordt door de Belgische investeringsgroep Ackermans & van Haaren NV (XBRU BE 0003764785). Zowel CFE NV als Ackermans & van Haaren NV zijn beursgenoteerd op Euronext Brussel.

Op 29 juni 2022 heeft CFE NV zijn 100% aandeel in DEME NV via een partiële splitsing overgedragen aan een nieuwe vennootschap, DEME Group NV, en zo werd DEME Group NV dus ook beursgenoteerd. Op datum van de splitsing was de deelneming in DEME NV het enige actief van de onderneming dat op het eigen vermogen werd geboekt.

De aandeelhouders die 5% of meer van de totale stemrechten bezitten vanwege hun aandelen, zijn

Ackermans & van Haaren NV 15.725.684 aandelen (of 62,12%) Begijnenvest, 113 B-2000 Antwerp (Belgium)	VINCI Construction SAS 3.066.460 aandelen (of 12,11%) 1973, Boulevard de la Défense F-92757 Nanterre Cedex (France)
--	---

Dividenden

Alle Aandelen geven een houder ervan een gelijk recht op dividenden. Alle Aandelen delen in gelijke mate in de eventuele winsten van de Vennootschap. Afhankelijk van de winst van de Vennootschap, haar financiële toestand, kapitaalvereisten en andere factoren die door de Raad van Bestuur als belangrijk worden beschouwd, de beschikbaarheid van uitkeerbare reserves en de goedkeuring door de Aandeelhoudersvergadering, heeft de Vennootschap de intentie om een jaarlijks niet-cumulatief dividend vast te stellen en uit te keren aan haar aandeelhouders op basis van een beoogde uitbetalingsratio van 33% van de nettowinst van de Groep. Er kan geen zekerheid worden gegeven over de vraag of er in de toekomst dividenden of soortgelijke betalingen zullen worden uitgekeerd, noch over de hoogte ervan als ze worden uitgekeerd.

Voor 2023 zal de Raad van Bestuur de Algemene Vergadering voorstellen om op 15 mei 2024 een brutodividend van 2,1 euro (1,47 euro netto) per aandeel uit te keren, een stijging van 40% ten opzichte van vorig jaar. Onder voorbehoud van goedkeuring door de Algemene Vergadering wordt voorgesteld de registratiedatum vast te stellen op 22 mei 2024 en de betalingsdatum op 27 mei 2024.

Voor 2022 keurde de Algemene Vergadering van 17 mei 2023 de uitkering goed van een brutodividend van 1,5 euro (1,05 euro netto) per aandeel. Dit dividend werd uitbetaald op 10 juli 2023 voor een totaalbedrag van 37.971.723 euro.

De Vennootschap neemt een verplichting op om een dividend uit te keren wanneer de uitkering is goedgekeurd. Een overeenkomstig bedrag wordt direct in het eigen vermogen opgenomen.

Overgedragen resultaat en overige reserves

Het mutatieoverzicht van het geconsolideerd eigen vermogen werd eerder in dit verslag opgenomen. In de onderstaande tabel wordt nader ingegaan op de beweging van het **overgedragen resultaat en overige reserves** gedurende de verslagperiode.

2023 (in duizenden euro)	Reserves van de moedermaatschappij vóór winstverdeling						Overgedragen resultaat en overige reserves
	Herwaarderingsmeerwaarde	Wettelijke reserves	Belastingvrije reserves	Beschikbare reserves	Overgedragen resultaat	Consolidatiereserves	
Saldo per 1 januari 2023	487.400	3.319	1.716	1.914	55.625	668.298	1.218.272
Resultaat van de moedermaatschappij 2022					49.818	-49.818	-
Uitgekeerde dividenden					-37.972		-37.972
Resultaat Aandeel van de Groep						162.762	162.762
Overige						68.689	68.689
Saldo per 31 december 2023	487.400	3.319	1.716	1.914	67.471	849.931	1.411.751

Er wordt verwezen naar het hoofdstuk wijzigingen in de consolidatiekring voor meer informatie over het bedrag van 68,7 miljoen euro opgenomen in de lijn 'overige'.

2022 (in duizenden euro)	Reserves van de moedermaatschappij vóór winstverdeling						Overgedragen resultaat en overige reserves
	Herwaarderingsmeerwaarde	Wettelijke reserves	Belastingvrije reserves	Beschikbare reserves	Overgedragen resultaat	Consolidatiereserves	
Saldo per 1 januari 2022		3.111	28.922	3.270	267.027	1.316.494	1.618.824
Resultaat van de moedermaatschappij 2021					79.217	-79.217	-
Uitgekeerde dividenden					-40.843		-40.843
Resultaat Aandeel van de Groep						112.720	112.720
Overige	487.400	208	-27.206	-1.356	-249.776	-681.699	-472.429
Saldo per 31 december 2022	487.400	3.319	1.716	1.914	55.625	668.298	1.218.272

De lijn 'overige' heeft betrekking op het feit dat vanaf 29 juni 2022 er een nieuwe moedermaatschappij DEME Group NV boven DEME NV is gekomen in vergelijking met het begin van het jaar. Het overgedragen resultaat en overige reserves per jaareinde 2022 zijn die van de nieuwe moedermaatschappij DEME Group NV.

Toelichting 18 – Winst per aandeel

Voor het boekjaar

(in duizenden euro)	2023	2022
Resultaat over de periode uit voortgezette bedrijfsactiviteiten - Aandeel van de Groep	162.762	112.720
Resultaat over de periode - Aandeel van de Groep	162.762	112.720
Gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten - Aandeel van de Groep	125.808	215.248
Aantal gewone aandelen op balansdatum	25.314.482	25.314.482
Winst per aandeel, gebaseerd op het aantal gewone aandelen op het einde van de periode (zowel gewoon als verwaterd) in euro:		
Winst per aandeel uit voortgezette bedrijfsactiviteiten (Aandeel van de Groep)	6,43	4,45
Winst per aandeel (Aandeel van de Groep)	6,43	4,45
Gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten (Aandeel van de Groep) per aandeel	4,97	8,50

Basis winst per aandeel wordt berekend door het 'resultaat over de periode – Aandeel van de Groep' toerekenbaar aan gewone aandeelhouders van de moedermaatschappij, te delen door het gewogen gemiddelde van het aantal uitstaande gewone aandelen tijdens het jaar.

Toelichting 19 – Minderheidsbelangen

Voor het boekjaar

Hieronder volgt financiële informatie over dochterondernemingen met een materieel minderheidsbelang:

Percentage aan het einde van het jaar van het aandelenbelang gehouden door minderheidsbelangen:

Naam	Land van oprichting van het moederbedrijf	2023	2022
DEME Environmental NV en dochter-ondernemingen	België	25,10%	25,10%
CTOW NV en dochter-ondernemingen	België	45,62%	45,62%
GSR NV en dochter-ondernemingen	België	15,70%	0,00%

Er wordt verwezen naar het hoofdstuk groepsstructuur en wijzigingen in de verslagperiode. Er hebben zich geen wijzigingen voorgedaan in de minderheidsbelangen van DEME Environmental NV en CTOW NV en hun filialen. In 2023 is de Groep met betrekking tot GSR NV een strategische samenwerking aangegaan met Transocean Ltd (NYSE: RIG), een wereldleider in de offshore boorindustrie. Als onderdeel van haar investering heeft Transocean Ltd het ultradiepwaterboorschip 'Ocean Rig Olympia' ter waarde van 85 miljoen USD ingebracht voor de lopende exploratiewerkzaamheden van GSR. Daarnaast werd een investering van 10 miljoen USD (9,4 miljoen euro) in cash en engineeringcapaciteit ingebracht. In ruil kreeg Transocean Ltd een minderheidsbelang van 15,7%, inclusief een bestuurszetel in GSR.

Eigen vermogen toe te rekenen aan minderheidsbelangen:

(in duizenden euro)	2023	2022
DEME Environmental NV en dochter-ondernemingen	26.040	18.861
CTOW NV en dochter-ondernemingen	3.003	2.684
GSR NV en dochter-ondernemingen	19.513	-
Overige	1.781	773
Totaal minderheidsbelangen per 31 december	50.337	22.318

Resultaat toerekenbaar aan minderheidsbelangen:

(in duizenden euro)	2023	2022
DEME Environmental NV en dochter-ondernemingen	8.302	3.722
CTOW NV en dochter-ondernemingen	286	-335
GSR NV en dochter-ondernemingen	-880	0
Overige	1.123	-716
Totaal resultaat toerekenbaar aan minderheidsbelangen	8.831	2.671
Niet-gerealiseerde resultaten toerekenbaar aan minderheidsbelangen	-316	497
Totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten toerekenbaar aan minderheidsbelangen	8.515	3.168

DEME Environmental NV en haar dochterondernemingen tonen meer winstgevendheid ten opzichte van 2022, deels gedreven door een gunstige afwikkeling op een afgerond project. Dit verklaart de stijging van het resultaat toerekenbaar aan minderheidsbelangen van 2,7 miljoen euro naar 8,8 miljoen euro op 31 december 2023.

Hieronder volgt een samenvatting van de financiële informatie van de dochterondernemingen met een materieel minderheidsbelang. Deze informatie is gebaseerd op bedragen vóór eliminaties binnen de Groep.

Samengevatte financiële informatie 2023	DEME Environmental NV en dochter- ondernemingen	CTOW NV en dochter- ondernemingen	GSR NV en dochter- ondernemingen
(in duizenden euro) (100% standalone bedragen)			
Balans			
Niet-vlottende activa	88.466	31.129	107.075
Vlottende activa	274.911	6.930	21.192
Eigen vermogen	103.983	6.670	124.162
Langlopende verplichtingen	25.081	20.641	-3.563
Kortlopende verplichtingen	234.313	10.748	7.668
Staat van gerealiseerde resultaten			
Bedrijfsopbrengsten	335.563	9.380	3.520
Resultaat over de periode	32.295	626	-5.604
<i>Aandeel van de Groep</i>	<i>23.993</i>	<i>340</i>	<i>-4.724</i>
<i>Minderheidsbelangen</i>	<i>8.302</i>	<i>286</i>	<i>-880</i>
Niet-gerealiseerde resultaten	-996	87	-2
<i>Aandeel van de Groep</i>	<i>-748</i>	<i>48</i>	<i>-2</i>
<i>Minderheidsbelangen</i>	<i>-248</i>	<i>39</i>	<i>0</i>
Totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	31.299	713	-5.606
<i>Aandeel van de Groep</i>	<i>23.245</i>	<i>388</i>	<i>-4.726</i>
<i>Minderheidsbelangen</i>	<i>8.054</i>	<i>325</i>	<i>-880</i>

Samengevatte financiële informatie
2022

(in duizenden euro) (100% standalone bedragen)

	DEME Environmental NV en dochter- ondernemingen	CTOW NV en dochter- ondernemingen
Balans		
Niet-vlottende activa	77.622	35.344
Vlottende activa	193.173	6.284
Eigen vermogen	73.929	5.971
Langlopende verplichtingen	21.057	25.083
Kortlopende verplichtingen	175.809	10.574
Staat van gerealiseerde resultaten		
Bedrijfsopbrengsten	228.920	9.626
Resultaat over de periode	13.509	-735
<i>Aandeel van de Groep</i>	<i>9.787</i>	<i>-400</i>
<i>Minderheidsbelangen</i>	<i>3.722</i>	<i>-335</i>
Niet-gerealiseerde resultaten	790	-489
<i>Aandeel van de Groep</i>	<i>585</i>	<i>-266</i>
<i>Minderheidsbelangen</i>	<i>205</i>	<i>-223</i>
Totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	14.299	-1.224
<i>Aandeel van de Groep</i>	<i>10.372</i>	<i>-666</i>
<i>Minderheidsbelangen</i>	<i>3.927</i>	<i>-558</i>

Toelichting 20 – Rentedragende schuld en netto financiële schuld

Voor het boekjaar

Netto financiële schuld zoals gedefinieerd door de Groep

(in duizenden euro / (-) is debet)	2023			2022		
	Langlopend	Kortlopend	Totaal	Langlopend	Kortlopend	Totaal
Achtergestelde leningen	677	-	677	677	-	677
Leaseverplichtingen (toelichting (22))	86.208	27.650	113.858	76.383	24.960	101.343
Kredietinstellingen	564.634	191.093	755.727	711.441	227.910	939.351
<i>Kredietfaciliteit op lange termijn 1</i>	-	6.286	6.286	6.286	31.315	37.601
<i>Kredietfaciliteit op lange termijn 2</i>	5.295	14.181	19.476	19.476	31.408	50.884
<i>Kredietfaciliteit op lange termijn 3</i>	78.125	31.250	109.375	109.375	31.250	140.625
<i>Kredietfaciliteit op lange termijn 4</i>	112.858	44.196	157.054	157.054	44.196	201.250
<i>Kredietfaciliteit op lange termijn 5</i>	302.500	55.000	357.500	357.500	55.000	-
<i>Asset-based lening 1 (*)</i>	-	-	-	100	2.344	2.444
<i>Asset-based lening 2 (*)</i>	-	-	-	100	3.813	3.913
<i>Asset-based lening 3</i>	100	3.566	3.666	3.666	3.566	7.232
<i>Asset-based lening 4</i>	1.230	4.192	5.422	5.423	4.192	9.615
<i>Asset-based lening 5</i>	12.660	12.560	25.220	25.220	12.560	37.780
<i>Asset-based lening 6</i>	10.275	8.500	18.775	18.775	6.225	25.000
<i>Asset-based lening 7</i>	22.525	7.475	30.000	-	-	-
<i>Asset-based lening 8</i>	12.680	1.806	14.486	-	-	-
<i>Andere bankleningen op lange termijn</i>	6.386	2.081	8.467	8.466	2.041	10.507
Andere leningen op lange termijn	1.004	-	1.004	1.404	-	1.404
Kredietfaciliteiten op korte termijn	-	30.000	30.000	-	-	-
<i>Bankleningen op korte termijn</i>	-	-	-	-	-	-
<i>Kortlopend commercial paper</i>	-	30.000	30.000	-	-	-
Totaal rentedragende schuld	652.523	248.743	901.266	789.904	252.870	1.042.774
Deposito's op korte termijn	-	-109.576	-109.576	-	-31.646	-31.646
Contanten in kas en op bankrekeningen	-	-279.508	-279.508	-	-490.615	-490.615
Totaal geldmiddelen en kasequivalenten	-	-389.084	-389.084	-	-522.261	-522.261
Totale netto financiële schuld	652.523	-140.341	512.182	789.904	-269.391	520.513

(*) Initiële looptijd tot 2027, vervroegd afgelost in 2023.

Voor de financiering van de investeringsuitgaven van de DEME Groep (schepen en andere uitrusting), participaties (bv. door DEME Concessions) en acquisities, haalt DEME haar financiering uit leningen, die beschikbaar zijn voor algemene bedrijfsdoelinden, alsook uit leningen aangegaan specifiek voor schepen (asset-based).

Momenteel beschikt DEME Coordination Center NV, die als huisbank fungeert, voor de financiering van de entiteiten van DEME, over termijnkredietfaciliteiten bij elf verschillende commerciële banken. Net als bij de doorlopende kredietfaciliteiten wordt de documentatie bilateraal ondertekend (geen club deal), wat optimale financieringsvoorwaarden en maximale flexibiliteit mogelijk maakt. De documentatie van de termijnleningen is voor alle banken identiek, afgezien van het bedrag, de looptijd en de commerciële voorwaarden.

De netto financiële schuld van -512 miljoen euro per 31 december 2023 is in wezen ongewijzigd ten opzichte van eind 2022. Vergeleken met 30 juni 2023 was de netto financiële schuld echter 203 miljoen euro lager, voornamelijk dankzij een sterke kasstroomgeneratie in de tweede helft van het jaar. De nettoschuld ten opzichte van EBITDA bedroeg eind 2023 0,86 vergeleken met 1,09 een jaar geleden.

In 2023 werden er geen nieuwe langetermijnleningsfaciliteiten afgesloten, alleen twee op activa gebaseerde leningen. Ter referentie: in 2022 werden extra termijnleningen aangegaan voor een totaalbedrag van 440 miljoen euro met een aflossingsschema van acht jaar.

De totale achtergestelde lening is aangegaan door entiteit CTOW en omvat het deel verschuldigd aan de partners in de vennootschap. Overeenkomstig de contractmodaliteiten zijn er geen vaste aflossingen verschuldigd, daarom wordt de lening gerapporteerd als langlopende schuld en zal deze het jaar vóór de vervaldatum als kortlopend worden gerapporteerd.

Om de ambitieuze duurzaamheidsdoelstellingen van DEME in alle aspecten van haar activiteiten te realiseren, heeft de Groep in de loop van 2022 haar langetermijnfinancieringen omgezet in duurzaamheidsgerelateerde leningen. Deze belangrijke verbintenis ondersteunt DEME's visie om een duurzame toekomst te realiseren en eind 2023 bedragen de duurzaamheidsgerelateerde leningen 649,7 miljoen euro. De commerciële voorwaarden van deze leningen zijn rechtstreeks gekoppeld aan de duurzaamheidsprestaties van DEME in twee domeinen: (1) veiligheid op het werk (berekening van de wereldwijde LTIFR) en (2) gebruik van koolstofarme brandstof, die in lijn liggen met twee materiële thema's van DEME's huidige ESG-materialiteitsmatrix. Het al dan niet behalen van de doelstellingen voor deze belangrijkste prestatie-indicatoren (KPI's) heeft een impact op de toegepaste rentemarges van de duurzaamheidsgerelateerde leningen. In 2023 heeft DEME de doelstelling voor beide KPI's gehaald.

(in duizenden euro)	Oorspronkelijk bedrag	Dateert van	Looptijd tot
Leningen op lange termijn			
Kredietfaciliteit op lange termijn 1	435.000	2015-2017	2024
Kredietfaciliteit op lange termijn 2	240.000	2018	2025
Kredietfaciliteit op lange termijn 3	250.000	2019	2027
Kredietfaciliteit op lange termijn 4	350.000	2019	2027
Kredietfaciliteit op lange termijn 5	440.000	2022	2030
	1.715.000		
Leningen specifiek voor schepen			
Asset-based lening 1 (*)	18.848	2019	2023
Asset-based lening 2 (*)	15.352	2019	2023
Asset-based lening 3	14.364	2020	2028
Asset-based lening 4	18.000	2020	2028
Asset-based lening 5	50.340	2021	2029
Asset-based lening 6	25.000	2022	2030
Asset-based lening 7	30.000	2023	2031
Asset-based lening 8	14.486	2023	2031
	186.390		

(*) Initiële looptijd tot 2027, vervroegd afgelost in 2023.

De rentevoet van de kredietfaciliteiten op lange termijn is gebaseerd op EURIBOR plus een marge die elk semester wordt aangepast op basis van de convenanten van DEME. Het renterisico dat voortvloeit uit deze variabele rentebasis wordt afgedekt met renteswaps (toelichting (21)). De rentevoet van de leningen aangegaan voor de financiering van specifieke schepen is vast. Naast de kredietfaciliteiten op lange termijn en de asset-based leningen, heeft DEME ook leasingschulden en andere leningen op lange termijn.

Looptijd van de totale rentedragende schuld op lange termijn

(in duizenden euro)	Meer dan 5 jaar	Tussen 1 en 5 jaar	Minder dan één jaar	Totaal
Achtergestelde leningen	-	677	-	677
Leaseverplichtingen	42.526	43.682	27.650	113.858
Kredietinstellingen	83.136	481.498	191.093	755.727
Andere leningen op lange termijn	-	1.004	-	1.004
Totaal rentedragende schuld op lange termijn	125.662	526.861	218.743	871.266

Bankzekerheden

(in duizenden euro)	2023			2022		
	Langlopend	Kortlopend	Totaal	Langlopend	Kortlopend	Totaal
Gewaarborgde schuld	564.634	191.093	755.727	711.441	227.910	939.351
Gedekte schuld	-	-	-	-	-	-
Niet gewaarborgde-ongedekte schuld	87.889	57.650	145.539	78.463	24.960	103.423
Totaal rentedragende schuld	652.523	248.743	901.266	789.904	252.870	1.042.774

In tegenstelling tot de manier waarop DEME vóór 2015 haar activa financierde, waarbij DEME voor elke investering een bank (of enkele banken) zocht en harde zekerheden ten gunste van de banken stelde (zoals hypotheek op de schepen), worden voor de kredietfaciliteiten op lange termijn en voor de hierboven vermelde asset-based leningen geen zekerheden gesteld (behoudens de garantie van de moedermaatschappij). Dit biedt een maximale flexibiliteit met betrekking tot de onderliggende activa, die binnen de Groep kunnen worden verkocht en kunnen worden omgevlagd naargelang van de projectbehoeften.

Kasstroom in verband met rentedragende schuld

Totaal rentedragende schuld		2023	2022
(in duizenden euro)			
Saldo per 1 januari		1.042.774	921.310
Kasmutaties volgens de financieringscashflow			-
Mutaties gedurende het jaar	Nieuwe rentedragende schuld	74.486	465.000
	Terugbetaling van rentedragende schuld	-260.894	-380.488
Aanpassingen voor niet-geldelijke posten			
Mutaties gedurende het jaar	Overgenomen uit bedrijfscombinaties	-	-
	IFRS 16 <i>leases</i>	44.900	36.952
	Overige	-	0
Saldo per 31 december		901.266	1.042.774

De non-cash mutatie gerelateerd aan IFRS 16 leaseovereenkomsten is het saldo van nieuwe leaseovereenkomsten en het uitboeken van leaseovereenkomsten die geen invloed heeft op de kasstromen, maar die is opgenomen in de mutatie van het jaar van de rentedragende schuld.

Geldmiddelen en kasequivalenten

De geldmiddelen en kasequivalenten betreffen de geldmiddelen en kasequivalenten die gecentraliseerd zijn bij de interne bank van de DEME Groep, DEME Coordination Center NV, maar ook bij operationele dochterondernemingen en joint ventures. Daarom is een deel van de geconsolideerde geldmiddelen en kasequivalenten niet altijd onmiddellijk beschikbaar ten gevolge van overdrachtsbeperkingen, gezamenlijke zeggenschap (in gezamenlijke operaties) of andere wettelijke beperkingen.

Op 31 december 2023 bedragen de beschikbare geldmiddelen bij de interne bank van DEME 101 miljoen euro op een totaal van 389 miljoen euro geldmiddelen en kasequivalenten. Een bedrag van 288 miljoen euro is dus niet onmiddellijk beschikbaar voor gebruik. Eind 2022 bedroegen de geldmiddelen die onmiddellijk beschikbaar waren bij de interne bank van DEME 314 miljoen euro op een totaal van 522 miljoen euro geldmiddelen en kasequivalenten, wat resulteert in 208 miljoen euro niet onmiddellijk beschikbare geldmiddelen.

Kredietfaciliteiten en bankleningen

Doorlopende kredietfaciliteiten (wentelkredieten) worden door DEME Coordination Center NV aangegaan bij vier verschillende commerciële banken. Op 31 december 2023 beschikt de groep over 110 miljoen euro beschikbare maar niet-opgenomen bankkredietfaciliteiten (2022: 125 miljoen euro).

Daarnaast heeft de Groep eind 2023 een uitstaand bedrag aan handelspapier ('commercial paper') van 30 miljoen euro (2022: geen). DEME heeft de mogelijkheid om commercial paper uit te geven voor bedragen tot 250 miljoen euro in totaal, tegenover een lager bedrag van 125 miljoen euro vorig jaar. Het commercial paper programma wordt beheerd door drie agenten (banken) die de schuld van DEME plaatsen bij externe investeerders in schijven van verschillende omvang en met looptijden gaande van enkele weken tot maximum één jaar.

Financiële convenanten

Dezelfde reeks financiële convenanten als voor de doorlopende kredietfaciliteiten (wentelkredieten) is van toepassing op de langlopende kredietfaciliteiten. Zowel per 31 december 2023 als per 31 december 2022 voldoet de Groep aan de solvabiliteitsratio (>25%), de ratio schuld/EBITDA (<3), en de rentedekkingsratio (>3), die zijn overeengekomen in de contractuele voorwaarden van de ontvangen leningen.

De **solvabiliteitsratio**, die hoger moet zijn dan 25%, wordt berekend als het eigen vermogen verminderd met de immateriële vaste activa en de goodwill, gedeeld door het balanstotaal. De solvabiliteitsratio bedroeg per 31 december 2023 39,4% (2022: 38,1%)

De **schuld/EBITDA ratio**, berekend als de totale netto financiële schuld (zonder achtergestelde en andere leningen) gedeeld door de EBITDA, moet lager zijn dan 3. De schuld/EBITDA ratio bedroeg per 31 december 2023 0,86 (2022: 1,09)

De **rentedekkingsratio**, berekend als EBITDA gedeeld door de netto financiële rentelasten (rentelasten minus renteopbrengsten), moet hoger zijn dan 3. De rentedekkingsratio per 31 december 2023 bedraagt 50,2 (2022: 53,3).

Toelichting 21 – Beheer van financiële risico's en financiële derivaten

Voor het boekjaar

De financiële instrumenten van de Groep zijn geldmiddelen en kasequivalenten, handels- en overige vorderingen, rentedragende schulden, handels- en overige verplichtingen en derivaten. Derivaten worden uitsluitend aangemerkt als afdekkingsinstrumenten en niet voor handels- of andere speculatieve doeleinden. De Groep is blootgesteld aan de volgende risico's verbonden aan financiële instrumenten: **Marktrisico**, **Krediet- en tegenpartijrisico** en **Liquiditeitsrisico**.

Marktrisico

Om haar investeringen en activiteiten te financieren, doet DEME vaak een beroep op externe financiering, zowel op korte als op lange termijn. Dit kan de Groep blootstellen aan verschillende risico's, waaronder het verhogen van haar kwetsbaarheid voor neerwaartse trends of ongunstige veranderingen in de algemene economische, industriële of concurrerende omstandigheden en overheidsvoorschriften, en de noodzaak om een aanzienlijk deel van de kasstromen uit bedrijfsactiviteiten te besteden aan de betaling van kapitaal en rente op de schulden van de Groep, waardoor haar vermogen om haar kasstromen te gebruiken voor de financiering van haar bedrijfsactiviteiten, kapitaaluitgaven en toekomstige zakelijke mogelijkheden wordt beperkt.

Het marktrisico is het risico dat wijzigingen in de marktprijzen (wisselkoersen, rentevoeten, brandstofprijzen, ...) een invloed zullen hebben op de resultatenrekening van de Groep of op de waarde van haar activa en verplichtingen. Het beheer van het marktrisico heeft tot doel de blootstelling aan marktrisico's te beheren en te beheersen, de positie van het marktrisico binnen aanvaardbare grenzen te houden en tegelijkertijd een zo goed mogelijk rendement te behalen.

Marktrisico bestaat uit:

- renterisico
- valutarisico
- prijrisico/grondstoffenrisico

Renterisico

DEME sluit aanzienlijke financieringscontracten af voor de aankoop van haar vloot en de daaraan verbonden kapitaaluitgaven. Het renterisico kan worden gedefinieerd als de mate waarin de resultaten of de waarde van een financiële transactie worden beïnvloed door een verandering in de marktrente.

Het renterisico wordt binnen de Groep centraal beheerd.

Met het oog op het best mogelijke evenwicht tussen haar financieringskosten en de volatiliteit van de financiële resultaten voor haar leningen op lange termijn, dekt DEME de risico's van wijzigingen in de onderliggende variabele rentevoeten grotendeels in met afgeleide financiële instrumenten, voornamelijk door gebruik te maken van **renteswaps**. Wat het ongedekte gedeelte van de renterisico's betreft (die voornamelijk betrekking heeft op kortetermijnleningen, indien van toepassing), kunnen ongunstige wijzigingen van de variabele rentevoeten leiden tot een stijging van de rentelasten voor DEME.

Deze afdekkingsinstrumenten hebben meestal dezelfde nominale bedragen en vervaldatum als de afgedekte schulden. Als dusdanig worden deze swaps beschouwd als een effectieve afdekking van uitstaande of verwachte leningen en voldoen zij aan de afdekkingsbepalingen van IFRS 9. De reële waarden van het effectieve deel van het afdekkingsinstrument worden bijgevolg rechtstreeks opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten in de afdekkingsreserve. Het niet-effectieve deel van de winst of het verlies op het financiële instrument wordt in resultaat genomen. Winsten of verliezen die voortvloeien uit de tijdswaarde van afgeleide financiële instrumenten worden in de resultatenrekening opgenomen.

Een eenmalige basisswap werd in 2023 toegevoegd aan verschillende lopende renteswaps op leningen van Deme Coordination NV om een marktopportuniteit op dat moment te optimaliseren en te volgen. De onderliggende leningen als dusdanig werden heronderhandeld van een 6-maandelijkse interestbetaling naar een 3-maandelijkse.

Op de afsluitingsdatum hebben de als kasstroomafdekkingen gekwalificeerde instrumenten de volgende kenmerken:

2023 (in duizenden euro)	Niet-vlottend actief		Langlopende verplichting		Vlottend actief		Kortlopende verplichting		Totaal nettosaldo reële waarde	
	< 1 jaar	Tussen 1 en 2 jaar	Tussen 2 en 5 jaar	> 5 jaar	Notioneel bedrag					
Renteswaps	19.862	-	10.938	-	30.800					
	150.913	135.742	280.536	82.500	649.691					

Sommige joint ventures en geassocieerde ondernemingen financieren belangrijke activa zoals infrastructuurwerken, offshore windmolenparken of schepen en houden daarom ook renteswaps (IRS) aan. Per 31 december 2023 bevatten de niet-gerealiseerde resultaten (OCI) van de lopende periode een bedrag van +14,0 miljoen euro in vergelijking met +28,2 miljoen euro eind 2022 voor het aandeel van DEME in de reële waarde van de renteswaps van Rentel NV, C-Power NV, Seamade NV, Normalux SA, BAAK Blankenburg-Verbinding BV, SEMOP Port-La Nouvelle en CDWE Green Jade Ltd, na aftrek van uitgestelde belastingvorderingen. Het bedrag voor 2023 is lager dan voor 2022 door de daling van de langetermijnrente.

Bij DEME ruilen de afdekkingsinstrumenten de variabele rentevoet tegen een vaste rentevoet zoals beschreven in de onderstaande tabellen. Leasingschulden zijn niet opgenomen in onderstaande tabellen. Er wordt verwezen naar toelichting (20) rentedragende schulden en netto financiële schulden.

2023

(in duizenden euro)

Effectieve gemiddelde rentevoet vóór afgeleide instrumenten

Type van schulden	Vaste rentevoet			Variabele rentevoet			Totaal		
	Bedragen	Quota	Rentevoet	Bedragen	Quota	Rentevoet	Bedragen	Quota	Rentevoet
Kredietinstellingen, achtergestelde leningen & overige leningen	107.717	78,22%	3,13%	649.691	100,00%	4,90%	757.408	96,19%	4,64%
Kredietfaciliteiten op korte termijn	30.000	21,78%	4,47%	-	0,00%	-	30.000	3,81%	4,47%
Totaal	137.717	100,00%	3,42%	649.691	100,00%	4,90%	787.408	100,00%	4,64%

Effectieve gemiddelde rentevoet na afgeleide instrumenten

Type van schulden	Vaste rentevoet			Variabele rentevoet			Totaal		
	Bedragen	Quota	Rentevoet	Bedragen	Quota	Rentevoet	Bedragen	Quota	Rentevoet
Kredietinstellingen, achtergestelde leningen & overige leningen	757.408	96,19%	1,81%	-	0,00%	-	757.408	96,19%	1,81%
Kredietfaciliteiten op korte termijn	30.000	3,81%	4,47%	-	0,00%	-	30.000	3,81%	4,47%
Totaal	787.408	100,00%	1,91%	-	0,00%	-	787.408	100,00%	1,91%

Net als in 2022 heeft de gehele uitstaande langlopende rentedragende schuldenportefeuille van de Groep een vast rentevoetkarakter, waardoor de Groep minder gevoelig is voor renteschommelingen. De Groep heeft geen renteaftdekkingen voor haar kortetermijnleningen met variabele rente, die zijn aangegaan via de plaatsing van commercial paper en het gebruik van haar doorlopende kredietfaciliteiten (wentelkredieten). Bijgevolg blijven het bedrag en de rentevoet voor kredietfaciliteiten op korte termijn, zowel voor als na verwerking van derivaten, ongewijzigd, zoals geïllustreerd in de bovenstaande tabel.

2022

(in duizenden euro)

Effectieve gemiddelde rentevoet vóór afgeleide instrumenten

Type van schulden	Vaste rentevoet			Variabele rentevoet			Totaal		
	Bedragen	Quota	Rentevoet	Bedragen	Quota	Rentevoet	Bedragen	Quota	Rentevoet
Kredietinstellingen, achtergestelde leningen & overige leningen	98.572	100,00%	1,75%	842.860	100,00%	3,01%	941.432	100,00%	2,88%
Kredietfaciliteiten op korte termijn	-	0,00%	-	-	0,00%	-	-	0,00%	0,00%
Totaal	98.572	100,00%	1,75%	842.860	100,00%	3,01%	941.432	100,00%	2,88%

Effectieve gemiddelde rentevoet na afgeleide instrumenten

Type van schulden	Vaste rentevoet			Variabele rentevoet			Totaal		
	Bedragen	Quota	Rentevoet	Bedragen	Quota	Rentevoet	Bedragen	Quota	Rentevoet
Kredietinstellingen, achtergestelde leningen & overige leningen	941.432	100,00%	1,58%	-	0,00%	-	941.432	100,00%	1,58%
Kredietfaciliteiten op korte termijn	-	0,00%	-	-	0,00%	-	-	0,00%	0,00%
Totaal	941.432	100,00%	1,58%	-	0,00%	-	941.432	100,00%	1,58%

De totale effectieve gemiddelde rente na afdekking steeg van 1,58% per eind 2022 naar 1,91% op 31 december 2023, hoewel de uitstaande schuld (exclusief leaseschuld) daalde ten opzichte van vorig jaar. Oudere renteswaps worden afgebouwd, waardoor nu het gewicht van de nieuwste 'duurdere' leningen naar boven komt. Nieuwe asset-based leningen en de opname van 440 miljoen euro nieuwe termijnleningen in juni 2022 zijn aangegaan tegen hogere rentetarieven dan eerdere leningen.

Sensitiviteit voor het renterisico

De Groep kan onderhevig zijn aan het risico van fluctuerende rentetarieven voor kasstromen met betrekking tot financiële instrumenten met een variabele rente die niet zijn afgedekt. Echter, omdat de gehele uitstaande schuldenportefeuille van de Groep (kort en lang) na afdekking een vast rentetarief heeft, zowel aan het eind van 2023 als in 2022, is de blootstelling van de Groep aan **renteschommelingen** geëlimineerd. Als zodanig zal een stijging of daling van EURIBOR met 50 basispunten op de balansdatum (in de veronderstelling dat de onderliggende cijfers constant blijven gedurende het jaar) geen invloed hebben op de huidige rentelasten in de resultatenrekening.

De Groep hanteert geen **afdekkingsratio** als instructie op zich, hoewel de afdekkingsratio zo hoog mogelijk wordt gehouden. Zoals hierboven getoond, bedraagt de verhouding tussen vaste en variabele rente voor het renterisico zelfs 100%. De financieringsactiviteit met betrekking tot integrale dochterondernemingen is volledig gecentraliseerd bij Deme Coordination Center NV, dat langetermijnleningen heeft afgesloten bij verschillende banken tegen variabele rentevoeten, die overeenkomstig zijn afgedekt. Het bedrag aan handelspapier (commercial paper) dat uitgegeven is op jaareinde 2023 is gedefinieerd als kortetermijnkredietfaciliteit met eveneens een vaste rente.

De kasstroomschema's die door middel van renteswaps worden afgedekt, zijn één op één identiek aan de kasstroomschema's die elk individueel leningscontract vertegenwoordigt. Wanneer **ineffectiviteit** optreedt, wordt de afdekking dienovereenkomstig aangepast. Wanneer leningen worden aangegaan op het niveau van een joint venture, is men van de partner afhankelijk voor het nemen van afdekkingsbeslissingen.

Valutarisico

DEME is blootgesteld aan risico's verbonden aan schommelingen van wisselkoersen. Het valutarisico van de Groep kan in twee categorieën worden opgesplitst: **translationele** en **transactionele** valutarisico's.

Translationeel valutarisico

De rapportagemunt van DEME is de euro, maar gezien de wereldwijde activiteiten van de Groep, is een aanzienlijk deel van de activa, passiva, kosten en opbrengsten van de Groep uitgedrukt in andere munten dan de euro. Deze activa, passiva, kosten en opbrengsten worden omgerekend naar euro tegen de geldende wisselkoersen om de geconsolideerde jaarrekening van de Groep op te stellen. Bijgevolg hebben de wisselkoersschommelingen tussen de euro en die andere valuta een invloed op de waarde van de posten die in de geconsolideerde jaarrekening van de Groep in euro zijn uitgedrukt. Een wijziging ten opzichte van de euro van één of meer van de vreemde valuta waarin de plaatselijke dochterondernemingen van DEME werken, heeft een overeenkomstig effect op de opbrengsten en de rentabiliteit uitgedrukt in euro. Wijzigingen in de eurowaarden van de geconsolideerde activa en passiva van de Groep ten gevolge van wisselkoersschommelingen kunnen ertoe leiden dat de Groep wisselkoerswinsten en -verliezen boekt in de resultatenrekening, of via de reserve voor cumulatieve omrekeningsverschillen, die wordt opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten en gecumuleerd in het eigen vermogen. In 2023 bedraagt de mutatie in de cumulatieve reserve voor omrekeningsverschillen -6,8 miljoen euro ten opzichte van 3,1 miljoen euro vorig jaar.

De belangrijkste ondernemingen in vreemde valuta die bijdragen aan de omzet van de Groep hebben USD, GBP, DKK, SGD, INR, MXN en PLN als munt. In 2023 droegen deze entiteiten, vooral in USD en GBP, zelfs 42% bij tot de omzet van de Groep. Voor 2022 was dit slechts 21%. De Groep dekt zich niet in tegen deze translationele valutarisico's.

Enkele van de voornaamste wisselkoersen die zijn gebruikt voor de omrekening van de financiële staten:

	Wisselkoersen van vreemde valuta naar EUR			
	31 december 2023		31 december 2022	
	Slotkoers	Gemiddelde koers	Slotkoers	Gemiddelde koers
AED	0,2467	0,2520	0,2545	0,2576
AOA	0,0011	0,0014	0,0019	0,0021
AUD	0,6171	0,6153	0,6366	0,6570
BRL	0,1867	0,1852	0,1768	0,1835
CAD	0,6841	0,6863	0,6896	0,7268
CNY	0,1277	0,1309	0,1355	0,1408
EGP	0,0293	0,0307	0,0378	0,0498
GBP	1,1534	1,1508	1,1303	1,1717
HKD	0,1160	0,1182	0,1197	0,1208
INR	0,0109	0,0112	0,0113	0,0121
JPY	0,0064	0,0066	0,0071	0,0073
MXN	0,0534	0,0522	0,0480	0,0472
MYR	0,1974	0,2036	0,2124	0,2157
NGN	0,0010	0,0016	0,0021	0,0022
OMR	2,3539	2,4053	2,4289	2,4587
PGK	0,2363	0,2499	0,2584	0,2615
PHP	0,0164	0,0166	0,0168	0,0174
PLN	0,2304	0,2208	0,2135	0,2139
QAR	0,2489	0,2539	0,2549	0,2592
RUB	0,0102	0,0111	0,0129	0,0143
SGD	0,6869	0,6898	0,6974	0,6876
TWD	0,0295	0,0298	0,0306	0,0319
UAH	0,0238	0,0251	0,0253	0,0294
USD	0,9061	0,9255	0,9344	0,9462
UYU	0,0232	0,0239	0,0234	0,0230
ZAR	0,0496	0,0505	0,0550	0,0577

Transactioneel valuta risico

Het wereldwijde karakter van de activiteiten van DEME brengt met zich mee dat de betalingen in het kader van contracten in verschillende valuta kunnen gebeuren, waardoor DEME aan wisselkoersrisico's wordt blootgesteld. Aankopen en uitgaven in vreemde valuta brengen ook wisselkoersrisico's met zich mee. De meeste aankopen van de Groep worden gewoonlijk in EUR of in USD gedaan. Dit betekent dat de Groep een risico van wisselkoersschommelingen heeft wanneer de verkoop in een andere valuta plaatsvindt dan de aankoop. Het is mogelijk dat DEME niet in staat is om de gestegen kosten aan haar klanten door te rekenen.

- **Financiering & Investering:** Het transactionele valutarisico van DEME inzake financierings- en investeringsactiviteiten zou kunnen voortvloeien uit financiële leningen uitgedrukt in andere munten dan de euro.
 - Het transactionele valutarisico van financiering kan beschouwd worden als nihil voor de openstaande lange termijnschuld (zonder de leaseverplichtingen te beschouwen, die meestal in euro zijn).
 - Langetermijnleningen gegeven aan joint ventures en geassocieerde deelnemingen (opgenomen onder overige financiële vaste activa toelichting (10)) zijn in euro, behalve voor het ScotWind OWF-project (in GBP), waardoor het valutarisico op transacties wordt geminimaliseerd.
 - Kapitaal financiering in euro in joint ventures en geassocieerde deelnemingen uitgedrukt in andere valuta's (bijv. CDWE Taiwan Ltd) is onderhevig aan het hierboven beschreven valutarisico bij omrekening.

(in duizenden euro)	2023	2022
EUR	757.408	941.432
USD	-	-
Andere valuta	-	-
Totaal langetermijnschulden (*)	757.408	941.432

(*) Leaseverplichtingen zijn niet opgenomen. De totale langlopende schulden omvatten ook het kortlopende gedeelte van de langlopende schulden (toelichting (20)).

- **Operationele activiteiten:** Gezien het internationale karakter van zijn bedrijfsactiviteiten en de uitvoering van contracten in vreemde valuta is DEME blootgesteld aan valutarisico's. Het transactionele valutarisico van DEME vloeit voort uit commerciële stromen uitgedrukt in andere munten dan de euro.
 - In 2023 werd 65% van de omzet van de Groep gerealiseerd in EUR, gevolgd door USD, GBP, DKK, INR, SGD, MXN en PGK. In 2022 was dit 79% in EUR, gevolgd door USD, SGD, INR, GBP, DKK, BRL en UYU.
 - De uitgaven van de Groep zijn voornamelijk in euro. In mindere mate worden kosten in rekening gebracht in een valuta die niet gelijk is aan de euro of in de valuta van een land waar onze activiteiten worden uitgevoerd.
 - Het resterende valutarisico wordt geval per geval beoordeeld en indien nodig dekt DEME zich via valutatermijncontracten in tegen het wisselkoersrisico op de verwachte handelsstromen uitgedrukt in andere munten dan de euro. De variatie in reële waarde van de wisselkoersinstrumenten wordt beschouwd als een kost van het project. Deze variatie wordt gepresenteerd als een bedrijfsresultaat.
- Wisselkoersrisico's voor grote projecten en grote investeringen worden zoveel mogelijk afgedekt maar ook kleinere volumes worden meestal afgedekt. Wanneer **ineffectiviteit** optreedt als gevolg van een verkeerde timing, worden de valutatransacties doorgeschoven naar de toekomst. Ineffectiviteit in termen van volumes is in de meeste gevallen een gebrek aan afdekking ('onder'-afdekking). Wanneer er een 'over'-afdekking optreedt doordat de onderliggende stroom wordt geannuleerd of wordt betaald in een andere valuta dan de afgedekte valuta, wordt de afdekking dienovereenkomstig aangepast.

De volgende tabellen tonen de reële waarde en het notionele bedrag van de gebruikte wisselkoersinstrumenten (termijnverkoop/ aankopen) (+ is actief / - is verplichting):

2023	Niet-vlottend actief	Langlopende verplichting	Vlottend actief	Kortlopende verplichting	Totaal nettosaldo reële waarde
(in duizenden euro)					
Wisselkoersinstrumenten	2.198	-22.953	2.198	-20.324	-38.881

2022	Niet-vlottend actief	Langlopende verplichting	Vlottend actief	Kortlopende verplichting	Totaal nettosaldo reële waarde
(in duizenden euro)					
Wisselkoersinstrumenten	68	-53.661	2.481	-30.404	-81.516

2023

Valuta	Marktwaaarde (in duizenden euro)			Notioneel bedrag (in duizenden vreemde valuta)		
	Termijnaankoop	Termijnverkoop	Totaal bedrag	Termijnaankoop	Termijnverkoop	Totaal bedrag
USD	-334	-38.480	-38.814	-115.591	1.076.271	960.680
GBP	-30	-	-30	-9.406	1.183	-8.223
AED	-	49	49	-	29.437	29.437
AUD	11	-	11	-10.602	300	-10.302
DKK	-	-1	-1	-	10.641	10.641
SGD	72	-62	10	-63.301	19.202	-44.099
INR	-	-93	-93	-	2.058.750	2.058.750
MYR	-	-13	-13	-4.614	4.614	-
Saldo per 31 december	-281	-38.600	-38.881			

2022

Valuta	Marktwaaarde (in duizenden euro)			Notioneel bedrag (in duizenden vreemde valuta)		
	Termijnaankoop	Termijnverkoop	Totaal bedrag	Termijnaankoop	Termijnverkoop	Totaal bedrag
USD	463	-81.219	-80.756	-118.110	1.176.483	1.058.373
GBP	-91	177	86	-6.645	5.400	-1.245
AED	-	3	3	-	7.841	7.841
AUD	8	-	8	-5.407	-	-5.407
INR	-	113	113	-	505.000	505.000
SEK	-	-	-	-2	-	-2
DKK	1	-	1	-8.180	1.275	-6.905
SGD	-580	-	-580	-105.339	-	-105.339
JPY	-	-	-	-10.008	-	-10.008
EGP	-	-369	-369	-	150.000	150.000
NOK	-20	-	-20	-24.645	-	-24.645
Saldo per 31 december	-221	-81.295	-81.516			

Sensitiviteit

De sensitiviteit voor valutaschommelingen is voornamelijk gerelateerd aan de evolutie van een portefeuille van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

De reële waarde van monetaire posten in vreemde valuta wordt beïnvloed door valutaschommelingen. Om deze effecten in vreemde valuta grotendeels te elimineren, gebruikt de Groep monetaire posten en/of afgeleide financiële instrumenten zoals hierboven beschreven, die bedoeld zijn om de impact van dergelijke resultaten grotendeels te compenseren.

In de onderstaande analyse wordt ervan uitgegaan dat de cijfers voor de financiële schuld en de afgeleide instrumenten per 31 december 2023 en 2022 stabiel blijven gedurende het jaar. Een variatie van 5% (waardestijging van de EUR) op de afsluitingsdatum zou als volgt leiden tot een stijging of een daling van activa en passiva (voornamelijk voor EGP, GBP, USD, PLN):

2023

(in duizenden euro)

	Impact op de balans (+ is debet / - is credit)	
	Impact van de sensitiviteitsberekening - waardevermindering van de EUR met 5%	Impact van de sensitiviteitsberekening - waardestijging van de EUR met 5%
Langlopende rentedragende schulden (+ het deel dat binnen het jaar vervalt)	-	-
Netto van kortlopende schulden en geldmiddelen en kasequivalenten	+4.526	-4.095
Translatieel valuta risico op uitstaande handelsvorderingen & crediteuren	+10.534	-10.534

2022

(in duizenden euro)

	Impact op de balans (+ is debet / - is credit)	
	Impact van de sensitiviteitsberekening - waardevermindering van de EUR met 5%	Impact van de sensitiviteitsberekening - waardestijging van de EUR met 5%
Langlopende rentedragende schulden (+ het deel dat binnen het jaar vervalt)	-	-
Netto van kortlopende schulden en geldmiddelen en kasequivalenten	+4.309	-3.899
Translatieel valuta risico op uitstaande handelsvorderingen & crediteuren	+11.871	-11.871

Prijrisico/grondstoffenrisico

DEME is ook blootgesteld aan grondstoffenrisico's en dekt zich in tegen schommelingen van de olieprijs door termijncontracten af te sluiten. De variatie in de reële waarde van deze instrumenten wordt beschouwd als kost van het project. Deze variatie wordt gepresenteerd als een bedrijfsresultaat. De reële waarde en het notionele bedrag van deze instrumenten worden hieronder vermeld (+ is actief / - is verplichting):

2023

(in duizenden euro)

	Niet-vlottend actief	Langlopende verplichting	Vlottend actief	Kortlopende verplichting	Totaal nettosaldo reële waarde	Notioneel bedrag
Brandstofafdekking	13	-	367	-	380	7.436

2022

(in duizenden euro)

	Niet-vlottend actief	Langlopende verplichting	Vlottend actief	Kortlopende verplichting	Totaal nettosaldo reële waarde	Notioneel bedrag
Brandstofafdekking	141	-	1.903	-1.175	869	18.111

Samenvatting van alle financiële instrumenten gebruikt om het marktrisico in te dekken

(+ is actief / - is verplichting)

2023

(in duizenden euro)

	Niet-vlottend actief	Langlopende verplichting	Vlottend actief	Kortlopende verplichting	Totaal nettosaldo reële waarde
Renteswaps	19.862	-	10.938	-	30.800
Wisselkoersinstrumenten	2.198	-22.953	2.198	-20.324	-38.881
Brandstofafdekking	13	-	367	-	380
Saldo per 31 december	22.073	-22.953	13.503	-20.324	-7.701

2022

(in duizenden euro)

	Niet-vlottend actief	Langlopende verplichting	Vlottend actief	Kortlopende verplichting	Totaal nettosaldo reële waarde
Renteswaps	39.127	-	17.638	-	56.765
Wisselkoersinstrumenten	68	-53.661	2.481	-30.404	-81.516
Brandstofafdekking	141	-	1.903	-1.175	869
Saldo per 31 december	39.336	-53.661	22.022	-31.579	-23.881

Krediet en tegenpartij risico

Er kan zich een kredietrisico voordoen wanneer een klant of tegenpartij zijn of haar contractuele verplichtingen ten aanzien van DEME niet nakomt overeenkomstig de bepalingen van het betrokken contract.

Niet-betaling door een klant kan het gevolg zijn van een gebrek aan liquiditeit, faillissement of fraude van de klant of kan te wijten zijn aan de algemene politieke of economische situatie in het land van de klant. Hoewel DEME ernaar streeft de kredietrisico's van haar klanten tot een minimum te beperken door hun solvabiliteit te onderzoeken alvorens het contract af te sluiten, en door de vereiste betalingsgaranties te stellen (met inbegrip van kredietverzekeringsspolissen bij openbare kredietverzekeraars zoals Credendo en particuliere kredietverzekeraars, bankgaranties en kredietbrieven), is het niet mogelijk de kredietrisico's van klanten volledig uit te sluiten.

Een groot deel van de geconsolideerde omzet wordt gerealiseerd bij klanten uit de publieke- of semipublieke sector (hierdoor ook minder risico op insolventie). Het tegenpartijrisico wordt ook beperkt door het groot aantal klanten binnen DEME's projectgeoriënteerde activiteiten. Er zijn geen klanten geclassificeerd als materiële klanten binnen de omzet van de Groep voor 2023.

Om dit risico in te dijken, volgt DEME voortdurend haar uitstaande handelsvorderingen op en past indien nodig haar positie aan.

Kredietrisico op debiteuren/tegenpartijrisico:

De openstaande handelsvorderingen per vervaldatum (nettobedrag, exclusief overige vorderingen uit operationele activiteiten) (toelichting (14)) zijn als volgt:

2023

(in duizenden euro)

	Totaal	Niet vervallen	Vervallen <1 maand	Vervallen <2 maanden	Vervallen <3 maanden	Vervallen <6 maanden	Vervallen <1 jaar	Vervallen >1 jaar
Handelsvorderingen	458.784	285.063	56.656	37.392	3.869	33.468	13.567	28.769

2022

(in duizenden euro)

	Totaal	Niet vervallen	Vervallen <1 maand	Vervallen <2 maanden	Vervallen <3 maanden	Vervallen <6 maanden	Vervallen <1 jaar	Vervallen >1 jaar
Handelsvorderingen	424.476	272.694	30.037	46.527	26.075	8.509	14.610	26.024

Achterstallige vorderingen in de verschillende categorieën hierboven hebben doorgaans betrekking op openstaande regelingen, aanvullende werken en latere contractwijzigingen die zijn aanvaard door de klanten maar die moeten worden teruggevorderd via een algehele overeenkomst met de klant, en die allemaal deel uitmaken van een breder onderhandelingsproces. Voorts worden inkomsten en winsten pas in de rekeningen opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat zij zullen worden gerealiseerd.

Als gevolg van alle hierboven vermelde redenen, en vooral omdat openstaande vorderingen doorgaans gedekt zijn door Credendo of andere instrumenten, zijn de afgeschreven bedragen beperkt tot 10.864 duizend euro in 2023 (13.018 duizend euro in 2022).

De krediethistoriek van de Groep wijst uit dat kredietverliezen onbeduidend zijn in vergelijking met het activiteitsniveau. Daarom is het management van mening dat het kredietrisico voldoende wordt beheerst door de huidige toepasselijke procedures. Het betalingsgedrag van de klanten van de Groep bleef ook ongewijzigd in 2023. Op de verslagdatum was er bij geen enkele klant sprake van een concentratie van kredietrisico.

Hieronder wordt een gedetailleerd beweging in de afgeschreven bedragen op handelsvorderingen gegeven:

(in duizenden euro)	2023	2022
Saldo per 1 januari	-13.018	-18.423
Bijkomende provisies	-36	-232
Gebruikte bedragen	2.013	6
Ongebruikte bedragen	177	5.631
Omrekeningsverschillen (verliezen) / winsten	-	-
Saldo per 31 december	-10.864	-13.018

Het uitstaande saldo van afgeschreven bedragen op handelsvorderingen in 2023 en 2022 heeft voornamelijk betrekking op de voorziening voor de insolventie van een klant in 2019, waarvoor DEME Offshore onderhoudswerken uitvoerde op offshore windmolenparken. De beweging van de waardeverminderingen van het jaar wordt gedeeltelijk veroorzaakt door de definitieve afschrijving van een vordering voor een oud project in Egypte en de gerelateerde voorziening voor dubieuze debiteuren. De voorziening die in voorgaande jaren als kosten was opgenomen, is teruggeboekt binnen de afgeschreven bedragen, terwijl de afschrijving van de vordering is geboekt als servicekosten in de geconsolideerde resultatenrekening. Er wordt ook verwezen naar toelichting (2) overige bedrijfskosten.

Alle andere financiële activa op de geconsolideerde balans worden beschouwd als niet achterstallig.

Kredietrisico op geldmiddelen en kasequivalenten

DEME is ook blootgesteld aan tegenpartijrisico's bij het beleggen van tegoeden waarover zij beschikt en bij het onderschrijven van financiële derivaten. DEME voert een beleid om de tegenpartijrisico's tot een minimum te beperken door concentraties ervan te vermijden en in dergelijke aangelegenheden alleen te werken met banken waarmee zij een langdurige relatie heeft, maar de kredietrisico's van financiële tegenpartijen kunnen niet volledig worden uitgesloten.

De Groep heeft geldmiddelen en kasequivalenten ten belope van 389,1 miljoen euro per 31 december 2023 (2022: 522,3 miljoen euro). Deze geldmiddelen en kasequivalenten worden aangehouden bij gerenommeerde tegenpartijen van banken en financiële instellingen met een goede kredietwaardigheid.

Liquiditeitsrisico- en kapitaalbeheer

Hoewel DEME een strikt financieel beleid voert, de nodige betalingsgaranties biedt (waaronder kredietverzekeringspolissen bij openbare kredietverzekeraars zoals Credendo en private kredietverzekeraars, bankgaranties en kredietbrieven) en zorgt voor een diversiteit aan financieringsbronnen en terugbetalingstermijnen, kan niet volledig worden uitgesloten dat het niet nakomen van belangrijke betalingsverplichtingen door klanten of het onvermogen om adequate externe financiering tegen aanvaardbare voorwaarden te regelen, een negatief effect kan hebben op de kasstroom en liquiditeit van DEME en bijgevolg een negatieve impact kan hebben op de activiteiten, financiële situatie en resultaten van DEME. Al deze factoren kunnen ertoe leiden dat DEME moeilijkheden heeft om te voldoen aan de convenanten van haar kredietfaciliteit. Als DEME's toekomstige kasstromen uit operaties en andere kapitaalmiddelen onvoldoende zouden zijn om aan haar betalingsverplichtingen te voldoen of om haar liquiditeitsbehoeften te financieren, kan DEME gedwongen worden om haar bedrijfsactiviteiten en investeringsuitgaven aan te passen, activa te verkopen, bijkomend schuld- of aandelenkapitaal aan te trekken, haar schuld geheel of gedeeltelijk te herstructureren of te herfinancieren op of voor de vervaldag of opportuniteiten zoals overnames te laten schieten.

Het **liquiditeitsrisico** wordt beperkt door de leningen te spreiden over verschillende banken, door verschillende aflossingstermijnen overeen te komen en ook door het kredietrisico te beperken zoals hierboven beschreven. De onderstaande looptijdanalyse geeft een overzicht van de brutobedragen die door de Groep moeten worden terugbetaald (contractuele terugbetaling van het oorspronkelijke bedrag inclusief rente) voor de uitstaande leningen die van kredietinstellingen zijn ontvangen.

2023

(in duizenden euro)	Meer dan 5 jaar	Tussen 1 en 5 jaar	Minder dan één jaar	Totaal
Kredietinstellingen: openstaand bedrag volgens de geconsolideerde balans	83.136	481.498	191.093	755.727
Kredietinstellingen: brutobedrag (te betalen cash-out)	84.915	505.779	204.114	794.808

DEME streeft naar een gezond evenwicht tussen het geconsolideerd eigen vermogen van de Groep en de geconsolideerde netto-schuld. DEME beschikt over aanzienlijke krediet- en garantiefaciliteiten bij verschillende internationale banken. Daarnaast beschikt het over een programma voor handelspapier ('commercial paper') om haar behoeften aan kortetermijnleningen te dekken. Het risico op haar huidige bankleningen op lange termijn met variabele rente is volledig afgedekt door gebruik te maken van renteswaps (zie renterisico).

DEME investeert hoofdzakelijk in materieel met een lange levensduur, dat over meerdere jaren wordt afgeschreven.

DEME streeft er daarom ook naar een aanzienlijk deel van haar schulden op lange termijn te structureren. Sinds 2015 heeft DEME een nieuwe structuur voor haar bankfinanciering uitgewerkt, gebaseerd op bilaterale, ongedekte financiering op lange termijn met verschillende banken. DEME moet in het kader van sommige van haar lange termijn kredietfaciliteiten aan bepaalde convenanten voldoen. Elke inbreuk op deze convenanten kan aanleiding geven tot de versnelde terugbetaling van de leningen.

Op 31 december 2023 en op 31 december 2022 voldoet de Groep aan de solvabiliteitsratio (>25%), de schuld/EBITDA-ratio (<3) en de rentedekkingsratio (>3), die zijn overeengekomen in de contractuele voorwaarden van de ontvangen leningen. (toelichting (20))

Op het einde van het boekjaar 2023 heeft DEME een **netto financiële schuld** van -512,2 miljoen euro (toelichting (20)) en een **totaal eigen vermogen** van 1.960,8 miljoen euro. DEME's eigen vermogen omvat het kapitaal, de uitgiftepremies, de geconsolideerde reserves en de minderheidsbelangen. Het volledige eigen vermogen wordt aangewend voor de financiering van de activiteiten beschreven in het maatschappelijk doel van de dochterondernemingen.

Per 31 december 2023 beschikt de Groep over 110 miljoen euro ongebruikt bankkrediet, tegenover 125 miljoen euro eind 2022.

Toelichting (20) geeft een overzicht van de mutaties in de verplichtingen die voortvloeien uit financieringsactiviteiten en de mate waarin geldmiddelen en kasequivalenten niet onmiddellijk beschikbaar zijn ten gevolge van overdrachtsbeperkingen, gezamenlijke zeggenschap of andere juridische restricties. Er wordt ook verwezen naar toelichting (26) werkkapitaal, die eveneens uiteenzet hoe DEME geldmiddelen en liquiditeiten beheert.

Reële waarden en hiërarchie

De reële waarden worden volgens de waarderingshiërarchie van IFRS 13 in drie levels ingedeeld, afhankelijk van het type input dat voor de waardering van de financiële instrumenten wordt gebruikt.

- Instrumenten van level 1 zijn niet-aangepaste genoteerde prijzen op actieve markten voor identieke activa en passiva. Er wordt geen waarderingsmodel gebruikt. In level 1 vinden we alle financiële activa (gewaardeerd tegen reële waarde) met een openbare notering op een actieve markt.
- Instrumenten van level 2 zijn prijzen die genoteerd zijn voor soortgelijke activa en passiva op actieve markten, of gegevens die gebaseerd zijn op of ondersteund worden door waarneembare marktgegevens. Een waardering op basis van waarneembare parameters zoals een 'discounted cashflow'-model, de vergelijking met een ander soortgelijk instrument, de vaststelling van prijzen door derden.
- Instrumenten van level 3 zijn niet-waarneembare gegevens voor de bepaling van de reële waarde van een actief of passief, bv. sommige financiële activa waarvoor geen publieke notering beschikbaar is, leningen en voorschotten aan klanten, gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs enz.

Hierna wordt een overzicht gegeven van de boekwaarden van de financiële instrumenten van de Groep die in de jaarrekening zijn opgenomen. Alle reële waarden die in de onderstaande tabel worden vermeld, hebben betrekking op level 2. Tijdens de verslagperiodes waren er geen overboekingen van en naar één van deze drie levels.

2023

(in duizenden euro)	Derivaten aangemerkt als afdekkingsinstrument	Activa & passiva tegen geamortiseerde kostprijs	Boekwaarde	Waardering tegen reële waarde per level	Reële waarde
Niet-vlottende activa	22.073	58.850	80.923		89.176
Overige langlopende financiële activa	-	48.324	48.324	Level 2	57.295
Afdekkingsinstrumenten	22.073	-	22.073	Level 2	22.073
Overige niet-vlottende activa	-	10.526	10.526	Level 2	9.808
Vlottende activa	13.503	849.846	863.349		863.467
Handels- en overige vorderingen uit operationele activiteiten	-	460.762	460.762	Level 2	460.880
Afdekkingsinstrumenten	13.503	-	13.503	Level 2	13.503
Geldmiddelen en kasequivalenten	-	389.084	389.084	Level 2	389.084
Langlopende verplichtingen	22.953	652.855	675.808		655.529
Rentedragende schuld	-	652.523	652.523	Level 2	632.244
Afdekkingsinstrumenten	22.953	-	22.953	Level 2	22.953
Overige langlopende financiële verplichtingen	-	332	332	Level 2	332
Kortlopende verplichtingen	20.324	1.178.342	1.198.666		1.207.238
Rentedragende schuld	-	248.743	248.743	Level 2	257.315
Afdekkingsinstrumenten	20.324	-	20.324	Level 2	20.324
Handelsschulden	-	897.610	897.610	Level 2	897.610
Overige kortlopende verplichtingen	-	31.989	31.989	Level 2	31.989

2022

(in duizenden euro)

	Derivaten aangemerkt als afdekkingsinstrument	Activa & passiva tegen geamortiseerde kostprijs	Boekwaarde	Waardering tegen reële waarde per level	Reële waarde
Niet-vlottende activa	39.336	44.432	83.768		83.092
Overige langlopende financiële activa	-	32.540	32.540	Level 2	33.002
Afdekkingsinstrumenten	39.336	-	39.336	Level 2	39.336
Overige niet-vlottende activa	-	11.892	11.892	Level 2	10.754
Vlottende activa	22.022	942.555	964.577		964.725
Handels- en overige vorderingen uit operationele activiteiten	0	420.294	420.294	Level 2	420.442
Afdekkingsinstrumenten	22.022	-	22.022	Level 2	22.022
Geldmiddelen en kasequivalenten	-	522.261	522.261	Level 2	522.261
Langlopende verplichtingen	53.661	791.142	844.803		798.295
Rentedragende schuld	-	789.904	789.904	Level 2	743.396
Afdekkingsinstrumenten	53.661	-	53.661	Level 2	53.661
Overige langlopende financiële verplichtingen	-	1.238	1.238	Level 2	1.238
Kortlopende verplichtingen	31.579	1.076.115	1.107.694		1.117.804
Rentedragende schuld	-	252.870	252.870	Level 2	262.980
Afdekkingsinstrumenten	31.579	-	31.579	Level 2	31.579
Handelsschulden	-	777.705	777.705	Level 2	777.705
Overige kortlopende verplichtingen	-	45.540	45.540	Level 2	45.540

De volgende methoden en veronderstellingen werden gebruikt om de reële waarden te schatten:

- Geldmiddelen en kasequivalenten, handels- en overige vorderingen uit operationele activiteiten, overige vlottende activa (exclusief BTW en vennootschapsbelasting (toelichting (14)), handelsschulden en overige schulden benaderen hun boekwaarde omdat zij een korte looptijd hebben.
- De reële waarde van rentedragende schulden wordt geschat door de toekomstige kasstromen te verdisconteren met behulp van de effectieve rentevoeten die momenteel beschikbaar zijn voor schulden met soortgelijke voorwaarden, kredietrisico en resterende looptijden; wanneer de rentevoet variabel is (vlottend), wordt de reële waarde geacht gelijk te zijn aan de boekwaarde. Een soortgelijke benadering wordt gebruikt voor niet-vlottende financiële activa.
- De Groep sluit afgeleide financiële instrumenten af met verschillende tegenpartijen, hoofdzakelijk financiële instellingen met een 'investment grade' kredietrating. Derivaten die gewaardeerd worden op basis van waarderingstechnieken met in de markt waarneembare gegevens zijn voornamelijk renteswaps, brandstofafdekkingen en valutatermijncontracten. De modellen bevatten diverse gegevens, waaronder contante wisselkoersen, termijenkoersen en rentecurves.

Toelichting 22 – Leaseverplichtingen

Voor het boekjaar

(in duizenden euro)	Meer dan 5 jaar	Tussen 1 en 5 jaar	Minder dan 1 jaar	2023 Totaal	2022 Totaal
Bruto leasebetalingen	61.465	45.877	27.907	135.249	119.106
Rentebetalingen	-18.938	-2.196	-257	-21.391	-17.763
Contante waarde leaseverplichtingen	42.527	43.681	27.650	113.858	101.343
Terreinen en gebouwen				82.241	71.778
Installaties, machines en drijvend materieel				9.688	11.627
Meubilair en rollend materieel				21.929	17.938
Totale leasebetalingen per categorie van materiële vaste activa				113.858	101.343

Er wordt ook verwezen naar toelichting (20) rentedragende schuld en netto financiële schuld.

Op de verslagdatum zijn geen materiële leaseovereenkomsten gesloten die per 31 december 2023 niet waren aangevangen. Het bedrag van de verlengings- en beëindigingsopties dat niet in de leaseverplichtingen is verwerkt, is immaterieel.

De resultatenrekening bevat volgende bedragen met betrekking tot leases:

(in duizenden euro)	2023	2022
Terreinen en gebouwen	14.923	13.632
Installaties, machines en drijvend materieel	7.437	6.403
Meubilair en rollend materieel	8.505	8.547
Totale afschrijvingslasten van activa met gebruiksrecht (toelichting (19))	30.865	28.582
Rentelasten (opgenomen in het financieel resultaat)	1.938	1.634
Kosten in verband met kortlopende huurcontracten	5.554	4.271
Kosten in verband met leasing van activa met een geringe waarde die geen leasing op korte termijn zijn	202	131
Totale kosten in verband met leaseovereenkomsten	38.559	34.618

Toelichting 23 – Pensioenverplichtingen

De DEME Groep draagt bij tot pensioenplannen en brugpensioenplannen in verschillende van de landen waar ze actief is. Deze vergoedingen worden opgenomen in overeenstemming met IAS 19 *personeelsbeloningen*. Ongeveer 77% van de pensioenverplichtingen heeft betrekking op Belgische werknemers. De DEME Groep voorziet momenteel in verschillende bedrijfspensioenplannen ten gunste van deze werknemers:

- De pensioenregelingen van het type **'te bereiken doel (defined benefit)'** worden gefinancierd via een **groepsverzekering** tak 21 of via een bedrijfspensioenfonds. Het vermogen van het pensioenfonds 'KBC Pensioenfonds deelvermogen Decloedt' is geraamd op basis van de marktwaarde per 31 oktober 2023, zoals gerapporteerd door de vermogensbeheerder, rekening houdend met de geplande kasstromen voor de rest van het jaar en uitgaande van een financieel rendement van 0% voor de maanden november en december 2023. De activa van de verzekerde plannen worden per persoon berekend als het maximum van de mathematische reserves en de huidige waarde aan de verdisconteringsvoet van de voorziene verplichtingen volgens IAS 19 paragraaf 115, met toepassing van een correctie op de verdisconteringsvoet op het deel van de huidige waarde dat de mathematische reserves overschrijdt, om het risico op het faillissement van de verzekeringsfirma in rekening te nemen. De totale activa worden vervolgens verhoogd met de waarde van de financieringsfondsen.
- De DEME Groep sponsort ook pensioenplannen van het type **'plannen met vaste bijdrage (defined contributions)'**, die volledig door de werkgever worden gefinancierd via een **groepsverzekering** tak 21. Overeenkomstig de Belgische sociale wetgeving moet de werkgever een rentevoet van 3,25% garanderen op de werkgeversbijdragen in pensioenplannen met vaste bijdrage voor bijdragen die zijn gestort tot 1 oktober 2016. Voor de bijdragen die vanaf 2016 worden gestort, heeft de Belgische wetgever beslist een jaarlijkse variabele rentevoet toe te passen op basis van een Belgische staatsobligatie met een looptijd van 10 jaar, met een absoluut minimumrendement van 1,75% en een absoluut maximumrendement van 3,75% (0% vanaf de einddatum van de arbeidsovereenkomst). Alle bijdragen die vóór een wijziging van de rendementsvoet zijn gestort, zullen in de toekomst tegen de oorspronkelijke rentevoet worden aangehouden (wettelijke horizontale garantie). Deze horizontale garantie wordt niet volledig gedekt door de tarieven die de verzekeringsmaatschappijen aan de werkgevers verstrekken voor de uitvoering van de groepsverzekeringsovereenkomsten. De verplichtingen van de werkgever per 31 december 2023, die voortvloeien uit deze wettelijke garantie, werden gewaardeerd op basis van de in het verleden toegekende bijdragen en in de veronderstelling dat de rentevoet met betrekking tot de wettelijke minimumgarantie voor de toekomst stijgen van 1,75% naar 2,50%. De activa worden per persoon berekend als het maximum van de mathematische reserves en de huidige waarde aan de verdisconteringsvoet van de voorziene verplichtingen volgens IAS 19 paragraaf 115, met toepassing van een correctie op de verdisconteringsvoet op het deel van de huidige waarde dat de mathematische reserves overschrijdt, om het risico op het faillissement van de verzekeringsfirma in rekening te nemen. De totale activa worden vervolgens verhoogd met de waarde van de financieringsfondsen.

DEME's dochterondernemingen in Nederland hebben een aantal te bereiken doel pensioenregelingen. Zonder uitzondering zijn deze regelingen verzekerd bij een erkende verzekeringsfirma in Nederland en worden ze afgesloten voor nieuwe toetredingen en verplichtingen. De netto verplichtingen van de regelingen vloeien voort uit de indexatie-verplichting van de entiteiten om voorziene pensioenverplichtingen en verplichtingen in betaling en/of de verplichting om garantiekosten aan de verzekeringsfirma te betalen.

Pensioenverplichtingen

(in duizenden euro)

	2023	2022
Pensioenverplichtingen in België en Nederland	51.936	56.902
Overige pensioenverplichtingen	2.874	3.621
Saldo per 31 december	54.810	60.523

De nettoverplichting met betrekking tot de pensioenverplichtingen in België en Nederland daalde van 56,9 miljoen euro naar 51,9 miljoen euro, voornamelijk door hogere bijdragen van de Groep aan de pensioenregelingen van het type 'te bereiken doel (defined benefit)' en de pensioenplannen van het type 'plannen met vaste bijdrage (defined contributions)' en door wijzigingen in de demografische veronderstellingen als gevolg van de assumptie m.b.t. personeelsverloop.

Pensioenverplichtingen in België en Nederland

(in duizenden euro)

	2023	2022
Contante waarde van geheel of gedeeltelijk gefinancierde verplichtingen	192.534	199.109
Reële waarde van fondsbeleggingen	-141.045	-142.560
Effect van het actiefplafond	447	353
Netto gefinancierde pensioenverplichting zoals opgenomen in de balans per 31 december	51.936	56.902
Mutatie in pensioenverplichtingen		
Saldo per 1 januari	56.902	62.213
Lasten opgenomen in de resultatenrekening (1)	14.904	14.453
Lasten opgenomen in de staat van niet-gerealiseerde resultaten (2)	-1.951	-5.248
Bijdragen van de werkgever	-17.919	-14.516
Overige mutaties	-	-
Saldo per 31 december	51.936	56.902

Toelichting 23 - vervolg

2023

2022

(1) Lasten opgenomen in de resultatenrekening		
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	13.373	13.851
Pensioenkosten van verstreken diensttijd en andere	146	102
Rentekosten	6.563	2.225
Renteopbrengsten op fondsbeleggingen (-)	-5.178	-1.725
Totaal lasten opgenomen in de resultatenrekening	14.904	14.453
(2) Lasten opgenomen in de staat van niet-gerealiseerde resultaten		
Actuariële (winsten)/verliezen	-19.038	-57.935
Rendement op fondsbeleggingen (-) (met uitzondering van renteopbrengsten)	17.006	49.249
Overige mutaties	81	3.438
Totaal lasten opgenomen in de staat van niet-gerealiseerde resultaten	-1.951	-5.248

Mutatie in verplichtingen en activa uit hoofde van pensioenplannen

Saldo pensioenverplichtingen per 1 januari	199.109	246.857
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	13.373	13.851
Rentekosten	6.563	2.225
Werknemersbijdragen	121	123
Uitkeringen aan begunstigden	-10.949	-7.344
Herwaarderung van verplichtingen resulterend in actuariële (winsten)/verliezen	-13.738	-54.809
<i>als gevolg van veranderingen in demografische veronderstellingen</i>	<i>-2.269</i>	<i>-</i>
<i>als gevolg van veranderingen in financiële veronderstellingen</i>	<i>-8.284</i>	<i>-70.842</i>
<i>als gevolg van ervaringsaanpassingen</i>	<i>-3.185</i>	<i>16.033</i>
Pensioenkosten van verstreken diensttijd	-	-
Overige mutaties	-1.945	-1.794
Saldo pensioenverplichtingen per 31 december	192.534	199.109

Saldo planbeleggingen voor pensioenverplichtingen per 1 januari	142.560	184.686
Rendement op fondsbeleggingen (+) (met uitzondering van renteopbrengsten)	-11.706	-49.249
Renteopbrengsten op fondsbeleggingen (+)	5.179	1.725
Bijdragen van werkgever (*)	17.919	14.516
Uitkeringen aan begunstigden	-10.949	-7.344
Overige mutaties	-1.958	-1.773
Saldo planbeleggingen voor pensioenverplichtingen per 31 december	141.045	142.560

Voornaamste actuariële veronderstellingen per einde van de periode

Verdisconteringsvoet per 31 december	3,44%	3,46%
Verwacht percentage van de loonsverhogingen (inflatie inbegrepen)	3,70%	3,70%
Inflatie op lange termijn	2,16%	2,16%
Sterftetabellen plannen BE	MR/FR-5 yrs	MR/FR-5 yrs
Sterftetabellen plannen NL	AG2023 ES-P2A	AG2022 ES-P2A
Overige informatie		
Gemiddelde duur in jaren van de pensioenverplichtingen	13,32	13,91
Gemiddeld effectief rendement op fondsbeleggingen	-4,50%	-25,36%
Verwachte bijdrage in volgend financieel jaar	14.479	14.287

(*) In 2023 heeft een bedrag van 12,9 miljoen euro betrekking op Belgische plannen met vaste bijdrage (2022: 10,9 miljoen euro). De totale bijdrage (voor plannen met vaste bijdrage en te bereiken doelplannen) die voor het volgende boekjaar wordt verwacht, bedraagt 14,5 miljoen euro.

Toelichting 23 - vervolg	2023	2022
Sensitiviteitsanalyse (impact op het bedrag van de verplichtingen)		
Verdisconteringsvoet		
stijging met 25 bp	-	-4,25%
daling met 25 bp	-	+2,19%
stijging met 50 bp	+7,69%	-
daling met 50 bp	+4,59%	-
Groeipercentage lonen		
stijging met 25 bp	-0,30%	+0,76%
daling met 25 bp	-3,36%	-2,87%
Levensverwachting		
verhoging met 1 jaar	-1,12%	-0,39%
Inflatiepercentage		
stijging met 25 bp	-0,55%	+0,39%
daling met 25 bp	-3,11%	-2,53%
Toewijzing van activa		
Geldmiddelen en kasequivalenten	0,04%	0,12%
Eigen-vermogensinstrumenten	0,85%	0,91%
Schuldinstrumenten	0,95%	0,96%
Verzekeringscontracten	98,15%	97,99%

Toelichting 24 – Overige kortlopende verplichtingen

Voor het boekjaar

(in duizenden euro)	2023	2022
Actuele overige belastingen en BTW	51.000	35.716
Overige verschuldigde bedragen	31.989	45.540
Overlopende rekeningen	9.186	8.726
Overige kortlopende verplichtingen	92.175	89.982

Overige verschuldigde bedragen hebben betrekking op bedragen verschuldigd aan joint ventures, die ook zijn opgenomen in het bedrag vermeld in toelichting (28) verbonden partijen.

Toelichting 25 – Voorzieningen en voorwaardelijke activa en verplichtingen

Voorzieningen

(in duizenden euro)	Garanties	Overige	2023	Garanties	Overige	2022
Saldo per 1 januari	40.872	6.827	47.699	37.378	5.932	43.310
Aangelegd gedurende het jaar	3.978	1.485	5.463	5.153	895	6.048
Aangewend gedurende het jaar	-2.921	-	-2.921	-1.659	-	-1.659
Tegengedraaide ongebruikte bedragen	-	-	-	-	-	-
Reclassificatie werkkapitaal	10.761	-	10.761	0	-	-
Saldo per 31 december	52.690	8.312	61.002	40.872	6.827	47.699
Vlottend	14.045	-	14.045	4.714	-	4.714
Niet-vlottend	38.645	8.312	46.957	36.158	6.827	42.985

Voor informatie over de voorzieningen wordt verwezen naar de samenvatting van de materiële waarderingsregels.

Er is geen formeel herstructureringsplan. De voorzieningen voor ontslagen in het kader van de normale bedrijfsuitoefening die op het einde van het boekjaar bestaan, zijn immaterieel en worden geboekt als bezoldigingen en sociale lasten.

Overige voorzieningen hebben allen betrekking op het segment Environmental en wat betreft de **garanties** (allemaal 'assurance type' garanties) heeft het merendeel betrekking op het segment Offshore Energy.

Op dit moment zijn er geen voorwaardelijke verplichtingen opgenomen met betrekking tot de gevolgen van klimaatverandering.

Voorwaardelijke activa en verplichtingen

Op basis van de informatie beschikbaar op datum van goedkeuring door de Raad van Bestuur van de jaarrekening, is DEME niet op de hoogte van andere voorwaardelijke activa of verplichtingen dan degene die hierna worden beschreven:

- In 2018 was de Groep betrokken bij discussies met Rijkswaterstaat in Nederland in verband met de uitvoering door één van haar dochterondernemingen van het project voor de verbreding van het Julianakanaal. Na intensieve discussies is een schikking (opgenomen in de eerste helft van 2023) bereikt met Rijkswaterstaat in Nederland waarbij Rijkswaterstaat De Vries & Van De Wiel Kust- en Oeverwerken BV heeft betaald en Rijkswaterstaat De Vries & Van De Wiel Kust- en Oeverwerken BV volledig en definitief heeft ontslagen van alle aansprakelijkheden met betrekking tot het project. Als zodanig kan deze zaak worden gesloten.
- Eén van de ondernemingen van de Groep is verwickeld in een juridische procedure die door het Waterschap Vallei en Veluwe is aangespannen tegen een consortium waarvan de onderneming deel uitmaakt, wegens vermeende ongeoorloofde activiteiten in het project Eemdijk. De vermeende ongeoorloofde activiteiten werden volledig en uitsluitend uitgevoerd door de voormalige partner van de onderneming van de Groep in het consortium, aangezien de onderneming zich nog vóór de aanvang van de werken uit het project heeft teruggetrokken. De onderneming van de Groep kon zich echter niet formeel uit het consortium terugtrekken. Inmiddels heeft de voormalige partner het faillissement aangevraagd. De uitkomst van deze claim is nog onzeker, en het is in dit stadium niet mogelijk om een nauwkeurige raming te maken van de eventuele gevolgen voor de vennootschap. Er wordt echter niet verwacht dat de uitkomst van deze hangende procedures een wezenlijke invloed zal hebben op de toekomstige resultaten en kasstromen van de Groep.
- In september 2023 werden bepaalde bedrijven van de DEME Groep gedagvaard voor de correctionele rechtbank van Gent. Deze beslissing volgt op een gerechtelijk onderzoek naar de omstandigheden waarin in april 2014 via een onderhandse procedure een contract werd toegekend aan Mordraga, een voormalige Russische joint venture van de DEME Groep, voor de uitvoering van baggerwerken in de haven van Sabetta (Rusland). De werken werden uitgevoerd in de zomermaanden van 2014 en 2015. Het onderzoek werd ingesteld naar aanleiding van een klacht van een concurrent, aan wie dit contract niet werd toegekend via een onderhandelingsprocedure en is uitsluitend gebaseerd op selectieve informatie van deze concurrent. Deze concurrent heeft inmiddels definitief afstand gedaan van zijn civiele klacht in het geschil. Op de inleidende zitting van 6 december 2023 heeft de rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent, een kalender vastgelegd voor de uitwisseling van conclusies. De DEME bedrijven zullen nu voor het eerst de kans krijgen om inhoudelijke argumenten aan te voeren met betrekking tot de aanklacht van de procureur des Konings. Dit betekent dat er tot nu toe geen beoordeling ten gronde heeft plaatsgevonden, wat een uitgebreid debat zal vereisen, zowel schriftelijk als mondeling. In de huidige omstandigheden is het daarom voorbarig om te speculeren over de uitkomst van deze procedure. Het is echter duidelijk dat er geen risico meer bestaat op betaling van civiele schadevergoeding aan de eiser, die, zoals hierboven vermeld, definitief afstand heeft gedaan van zijn civiele klacht.

De Groep ziet erop toe dat al haar entiteiten de geldende wetten en voorschriften naleven, met inbegrip van de compliance regels.

Toelichting 26 – Werkkapitaal

Voor het boekjaar

Operationeel werkkapitaal is het nettowerkkapitaal (vlottende activa min vlottende passiva), exclusief rentedragende schulden, geldmiddelen en kasequivalenten en financiële derivaten met betrekking tot renteswaps en inclusief overige niet-vlottende activa en overige langlopende verplichtingen (indien er zijn) en niet-vlottende financiële derivaten (vorderingen en verplichtingen), behalve die gerelateerd aan renteswaps.

De focus van de DEME Groep ligt op het vinden van een evenwicht tussen het operationeel werkkapitaal enerzijds en de nettocash, zijnde het verschil tussen de geldmiddelen en kasequivalenten en de kortlopende verplichtingen anderzijds. In de contractingsector is operationeel werkkapitaal moeilijk te controleren omdat elk project anders is, niet alleen qua omvang en kapitaalbehoeften, maar ook en vooral omdat het betalingsritme waarmee de klanten betalen voor ieder project anders kan zijn. Het grootste deel van de omzet wordt betaald met een voorschot bij de aanvang van het project, gevolgd door mijlpaalbetalingen ('milestones') na uitvoering van het werk en goedkeuring door de klant.

Wanneer het werkkapitaal onder druk staat en moet worden verhoogd, kan de Groep ofwel haar activa verhogen ofwel haar passiva verlagen. De Groep kan met de klanten onderhandelen over kortere milestones en betalingstermijnen of over langere betalingstermijnen met de leveranciers, zonder evenwel de relaties met hen onder druk te zetten. De Groep kan de niet- projectgebonden uitgaven beperken en de kapitaaluitgaven herzien en beperken of overtollig materieel verkopen en omzetten in werkkapitaal.

Voor de financiering van haar behoefte aan werkkapitaal gebruikt DEME als kortetermijnfinanciering handelspapier (commercial paper) en doorlopende kredietfaciliteiten (wentelkredieten). Eind 2023 had de Groep een uitstaand bedrag aan commercial paper van 30 miljoen euro (2022: geen). DEME heeft de mogelijkheid om commercial paper uit te geven voor bedragen tot 250 miljoen euro in totaal, tegenover een lager bedrag van 125 miljoen euro vorig jaar. In totaal is er eind 2023 110 miljoen euro aan ongebruikte kredietfaciliteiten beschikbaar voor algemene bedrijfsdoeleinden (2022: 125 miljoen euro). Naast financiering op korte termijn kan ook financiering op lange termijn worden overwogen om de behoefte aan werkkapitaal te financieren.

Werkkapitaal (in duizenden euro)	2023	2022	Delta
NIET-VLOTTENDE ACTIVA	12.737	12.101	636
Langlopende afdekkingsinstrumenten (wisselkoers/brandstof afdekkingen)	2.211	209	2.002
Overige niet-vlottende activa	10.526	11.892	-1.366
VLOTTENDE ACTIVA	1.253.688	1.000.590	253.098
Voorraden	32.015	25.696	6.319
Vorderingen uit hoofde van contracten	633.027	344.751	288.276
Handels- en overige vorderingen uit operationele activiteiten	514.043	469.529	44.514
Kortlopende afdekkingsinstrumenten (wisselkoers/brandstof afdekkingen)	2.565	4.384	-1.819
Activa bestemd voor verkoop	1.630	31.997	-30.367
Overige vlottende activa	70.408	124.233	-53.825
TOTAAL ACTIVA	1.266.425	1.012.691	253.734
LANGLOPENDE VERPLICHTINGEN	22.953	53.661	-30.708
Langlopende afdekkingsinstrumenten (wisselkoers/brandstof afdekkingen)	22.953	53.661	-30.708
KORTLOPENDE VERPLICHTINGEN	1.714.818	1.465.183	249.635
Kortlopende afdekkingsinstrumenten (wisselkoers/brandstof afdekkingen)	20.324	31.579	-11.255
Voorzieningen	14.045	4.714	9.331
Verplichtingen uit hoofde van contracten	447.363	323.300	124.063
Ontvangen voorschotten	84.486	72.539	11.947
Handelsschulden	897.610	777.705	119.905
Bezoldigingen en sociale lasten	94.791	98.793	-4.002
Actuele inkomstenbelasting	64.024	66.571	-2.547
Overige kortlopende verplichtingen	92.175	89.982	2.193
TOTAAL VERPLICHTINGEN	1.737.771	1.518.844	218.927
OPERATIONEEL WERKKAPITAAL	-471.346	-506.153	34.807

De aansluiting van de mutatie van het operationeel werkkapitaal met de operationele cashflow is hieronder terug te vinden.

Reconciliatie tussen mutaties in werkkapitaal en kasstroom uit mutaties in werkkapitaal (in duizenden euro)	2023	2022	Delta
OPERATIONEEL WERKKAPITAAL	-471.346	-506.153	34.807
KASSTROOMCORRECTIES OP DE MUTATIES IN WERKKAPITAAL IN HET JAAR			
Mutaties in activa bestemd voor verkoop			30.367
Mutaties in afschrijvingen op voorraden en handelsvorderingen			-2.431
Impact afdekkingsinstrumenten opgenomen in werkkapitaal			-536
Correctie onbetaalde belastingen en interesten			-6.610
Correctie onbetaalde additie in materiële vaste activa			10.895
Overige correcties			-4
KASSTROOM UIT MUTATIES IN WERKKAPITAAL			66.488

Toelichting 27 – Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Voor het boekjaar

(in duizenden euro)	2023	2022
GESTELDE NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN		
Bedrag van de zakelijke waarborgen die door de in de consolidatie opgenomen ondernemingen werden gesteld of onherroepelijk beloofd op hun eigen activa, als waarborg voor schulden en toezeggingen van de in de consolidatie opgenomen ondernemingen.	-	-
Bank- en verzekeringswaarborgen voor toezeggingen van in de consolidatie opgenomen ondernemingen.	1.746.704	1.374.021
ONTVANGEN NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN		
Bankwaarborgen ontvangen als zekerheid voor toezeggingen van in de consolidatie opgenomen ondernemingen.	61.815	129.672
TOEKOMSTIGE OPERATIONELE VERPLICHTINGEN AANGEGAAN MET LEVERANCIERS		
In het segment Environmental moet DEME de komende 7 jaar een vergoeding betalen voor het reserveren van stortvolumes voor een geraamd bedrag van 9,1 miljoen euro.	-	-

Toelichting 28 – Verbonden partijen

Voor het boekjaar

Joint ventures en geassocieerde deelnemingen

De structuur van de DEME Groep en de lijst van joint ventures en geassocieerde deelnemingen werd eerder in dit verslag opgenomen.

Transacties met joint ventures en geassocieerde deelnemingen worden in het kader van de normale bedrijfsvoering en tegen marktvoorwaarden gerealiseerd. Geen van de verbonden partijen is met de Groep andere transacties aangegaan die voldoen aan de eisen van IAS 24 *informatieverschaffing over verbonden partijen*.

(in duizenden euro)	2023	2022
Activa in verband met joint ventures en geassocieerde deelnemingen		
Niet-vlottende financiële activa	40.300	24.173
Handels- en overige vorderingen uit operationele activiteiten	64.679	31.465
Verplichtingen in verband met joint ventures en geassocieerde deelnemingen		
Handelsschulden en overige kortlopende verplichtingen	49.688	34.606
Uitgaven en inkomsten in verband met joint ventures en geassocieerde deelnemingen ((-) is kosten en (+) is inkomsten)		
Bedrijfsopbrengsten	285.289	231.565
Bedrijfskosten	-5.274	-28.572
Financiële opbrengsten en lasten	2.112	1.584

De **niet-vlottende financiële activa** zijn de leningen gegeven aan joint ventures en geassocieerde deelnemingen zoals aan Japan Offshore Marine Ltd, Ayre Offshore Wind Farm Ltd, Bowdun Offshore Wind Farm Ltd, Deeprock BV, Seamade NV en Rentel NV. Voor de beweging van het jaar wordt verwezen naar de investeringskasstroom en het saldo van nieuwe leningen en terugbetaling van leningen gegeven aan joint ventures en geassocieerde deelnemingen waar (enkel) de kasbewegingen van financiële vaste activa worden weergegeven.

De **bedrijfsopbrengsten** gerealiseerd ten aanzien van joint ventures en geassocieerde deelnemingen hebben voornamelijk betrekking op BAAK Blankenburg-Verbinding BV, CSBC DEME Wind Engineering Co Ltd (CDWE), Port-La Nouvelle SEMOP, Rhama Port Hub SRL, Thistle Wind Partners Ltd, K3 DEME BV, Terranova NV, Deeprock Beheer BV, Scaldis Salvage & Marine Contractors NV en DIAP-SHAP Joint Venture Pte Ltd.

Aandeelhouders

CFE NV, de vorige aandeelhouder van DEME vóór de beursnotering, wordt beschouwd als een zustervenootschap vanaf 30 juni 2022, datum van de partiële splitsing van CFE NV. CFE NV en DEME Group NV hebben beide Ackermans & van Haaren NV als hoofdaandeelhouder.

DEME heeft sinds 2001 een dienstverleningsovereenkomst met Ackermans & van Haaren NV voor verleende diensten die jaarlijks geïndexeerd is. Het dienstencontract omvat gespecialiseerd advies geleverd door Ackermans & van Haaren NV. De dienstverleningsovereenkomst was identiek aan de overeenkomst die DEME had met CFE NV, maar die eindigde voor CFE NV na de partiële splitsing midden 2022. De vergoeding verschuldigd door DEME in 2023 aan de enige overblijvende partij, Ackermans & van Haaren NV, volgens de voorwaarden van de overeenkomst bedraagt 1.433 duizend euro (2022: AvH: 1.323 duizend euro en CFE: 662 duizend euro).

De Groep heeft ook inkomende facturen ontvangen van haar aandeelhouder en/of zustervenootschap voor een bedrag van 555 duizend euro, o.a. met betrekking tot een onderhoudscontract voor centrale verwarming & airconditioning en voor haar aanwezigheid op bedrijfsspecifieke evenementen (2022: 1.106 duizend euro, voornamelijk met betrekking tot de beursgang).

Anderzijds heeft DEME ongeveer 660 duizend euro gefactureerd aan haar aandeelhouder en collega-dochteronderneming, voornamelijk met betrekking tot IT-licenties, belasting- en boekhoudadviesdiensten (2022: 164 duizend euro).

DEME bouwde onlangs een nieuw kantoorgebouw en is nog bezig met de bouw van een bezoekerspaviljoen op de site van de hoofdzetel in Zwijndrecht. De uitvoering van de werken gebeurt door een dochteronderneming van CFE NV. Op 31 december 2023 zijn ontvangen facturen voor een bedrag van 12.440 duizend euro opgenomen als gebouwen binnen 'materiële vaste activa' en nog 3.760 duizend euro als activa in aanbouw. (2022: 6.221 duizend euro).

Managers op sleutelposities

DEME Group NV heeft een monistisch bestuursstructuur ('one tier') bestaande uit de Raad van Bestuur (als collegiale instantie). De Raad van Bestuur is bevoegd om alle handelingen te verrichten die nodig of dienstig zijn voor de verwezenlijking van het maatschappelijk doel van de vennootschap, met uitzondering van die handelingen die door de wet specifiek zijn voorbehouden aan de Algemene Vergadering.

Op 29 juni 2022 heeft de Raad van Bestuur het dagelijks bestuur van de Vennootschap gedelegeerd van het Uitvoerend Comité naar de CEO. De CEO wordt bij de uitvoering van zijn mandaat bijgestaan door het Uitvoerend Comité, dat functioneert als adviserend comité (los van de Raad van Bestuur). Het Uitvoerend Comité, voorgezeten door de CEO, is verantwoordelijk voor het algemeen bestuur van de Groep.

Voor zijn functie als uitvoerend bestuurder ontving Luc Vandenbulcke een vaste en variabele vergoeding van 1.986 duizend euro in 2023 (2022: 1.797 duizend euro). Het jaarsalaris van 2023 bevat een uitzonderlijk vervroegd enkel en dubbel vakantiegeld-uitkering bij de overgang naar de status van zelfstandige. De vertegenwoordigers die lid zijn van de Raad van Bestuur, het Auditcomité en het Remuneratiecomité worden pas sinds de beursnotering vergoed. Daarom toont de tabel hieronder voor 2022 cijfers voor een periode van 6 maanden, terwijl de cijfers voor 2023 een periode van 12 maanden betreffen.

(in duizenden euro)	2023	2022
Tantièmes ten laste van DEME Group		
Totaal	785	360
Vergoeding van de CEO		
Vast jaarsalaris	534	343
Variabele vergoeding op korte termijn	1.452	1.454
Variabele vergoeding op lange termijn	-	-
Totaal	1.986	1.797
Groepsverzekering / Bijdragen in pensioenplannen	87	62
Andere voordelen	3	3
Vergoeding van de leden van het Executief Comité (exclusief CEO)		
Vast jaarsalaris	1.436	1.260
Variabele vergoeding op korte termijn	3.044	3.937
Variabele vergoeding op lange termijn	-	-
Totaal	4.480	5.197
Groepsverzekering / Bijdragen in pensioenplannen	237	463
Andere voordelen	15	17

Toelichting 29 – Remuneratie van de auditor

Voor het boekjaar

Hierna volgt een overzicht van de remuneratie betaald aan de wettelijke auditors van DEME Group NV en zijn geconsolideerde dochterondernemingen. Er wordt een onderscheid gemaakt (zowel in absolute cijfers als in percentages) tussen de vergoedingen betaald door de Groep aan de commissaris van DEME Group NV, EY en de vergoedingen betaald aan **andere** auditkantoren.

	EY		Overige		Totaal
	Bedrag	%	Bedrag	%	
(in duizenden euro)					
Uitoefening van het mandaat	1.176	43,2%	1.549	56,8%	2.725
Belastingadviesopdrachten	222	8,9%	2.284	91,1%	2.506
Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten	127	9,1%	1.273	90,9%	1.400
	1.525	23,0%	5.106	77,0%	6.631

Het bedrag van bijkomende (niet-) auditdiensten geleverd door de commissaris en personen die beroepshalve met hem verbonden zijn, is in overeenstemming met artikel 3:64 en 65 van het Wetboek van vennootschappen en geassocieerde deelnemingen en vooraf goedgekeurd door het Auditcomité. Ze hebben voornamelijk betrekking op verrichte fiscale diensten en ad hoc attesten. In 2022 omvatten ze ook bijkomende auditwerkzaamheden uitgevoerd in het kader van de beursgang van DEME.

Andere (niet-) auditdiensten, uitgevoerd door andere auditors die niet de commissaris van DEME Group NV zijn, hebben voornamelijk betrekking op geleverde fiscale diensten en adviesdiensten. De intrede in twee nieuwe regio's, zoals de VS en Taiwan, heeft geleid tot een toename van de fiscale adviesdiensten (zowel regio- als projectspecifiek advies, transfer pricing, enz.) Aangezien het aankooptransformatieproces gefinaliseerd is en er een nieuw aankoopstelsel uitgerold is (met inbegrip van een compliance component), zijn de adviesdiensten voor het implementeren van deze tool binnen de Groep enorm gedaald ten opzichte van vorig jaar.

	EY		Overige		Totaal
	Bedrag	%	Bedrag	%	
(in duizenden euro)					
Uitoefening van het mandaat	999	40,0%	1.500	60,0%	2.499
Belastingadviesopdrachten	368	23,5%	1.199	76,5%	1.567
Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten	100	2,4%	4.015	97,6%	4.115
	1.467	17,9%	6.714	82,1%	8.181

Toelichting 30 – Gebeurtenissen na de verslagperiode

Er zijn geen belangrijke wijzigingen te melden in de financiële en commerciële situatie van de Groep per 31 december 2023.

Verklaring van het management

Overeenkomstig artikel 12, §2, 3° van het Koninklijk Besluit van 14 november 2007, verklaren L. Vandenbulcke (CEO) en E. Verbraecken (CFO) dat, voor zover hen bekend:

- de geconsolideerde jaarrekening opgenomen in dit rapport, die is opgesteld in overeenstemming met de toepasselijke normen voor jaarrekeningen, een getrouw beeld geeft van de activa, de financiële situatie en de resultaten van DEME Group NV en de in de consolidatie opgenomen ondernemingen.
- de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld geeft van de ontwikkeling en de resultaten van de onderneming en van de positie van DEME Group NV en de in de consolidatie opgenomen ondernemingen, alsook een beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden waarmee zij worden geconfronteerd.

Verslag van de commissaris

Verslag van de commissaris aan de Algemene Vergadering van DEME Group NV over het boekjaar afgesloten op 31 december 2023

In het kader van de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van DEME Group NV (de "Vennootschap") en haar dochterondernemingen (samen "de Groep"), brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris. Dit verslag omvat ons oordeel over de geconsolideerde balans op 31 december 2023, de geconsolideerde resultatenrekening, de staat van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het mutatieoverzicht van het geconsolideerd eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht van het boekjaar afgesloten op 31 december 2023 en over de toelichting, met informatie van materieel belang over de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving (alle stukken gezamenlijk de "Geconsolideerde Jaarrekening") en omvat tevens ons verslag betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Deze verslagen zijn één en ondeelbaar.

Wij werden als commissaris benoemd door de algemene vergadering op 29 juni 2022, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité en op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die zal beraadslagen over de Geconsolideerde Jaarrekening afgesloten op 31 december 2024. We hebben de wettelijke controle van de Geconsolideerde Jaarrekening van de Groep uitgevoerd gedurende 2 opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de Geconsolideerde Jaarrekening van DEME Group NV, die de geconsolideerde balans op 31 december 2023 omvat, alsook de geconsolideerde resultatenrekening, de staat van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het mutatieoverzicht van het geconsolideerd eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht over het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting met informatie van materieel belang over de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving, met een geconsolideerd balanstotaal van € 4.760.058 duizend en waarvan de geconsolideerde resultatenrekening afsluit met een winst van het boekjaar (Aandeel van de Groep) van € 162.762 duizend.

Naar ons oordeel geeft de Geconsolideerde Jaarrekening een getrouw beeld van het geconsolideerde eigen vermogen en van de geconsolideerde financiële positie van de Groep op 31 december 2023, alsook van de geconsolideerde resultaten en de geconsolideerde kasstromen voor het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd door de Europese Unie ("IFRS") en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor ons oordeel zonder voorbehoud

We hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met de International Standards on Auditing ("ISA's") die van toepassing zijn in België. Wij hebben bovendien de door International Auditing and Assurance Standards Board ("IAASB") goedgekeurde ISA's toegepast die van toepassing zijn op huidige afsluitingsdatum en nog niet goedgekeurd zijn op nationaal niveau.

Onze verantwoordelijkheden uit hoofde van die standaarden zijn nader beschreven in het gedeelte "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening" van ons verslag.

Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de Vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Kernpunten van de controle

De kernpunten van onze controle betreffen die aangelegenheden die volgens ons professioneel oordeel het meest significant waren bij onze controle van de Geconsolideerde Jaarrekening van de huidige verslagperiode.

Deze aangelegenheden werden behandeld in de context van onze controle van de Geconsolideerde Jaarrekening als een geheel en bij het vormen van ons oordeel hieromtrent en derhalve formuleren wij geen afzonderlijk oordeel over deze aangelegenheden.

Omzeterkenning en boekhoudkundige verwerking van projecten

Beschrijving van het kernpunt

Voor het gros van haar projecten (hierna "contracten" of "projecten") erkent de groep opbrengsten en winst à rato van de voortschrijding der werken, die gedefinieerd wordt als het aandeel van de gemaakte projectkosten voor de tot de balansdatum verrichte werkzaamheden versus de geschatte totale kosten bij voltooiing van het project. De erkenning van omzet en winst worden aldus gebaseerd op schattingen van de verwachte totale kosten per project. Kosten voor onvoorziene omstandigheden kunnen ook in deze schattingen worden opgenomen om rekening te houden met specifieke onzekere risico's of claims tegen de Groep. De omzet uit projecten kan ook variatie-orders en claims omvatten die per contract worden opgenomen wanneer de bijkomende opbrengsten met een hoge mate van zekerheid kunnen worden gewaardeerd in lijn met IFRS.

Omzeterkenning en boekhoudkundige verwerking van projecten omvat vaak een hoge mate van oordeelsvorming vanwege de complexiteit van projecten, onzekerheid over de nog op te lopen kosten en onzekerheid over de uitkomst van gesprekken met opdrachtgevers over variatie-orders en claims. Dit is een kernpunt van onze controle wegens een hoge graad van risico en bijhorende oordeelsvorming door de directie inzake de inschatting van de te erkennen omzet en winst of verlies, en wijzigingen in deze schattingen kunnen aanleiding geven tot belangrijke afwijkingen.

Samenvatting van de uitgevoerde procedures

- Wij hebben inzicht verkregen in het proces van contractopvolging, de erkenning van omzet en winst en, voor zover van toepassing, de voorzieningen voor verlieslatende contracten. We evalueerden het ontwerp en de implementatie van de belangrijkste interne controles, inclusief de controles uitgevoerd door de directie
- Op basis van kwantitatieve en kwalitatieve criteria hebben wij een steekproef van contracten geselecteerd om de belangrijkste en meest complexe schattingen en oordeelsvormingen te beoordelen. Voor deze steekproef hebben wij inzicht verworven in de huidige status en historiek van het project, en hebben we de inschattingen m.b.t. deze projecten besproken met het senior uitvoerend en financieel management. We analyseerden de verschillen met eerdere projectinschattingen en evalueerden de consistentie van de rapportering van de status van het project met de effectieve ontwikkelingen van het project gedurende het jaar
- We analyseerden de berekening van het percentage van de voortschrijding der werken ("percentage of completion") gebruikt voor de erkenning van omzet en winst voor een steekproef van projecten
- We vergeleken de financiële prestaties van projecten ten opzichte van budgetten en historische trends
- We voerden werfbezoeken uit voor bepaalde projecten, om de voortschrijding der werken van die projecten te observeren, en om met het personeel ter plaatse de status en complexiteiten van het project te bespreken die de verwachte totale kosten zouden kunnen beïnvloeden
- We analyseerden de correspondentie met klanten over variatie-orders en claims, en beoordeelden of deze informatie consistent was met de gemaakte inschattingen door de directie
- We inspecteerden belangrijke clausules die een invloed hebben op de (ont)bundeling van contracten, boetes voor vertragingen, bonussen of succesvergoedingen. We beoordeelden of deze clausules naar behoren zijn weerspiegeld in de bedragen die zijn opgenomen in de Geconsolideerde Jaarrekening

- We beoordeelden of de informatie in de Samenvatting van de materiële waarderingsregels van de Groep en in toelichtingen 1 en 13 van de Geconsolideerde Jaarrekening gepast is

Onzekere belastingposities

Beschrijving van het kernpunt

DEME is wereldwijd actief in diverse landen en aldus onderworpen aan verschillende belastingstelsels. De belasting van haar activiteiten kan afhankelijk zijn van inschattingen die aanleiding geven tot geschillen met de lokale belastingautoriteiten, waarvan de oplossing meerdere jaren neemt. Indien het bedrag van de belastingschuld onzeker is, legt de directie op basis van haar beste inschatting een voorziening aan voor het waarschijnlijk verschuldigde bedrag. Dit is een kernpunt aangezien de directie een belangrijk oordeelsvermogen uitoefent bij de inschatting van het bedrag van voorzieningen voor onzekere belastingposities, en wijzigingen in deze schattingen aanleiding kunnen geven tot belangrijke afwijkingen.

Samenvatting van de uitgevoerde procedures

- Wij hebben inzicht verkregen in het proces van de boekhoudkundige verwerking van (uitgestelde) belastingposities, en hebben het ontwerp en de implementatie van de belangrijkste bijbehorende interne controles in aanmerking genomen
- We hebben de geschatte waarschijnlijkheid van de geïdentificeerde belastingrisico's geëvalueerd alsook de inschattingen door de directie van de potentiële uitstroom van middelen, via besprekingen met de directie en via de analyse van onderliggende documentatie (wijzigingen in fiscale wetgeving, correspondentie met belastingautoriteiten en fiscale adviseurs, beschikbare rulings)
- We hebben beroep gedaan op onze belasting specialisten om ons bij te staan bij de evaluatie van de assumpties en de toepassing van de relevante belastingwetgeving en regelgeving die de directie hanteert bij de bepaling van de onzekere belastingposities van de Groep
- We beoordeelden of de informatie in de Samenvatting van de materiële waarderingsregels van de Groep en in toelichting 11 van de Geconsolideerde Jaarrekening gepast is

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met IFRS en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor een systeem van interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

In het kader van de opstelling van de Geconsolideerde Jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Vennootschap om haar continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de Vennootschap te vereffenen of om de bedrijfsactiviteiten stop te zetten of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle over de Geconsolideerde Jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de Geconsolideerde Jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van de Geconsolideerde Jaarrekening, beïnvloeden.

Bij de uitvoering van onze controle leven wij het wettelijk, reglementair en normatief kader dat van toepassing is op de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening in België na. De wettelijke controle biedt geen zekerheid omtrent de toekomstige levensvatbaarheid van de Vennootschap en van de Groep, noch omtrent de efficiëntie of de doeltreffendheid waarmee het bestuursorgaan de bedrijfsvoering van de Vennootschap en van de Groep ter hand heeft genomen of zal nemen. Onze verantwoordelijkheden inzake de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling staan hieronder beschreven.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de Geconsolideerde Jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van het systeem van interne beheersing
- het verkrijgen van inzicht in het systeem van interne beheersing dat relevant is voor de controle, met als

doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van het systeem van interne beheersing van de Vennootschap en van de Groep

- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen
- het concluderen van de aanvaardbaarheid van de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling, en op basis van de verkregen controle-informatie, concluderen of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Vennootschap en de Groep om de continuïteit te handhaven. Als we besluiten dat er sprake is van een onzekerheid van materieel belang, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de Geconsolideerde Jaarrekening of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot op de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de continuïteit van de Vennootschap of van de Groep niet langer gehandhaafd kan worden
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de Geconsolideerde Jaarrekening, en

of deze Geconsolideerde Jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld

Wij communiceren met het auditcomité binnen het bestuursorgaan, onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die we identificeren gedurende onze controle.

Omdat we de eindverantwoordelijkheid voor ons oordeel dragen, zijn we ook verantwoordelijk voor het organiseren, het toezicht en het uitvoeren van de controle van de dochterondernemingen van de Groep. In die zin hebben wij de aard en omvang van de controleprocedures voor deze entiteiten van de Groep bepaald.

We verstrekken aan het auditcomité binnen het bestuursorgaan een verklaring dat we de relevante deontologische vereisten inzake onafhankelijkheid naleven en we melden hierin alle relaties en andere aangelegenheden die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid zouden kunnen beïnvloeden, alsook, voor zover van toepassing, de bijbehorende maatregelen die we getroffen hebben om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Aan de hand van de aangelegenheden die met het auditcomité binnen het bestuursorgaan besproken worden, bepalen we de aangelegenheden die het meest significant waren bij de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening over de huidige periode en die daarom de kernpunten van onze controle uitmaken. We beschrijven deze aangelegenheden in ons verslag, tenzij het openbaar maken van deze aangelegenheden is verboden door wet- of regelgeving.

Verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening, de verklaring van niet-financiële informatie gehecht aan dit jaarverslag en de andere informatie opgenomen in het Jaarrapport.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (Herzien) bij de in België van toepassing zijnde ISA's, is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening, de verklaring van niet-financiële informatie gehecht aan dit jaarverslag, de andere informatie opgenomen in het jaarrapport te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening en andere informatie opgenomen in het jaarrapport

Naar ons oordeel, na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening, stemt dit jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening overeen met de Geconsolideerde Jaarrekening voor hetzelfde boekjaar, enerzijds, en is dit jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening opgesteld overeenkomstig artikel 3:32 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, anderzijds.

In de context van onze controle van de Geconsolideerde Jaarrekening zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport, zijnde:

- Financiële en niet-financiële kerncijfers
- Resultaten van de Groep 2023 een afwijking van materieel belang bevatten, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, hebben wij geen afwijking van materieel belang te melden.

De niet-financiële informatie zoals vereist op grond van artikel 3:32, § 2 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, werd opgenomen in het jaarverslag. De Vennootschap heeft zich bij het opstellen van deze niet-financiële informatie gebaseerd op de rapporteringsrichtlijnen volgens de SDG's (Sustainable Development Goals). Overeenkomstig artikel 3:80 § 1, 5° van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen spreken wij ons echter niet uit over de vraag of deze niet-financiële informatie is opgesteld in overeenstemming met de SDG's.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

Ons bedrijfsrevisorenkantoor en ons netwerk hebben geen opdrachten verricht die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de Geconsolideerde Jaarrekening en zijn in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Vennootschap.

De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de Geconsolideerde Jaarrekening bedoeld in artikel 3:65 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de Geconsolideerde Jaarrekening.

Europees uniform elektronisch formaat ("ESEF")

Wij hebben, overeenkomstig de norm inzake de controle van de overeenstemming van de financiële overzichten met het Europees uniform

elektronisch formaat (hierna "ESEF"), de controle uitgevoerd van de overeenstemming van het ESEF-formaat met de technische reguleringsnormen vastgelegd door de Europese Gedelegeerde Verordening nr. 2019/815 van 17 december 2018 (hierna: "Gedelegeerde Verordening").

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen, in overeenstemming met de ESEF-vereisten, van de geconsolideerde financiële overzichten in de vorm van een elektronisch bestand in ESEF-formaat (hierna "de digitale geconsolideerde financiële overzichten") opgenomen in het jaarlijks financieel verslag beschikbaar op het portaal van de FSMA (<https://www.fsma.be/nl/data-portal>).

Het is onze verantwoordelijkheid voldoende en geschikte onderbouwende informatie te verkrijgen om te concluderen dat het formaat en de markeertaal van de digitale geconsolideerde financiële overzichten in alle van materieel belang zijnde opzichten voldoen aan de ESEF-vereisten krachtens de Gedelegeerde Verordening.

Op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden zijn wij van oordeel dat het formaat en de markering van informatie in de digitale geconsolideerde financiële overzichten van DEME Group NV per 31 december 2023 opgenomen in het jaarlijks financieel verslag beschikbaar op het portaal van de FSMA (<https://www.fsma.be/nl/data-portal>) in alle van materieel belang zijnde opzichten in overeenstemming zijn met de ESEF-vereisten krachtens de Gedelegeerde Verordening.

Andere vermeldingen

Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 11 van de verordening (EU) nr. 537/2014..

Enkelvoudige jaarrekening

Inleiding

In overeenstemming met het Belgische Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen worden zowel de statutaire jaarrekening als het jaarverslag van de Raad van Bestuur van DEME Group NV in verkorte vorm weergegeven.

De statutaire jaarrekening van DEME Group NV is opgesteld in overeenstemming met de Belgische Algemeen Aanvaarde Boekhoudprincipes (BE GAAP).

De commissaris heeft een auditverklaring zonder voorbehoud afgegeven bij de statutaire jaarrekening afgesloten op 31 december 2023, aangezien deze een getrouw beeld geeft van de financiële positie en resultaten van DEME Group NV in overeenstemming met alle wettelijke en reglementaire bepalingen.

Overeenkomstig de wetgeving zullen de volledige financiële staten (geconsolideerde en statutaire jaarrekening), samen met het jaarverslag van de Raad van Bestuur aan de jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders, evenals het verslag van de commissaris, worden neergelegd bij de Nationale Bank van België.

Al deze documenten zijn beschikbaar op de website van de Vennootschap (www.deme-group.com) of op eenvoudig verzoek op de maatschappelijke zetel van de vennootschap.

Adres: Scheldedijk 30 - 2070 Zwijndrecht, Belgium
Telefoon: +32 3 250 52 11 - Email: vanden.bussche.carl@deme-group.com

Balans

Voor het boekjaar
(in duizenden euro)
(volgens BE GAAP en na resultaatsverwerking)

ACTIVA	2023	2022
VASTE ACTIVA	1.100.000	1.100.000
OPRICHTINGSKOSTEN	-	-
IMMATERIELE VASTE ACTIVA	-	-
MATERIELE VASTE ACTIVA	-	-
FINANCIELE VASTE ACTIVA	1.100.000	1.100.000
Verbonden ondernemingen	1.100.000	1.100.000
VLOTTENDE ACTIVA	52.353	50.148
VORDERINGEN OP MEER DAN ÉÉN JAAR	-	-
VOORRADEN EN BESTELLINGEN IN UITVOERING	-	-
VORDERINGEN OP TEN HOOGSTE ÉÉN JAAR	51.767	49.524
Handelsvorderingen	828	-
Overige vorderingen	50.939	49.524
EIGEN AANDELEN EN OVERIGE BELEGGINGEN	-	-
GELDBELEGGINGEN EN LIQUIDE MIDDELEN	-	-
OVER TE DRAGEN KOSTEN EN VERKREGEN OPBRENGSTEN	586	624
TOTAAL VAN DE ACTIVA	1.152.353	1.150.148

Diegem, 28 Maart 2024

EY Bedrijfsrevisoren BV
Commissaris
Vertegenwoordigd door

Patrick Rottiers* (Partner)
*Handelend in naam van een BV/SRL

Wim Van Gasse* (Partner)
*Handelend in naam van een BV/SRL

PASSIVA	2023	2022
KAPITAAL EN RESERVES	1.098.370	1.111.845
KAPITAAL	33.194	33.194
Geplaatst kapitaal	33.194	33.194
Niet-opgevraagd kapitaal (-)	-	-
UITGIFTEPREMIES	475.989	475.989
HERWAARDERINGSMEERWAARDE	487.400	487.400
RESERVES	6.949	6.949
Wettelijke reserves	3.319	3.319
Niet-beschikbare reserves	-	-
Belastingvrije reserves	1.716	1.716
Beschikbare reserves	1.914	1.914
OVERGEDRAGEN WINST	94.838	108.313
VOORZIENINGEN EN UITGESTELDE BELASTINGEN	-	-
Voorzieningen voor risico's en kosten	-	-
Uitgestelde belastingschulden	-	-
SCHULDEN	53.983	38.303
SCHULDEN OP MEER DAN ÉÉN JAAR	-	-
SCHULDEN OP TEN HOOGSTE ÉÉN JAAR	53.983	38.303
Handelsschulden	822	331
Overige schulden	53.161	37.972
TOE TE REKENEN KOSTEN EN OVER TE DRAGEN OPBRENGSTEN	-	-
TOTAAL VAN DE PASSIVA	1.152.353	1.150.148

Resultatenrekening

Voor het boekjaar
(in duizenden euro)
(volgens BE GAAP)

	2023	2022
BEDRIJFSOPBRENGSTEN	1.443	-
Omzet	1.407	-
Andere bedrijfsopbrengsten	36	-
BEDRIJFSKOSTEN	-2.552	-204
Diensten en diverse goederen	-1.679	-204
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	-873	-
BEDRIJFSRESULTAAT	-1.109	-204
FINANCIELE OPBRENGSTEN	40.794	50.022
Opbrengsten uit financiële vaste activa	40.794	50.022
FINANCIELE KOSTEN	-	-
RESULTAAT VAN HET BOEKJAAR VÓÓR BELASTINGEN	39.685	49.818
ONTTREKKING AAN/OVERBOEKING NAAR DE UITGESTELDE BELASTINGEN	-	-
BELASTINGEN OP HET RESULTAAT	-	-
RESULTAAT OVER HET BOEKJAAR	39.685	49.818

Samenvatting van het jaarverslag van de Raad van Bestuur

Tot 29 juni 2022 was **DEME NV** de holdingmaatschappij van de DEME Groep, 100 % eigendom van de Brusselse bouwkundige aannemer CFE NV, die gecontroleerd wordt door de Belgische investeringsgroep Ackermans & van Haaren NV. Zowel CFE NV als Ackermans & van Haaren NV zijn beursgenoteerde bedrijven op Euronext Brussels.

Op 29 juni 2022 heeft CFE NV haar participatie van 100% in DEME NV overgedragen aan een nieuwe vennootschap, **DEME Group NV**, door middel van een partiële splitsing die resulteerde in de beursnotering van DEME. De eerste handelsdag voor de aandelen van DEME Group NV was 30 juni 2022. DEME Group NV bezit 100% van de aandelen van DEME NV en op de datum van de splitsing was de deelneming in DEME NV het enige actief van de vennootschap, geboekt in het eigen vermogen.

DEME Group NV heeft in 2023 voor een totaalbedrag van 40.000 duizend euro aan dividenden ontvangen van haar dochterondernemingen en heeft een openstaande dividendbetaling van 53.160 duizend euro, onder voorbehoud van goedkeuring door de Algemene Vergadering. Als gevolg van cash pooling binnen de Groep, worden alle ontvangen fondsen onmiddellijk overgeschreven naar de eigen interne bank van de Groep, DEME Coordination Center NV, wat resulteert in een openstaande positie onder 'overige vorderingen'. In 2023 zijn drie voltijdse werknemers overgegaan naar de loonlijst van de moedermaatschappij. De omzet van de vennootschap betrekking heeft op intercompany facturen voor verkoop, algemene en administratieve kosten.

Ook wordt verwezen naar het hoofdstuk '05. Risicobeheer & controleprocessen', hoofdstuk '02. Strategie', hoofdstuk '04. Duurzaamheid' en toelichting (21) beheer van financiële risico's en financiële derivaten eerder in dit Jaarverslag van de Groep.

Resultaatsverwerking

Voor het boekjaar
(in duizenden euro)
(volgens BE GAAP)

	2023	2022
RESULTAAT OVER HET BOEKJAAR	39.685	49.818
ONTREKKING AAN/OVERBOEKING NAAR DE BELASTINGVRIJE RESERVES	-	-
TE BESTEMMEN WINST VAN HET BOEKJAAR	39.685	49.818
OVERGEDRAGEN WINST VAN HET VORIGE BOEKJAAR	108.313	96.467
TOEVOEGING AAN DE WETTELIJKE RESERVES	-	-
UIT TE KEREN WINST IN DIVIDENDEN	-53.160	-37.972
OVER TE DRAGEN WINST	94.838	108.313

Het resultaat voor het boekjaar 2023 van DEME Group NV bedraagt 39.685 duizend euro.

De Raad van Bestuur zal aan de Algemene Vergadering van 15 mei 2024 voorstellen om een brutodividend van 2,1 euro per aandeel uit te keren, een stijging van 40% ten opzichte van vorig jaar. Onder voorbehoud van goedkeuring door de Algemene Vergadering wordt voorgesteld de registratiedatum vast te stellen op 22 mei 2024 en de betalingsdatum op 27 mei 2024.

Belang in aandelenkapitaal

In lijn met de Wet van 2 mei 2007 op de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen in beursgenoteerde vennootschappen (de Transparantiewet), hanteert de Vennootschap de drempel van 5%. Op 31 december 2023 bedraagt het totaal aantal aandelen 25.314.482. De eigenaren van gewone aandelen hebben recht op dividend en alle aandelen zijn van dezelfde soort en hebben recht op één stem per aandeel in de Algemene Vergaderingen van Aandeelhouders.

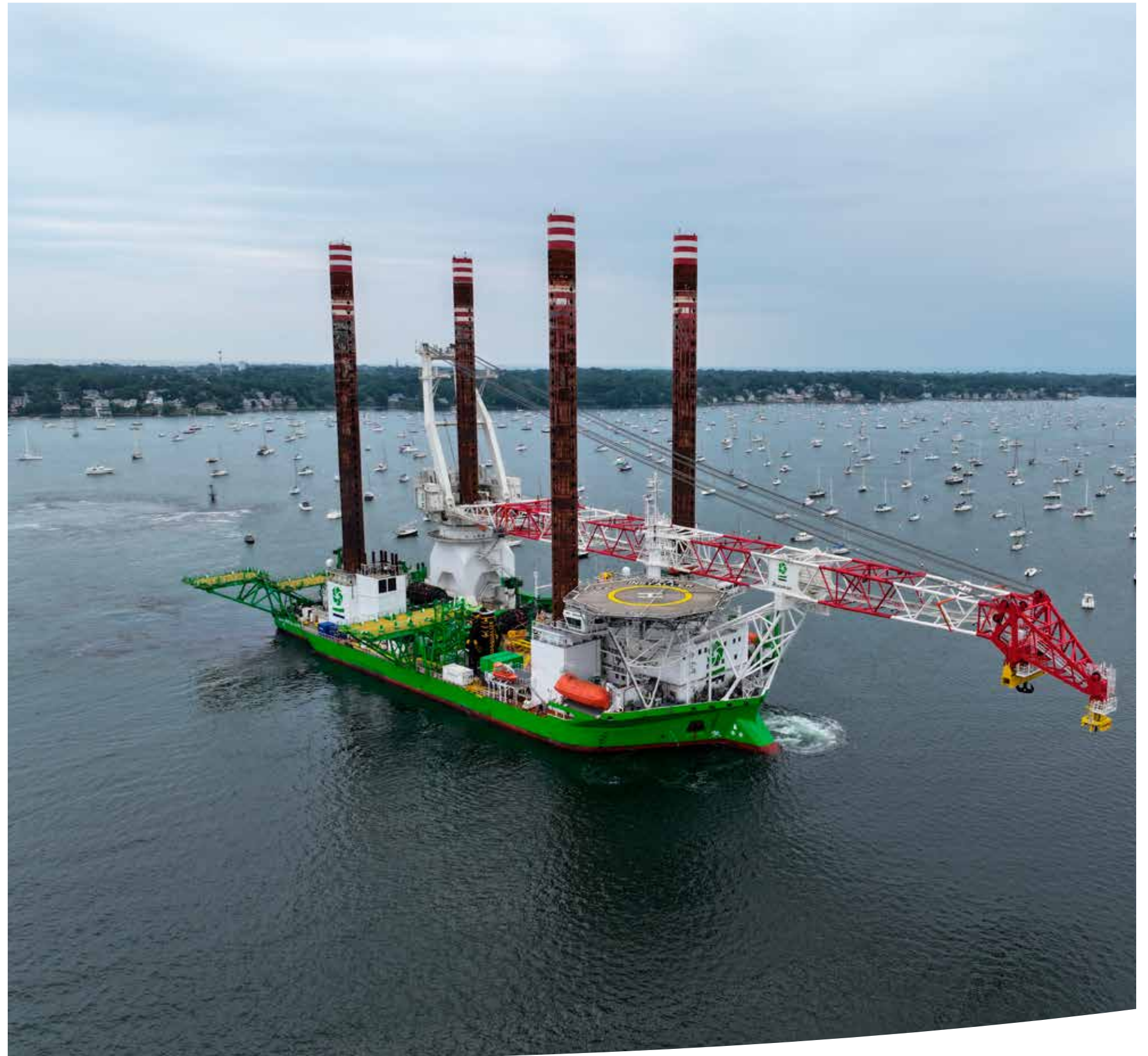
Aandeelhouders die 5% of meer van de totale stemrechten bezitten voor de aandelen die zij hebben, zijn:

Ackermans & van Haaren SA
15.725.684 aandelen (of 62,12%)
Begijnenvest, 113
B-2000 Antwerp (Belgium)

VINCI Construction SAS
3.066.460 aandelen (of 12,11%)
1973, Boulevard de la Défense
F-92757 Nanterre Cedex (France)

07

Bijlage

Verklarende woordenlijst

Activiteitenlijn

Een activiteitenlijn is het laagste niveau van intern bedrijfssegment waarover kan worden gerapporteerd.

Geassocieerde ondernemingen

Geassocieerde ondernemingen zijn ondernemingen waarin de Groep een invloed van betekenis heeft. Invloed van betekenis is de macht om deel te nemen aan het financiële en operationele beleid van een onderneming zonder dat er sprake is van zeggenschap of gezamenlijke zeggenschap over dat beleid.

AVISO

Alternatives (Alternatieven), Value (Waardecreatie en -engineering), Innovation (Innovatie), Smarts (Slimme) & Optimisation (Optimalisatie). Een interne innovatiecampagne die zich richt op het bereiken van uitmuntendheid in het bedrijfsleven door nieuwe oplossingen aan te dragen.

BOP

Balance of Plant

CapEx

Investeringsuitgaven. In onze rapportering gaat het om de investeringsuitgaven, exclusief investeringen in financiële vaste activa.

Klimaatneutraliteit

Netto-nul broeikasgasemissies bereiken door die emissies in evenwicht te brengen, zodat zij gelijk zijn aan (of minder bedragen dan) de emissies die worden verwijderd door de natuurlijke absorptie van de planeet.

CO₂-emissies Scope 1

Alleen voor de Benelux - Scope 1 omvat alle directe broeikasgasemissies. Ze zijn afkomstig van bronnen die eigendom zijn van of gecontroleerd worden door DEME (bv. verbranding van diesel en aardgas).

CO₂-emissies Scope 2

Alleen voor de Benelux - Scope 2 staat voor de indirecte uitstoot van broeikasgassen door de opwekking van elektriciteit die door DEME wordt aangekocht. Scope 2-emissies vinden fysiek plaats in de faciliteit waar de elektriciteit wordt opgewekt.

CO₂-emissies Scope 3

Alleen voor de Benelux - Scope 3 is een rapportagecategorie voor alle andere indirecte emissies. Deze emissies zijn een gevolg van de activiteiten van DEME, maar vinden plaats via bronnen die geen eigendom zijn van of niet worden gecontroleerd door DEME. Hier worden alleen de emissies gerapporteerd in verband met de aankoop van goederen en diensten zoals staal en beton, down- en upstream transport, zakenreizen, ...

CO₂-Prestatieladder

Voor Nederland en België zijn we gecertificeerd volgens de normen van de CO₂-Prestatieladder (versie 3.1 lvl.5), en rapporteren we de CO₂-uitstoot voor Scope 1, 2 en 3. Meer informatie en details over de CO₂-uitstoot en de driejaarlijkse verificatie vindt u op www.deme-group.com/CO2-prestatieladder en in het bijzonder in het 'Energieprestatieboekje' van DEME.

CSDD

Corporate Sustainability Due Diligence directive

CSRD

Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) is de nieuwe EU-wetgeving die alle grote bedrijven verplicht om regelmatig rapporten te publiceren over hun activiteiten met ecologische en sociale impact. Dit helpt investeerders, consumenten, beleidsmakers en andere belanghebbenden om de niet-financiële prestaties van grote bedrijven te beoordelen.

Cutter Suction Dredger (CSD - cutterzuiger)

Een stationair hydraulisch baggerschip dat op zijn plaats wordt gehouden met behulp van spudpalen en ankers en dat gebruik maakt van een snijkop om het te baggeren materiaal los te maken. Het snijdt en pompt het gebaggerde materiaal in een pijpleiding onder druk, aan wal of in beunschepen. Tijdens het baggeren beschrijft de snijkop bogen en wordt hij door lieren rond de spudpaal verplaatst. Hij combineert krachtig snijden met zuigtechnieken. De snijkop kan worden vervangen door verschillende soorten zuigkoppen voor speciale doeleinden, zoals milieubaggeren. Dit soort baggerschip wordt hoofdzakelijk gebruikt waar de zee- en rivierbodem hard en/of compact is. Grote cutterzuigers voor zwaar gebruik kunnen bepaalde soorten gesteente zonder voorbehandeling baggeren. De meeste cutterzuigers van DEME zijn zelfvarend, zodat ze gemakkelijk van de ene naar de andere locatie kunnen worden verplaatst.

DF

Dual-fuel Hoofdmotoren (LNG/MGO)

DP/DT

Dynamic Positioning / Dynamic Tracking (Dynamisch positioneren / Dynamisch volgen)

EBIT

EBIT is het bedrijfsresultaat of de winst vóór financieel resultaat en belastingen en vóór ons aandeel in het resultaat van joint ventures en geassocieerde ondernemingen.

EBITDA

EBITDA is de som van het bedrijfsresultaat (EBIT), afschrijvingen en (bijzondere) waardeverminderingen en de bijzondere waardevermindering van goodwill.

Emissiefactoren

Emissiefactoren verwijzen zowel naar BKG-emissies als naar CO₂-emissies: Voor BKG-emissies (wereldwijd): Voor schepen worden de sectorspecifieke emissiefactoren van de IMO gebruikt. Voor alle andere uitrusting worden de wereldwijde (directe CO₂-) emissiefactoren gebruikt van Defra (het Britse ministerie voor Environment, Food and Rural Affairs). Voor CO₂-emissies (enkel Benelux): In overeenstemming met de CO₂-Prestatieladder-normen gebruiken wij als bronnen 'www.CO2emissiefactoren.nl' en 'www.CO2emissiefactoren.be'.

EPC-project

Een Engineering, Procurement en Construction Project is een contracttype dat de reikwijdte van het werk van de aannemer vastlegt. Een aannemer zorgt voor de engineering, de aankoop en de bouw en draagt de werken over aan de eigenaar voor de opstart en exploitatie.

EPCI-project

Een Engineering, Procurement, Construction en Installation Project is één van de typische contracttypes van het segment Offshore Energy. Het bepaalt de reikwijdte van de door een aannemer te verzorgen engineering, aankoop, bouw en installatie.

Valpijpschip

Een zelfvarend vaartuig dat speciaal is ontworpen voor het storten van stenen op de zeebodem. Het schip kan stenen van variabele grootte vervoeren en storten, en is uitgerust met een flexibele valpijp die in het water wordt neergelaten om stenen op pijpleidingen en andere onderzeese constructies aan te brengen. Het vaartuig is uitgerust met een dynamisch positioneringssysteem, zodat het zeer nauwkeurig rotsen kan positioneren. Het valpijpschip kan stenen plaatsen tot een diepte van 2.000 meter door gebruik te maken van een op afstand bediend voertuig met actieve deiningcompensatie.

Bezettingsgraad van de vloot

De bezettingsgraad is de gewogen gemiddelde operationele bezetting, in weken, van de DEME-vloot, uitgedrukt over een gegeven rapporteringsperiode. De bezettingsgraad wordt berekend als een gewogen gemiddelde op basis van de interne huurtarieven van de schepen.

Vrije kasstroom

De vrije kasstroom wordt berekend als de som van de kasstroom uit bedrijfsactiviteiten en de kasstroom uit investeringsactiviteiten, verminderd met de kasstroom die verband houdt met de terugbetaling van leasebetalingen die opgenomen zijn in de kasstroom uit financiële activiteiten.

VTE

Voltijds equivalent

Geografische markt

Geografische markt is het gebied (de locatie) waar projecten worden gerealiseerd en diensten worden verleend, of de projectlocatie van offshore werken.

BKG-emissies

Broeikasgassen (BKG's) zijn samengestelde gassen die warmte of straling met lange golflengte in de atmosfeer gevangen houden. Door hun aanwezigheid in de atmosfeer wordt het aardoppervlak warmer. DEME volgt het Greenhouse Gas Protocol en rapporteert zijn BKG-emissies volgens drie scopes.

DEME neemt de uitstoot van koolstofdioxide (CO₂), stikstofoxide (N₂O) en methaan (CH₄) op in zijn koolstofvoetafdruk.

BKG-emissies scope 1

Wereldwijd - Scope 1 omvat alle directe broeikasgasemissies. Ze zijn afkomstig van bronnen die eigendom zijn van of gecontroleerd worden door DEME (bv. verbranding van diesel en aardgas).

BKG-emissies scope 2

Wereldwijd - Scope 2 staat voor de indirecte uitstoot van broeikasgassen door de opwekking van elektriciteit die door DEME wordt aangekocht. Scope 2-emissies vinden fysiek plaats in de faciliteit waar de elektriciteit wordt opgewekt.

BKG-emissies scope 3

Wereldwijd - Scope 3 is een rapportagecategorie voor alle andere indirecte emissies. Deze emissies zijn een gevolg van de activiteiten van DEME, maar vinden plaats via bronnen die geen eigendom zijn van of niet worden gecontroleerd door DEME. Wereldwijd rapporteren we alleen de emissies die het gevolg zijn van zakelijke vliegkilometers.

BKG-intensiteit

Intensiteit van BKG-emissies per gebaggerde m³ (baggeren) en per MW geïnstalleerde capaciteit (offshore)

Groene Initiatieven

Alle initiatieven, veranderingen of aanpassingen in een proces, apparatuur of opstelling die het milieueffect van een project beperken.

GSR

Global Sea Mineral Resources, de diepzee-exploratieafdeling van DEME dat deel uitmaakt van het segment Concessions.

GW

Gigawatt

Personeelsbestand

Totaal aantal vaste medewerkers in loondienst bij DEME op het einde van het jaar. Het personeelsbestand wijkt af van het gemiddeld aantal VTE's dat in andere niet-financiële KPI's is opgenomen. Tijdelijke werknemers en onderaannemers zijn hier niet inbegrepen.

HIPO

Een High Potential Incident is een incident dat ernstige gevolgen had kunnen hebben, niet alleen voor mensen, maar ook voor kwaliteit, activa, reputatie en milieu.

IEA

Internationaal Energie Agentschap

IFRS

International Financial Reporting Standards (IFRS) zijn een reeks boekhoudregels voor de financiële staten van beursgenoteerde ondernemingen die door de Europese Unie zijn goedgekeurd. Ze hebben tot doel de financiële staten over de hele wereld consistent, transparant en beter vergelijkbaar te maken. De IFRS-standaarden worden uitgevaardigd door het in Londen gevestigde Accounting Standards Board (IASB) en hebben betrekking op de boekhouding, de rapportage en andere aspecten van financiële verslaggeving. Sinds 2005 moeten alle beursgenoteerde ondernemingen in de Europese Unie aan deze standaarden voldoen in hun externe financiële verslaggeving.

IMO

Internationale Maritieme Organisatie

Investerings

Investerings is het bedrag dat betaald is voor de verwerving van 'immateriële vaste activa' en 'materiële vaste activa'. Er wordt verwezen naar de geconsolideerde kasstroom uit investeringsactiviteiten.

IP

Intellectual Property (intellectuele eigendom)

ISA

International Seabed Authority (Internationale Zeebodemautoriteit)

Gezamenlijke zeggenschap

Gezamenlijke zeggenschap is het contractueel overeengekomen delen van de zeggenschap over een regeling, waarvan alleen sprake is indien besluiten over de relevante activiteiten de unanieme instemming vereisen van de partijen die de zeggenschap delen.

Joint Venture

Een joint venture is een gemeenschappelijke regeling waarbij de partijen die gezamenlijke zeggenschap uitoefenen over de regeling, rechten hebben op de netto-activa van de gemeenschappelijke regeling.

kW

Kilowatt

Li-ion

Een lithium-ion (Li-ion) batterij is een geavanceerde batterijtechnologie die lithium-ionen gebruikt als hoofdbestanddeel van haar elektrochemie.

LNG

Vloeibaar aardgas (Liquified Natural Gas).

Koolstofarme brandstoffen

Koolstofarme brandstoffen zijn brandstoffen waarvan de CO₂-emissies lager zijn dan die van conventionele brandstoffen (gasolie voor de zeescheepvaart). Koolstofarme brandstoffen omvatten onder meer LNG (vloeibaar aardgas) of gemengde biobrandstof.

LTI

Een ongeval met werkverlet (Lost Time Injury) is een incident dat leidt tot een verwonding of ziekte met een arbeidsverzuim van ≥ 24 uur of ≥ 1 dienst (de dag van het incident niet meegerekend). De verklaring dat de gewonde persoon niet in staat is om te werken moet door een bevoegd medisch deskundige zijn opgesteld. Ongevallen in het woon-werkverkeer, ziekten en andere niet-werkgerelateerde ongevallen zijn uitgesloten.

Managementrapportering

De managementrapportering van de Groep is een driemaandelijke interne rapportering van de economische cijfers van de Groep waarin de ondernemingen van de Groep die DEME gezamenlijk controleert niet worden geconsolideerd volgens de vermogensmutatiemethode (dus in strijd met de standaarden IFRS 10 en IFRS 11), maar volgens de proportionele methode. In deze rapportering zijn de omzet en het resultaat van in joint ventures uitgevoerde projecten binnen de Groep zichtbaar en worden ze van nabij gevolgd en gerapporteerd. De presentatie van de cijfers gebeurt ook per operationeel segment.

MP

Monopaal

Multifunctioneel kabelinstallatieschip

Een multifunctioneel kabelinstallatieschip is een diepzeevaartuig dat ontworpen is en gebruikt wordt voor het leggen van onderzeese kabels voor telecommunicatie, transmissie van elektriciteit en vele andere doeleinden. Dit type vaartuig wordt gebruikt om offshore structuren via intra-array kabels (kabels tussen de turbines) te verbinden en vervolgens de offshore geproduceerde energie via exportkabels aan land te brengen. Naast het leggen van kabels kan het schip tal van aanverwante activiteiten uitvoeren, zoals offshore ondersteuning, ploegen, storten van stenen in zee, offshore bouw, de installatie van drijvende windparken enz. De schepen zijn uitgerust met een of meer draaitafels, zodat ze zeer lange kabels doorlopend kunnen laden en installeren.

MW

Megawatt

MWh

Megawattuur - Een megawattuur (MWh) is gelijk aan 1.000 kilowatt opgewekte elektriciteit per uur, en wordt gebruikt om de elektrische output te meten.

MW economische eigendom

De hoeveelheid economische eigendom van offshore windenergie uit operationele concessies.

MW geïnstalleerde funderingen

MW geïnstalleerde funderingen (capaciteitsbijdrage) wordt berekend door het totale aantal funderingen te tellen dat DEME tijdens de rapporteringsperiode (tussen 1 januari en 31 december) installeerde, en dat aantal te vermenigvuldigen met de overeenkomstige turbine-capaciteit. De turbine-capaciteit wordt ook wel het nominale vermogen van de turbine genoemd. Het is het vermogen dat de turbine genereert bij windsnelheden boven het 'nominale' niveau. Elke geïnstalleerde turbine heeft een specifiek nominaal vermogen, uitgedrukt in aantal MW.

MW geïnstalleerde windturbines

De totale turbine-capaciteit die DEME tijdens de rapporteringsperiode (tussen 1 januari en 31 december) heeft geïnstalleerd. De turbine-capaciteit wordt ook wel het nominale vermogen van de turbine genoemd. Het is het vermogen dat de turbine genereert bij windsnelheden boven het 'nominale' niveau. Elke geïnstalleerde turbine heeft een specifiek nominaal vermogen, uitgedrukt in aantal MW.

Natuurgebaseerde oplossingen

Oplossingen die geïnspireerd en ondersteund worden door de natuur, die kosteneffectief zijn en tegelijk ecologische, sociale en economische voordelen opleveren en bijdragen tot het opbouwen van veerkracht.

Netto financiële schuld

Netto financiële schuld is de som van kortlopende en langlopende rentedragende schulden (met inbegrip van leasingschulden), verminderd met geldmiddelen en kasequivalenten.

NOx

Stikstofoxide (NO) en stikstofdioxide (NO₂) staan samen bekend als stikstofoxiden (NOx), een groep giftige, zeer reactieve gassen. NOx ontstaan bij de verbranding van brandstof op hoge temperaturen, en zijn luchtverontreinigende stoffen die een lokaal milieueffect veroorzaken, zoals de vorming van zure regen. Ook kunnen ze schadelijke gezondheidseffecten op de luchtwegen veroorzaken.

Offshore installatieschip (drijvend of jack-up)

Een drijvend of zelfheffend vaartuig dat wordt gebruikt voor de installatie en het onderhoud van offshore windparken of andere offshorebouwwerken. Een jack-up vaartuig of zelfheffende eenheid is een zelfvarend mobiel platform dat bestaat uit een drijvende romp met een aantal beweegbare poten die de romp boven de zeespiegel kunnen tillen. Eenmaal op locatie wordt de romp op de vereiste hoogte boven het zeeoppervlak geheven terwijl de poten op de zeebodem, rusten, wat leidt tot stabiele werkomstandigheden, onafhankelijk van eventuele deining op zee. In tegenstelling tot een zelfheffend schip kan een drijvend offshore installatieschip zich niet boven het zeeoppervlak heffen, wat betekent dat het niet afhankelijk is van de waterdiepte en de toestand van de zeebodem.

Operationeel werkkapitaal (OWC)

Operationeel werkkapitaal (+ is vordering, - is schuld) is het netto werkkapitaal (vlottende activa min kortlopende verplichtingen), *exclusief* rentedragende schulden, geldmiddelen en kasequivalenten en afgeleide financiële derivaten zoals renteswaps, *inclusief* andere niet-vlottende activa en langlopende verplichtingen (indien van toepassing) evenals langlopende financiële derivaten (activa en verplichtingen), behalve renteswaps.

OpEx

OPEX zijn alle bedrijfskosten van de Groep. De verkoop, algemene en administratieve kosten (VA&A) die voortvloeien uit de normale bedrijfsuitoefening zijn eveneens opgenomen, met uitzondering van personeelskosten, waardevermindering, afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen, en overige bedrijfskosten.

Opportunity and Risk Management system (ORM)

Systeem voor de correcte identificatie, beoordeling en beheersing van risico's en opportuniteiten met betrekking tot de aanbesteding, voorbereiding en uitvoering van projecten.

Orderboek

Het orderboek van de Groep is de contractwaarde van opdrachten die per 31 december zijn verworven, maar die nog niet als omzet zijn geboekt omdat ze nog niet zijn uitgevoerd. Het orderboek omvat ook het aandeel van de Groep in het orderboek van joint ventures, maar niet van geassocieerde ondernemingen. Contracten worden pas in het orderboek opgenomen wanneer het contract met de klant is ondertekend. Een gunningsbrief is voor de Groep niet voldoende om het contract in het orderboek op te nemen. Bovendien moeten projecten in 'onzekere' landen eerst een financial close hebben vooraleer zij in het orderboek kunnen worden opgenomen. Het Executief Comité identificeert wat 'onzekere landen' zijn.

OSS (offshore substation)

Offshore substations zijn speciale platforms die de energie verzamelen die werd opgewekt door offshore windparken en die deze via een exportkabel aan wal brengen. De systemen die de door turbines opgewekte energie verzamelen en via gespecialiseerde onderzeese kabels exporteren, zijn een essentieel onderdeel van offshore windparken, vooral op grote multi-megawatt locaties.

PM

Deeltjesverontreiniging — ook zwevende deeltjes (particulate matter of PM) genoemd — bestaat uit deeltjes (kleine stukjes) van vaste stoffen of vloeistoffen die zich in de lucht bevinden. Deze deeltjes kunnen bestaan uit stof, vuil, roet, rook of vloeistofdruppels die een plaatselijk milieueffect hebben en bij inademing schadelijk kunnen zijn voor de gezondheid.

PPP

Publiek-Private samenwerking

R&D

Onderzoek & Ontwikkeling

Bergingswerkzaamheden

De bergingswerkzaamheden omvatten de volgende activiteiten: zware hijswerken tijdens bergingswerkzaamheden en het verwijderen van wrakken.

Segment

Een segment is een samenvoeging van operationele segmenten (activiteitslijnen) waarover gerapporteerd wordt.

SEU's of SEV's

Significant Energy Users of Significante Energieverbruikers.

VA&A-kosten

Verkoop-, algemene en administratieve kosten. Alle uitgaven op het niveau van DEME met betrekking tot onze ondersteunende diensten bij onze verkoop- en aanbestedingsorganisatie. Als zodanig houden deze uitgaven niet rechtstreeks verband met een project of een type uitrusting. Het gaat om uitgaven van niet-operationele aard.

SOx

Zwaveloxiden (SOx) zijn een groep moleculen die bestaan uit zwavel- en zuurstofatomen, zoals zwaveldioxide (SO₂) en zwaveltrioxide (SO₃). Zwaveloxiden zijn luchtverontreinigende stoffen die een lokaal milieueffect veroorzaken, zoals de vorming van zure regen. Ook hebben ze gezondheidseffecten op de luchtwegen.

Duurzaamheidsraad

De Duurzaamheidsraad geeft advies over zowel strategische als operationele duurzaamheidsonderwerpen, om ervoor te zorgen dat beslissingen die hiermee verband houden in overeenstemming zijn met de waarden, de duurzaamheidsstrategie en de doelstellingen van DEME. Het Executief Comité maakt deel uit van de Duurzaamheidsraad.

TP

Transition Piece (overgangsstuk)

T&I

Transport & Installatie

Time To

Intern DEME-programma voor loopbaanontwikkeling. Het 'Time To'-programma maakt een formeel feedbackmoment mogelijk tussen de werknemer en de manager om alle feedback en discussies over loopbaan en ontwikkeling vast te leggen.

Trailing suction hopper dredger (TSHD of slephopperzuiger)

Een zelfvarend vaartuig dat zijn ruim of hopper vult tijdens het baggeren. Het vaartuig is uitgerust met één of twee zuigbuizen die reiken tot aan de zeebodem. Tijdens het slepen bij lage snelheid, met behulp van centrifugaalpompen, worden de gebaggerde materialen in de hopper opgeslagen. Daarna kan het schip lange afstanden varen en zijn ruim legen door het openen van bodemdeuren of kleppen (dumping), door rainboring of door zijn lading aan land te pompen via drijvende en landleidingen. Dit

soort baggerschip, dat zelfstandig kan werken, wordt voornamelijk in open water gebruikt: rivieren, kanalen, riviermonden en de open zee.

SDG's van de VN

Sustainable Development Goals: doelstellingen voor duurzame ontwikkeling van de Verenigde Naties

WTG

Wind Turbine Generator

WW LTIFR ('Veiligheidsthermometer')

De wereldwijde frequentiegraad van de ongevallen met werkverlet (LTIFR) is de maatstaf die de ongevallen weergeeft van DEME-werknemers en tijdelijke DEME-werknemers met arbeidsongeschiktheid (≥ 24 uur of ≥ 1 shift), vermenigvuldigd met 200.000 en gedeeld door het aantal gepresteerde werkuren. De 'Wereldwijde' methode is een risicogebaseerde methode die de 'risicograad' (= gebeurtenis die de verwonding veroorzaakte) en de 'verwondingsgraad' (= soort verwonding) combineert. Om te bepalen of een incident als 'wereldwijd' scoort, worden de 'risicograad' en de 'verwondingsgraad' met elkaar vermenigvuldigd.

Koolstofvrije brandstoffen

Brandstoffen die bij verbruik geen koolstofdioxide uitstoten.

Emissieloze apparatuur/wagens

Voertuigen die een aandrijvingstechnologie gebruiken waarbij geen uitlaatgassen van verbrandingsmotoren of andere koolstofemissies vrijkomen, zoals elektrische voertuigen.

Vloot & materieel⁽¹⁾

Baggervloot en materieel

01 Sleephopperzuigers

Congo River, DP/DT	30.190 m ³
Pearl River, DP/DT	24.130 m ³
Nile River, DP/DT	17.000 m ³
Bonny River, DP2, DF	14.900 m ³
Lange Wapper, DP/DT	13.700 m ³
Uilenspiegel, DP/DT	13.692 m ³
Breughel, DP/DT	11.796 m ³
Brabo, DP/DT	11.650 m ³
Breydel, DP/DT	11.296 m ³
Antigoon	8.460 m ³
Scheldt River, DP/DT, DF	8.373 m ³
Meuse River, DP/DT, DF	8.290 m ³
Marieke	5.580 m ³
Artevelde	5.580 m ³
Reynaert	5.580 m ³
Pallieter	5.320 m ³
Victor Horta	5.136 m ³
Charlemagne	5.000 m ³
Minerva, DF	3.500 m ³
Mellina	3.309 m ³
River Thames	2.500 m ³

02 Cutterzuigers

Spartacus, DF	44.580 kW
D'Artagnan	28.200 kW
Ambiorix	28.170 kW
Amazone	12.854 kW
Ganga	6.035 kW
Cap Martin	5.541 kW
Vlaanderen XVI	1.786 kW
Blanew	579 kW

03 Backhoe dredgers

Samson	4.376 kW
Pinocchio	2.416 kW
Peter The Great	1.964 kW

DF Dual-fuel Hoofdmotoren (LNG/MGO)
DP/DT Dynamic Positioning / Dynamic Tracking
(Dynamisch positioneren / Dynamisch volgen)

04 Zelfvarende splijthoppers

Bengel	3.595 m ³
Deugniet	3.595 m ³
Sloeber	2.735 m ³
Pagadder	2.735 m ³
Vlaanderen VII	1.000 m ³
Vlaanderen VIII	1.000 m ³

05 Waterinjectiebaggerschepen

Dhamra	2 x 6.000 m ³ /h
--------	-----------------------------

06 Spreader & multifunctionele pontons

Al Dana
Naseem

07 Baggerschepen voor binnenwateren/rivieren

Sleephopperzuigers

Piet Hein	967 m ³
Zeeland	735 m ³

Plain suction dredgers

Grinza 6	646 m ³
Grinza 7	646 m ³

Barge unloading suction dredgers

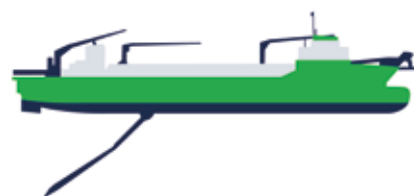
Texel	2.076 kW
Arlésienne	320 kW

03 Backhoe dredgers

IJburg	3-5 m ³
VW9	1,5 m ³
VW47	1,5 m ³
VW55	1,5 m ³
Sambre	1,5 m ³
Sclessin	1,5 m ³
Floreffe	0,5 - 1 m ³

⁽¹⁾ De volgende lijst geeft een overzicht van de schepen van DEME en zijn dochtermaatschappijen die operationeel inzetbaar zijn vanaf 1 maart 2024.

01

02

03

04

06

05

07

Offshore vloot en materieel

08 Drijvende offshore installatieschepen

Green Jade, DP3, DF	38.000 t
Kraan	4.000 t
Orion, DP3, DF	35.000 t
Kraan	5.000 t

09 Jack-up offshore installatieschepen

Innovation, DP2	8.000 t
Kraan	1.500 t
Sea Installer, DP2	7.400 t
Kraan	1.600 t
Sea Challenger, DP2	7.400 t
Kraan	900 t
Apollo, DP2	4.500 t
Kraan	800 t
Neptune, DP2	1.600 t
Kraan	600 t

10 Valpijpschepen

Yellowstone, DP2 ⁽¹⁾	37.000 t
Flintstone, DP2	17.500 t
Seahorse, DP2 ⁽²⁾	16.500 t
Rollingstone, DP2	11.500 t

11 Kabelinstallatieschepen

Living Stone, DP3, DF	
Kabelinstallatie	10.000 t
Viking Neptun DP3	
Kabelinstallatie	12.500 t

12 Kraanschepen

Gulliver ⁽²⁾	4.000 t
Rambiz ⁽²⁾	3.300 t

13 Schepen voor offshore onderhoud en geofysisch onderzoek

Aquata	12 pax
Arista	12 pax
Karina, DP2	

Offshore pontons

Bremen	10.000 t
Stralsund	10.000 t

DF Dual-fuel Hoofdmotoren (LNG/MGO)
 DP/DT Dynamic Positioning / Dynamic Tracking
⁽¹⁾ Oplevering 2024
⁽²⁾ In mede-eigendom

08

10

09

11

Milieutechnologie

14 Vaste recyclagecentra

GRC Kallo, Haven van Antwerpen ^(BE)
GRC Zolder, Albertkanaal ^(BE)
RC Antwerpen ^(BE)
RC Charleroi ^(BE)
RC Deinze ^(BE)
RC Desteldonk ^(BE)
RC Gent ^(BE)
RC Luik ^(BE)
RC Puurs ^(BE)
RC Tubize ^(BE)
RC Zeebrugge ^(BE)
RC Den Helder ^(NL)
RC Wambrechies ^(FR)

Mobiele behandelingscentra

Mobiele filterpersen
 Mobiele immobilisatie-installaties
 Mobiele grondwasinstallaties
 Mobiele thermische installaties

12

14

13

ESG-bijlage

A. Samenvattende tabel van alle niet-financiële cijfers

2023 2022 2021

Overige	Eenheid	2023	2022	2021
EU Taxonomie				
Omzet				
In aanmerking komend	%	42	29	28
Afgestemd	%	33	26	24
CapEx				
In aanmerking komend	%	49	52	32
Afgestemd	%	49	52	32
OpEx				
In aanmerking komend	%	0	0	-
Afgestemd	%	0	0	-
Klimaat en energie				
Beperken van BKG-emissies van onze eigen activiteiten en project supply chain				
Broeikasgasemissies (totaal, wereldwijd)				
Scope 1 BKG-emissies	kt CO ₂ e	733	652	832
Scope 2 BKG-emissies	kt CO ₂ e	0,5	1	0,8
Scope 3 BKG-emissies (beperkt tot zakelijke vliegkilometers)	kt CO ₂ e	43	23	11
CO₂-emissies BE + NE + LUX (volgens de CO₂-Prestatieladder)				
Scope 1 CO ₂ -emissies	kt CO ₂	104	108	133
Scope 2 CO ₂ -emissies	kt CO ₂	0,2	2	0,7
Scope 3 CO ₂ -emissies	kt CO ₂	190	98	10
Broeikasgasemissies (% wereldwijd, per activatype)				
Totale wereldwijde BKG-emissies (scope 1 & 2 BKG-emissies)	kt CO ₂ e	734	653	833
Schepen en overig drijvend hulpmaterieel	%	97%	96	97,5
Machines en uitrusting	%	2%	3	2
Personenvervoer (leasewagens)	%	0,7%	1	0,5
Gebouwen	%	<0,5%	<0,5	<0,5
Koolstofarme brandstof (% koolstofarme brandstoffen versus totaal verbruikte (op energie gebaseerde) brandstoffen)	%	10,3	6,0	-
Bijkomende KPI's				
MW geïnstalleerde windturbines	MW	712	440	2.378
MW Geïnstalleerde funderingen (capaciteitsbijdrage)	MW	1.212	2.798	1.867
MW Economische Eigendom	MW	144	144	144
Duurzame innovatie				
Intrapreneurship om duurzaamheid te bevorderen				
Goedgekeurde innovatie-initiatieven	Aantal	12	12	14
Gezondheid en welzijn				
Fysieke en mentale gezondheid en welzijn garanderen				
QHSE-S wereldwijd Performance Dashboard				
Frequentiegraad van de ongevallen met werkverlet (WW LTIFR)	Aantal	0,19	0,23	0,19
Toolboxparticipatie	Aantal	378.101	313.454	283.684
Tijdig gemelde incidenten	Aantal	1.570	1.309	1.272
Tijdig afgesloten acties	Aantal	3.244	2.905	2.260
Observaties	Aantal	14.256	12.545	12.117
Inspecties	Aantal	11.150	9.964	9.645
Incidentonderzoeken	Aantal	3.023	2.737	2.869

2023 2022 2021

Diversiteit en opportuniteit

Diversiteit en inclusie				
Totaal personeelsbestand vaste medewerkers	Personeelsbestand	5.555	5.207	5.090
Totaal Personeelsbestand bedienden	%	59	56	56
Totaal personeelsbestand bemanning en arbeiders	%	41	44	44
Personeelsbestand per leeftijdsgroep vaste medewerkers				
jonger dan 30 jaar	%	18	16	16
30-49 jaar	%	58	59	59
50 jaar of ouder	%	24	25	25
Verdeling volgens geslacht van vaste medewerkers				
Personeelsbestand mannelijke vaste medewerkers	Personeelsbestand	4.641	4.426	4.334
Personeelsbestand mannen – bedienden	%	52	49	49
Personeelsbestand mannen – bemanning en arbeiders	%	48	51	51
Personeelsbestand vrouwelijke vaste medewerkers	Personeelsbestand	914	781	756
Personeelsbestand vrouwen – bedienden	%	96	95	95
Personeelsbestand vrouwen – bemanning en arbeiders	%	4	5	5
Persoonlijke en professionele kansen				
Prestaties en loopbaanontwikkeling vaste medewerkers				
Deelnamepercentage aan programma voor bedienden 'Time to'	%	84	70	71
Deelnamepercentage aan programma voor bemanning 'Time to'	%	74	68	73
Deelnamepercentage aan programma voor arbeiders 'Time to'	%	68	-	-
Opleidingsuren vaste medewerkers				
Totaal opleidingsuren	Uren	155.730	148.056	208.766
Gem. aantal uren formele opleiding per vaste medewerker	Opleidingsuren/ vaste medewerker	28	29	40
Opleidingsuren voor mannelijke medewerkers	Uren	128.241	127.402	192.504
Opleidingsuren voor vrouwelijke medewerkers	Uren	27.489	20.654	16.261
Bedrijfsethiek				
Duidelijke richtlijnen en minimumnormen inzake bedrijfsethiek en mensenrechten voor alle partijen die bij onze activiteiten betrokken zijn				
DEME-bedienden die een DEME Compliance Awareness-opleiding volgden	%	99	99	99
DEME-bemanningsleden die een DEME Compliance Awareness-opleiding volgden	%	87	82	-

B. Rapporteringstabellen over de EU-taxonomie

Aandeel van omzet uit producten of diensten die verband houden met op de Taxonomie afgestemde economische activiteiten (2023)	Codes (2)	Absolute Omzet (3)	Aandeel van omzet (4)	Criteria voor een substantiële bijdrage						DNSH-criteria ('Does Not Significantly Harm' - Doet geen ernstige afbreuk aan)						Op de taxonomie afgestemd aandeel van de omzet, Jaar N (18)	Op de taxonomie afgestemd aandeel van de omzet, Jaar N-1 (19)	Categorie (faciliterende activiteit of) (20)	Categorie (transactieactiviteit) (21)	
				Klimaatmitigatie (5)	Klimaatadaptatie (6)	Water en marieme hulpbronnen (7)	Circulaire economie (8)	Vervuiling (9)	Biodiversiteit en ecosystemen (10)	Klimaatmitigatie (11)	Klimaatadaptatie (12)	Water en marieme hulpbronnen (13)	Circulaire economie (14)	Vervuiling (15)	Biodiversiteit en ecosystemen (16)					Minimumgaranties (17)
A. In aanmerking komende activiteiten																				
A.1. Ecologisch duurzame activiteiten (op de taxonomie afgestemd)																				
	Infrastructuur voor spoorvervoer	CCM 6.14	59.718.979	2%	2%	0%	0%	0%	0%	0%	J	J	J	J	J	J	2%	1%	E	
	Elektriciteitsproductie uit windenergie	CCM 4.3	1.008.818.765,3	31%	31%	0%	0%	0%	0%	0%	J	J	J	J	J	J	31%	24%		
	Omzet uit ecologisch duurzame activiteiten (op de taxonomie afgestemd) (A.1)		1.068.537.744,3	33%	33%	0%	0%	0%	0%	0%							33%	26%		
A.2. In aanmerking komende maar niet ecologisch duurzame activiteiten (niet op de taxonomie afgestemd)																				
	Sanering van verontreinigde terreinen en gebieden	CE 2.4	127.091.030	4%																
	Sorteren en terugwinnen van ongevaarlijk afval	PPC 2.7	77.440.191	2%																
	Elektriciteitsproductie uit windenergie	CCM 4.3	90.588.982	3%																
	Omzet uit in aanmerking komende maar niet ecologisch duurzame activiteiten (niet op de taxonomie afgestemd) (A.2)		295.120.203	9%																
	Totaal (A.1 + A.2)		1.363.657.947,3	42%													33%	26%	2%	0%
B. Niet taxonomisch in aanmerking komende activiteiten																				
	Omzet uit niet taxonomisch in aanmerking komende activiteiten (B)		1.921.763.837,7	58%																
	Totaal (A + B)		3.285.421.785	100%																

Aandeel van de CapEx uit producten of diensten die verband houden met op de taxonomie afgestemde economische activiteiten (2023)	Codes (2)	Absolute Omzet (3) euro	Aandeel van omzet (4) %	Criteria voor een substantiële bijdrage						DNSH-criteria ('Does Not Significantly Harm' - Doet geen ernstige afbreuk aan)						Op de taxonomie afgestemd aandeel van de omzet, Jaar N (18) %	Op de taxonomie afgestemd aandeel van de omzet, Jaar N-1 (19) %	Categorie (faciliterende activiteit of) (20) E	Categorie (transitieactiviteit) (21) T
				Klimaatmitigatie (5) %	Klimaatadaptatie (6) %	Water en marieme hulpbronnen (7) %	Circulaire economie (8) %	Vervuiling (9) %	Biodiversiteit en ecosystemen (10) %	Klimaatmitigatie (11) J/N	Klimaatadaptatie (12) J/N	Water en marieme hulpbronnen (13) J/N	Circulaire economie (14) J/N	Vervuiling (15) J/N	Biodiversiteit en ecosystemen (16) J/N				

A. In aanmerking komende activiteiten

A.1. Ecologisch duurzame activiteiten (op de taxonomie afgestemd)																			
Infrastructuur voor spoorvervoer	CCM 6.14	9.886.378,2	2%	2%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	J	J	J	J	J	J	2%	0%	E
Elektriciteitsproductie uit windenergie	CCM 4.3	252.961.180,8	47%	47%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	J	J	J	J	J	J	47%	52%	
CapEx uit ecologisch duurzame activiteiten (op de taxonomie afgestemd) (A.1)		262.847.558,9	49%	49%	0%	0%	0%	0%	0%	0%							49%	52%	
A.2. In aanmerking komende maar niet ecologisch duurzame activiteiten (niet op de taxonomie afgestemd)																			
Sorteren en terugwinnen van ongevaarlijk afval	PPC 2.7	724.499	0,1%																
CapEx uit in aanmerking komende maar niet ecologisch duurzame activiteiten (niet op de taxonomie afgestemde activiteiten) (A.2)		724.499	0,1%																
Totaal (A.1 + A.2)		263.572.057,9	49%														49%	52%	2%

B. Niet taxonomisch in aanmerking komende activiteiten

CapEx uit niet taxonomisch in aanmerking komende activiteiten (B)	271.224.151,1	51%
Totaal (A + B)	534.796.209	100%

Aandeel van de OpEx uit producten of diensten die verband houden met op de taxonomie afgestemde economische activiteiten (2023)	Codes (2) euro	Absolute Omzet (3) euro	Aandeel van omzet (4) %	Criteria voor een substantiële bijdrage						DNSH-criteria ('Does Not Significantly Harm' - Doet geen ernstige afbreuk aan)						Op de taxonomie afgestemd aandeel van de omzet, Jaar N (18) %	Op de taxonomie afgestemd aandeel van de omzet, Jaar N-1 (19) %	Categorie (faciliterende activiteit of) (20) E	Categorie (transactieactiviteit) (21) T
				Klimaatmitigatie (5) %	Klimaatadaptatie (6) %	Water en maritieme hulpbronnen (7) %	Circulaire economie (8) %	Vervuiling (9) %	Biodiversiteit en ecosystemen (10) %	Klimaatmitigatie (11) J/N	Klimaatadaptatie (12) J/N	Water en maritieme hulpbronnen (13) J/N	Circulaire economie (14) J/N	Vervuiling (15) J/N	Biodiversiteit en ecosystemen (16) J/N				

A. In aanmerking komende activiteiten

A.1. Ecologisch duurzame activiteiten (op de taxonomie afgestemd)																
OpEx uit ecologisch duurzame activiteiten (op de taxonomie afgestemd) (A.1)	0	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
A.2. In aanmerking komende maar niet ecologisch duurzame activiteiten (niet op de taxonomie afgestemd)																
OpEx uit in aanmerking komende maar niet ecologisch duurzame activiteiten (niet op de taxonomie afgestemde activiteiten) (A.2)	0	0%														
Totaal (A.1 + A.2)	0	0%											0%	0%	0%	0%

B. Niet taxonomisch in aanmerking komende activiteiten

OpEx uit niet taxonomisch in aanmerking komende activiteiten (B)	0	100%
Totaal (A + B)	0	100%

C. Verband tussen DEME's materialiteitsmatrix en de acht duurzaamheidsthema's

Relevante ESG-onderwerpen	R/O ⁽¹⁾	Ambitie	SDG	
Environment (Milieu)				
 KLIMAAT EN ENERGIE	Energietransitie	O	Onze oplossingen voor offshore hernieuwbare energie uitbreiden en nieuwe maritieme oplossingen verkennen voor de productie, aansluiting en opslag van hernieuwbare energie.	
	Veerkrachtige infrastructuur	O	Veerkrachtige maritieme infrastructuur bouwen, zoals havens, sluisen, tunnels en bruggen, en specifieke oplossingen bieden voor bescherming tegen overstromingen en kustbescherming.	
	Energie-efficiëntie	O	Klimaatneutrale activiteiten tegen 2050 en de energie-efficiëntie van onze activiteiten verbeteren.	
	BKG-emissies	R	De uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 met 40% verminderen ten opzichte van 2008 per arbeidseenheid	
	Luchtvervuilende stoffen	R	De milieu-impact van onze activiteiten minimaliseren.	
 NATUURLIJK KAPITAAL	Biodiversiteit	R	De milieu-impact van onze activiteiten minimaliseren en streven naar een netto positieve impact op de biodiversiteit en de ecosystemen.	
	Bodemherstel	O	Efficiënt en circulair gebruik van materialen in onze projecten maximaliseren.	
	Grondstoffenbeheer	O		
Sociaal				
 GEZONDHEID EN WELZIJN	Veiligheid	R	Een veilige en gezonde werkomgeving bieden aan alle betrokkenen.	
	Gezondheid en welzijn	R		
 DIVERSITEIT EN OPPORTUNITeit	Talentbeheer	R	De competenties van werknemers versterken	
	Diversiteit en inclusie op de werkplek	R	Zorgen voor een inclusieve werkplek waar alle medewerkers gelijk, waardig en respectvol worden behandeld.	
 LOKALE GEMEENSCHAPPEN	Betrokkenheid van de lokale gemeenschap	O	Samenwerkingsverbanden aangaan met lokale gemeenschappen via overleg, inzet en participatie.	
 BEDRIJFSETHIEK	Werkpraktijken en mensenrechten	R	De rechten van de werknemers respecteren en beschermen in onze organisatie.	
Governance				
 DUURZAME INNOVATIE	Duurzame innovatie	O	Participatie verhogen in wetenschappelijk onderzoek, technologische capaciteiten vergroten en duurzame innovatie in onze projecten aanmoedigen.	
	Partnerships	O		
 BEDRIJFSETHIEK	Verantwoord Ondernemen	R	De rechten van de werknemers respecteren en beschermen in onze organisatie. Een ethische cultuur binnen DEME verankeren en transparant communiceren over onze ethische prestaties.	
	Toeleveringsketen	R	De rechten van de werknemers respecteren en beschermen in onze organisatie. Een ethische cultuur binnen DEME verankeren en transparant communiceren over onze ethische prestaties.	
	Corporate & ESG Governance	R	De rechten van de werknemers respecteren en beschermen in onze organisatie. Een ethische cultuur binnen DEME verankeren en transparant communiceren over onze ethische prestaties.	

⁽¹⁾ Risico/Opportuniteit

D. Beleidslijnen

ESG-onderwerp	DEME-beleid	Doelstellingen	Scope	Verantwoordelijk senior management	Verwijzing naar normen van derden	Beschikbaar voor stakeholders
Alle ESG-onderwerpen						
	Duurzaamheidsbeleid	Het engagement van DEME op het vlak van milieu, maatschappij en governance samenvatten.	DEME-medewerkers	Chief Executive Officer	ISO9001; ISO14001; ISO45001; ISO50001; CO ₂ -Prestatieladder	-
BKG-emissies en energie-efficiëntie						
	Beleid inzake energie en broeikasgassen	Uitleggen waar we naar streven inzake vermindering van de BKG-emissies en energie-efficiëntie, en hoe we onze doelstellingen willen halen.	DEME-medewerkers	Chief Executive Officer	ISO14001; ISO14064-1; ISO50001; CO ₂ -Prestatieladder	-
Veiligheid						
	Beleid inzake kwaliteit, gezondheid, veiligheid en milieu	De belangrijkste principes uitleggen om te komen tot nul ongevallen en nul milieu-incidenten.	DEME-medewerkers Onderaannemers	Strategic Operations Director	ISO9001; ISO14001; ISO45001; ISO50001; SCC; ISM-code; ISPS-code; Veiligheidscultuurladder	-
	Beleid inzake drugs en alcohol	De verwachtingen van DEME-medewerkers en onderaannemers met betrekking tot drugs en alcohol uitleggen. Er geldt een nultolerantiebeleid. Dit betekent dat het gebruik van alcohol of drugs tijdens de werkuren verboden is. Werkuren worden gedefinieerd als: de uren opgenomen in de werkroosters (+ eventuele overuren) en de tijd die nodig is voor het woon-werkverkeer.	DEME-medewerkers Onderaannemers	Chief Executive Officer	-	-
	Code voor ethiek en zakelijke integriteit	Richtlijnen opstellen voor ethisch gedrag, integer en eerlijk handelen en ongepast gedrag, of zelfs de schijn daarvan, vermijden.	DEME-medewerkers	Chief Executive Officer	-	Beschikbaar op de website van DEME
Verantwoord Ondernemen						
	Code voor ethiek en zakelijke integriteit	Richtlijnen opstellen voor ethisch gedrag, integer en eerlijk handelen en ongepast gedrag, of zelfs de schijn daarvan, vermijden.	DEME-medewerkers	Chief Executive Officer	-	Beschikbaar op de website van DEME
	Beleid inzake mensenrechten	De belangrijkste principes, regels en waarden uitleggen die DEME hanteert voor zijn eigen medewerkers en alle derden met betrekking tot mensenrechtenkwesties, zoals arbeidsomstandigheden, gelijke kansen en aanwervingspraktijken, kinder- en dwangarbeid, werktijden, lonen en voordelen, gezondheid, veiligheid en beveiliging, discriminatie en pestering.	DEME-medewerkers Derden	Chief Executive Officer	-	-
	Klokkenluidersregeling	DEME-werknemers en derden de mogelijkheid bieden om integriteitskwesties aan te kaarten zonder angst voor represailles om potentiële of vermoede inbreuken en schendingen van onze Code, ons beleid en onze procedures en wetten en reglementen in het algemeen op te sporen, die anders misschien onopgemerkt zouden blijven en niet zouden worden verholpen.	DEME-medewerkers Derden	Chief Executive Officer	-	Beschikbaar op de website van DEME: www.deme-group.com/sites/default/files/2023-05/Whistleblowing%20Policy%20Summary.pdf
	Code voor ethiek en zakelijke integriteit voor zakenpartners	Richtlijnen en verwachtingen opstellen voor derden met betrekking tot ethisch gedrag, integer en eerlijk handelen en het vermijden van ongepast gedrag, of zelfs de schijn daarvan.	Derden	Chief Executive Officer	-	Beschikbaar op de website van DEME

Risicobeoordeling

Industrie & marktrisico's

Beschrijving van het risico	Potentiële impact	Risicobeheer en -controle
Macro-economische ontwikkelingen		
<p>DEME is een wereldwijde speler en daardoor kwetsbaar voor negatieve ontwikkelingen die zich op macro-economisch niveau kunnen voordoen.</p> <p>De activiteiten van DEME worden vooral gestimuleerd door de groei van de wereldbevolking, (voornamelijk de trend om zich te vestigen in de buurt van kustlijnen en langs grote rivieren), de groei van de wereldeconomie en de behoefte aan geschikte infrastructuur die deze groei met zich meebrengt (bijvoorbeeld havenuitbreidingen en maritieme toegangswegen).</p> <p>Deze toename van de internationale handel leidt op zijn beurt tot steeds grotere tankers en containerschepen, wat een belangrijke factor is voor onze baggeractiviteiten. Dit leidt dan weer tot meer investeringen in het uitdiepen en verbreden van toegangskanalen en aanlegplaatsen.</p> <p>Andere belangrijke drijfveren zijn de stijgende vraag naar energie, de doelstellingen om de energietransitie en klimaatneutraliteit te realiseren, en de schaarste aan mineralen en grondstoffen.</p>	<p>Een deel van de vraag naar de diensten van DEME weerspiegelt veranderingen in de economische groei van de regio.</p> <p>De vraag is ook afhankelijk van de ontwikkelingen in de diverse sectoren waarin DEME actief is, zoals nieuwe infrastructuur met betrekking tot de energietransitie.</p> <p>Daarnaast wordt een aanzienlijk deel van de activiteiten van DEME bepaald door het overheidsbeleid en de overheidsuitgaven.</p> <p>DEME is dan ook vooral blootgesteld aan het niveau van de economische activiteit, en is vatbaar voor veranderingen in de externe economische omstandigheden in elke markt waarin het actief is.</p>	<p>Dankzij geografische diversificatie, een kwalitatieve klantenportefeuille en een uitgebreid netwerk dat het in de loop van decennia opbouwde, tracht DEME de continuïteit van zijn activiteiten te verzekeren.</p> <p>Gezien de complexiteit en diversiteit van onze activiteiten wereldwijd, is het echter niet mogelijk om elke belangrijke verandering in de marktomstandigheden en de impact daarvan op onze activiteiten volledig te voorzien.</p>
Geopolitieke ontwikkelingen		
<p>Gelet op zijn wereldwijde voetafdruk zijn de activiteiten van DEME in bepaalde gebieden waar het actief is, blootgesteld aan verhoogde risico's door politieke en/of sociale instabiliteit (met inbegrip van oorlog en burgerlijke onrust, gewapende conflicten, terrorisme, gijzelingen, piraterij, afpersing en sabotage).</p>	<p>Dergelijke gebeurtenissen kunnen de bedrijfsvoering van DEME in aanzienlijke mate negatief beïnvloeden of een invloed hebben op de activiteiten, het personeel, de uitrusting en schepen.</p>	<p>DEME streeft ernaar deze risico's te beperken door voortdurend toezicht te houden op de situatie en veiligheid in de politiek onstabiele gebieden waar projecten worden uitgevoerd.</p> <p>Protectionisme wordt waar en wanneer mogelijk weggenomen door middel van lokale partnerships. Bovendien kan DEME indien nodig een project opschorten om zijn personeel, materieel en schepen in veiligheid te brengen.</p> <p>De activa van DEME (voornamelijk zijn schepen) kunnen ook snel worden geheralloceerd naar een alternatieve, veilige locatie.</p>
Kapitaalintensief karakter van de sector		
<p>Het kapitaalintensieve karakter van de sector waarin DEME actief is vraagt om zeer aanzienlijke investeringen (voornamelijk in bagger- en offshore schepen, maar ook in concessie-activiteiten).</p>	<p>Investeringsprojecten zijn vaak zeer complex, zowel technisch als financieel.</p> <p>Daarnaast zit er een lange periode tussen het moment dat er wordt beslist om te investeren, het verkrijgen van de financiering en het moment van oplevering van het nieuwe schip. Dit kan leiden tot gemiste kansen of onderbenutting als de marktomstandigheden intussen veranderd zijn.</p> <p>Ook concessie-activiteiten en projectontwikkeling kunnen onzeker zijn door het al dan niet verkrijgen van de benodigde financiering.</p>	<p>Om competitief te blijven, investeert DEME in nieuwe schepen en ontwikkelt, financiert en implementeert het baanbrekende technologieën.</p> <p>Bij de bouw van nieuwe schepen werken we steeds nauw samen met de scheepswerf om ervoor te zorgen dat wij deze kosten nauwgezet onder controle houden.</p>

Beschrijving van het risico	Potentiële impact	Risicobeheer en -controle
Kapitaalintensief karakter van de sector — vervolgd		
<p>Voor de uitbreiding en ontwikkeling van DEME's activiteiten kan aanvullend kapitaal nodig zijn, dat het door middel van financiering met eigen en/of vreemd vermogen kan verkrijgen om zijn investeringen te financieren.</p>	<p>Aanvullende schuldfinanciering, indien verkregen, kan DEME blootstellen aan bijkomende convenanten die door financiële instellingen of kredietverstrekkers worden opgelegd.</p>	<p>Als gevolg van het kapitaalintensieve karakter van de industrie heeft DEME een aanzienlijke hoeveelheid financieringskosten (en kan die ook blijven hebben). Die worden echter steeds van nabij opgevolgd door het management en de Raad van Bestuur.</p>
<p>De specifieke kenmerken van de schepen en de overige uitrusting en het beperkte aantal spelers op de wereldwijde markten waar DEME actief is (bijv. baggeren, offshore wind, enz.), kunnen een negatieve impact hebben op de waardering van deze activa in het geval ze verkocht zouden moeten worden.</p>	<p>Een negatieve impact op de reële waardering van de vloot en andere uitrusting kan aanleiding geven tot een lagere waarde, en dus een impact hebben op de financiële staten van de Groep.</p>	<p>De waarde van de vloot wordt voortdurend opgevolgd door de technische dienst van DEME aan de hand van interne en externe informatie (bv. taxatierapporten,...). Op elke rapporteringsdatum wordt de reële waarde van de vloot vergeleken met de boekwaarde, en indien nodig wordt een bijzondere waardevermindering geboekt.</p>
Concurrentie		
<p>De sectoren waarin DEME actief is, zijn sterk concurrerend, en DEME heeft te maken met concurrentie lokale en internationale marktspelers.</p> <p>Concurrentiële factoren zijn onder meer prijs, kwaliteit van de dienstverlening, omvang van activiteiten (inclusief geografisch), reputatie, ervaring en milieubelasting, evenals de beschikbaarheid van gunstige betalings- en kredietvoorwaarden.</p>	<p>De baggerindustrie is cyclisch van aard (voor infrastructurele baggerwerken), en vooral tijdens lage cycli is er inderdaad sprake van prijsdruk.</p> <p>Aangezien vlootbenutting belangrijk is, kunnen concurrenten van DEME soms een strategie hanteren om projecten tegen lagere prijzen aan te bieden. Deze agressieve prijszetting kan ertoe leiden dat DEME zijn prijs moet verlagen of de kredietvoorwaarden aanzienlijk moet verbeteren om projecten te winnen, waardoor zijn bruto winstmarges en kasstroom dalen.</p>	<p>De kapitaalintensiteit van de sectoren waarin DEME actief is, het beperkt aantal spelers dat daarvan het gevolg is en DEME's leidende positie op zowel de bagger- als de offshore windmarkten verlichten enigszins de potentiële concurrentiedruk.</p> <p>Het concurrentievermogen van DEME zal grotendeels afhangen van zijn vermogen om te blijven innoveren en zijn klanten state-of-the-art oplossingen aan te bieden. DEME moet dan ook bijblijven op technologisch vlak (zowel hardware als software) en over geavanceerde technologie en apparatuur beschikken om zijn marktaandeel, reputatie en positie te kunnen behouden.</p> <p>Op dit moment bezit DEME een moderne en competitieve vloot als gevolg van een meerjareninvesteringsprogramma.</p>
Investeren in onbewezen markten		
<p>In het kader van zijn inspanningen voor bedrijfsontwikkeling en diversificatie investeert DEME in industrieën en markten die zich tot op heden niet bewezen hebben en die, althans in een eerste fase, kunnen steunen op onbewezen technologieën (bijv. diepzeeoogsten (GSR), en groene waterstof (DEME Concessions)).</p>	<p>Investeren in onbewezen markten kan aanleiding geven tot hoge R&D-kosten, wat de financiële positie van de Groep ongunstig kan beïnvloeden.</p> <p>Bovendien kunnen nieuwe industrieën of activa verouderd raken of niet competitief zijn in het licht van de huidige marktomstandigheden en de evoluerende normen.</p>	<p>DEME vertrouwt in ruime mate op zijn vermogen om te blijven innoveren en state-of-the-art oplossingen te bieden aan zijn klanten, ook in onbewezen markten.</p> <p>Financiële investeringen in deze prille markten, die nog geen inkomsten genereren, worden gedekt door de kasstromen uit de andere operationele segmenten van de Groep.</p>

Bedrijfsrisico's

Beschrijving van het risico	Potentiële impact	Risicobeheer en -controle
Risico's inzake projectmanagement en -uitvoering		
<p>De activiteiten van DEME houden grotendeels verband met de projecten die het heeft. Wij bouwen of leveren gewoonlijk een infrastructuur of werk met een uniek karakter voor een vaste forfaitaire of variabele prijs en binnen een overeengekomen termijn. We voeren ook Engineering, Procurement, Construction and Installation (EPCI)-contracten uit, en soms zijn we ook verplicht om de financiering over te nemen.</p> <p>Gedurende het hele proces van projectmanagement en uitvoering kunnen risico's ontstaan: van aanbesteding tot contractonderhandelingen en, bij de toekenning, tijdens de uitvoering van engineering, inkoop, bouw, inbedrijfstelling en oplevering.</p> <p>Daarnaast bestaat ook de mogelijkheid dat de klant niet of niet tijdig de nodige financiering kan verkrijgen, enz.</p>	<p>Operationele risico's kunnen leiden tot mogelijke kostenoverschrijdingen, vooral voor projecten met contracten tegen vaste prijzen of met beperkte prijsescalatiebepalingen, waarbij de werkelijke kosten van een project hoger kunnen uitvallen dan de kostenraming van DEME bij aanvang van het project als gevolg van onverwachte extra kosten voor DEME (bv. prijsstijgingen voor leveringen, extra werk, vertragingen in de uitvoering, enz.). Dergelijke extra kosten kunnen niet altijd worden doorgerekend aan de klant, met als gevolg dat DEME alle, of ten minste een deel van deze extra kosten voor zijn rekening neemt.</p> <p>Afhankelijk van de omvang van een project kunnen afwijkingen van de geraamde kosten voor de uitvoering van het contract een ongunstig effect hebben op de financiële prestaties, bedrijfsresultaten of kasstromen van DEME.</p> <p>Met name projecten op basis van nieuwe ontwerpen kunnen hogere risico's op kostenoverschrijdingen met zich brengen. DEME is dan immers minder goed in staat om vooraf een correcte kostenraming te maken, vooral wanneer het zich voor het eerst in nieuwe bedrijfssegmenten begeeft.</p> <p>Vertragingen (als gevolg van mogelijke interne en/of externe factoren) bij het voldoen aan de leveringseisen van contracten (bv. 'milestones') kunnen ook resulteren in mogelijke sancties of schadevergoedingen.</p> <p>Dit omvat risico's van derden in de vorm van wanprestaties of verzuim van onderaannemers, leveranciers, verkopers, joint venture partners of andere partijen, die het vermogen van DEME zouden kunnen beïnvloeden om zijn projecten uit te voeren zoals gepland.</p> <p>Dit zou zich bijvoorbeeld kunnen voordoen wanneer er slechts een beperkt aantal alternatieve producenten zijn, met name voor gespecialiseerde apparatuur.</p> <p>Potentiële boetes of schadevergoedingen, extra kosten enz. kunnen voortvloeien uit het niet voldoen aan de prestatie-eisen. Deze kunnen betrekking hebben op de kwaliteitsnormen, de contractperiode of kostenoverschrijdingen als gevolg van het niet nakomen van de garantieverplichtingen (bv. verantwoordelijkheid voor onderhoud, enz.).</p> <p>Er kunnen nadelige gevolgen ontstaan voor de activiteiten van DEME wegens de niet-naleving van wijzigingen in de toepasselijke reglementeringen en wetgevingen, bijvoorbeeld m.b.t. de veiligheids- en sociale verplichtingen ten aanzien van onderaannemers. Ook is het mogelijk dat er geen plafond is voor de te betalen boetes of schadevergoedingen. Sommige contracten, met name overheidscontracten, bevatten immers geen clausules inzake beperking van aansprakelijkheid.</p>	<p>De ORM-afdeling gebruikt haar ORM-systeem voor de correcte identificatie, beoordeling en beheersing van risico's en kansen met betrekking tot de aanbesteding, voorbereiding en uitvoering van projecten. Kansen en risico's worden voortdurend opgevolgd, zodat er tijdig beslissingen en noodzakelijke acties kunnen volgen.</p> <p>Verder is er ook een Risicocomité, samengesteld uit de CEO, de CFO en leden van het Executief Comité of een persoon die door dat comité is aangesteld en verantwoordelijk is voor het betrokken segment of een persoon aangesteld door dat segment, aangevuld met niet-uitvoerende bestuurders en/of andere personen die de Raad van Bestuur aanstelt. Naast het bijstaan van de CEO in zijn taak om zaken op het vlak van risicobeheer te beoordelen, keurt het Risicocomité alle bindende offertes goed die betrekking hebben op de gunning van belangrijke contracten.</p> <p>Het Risicocomité brengt regelmatig verslag uit aan de Raad van Bestuur over de uitoefening van zijn taken, stipt alle punten aan waarvoor het actie of verbetering nodig acht, en geeft aanbevelingen voor de te ondernemen stappen.</p>

Beschrijving van het risico	Potentiële impact	Risicobeheer en -controle
Risico's inzake projectmanagement en -uitvoering — vervolgd		
<p>Bovendien kan DEME tijdens het project geconfronteerd worden met bepaalde andere algemene risico's die rechtstreeks of onrechtstreeks veroorzaakt worden door factoren die inherent zijn aan de activiteit van DEME (bv. contracten voor maritieme engineering).</p>	<p>Meer bepaald kan DEME te maken krijgen met verhoogde projectkosten als gevolg van bijvoorbeeld mogelijke niet gewerkte dagen, vertraging in de oplevering van de werken, letsels bij werknemers van DEME of bij derden, schade aan de uitrusting/ vaartuigen van DEME of van derden, ten gevolge van een van de volgende factoren:</p> <ul style="list-style-type: none"> — het bepalen van de aard en de samenstelling van de bodem en/of de specifieke omstandigheden ter plaatse; — klimatologische en extreme klimaatgebeurtenissen, zoals stormen, tsunami's, aardbevingen, enz.; — de slijtage van uitrusting; — technische of mechanische incidenten en storingen die van invloed kunnen zijn op de prestaties van de schepen of schade kunnen veroorzaken aan eigen uitrusting of die van derde partijen; — het concept en de engineering van het project, alsook de beoordeling van de technische geschiktheid van de uitrusting; — wijzigingen in het regelgevingskader tijdens de looptijd van het contract; — de relatie met en het vertrouwen op onderaannemers, leveranciers en (joint venture) partners, met name projecten in het kader van Engineering, Procurement, Construction and Installation (EPCI). 	<p>DEME tracht al die risico's te beheersen met behulp van zijn projectmanagementsystemen, maar ook door passende verzekeringen af te sluiten.</p>
De vereiste goedkeuringen, licenties en vergunningen behouden en vernieuwen		
<p>DEME heeft diverse goedkeuringen, licenties, vergunningen en certificaten nodig om zijn activiteiten te kunnen uitvoeren. Die moeten worden verkregen, behouden en vernieuwd.</p>	<p>Zonder de vereiste goedkeuringen, licenties, vergunningen en certificaten is het wellicht niet mogelijk om zijn bedrijfsactiviteiten uit te oefenen.</p> <p>Belgische aannemers moeten bijvoorbeeld in het bezit zijn van een 'Certificaat van Erkenning' dat om de vijf jaar vernieuwd moet worden. Vergelijkbare vereisten bestaan ook voor alle activiteiten van DEME wereldwijd.</p> <p>Voor de schepen gaat het voeren van een vlag altijd gepaard met de voltooiing van een registratieprocedure en een technisch onderzoek. Wanneer de procedure met succes is afgerond, ontvangt het schip een 'registratiecertificaat'. De precieze technische normen en procedures kunnen van rechtsgebied tot rechtsgebied verschillen en veranderen met de tijd.</p>	<p>DEME zorgt ervoor dat al zijn certificaten bijgewerkt worden en dat het voldoet aan internationale wettelijke en andere lokale verplichte QHSE-eisen.</p> <p>Er worden zelfs aanvullende certificaten verkregen om ervoor te zorgen dat de QHSE-norm van DEME hoger is dan de vereisten in de sector.</p> <p>DEME beschikt over een ISO-groepscertificaat met meer dan 50 operationele en commerciële entiteiten. Alle gecertificeerde entiteiten voldoen aan de volgende normen:</p> <p>ISO 9001 Kwaliteitsmanagementsystemen ISO 14001 Milieumanagementsystemen ISO 14064 Rapportering ISO 45001 Gezondheids- en veiligheidsbeheersystemen ISO 50001 Energiemanagementsystemen</p> <p>Naast ISO voldoet het QHSE-Managementstelsel ook aan andere specifieke normen.</p> <p>Bovendien zijn schepen onderhevig aan classificatieregels die ontworpen werden om onder meer schepen, bemanningen en het milieu te beschermen.</p> <p>De afdeling 'Class and Flag' is verantwoordelijk voor het behoud van de betreffende vlaggen- en regelgevende certificaten voor de vloot en voor de planning van eventuele vereiste onderzoeken.</p>

Klimaat- en milieurisico's

Beschrijving van het risico	Potentiële impact	Risicobeheer en -controle
Onzekerheid of een project effectief tot stand komt		
DEME richt zich als projectontwikkelaar en concessiehouder op hernieuwbare energie, maritieme infrastructuur, havens, baggeren, groene waterstof en andere bijzondere projecten.	Het proces vanaf het eerste idee tot de feitelijke oplevering kan een langere periode in beslag nemen, zelfs meerdere jaren. Dit betekent dat er aanzienlijke kosten gemaakt kunnen worden en heel wat tijd kan worden besteed aan een potentieel nieuw project, zonder de zekerheid te hebben dat het project effectief tot stand zal komen.	Binnen DEME is er een Technisch Comité dat toeziet op de activiteiten van de Groep en een specifiek Technisch Comité voor DEME Concessions. Deze comités zijn samengesteld uit de CEO, de CFO en de leden van het Executief Comité, niet-uitvoerende bestuurders en/of andere personen aangesteld door de Raad van Bestuur.
	Zo kan het bekomen van een concessie van de betreffende overheidsinstantie een risico inhouden, door onzekerheid in interpretatie en/of toepassing van regelgeving, bezwarende beperkingen die worden opgelegd, of wijzigingen die worden aangenomen ten aanzien van de voorwaarden van de concessie en/of als gevolg van politieke instabiliteit.	De leden beschikken over de specialistische expertise die vereist is voor specifieke projecten. Ze evalueren projecten/investeringen die een bijzondere rol spelen binnen de Groep vanuit het oogpunt van risico, investering en imago.
	Bovendien is het essentieel om de juiste financiering voor het project te verkrijgen met de juiste partners.	

Onzekerheid of een project effectief tot stand komt		
DEME is onderworpen aan risico's van derden met betrekking tot aannemers, leveranciers, verkopers, joint venture partners of andere partijen.	De succesvolle voltooiing van deze projecten hangt af van het vermogen van deze derden om hun contractuele verplichtingen na te komen, en is onderhevig aan factoren waarop DEME geen invloed heeft, met inbegrip van handelingen of nalatigheden van deze partijen en hun onderaannemers.	DEME implementeert strikte maatregelen om potentiële risico's van derden tot een minimum te beperken, zoals het uitvoeren van due diligence vooraleer zaken met hen te doen en procure-to-pay-procedures.

Beschrijving van het risico	Potentiële impact	Risicobeheer en -controle
Ontwikkelen van milieuregelgeving (risico van klimaattransitie)		
DEME is actief in een sector met verhoogde broeikasgassen, die bijdragen tot de opwarming van de aarde. In het kader van toekomstige regelgeving kan DEME worden onderworpen aan koolstofbelastingen en emissiehandelssystemen - waarnaar verwezen wordt als een risico van klimaattransitie, meer bepaald een beleids- en juridisch risico.	Koolstofbelastingen leiden niet alleen tot bijkomende directe kosten, maar ook tot hogere prijzen voor aangekochte producten en diensten (bv. staal, beton, enz.).	DEME heeft een klimaattransitieplan uitgerold dat focust op een verhoogde operationele en technische energie-efficiëntie en op de transitie naar alternatieve brandstoffen, die minder broeikasgassen uitstoten. Deze maatregelen zullen de blootstelling aan en de impact van koolstofbelastingen en emissiehandelssystemen verminderen. De impact van potentiële kosten is afhankelijk van doorberekeningsclausules in het contract, die voor elk project anders kunnen zijn.
Impact van extremere weersomstandigheden (fysiek klimaatrisico, acuut)		
De activiteiten van DEME worden geconfronteerd met specifieke klimaatrisico's. Het gaat hier bijvoorbeeld om frequentere en extremere weersomstandigheden zoals stormen, hevige regenval en overstromingen. Dit wordt het acute fysieke klimaatrisico genoemd.	Extremere weersomstandigheden kunnen leiden tot meer operationele stilstand.	DEME controleert en evalueert voortdurend de economische en klimaatgerelateerde omstandigheden om te anticiperen op eventuele gevolgen voor zijn financiën, en die te beperken of te vermijden. Schade aan activa als gevolg van extreme weersomstandigheden zoals stormen wordt gedekt door schadeverzekeringen.

Impact van klimaatverandering (fysiek klimaatrisico, chronisch)		
Klimaatverandering kan bepaalde chronische gebeurtenissen veroorzaken, zoals veranderende windpatronen, oceaanzuivering, stijging van de zeespiegel, enz. Bagger-, landwinning-, offshore-, infrastructuur- en milieuprojecten kunnen met de gevolgen van deze specifieke klimaatrisico's worden geconfronteerd. Voor de projecten van DEME Offshore en met het oog op de rapportering over de EU-taxonomie heeft DEME gekozen voor het RCP 8.5 scenario van het IPCC als basis klimaatscenario. Dit wordt een chronisch fysiek klimaatrisico genoemd.	Oceaanzuivering kan een beperkte impact hebben op offshore projecten. Als bijvoorbeeld de pH van het water daalt (en de zuurtegraad toeneemt), neemt de corrosiesnelheid van een windturbinestructuur toe. Dit zou kunnen leiden tot de vervanging van opofferingsanoden of een toename van de huidige kathodische bescherming - ICCP (Impressed Current Cathodic Protection).	Bij het ontwerpen van funderingen van windturbines bekijkt DEME parameters die rekening houden met chronische fysieke klimaatrisico's, zoals veranderende windpatronen en oceaanzuivering.
	Anderzijds ziet DEME de stijgende zeespiegel als een opportuniteit voor zijn baggeractiviteiten.	

Milieuverstoring		
Baggerwerken, landwinning, offshore werken, infrastructuur en milieuprojecten of diepzeontginning zijn activiteiten met gevolgen voor het milieu en onderhevig aan specifieke milieurisico's.	DEME loopt specifieke milieurisico's in verband met de verstoring van fauna en flora, accidentele verontreiniging of andere ongewenste milieueffecten. Deze milieurisico's kunnen worden onderverdeeld in twee hoofdonderdelen: — Ten eerste moeten de milieubedrijven binnen de Groep naar de aard van hun activiteiten – bodem- en sedimentsanering – omgaan met gevaarlijke en schadelijke stoffen. De soorten vervuiling en de technologieën waarmee die worden aangepakt, zijn niet altijd vrij van risico's. — Ten tweede zijn de infra-activiteiten van DEME – actief in maritieme infrastructuur – sterk afhankelijk van natuurlijke grondstoffen zoals zand. Overheidsinstanties kunnen beperkingen opleggen op het gebruik van bepaalde natuurlijke grondstoffen of kunnen verlangen dat bepaalde middelen hergebruikt worden. De klant zal bijvoorbeeld minimumniveaus voor hergebruik opleggen of de voorkeur geven aan inschrijvingen met de hoogste waarde aan hergebruikte materialen. Bijgevolg moet DEME rekening houden met de circulaire economie en manieren vinden om de materialen optimaal te recycleren.	DEME controleert en evalueert voortdurend de economische en klimaatgerelateerde omstandigheden om te anticiperen op eventuele gevolgen voor zijn financiën, en die te beperken of te vermijden. Het is ook de ambitie van DEME om fundamenteel bij te dragen tot duurzame oplossingen voor de wereldwijde milieu-, maatschappelijke en economische uitdagingen waarmee de wereld vandaag geconfronteerd wordt. In diezelfde lijn zet DEME zijn ambitieuze strategie voort om de energietransitie te versnellen. Zijn duurzaamheidsambities komen ook tot uiting in zijn moderne, innovatieve vloot. Daarnaast wil DEME een rol spelen in de overgang naar de circulaire economie door geïntegreerde circulaire oplossingen te bieden voor bodemsanering, brownfieldontwikkeling, milieubaggeren en sedimentbehandeling.

Financiële risico's

Beschrijving van het risico	Potentiële impact	Risicobeheer en -controle
Financiering		
DEME maakt voor de financiering van zijn investeringen en activiteiten vaak gebruik van externe financieringsbronnen, zowel voor financieringen op korte als lange termijn.	De omvang van de hefboomfinanciering kan de Groep blootstellen aan verschillende risico's, waaronder het vergroten van de kwetsbaarheid voor neerwaartse of negatieve veranderingen in de algemene economische, sector- of concurrentieomstandigheden en overheidsvoorschriften. Dit vereist dat een aanzienlijk deel van zijn kasstromen uit activiteiten dient om de hoofdsom en rente te betalen over de schuldenlast van de Groep. Daardoor kan hij zijn kasstromen minder goed gebruiken om zijn activiteiten, kapitaaluitgaven en toekomstige businessopportunities te financieren.	DEME streeft naar een gezonde balans tussen het geconsolideerde netto eigen vermogen en de geconsolideerde nettoschuld. DEME beschikt over aanzienlijke krediet- en garantiefaciliteiten bij verschillende internationale banken. Daarnaast heeft het een commercial paper-programma om zijn financieringsbehoefte op korte termijn te dekken.
DEME dient in het kader van een aantal van zijn langlopende kredietfaciliteiten te voldoen aan bepaalde restrictieve convenanten voor zijn kapitaalwervingsactiviteiten en andere financiële en operationele zaken (bv. balanstotaal, netto eigen vermogen, netto financiële schuld en EBITDA).	Die kunnen het moeilijker maken om extra kapitaal te verkrijgen en zakelijke kansen na te streven, waaronder potentiële acquisities. Bovendien zou een schending van deze convenanten kunnen leiden tot een versnelde terugbetaling van de leningen.	Onder de algemene noemer van kapitaalbeheer worden de netto financiële schuld en de kasstromen van nabij opgevolgd door de Treasury-afdeling van DEME en de Raad van Bestuur. DEME wil zijn financieringsbronnen diversifiëren (maar enkel met banken waarmee het een langdurige relatie onderhoudt en die over een goede kredietwaardigheid beschikken) en de vervaldagen spreiden.
Marktrisico: renterisico's		
Voor zijn financiering is DEME blootgesteld aan een renterisico dat kan worden gedefinieerd als de mate waarin de resultaten of de waarde van een financiële transactie worden beïnvloed door een verandering in de marktrente.	Wijzigingen in de rentevoeten kunnen leiden tot een stijging van de rentelasten, en op hun beurt een impact hebben op de financiële staten van DEME.	Het renterisico wordt binnen de Groep centraal beheerd. Indien DEME dergelijke kortetermijnleningen zou gebruiken om kortetermijnbehoeften te financieren (bv. werkkapitaal voor projecten), zou DEME de variabele rentevoet kunnen indekken. Voor zijn langetermijnleningen dekt DEME het overgrote deel van de risico's van wijzigingen in de onderliggende variabele rentevoeten in met afgeleide financiële instrumenten, voornamelijk door gebruik te maken van renteswaps.
Marktrisico: wisselkoersrisico's		
Het wereldwijde karakter van de activiteiten van DEME brengt met zich dat de betalingen in het kader van contracten, aankopen en uitgaven in verschillende valuta kunnen gebeuren. Hierdoor wordt DEME blootgesteld aan risico's die te maken hebben met wisselkoersschommelingen en indekkingen ervan. Dit zou kunnen leiden tot hogere kosten voor DEME.	De meeste aankopen van de Groep worden gewoonlijk in EUR of USD gedaan. Dit betekent dat de Groep geconfronteerd wordt met een risico van wisselkoersschommelingen wanneer de verkopen in een andere valuta gebeuren dan de aankopen. Het is mogelijk dat DEME de gestegen kosten niet aan zijn klanten kan doorrekenen.	DEME gebruikt afgeleide financiële instrumenten om de effecten van de wisselkoersschommelingen op zijn kasstromen en financiële toestand te beperken. In principe dekt DEME zich alleen in voor vastgelegde kasstromen in andere dan de eigen valuta. Het doet dit hoofdzakelijk in de vorm van termijntransacties (projectdekking of CapEx) of swaps (bedrijfskapitaal, follow-up van termijntransacties). Zo is het wisselkoersrisico bijzonder relevant in de hier voorafgaande periode. Om het hoofd te bieden aan de wisselkoersrisico's van vreemde valuta's die onderworpen zijn aan plaatselijke beperkingen, wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van NDF-dekking (non-deliverable forward).

Beschrijving van het risico	Potentiële impact	Risicobeheer en -controle
Marktrisico: wisselkoersrisico's — vervolgd		
De rapportagemunt van DEME is de euro. Gezien de wereldwijde activiteiten van de Groep heeft een aanzienlijk deel van de activa, passiva, kosten en opbrengsten van de Groep echter een andere valuta dan de euro. Die wordt dan omgerekend naar euro tegen de toepasselijke wisselkoersen om de geconsolideerde jaarrekening van de Groep op te stellen.	Een wijziging ten opzichte van de euro van één of meer van de vreemde valuta waarin de plaatselijke dochterondernemingen van DEME werken, heeft een dienovereenkomstig effect op de omzet en de rentabiliteit uitgedrukt in euro. Wisselkoerswijzigingen hebben ook een invloed op de geconsolideerde balans en resultatenrekening van de Groep.	DEME dekt de omrekeningsrisico's niet af.
Wisselkoersschommelingen kunnen dan ook een invloed hebben op de waarde van de posten die in de geconsolideerde jaarrekening van de Groep in euro zijn uitgedrukt.	Wijzigingen in de eurowaarden van de geconsolideerde activa en passiva van de Groep als gevolg van wisselkoersschommelingen kunnen ertoe leiden dat de Groep valutawinsten en -verliezen boekt via de resultatenrekening, of via de omrekeningsverschillen in de staat van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten en in het eigen vermogen.	
Marktrisico: prijs- en grondstoffenrisico		
DEME is blootgesteld aan risico's van prijschommelingen voor grondstoffen en energie. Die zijn essentieel in de uitvoering van zijn activiteiten en vormen als zodanig een belangrijk onderdeel van de kosten.	De prijzen waartegen DEME bepaalde grondstoffen (bijv. staal) of energie (stookolie of LNG) kan inkopen, kunnen aanzienlijk fluctueren volgens lokale en internationale marktomstandigheden (bijv. zoals tekorten, marktschommelingen, wisselkoersschommelingen, veranderingen in overheidsprogramma's, enz.), waardoor DEME aan prijsrisico's wordt blootgesteld.	Sommige contracten bieden de mogelijkheid om kostenstijgingen voor grondstoffen en energie door middel van prijsherzieningsmechanismen aan de klant door te rekenen. DEME dekt zich ook in tegen schommelingen van de olieprijs door termijncontracten af te sluiten. Deze praktijk wordt evenwel duurder en is daarom ongeschikt wanneer ze een lange tijdsperiode overschrijdt of wanneer hoeveelheden niet betrouwbaar kunnen worden ingeschat.
Belangrijke grondstoffen zijn bouwmaterialen die nodig zijn voor infrastructuurprojecten of staal dat nodig is voor de bouw van offshore windfunderingen.	Met betrekking tot energie gaat het vooral om het gebruik van stookolie of LNG door de schepen en grondverzetmaterieel.	
Krediet- en tegenpartijrisico's		
Er kan zich een kredietrisico voordoen wanneer een klant of tegenpartij zijn of haar contractuele verplichtingen niet nakomt.	Niet-betaling door een klant kan het gevolg zijn van een gebrek aan liquiditeit, faillissement of fraude van de kant van de klant of kan te wijten zijn aan de algemene politieke of economische situatie in het land van de klant. Het kan een impact hebben op onze kasstromen en financiële positie.	Hoewel DEME ernaar streeft de kredietrisico's van zijn klanten tot een minimum te beperken door hun solvabiliteit te onderzoeken vooraleer het contract af te sluiten, en door de vereiste betalingsgaranties te stellen (met inbegrip van kredietverzekeringspolissen bij openbare kredietverzekeraars zoals Credendo en particuliere kredietverzekeraars, bankgaranties en kredietbrieven). Maar het is niet mogelijk om de kredietrisico's van klanten volledig uit te sluiten. Een groot deel van de geconsolideerde omzet wordt gerealiseerd bij klanten uit de overheids- of semi-overheidssector. Het tegenpartijrisico is daarom beperkt omdat deze entiteiten een aanzienlijk aantal van onze klanten vertegenwoordigen. Om het resterende risico in te dijken, volgt DEME voortdurend zijn uitstaande handelsvorderingen op, en past het indien nodig zijn positie aan.

Juridische en regelgevende risico's

Beschrijving van het risico	Potentiële impact	Risicobeheer en -controle
Marktrisico: prijs- en grondstoffenrisico — vervolgd		
DEME is blootgesteld aan tegenpartijrisico's bij het beleggen/investeren van zijn beschikbare liquiditeiten en bij het onderschrijven van financiële derivaten.	Financiële instellingen kunnen in gebreke blijven of failliet gaan, en zo onze belegde activa in gevaar brengen.	DEME voert een beleid om de tegenpartijrisico's tot een minimum te beperken door concentraties ervan te vermijden en in dergelijke aangelegenheden alleen te werken met banken waarmee het een langdurige relatie heeft. De kredietrisico's van financiële tegenpartijen kunnen evenwel niet volledig worden uitgesloten.
Liquiditeitsrisico's		
Hoewel DEME een strikt financieel beleid voert en zorgt voor een diversiteit aan financieringsbronnen en terugbetalingstermijnen, kunnen niet alle negatieve effecten op de kasstroom en liquiditeit worden vermeden als klanten hun betalingsverplichtingen niet nakomen, bijvoorbeeld als DEME er niet in slaagt om een adequate externe financiering te regelen tegen aanvaardbare voorwaarden. Dit kan zorgen voor een negatieve impact op de activiteiten, financiële situatie en resultaten van DEME.	Al deze factoren kunnen ertoe leiden dat DEME moeilijkheden heeft om te voldoen aan de convenanten van zijn kredietfaciliteit. Als zijn toekomstige kasstromen uit operaties en andere kapitaalmiddelen onvoldoende zouden zijn om aan zijn betalingsverplichtingen te voldoen of om zijn liquiditeitsbehoeften te financieren, kan DEME gedwongen worden om zijn bedrijfsactiviteiten en investeringsuitgaven aan te passen, activa te verkopen, bijkomend schuld- of aandelenkapitaal aan te trekken, zijn schuld geheel of gedeeltelijk te herstructureren of te herfinancieren op of voor de vervaldag, of opportuniteiten zoals overnames te laten schieten.	Het liquiditeitsrisico wordt beperkt door de leningen te spreiden over verschillende banken, door verschillende aflossingstermijnen overeen te komen en ook door het kredietrisico te beperken. Bovendien investeert DEME hoofdzakelijk in uitrusting met een lange levensduur, dat over meerdere jaren wordt afgeschreven. Om die reden tracht DEME een aanzienlijk deel van zijn schulden te structureren als schuld op lange termijn.

Beschrijving van het risico	Potentiële impact	Risicobeheer en -controle
Naleving van, en wijzigingen in wetten		
DEME is actief in een groot aantal landen in alle delen van de wereld, en is onderworpen aan een grote verscheidenheid van wetten en regels in elk van de rechtsgebieden waar het actief is. Het kan gebeuren dat DEME aanzienlijke kosten maakt om aan deze regelgeving te voldoen.	De regelgeving waaraan DEME is onderworpen, kan variëren van rechtsgebied tot rechtsgebied, en kan in de loop van de tijd veranderen. Die wijzigingen kunnen betrekking hebben op o.a. export-, import- en transitcontroles, accijnzen, tarieven en quota, inkomstenbelasting, bronbelasting, btw en andere belastingen, milieuwetgeving, controles op de internationale handel en valuta, en het beleid inzake arbeid en sociale zekerheid.	DEME tracht steeds de evolutie van de rechtsstelsels, de reglementaire controles, de gewoonten en de praktijken in de rechtsgebieden waar het actief is, te volgen en zich eraan aan te passen.
Wettelijke en reglementaire compliancerisico's inzake antitrust, antiwitwas en anticorruptie		
Bovendien beperken of verbieden sancties van internationale organisaties of individuele naties transacties met bepaalde landen en met bepaalde bedrijven en personen die voorkomen op lijsten van de Verenigde Naties, de federale regering van de VS, de Europese Unie, diverse EU-lidstaten en andere lokale overheden. Door de toenemende complexiteit, omvang en geografische spreiding van de activiteiten van DEME en de mate van afhankelijkheid van werknemers, agenten, externe aanbieders of andere vertegenwoordigers die betrokken zijn bij de activiteiten van DEME, kan het bovendien moeilijker worden om alle wereldwijde activiteiten van DEME effectief te monitoren en te beheren, ook in bepaalde groeimarkten waarvan bekend is dat deze gevoeliger zijn voor omkoping, corruptie en andere compliancerisico's.	Het is mogelijk dat DEME niet of niet tijdig in staat is ontwikkelingen in dergelijke wet-, regelgeving en sancties te anticiperen en zich erop voor te bereiden. De dochterondernemingen en joint ventures van DEME werken autonoom in een internationale omgeving met een veelheid aan stakeholders die deelnemen aan of worden beïnvloed door de activiteiten van de Groep: projectleiders en hun vertegenwoordigers, concessieverlenende autoriteiten, regelgevende instanties, aannemers, ontwerp kantoren, gezamenlijke aannemers, onderaannemers, leveranciers, dienstverleners, lokale bewoners, gemeenschappen, enz.	DEME zet zich in voor verantwoorde bedrijfspraktijken en heeft een intern beleid geformuleerd met als doel zijn activiteiten uit te voeren met integriteit en nultolerantie ten aanzien van corruptie. DEME hanteert een wereldwijd compliance-programma (bijvoorbeeld via de Code voor ethiek en zakelijke integriteit van DEME en het bestaande beleid, procedures, opleidingen, klokkenluidersmeldpunt, IT-tools, interne controles en risicobeheer in verband met antitrust, witwassen van geld, anti-omkopings- of anticorruptiewet- en regelgeving en sancties, en het toezicht daarop door de afdeling Compliance van DEME. Maar er kan echter niet worden gegarandeerd dat dergelijke codes, beleidsregels en procedures op elk moment zullen worden nageleefd door werknemers, agenten, externe aanbieders of andere vertegenwoordigers die betrokken zijn bij de activiteiten van DEME.

Naleving van en wijzigingen aan milieu-, gezondheids- en veiligheidswetgeving		
De activiteiten van DEME houden bepaalde inherente risico's in die verband houden met de gezondheid en veiligheid van werknemers, onderaannemers en anderen.	DEME kan in hoge mate aansprakelijk worden gesteld voor ongevallen, blootstelling aan gevaarlijke stoffen, lekken of andere gebeurtenissen die leiden tot een letsel of overlijden, zelfs als een dergelijke gebeurtenis niet de fout is van DEME. Bovendien kunnen in sommige landen waar DEME actief is, de activiteiten worden beïnvloed door sociale en/of politieke instabiliteit (terrorisme, gewapend conflict, beslaglegging op bankrekeningen enz.) en zijn ze kwetsbaar voor kwaadwillige en/of criminele handelingen (vandalisme, diefstal, fysieke aanvallen, kidnapping, piraterij, enz.).	DEME identificeert risico's op ongevallen of verwondingen en gevolgen voor de gezondheid, en voert de gepaste risicobeperkende maatregelen in. Toch kunnen bij ongevallen waarbij werknemers of onderaannemers betrokken zouden zijn, verwondingen niet volledig worden uitgesloten. De QHSE-slogan is 'Nul ongevallen en nul milieu-incidenten'. De prioriteit van de Vennootschap is en blijft het welzijn van de werknemers en onderaannemers door een hoogwaardige, gezonde, veilige en milieuvriendelijke werkomgeving te creëren. QHSE staat altijd op de agenda van DEME's managementteam, Executief Comité en van de vergaderingen van de Raad van Bestuur. Daarnaast heeft elke werknemer een 'stop het werk' bevoegdheid: het recht en de plicht om elke activiteit die geacht wordt onaanvaardbare risico's met zich mee te brengen, stop te zetten. Op alle niveaus van de organisatie werden Key Performance Indicators (KPI's) ingevoerd om de QHSE-prestaties op te volgen.

IT-gerelateerde risico's

Beschrijving van het risico	Potentiële impact	Risicobeheer en -controle
Naleving van en wijzigingen aan milieu-, gezondheids- en veiligheidswetgeving — vervolgd		
De activiteiten van DEME houden bepaalde inherente risico's in die verband houden met het milieu.	In bepaalde rechtsgebieden verplichten incidenten die het gevolg zijn van baggerwerken, landwinning, offshore, infrastructuur- en/of milieufactiviteiten (bijvoorbeeld verontreiniging van lucht, water en bodem) de aannemer om saneringswerkzaamheden uit te voeren en de kosten daarvan te dragen.	Het beleid van DEME houdt in dat het zich strikt houdt aan alle toepasselijke wet- en regelgeving in elk rechtsgebied waarin het actief is, en die ook naleeft.
Belastingrisico's		
DEME is actief in landen die onderworpen zijn aan verschillende belastingstelsels. Het effectieve belastingtarief en de belastingverplichtingen van DEME zijn gebaseerd op de toepassing van de huidige wet- en regelgeving en belastingverdragen inzake inkomstenbelasting. Van tijd tot tijd brengen verschillende regeringen ook ingrijpende wijzigingen aan in hun belastingregels en de toepassing van de regels op vennootschappen, met inbegrip van wijzigingen die een invloed kunnen hebben op de mogelijkheid voor de Groep om de belastingen op internationale winsten uit te stellen.	Belangrijke inschattingen/ramingen zijn vereist om de wereldwijde belastingverplichtingen te bepalen, onder meer omdat de belastingwetten en -reglementeringen niet altijd duidelijke en definitieve richtlijnen bieden.	Zoals vermeld kan de belasting onderhevig zijn aan inschattingen, en kan dit leiden tot geschillen met de plaatselijke belastingautoriteiten.
Daarnaast wordt DEME regelmatig onderworpen aan controles van zijn inkomstenbelastingaangiftes en btw-aangiftes door de belastingdienst in de verschillende landen waar het actief is.	De effectieve belastingtarieven van DEME en de belastingblootstelling van DEME kunnen door tal van redenen worden beïnvloed. Het kan daarbij gaan om wijzigingen in de samenstelling van zijn winst in landen of rechtsgebieden met hogere of lagere belastingtarieven, wijzigingen in de toepasselijke belastingtarieven, wijzigingen in de verrekeningsregels, wijzigingen in de waardering van DEME's uitgestelde belastingvorderingen en -schulden, DEME's vermogen om fiscale verliezen en belastingkredieten te benutten, wijzigingen in de renteaftrekbaarheid of andere wijzigingen in de belastingwetgeving en de manier waarop dergelijke belastingwetgeving door de belastingdiensten wordt toegepast (mogelijks met terugwerkende kracht). Dit omvat ook belastingregelingen uitgevaardigd door de relevante bevoegde belastingdiensten en overeenkomstige betwistingen door belastingdiensten van het oordeel of de interpretatie van DEME in belastingzaken.	Indien het management het waarschijnlijk acht dat dergelijke geschillen tot uitgaven zullen leiden, worden de nodige voorzieningen geboekt.
Geschillen		
DEME is en kan af en toe betrokken zijn bij geschillen, andere rechtsvorderingen en procedures, onderzoeken en handhavingsacties van toezichthouders met verschillende partijen in zijn bedrijfsvoering.	Geschillen en juridische procedures waarin de Groep betrokken kan raken, zijn onderhevig aan tal van onzekerheden, en de uitkomst ervan is vaak moeilijk te voorspellen.	Op de contracten van DEME is in de regel het recht van toepassing van de landen waar de projecten worden uitgevoerd, waar mogelijk aangevuld met de arbitrageclausule van de Internationale Kamer van Koophandel, in het bijzonder voor landen waar het rechtssysteem mogelijk onvoldoende bescherming biedt.
Geschillen kunnen bijvoorbeeld ontstaan rond verschillende interpretaties van nieuwe zaken die zich voordoen tijdens de uitvoering van het contract, of rond verkeerde interpretaties van contractuele clausules.	Bepaalde van deze procedures kunnen resulteren in schadevergoedingen, rechtsmiddelen of strafrechtelijke of civiele sancties, boetes of winstafdracht.	
Bovendien zijn de activiteiten van DEME onderhevig aan operationele risico's, waaronder milieurisico's, ongevallen, storingen of overstromingen, die kunnen leiden tot schade aan of vernieling van uitrusting, structuren of gebouwen, milieuschade of persoonlijke letsels, of wettelijke aansprakelijkheid jegens derden.	Het verweer tegen dergelijke vorderingen en de ermee gepaard gaande schikkingskosten kunnen aanzienlijk zijn, zelfs bij vorderingen die ongegrond zijn.	
DEME kan ook betrokken zijn in procedures ingeleid door werknemers of voormalige werknemers van DEME, met claims wegens beroepsziekten die verband houden met bepaalde activiteiten (bv. duiken, langdurig werken in de zon) of met blootstelling aan gevaarlijke stoffen (bv. dampen, bijtende of giftige stoffen).		

Beschrijving van het risico	Potentiële impact	Risicobeheer en -controle
IT-risico's		
DEME doet voor zijn wereldwijde activiteiten in toenemende mate een beroep op digitale communicatie, connectiviteit en het gebruik van technologie, wat nog versneld is door het telewerken.	Doordat het steeds meer gebruik maakt van digitale communicatie en informatietechnologie, vergroot DEME zijn blootstelling aan potentiële cybercrimes, storingen of verstoringen in zijn IT-systemen en andere daaraan gerelateerde risico's.	Het risico inzake informatietechnologie wordt beperkt door interne beleidsmaatregelen, procedures en instructies. Ze omvatten multifactorauthenticatie, eenmalige aanmelding met Office 365 voor alle cloudtoepassingen, versleuteling van de harde schijven en eindpuntbeveiliging op alle pc's, tot en met regelmatige 'ethische hacking'-oefeningen, bewustmakingscampagnes en pentesten door het Enterprise Security Office (ESO).
	De informatietechnologie is van cruciaal belang voor de ondersteuning en bescherming van de kern- en ondersteunende processen. Hierdoor kan DEME vlotter en efficiënter werken, en kan het zijn lokale activiteiten nagenoeg in realtime volgen vanuit het hoofdkantoor. Dit schept echter ook een kwetsbaarheid die verband houdt met uitdagingen op het vlak van cyberbeveiliging en de afhankelijkheid van gedigitaliseerde processen.	De ESO geeft het management periodieke updates over het veiligheidsrisicolandschap, en voert evaluaties van veiligheidsrisico's uit. Als zodanig informeert de ESO de Groep over mogelijke bedreigingen voor de veiligheid van personeel en eigendommen.
Cyberbeveiliging		
Cyberbeveiliging is een essentieel aspect van ons bedrijf. We zijn immers actief in een zeer concurrentiële en dynamische markt die voortdurend innovatie, aanpassing en waakzaamheid vereist.	We zijn ons bewust van de uitdagingen en kansen die ons te wachten staan. Het landschap van cyberbedreigingen verandert voortdurend en wordt steeds geavanceerder en complexer, omdat cybercriminelen en tegenstanders moderne technologieën en kwetsbaarheden uitbuiten. We krijgen ook te maken met toenemende verwachtingen en eisen op het vlak van regelgeving en klanten, en met concurrentie- en marktdruk.	Een van de hoofddoelen van DEME's cyberbeveiligingsstrategie is het opzetten van een robuust en consistent kader dat richting geeft aan ons beleid, onze procedures en praktijken. Daartoe heeft DEME de CIS-controles (Centre for Internet Security) aangenomen, een reeks best practices die zijn afgestemd op de meest algemeen erkende cyberbeveiligingsnormen, zoals NIST (National Institute of Standards & Technology) en MITRE ATT&CK® (een wereldwijd toegankelijke kennisbank van tactieken en technieken van tegenstanders die gebaseerd is op waarnemingen uit de echte wereld). De CIS-controles werden in de hele organisatie geïmplementeerd, en bieden een uitgebreide en bruikbare roadmap om de cyberbeveiliging te verbeteren en de voortgang en prestaties te meten. Daarnaast heeft DEME verschillende specifieke initiatieven en projecten ondernomen om zijn cyberbeveiligingscapaciteiten en veerkracht te verbeteren:
We zetten ons in om onze mensen, gegevens, activa en klanten te beschermen tegen cyberbedreigingen en om te voldoen aan de relevante regelgeving en normen.		<ul style="list-style-type: none"> — Volledige uitrol van Multifactorauthenticatie (MFA) voor alle werknemers, aannemers en partners. MFA vermindert het risico op onbevoegde toegang en inbreuken op gegevens. — Oprichting van een 24/7 Cyber Security Centre (SOC), een toegewijd team van experts en analisten dat cyberincidenten en -bedreigingen bewaakt, detecteert en oplost. — Verbeteringen in Disaster Recovery: verhogen van de redundantie en back-upmogelijkheden van ons datacenter. DEME heeft geïnvesteerd in meerdere datacenters in verschillende zones, en heeft zijn back-up- en herstelprocessen verbeterd door cloudoplossingen te gebruiken. — Uitrol van Starlink, een satellietgebaseerde internetdienst die de vloot snelle connectiviteit met lage latentie biedt. Starlink verbetert – in combinatie met firewalls van de volgende generatie – de cyberbeveiliging, waardoor DEME zijn datatransmissies kan versleutelen en beveiligen. — Ethische hackertests om potentiële kwetsbaarheden te identificeren en aan te pakken. — Investeren in opleidingen, zodat het personeel potentiële cyberbeveiligingsrisico's kan identificeren en tegengaan.

Overige risico's

Beschrijving van het risico	Potentiële impact	Risicobeheer en -controle
Werkgelegenheid		
<p>DEME is in grote mate afhankelijk van gekwalificeerd, hoogopgeleid personeel, professionals en managers.</p>	<p>Het succes van de activiteiten van DEME hangt in grote mate af van zijn vermogen om vakkundig personeel aan te werven en te behouden, en om dit te doen tegen concurrerende voorwaarden.</p> <p>DEME moet voldoende hooggekwalificeerde ingenieurs, professionals en managers aanwerven en behouden.</p> <p>Indien DEME geen talent zou kunnen aantrekken, zou dit de uitvoering van de huidige activiteiten kunnen beperken en een impact kunnen hebben op zijn groei.</p>	<p>Om talent aan te trekken in deze zeer competitieve markt, beschikt DEME over een professioneel rekruteringssteam.</p> <p>Het is voor DEME van cruciaal belang dat het zijn waardevolle werknemers kan motiveren en behouden. Daarom probeert het de lange werktijden, ploegendienst en de nacht- en weekendarbeid te compenseren met aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden en vakantiearrangementen.</p> <p>Het bedrijf investeert ook in de ontwikkeling van zijn werknemers door middel van diverse opleidingsprogramma's, en bereidt het de kandidaten voor op belangrijke promoties om hun leiderschapsvaardigheden te verbeteren.</p>
Intellectueel eigendom		
<p>DEME maakt gebruik van bepaalde eigendomsrechtelijk beschermde technologie en knowhow, waaronder intellectuele eigendom en knowhow die het zelf heeft ontwikkeld.</p>	<p>Om een concurrentievoordeel te verkrijgen moet DEME geavanceerde technologieën gebruiken die vaak ontwikkeld werden door zijn eigen werknemers.</p>	<p>DEME sluit vertrouwelijkheidsovereenkomsten af met derden die betrokken zijn bij de R&D.</p> <p>De intellectuele eigendomsrechten die voortvloeien uit R&D komen toe aan DEME op basis van een standaardcontract met de uitvindende partij.</p> <p>Afhankelijk van het type en de waarde van de intellectuele eigendom kan deze verder worden beschermd door het indienen van een octrooiaanvraag.</p>
Uitbraak van pandemie		
<p>Een pandemie, zoals de recente Covid-19, kan DEME's activiteiten negatief beïnvloeden. Ze heeft een impact op de gezondheid van al onze werknemers, leveranciers en onderaannemers. Ook kan ze de levering van cruciale voorraden verstoren en de vraag doen afnemen.</p>	<p>Een uitbraak van een pandemie heeft gevolgen voor de gezondheid van bemanning en medewerkers en voor de bedrijfscontinuïteit, en dit zowel aan boord, op projectlocaties en in kantoren. Bijgevolg heeft het ook een impact op de financiële positie van het bedrijf.</p> <p>Lokale of internationale maatregelen kunnen het reizen beperken, met inbegrip van mogelijke quarantainemaatregelen.</p>	<p>Dankzij de medewerking van alle medewerkers en de bemanning, de naleving van DEME's gezondheids- en veiligheidsmaatregelen en vaccinatieaanbevelingen, kon het bedrijf het aantal Covid-infecties beperken.</p> <p>In 2023 heeft DEME de risicobeperkende maatregelen en protocollen behouden om de evolutie van Covid en de bijbehorende overheidsmaatregelen voortdurend te evalueren. De evolutie en de risico's lijken redelijk onder controle nu de meeste overheden hun regelgeving hebben versoepeld.</p>

Controleverslag

In dit gedeelte “Controleverslag” verwijzen we naar Hoofdstuk 6 - Financieel Verslag, waar het verslag van de commissaris is opgenomen. Zie pagina 269-272.